

32/

Αὔξ. Ἄρ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜ. ΒΕΡΟΙΑΣ

ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ

ΙΑΤΡΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΣΟΥΠΕΛΗ

Ἐν Βεροίᾳ τῇ 19

ΒΕΡΟΙΑΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

+100

Αριθ. είδ. 708

ΔΩΡΕΑ

Αντων. Τσολακός

GRVER-00919

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

432 / 10/57937

[Handwritten signature]

ΑΤΜΕΣΤΕΡΟΦ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΝ

ΠΟΤΗΡΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΗ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας

ΦΡΟΝΤΙΣΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΕΚΛΑΜΠΡΟΤΑΤΟΥ ΛΟΙΔΙΜΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ
ΤΟΥ ΕΞ ΑΠΟΡΡΗΤΩΝ.

Νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθέντα ἀναλώμασι τῇ ὑψηλοτάτῃ καὶ
εὐσεβεστάτῃ Αὐθέντῃ καὶ Ἡγεμόνῳ πάσης Μολδο-
βλαχίας Κυρίῃ Κυρίῃ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΜΟΥΡΟΤΖΗ ΒΟΕΒΟΔΑ.

Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀυστρίας.

Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Τυπογραφίᾳ Γεωργίου Βενδότη.

1805.

Ἀρ. 709

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

ΤΟΙΣ ΤΟΙΣ ΤΟΙΣ ΤΟΙΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΜΑΤΡΟΚΟΡΔΑΤΟ

ΤΟΤΕ ΑΝΘΡΩΠΟ

Οι ανδρες οι οποίοι είναι ανδρες και ανδρες
οι οποίοι είναι ανδρες και ανδρες
οι οποίοι είναι ανδρες και ανδρες

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΟΙΣ ΤΟΙΣ

ΜΟΤΙΟΝ ΕΙΣΤΟΤΟΝ

ΠΑΣΙ ΤΟΙΣ ἙΝΤΕΤΕΧΟΜΕΝΟΙΣ

Οὐδὲν ἐν τῷ νῶ, ὃ μὴ πρότερον ἐν τῇ αἰδήσει· καὶ ἔδεν τῶν καλῶν ἀδίδακτον. Πᾶσα γὰρ γνῶσις καὶ μάθησις ἐκ προϋπαρχέσης γίνεται γνώσεως. Δοκεῖ τῷ τε Φιλοσόφῳ καὶ τῇ ἀληθείᾳ. Οὐ παντὸς μὲν παρ' ἑαυτῷ ξυνορᾶν τὰ δέοντα ὑπὸ τῆς ἐμφύτης γνώσεως αἰραμένους τὰ βέλτιστα, οἵκεῖα μὲν τῷ λογικῷ καὶ κατὰ φύσιν, Θεῷ δ' ἐράσμια, οἳ καὶ ἄριστοι καὶ τῆς πρώτης πεφύκασιν τάξεως, ὡς οἱ πρὸ νόμου, καὶ ἐν νόμῳ, Θεῷ τὰ μέγιστα εὐηρεσηκότες, καὶ θεοφανειῶν ἀξιόμενοι. Οὐχ ἥττον δὲ τέτοις καὶ οἱ παρ' ἑτέρων τοῖς ὑποδειχθεῖσιν ἐπόμενοι, ἑαυτὸν σπευδάζοντες πᾶσι τοῖς τῆς ἀρετῆς μέρεσιν ἀπεργάσασθαι τέλειον, καὶ τὸ ἐξ ἐκείνων ἀγαθὸν οἰκεῖον ποιεῖσθαι διὰ μιμήσεως. Κάτοπτρον ἐν ἀληθείᾳ τοῖς ἐπιγινομένοις τὰ τῶν ἀρίστων Συγγράμματα, οἷς ἔρως καθοραΐζειν ἑαυτὸν ἐγένετο ἀποκαθαιρομένοις τὰς τῆ λογικῆς κηλίδας καὶ ἀπομόργματα, ἢ ἄμεινον φάναι, μεγίστη τις ὁδὸς πρὸς τὴν τῆ καθήκοντος εὐρεσιν, δι' ἣ ἐξομοῖται ὁ ἀνθρώπος ὡς ἀνυσὸν ταῖς κατ' ἀρετὴν ἀφομοιώσεσιν, συνεχῶς καὶ ἐπαρέργως ταῦτα διερχόμενος, ὡς ὁ Μακεδὼν τὴν τῆ Ὀμήρου ποιήσιν, ἣν καὶ ἐκκρατεύων συμπεριήγαγεν, οἴομενος ἡρώϊσμεν τε καὶ ἀθανάτισμιν δόξης ἀπάξια εἶναι, μιμνήμενος ἀκριβῶς τὰ ἐν αὐτῇ.

ῥαψωδόμενα. Ὁθεν καὶ τῇ παντὸς ταύτην ἡσπάζετο, παρεκτικὴν
 τῆς αὐτῆς δόξης εἶναι οἰόμενος, ὥς ἐκ τῶν πραγμάτων εὐδὴλον.
 Κιβώτιον γάρ φασιν οἱ βαρύτιμον ἐνεχθῆναι, ἐπὶ τέχνῃ μάλ-
 λον, ἢ ὕλῃ φιλοτιμημένον, μηδὲν ἕτερον ἐμβεβληθαι αὐτῷ δια-
 κελεύοντι, ἢ τὴν ὁμηρικὴν Δέλτον, εἶεν. Καὶ τί σύγκρισις ἀτεχ-
 νῶς ταύτης τοῖς νῦν παρὰ δόξαν ἀναφανείσιν Φροντίσμασιν, ἄ-
 περ Ἀλέξανδρος ὁ ἐξ Ἀπορρήτων ἐκεῖνος φροντίσας ἐξέθετο.
 Οὐ πόλεις καὶ φρέρια ἐκπορθῆναι καὶ περιγενέσθαι ὑποτιθέμενα. ἔργ'
 ἀνάξια τῆς τῆς νοὸς μεγαλεργίας καὶ θειότητος ἀπορρώγα θεό-
 τητος ἔχοντος, ἀλλὰ βασιλείας ἔρανῶν οἰκιστὴν τινα γενέσθαι,
 ἐφ' ἧς καὶ δεδημιέργηται, καὶ Θεῷ ὑψίστῳ αἰωνίως ἀγάλλεσθαι. Οὐ
 τί ἂν γένοιτο λογικοῖς εὐδαιμονέστερον, πρὸς τέτοις κἀνταῦθα
 τὸν χρυσὸν καὶ ὑμνέμενον βίον βιῶναι, νομοθετῆντα τέτῳ, τίσι
 χρησέον, καὶ τίσι μὴ, καὶ ὅσα λογικοῖς ἐπάξια, καὶ τῇ εὖ εἶναι κα-
 θήκοντα, πάντα χαρακτηριστικὰ τῆς αὐτῆς ἀμιμήτου σοφίας, καὶ
 ἀπαρμιλλῆς μεγαλονοίας, καὶ ἂ καὶ ὑποβολεὺς καὶ διερμηνευτὴς τῇ
 Ὀδομανικῇ προκεχείρισται Κράτης, ὑφ' ἧς καὶ ἄθλον τῶν τ' ἄλλων
 ἐκ περιστίας πλεονεκτημάτων καὶ τῆς αὐτῆς μετὰ γνώσεως θεο-
 σεβείας τὸ ἐξ Ἀπορρήτων εἶναι τε καὶ λέγεσθαι ἐπιβεβράβευται.
 Ὡς, τινι παρειαζομένῳ ἐν μεγίστοις πράγμασι τῇ βασιλείᾳ ἢ νικῶ-
 σα ἐπιτέτραπται ὥς, ὅπερ ὁ Ποιητὴς περὶ Ὀδυσσεὺς σοιχεργεῖν
 ἔγνω, ὅτι Διὶ μῆτιν ἀτάλαντος εἴη, τέτο αὐτὸ τῷ (περὶ ἧς ὁ λό-
 γος) δοίη ἂν, χολῇ γ' ἂν διαμάρτοι τῇ πρέποντος. Καὶ τί χρὴ
 καὶ ἑκαστὸν διατρίβων λέγων, ἐφ' οἷς φύσις τε καὶ φιλοπονία αὐ-
 τὸν κατεκόσμησαν, ἀγαλμα χαρίτων ἀναδείξασαι. Τέτο μεῖζον
 ἢ κατ' ἐμὲ, παρήμι τέτο, τοῖς, οἷς βίος ὁ λόγος, δυναμένοις
 θαυμάζειν, τὰ καὶ θαύματος ἐπιεικῶς ἄξια. Οἷς συγκαταλεκτέ-
 ον πρὸ παντὸς καὶ τὸν ἐξ Ἀπορρήτων Ἀλέξανδρον, τὸ τῆς φύσε-

ως φιλοτέχνημα, μάλλον δὲ πνεύματος, ὅς ἐαυτὸν ἀνέφηνε ὡς ἀρ-
 χέτυπον παντὸς ἀγαθοῦ καὶ ἐκμαγεῖον ἀψευδὲς τῷ θεῷ κάλ-
 λης, φυλάσσων ἀλήθειαν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ποιῶν κρίμα καὶ
 δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς· διὰ μὲν τῷ φαινομένῳ διαλάμπων
 ταῖς ψυχικαῖς χάρισιν, αἷς ὁ τέλειος χαρακτηρίζεται ἄνθρω-
 πος, ὁ δὲ φαινόμενος ἄξιός ἦν τῷ ἀφανῆς οἰκητήριον. Ἀδύνατα ἐπι-
 χερεῖν οἶμαι, τὸν προθυμέμενον κατ' ἀξίαν τῆτον θαυμάσαι, καὶ
 δημοφενίζοι καὶ πλατωνίζοι τῇ δεινότησι καὶ ὅς τις ἦ. Ἐπεὶ καὶ πᾶ-
 ν μέλλος λυγερὸν, ἀνάγκη ἡρεμεῖν καὶ ἐκζηταί, τῷ Ὀρφέῳ ψάλ-
 λοντος. Τὸ γὰρ ἦττον τῷ κρείττονι, καὶ ὅσον ἦττον, εἴκοι ἂν
 δικαίως. Εἰ δέ τι πρὸς θυμῷ βάλοι τ' αὐτὸν ἐπιγνώναι, οἷος ὁ ἐξ
 Ἀπορρήτων ἐστίν, ἀπόχρη διελθεῖν τὰ ἀνὰ χεῖρας Φροντίσματα.
 Ἐν οἷς τὸν ἀληθῆ βίον πραγματικῶς τοῖς πολιτευομένους κατέ-
 λιπε, προμνησεύοντα τὴν τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν ἐπίτευξιν, ὁδηγεῖν-
 τα τέτρες τῆς ἐκ τῷ σκότους ἀπαλλαγῆς, ὅσα καὶ Μωϋσῆς τοῖς Ἰσρα-
 ηλίταις ἡγεμῶν θεόπεμπτος, χαίρειν ἔασαντας Αἰγυπτίους σὺν
 τῇ Αἰγύπτῳ, μὴ κατὰ σκότον ἄτης τῷ λοιπῷ ἡλάσκοντας,
 ἀλλὰ τέκνα φωτὸς εἶναι μελήσοντας. Καὶ τὴν μὲν σκοτώδη κα-
 ταλιπόντας δύσιν, τὴν ἀντίθετον τῷ φωτὸς, πρὸς δὲ τὰς φεραν-
 γεῖς ἀνατολὰς ἐπιστρέψαι θελήσαντας. Ἐξ ἧς ἕκαστος αὐτίκα
 μάλα γνώσῃ, οἷος ἦν ὁ Ἀλέξανδρος, τεκμαιρόμενος αὐτὸν, ὡς
 ἐξ ὄνουχρος τὸν λέοντα, καὶ ἐκ ῥάμφους τὸν ἄετόν. Ἀλλὰ φεῦ τῆς
 ἀφορήτης ζημίας, ἣν τὸ κατ' ἡμᾶς γένος δεινῶς ὑπέστη, τῶν τοι-
 ούτων ἀφυσερέμενον, ἐν παραβύσῳ πῇ κατολιγωρημένων καὶ εὐ-
 ρωτιῶντων, καὶ μονονεκ ἐξίτηλα γενησομένων τῷ χρόνῳ. Καὶ
 ἦν ἄρα χρυσῆν δερῆας, ἀλλ' ἐν Κολχίδι Ἰάσωνος δεόμενον· ἀλλ'
 ὥσπερ ἔτος ἐκεῖνο, ἔτω καὶ φιλογενής τις τῶν εὐπατριδῶν ἐκ βα-
 σιλευσῆς, τῆς παντελῆς διαφθορᾶς ἀφῆρπασε. Φιλολόγος γὰρ

ὧν καὶ ἰδέαις λόγων πλατεῖν ἑαυτὸν βαλόμενος, τὰς ἐν τῇ βασι-
 λευέσῃ βιβλιοθήκῃς ἀνακινῶν ἐτύγχανε, τύχῃ δ' ἀγαθῇ τέτων
 ἐπιγνῶς, ἔγνω καὶ τοῖς ἄλλοις ταῦτ' ἀνακινώσασθαι, Πάυλῳ πει-
 θόμενος κελεύοντι, Μηδεὶς τὸ ἑαυτῇ ζητεῖτω ἕκαστος, ἀλλὰ καὶ τὸ τῷ
 ἑτέρῳ. Ἐφ' ὅτῳ καὶ μειζόνως ἦδη, ἢ ὁ Ἀρχιμήδης ἐπὶ τῆς δοκί-
 σης εὐρέσεως τῷ τετραγωνισμῷ τῷ κύκλῳ, καθορῶν τὴν ἀπ' αὐτῶν
 ξυντέλειαν ἢ τοῖς διεξιῶσι τῶν πολιτευομένων ἂν γένοιτο. Πά-
 νυτοι ζηλωτῆς τῶν καλῶν ὧν, καὶ τῷ ἑλληνικῷ γένει τῆς ἐπὶ τὰ
 κρείττω προόδου κομιδῇ ἐφίεμενος, ἔνθεν καὶ ἀνυπερθέτως τῇ ἐκ-
 δόσει τῆς τυπογραφίας ταῦτα παρέχων, ἵν' ὡς ἐν ἀθανάτοις σῆ-
 λαις τῇ ἀλήκτῳ διαδοχῇ ἐγκεκολλημένα εἰς γενεὰς γενεῶν
 τυγχάνοιεν, τὸν δημιουργὸν αὐτῶν στεντορεῖω δῆθεν φωνῇ ἐπι-
 βοώμενα. Δέξασθε ἐν ἐκ τέτων ὡς ἀπὸ φρέατος τὰ τῆς ἀληθείας
 ἡδὴ ἀρρόμενα νάματα· ἐκεῖσε μὲν μνείαν παιεῖτε πρὸς Κύριον, τῷ
 δὲ μεταδόντι εὐγνωμόνως ἔχετε.

Ὁ πομπικός ἐν ὑπηρεταῖς τῷ πνεύματι

Διδυμοστειχ.
 ΠΑΙΣΙΟΣ.

Π Ι Ν Α Ξ

Ἐκ τῶν φροντισμάτων Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α'.

		Σελ.
ΚΕΦ. Α'.	Περὶ Φρονήσεως.	1
— — Β'.	Περὶ Ἀνοχῆς.	2
— — Γ'.	Περὶ ἔξομαλυσμῶ τῶν κωλύοντων, καὶ προπαρασκευῆς τῶν συντεινόντων.	4
— Δ'.	Περὶ Εὐβουλίας.	5
— Ε'.	Περὶ Ἐγχειρημάτων.	7
— — ς'.	Περὶ Προδοσίας.	—
— — Ζ'.	Περὶ Ἀξιωμαίων.	8
— — Η'.	Περὶ Ἐπιμελείας.	10
— — Θ'.	Περὶ Ὀργῆς.	11
— — Ι'.	Περὶ Προνοίας.	—
— — ΙΑ'.	Περὶ ποικιλίας ἀμαρτημάτων.	12
— — ΙΒ'.	Περὶ τῆς ἀκαίρου, καὶ ἀλογίστου σεῖρήντης, καὶ τῆς ἐν χρείᾳ μεταστροφῆς.	14
— — ΙΓ'.	Ὅτι δεῖ τοῖς Κυρίοις τῶν παραγγελμάτων ὑποτάσσεσθαι.	15
— — ΙΔ'.	Περὶ τῆς τρόπου τῆς ὀρθῆς μολήσεως, δι' ἧς ἄν τις ἐκ ἐκπέσοι τῆς ἐγχειρήσεως.	16
— — ΙΕ'.	Ὅτι τῶν ἐλείψεων χεῖρες οἱ πλεονασμοὶ, καὶ πολλῶν τινων ἔργων τὸ ἄργον αἰρετώτερον.	17
— — Ις'.	Περὶ Συμβουλῆς.	18
— — ΙΖ'.	Περὶ Εὐποιίας.	—
— — ΙΗ'.	Περὶ Ἀπάτης.	19
— — ΙΘ'.	Περὶ Τοκισμῶ.	—
— — Κ'.	Περὶ Ὑπνῶ, καὶ Ἀγρυπνίας.	21
— — ΚΑ'.	Περὶ Ἀπλότητος.	22
— — ΚΒ'.	Περὶ Στερότητος.	23
— — ΚΓ'.	Περὶ Ὑπερηφανείας.	24
— — ΚΔ'.	Περὶ Ῥαθυμίας.	25

		Σελ.
ΚΕΦ.	ΚΕ'. Περὶ Ἐπιμελείας.	26
— —	Κς'. Ὅτι παρὰ Θεοῦ πάντα.	27
— —	ΚΖ'. Περὶ φυλακῆς τῶν Ὑπαρχόντων.	—
— —	ΚΗ'. Ὅτι ἀνεφικτος ἡ παντελὴς ἡσυχία.	28
— —	ΚΘ'. Ὅτι τυχεροῖς ὁ βίος ὑποκειται.	—
— —	Λ'. Περὶ ἀνεγκλήτου Ἀποκρίσεως.	29
— —	ΛΑ'. Περὶ τῶν αἰτίων τῶν κατὰ τὸν βίον θορύβου.	30
— —	ΛΒ'. Περὶ ἀποκριβῆς Παθῶν.	—
— —	ΛΓ'. Περὶ Δικαιοσύνης.	31
— —	ΛΔ'. Περὶ Φειδωλίας τιμῆς.	—
— —	ΛΕ'. Ὅπως αἱ εὐνοιαὶ θηρεύονται.	32
— —	Λς'. Διαίρεσις Θεραπευτικῆς.	—
— —	ΛΖ'. Περὶ τῆς ἀληθοῦς Εὐδαιμονίας.	33
— —	ΛΗ'. Ὡς ὁ βίος ὀφείλει διιδύνεσθαι.	—
— —	ΛΘ'. Ὡς ἐπισηφαλὴς ἡ διηγετικὴς Εὐτυχία.	34
— —	Μ'. Ὅπως ἔνδεια, καὶ σφαλερὰ ὑπόληψις, καὶ μετρία ἐλπίς ἀπολ- λυσὶ τὰ πράγματα.	35
— —	ΜΑ'. Περὶ χρείας, καὶ ὠφελείας Παθῶν.	—
— —	ΜΒ'. Περὶ θεραπείας τῶν συνήθων τοῖς Δυνάταις.	36
— —	ΜΓ'. Ὡς ἐχρὴ ἡ ἀνάγνωσις μόνον, ἀλλ' ἡ μελέτη τῶν νέων ἐπιγρά- νυσι καλῶς.	37
— —	ΜΔ'. Περὶ δυσχερείας ἐγχειρημάτων.	—
— —	ΜΕ'. Ὅτι διαδράναι χρὴ τὰς ὑποψίας.	38
— —	Μς'. Περὶ Βαττολογίας.	—
— —	ΜΖ'. Περὶ τῆς ἐκ ῥάσος ἀποβολῆς, ὡς εὐχερῆς ἡ κτῆσις.	39
— —	ΜΗ'. Περὶ Κολακείας.	—
— —	ΜΘ'. Περὶ ἰσχύος ἐμμόνα νοός.	—
— —	Ν'. Περὶ τῆς ἐν εὐπραγίᾳ Ἐπεικίας.	40
— —	ΝΑ'. Περὶ τῆς κατ' οἶκον Ἀρμονίας.	41
— —	ΝΒ'. Περὶ τῆς κατὰ τὰς Ἀρχὰς εὐνομίας.	42
— —	ΝΓ'. Περὶ διακρίσεως τῶν ἐν ταῖς πράξεσιν εἰδῶν.	—
— —	ΝΔ'. Περὶ ὀρθῶν καὶ ἐπισηφαλῶν Λογισμῶν.	43
— —	ΝΕ'. Ὅτι τιμωρὸς ἐστὶν ἡ Συνείδησις.	—
— —	Νς'. Περὶ εὐλαβείας Κακῶν.	44
— —	ΝΖ'. Περὶ τῶν ἐν ταῖς Διαλέξεσι μεσολαμβάνων Προσώπων.	—
— —	ΝΗ'. Περὶ Φιλίας.	45
— —	ΝΘ'. Περὶ Ὑπονομιῶν.	46
— —	Ξ'. Περὶ Ἀμαθίας.	47
— —	ΞΑ'. Περὶ Θυμῆ, καὶ Νοός.	—

ΚΕΦ.	ΕΒ'. 'Οτι πολλῶν ὁ Νῆς δέσται δαυμῶν.	48
ΕΓ'.	'Οτι πεπερασμένην ἑκαστος ἰχθύν ἔχει.	—
ΕΔ'.	'Οτι δεῖ εἶργειν τοῖς Παῖσιν.	49
ΕΕ'.	Περὶ Νῆ, καὶ Θελήσεως.	—
Ες'.	Περὶ Ἐγχειρήσεων.	—
ΕΖ'.	Περὶ Μονιμότητος, καὶ Μεταβολῆς.	50
ΕΗ'.	Περὶ τῆς κατὰ ψυχὴν Ὑγιείας.	—
ΕΘ'.	Περὶ τῆς ἐν ταῖς πράξεσι Μεληήσεως.	51
Ο'.	Περὶ τῆς κατὰ λόγον Πράξεως.	—
ΟΑ'.	Περὶ τῶν ἐν ταῖς πράξεσιν Ἐρυμάτων.	52
ΟΒ'.	Περὶ τῶν ἐν ταῖς πράξεσιν Ἀναγκαιῶν.	—
ΟΓ'.	Περὶ τῆς τῷ Ἀληθοῦς ἰχθὺς.	—
ΟΔ'.	Περὶ Ἐχουμνθίας.	53
ΟΕ'.	'Οτι ποριστικὴ τῶν μέσων ἡ Φρόνησις.	—
Ος'.	Περὶ Σμικρολογίας.	54
ΟΖ'.	Περὶ Ἐπιτιμήσεως.	—
ΟΗ'.	Περὶ Πλεονεξίας.	—
ΟΘ'.	'Οτι δεῖ τοῖς Κακοῖς ἀπαντᾶν ἀρχομένοις.	55
Π'.	'Οτι δηλωτικὰ τῶν ἀπορρήτων εἰς τὰ Πάθη.	—
ΠΑ'.	'Οτι αἱ Ἀγωγαὶ λίαν εἰσὶν ὀχληραί.	—
ΠΒ'.	Περὶ τῇ τρόπῃ τῆς ἐπιτήσεως τῶν Ἀρχῶν.	56
ΠΓ'.	'Οτι ἐν παντὶ τρόπῳ τῷ βίᾳ ὁμοῖος ἑαυτῷ ἐστὶν ὁ Νανεχῆς.	—
ΠΔ'.	'Οτι παμπληθῇ ἐπισκῆπτει τὰ Κακά.	57
ΠΕ'.	Περὶ Νοῦς, καὶ Αἰδήσεως, καὶ Ἐπισήμης, καὶ Τέχνης.	—
Πς'.	Περὶ Φιλοφροσύνης, καὶ Φιλειταιρίας.	58
ΠΖ'.	'Οτι πολυτάραχος ἀνθρωποῖς ὁ Βίος.	—
ΠΗ'.	Περὶ τῷ Διορισμῷ τῷ ἐν τῇ διαγωγῇ χρόνῳ.	59
ΠΘ'.	Περὶ τῆς ἐν δίκαις Ἠπιότητος.	—
ψ'.	Περὶ Φιλανθρωπίας.	60
ψΑ'.	Περὶ Ἐπιμελείας τῶν ὁσημέραι συμβαινόντων ἔργων.	—
ψΒ'.	'Οτι νεωτέρων ἐρχάτης ἐστὶν ἡ τύχη.	—
ψΓ'.	Περὶ τῆς ἐν ἑκατέρᾳ τύχῃ Μετριότητος.	61
ψΔ'.	Περὶ τῆς ἐν εὐτυχίᾳ εἰς ἡσυχίαν Καταφυγῆς.	—
ψΕ'.	Περὶ ἐναντιότητος Νοῦς, καὶ τῇ ἐπιθυμητικῇ μορῇ τῆς ψυχῆς.	—
ψς'.	Περὶ ἐμπλοκῆς πραγμάτων, καὶ τῆς τῶν ἀδικαμένων ἀντιλήψεως.	62
ψΖ'.	Περὶ τῶν ἀνηκόντων τῇ Φρονήσει.	—
ψΗ'.	Περὶ ῥυθμοῦ τῶν κατὰ τὸν βίον πραγμάτων ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων Παθημάτων.	63
ψΘ'.	Περὶ τῶν ἐν Ἀνθρώποις τεττάρων Καλῶν.	—

	ΚΕΦ.	Τίτλος	Σελ.
—	P.	Περὶ τῆς ἀγαθῆς φιλαυτίας.	64
—	PA.	Περὶ τῆς εἰς ὑποδοχὴν χάριτος Παρασκευῆς.	—
—	PB.	Περὶ προσηκούσεως Ἀρετῆς.	—
—	PT.	Περὶ Ὑπομονῆς.	65
—	PA.	Ὅτι πᾶσα Κακία μωρία ἐστίν.	—
—	PE.	Περὶ Ὑπομονῆς.	66
—	PZ.	Περὶ πολιτικῆς Φρονήσεως.	—
—	PZ.	Περὶ τῆς ἐπιβλαβῆς Εὐεργεσίας.	67
—	PH.	Ὅτι μηδὲν μικρὸν ὅταν ἐκφέρῃ μέγα, καὶ μηδὲν ράδιον, ὅτι ἂν δυσχερείας ἀποτίμη.	—
—	PO.	Περὶ τῆς ἐκάστῳ Πράγματι δεύσης Τελειότητος.	68
—	PI.	Περὶ Ὀκνῆς, καὶ Ἀργίας.	—
—	PIA.	Ὅτι καὶ τὰ μικρὰ σφάλματα εὐλαβεῖσθαι προσήκει.	69
—	PIB.	Περὶ Μετρίοτης ἐν τοῖς ἐπιείκῃ ἀδοκίμοις τοῖς εἴτε θυμῷ ρεσιν, εἴτε φοβεροῖς.	—
—	PIΓ.	Ὅτι καὶ ἡ Ἀρετὴ περικαλύμματα δεῖται.	70
—	PIΔ.	Περὶ Ἐπιμελείας, καὶ Προμηθείας.	—
—	PIE.	Περὶ σφαλμάτων.	71
—	PIZ.	Ὅτι πρῶτον καὶ κυριώτατον ἀνθρώπων ἔργον τὸ εἰδέναι.	72
—	PIZ.	Ὅτι ἡ εἰς δεῖ πεινῶν ἄλλοις, ἢ ἡ χρηρὴ σφίσι ἐπαγγρύνειν.	73
—	PIH.	Ὅτι τὰ Πήματα παρὰ τῶν ἐγγυτέρω, καὶ προσήκόντων ἢ γέ νει, ἢ ἑταιρείᾳ.	—
—	PIO.	Ὅτι δυσχερὲς ἡ ἀποβολὴ τῶν Συγγενῶν ὅχι ἦσαν, ἢ τῶν Φίλων.	74
—	PK.	Περὶ Φόβου, καὶ Θρασύτητος.	—
—	PKA.	Περὶ Φιλοψυχίας, καὶ Θάρραλλαιότητος τῆς πέρα τῆς μετρίας.	75
—	PKB.	Ὅτι τριχῇ μέλγεται Ἀνθρώποις ὁ Βίος, καὶ δὲν πάντος τάττῃ ἡ ἰσορροπία διδάσκαλος ἐστίν.	76
—	PKT.	Ὅτι τῇ φρονήσει, ἀλλ' ἢ τῇ δαλῆσει ὁπαδὲς ἡμᾶς εἶναι προσήκει.	—
—	PKΔ.	Ὅς εἰς τῇ ποικιλίᾳ τῶν ἐν τῷ βίῳ θορυβεῖσθαι.	77
—	PKE.	Ὅς ὀφείλουσιν αἱ ἐπιταγαὶ δυναταὶ εἶναι, καὶ εὐχερεῖς.	—
—	PKZ.	Περὶ προδιασκέψεως τῶν Ἐγχειρημάτων.	78
—	PKZ.	Πρὸς τὰς νέας περὶ τῆς εὐφημίας Καλῶπισμῶ.	—
—	PKH.	Περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἀκρῶν Βλάβης, καὶ τῆς ἐν τῷ μετρίῳ ὀ- φελείας.	79
—	PKO.	Περὶ Ἀφορισμῶ τῶν Ἐργῶν.	80
—	PA.	Περὶ τῆς τῶν ἔργων Εὐκαιρίας.	—
—	PAΔ.	Περὶ τῆς ἐν τοῖς πρασσόμενοις Κάλλους.	—
—	PAB.	Περὶ Ποικιλίας Βίῳ.	81

ΚΕΦ.	ΡΑΓ'	Περὶ Ῥαθυμίας.	—
—	ΡΑΔ'	Περὶ Ἀμηχανᾶς διορθώσεως	—
—	ΡΑΕ'	Περὶ χρηστῆς Ὀμιλίας	82
—	ΡΑΣ'	Περὶ Φειδῆς χρόνου.	—
—	ΡΑΖ'	Περὶ τῆς μεταξύ τῶν Παθῶν καὶ τοῦ Νοὸς μάχης, ἢ τῆς τάται διαλλαγῆς.	—
—	ΡΑΗ'	Περὶ Ἐγχειρημάτων	83
—	ΡΑΘ'	Περὶ Φειδωλίας	85
—	ΡΜ'	Περὶ ἀκαίρων Προφάσεων	86
—	ΡΜΑ'	Περὶ τῆς ἐν τῷ κατὰ τὸ σῶμα βίῃ Ἀπαθείας	87
—	ΡΜΒ'	Ὡς οἷός ἐστι Σκοπὸς, τοιαῦται αἱ Ἀποβάσεις	88
—	ΡΜΓ'	Περὶ Ἀνυψήματος ἐπὶ κακίᾳ	89
—	ΡΜΔ'	Περὶ Φιλίας	—
—	ΡΜΕ'	Περὶ τῆς πρὸς τὰς φίλας Ἐπεικείας	90
—	ΡΜς'	Περὶ κοινωνίας Ἐξασίας	—
—	ΡΜΖ'	Περὶ Ὑπασιῶν	91
—	ΡΜΗ'	Περὶ Φιλοτιμίας, ἢ Φιλοπλτίας	—
—	ΡΜΘ'	Ὅπως δαὶ τοῖς Κρατοῦσιν ὀμλεῖν	92
—	ΡΝ'	Περὶ Ἀπαθείας	94
—	ΡΝΑ'	Περὶ Κακίας ὅτι πολλοῦ ἔγγινεται τοῖς θνητοῖς	—
—	ΡΝΒ'	Ὅπως οἱ ἄνθρωποι δέονται Προσοχῆς	95
—	ΡΝΓ'	Περὶ Μεγαλειότητος	96
—	ΡΝΔ'	Περὶ Φιλίας	97
—	ΡΝΕ'	Περὶ τοῦ μὴ ἐκ ῥάσους πιστεύειν	98
—	ΡΝς'	Περὶ Καρτερίας	99
—	ΡΝΖ'	Περὶ Εὐλαβείας Πταισμάτων	—
—	ΡΝΗ'	Περὶ ἡπιάτης λόγου ἐν ταῖς ἀπαντήσεσι	100
—	ΡΝΘ'	Ὅτι βαρεῖα ἡ Φρόνησις	—
—	ΡΞ'	Περὶ λόγου	101
—	ΡΞΑ'	Περὶ Διαλέξεως	—
—	ΡΞΒ'	Ὅτι αἱ τῶν πραγμάτων Ἀποβάσεις ἀβέβαιαι, καὶ αἱ ἀπρο- σδιόριστοι Ἀποφάσεις ἐπισηφαλεῖς	102
—	ΡΞΓ'	Περὶ βραδυτῆτος ἀντιρρόπου τῇ ταχυτῇ τῷ χρόνῳ	103
—	ΡΞΔ'	Περὶ τῆς ἐν καιρῷ Σιωπῆς, καὶ Ἀποχῆς τῶν Πολιτικῶν Πραγμάτων	—

ΒΙΒΛΙΟΝ Β'

—	Α'	Ὅτι τοῖς πράττειν προσήκει λανθάνειν τὰς ἐναμίλλας	105
---	----	--	-----

ΚΕΦ.	Β'.	Ὅτι δεῖ ἐν τῷ Νῶ προηγεῖσθαι τὰς ἰδέας τῶν Πράγματων, ἢ λαμβάνειν αἰεὶ τὰ μέτρα αὐτῶν ἀκριβῶς.	106
—	Γ'.	Ὅτι ἐκάσῳ τινὶ πρόκειται οἰκεῖν τι Ἀγαλμα ἢ Εἰδωλόν.	107
—	Δ'.	Περὶ τῶν ἐνθῶν τοῖς πολλοῖς Κακιῶν.	108
—	Ε'.	Περὶ Εὐδύτητος.	109
—	ς'.	Ὅτι διπλὸς ὁ βίος κατὰ τὸν ἑκάτερον Ἄνθρωπον.	—
—	Ζ'.	Περὶ Ἐλευθερίας, ἢ χρείας χρόνου.	110
—	Η'.	Περὶ Αἰτήσεων ὅπως ὀφείλουσι γίνεσθαι.	112
—	Θ'.	Περὶ Ὀλιγόφρονος.	—
—	Ι'.	Ὅτι δεῖ περισκερμένως ἀποφθέγγεσθαι.	113
—	ΙΑ'.	Περὶ Μιμήσεως.	114
—	ΙΒ'.	Ὅτι ἡ παρὰ τοῖς πολλοῖς ὑπόληψις Φρονήσεως, ἐκ ἄνευ βλάβης.	115
—	ΙΓ'.	Περὶ Συμπαθείας, ἢ Ἀντιπαθείας.	116
—	ΙΔ'.	Ὅτι εἰ δεῖ ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν ἐγκατατρίβεσθαι.	117
—	ΙΕ'.	Ὅτι προσήκει ἐρευνητικὸν εἶναι, ἢ μὴ τῶν πεισείν.	118
—	Ις'.	Περὶ τῆς ἐν ταῖς Αἰρέσεσιν Ἐπιμελείας.	—
—	ΙΖ'.	Ὅτι εἰ προσήκει ἀπολείπειν ἀτέλεις, ὅτι ἂν ἀρχώμεθα θράν.	119
—	ΙΗ'.	Περὶ Ἀχαρισίας.	120
—	ΙΘ'.	Περὶ Ἐξώρου Προφάσεως.	121
—	Κ'.	Περὶ Ποικιλίας βίης.	—
—	ΚΑ'.	Περὶ Ὑπερότης, ἢ Διπλότητος.	122
—	ΚΒ'.	Περὶ Λόγου, ἢ Σιωπῆς.	123
—	ΚΓ'.	Περὶ Ἐγκλημάτων.	125
—	ΚΔ'.	Περὶ τῆς εἰς τάναντία Φορᾶς, ἢ Ροπῆς.	126
—	ΚΕ'.	Περὶ Βραδυτήτος.	127
—	Κς'.	Ὅτι δεῖ τὸν Ἐχέφρονα εἶναι ὡς ἐφικτὸν ἀλύπως.	—
—	ΚΖ'.	Περὶ Ἀπολαύσεως.	128
—	ΚΗ'.	Περὶ τῆς ἀναγκαίας Εὐρυθμίας, ἢ Τάξεως τῶν ἐγχειρήσεων.	129
—	ΚΘ'.	Ὅτι δεῖ ἀποσρέφεσθαι, ἢ φεύγειν τὰς Μεταβολάς.	130
—	ΛΑ'.	Περὶ Δύσαρεσίας.	131
—	ΛΑ'.	Περὶ Ἐπιστήμης.	132
—	ΛΒ'.	Περὶ Σιωπῆς.	—
—	ΚΓ'.	Περὶ Ὀμιλίας, ἢ Συναναστροφῆς.	133
—	ΛΔ'.	Περὶ Προσποιήσεως εὐνοίας.	134
—	ΛΕ'.	Περὶ Εἰρήνης.	—
—	Λς'.	Περὶ Ὑπολήψεως.	135
—	ΛΖ'.	Περὶ Ψεύδους.	136
—	ΛΗ'.	Περὶ Θανάτου.	137

ΚΕΦ.	ΛΘ'.	Ὅτι ἐ δὲι πρόφάσει εὐσεβείας ἀσεβῇ πράττειν ἔργα.	138
—	Μ'.	Περὶ Τιμωρίας, καὶ Ἀμύνης.	139
—	ΜΑ'.	Περὶ τῆς τῶν ἐπηρεϊῶν ὠφελείας, καὶ ὡς ποικίλος ἄνθρωποις ὁ βίος.	140
—	ΜΒ'.	Ἄλλο.	141
—	ΜΓ'.	Ἄλλο.	142
—	ΜΔ'.	Περὶ Παρρησίας, καὶ Ὑποκρίσεως.	143
—	ΜΕ'.	Περὶ Σιωπῆς, καὶ Ὑποκρίσεως.	144
—	Μς'.	Περὶ Φθόνας.	145
—	ΜΖ'.	Περὶ Ἐρωτος.	146
—	ΜΗ'.	Περὶ Ἀρχῆς, καὶ Ἀρχόντων.	—
—	ΜΘ'.	Περὶ ἐμμανὸς Ἐρωτος.	150
—	Ν'.	Περὶ Τραχύτητος, καὶ Μαλακότητος, καὶ τῆς ἐξ ἀμφοτέρων συμμίκτης Ἀρετῆς.	151
—	ΝΑ'.	Περὶ Τόλμης.	152
—	ΝΒ'.	Περὶ Φιλανθρωπίας.	153
—	ΝΓ'.	Περὶ Φιλανθρωπίας.	154
—	ΝΔ'.	Περὶ Εὐγενείας.	—
—	ΝΕ'.	Περὶ Στάσεως.	155
—	Νς'.	Περὶ Αἰδέας, καὶ Δεισιδαιμονίας.	157
—	ΝΖ'.	Περὶ τῆς Πτοίας, καὶ τῆς Παραχῆς τῶν ἰχυρῶν.	158
—	ΝΗ'.	Περὶ τῆς ἐν ταῖς διοικήσεσι Διενέξεως.	159
—	ΝΘ'.	Περὶ Διαφορᾶς ἔργου, καὶ λόγου.	160
—	Ξ'.	Περὶ Χαιρεκάκων.	—
—	ΞΑ'.	Ποταπὸς τις ὀφείλει εἶναι ὁ Πολιτευόμενος.	161
—	ΞΒ'.	Περὶ τῆς ἐν τοῖς μαθήμασιν Ἀκριβείας.	162
—	ΞΓ'.	Περὶ Ὑπομνήσεως.	163
—	ΞΔ'.	Περὶ Ὑπελότητος.	—
—	ΞΕ'.	Περὶ Συγκαταθέσεως, καὶ Ἀρνήσεως.	164
—	Θς'.	Περὶ τῆς εἰς τὸν ἐνάρετον βίον ἀναγκαίας Σύμμαχίας.	165
—	ΞΖ'.	Περὶ τῆς ἀπαραποδίστα Διαθέσεως, καὶ εὐεπηβόλου Περινοίας, καὶ τῆς εἰς κατόρθωσιν Ἐπιτηδειότητος μετὰ φρονήματος ἀνυποστάτου, καὶ μηδαμῶς ἀλύοντος, ἢ ἐλινύοντος ἐν τῷ ἔργῳ.	166
—	ΞΗ'.	Περὶ Σκωμμάτων.	167
—	ΞΘ'.	Περὶ τῆς πρὸς ἅπαντας Ἐξομοιώσεως.	168
—	Ο'.	Περὶ Μετριοφροσύνης, καὶ Ἐπιεικίας.	169
—	ΟΑ'.	Περὶ Συνειδήσεως.	—
—	ΟΒ'.	Περὶ ξενοχωρημένης Καρδίας.	170

	Σελ.
ΚΕΦ. ΟΓ'. Περὶ τῆ μη βαρὴν εἶναι, καὶ Ὀχληρὸν	171
— — ΟΔ'. Περὶ Αὐταρέσκας	172
— — ΟΕ'. Ὅτι χρησίμους εἰσὶν ἐν τῇ πολιτικῇ ἀσχολίᾳ τὸ Ἰδιωτεύειν	173
— — Ος'. Περὶ θαυμασίῳ τινος Καθηγητῆ τῶν ἡθῶν	174
— — ΟΖ'. Περὶ τῆς ἐν καιρῷ ἀπὸ τῆς πολιτικῆς περιπλοκῆς Ἀναχωρήσεως	175
— — ΟΗ'. Περὶ Εὐνοίας	176
— — ΟΘ'. Περὶ ἀπαραμίλλης Διαγωγῆς	177
— — Π'. Ὅτι τὰ Αἰχρὰ καὶ Ἀηδὴ ἐκ αἰχρὰ τοῖς φιλέσιν	178
— — ΠΑ'. Περὶ τῆς ἐν τῷ πρακτικῷ μορίῳ τῆ βίᾳ Μαχηκῆς	—
— — ΠΒ'. Περὶ Ἐμπαθείας καὶ Περιεργείας	179
— — ΠΓ'. Περὶ ἀποχῆς Ἀφρόνων	180
— — ΠΔ'. Περὶ Περιφρονήσεως	181
— — ΠΕ'. Περὶ τῆς ὀρθῆς Κρίσεως τῶν πραγμάτων	182
— — Πς'. Περὶ Πλεονεκτημάτων, καὶ Μειονεκτημάτων	183
— — ΠΖ'. Περὶ Ἀληθείας	184
— — ΠΗ'. Ὅποῖος ὁ Κόσμος, καὶ οἱ ἐν αὐτῷ ἄνθρωποι	185
— — ΠΘ'. Περὶ Συμβολίας	186
— — Ψ'. Περὶ Παναργίας	187
— — ΨΑ'. Ὅτι δεῖ σκαιῶς ὑπολαμβάνειν τὰς Ἐννοίας τῶν λεγομένων	—
— — ΨΒ'. Ὅτι δεῖ τὰς πτήσεις ἐπιχειρῆν, καὶ φυλάσσειν ἐπ' ἐκ ὀλίγον ἐπηρωρημένας	188
— — ΨΓ'. Ὡς ἀπειθῆς ἡ Μνήμη τοῖς ἄνθρωποις	186
— — ΨΔ'. Ὅτι δεῖ εὐλαβεῖσθαι τὰς Προσκέσεις	—
— — ΨΕ'. Περὶ Ἀπορήτων	190
— — Ψς'. Ὅτι προσήκει τὸς ὑπὲρέχοντας ταῖς Δυνάμεσιν, εἶ μόνον ἐκ ἐπιβλαβεῖς εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἐπωφελεῖς	191
— — ΨΖ'. Ὅπως δεῖ παρέχειν ἑαυτὸν ἐν ταῖς τῶν Ἐγνωρίμων συμφοραῖς	192

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ.

Ἐν ᾧ Γινώμαι καὶ Φροντίσματα περὶ Ἡθῆ καὶ Πολιτείαν	193
---	-----

ΦΡΟΝΤΙΣΜΑΤΑ

ΠΕΡΙ

ΗΘΗ καὶ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΦΡΟΝΤΙΣΜΑΤΑ

ΠΕΡΙ

ΗΘΕΩΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Τῆ Εὐλαμπροτάτῃ καὶ Σοφωτάτῃ Αὐθεντῇ

ΚΥΡΙΟΥ

ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ

Χίου, μεγάλῃ Λογοθέτῃ τῆς τῆ Χριστῇ μεγάλης Ἐκκλησίας,
καὶ ἐξ ἀπορρήτων τῆς κραταιᾶς βασιλείας
τῶν Ὁθωμανῶν

ΦΡΟΝΤΙΣΜΑΤΑ

περὶ Ἠθῆ καὶ Πολιτείας.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α΄.

Περὶ Φρονήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Οἱά περ ἀρραγέσιν ἐρύμασιν ἡ φρόνησις ὀφείλει περιτεχίζεσθαι ταῖς ἀδελφαῖς ἀρεταῖς, καὶ ταῖς ἄλλαις, ὅποσαι παρομαρτῶσιν αὐταῖς· ὥς ἐντὸς ἰδρυμένη, καὶ ὡς ἐξ ἀπόπτῃ περιβλέψασα τὰ πέριξ, τοῖς μὲν ἀποκλείει, καὶ ἀνείργειν τὴν ἔφοδον, τοῖς ὀλεθρείοις, τοῖς δὲ συγχωρεῖν τὴν εἴσοδον, τοῖς ἐπωφελέσι, καὶ προσφόροις. Πρῶται ταῦν ἐπάλξεις αὐτῆς εἰς Σωφροσύνην, καὶ Ἀνδρείαν, καὶ Δικαιοσύνην κατὰ τριγώνον ἐνζηκῆται· ὣν ἡ μὲν Σωφροσύνη κατὰ πάντα τῶν μετερίων ἀντιστοιχούμενη, πόρρωπῃ γίγνεται παρασκευάζει τὰς ὑπερβολὰς, καὶ τὰς ἀκρότητας, καὶ ἐν λογισμοῖς, καὶ ἐν λόγοις, καὶ ἐν ἔργοις αὐτοῖς σωφρονεῖν ἡμᾶς ἐκπαιδεύει, καὶ τοῖς παρῆσι μὲν ἀγαπᾶν, τῶν δ' ἄλλοτεριῳ ἀπέχεσθαι διδάσκει, καὶ ὥς περὶ χαλινὸν ἐπιτιθεμένη τῷ ἐπιθυμητικῷ, καὶ θυμοειδεῖ μορίῳ τῆς ψυχῆς τὰς ἐπὶ τὸ ἄμετρον, καὶ ἄλλόκοτον ὁρμᾶς ἀνασέλλει, καὶ κολάζει τὸ φιλήδονον,

Α

καὶ τὰς ἀλόγους ἐφέσεις ἀποτέμνει. Ἡ δὲ Ἀνδρεία τὸ τῆς ψυχῆς καρτερεὸν ἐπιβεβαιῶν, καὶ ἀκαταγώνισον ἀπεργάζεται, καὶ προπετείας μὲν, καὶ ἀνθαδείας, καὶ ἱταμότητος τὰς ἐπιβολὰς ἀπωθεῖ, ἐν δὲ τῷ θεῶντι μετὰ καρτερείας καὶ σεῖρότητος μένει, ἕτε καλῶσα τῷ παραβόλῳ, καὶ ἀποτόμῳ τὸς κινδύνους, ἕτε μὴν ἐπιῶσι χαννεμένη, καὶ ἐνδίδῶσα μετ' αἰχύνης, ἀλλ' ἀκλινὴς ἐσηκῶσα, καὶ διατελῶσα μετὰ ῥώμης εὐδενῶς, καὶ γενναίως, ἕτε τοῖς εὐτυχήμασιν ἐπαιρομένη, ἕτε τοῖς δυσπαραγῆμασι καθαιρουμένη, ἀλλὰ τὴν ὁμοίαν, καὶ τὴν αὐτὴν τηρῶσα τάξιν αἰεὶ, καὶ ἑκατέρῃ τῇ τύχῃ προσπαλαίῃσα, καὶ ἀήττητος διαγιγνομένη. Ἡ δὲ Δικαιοσύνη ἐν πᾶσι σοχαζομένη τῷ ἀνίκοντος, καὶ σώζουσα τὸ ἐν δίκῃ, καὶ μέτρω, καὶ ῥυθμῷ, πάντα διασαθρωμένη, ὥστε μήτ' ἄλλον τινὰ βλάπτειν, καὶ ζημιῶσαι παραχωρῶσα, μήτε τὸς οἰκέας ἀφιῶσα λυμαίνεσθαι, καὶ λωβᾶσθαι ἐν ἀκρεβείτῃν διανομῇ τῶν ὀφειλομένων ἑκάστῳ ταλαντεύεται. Καὶ τοιούτοις ἄρ' ἐν ἐρύμασιν ἡ φρόνησις ἀσφαλιζομένη, τῷ κακῷ τὸ καλόν, τῷ ψεύδῃ τ' ἀληθές, τῷ ἀλυσίτελῃ τὰ ἐπωφελῆ ἀποκρίνει, καὶ διαιρεῖ· καὶ τῶν μὲν ἀπέχεται, τῶν δὲ ἀπὸ ἀντέχεται, καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς ὀρθῶς πῆξασα, καὶ σιγῶν, τὰ εἰς κατόρθωσιν ἐπιτιθήσκει μέσα προχείρως εὐρίσκει καὶ γίγνεται τῶν κατὰ θυμὸν ἐγκρατῆς, τῶν ἐγκλειρημάτων ἐπίβολος, καὶ τῶν προτεθέντων ἀσφαλῶς ἐφικνεμένη, εὐδαίμονα καθίστησι τὸν ἀνθρώπινον βίον, καὶ ζήλωτόν, καὶ μακάριον. Ὅτι δηλαδὴ ἕτε τῆς ὀρέξεσιν ἐκθλίβεται, ἕτε κάμπτεται πόνῳ καὶ μόχθῳ, ἕτε παθήμασι τραυματίζεται, ἕτε πταίσμασιν ἐπιρράπιζεται, ἕτε ταῖς ἀπὸ τύχης περιπετεῖαις ἐκνικᾶται, ἕτ' ἀδικήμασιν ἐγκαλινδεῖται, καὶ περιερέφεται, ἀλλὰ ταῖς ἀκτίσι τῶν ἀρετῶν ἀπανταχόθεν ἀνυγάζεται, καὶ μεγάλῳ κλέει φαιδρύνεται, πρὸς δὲ καὶ τῷ λοιπῷ τῶν ἀρετῶν χορῷ δορυφορούμενος πᾶσιν ἀγαθοῖς περιρρέεται.

Περὶ Ἀνοχῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Καὶ ἀναγκαιοτάτη μὲν ἐστὶ τῷ βίῳ ἡ φρόνησις, ἀναγκαιοτάτη δὲ τῇ φρονήσει ἡ μέλησις. Καὶ γὰρ ὅποισδήποτε συμβάντος ἀπερόπτῃ, ἐπειδὴ ἀμήχανον ὅλως ἐστὶν ἐκ τῷ παραχεῖμα τὴν φρόνησιν ἐπισατῆσαι τῷ ἀδοκίῳ, καὶ παρ' αὐτὴν τῇ προσοχῇ χρεῖσθαι θεραπείαν ἀνάγκη σμικρόν τι καρτερεῶς ὑπομεῖναι, καὶ τῆς ἐπισκηψάσης περιστάσεως τὴν ἔποψιν ἀτρέμας ἀνεχομένην, καὶ μὴ κατεπτηχῆσαν, μήτε κατεπτομένην ἀποπτύειν, ἀλλὰ μετ' εὐλόγου προφάσεως, καὶ σιγήσεως

εὐπροσώπε μέλλουσιν, καὶ διατρίβειν ποιήσασθαι. Καὶ στρατηγῶ παραπλησίως τῷ
 μὴ τῶν πολεμίων ἐξαίφνης ἐπιβαλόντων δίχα τῶν ὀπλῶν ἀκαθέκτως ἀρμύνει,
 καὶ τὴν στρατιάν ἀπαρασκευάως ἐκτάττοντι τὴν πανοπλίαν τῶν ἐπιτιθεύσας, καὶ κα-
 λῶς ἔχόντων εἰς ἀπάντησιν, μετὰ πολλῆς ἡρεμίας ἀναλαβόντων ἕτως ἀντεξέμεναι
 προσήκει, καὶ συνάψαι τῇ πείρᾳ. Καὶ δῆτα εἰκὸς ἐστὶ τὴν ὑπομονὴν ἡγεῖσθαι παν-
 τὸς ἐγγχειρήματος. Καὶ ὡς γ' ἐπ' ἐμοὶ Δικασὴ τοσούτον ἐκείνῳ μέτεσι φρονήσεως,
 ὅσον ὑπομονῆς. Καὶ γὰρ ἐπεὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐποψὴν τῶν ἐπιόντων χελεπῶν
 ὡς εἶδεν ἐν πρώτοις ἀνίσταται τὰ πάθη, καὶ σὺν ταραχῇ, καὶ θυμῷ περικχεῖται,
 καὶ συνβολαὶ τὴν κρίσιν τῶν ἐπηρωρημένων κακῶν. Καὶ ὁ μὲν θυμὸς εἰς ἀπαρασκευον
 ἄμυναν ἐρεθίζει, ὁ δὲ φόβος τῷ ἐμφύτῳ θερμοῦ τὸ σθένος ἀποσθεννύων δρασμὸν πα-
 ραινεῖ, καὶ φυγὴν ὑποτίθησι· καὶ τῶν ἄλλων παθῶν τῶν εἰωθότων τοῖς ἀπροσδο-
 κήτοις συμβάσιν ἐπισπέδαι, οἷον χαρᾶς καὶ τῶν ὁμοίων, ἄλλοι ἄλλῃ μηχανῇ κα-
 ταστρατηγεῖται τῷ φρονήματος, καὶ πταίσμασι, καὶ ἀμαρτήμασιν ἀδιορθώτοις
 αὐτὸ περιβάλλει, πόθεν ἄλλοθεν ἢ φρόνησις ἔχει βεβαιεῖσθαι, καὶ ἰχὺν, καὶ ῥώμην
 ἀναλαβόντα τοῖς ἐπισκλήπτειν ἀπαντήσαι, ἢ διὰ τῆς ὑπομονῆς. Ἦτινι δὴ πρὸς τῶν
 παθῶν κατευασμένων, τὸ ὄν ἐν καθαρεῶ, καὶ φαιδρῷ καταστήματι ἐωρακίᾳ, καὶ
 τοιούτῳ συμμάχῳ, χρώμενι, καὶ ἑαυτὴν τοῖς δέουσι λογισμοῖς ἀναρρώσασα συντό-
 νως ἀντέξεισι, καὶ ἀνδρείως διαμάχεται, καὶ τὸ ἀντίπαλον ἀντωθεῖ, καὶ τελευ-
 τῶσα νίκην αἶρε λαμπράν, καὶ τὸ ἐπώνυμον ἐπικτᾶται τῆς ἀηττήτης, καὶ ἀκατα-
 γωνίστα. Ἡ δὲ τεθέσθαι τῶν μονομάχων τὸν μὲν διὰ τάχους ἐπιβάλλοντα, τὸν δὲ ἀτρεμέν-
 τα, καὶ τὸ δόξῃ κραδαίνοντα, ἄλλ' ἐπὶ πέμποντα, πρηνὴ διὰ τῆς ὑπομονῆς ἰδὴ καλῶς
 πῇ φέροιτο τὸ τῷ ἀντιπάλῳ, καὶ τῷ τῇ ἀπονεύσει διακλίνῃ, εἴτα προσελθόντα,
 καὶ βάλλοντα, καὶ παίοντα, καὶ καταρρίπτοντα τὸν ὀξύτητι παρακαίρῳ χηρσά-
 μενον. Καὶ δῆτα τὸν μὲν ἀποτόμως ὀρμήσαντα ἀτυχῶς ἐπτακότα, τὸν δὲ μετ'
 ἀνοχῆς, καὶ καρτερίας προσμείναντα εὐκαίρῳ πληγῇ καταγωνισάμενον, καὶ τὴν
 νίκην ἄραυτα περιφανῶς. Καὶ μὴν καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον ἡμῶν ἐπισκλήπτεισι
 δυσχερεῖσι καλῶς ἀνβιστάμεθα, καὶ κρείττες γιγνόμεθα, ὅπότε μείζονι χηρσώμεθα τῇ
 ὑπομονῇ, καὶ τῇ καρτερίᾳ, καὶ τὰ πρῶτα βέλη τῶν ἐναντίων διαφύγωμεν· καὶ
 σαφῇ τοίνυν τὰ παρὰ τῆς ὑπομονῆς ἡμῶν ἐπιρρέοντα καλὰ, καίγαθά. Καὶ πρόδεδε-
 ὅτι πολλάκις τοιαῦτα δυσχερῆ τῆς τύχης βασκανύσης, καὶ τερατευομένης ἐπι-
 σκλήπτει τοῖς ἀνθρώποις· ὥς τῇ ὑπομονῇ μόνῃ προσεδρεύοντας, καὶ μὴδ' ὅτιεν ἐ-
 νεργώντας, ἀλλ' ἐφισυχάζοντας, καὶ τὰ βελτίῳ προσδοκώμενης τῆς ὑπομονῆς
 τῷ πλεονεκτήματι τὰ κακὰ παρατρέχομεν, καὶ φαιδρότεροις ὀμιλέμεν· τῆς τύ-
 χης διὰ τὸ ἄσατον ὥσπερ ἀπὸ τῷ κρείττονος ἐπὶ τὸ χεῖρον, ἕτως ἀπὸ τῷ χείρονος
 ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβαλέσης· καὶ οἷς ἐδὲ μία πάρεσιν ἐπιτερία, καὶ ἀντίληψις,

ἀλλ' ἅπαντα χετλίως ἀπέγνωσαι, τούτοις ἐπίτιμα τῆς ἀνοχῆς, τὸ θεῖον ἐξ ἀδοκίτων βραβεύεται τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν δεινῶν. Ἰχύεις ἀπαντῆσαι δαίμονας ἐπιβέβη καταδρομῇ, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀβέβαιον σμικρὸν ὑπόμεινον, καὶ προδήκη καιρῷ, καὶ δυνάμει ἀπαντήσεις, καὶ τὴν κρείττω κληρωθείσῃ. Οὐκ ἰχύεις, ἀλλὰ καὶ τήρησον σεαυτὸν, ἀνάβαλε τὸν κίνδυνον, ἀπάνευστον τὴν πείραν, εὐλαδῆθητι τὴν ἀμαρτίαν, καὶ ἀνέλπισός σοι δαιμονίως ἐπισήσεται συμμαχία, καὶ ἀρρώγη, καὶ τὴν μάχην ἀναπαλαίση, καὶ τῷ Ἀντιπάλῃ κρείττων ἔσῃ. Καὶ λοιπὸν ὑπομονὴν ἐν τοῖς χαλεποῖς ἀνεζωσμένος τῇ φρονήσει παρέξεις τῆς νίκης τὰ ἀφορμάς.

Περὶ ἑξομαλυσμῶ τῶν κωλύοντων, καὶ προπαρασκευῆς τῶν συντελούντων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Γ'.

Ἐπειδὴ δὲ ἀνιόνταις ἐπιχειρεῖν ἐκ εἰκὸς ἔστι ἄνδρα νενεχῇ, καὶ φρενήρη, πρῶτον ἔργον ἐστὶ φρονήσεως ἀμηχάνων ἀπέχεσθαι, ἕτε μὴν παντὶ τῷ δυνατῷ ἐγχειρητέον, ἀλλ' αὐτῷ προσεῖναι δεῖ τὸ τίμιον, καὶ ἀξιοπρεπές· εἰ δὲ καὶ ἐπωφελές εἴη, καὶ τῷ βίῳ λυσιτελές, τνικαῦτα προθύμως εἰς τὴν ἐγχείρησιν ἐξιτέον. Ἐπειδὴ δὲ ἔτω πέφυκε τὰ ἀνθρώπινα, ὥστε μηδὲν ἔτω ῥάδιον εἶναι, ὃ μὴ ποικίλῃ δυσχερεῖα περιέργοιτο, καὶ ἔχῃ πολλὰ τὰ συμβάλλοντα, καὶ καθιστῶντα ῥᾶον τὴν ἐγχείρησιν, ἀλλ' ὅμως ἐκ ἐλάττω τινὰ παραποδίσματα, καὶ κωλύματα παρομαρτεῖ τοῖς ἐγχειρμένοις, ὧν τὰ μὲν ἐξ ἀρχῆς πρόδηλα ἐστὶ, τὰ δὲ μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ἀναφαίνονται, εἴτε μὴ πρότερον ὑπάρχοντα, ἀλλ' ὕστερον ἐπισκῆψαντα, εἴτε ἐνδομυχῆντα, καὶ λανθάνοντα τῷ νοῦς τὴν ἀκμὴν. Καὶ δῆτα προσήκει τῷ νενεχεῖ ταῦτα πάντα μασεῦσαι, καὶ τὰ μὲν ἐμποδῶν γιγνόμενα μετ' ἀγχαλαίας, καὶ πλείους ἐνυχερείας ἑξομαλίσαι, τὰ δὲ τῇ αὐτῇ σπεδῇ περιποιήσασθαι τὰ συντείνοντα. Τὰ γε μὴν κωλύματα ποικίλα ἐστὶ, τὰ μὲν ἀπὸ τῶν προσώπων, οἷς μέτεσι τῷ ἐγχειρήματι, εἴθ' ὑπὸ φθόνου, καὶ μίσους, εἴθ' ὑπὸ ῥαθυμίας, εἴθ' ὑπ' ἄλλης τινὸς αἰτίας ἀντιστάντων, καὶ τὴν πρόβασιν τῶν πραγμάτων ὑποσελλόντων· τὰ δὲ ἀπὸ τῷ καιρῷ. Τῶν γὰρ ἔργων γεννήτωρ ἐστὶ, καὶ τροφός, καὶ κατορθωτὴς ὁ καιρὸς, καὶ παρακαιρὸν μηδὲν γίγνεται, καὶ μυρίῳ μόχθῳ φιλοπονοῖτο, τοῖς δὲ καιροφυλακῆσιν ἐκράσει πρόεισιν ἢ ἐγχειρήσεις, τὰ δὲ ἀπὸ τῶν πραγμάτων, ὧν ἐκάσῳ ἰδίᾳ τι παρῆκεται χαλεπὰ, καὶ τῷ μὲν πλείῳ, τῷ δ' ἐλάττω, ἀνευ δὲ ἐνυχερείας ἔδεν ἐστὶν ἔργον ἕτε μέγα, ἕτε μικρόν· καὶ λοιπὸν τὸν νενεχῇ δεῖ πλείονα λόγον ποιῆσαι πρὸς τῆς ἐγχειρήσεως τῶν προσώπων, οἷς χεῖναι αὐτὸν χεῖν, τῷ τε καιρῷ καὶ τῇ

ἐνδοτέρας χαλεπότητος τῶν πραγμάτων, τὰ πολλὰ δὲ καὶ τῷ τόπῳ. Καὶ τότε γὰρ ἡ προθεωρία μὴδὲν ἥττον ἐστὶν ἀναγκαία τῷ καλῶς ἐγχειρῆντι· εἰσὶ δὲ οἱ καὶ διαριθμῶσι πάμπολλα, ἀλλὰ τοῖς τέτταρσι τέτοις κακείνα περικλείεται, καὶ ταῦτα δεῖ πάντα ἐξακριβώσαντα, καὶ ἐξομαλίσαντα, εἴτα δὴ προσχωρεῖν, καὶ ἀψάσθαι τῆς γῆς. Καὶ ταύτη τῶν κωλύοντων ἐξομαλιδέντων, καὶ τὰ συντείνοντα μάλιστα θηρατέον· ἀλλὰ καὶ ταῦτ' ἐπειδὴ παρέχει τὰ πρόσωπα, καὶ τὰ πράγματα, καὶ ὁ καιρὸς, καὶ ὁ τόπος, ἐ ζητῶσι διεξωδικώτερον λόγον, ζητῶσι δ' ὅπως διὰ παντὸς εἴη νήφων ὁ νενεχὴς, καὶ τοῖς πράγμασι μάλα προσέχων, ὥς μήπε διὰ νοθεύειν ἀμάρεται, καὶ ἀντὶ τῆς προσηκέουσας περιποιήσεως τῶν ἐπιτηδίων ἰδίᾳ τισὶ σφάλμασιν ἢ τῶν πραγμάτων αὐξήσῃ τὸ δυσχερὲς, ἢ τοῖς συνεργοῖς προσώποις δύσνοιαν ἐναποτέξῃ, καὶ βαρέτητα, ἢ τὴν καιρὸς παραδράμῃ, ἢ τόπῳ χεῖρηται μὴ προσφῶρ· μάλιστα δὲ τῶν προσώπων ποιείτω πρόνοιαν ἀναθερσύνων αὐτὸς, καὶ βεβηλῶν ἐλπίσι, καὶ μέχρι τέλους ἀναθερμαίνων, ὃ ῥᾶν ἐργάσεται κοινῶς τῶν πόων, ἐ μόνον, ἀλλὰ τῶν ὠφελιμάτων ἀποδεικνύων. Φύσει γὰρ φίλαυτον ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, καὶ μὴ τοῖς ἰδίᾳ ὠφελήμασιν ἀναζωπυρέμενον τὸ ζῆον, εἰς ἐνέργειαν ἐναποσβέννυται, κακείνο καὶ μάλα διευκρινητέον· ὅτι ἐπειδὴ καλῶς εἴρηται τὴν ἐγχείρησιν ἀεμοδίαν εἶναι, τὴν μετ' εὐδοχίας εἶναι μὲν ὀφείλει, καὶ τὰ πράγματα τίμια, εἶναι δὲ τίμια καὶ τὸν τρόπον. Πολλάκις γὰρ ἡ ἀτιμία τῷ τρόπῳ, ᾧ χεῖρηται τις περὶ τὰς ἐγχειρήσεις, φθείρει τὴν ἐν τοῖς πράγμασι τιμιότητα, καὶ τοῖς δυσὶν ἄρα τέτοις τὸν τρόπον, ὃν ἔφημεν, τῷ τε ἐξομαλισμῷ τῶν ἐναντίων, καὶ τῇ αἰρέσει τῶν συντείνοντων ἐπερειδόμενος ὁ νενεχὴς Ἀνὴρ διὰ παντὸς ἐπιτεύχεται τῷ σκοπῷ, καὶ μεγαλεργὸς ἀναδειχθήσεται.

Περὶ Εὐβελίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ταῖς προδηχαῖς αὖξεται τὰ πράγματα, καὶ ὄγκον λαμβάνει, καὶ ἰχύν, καὶ ἀγαθὰ φησὶν οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα· καὶ εἰς ἀνὴρ, ἐδὲις ἀνὴρ, καὶ μὴδ' Ἡρακλῆς πρὸς δύο, καὶ τόδε ἐπὶ πᾶσιν ἀληθεύον ἐν γε τῇ κοινῇ τῆς γνώμης πρόδηλόν ἐστι. Καὶ γὰρ ἐνός τινος, καίτοι συνετῷ, ἀδρανὴς ἐστὶν ἡ βελή, καὶ λίαν ἐπισφαλὴς· τῇ δὲ μεταδόσει τῶν δοκόντων διὰ τῆς κοινῆς σκέψεως, τὸ ἀληθὲς ἀνακύπτει, καὶ τὰ συμφέρον προέειπεν ἐς φῶς, καὶ διὰ τῶτο τῆς φρονήσεως, μέγιστόν ἐστι βοήθημα ἢ συμβουλὴ, καὶ διὰ πολλὰς αἰτίας. Ἐπειτα μόνους ἡμῶν δόξαντα ἐκ ἐν ἀσφαλεῖ κεῖται. Ἡ γὰρ ὑπὸ φιλαυτίας ἐκ ἔχομεν εὐκρινῆσαι τὰ πράγματα, ἢ ὑπ' ἀπει-

ρίας ἢ δυνάμεθα τὸ βέλτιον ἐλέδαι, ἢ δὲ ἄνοιαν διακινδυνεύομεν ἀμαρτῆσαι, ἢ διὰ τι πάθος προκατειλημμένοις ὁ νῦν ἀμειλύνεται, καὶ ἐκ εὐσόχως ἔχει· ἀνάγκη ἄρα φανερά πρόκειται τῷ βελομένῳ τι καλῶς ἐγχειρήσασθαι, ἢ μόνον καὶ ἑαυτὸν ἀνερευνῆσαι, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις τισι τοῖς γε οἰκιστάτοις, κοινωνήσαντι τὰς γνώμας, καὶ μετὰ σπευδῆς ἐξετάσαντι ἀγρεῦσαι τὸ λυσιτελεῖν. Καὶ περὶ δὲ πολλάκις συνέβη ἐπιβέβηκε γενέσθαι τὰς συμβέβηκε, καὶ τὰς ἀπεσθαιμένους ἐν ῥήματι φιλέντων βελὰς ὑποθέσθαι φαινομένας ἐπωφελεῖς καὶ σωτηρίας, τῷ δὲ ὄντι βλαπτικὰς, καὶ φθινώδεσάτας· χρεῖας ἐπειγύσης, εἰς συμβεβηκεν, ἢ τὰς συνετὰς μόνον, ἀλλὰ τὰς μάλιστα φιλέντας ἐκλέξασθαι προσήκει. Εἰ γὰρ μὴ γνήσιοι, μηδὲ προσφιλεῖς, ἀλλ' ἀπεσθαι, ὅπως συνετώτεροι, τοσάτω ἱκανοὶ βλάψαι καὶ λυμῆναι. Ἰ-χύουσι γὰρ ἄτοι πικρίαν, καὶ τὴν κακόνειαν, ἔργῳ σεγανώτατα καλύψαι, διὰ δὲ βελῆς ὀλεθρίε τὸν ἰὸν ἀφίεναι, καὶ παρασκευάσαι φθορὰν ἀνίατον· καὶ διὰ τὸτο πλείων ἐν τῇ τῶν συμβεβηκε ἐκλογῇ δεῖ κατατεῖναι σπευδῆν, καὶ ἐπιμέλειαν· καὶ καλῶς εἴρηται ὅτι περὶ πάντων βελὺν μετὰ τῆ φίλε, πρὸ πάντων δὲ περὶ τῆ φίλε. Χρὴ δὲ τὸν συμβεβηκεν ἢ μόνον εἶναι εἶναι, ἀλλὰ καὶ μυσηρίων ταμίαν· καὶ φύλακα, οἷοι πέρεϊσιν οἱ ἐλευθέροι ἄνδρες. Τῷ γὰρ ἐλευθέρῳ τὸ εὖθος τάφος μυσηρία. Ὁ μὲν γὰρ δύσνης ὑπὸ πικρίας καὶ μοχθηρίας προδίδωσι τὰ ἐν παραδύσει κοινόμενα, ὁ δὲ γε ἀνελεύθερος ὁ μὴ τὸ ἐχέμεθον ἔχων ὑπ' ἀφελείας, καὶ ποταίας, καὶ μικροψυχίας αὐτὰ παραδηλοῖ, καὶ μονανέκ τεινύει τὰς βελὰς, ψυχὴν αὐτῶν ἔσαν τὸ μυσηρίον ἀποσφάττων. Καὶ βέλτιον ἄρα τὰς τῷ τοσάτω πλημμελήματι κατεσιγμένους λαθεῖν ἢ καὶ συνετὰς, ἢ καὶ φίλες, τὰς δὲ καὶ τὰς εὐνοίας ἐπίσημες, τὴν φρόνησιν ἐπιδόξες, καὶ σιγῇ κρύπτοντας τὰς βελὰς ἐλέδαι, καὶ τέτοις κοινωνῆσαι, καὶ ὅμως τὸ πρακτέον ἀνερευνῆσαι, πολλὰς, καὶ μεγάλας παρέχει τὰς ὠφελείας. Τὸν γὰρ ἡμέτερον λόγον καλῶς ἔχοντα τῇ συναινέσει ῥωννύουσι καὶ βεβαιῶσι, τὸν δὲ μὴ πρόσφορον ἀποδοκιμάζοντες ἀντ' αὐτὰ τὸν συνοίσοντα δεικνύουσι, καὶ γίγνονται τῶν ἀγαθῶν ὁδηγοί, καὶ καθηγηταὶ τῶν δεόντων. Εἰδὲ πρὸς τοῖς εἰρημένους ἰδιώμασι καὶ προτερήμασι οἱ τὰς βελὰς ὑποτιθέντες συνεργοί, καὶ συναγωνισταὶ δύναντο γενέσθαι καὶ τὸτο μάλιστα κοσμεῖ τὰς βελήφορες, καὶ καθίστησιν αἰρετωτέρους τῶν μὴ τοιούτων· καὶ τοσαύτης ἀρ' ἐν ὁνήσεως ἡμῖν ἀπὸ τῆς εὐδελίας παραγινομένης φανερόν ὅση λύμη, καὶ λώδη παρὰ τῆς ἀδελίας ἐπικρέμαται. Καὶ μοι δοκῶσιν οἱ ἀδελῶς ἐγχειρῶντες τοῖς πρᾶγμασι δικὴν ἀνταδωτῶν τὰς ὀφθαλμὸς μύσαντες, καὶ περιδύσαντες εἰς τὰς ἀγῶνας ἀντεξίεναι, ἢ διὰ ἀφανῆς νυκτὸς κατὰ τὰ ἄπορα, καὶ δύσχετα ποιῶνται τὰς παρεῖας ἀνευ ὁδηγῶν. Ὅποσοι δὲ φρενῆρεις, καὶ νενεχεῖς, καὶ τὸτο τὸ μέγα βοήθημα σφίσιν αὐτοῖς παρασκευάζουσιν· εἰδὲ τις ἂν ἐξ αὐτῶν ἐλινύει πιεῦσαι τι, καὶ συμβεβηκεν ζητῆσαι, ἀλλ' ἐν ἐπιστάδῳ, ὅτι

τόν τε πρᾶσσοντα δεῖν πισεύειν τινί, τὸν δὲ ἀπιστεῖντα ἀργὸν εἶναι, καὶ ἀβοήθητον. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ συμβάλλοντα τοῖς εὐέλυσσι βελὴν αἰτῆσαι, ἀλλὰ ταῦτ' ἐστὶ τὰ κορυφαῖότατα.

Περὶ Ἐγχειρημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Τὸς ἐν τοῖς πολιτεύμασι μεγάλης εὐκλείας ἀρεγομένους προσήκει ἀγαθὴν περὶ αὐτῶν ὑπόληψιν ἐγκατασπεῖραι ταῖς ψυχαῖς τῶν συμπολιτευομένων. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἑξαισίαις καὶ ἐπισήμοις βελεύμασι, καὶ ἐγχειρήμασιν αἰεὶ παρέπονται αἱ καλὰ ὑπολήψεις, ταῦτα ὡς ἐνὶ μάλις ἐπιτηδεύω, καὶ διαπραττέω τοῖς περιποιημένοις τὸ μετ' εὐδοξίας περιώνυμον. Δεῖ δὲ τὰ ἐγχειρήματα μὴ μόνον εἶναι καθ' ἑαυτὰ καλὰ, καὶ ἐπωφελῆ τῷ κοινῷ, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείοσιν ἀρεσὰ καὶ δοκιμα. Πολλὰ γάρ εἰσι λυσιτελῆ μὲν, ἀλλ' εἴτε ὀψέποτε τὰς χρεῖας παρέχοντα, εἴτε διὰ μεγάλων πόνων, καὶ πολλῶν δαπανημάτων κατορθόμενα, εἴτε καὶ διὰ κινδύνων εἰς πέρας ἀγόμενα ἐκ ἀρέσκουσιν, ἔτε τῶν πλείονων ἐφέλκονται τὴν ψήφον, καὶ τὴν συναίνεσιν, καὶ διὰ τῶτο φαύλην τοῖς πράττεσιν, ἢ συμβελεύουσι περιάπτειν δόξαν. Ἄλλοι δὲ τινες τὰ ἥττον λυσιτελῆ παραγνῶντες μᾶλλον εὐδοκιμῶσιν ἐν τοῖς πολιτεύμασιν, ὅτι ταχεῖάν τινα φέρουσιν ὠφέλειαν, ἢ καὶ μετ' εὐχερείας καὶ ἄνευ κινδύνου φαίνονται περαινέσθαι, καὶ ταῦτα εὐλογώτερα δοκῶντα τῶν μᾶλλον ὠφελίμων κλέος καὶ τιμὴν περιβάλλει τοῖς αὐτὰ μετερχομένοις.

Περὶ Προδοσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

Εἰκότως οἱ ἄνθρωποι τὰς μὲν προδοσίας ἀγαπῶσι, τὰς δὲ προδότας μισοῦσι. Τὸ γὰρ ἔργον ὡς ἐπωφελὲς ἀποδέχονται, ὡς ἐπιβαλὼν δὲ τὸν ἐργασάμενον ἀποσρέφονται ἀλλ' ὠ τῆς ἀνοίας καὶ ἀφελείας τῶν προδιδόντων. Τῷ γὰρ οἶονται τρόπῳ εὐνοηθῆναι τοῖς ξένοις, καὶ ἄλλοις, οἳ τὰς οἰκείας καὶ τὰς φίλας προέμενοι, ἢ ἐκ ἴσασιν ὅτι μέγα σφίσιν αὐτοῖς περιβεβληκότες αἴχος μηδὲν κοινῶν ἔχουσι τῆς ἀδοξίας, ἀλλ' οἳ τῆς ὠφελείας ἀπολελυκότες, τὰς λυμνημένους εὐλαβῶνται καὶ βδελύττονται, ἵνα μὴ τὰ ὅμοια πῆσωνται παρ' αὐτῶν. Καπεὶδὲ μέγα τῆς ἀρχῆς ἔρυμα-πισοῖς δορυφορεῖσθαι τὰς ἀπιστίας ὑλόντας δικαίως ἀποβάλλουσι, καὶ ὡς φθόρος καὶ

λυμαιῶνας μακρὰν ἀπώθεσι, καὶ τῆς κοινωνίας αὐτῶν ἀνασπάσας ποῖσι, καὶ τὰ πολλὰ τῆς ζωῆς παραλύονται, ἵνα μὴ ὥσπερ λοιμὸς γένηται τὸ κακὸν διαδόσιμον. Καὶ καλῶς ἄρα τινὲς τοῖς προδόταις ἀπέτισαν μὲν τὸν χερσὸν ὃν ὑπέχοντο, ἀλλὰ περὶ λειωθέντα ἐγγέαντες κατὰ τὴν σόματος, καὶ τὴν βίην σερήσαντες, ἵνα μὴ τὸ αὐτὸ πάλιν οἴοι τε ὥστι δρᾶν δῆθεν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν τῷ προδότῃ προτετιμηκότες. Προέδωκε τὸν Δεσπότην, καὶ πῶς ἄλλω περιτύχοι Δεσπότη; ἐπεβέλευσέ τις τοῖς γνησίοις, καὶ τίς αὐτῷ γνησίῳ χεῖσεται; πρῶδωκε τὸν Δεσπότην, ἀλλ' ἅμα προήκατο ἑαυτὸν ὥνισθ' ἀποδείξας καὶ ἐτιδανόν, καὶ ἀχεῖον. Καὶ δῆτα ὁ προδότης τὸ τιμαλφέςατον κειμήλιον τὴν πίσιν ἀπεμπωλῆκώς ἑαυτὸν ἐγύμνωσε τῷ ἀληθῆς πλέτε, χερμάτων ἴσως εὐπορήσας, ἀλλὰ τιμῆς γεγωνὸς πένης, καὶ τῶντι τραυματίας ἀθάνατος, ὃς μᾶλλον ὠφέλε μνηστῆρας ἀποθανεῖν. Βίην γὰρ αἰχίσσε τιμώτερος ὁ θάνατος, καὶ ὡς ἀληθῶς ὁ προδότης μυρίων ἐς θανάτων ἀντάξιός, ἅτε ληστὴ πολλῶν χεῖρον. Ὁ γὰρ ληστὴς προκηρύττει τὴν ἐπίβασιν, τέχνην ἔχει τὴν ἀεπαγνὴν, ὁ δὲ φίλον ὑποκρινόμενος, καὶ εἰς εὖνεν καλλωπιζόμενος λάθρα σκαιωρεῖ, καὶ τηρεῖ τὴν πτέρναν, καὶ προσμειδᾷ μὲν, ἀλλὰ τὸν ἰὸν ἔχει κρυπτόμενον, τὸν ἑρατὸν ἐκ αἰδέμενος, τὴν γῆν ἐκ ὀρώδων, φιλήμασι προπίνει, καὶ διὰ τῶτο πάντες ἄνθρωποι τῶτον ὡς θεοσυγῇ καὶ θεήλατον μυσάττονται.

Περὶ Ἀξιωμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Εἴπερ ἄλλοτι καὶ τὸ σερρόν τῷ τρόπῳ ὡς μάλις ψυχὴν γενναίαν ἐπιδείκνυσιν καὶ μεγαλόφρονα· καὶ καλῶς εἰρηται τῷ φιλοσόφῳ τῷ καθῆδαι γίγνεσθαι τὸ σῶφον, ὅτι δηλαδὴ τὰ τῶν πραγμάτων ἰνδάλματα μὴ διαμένοντα μηδεμίαν ἀπεργάζεται γνώσιν. Ἐπειδὴν δὲ τὰ θύραθεν ἐπίοντα εἶδη ἀχωρίως ἐγκολάπτεται τῇ μνήμῃ, καὶ οἷον ἐν ἀποθέτῳ διατελόντα τῆς χρεῖας καλῆς προέσιν εἰς φῶς, καὶ περικείται τὸν νῦν εἰς τὰς λυσίτελεῖς συνθήκας αὐτὸν ἀνακαλῶντα, καὶ μετάγοντα, τηνικάδε ἢ τῷ νοῶς δυνάμει εἰς ἐνέργειαν κατιῶσα ἐκτάσσει τὰς τάξεις τῶν λογισμῶν, καὶ τέττες συνείρεσα, καὶ ἄλλως ἐξ ἄλλων ὑφαίνουσα τὰς ἰδέας ἀπαρτίζει τῶν λόγων, καὶ γίγνεται λειμὼν πολυανθέςατος τῶν φιληκῶν, ἐσιῶσα τὰς ψυχὰς, καὶ μυρίῳ τινὶ ἐπιχρωτῶνσα ἀγλαΐᾳ, καὶ χάριτι. Τὸ δ' ἐναντίον ὁπότε ἐν ἀσάτῳ καὶ ἀμφιβόλῳ σαλεύων ὁ νῦν ἀγχισερόφοις λογισμοῖς περιδινῆται μηδὲν ἐξ αὐτῆς περικαλλὲς ἐλπίζεται, ἀλλ' ὥσπερ ἐν πελάγεσι τῶν κυμάτων ἀπανταχόθεν ἀπορρήγνυμένων, ὁ τὸς οἶακας ἐγχειριδείς ἀπαυδᾷ πρὸς τὴν διοίκησιν, καὶ τοῖς

ἀνέμοις ἐπιτρέψας τὴν ἰαῦν ἐν ἀφασίᾳ γίγνεται, καὶ προσδοκᾷ ὅτι ἂν ἀπὸ τῆς
 τύχης ἐκτρωθῇ, ἐκτιτρώσκονται δὲ τὰ πολλὰ κίνδυνοι καὶ ναυάγια· ἔτις ὁ
 ἀνθρώπινος νῆς ὁπότε λογισμοῖς ἀμφικηρήνοις παρασυρόμενος, ἐκ ἔχει τὴν ἐν τῷ
 δέοντι ἰδρυσιν, καὶ πῆξιν· ἀλλ' ἐν ἀλογισίᾳ περιτρέφεται τὰ πλεῖστα εἰς ἀπόλειαν
 ἐξολιδάινει. Καὶ διὰ τὸτο πᾶς τις ὀφείλει ἑαυτὸν οἷα δεσμοῖς ἀρετῶσι λογισμοῖς,
 καὶ παγίοις φροντίσμασιν ἐπισηεῖξας, εἴτα τοῖς πράγμασι μετὰ σεῖρήνῃτος προσ-
 φέρεσθαι καὶ ἐπιμονῇς μηδέσι κωλύμασι καὶ παραποδίσμασιν ἀνειργόμενος, ἕτε
 διακλονόμενος, ἀλλ' αἰεὶ κατὰ εἶδον εἰς τὸ πρὸσω χωρῶν, κἂν τινι σφόδρα ῥοθίως
 ἀντιπίπτοντι δυσχερήματι προσκρέσσοι ἐκ εὐθύς ἀναπηδῶν, ἕτε τὸ προκείμενον πα-
 ραιτέμενος, ἀλλ' ἐμμένων οἷς ἂν ἐξ ἀρχῆς κένοι κατὰ χώραν ἴσαδαι εὐ εἰδὼς ὅτι
 ἢ μετὰ πολὺ ἢ ῥαυτέρεα τύχη, ἢ λόγος ἄλλος σαφέτερος ἐπιὼν τὸ μὲν ἐμποδῶν
 ἀπώσσει, αὐτὸν δὲ πρὸς τὸ ἐξ ἀρχῆς προτεθεὶν προδιδάσει. Καὶ ναῦς μὲν ἐν μέσῳ
 πελάγει διαπαντομένη ἐκ ἔχει ῥήψασα τὴν ἱεράν Ἀγκυραν τῷ ἐδάφει ἐκικέσθαι,
 καὶ εἶσαι τὴν ζάλην, ἀλλ' ἐν ὑγρῷ καὶ ἀσάτῳ σοιχοῶ ἀπὸ μόνης τῆς ἰδίας
 κρυφότητος προσδοκᾷ τὴν εἰς τὴν χερσον ἐξόρμησιν. Θεὸς δὲ δίδοντας ὁ ἀνθρώπος
 ἐν αὐτῇ τῇ πολυταράχῃ θαλάσῃ τῷ βίῃ, κἂν γένῃ τῆς τυχαίας περιπετείας τοῖς
 βιαίοις ἀνέμοις ὅσα ἔπω καταγίγιστο, ἀλλ' ὅμως ἔχει τῇ σεῖρήνῃ τῷ φρονήμα-
 τος ἐν ἀδιαπτῶτι μῆναι χώρα, καὶ εἰ δεοὶ τὸν ἔχοντα ἀναρρίψαι κῦβον, ἀλλὰ
 γένῃ ριπτέτῳ μᾶλλον ἐπιμόνως τοῖς δόξασιν ἐπισκίρριπτόμενος, ἢ τῷ κέφῳ τῷ νοῶς
 ἄνω καὶ κάτω μετ' ἀλογίας φερόμενος αὐτὸς ἑαυτὸν τοῖς ἐχάτοις ἐκθλίψαι κιν-
 δύνους, καὶ μετ' ἀδοξίας ἀπολέσθαι. Ἡ ἐκ ἴσμεν ὅτι τῷ μὲν ἐπιμόνῳ καὶ παγίῳ
 προσκτώμεθα τ' ἀγαθὰ, καὶ Σοφίαν ἄρα, καὶ τὰ ἐξ ὧν αὐτὴ σοιχεῖται ἐπισή-
 μας μαυθάνομεν ἀενάῳ σπυδῇ προσλιπαρῆντες αὐταῖς, αἱ δὲ ἀξίαι καὶ αἱ τιμαὶ
 ποῖαις τισὶ προσγίνονται; εἰμὴ τοῖς ἐπικειμένοις διὰ μυρεῖς πόνου, καὶ ἀπειξ, ἀντε-
 χομένοις τῆς εἰς αὐτὰς ἀγύσης ὁδῷ, πλέτε δὲ καὶ κτημάτων περιβολῇ καὶ αὐτὴ
 τοῖς μετὰ πολλῆς εὐσταθείας μαυεύσει πρέσεισι. Καὶ τί δεῖ κατ' ἕκασον ἱᾶσι μη-
 κύναί τὸν λόγον; ἕτε δένδρον μὴ κατὰ τὸ αὐτὸ μένον χωρίον καρπὸν φέρει, ἕτε
 γεωργὸς μὴ τῇ γεωπονίᾳ διημεκῶς ἀχολόμενος ἄμνητον ἀποφέρει, ἕτε μεταλλεὺς τῇ
 τυχεσὶ τῆς χρυσυίδος φλεβὶ μὴ παρακαλυθὼν ἀνενδότης χρυσίῳ πολλοσημόριον
 ἔχει μεταλλεῦσαι. Καὶ πάντα λοιπὸν ἢ σεῖρήνῃς ἀπεργάζεται· ἀπὸ δὲ τῷ ἀσάτῳ
 ἔδεν ἔδενί ποτε ὄφελος.

Περὶ Ἐπιμελείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Ἐπιμελεία καὶ σπουδὴ τὰ μικρὰ πράγματα λαμβάνει μέγεθος, καὶ τοῖς ἀδυνέσιν ἰχὺς ἐπιγίνεται· ῥαθυμία δὲ καὶ νωθεία τὰ μεγάλα εἰς μικρότητα καὶ εὐτέλειαν ἀπολιθαίνει, καὶ τὴν ἐνῶσαν ἀποβάλλει ῥώμην καὶ ἰχὺν. Ὅρᾳς ὅπως μεγάλοι κῆποι ἀμελέμενοι ὀλίγους ἀποφέρουσι καρπὺς, καὶ τὰς σκιάς ἔχουσι βραχείας, καὶ χρόνῳ προϊόντος παντάπασιν ἄφοροι γίνονται καὶ ἀγροί, μικροὶ δὲ τινες ἄλλοι γενήσαντες λαχόντες ἀνθῶσι καὶ καρποφοροῦσι, καὶ πολλὰς παρέχουσιν ὠφελείας τῷ σφῶν ἐπιμελητῇ καὶ κηδεμόνι. Ὅρᾳς ὅπως οἰκίαι σμικραὶ σπουδῆς ἐπιτυχεῖσαι καὶ προσασίας αὖξονται, καὶ πολλῶ περιρρέονται πλῆτῳ. Ὅρα δὲ καὶ τὰς πόλεις, εἰδὲ βύλει καὶ τὰς χώρας ὅπως καλῶς κατιστάμεναι, καὶ ἐμμελῶς εὐνομέμεναι πᾶσι κομῶσιν ἀγαθοῖς, καὶ βρέουσι παντοίοις θρέμμασι καὶ βοσκήμασι, καὶ ἔνθεν μὲν ἐν ταῖς ὑπωρείαις παρὰ τοῖς ποταμοῖς οἰκήσεις ἴδενται πολυτελεῖς ἔχ' ἥττον, ἢ παμπληθεῖς, καὶ τείχη καὶ πύργοι σερροὶ καὶ ἀρραγεῖς περιείργουσιν αὐτάς, καὶ οἰκίαι ἔξωθεν μαρμαρέων ἀεμογαῖς εἰς κάλλος ἀμύχαννόν εἰσι πεπηγμέναι, ἔσω δὲ σεγανώτατα ἐρηραιομένοι παντοδαπῇ ποικιλίᾳ γεφυρῆς ἐξηριθσμένοι, τὰ πολλὰ δὲ καὶ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ ἀλληλεισμένοι, καὶ τῶν οἰκείων ἔδεν ἔλαττον οἱ οἰκήτορες περισσούουσιν ἐμδελθεῖς καὶ ἀγέεωχοι, ἔνθεν δὲ ἀρετῶν ἐξήπλωται ἀχανὴ ἐδάφῃ πολλαπλασίῳ φορᾷ τὸς πόνας ἀμείβοντα, καὶ δαψιλῶς ἀντευποιῶνται τὸς γενηπονῶντας, καὶ ἄμπελοι ταῖς βότερσι κομῶσαι τὸν λυαῖον ἔλκουσιν εἰς τὸ τρύγος, καὶ ἄλλῃ, καὶ ἄλλῃ γενναίων ἵππων ἀγέλαι σφιδάζουσι, καὶ βοσκημάτων ἀθροίσματα βόσκουσι τὰ πόας, καὶ πλετίζουσι τὸς κεκτημένους. Καὶ οἱ μὲν μελισσῶνες μεσὸι κηρίων εἰσὶ καὶ μέλιτος, παντοδαποὶ δὲ ἄνθρωποι οἱ μὲν αἰκνεῖσιν, οἱ δὲ περιπέτονται, καὶ προσμειδῶ μὲν ἡ γῆ τῷ περιέχοντι, θάλπει δὲ τὴν γῆν ὁ Ἄρης, καὶ πανσπερμίας ἐκτίμπλησι. Καὶ ταῦτα πάντα τίνα καθομολογεῖ μητέρα, τίνα τροφόν, τίνα φύλακα; εἰμὶ τὴν θαυμασίαν σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν. Βύλει δὲ καὶ τὰ τῆς νωθείας ἀκῶσαι; ἐπιλέξομαι σοὶ καὶ ταῦτα συλλήδην. Πόλεις μεγάλαι παρημελημέναι εἰς ἔδαφος ἀνασκάπτονται, καὶ τῶν οἰκητόρων αἱ οἰκήσεις εἰσὶν ἠρημωμέναι, ἔτ' ἐν ἀερείαις ἄμμος, ὅτε τετυγνὸς ἐν Ἀμπέλοις, ἀλλ' αὐχμὸς πανταχῇ συνίζηκε, καὶ ἀντὶ τῶν ἡμέρων βοσκημάτων ἄγρια περιθέουσι θηρία, Πολίταις αἱ Πόλεις εἰσὶν ἀοίκητοι, ὁδίταις αἱ τρίβοι ἄποροι καὶ ἄδατοι, καὶ ταῦτα τῆς ῥαθυμίας εἰσὶν αἱ ἐξωλέεσται γοναί. Σὺ δὲ πρόσθεσ' ὅτι καὶ τέχνη καὶ ἐπιστήμη τῆς καλῆς ἐπιμελείας εἰσὶν ἀπόγονοι, ἀτεχνία

δὲ καὶ ἀμάθια καὶ ἀπονία συγχορεύει τῇ ῥαθυμίᾳ, καὶ διὰ ταύτης ἔρρει τὰ καλὰ, ἀπόλλυται τ' ἀγαθὰ. περιβολαὶ πλέτε εἰς πενίαν μετακλιζόνται, καὶ μαραίνεται τὰ πρὶν ἀνθρώπα, καὶ τὸ ἀίματιον ἀπαυδᾷ, καὶ πάντα κατέχει δυσυχίας ἀχλὺς. Καὶ ταῦτά σοι κατὰ νῦν ἀναπολήσαντι ἐνσερνεῖσθω ἡ νωθεότης, καὶ θαυμαζέσθω ἡ ῥαθυμία· ἐμοὶ δὲ μηδαμῶς.

Περὶ Ὁργῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ἄγριον ἐστὶ θυρίον ὁ θυμὸς, κἀπειδὰν τῆς ψυχῆς καταδυνασεύσῃ πάντα λόγον ἐξωθεῖ, καὶ ταύτην ὅποι βέλεται ἄνω καὶ κάτω φέρει, καὶ τὸ εἶδος αὐτὸ περιερέει. Καὶ δῆτα οἷα δαιμονιζόμενος ὁ ἥττων αὐτῷ γεγονὼς ἀφρίζει, τρίζει τὸς ὀδόντας, ἐξαίρει τὴν γλῶσσαν, αἵματι φοινίσσεται τὸς ὀφθαλμοὺς, ἐξηλλαγμένον περιφέρει τὸ πρόσωπον, συναράσσει τὰς χεῖρας, λακτίζει τὴν γῆν, μαίνεται, βλασφημεῖ, Θεὸν ἔφοβεῖται, ἀνθρώπους ἐκ αἰχύνεται, καὶ τὰ μὲν ὧτα ἔχει κωφὰ, τὸ δὲ σῶμα λάλον, καὶ ὅλως ἀναιδητῶν ὡς πρὸς αἰδανόμενα βλακεύει τὰ ἀναιδῆτα, ἔλκει, ὠθεῖ, περιάγει τὸ προσπίπτον, διασπαράττει τὰς ἐδῆτας ἔμῳν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτοῦ σάρκας. Καί τι τοιοῦτον ἰδὼν ὁ Σωκράτης θυρίον, τὸ ὀργίλον ἀπομώμονε, καὶ πάντα τὸν βίον ἔζησε μετὰ μεγάλης περῆτης, καὶ πρὸς ὑβρίζοντα ἀπαντῆσαι παροτρυνόμενος, ἄρα καὶ ὄνῳ λακτίσαντι ἀντιλακτίσαι με φῆς, εἶπε, καὶ τῇ Ξανθίππῃ λίαν ἀποχρωμένη τῇ αὐτῇ περῆτι τῷ μόνῳ ἔφασκεν, ὡς πῶς ὀργιζόμεν ἐκ ὀργιζόμεν, καὶ διὰ τῷ πᾶσι ἡμῖν ἐστὶν ἀξιομνημόνευτος.

Περὶ Προνοίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

Οὐχ ὡς ἐθέλων ἄνθρωποι, ἀλλ' ὡς ὁ Θεὸς βέλεται διατίθῃσι τὰ κατ' ἡμᾶς, καὶ Θεὸς μὴ συνευδοκῆντος μυρίῳ πόνῳ μηδὲν κατορθῆται, καὶ δίδόντος κατὰ θυμὸν ἡμῖν ἅπαντα χορηγεῖται. Ὅπερ ἐκ πολλῶν τε ἄλλων σημείων ἐγνωσάμεθα σαφῶς καὶ τῷ μάλιστα, ὅτι ἂν διὰ πολλῶν ἐτῶν ἐπιποθεῖμεν, καὶ σπευδόμεν, καὶ παντὶ δένει δρωμεν ταῦτα χωρεῖντα καλῶς, καὶ εὐτυχῶς ἀποδαινόντα, καὶ ἤδη ὡς ἐνσάχεσι γεγονότα τὸν ἄμικτον ὑπὸ χνόμενα, ἢ διαφθεῖρομεν ποικίλοις ἁμαρτήμασιν.

ἢ παρατρέχοντες ἀμελείᾳ καὶ ῥαθυμίᾳ, ἢ εἰς ὁτιῶν ἄλλο συναρπαζόμεθα τὸν τέτων καιρὸν μακρότερον οἰόμενοι· ὃ δὲ τῷ ὄντι βραχύς ἐστι καὶ ὀξύς, καὶ δὴ καὶ τὰ πράγματα σπευδόμενα, καὶ καλέμενα καὶ τοὶ πολλοὶ εἰς ἐπιγίγνεται, τὰ πολλὰ ὅμως αὐτόματα προσέρεχται, καὶ μανὼν φωνὴν ἀφίεντα ἡμᾶς ἐγείρει. Ἀλλὰ Θεὸς ὡς ἔφην ἐθέλοντος τέως ὅτι μὴν ἐκ ἐχθρῶν νωθεῖα τις ἐπισκῆπτει, καὶ χαννότης, καὶ οἷα βαθεῖ κάρῳ συνεχόμενοι ρασιωνεύμεθα, τυφλώττομεν, ἀμνημονῶμεν, ἀναιδητῶμεν, εἴτα τὸν ὕπνον ἀποσκεδάσαντες, καὶ τὴν αἰδήσιν ἀναλαβόντες, καὶ τὰς ὀφθαλμοὺς ἀνοίξαντες τῷ καιρῷ τὴν ἀπώλειαν ὀλοφυρόμεθα, καὶ ἑαυτοῖς, ἢ τοῖς ὁμογνώμοσιν ἐγκαλέμεν. Ἀλλὰ γε μὴδ' ἡμῶν, μὴδὲ τῶν ὁμοβύλων ἐστὶ τὸ ἀμάρτημα, ὅτι ἐκ τῷ θέλοντος, ἐκ δὲ τῷ τρέχοντος, ἀλλὰ τῷ εὐδοκύντος Θεῷ.

Περὶ ποικιλίας ἀμαρτημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Ὅ τῶν Ἀνθρωπίνων πραγμάτων κυκεὼν τοσούτος ἐστὶν ἐκάσῳ τινι, ὥστε καὶ τὴν τῶν νενεχῶν σπευδὴν, καὶ μέριμναν, καὶ προθυμίαν περὶ τὴν ἐκεῖν διάγνωσιν, καὶ διάκρισιν, καὶ πρὸς τὸ λυσιτελὲς μεταρρύθμισιν καὶ μεταποίησιν ὑπερχειν, καὶ πολλὰς ἐκ τῶν θορυβῶσαι, καὶ συνταράξαι, οἷς καὶ τοῖς ἰσορροπώμενοις, καὶ τοῖς νῦν πολιτευομένοις ἴδμεν συμπεφυμένους τὸν νῦν, εἴτε δι' ἰδίαν ἀπειρίαν καὶ ἀμάθειαν, εἴτε διὰ ῥαθυμίαν, καὶ ἀκολασίαν, καὶ πληθὺν ὀρέξεων, καὶ ἡδονῶν, εἴτ' ἐν καὶ διὰ φαινομένων τινῶν φίλων ἐν χήματι βελῆς ἐπιβελὰς ἐχάτοις κινδύνους περιπεσεῖν, καὶ τὰς πλείους αὐτῶν εἰς παντελὴ ἐξώλειαν ἐκτραχηλιδῆναι, καὶ τῶν νενεχῶν ταῦτα παθεῖν δι' αἷς αἰτίας ἔφημεν ὑπαγομένων τινὰς συμφορὰς ἐκ ἃν πείσονται οἱ ἐκ φύσεως ὀλιγόροισι, καὶ ἄφρονες, καὶ χαῦνοισι, καὶ νωθεῖς, καὶ τῶν ἰδίων πραγμάτων ἀνεπίεσοφοῖς μόνις τινὰς ὀλίγους ἴδμεν φρονίμων, συγγενῶν καὶ οἰκείων ταῖς ὑποθήκαις πειθόμενης ἀγαθῇ τύχῃ κεχερῆσθαι, καὶ σεσῶσθαι τῶν ἐπιόντων κινδύνων περιγενομένης, ὅς ἐν τῇ δευτέρᾳ μορᾷ τῶν εὐτυχῶν τάττομεν. Εἰ καὶ ἡ ἰδία ζέρονται δυνάμει καὶ εὐφύας, ἀλλ' ὅμως τῇ διακρίσει τῶν παρεσῶτων τῷ θέοντος ἐκ ἀφραμαρτάνουσι, ὅτι ἂν καὶ ἑαυτοὺς ἐκ ἔχουσιν ἐν νῷ τιθέναι, ταῦτα παρὰ τῶν εὐνοούντων μανθάνοντες δύνανται τέτοις ἐπιμεῖναι, καὶ χωρῆσαι μετ' ἐπιτυχίας ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον. Ἀλλὰ τέτοις ἀφέντες ὡς γε παρὰ τῶν νενεχῶν κυβερνωμένοις, περὶ ἐκείνων ὁ λόγος ἔχει μυρίοις παραδείγμασιν ἀποδείξαι, ὅτι πολλαχῶς ἀμαρτάνουσι, ἀμαρτάνουσι δὲ πλείους καὶ μέγιστοι, ἐξ ὧν ἕνα, ἴσως δὲ τὰ κορυφαϊότερα εἰ καλῶς μέμνημαι,

καὶ ταῦτα εἰσὶν ὡς ἐν συνόψει φάναι, πάθειν ἐκ νηκῶνται, εἴτε ὀργῇ, εἴτε δει-
 λῳ, εἴτε ἀγάπῃ, εἴτε δυσνοίᾳ ὡς ἐν παραδείγματι. Πάντων γὰρ τῶν παθῶν ὁ
 αὐτὸς ἐστὶ λόγος, ὅποτε τὸ μέτρον ὑπεράλλεται, καὶ τὴν ψυχὴν ἔλκει ὅποι μὴ
 δεῖ. Καὶ τὸ νοῦς ἐτι τεταραγμένον καὶ συντεθλωμένον, καὶ μὴ δυναμένον εὐλαχρῶς
 ἐνατενίσαι τῷ πρέποντι καὶ λυσιτελεῖ πολλὰ ἄττα ποιεῖν, ἢ βέλτιον εἰπεῖν
 ῥαδιεργῶσιν, ὧν ἡ μεταμέλεια μὴδὲν ὕψερρον ὠφελεῖ, καὶ τοῖς εὐπραγίᾳσιν ἐξί-
 σανται, καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἄσπατόν μηδαμῶς ἐνθυμέμενοι εἰς τὸ ἱταμώτερον καὶ
 ἀλαζωνικώτερον ἀποκλινόντες μετὰ περιφρονήσεως μετῴσι τὰ πρᾶγματα, καὶ
 τοῖς φίλοις ἀποτόμως ἀποχεῶνται, καὶ εἰς ἄμνην ἀλογίως ὀργῶσιν ἀκαίρως τι-
 μωρίας, τῶν πώποτε δυσμεναιόντων προθυμέμενοι καὶ μὴ μόνον εὐτυχῶντες ἀ-
 μαρτάνουσιν, ἀλλὰ καὶ δυσπραγῶντες ἐν πολλοῖς πταίεσι. Καὶ γὰρ ὅποσοι ἐν τοῖς
 εὐτυχίᾳσιν ἀνεπιακέσερον ἐπαίρονται, τέτοις ἐν ταῖς δυσκληρίαις ὑπὸ χαυνότη-
 τος, καὶ μαλθακότητος πολλὰ κακουργεῖται, ἐν ἑδαιτέρᾳ τύχῃ τῷ μετρίᾳ εἰδῶσι σο-
 χέζεσθαι. Ἐπειδὴ δὲ ὁ πᾶς ἀνθρώποις βίος φίλων τε καὶ ἐχθρῶν ὀμιλίαις ὑπόκειται,
 ἐνταῦθα, φεῦ, ὅποσα σφάλματα καὶ αὐτοῖς γε τοῖς νενεχέσιν ἐπισκίπτει, τῶν
 μὲν δυσμενῶν, καὶ ἀπεχθῶν τῇ ὑπελότῃ φρεναπατεμένοις, καὶ τέτοις τὰ κακὰ
 θυμὸν ἀνοιγνῶσιν, ἐξ ἐναντίας δὲ τῶν φίλων ὡς ὑπόπτων ὑπὸ μικρᾶς ἀφορμῆς,
 τάχα δὲ καὶ διὰ τὸ ἐν ταῖς παραινήσεσι τραχύτερον τῇ οἰκειότητι καταχρωμένους,
 καὶ πρὸς αὐτοὺς φερόμενοις ἀπιστότερον, ἐξ ὅτε παμπόλων κακῶν ἐσμός ἀναδίδω-
 σιν. Ἐν γὰρ παντὶ βίῳ χαλεπωτάτῃ φαίνεται τῶν εὐνοούντων, καὶ τῶν ἀπεχθανο-
 μένων ἢ μετ' ἀκρεβείας διάγνωσις. Ἐτι δὲ ὀλίγ' ἄττα πρόκειται τοῖς ἀνθρώποις, ἃ
 καθ' ἑαυτοὺς ἔχουσιν ἀποτελέσαι, τὰ πλείω γὰρ διὰ συνεργῶν, ἢ ὑπηρετῶν δια-
 πρᾶσσεται. Τέτων δὲ τῆς αἰρέσεως, καὶ τῆς ἐκλογῆς χαλεπῆς ἔσης δῆθεν, ἀ-
 γνομένης τῆς ἐπιτηδείότητος αὐτῶν, καὶ ἐκ τέτοις πάμπολλα συμβαίνει σφάλματα.
 Πρὸς δὲ πολλῶν κακῶν νενεχέσιν αἴτιος ἡ δοκοφροσύνη· εὐτυχῶντες γὰρ, ἢ πολλὰ
 καλῶς κατορθύντες φιλαρεσκεία σκοτίζονται. Ἀφ' ὅτε συμβαίνει μεγάλα κατ'
 ἀρχὰς ὀρθῶς ἐνεργήσασιν τὴν ἐπιγιγνομένην ἔπειτα αἴσιν πρῶτον μὲν ἀβελίαν, ὕ-
 ψερρον δὲ καὶ ἐξώλειαν αὐτοῖς προξενῆσαι. Προδῆτω τις εἰ βέλεται κακεῖνο ὅτι καὶ
 τῶν εὐ φρονούντων ἐκ ὀλίγοις τισιν, οἷς αἰτία καλῶς ἐγένετο κατ' ἀρχὰς τὸ ἐπίμα-
 νον, τῶτο χροῖον προΐοντος εἰς τὸ ἀπεράκλητον, καὶ ἀδυσώπητον μεταβληθὲν με-
 γάλως ἠνεγκε ζήμίας, ἄλλοις δὲ τὸ ἀρεῶν καὶ πειθήνιον, ὃ πολλῆς ἐπιτυχίας αἴ-
 τιον ἐγένετο, εἰς τὸ εὐμετάβολον ἔπειτα μεταπεπτωκὸς ἐπισηφαίς αὐτὸς, καὶ
 καταγελάσας ἐπέδειξε. Καὶ ταῦτα ἐκ πολλῶν ἀριθμῆσαι ἔσγε τὸ παρὸν ἄλῃς, ὅ-
 πως καὶ αἱ ἐκ φύσεως φρενήρεις ὄντες αἱ δεδιότες τὴν ἀπανταχόθεν τῶν ἀμαρτη-
 μάτων πλήμμην, καὶ ὡς μάλισα ταύτην εὐλαβέμενοι μεγάλην ἐν τοῖς πρᾶττο-

μένοις πρόνοιαν ᾗ οὖν, τὸ δ' ἐν πρώτοις ἐνζηκῶς ἔσω τῇ μνήμῃ, ὅτι μηδεὶς πεσεῖν φοβέμενος πίπτει. Καὶ γὰρ πολλὰς μὲν εἶδον ὑγιεῖς ἔχοντας ὀφθαλμοὺς ἐξ ἀδοκίῃ πεπτωκότας, τυφλῶν δὲ τῶν τῇ βακτηρίᾳ πρότερον ἀκρεΐστων τὰ τῶν ποδῶν βήματα μηδὲν ποτὲ ἰδὼν ὀλιθίσαντα.

Περὶ τῆς ἀκαίρου, καὶ ἀλογίστου σερρότητος, καὶ τῆς ἐν χρεῖᾳ μεταστροφῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΙΒ'.

Καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις τοῖς γε πλείοσιν ἐπαινεῖται ἢ μετ' ἐπιμονῆς ἐν τοῖς δόξασιν εὐθερίᾳ, ὥστε ὅτε ἐν ἐξ ἐναντίας ἀντιρραγέσθαι μὴδ' ἀναχαυιδῆναι, μὴδ' ἐπὶ θάτερα τραπῆναι, ἀλλ' ἀντιμετώπως ἀνευδότης ἀντερεῖσθαι, καὶ μέχρ' ἐλθὼς εἴτε κατὰ θυμὸν, εἴτ' ἐν ἀπαισίᾳ, καὶ φθινώδεις. Καὶ τὸ οἶόντι μεγαλονοίας ἐπίσημον εἶναι χαρακτὴρ. Βίσι δ' οἷς τίσις ὁμῶς δοκεῖ νυκτῶν ἀνδρῶν ἔργον εἶναι, καὶ σοφῶν ἐπιτηδεύματα εὐεπιστοφῆς εἶναι πρὸς τὰς χρεῖας, καὶ τὰς καιρῶν, καὶ ὅσων ἀμφιδεξίως ὑπάρχοντας ἐταίμως ἔχειν ἐφ' ἐκάτερα μεταεὐθιῆσθαι καὶ γνώμην, καὶ λόγον, καὶ ἐνέργειαν. Καὶ γὰρ οἱ κυβερνῆται ἢ κατ' εὐθείαν αἰετὸς οἶακας ἀπέχουσιν, ἢ δὲ τὴν αὐτὴν αἰετὸς φερόντων φυλάττουσιν τῶν ἰσίων, ἀλλὰ μετακινῶσιν οἶακας τε καὶ ἰσία, καὶ μεθαεὐθιῶσιν τοῖς ἀνέμοις, καὶ τῷ πελάγει δὴ τὸ βίβη καθὼς ὁ καιρὸς πείθει, καὶ τὰ συγκυρεῖντα διδάσκει οἶακοςτροφῆν ὑπαγόμεθα. Καὶ πολλὰς ἐν ὑπομένομεν ὅτε μὲν μελλήσεις, ὅτε δὲ διακοπὰς, ἐδ' ὅπου δὲ καὶ ἀποτεύξεις, καὶ τὰς κινδύνους ἢ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς πείρας ἀπονεῦσαι δεξιῶς εὐδοξίας ἐστὶ πρόξενον. Καὶ στρατηγὸς ἄρα μετὰ πολλῆς παρὰσκευῆς καὶ μυρίων ἀναλωμάτων ἐπὶ τὸ πολέμιον ἄγει τὴν στρατίαν, ἀλλ' εἰ τὸ πολυαεθιμότερον εὐρήσκει, ἢ ἐν ἀπώρῳ, καὶ ἀπροσβάτῳ χωρίῳ κατηυλισμένον εἰκότως ἀποκλίνει τὸν ἀγῶνα, καὶ τῆς μετὰ πταίσματος μάχης προτιμᾷ τὴν ἀσφάλειαν. Καὶ τοῖς ἐμπορευομένοις ἄρ' ἐν συμβαίνει πολλὰς βαρυτιμότερα εὐρίσκουσιν ὅσα αὐτὸς ἐθέλει ἐν ὥνῃσαι παραιτήσασθαι τὴν ὥνῃ. Καὶ τοῖς συναλλασσομένοις ἄρ' ἐκ ἐκ ῥάσας συνήθεις εἰσιν αἱ μεταβολαὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον, καὶ δὴ καὶ τρέπονται, καὶ ἐκ ἐρυθιάσιν, ἀλλὰ χαίρουσι γενέσθαι τῶν κρείττονος ἐπήβολοι. Καὶ πᾶς ὅς ὁ ἀνθρώπινος βίος τοῖς τυχεροῖς περιεργόμενος τῆς τύχης μὴδὲν ἔλαττον ἄσματος ἐστὶ καὶ ἀβέβαιος, καὶ ἀγχινοίας αἰετὸς τὸ βραβεῖον ὅποσοι τῇ χρεῖᾳ τῶν πραγμάτων ἑαυτοὺς μεθαεὐθιῶσιν, καὶ ἀντέχονται μὲν τῶν προτεθέντων, ἀλλ' ἢ κατ' εὐθείαν, ἐδ' ἐξαπερὶναι.

γύτος, ἀλλὰ τρεπόμενοι μετ' εὐσεφίας πολλῆς ὅποι τὸ κατεπείγον ἄγει. Καὶ τίς ἂν εὐφρονῶν Ἀθλητὴν ἐπαινέσει μὴ τὴν πληγὴν ἀπανεύοντα τῷ ἀνταγωνισῷ, ἀλλ' ἰσάμενον ἀτρέμας, καὶ κατὰ κόρρης παύομενον. Καὶ πάλιν τοῖσιν ὁ βίος, καὶ πρὸς μυρίαις παλαιαῖς, ὥς τες ἐν αὐτῷ μιμημένους Ἀργοντε καὶ Λυγκία, καὶ πολυομμάτους ὄντας, καὶ ὀξυδερεσάτους, εἴτα πανταχόσε περιβλέποντας ὑποσηναί τες ἀγῶνας, ὁ τὲ μὲν ἀντεπιτιθεμένος, ὁ τὲ δὲ καὶ δίκην Ἀνταίῳ χαμᾶζε πίπτοντας, καὶ τῷ ἐδάφει προσαράσσοντας, καὶ κλίσσει πολυτρόποις τὰ βαλλόμενα διαφεύγοντας. Καὶ τίς ἐνταῦθα τὸ σταθερὸν καὶ ἀκλόνητον ἐπαινέσει; Καὶ διὰ ταῦτα τοῖσιν νενεχεῖς εἰκότως ἀποκαλεῖνται καὶ εἰσὶν, ὅποσοι ταῖς χρεαῖς καὶ τοῖς καιροῖς ἀερόζουσι τὰς γνώμας, ἐκ αἰδέμενοι τάναντία καὶ φρονεῖν, καὶ λέγειν, καὶ πράσσειν, ἐξ ἀπροσδοκήτου τῶν πραγμάτων εἰς τάναντία τρεπέντων.

Οτι δεῖ τοῖς Κυρίοις τῶν παραγγελμάτων ὑποτάσσεσθαι.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν . Ι Γ'.

Εν τοῖς παραγγέλμασιν εἰδὼτας Κύριον εἶναι καὶ Διοικητὴν τῶν πραγμάτων τὸν παραγγέλλοντα, αὐτῷ δεῖ πειθεῖσθαι, καὶ ἂν γε βέλτιον δόξῃ ἄλλως πως ἰθύναι καὶ διατιθεῖναι τὴν ἐγχείρησιν, ἀλλ' ὅμως ἐπὶ τὸ ἀρέσκον ἡμῖν, ἀλλὰ τὸ δοκῆν ἐκείνῳ χρηρῆ πρᾶττειν μενόντων τῶν ἐξ ἀρχῆς. Ἐάν γὰρ μεταβάλῃ τὰ πρὶν καθεστῶτα, πάλιν ἀπ' ἐκείνου δεῖ λαβεῖν τὰς ἐιδίσεις τῆς διοικήσεως ἐν τῷ μεταξύ μηδὲν κινῶντας. Τῷ γὰρ ἀμαρτάνειν κατὰ γνώμην τῷ παραγγέλλοντος αἴτιος αὐτὸς ἐστὶ, τῆς δὲ παρὰ γνώμην ἐκείνου διαμαρτίας ἡμεῖς ἐσμὲν ὑπεύθυνοι, καὶ τῆς ζημίας ὑπόδοκοι, ἐ μὴν, ἀλλ' ἐδὲ βελὴν ὀφείλομεν δίδοιαι ἀπ' αὐτῶν ἐ ζητεμένῃ, ἀλλὰ τηρεῖν ἀπαρσαλεύτως τὰ ἐντελλόμενα, καὶ εἴαν αὐτὰ εἶναι, ὡς ἀπὸ τῆς Πηγῆς ἀναδίδωσι. Τέτοιο γὰρ ἀσφαλές ἐστιν, ἢ διὰ τῆς παραλαγῆς εἰς αὐτὸν ἀναλαμβάνειν τὴν ἔκδοσιν ἀμφίβολον ἔσται ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον. Δεῖ δὲ καὶ τέτοιο ἐπιτηδεύεσθαι ὅπως εἰς τὰ παραγγελλόμενα ἀριστά, καὶ σαφῆ, καὶ ἀπλῆ ὥσιναι ἔχοντα, ἀλλ' ἐ λοξὴν, ἐδ' ἀμφίρρεπῃ.

Περὶ τῆς τρόπῃ τῆς ὀρθῆς μελέσεως, δι' ἧς ἂν τις ἐκ ἐκπέσει
τῆς ἐγχειρήσεως.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Δ'.

Εἴτε πρὸ τῆς ἐγχειρήσεως ἐν τῇ αἰρέσει, καὶ τῇ ἐπιβολῇ, εἴτε μετὰ τὴν ἐπιχειρήσιν ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ καὶ τῇ κατορθώσει τοσαῦτα πολλάκις εἴτε τῷ νῶ πρόσεισιν, εἴτι ἐν τῷ ἔργῳ παρὰπίπτει τὰ ἀνεργόντα καὶ κωλύοντα, ὥς τὰς ἐγχειρήσεις ἢ παραλείπεσθαι τὴν ἀρχὴν ἀνεπιχειρήτους, ἢ ἀπειρηκόσι διακόπτεσθαι τὰς ἐπὶ τὸ πέρας προκοπὰς, ἀλλὰ τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀπάντων ἐνδεχομένων ὄντων, καὶ τὸ τέλος ἐχόντων ἀμφίλεκτον, μάλιστα δὲ τῷ θεῷ θελήματος ἀγνωσμένῃ, τῷ γε ἐν τοῖς ἀμηχανοῖς ἀναφαινομένῃ παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ δόξαν μετὰ πολλῆς ἐναντιότητος πρὸς τὴν ὑγυμένῃ τῶν πραγμάτων ῥοπὴν καὶ διάθεσιν, καὶ τῶν ἐν τῇ προνοίᾳ κεκρυμμένων καὶ ἀπορρήτων ὑδαμῶς ὄντων ἐν καταλήψει, πολλάκις συμβαίνει μεταγινώσκειν τῆς ἀπαγορεύσεως καὶ παραλείψεως τῶν ὠφελῆσαι δυναμένων τὴν ὁρῶντας, ὅτι πολλοὶ τινες ἐν τοῖς χαλεποῖς κτῶνται τὰ λυσιτελῆ, καὶ τῇ ἐπιμονῇ ἐπιτυχάνουσι τῶν σπυδαζομένων, καὶ διὰ τῆς οὗτως ὅπως τὰ θυχερῆ πρῶτον εἰς νῦν ἔρχεται, εἴτα καὶ τὰ ἐμποδῶν ἐπιπροδίδται τὴν μέσσην ἰτέον εἶναι τοῖς τῶν πραγμάτων ἀντεχομένοις οἶμαι. Καὶ ὥσπερ οἱ ἐν πολέμῳ ἐς τὸ ἂν πείραν λάβωσι τῶν ἐναντίων ἀκροβολισμοῖς χρώνται, ἔτω καὶ ταῖς ἐγχειρήσεσι διατρίβῃ τινα ἐν τοῖς προφυλααῖς ποιεῖν εἰκὸς ἐστίν, ὥς μήτε ἐντὸς ὅλως γενέσθαι, μήτ' ἀποκλειδῆναι παντάπασιν καὶ σερεθῆναι τῶν δυνατῶν ὠφελιμάτων, ἀλλὰ τοῖς προηγουμένοις, καὶ τῶν ἔργων ἀρξαμένοις, καὶ συνεργὲς ζητῶσι πόρρωθεν ἔπεσθαι ὑπολλῶ κατόπιν ἀπολειπομένους τῆς ἐπόψεως αὐτῶν καὶ σερεμένους τῆς γνώσεως τῶν γιγνομένων, καὶ ἀπαλασσομένους ἐς τὸ παντελὲς τῆς κοινῆς, μετὰ καί τινων περιστάσεων ἐάν γε καλῶς προσχωρήσῃ τὰ πράγματα καὶ κατὰ θυμόν. Ἐν τούτῳ δὲ χαλεπώτατον εἶναι διομολογῶ τῷ ἑτέρῳ δῆθεν τοῖν ποδοῖν ἐντὸς ὑπάρχειν, τῷ δὲ ἑτέρῳ ἐκτὸς τῆς πρᾶττομένης, τυτέσι μήτε τὰς πίσεις ἀδιαφύκτες δίδοναι, μήτε μὴν ἀκοινώνητον εἶναι καὶ ἀμέτοχον, ὃ μεγάλῃς δέεται περινοίας, καὶ ἀγχιερόφει σπυδῆς, ὅπως ἔτε καταπροεδαί τις δόξης οἷς κεκοινώνηκεν, ἔτε τοῖς ὀλιδῆσασιν συναπολέσθαι, ἔτε τοῖς ἀποτυχέσι συναιμαδιῆναι. Καὶ ταῦτα πρὸ τῆς ἐγχειρήσεως. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐγχειρήσιν τῶν κωλύοντων καταδήλων γινομένων μείζων ἐπισκιάπτει θυχερεία τοῖς μὴ βυλομένοις προσπαλαῖσαι τοῖς ἐπίσσι δεινοῖς. Ἐλκωσι γὰρ τὴν ἐγκεχειρηκότας τὰ πράγματα, καὶ πόρρω τῷ σκο-

πυμένε πολλάκις ἀπάγουσι. Καὶν τῷ τῷ ἐν μόνον κρησφύγετον ἐδίδαξεν ἡ πείρα δῆθεν τὸ γενικοῖς καὶ καθόλου χρῆσθαι λόγοις καὶ τρόποις ἅτε πάντα περιέχουσι, καὶ μηδὲν ὀρίζουσι, καὶ δυναμένοις τῆς μὲν χρείας πειθέσθαι εἰς τὰ κατ' εἶδος καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἀτομικὰς περιστάσεις κατιέναι, τῷ δὲ καιρῷ μὴ συναντιλαμβανομένῃ, ὡς ἐν ἀδέσμῳ τῇ κοινωνίᾳ ἀλλαχόσε τραπῆναι ἐκεῖνο ἐν νῷ πάντοτε τιθεμένους, ὅπως τὴν ἰδίαν ἐλευθερίαν ἐν τε τοῖς λόγοις, ἐν τε τοῖς ἔργοις τηρήσωσιν ἀδύλωτον καὶ ἀνυπεύθυνον, καὶ μὴ κατὰ τινὰς ἀφελεσάτους τὰς πρὸς τὰ παρόντα μόνον κεχρηνότητας, καὶ τῶν ἐναντίων ἔθεν εἰς νῦν ἐμβαλλομένους εἴτε ὅρκοις, εἴτ' ἐχευγυίοις πίσειν, εἴτε ἀδιαδράσας ὑποχέσασιν οἷα δεσμοῖς ἀλύτοις ἑαυτὰς περιβάλωσιν, ὥς ἔξεραι ὑπότινος ἀνάγκης μετακεχωρηκότητας μετὰ μεγάλης αἰχύνῃς προδότας λεχθῆναι, καὶ δυσφημιδοῦναι.

Ὅτι τῶν ἐλλείψεων χείρης οἱ πλεονασμοὶ, καὶ πολλῶν τιῶν ἔργων τὸ ἄργον αἰρετώτερον.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Ε'.

Μελλήσεσι μὲν πολλάκις ὁ καιρὸς φθίρεται, σπυδῇ δὲ καὶ τάχει ἀπόλλυται τὰ πράγματα. ἀλλ' ὁ μὲν καιρὸς ἐνδέχεται πάλιν ἐπανιέναι, τῶν δὲ πραγμάτων ἀπολλυμένων ἕδεμιά λείπεται ἀνάκλησις. Λόγον ἐσιώπησας ἐπωφελῇ, ἀλλ' ἐκ ἔβλαψας, ἐπιβλαβὲς δὲ λόγῳ μάταιος ἢ μετάνοια, καὶ τὸν μὲν σιωπηθέντα λόγον αὐτὸς ἔχεις εἰπεῖν, τῷ δὲ λαληθέντος ἀδύνατος ἢ ἐπιστροφή, καὶ μὴ πράξας τι πάλιν ἀνδυνήσει τῆτο δράσαι, πράξας δὲ καὶ ἁμαρτήσας δυσχερῶς ἐπανορθώσει τὸ ἐσφαλμένον. Καὶ συνελόντι φάναι, ἐλλείποντα ἁμαρτῆσαι ῥᾶον, ἢ πλεονάζοντα. Τῷ γὰρ ἐλλείποντος ἢ προᾶν δυνάτῃ, τῷ δὲ πλεονάζοντος ἢ ἀφαίρεσις χαλεπή καὶ ἐκ ἄνευ αἰχύνῃς, καὶ τῷ μὲν ἐλλείποντος τὸ ἁμάρτημα ἐκ ἂν κατὰφωρὸν ἐστὶ, τῷ δὲ πλεονάσαντος πασιδολὸν ἐστὶ τὸ σφάλμα· καὶ αἱ μὲν ἐλλείψεις εἰς προαίρεσιν, ἢ ἀδυναμίαν ἀναφέρονται, αἱ δὲ πλησμοναὶ εἰς παραφροσύνην, ἢ εἰς κακίαν ἀνάγονται.

Περὶ Συμβέλας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣ΄.

Ὅταν ἀπότινος βελὴν ἐπερώμεθα πρῶτον εὐκρινήτεον, ὅπως ἐκεῖνος ὠφέλησε τὰ ἑαυτοῦ. Ἐὰν γὰρ ἑαυτῷ λυσιτελής ἐγένετο, ἴσως ἀν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνήσιμος ἔσαι βελαὺς ὑποτιθέμενος ἑαυτῷ μηδὲν ἥττον, ἢ τοῖς ἐρωτῶσιν ἀγαθός. δεύτερον δὲ σαφῶς εἶδέναι δεῖ ὅτι εὖναι ἐστίν. Ὁ γὰρ ἀπεχθὼς ἔχων ἐπίβελος ἔσαι μᾶλλον, ἢ σύμβελος, καὶ τῷ μὲν δοκῇτι ὠφέλιμα παραινέσει τῶντι δὲ δεινὴν καὶ χαλεπὴν ἔκδοσιν ἔχοντα πείσει. Καὶ ὁ μὲν ἄβελος ἐν γε ταῖς ἐγχειρήσεσι τυφλώττει, ὁ δ' ἐπίβελος χρώμενος συμβέλῳ διαρρήδην κατὰ κρημνῶν ἐλαύνεται. Καὶ ὥσπερ καλὴς τις βελὴ τὸ πᾶν ἔσωσεν, ἔτως ἡ φαῦλη τὸ σύνολον ἀπώλεσε. χρεῶ τοῖνυν νενεχεῖ καὶ προσφιλεῖ συμβέλῳ, ἀλλὰ περὶ αὐτῆς πρῶτον ὡς μάλιστα βελεύει.

Περὶ Εὐποιίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ΄.

Πολλοὶ τινες ἢ καὶ οἱ πλείους τῶν ἀνθρώπων τὰς χάριτας καὶ τὰς εὐεργεσίας ὡς ὀφειλομένας αὐτοῖς ἀπαιτῶσι, καὶ τὰ πολλὰ μεγάλα λαμβάνοντες αὐτὰ ἐν-σμικρῶ τίθενται λόγῳ, εἴτε φύσει διακειμένοι ἀγνωμόνως, εἴτε καὶ μεγάλων ἀ-ξίως ἑαυτοὺς νομίζοντες, εἴτε καὶ εὐχερестаτάς εἶναι τὰς χάριτας ἐς ἴσα τοῖς δι-δῶσι καὶ τοῖς λαμβάνουσιν ὑπονοῶντες, ὥστε διὰ ταῦτα τὰς εὐεργετῶντας ἀπορα-θυμεῖν εἰς εὐποιάν. Ἐκεῖνο δὲ καὶ μάλιστα τὰς ἀγαθοεργὰς ὑποσέλλει καὶ ἐπιχει-εῖ, ὅτι ἀντὶ εὐεργετημάτων πρὸς τῇ ἀχαρίστῃ καὶ ζημίᾳ καὶ βλάβῃ ἀποφέρειν ἀναγ-κάζονται. Τί γὰρ, παραιτητέον ἐστὶ τὸ ἀγαθοποιεῖν; Ἦκιστα, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον αἰρετέον ὅτι τὸ εὖ ποιεῖν ἐν αὐτῷ περιέχει τὰς ἀμοιβὰς, καὶ ἱκανὴ ἐστὶν ἀντεν-ποίησις παρά τε Θεῷ μὴδὲ γεγονὸς πρόξενον, καὶ παρ' ἀνθρώποις μεγάλων ἐπαί-νων παραίτιον· ἐμοὶ δὲ φανερόν ὅτι καὶ τέτων ἐ παρεπομένων κατ' ἑαυτὸ τὸ εὖ ποιεῖν ἀγαθὸν ἐν τε τῷ Θεῷ καὶ τοῖς κατ' εἰκόνα, καὶ κατ' ὁμοίωσιν αὐτῆς γε-νομένοις. Πρὸς δὲ εὐχάριστον εὐεργετῶντων κοινὸν ἑκατέρω μέρος ἐστὶ τὸ εὐεργέτημα, τῆτε εὖ ποιῆντος, καὶ τῆ εὖ παθόντος, ἡ δὲ πρὸς ἀχάριστον καὶ ἀνάξιον εὐεργεσίαν ὅλη τῆ εὖ πεποιηκότος ἐστὶ, καὶ οἱ μὲν εὐγνώμονες ἔλκυσιν τὰς χάριτας, οἱ δὲ ἀγνώ-μονες ἀκεραίως αὐτὰς ἀπολείπουσιν τοῖς εὐποιήσασιν. Καὶ τοσούτον ἂν ἐν ἐστὶ τὸ μέ-

γεθος τῆς εὐποιίας, ὥς οἱ λίαν εὐεργετικοὶ λαθεῖν ἐθέλωσι τὰς εὐπεποιμένους, ἄλλοι δὲ καὶ ἔτοι τῆς αὐτῆς ὄντες ἐν τῷ εὐεργετεῖν τελειότητος, ὀργίζονται τοῖς ὁμολογεῖσι τὴν χάριν, ἅτε δι' περιαιρῶσι τὸ μέγεθος αὐτῆς. Εἰσὶ δ' οἵτινες μεγάλ' ἅττα δεδωρηκότες εὐθὺς ἀμνηστῶσιν αὐτῶν, ἄλλοι δὲ πάλιν ἀγνοούμενοι παρὰ τοῖς εὐεργεταμένοις εὐποιᾶσιν ἠδόμενοι. Καί τις ποτὲ χρύσια πάμπολλα ἀγνοῶντι βοσκῶ, κατὰ δὲ τὴν θύραν ὠδηγηκῶτι δὲς, τὴν οἰκέτην ὡς ἀγνοεῖται ὑπολαβόντος, ἀλλ' ἐν ἔφῃ ἐγὼ γινώσκω ἑμαυτὸν. Τοιούτον ἐστὶ τὸ τῆς εὐποιίας προτέρημα τοῖς γε εἰδόσι.

Περὶ Ἀπάτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Ὅ πόσοι ταῖς διαδύσεσι καὶ ταῖς ἀπάταις χεῶνται, τέττες οἱ ἄνθρωποι φιλεῖσιν ἐξαπατᾶν, εἴτε ὅτι τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις ἀμείβεσθαι καὶ κολάζεσθαι δικαίως ἠγῶνται εἶναι, καὶ πρέπειν τὴν τοιαύτην τιμωρίαν αὐτοῖς, εἴτε ὅτι ἢ πρὸς τὰς ἄλλας ἀπάτην θυμύει τὰ ὅμματα τῷ νοῷ, καὶ εὐαλῶτες ἀπεργάζεται τὰς τεχναζομένας αὐτὴν, εἴτε ὡς ἀληθέστερον εἰπεῖν τῷ Θεῷ ταύτη διωκονομικότης τὰ ἀνθρώπινα, ὥς ἐν τοῖς πταίσμασι καὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν αὐτῶν ἰδρῦσθαι τὸν τρόπον τῆς προσήκουσας κολάσεως, καὶ διὰ τούτο ἢ ὁσημέραι πείρα δείκνυσιν τὰς τέχνας καὶ τὰς μηχανὰς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τρέπεσθαι τῶν ἀπαταιῶνων. Καὶ γὰρ οἱ τὰς σκαιωρίας μηχανώμενοι φωραθέντες μεγάλη περιπίπτουσιν ἀπιστία, καὶ τὴν πονηρίαν αὐτῶν παντὸς τινος εὐλαβεμένη ἀπανταχόθεν παικίλοι κίνδυνοι σφίσιν ἐπαιωρῶνται, ὥς ἀπαντας διαφυγεῖν ἀμηχάνως τυγχάνοντας, τελευτῶντες χετλῶς οἱ πονηρευόμενοι, ἀλίσκονται ταῖς ἰδαῖς παγίσι. Καὶ δὴ τα ὥσπερ τὸ μὴ ἀπατᾶν ἐξαισίου ἐστὶν ἀρετὴ, ἔτω λαμπρὰ κακία λογίζεται τὸ ἀπατᾶν.

Περὶ Τοκισμῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Ἐν ταῖς πόλεσι διάφορός ἐστιν ὁ τῷ βίῳ πόρος, ἐξ ἧς τὰ ἐπιτήδεια παρασκευάζονται. Οἱ πλεῖστοι μὲν ἐν ἀπὸ τῆς γῆς ἔχουσιν τὰ τῷ βίῳ προσήκοντα, σιτόν τε ἱκανόν, καὶ οἶνον, πρὸς δὲ καὶ παντοίαν ὁπώραν τῇ φύσει συναντιλαμβανομένης

τῆς τέχνης, καὶ ταῦτα ποικίλως σκευαζέσθης, καὶ πρὸς ἡδονὴν καὶ χρεῖαν μεθαρ-
μοζέσθης, οἱ δὲ τὰς ἐμπορίας μετέρχονται, ἔργα χειρὸς τεχνάζομενοι, καὶ εἰς ἀλ-
λαδαπὰς ἀποκομιζόμενοι, κακεῖθεν ἀποφέροντες τὰ λυσιτελεῦντα. Ἐν δὲ τῇ βα-
σιλευσίᾳ ταύτῃ οἱ πλείους τοκισμοῖς τὸν βίον ἐργάζονται, καὶ εἰ ὁ τρόπος ἔτος
ἐκ ἄνευ αἰχρὸς διαπράττεται, αἰχρῶς ἀποχρωμένων αὐτῶν τινῶν, ὅποσοι δηλαδὴ
βαρυτάτες τόκους φορτίζουσι τοῖς δεομένοις, καὶ τινὰ πράγματα ὄντα πάντως ἀ-
χρεῖα τοῖς τε δίδδαι καὶ τοῖς λαμβάνουσι, καὶ ὑπερετιμῶντες αὐτὰ, καὶ τόκῳ
τόκον προσθέμενοι. Καὶ ἐκ τῆς ἀδίκης ταύτης προδίκης ἄτιμον ἑαυτοῖς περιβάλλ-
οντες πλῆτον, οἱ καὶ ὡς φθόροι καὶ λυμαιῶνες τῷ κοινῷ παρὰ πᾶσιν εἰσδεῖκνυν-
ται, δυσώνυμοι εἰσι, καὶ μικροί, καὶ βδελυρίας, καὶ μισείας μεγάλης μεσσοί, κα-
τεστιγμένοι τε καὶ ἐσηλιτευμένοι. Ὀλίγοι δὲ τινες τοκίζουσι μὲν, ἀλλὰ φεῖδονται καὶ
τῶν χρημάτων καὶ τῆς τιμῆς αὐτῶν, πρὸς δὲ καὶ τῶν δανειζομένων, ἀκίβδηλα
μετρέοντες νομίσματα, καὶ ἄνευ προδίκης πραγμάτων, καὶ τῇ ἀσφαλείᾳ τῶν
χρημάτων ἰσόμετρον τινὰ τόκον ὀρίζοντες, ὀλίγον δηλονότι τῇ μεγάλῃ ἀσφαλείᾳ,
μειζονα δὲ τῇ ἥττονι. Καὶ γὰρ κέρδη τοῖς μεγάλοις κινδύνους ἐπαύξονται. Ὅφει-
λασι δὲ οἱ τοῖστοι πρῶτον ἀκριβῶς εἰδέναι τίς ἐστὶν ὁ λαμβάνων, καὶ πρὸς τίνα
χρεῖαν δανείζεται, καὶ πότερον ριψοκίνδυνος ἐστὶν, ἢ μετ' ἀσφαλείας χρῆται τοῖς
χρήμασι· κακεῖνα δὲ σοχαστέον ἐν πρώτοις ἵνα μὴ τοῖς ἰχυροτέροις δανείζοντες ἑ-
αυτὲς τε καὶ τὰ χρήματα καταδολώσωμεν. Ἐπειδὴ γὰρ βοηθεῖ τοῖς συναλλάγ-
μασι τὰ ἀρχεῖα, ὡς μάλιστα ὀφείλομεν τῶν τοιούτων ἀπέχεσθαι, οἷς καὶ τὰ
ἀρχεῖα, εἰ δεήσει, βίαν ἰσχύει προσάξει τῆς ἀποτίσεως· διὰ τὸτο καὶ τοῖς μα-
κρὰν ἀποδημίᾳ δανείσειον, καὶ γε μάλιστα τοῖς ἀπὸ ἀλλοτρίαις ἀρχαῖς γιγνομένοις.
Καὶ γὰρ τῷ δόντος ἡ χεὶρ τῶν ἐπιδοθέντων ὀφείλει ἀντέχεσθαι. Πρὸς δὲ καὶ τὸτο
σημειωτέον, ἵνα μὴ διὰ πολλῶν ἐτῶν ἔξω χειρὸς μακρὰν μέλησιν πάθῃ τὰ διδό-
μενα, ἀλλ' ἵνα συχνάκις ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν σφετέρην οἰκίαν. Εἰ γὰρ αἱ οἰκεί-
δες ὀρενίβες καὶ ἐκάστην νύκτα ἐν τῷ ἰδίῳ κοιτῶν κοιμῶνται ὀλίγης τιμῆς ἔσαι,
πόσῳ μᾶλλον ὁ πλῆτος ἀνθρώπων τελάχισον ἀνὰ ἔτος, ἢ διέτιαν ὀφείλει συναι-
κιδῆναι τῷ Δεσπότη; κακεῖνο ἴσέον, ὅτι ὅποτε τινὲς μεσάζοντες τὴν τῷ δανείᾳ
συναλλαγὴν ἐνεργῶσι, χρὴ τὸς τοιούτους εἶναι ἄνδρας τιμίους, εὐθεῖς, ἀνεπιδέεις.
Πολλοὶ γὰρ ἔνεκα τῆς οἰκείας ὠφελείας ἀφειδέουσι τῶν ἀλλοτρίων χρημάτων. Ἐτι
δὲ δεῖ τὸς δανείζοντας πᾶσαν ἀσφάλειαν περιποιεῖσθαι τοῖς ἰδίοις χρήμασι δι' ἐγ-
γύης, δι' ὑποθήκης, διὰ καθαρῶν ἐγγράφων περιεχόντων προσδιορισμὸν.

Περὶ Ὑπνου, καὶ Ἀγρυπνίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ΄.

Μέγιστον ἀγαθὸν Ἀνθρώποις ἡ ὑγίεια, καὶ πλέτε, καὶ ἀξιομάτων αἰραιτατέρεα, καὶ διὰ τὸτο τῆς κατὰ τὸν βίον διαίτης, ἢ τὸ σῶμα συμφυλάττεται, καὶ εὖρωσεί μεγάλην δὲ ποιεῖσθαι πρόνοιαν. Γίνεται δὲ ἡμῖν ἐπιμελῆ τὰ τῆς διαίτης τροφῇ, καὶ πόσει χρωμένοις καιρίῳ, εὐχύμῳ δηλαδὴ, καὶ εὐπέπτῳ. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ τὰ εἰς διαίταν συμβόλλοντα, ὧν ἰατροῖς ὁ πολὺς ἀνακείδω λόγος. Τὰτα δὲ νῦν ἐρῶ, ὅτι τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν διαίταν πλείεστε μέρες ὄντος, τροφῆς καὶ πόσεως, ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ ὕπνον καὶ ἀγρυπνίαν ἰχὺν ἔχειν μείζονα ἐν τοῖς φιλοδαιτοῖς. Καὶ τέτε ἕνεκα περὶ ὕπνου καὶ ἀγρυπνίας δεῖ ἡμᾶς ἐξαίσιόν τινα μελέτην ποιησαμένους, καὶ τὰς προσήκοντας ἄρας θεμένους αὐτὰς διὰ παντὸς βίῃ ἀπαρασαλεύτους τηρῆσαι. Καὶ ἡ μὲν ἀγρυπνία καὶ τὸ νῆφον, καὶ ἡ γυμνασία σερρῶς ἐπιρρώνουσι τὰ μέλη, καὶ τὰς αἰδήσεις φαιδρύνει, καὶ τὰ ἐντὸς τῆς σώματος περικτώματα ἀποκρίνει καὶ διαφορεῖ, μὴ μόνον διὰ τῶν κοινῶν ὀχετῶν, ἀλλὰ καὶ πολλῶν πλέον ἀνεπαιδύτης διὰ τῶν πόρων τῶν κατὰ τὴν περιφέρειαν ἀπανταχῇ διανοημένων· περὶ δὲ καὶ τὰς κατὰ τὸν βίον χρείας, καὶ ὠφελείας χρηγεῖ, ἀφ' ὧν ἔχομεν ἀποζῆν, καὶ ἀγρυπνούντων ἡμῶν ἔργα χειρῶν φιλοπονεῖται, ἄεθραι, καὶ φυταλῖαι γενιπονέονται, πελάγη διαπεραῖται, ἐμπορεῖαίτε, καὶ συνανασροφαὶ τελῶνται, πανηγύρεις ἐορτάζονται, καὶ τὸ ψυχοφελέσατον ἀνείηται τὸ Θεῖον, τελεταί, καὶ λειτεργίαι μυσαγωγῶνται. Καὶ συνελόντι φάναι πηγὴ καλῶν ἀνθρώποις ἡ ἐγρήγορσις, καὶ διὰ τὸτο αὕτη ἀπλῶς ἐστὶ ἀναγκαῖα τῷ βίῳ. Ὁ δὲ ὕπνος χρησιμὸς ἐστὶ τῷ σώματι, ὅτι εἰς τὰς μετ' ἀγρυπνίας πόνους ἐπιρρώνουσι τὸ αὐτό. Διὰ γὰρ ταυτησὶ τῆς κατὰ τὸν ὕπνον ἡσυχίας εἰς τὰ ἔργα ἐντονώτεροι καὶ εὐδαιέστεροι γιγνόμεθα. Ὁ γὰρ ὕπνος τὰ ἐντὸς τῆς σώματος ὄργανα βεβαιοῖ, καὶ διακρατύνει, καὶ τὰς δυνάμεις αὐτῶν αὐξεί, καὶ τὰς ἐνεργείας ἀρένει, καὶ ταῦτα πληροῖ μετρίως ἔχων, τὸ δὲ μέτρον ὑπερβδηκῶς (φευ) ὁποῖαν κακῶν ἐστὶν ἀρχηγός. Κοιμώμενοι γὰρ ὃ ζῶμεν, ἀλλὰ τεθηκόσιν εἰσάκαμεν, καὶ σερέμεθα τῶν ἀπολαύσεων τῆς βίῃς, καὶ ὡς ἀληθῶς θανάτῳ εἰκῶν ἐστὶν ὁ ὕπνος, καὶ τῷ θανάτῳ ἀπονεμέδω ὁ χρόνος ὃν ὕπῳ προσαναλίσκομεν. Κακείων ἐγὼ θαυμάζω μάλιστα ὅποσοι ἠδύνεσθαι λέγουσιν ὑπνάττοντες, ἀνακιδιτῆσι γὰρ παῖας ἀπολάουσιν ἠδονῆς; Καὶ ὠφελεῖ μὲν ὁ ὕπνος, ἀλλ' ὅσον ἡ ἀνάγκη καλεῖ, ὁ δὲ πλείων μόχθος ἐστὶ, καὶ ὁδὸν τοῖς γε νενεχέσι, καὶ ποικίλῃ ἀπεργέζεται βλάβην. Ἐκ πίμπλησι γὰρ περικτωμάτων τὸ σῶμα, λύει τῶν ὀργάνων τὸν τόνον, παχύ-

νει τὰ πνεύματα, ὑγραίνει τὸν ἐγκέφαλον, καὶ εἰς καταρροὰς αὐτὸν κατατίκει, χαῦνον ποιῇ, καὶ ῥάθυμον τὸν νῦν. Καὶ τί δεῖ μηχανάειν τὸν λόγον, ἀνθρώποις ὁ ὕπνος ἔχ' ὡς ἀνθρώποις ἀεμῶζει, ἀλλ' ὡς ζώοις, καὶ δὴ καὶ τὸν χρόνον τῆς ἀνάγκης ὑπερβάλλων, εἰς τὰ ἄλογα ζῶα μεταρρίπτει τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ἀληθέστερον εἰπεῖν ἔχω, ὅτι καὶ τῶν ζώων εἰς γλισχροτέραν τάξιν αὐτὸν ἀπελαύνει τοῖς ἀναιδητέσι συγκαταλέγων. Καὶ ὅσα εἰς πάντα πλησμονὴ βλαπτική, ἐξωλεσάτη ἐσιν ἢ τῷ ὕπνῳ. Ἐδεσμάτων γὰρ καὶ πότε ἐμφορηθεῖσιν ὁ ἔμπος ἐπικερεῖ, ὁ δὲ ὕπνος ἐκ ἐξεμείτῃ, ἔδῃ τὴν λύμην αὐτῷ ἰαταίῃ φάρμακον. Ὅρα ὅπως ἐν τῇ φύσει ἔτε οὐρανός, ἔτε τὰ τοῖς κοίμαται, ἀλλὰ τὰς ἰδίας ἐνεργείας αἰετοῦ προῖασιν. Ὅρα ὅπως αὐτὰ τὰ ζῶα ὕπνῳ δέοντα, ἔωθεν ὁμως ἐγείρεται, καὶ τρέπεται πρὸς τὰς ἰδίας ἐπιμελείας, καὶ ζῇ κατὰ τὸ τοῦ φιλοῦντων ἀνθρώπων εὐδαιμονέστερον.

Περὶ Ἀπλότητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'.

Ἀρεταὶ καὶ κακίαι γειτνιάζουσι, καὶ πολλάκις ὁμοιοῦσαι συμφύρονται, καὶ ἐτέρα τῆς ἐτέρας λαμβάνει μορφήν. Ὑποκοριζόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς αὐτὰς ἀγάπη, ἢ μῖσει κινούμενοι, καὶ τὰς μὲν ἀρετὰς κακίας, τὰς δὲ κακίας ἀρετῆς ὀνόματι συσκιάζομεν, καὶ διὰ τὸτο ἀκριβοῦς γνώσεως δεῖται τις ὥστε ἐκάστης ἀρετῆς ἢ κακίας τηρῶν ἀπαρσφαλεύτες τὸς ὅρους μὴ συγχέαι, ἔτε πλημμελεῖν αὐτὰς, καὶ τὸτο συμβαίνει πάσαις ἀρεταῖς καὶ κακίαις, ἐνταῦθα δὲ μάλιστα παρομαρτεῖ, ἔνθα καὶ μείζονι χρεῖσθαι δεῖ εὐκρινίᾳ καθ' ἑαυτὰς, καὶ ἀπαθῶς αὐτῶν ἀντιλαμβανομένους, καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἀπλότητι, καὶ τῇ ἀφελείᾳ τὸτο φανερόν ἐστιν. Ἡ γὰρ ἀπλότης τὴν μέσσην ἔχουσα χώραν ἐκατέρωθεν περιλείεται τῇ ἀφελείᾳ. Καπεῖδ' ὁ μὴδὲς φρενέτης τὴν ἀφελείαν ἀρετὴν ὁρθῶς ὀνομάσασαιτο, ἀλλ' ἐν μοίρᾳ κακίας ταξάμενος αὐτὴν εὐλαβεῖται, ἐπομένως κακίῳ τὸ μέρος τῆς ἀπλότητος ὅπερ ἀποκλίνει πρὸς ἀφελείαν διὰ τὴν τῶν ὁρίων γειτνίασιν ἐκ ἀνυπολάβοι ἀρετὴν εἶναι, ἔτε αἰσθῶς ἀπλότητα, εἴη γὰρ ἡ ἀφελεία ἀπλότης, καὶ ἀρετὴ, ὃ μὴ γένοιτο. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ πονηρία ἐκ τῆς ἀντιπάσης ὅσα τῇ ἀπλότητι κακία ἐστὶ μὴδὲν ὠφελῶσα τὸν αὐτῇ χρώμενον, ἀλλὰ καὶ μάλιστα βλάπτουσα, καὶ λυμαιομένη. Εἰ καὶ γὰρ ἐπὶ καιρὸν τινα χρεῖαν καὶ ὠφέλειαν ἐδ' ὅτε φέρεται ὅμοιος, ἀλλ' ὁμως τὸ τελευταῖον τῷ πονηρῷ ἀδοξίαν περιάπτει, καὶ ἀπιστίαν. Ὁ γὰρ πονηρὸς χρώμενος πολλὰς ἀπατήσας παρὰ μὴδενὸς ὕστερον πρὶν εὐρίσκει, ἀλλ' ὅσον ἀποκάθαρμα

πᾶσι μισεῖται. Ἐντὸς δὲ τῶν ὄρων τῆς ἀπλότητος ἰδρυται ἡ ἀντικειμένη τῇ ἀφελείᾳ περίνοια, δι' ἣν ἄν τις ἐκ ἀπατάτινα, ἀλλ' ἔτε παρά τινος ἀπατᾶται, καὶ τὴν ἀπλότητα τιμᾷ, καὶ τὴν ἀφελείαν ἀποσρέφεται, καὶ τὴν ἐναντίαν τῇ ἀφελείᾳ ὀξύνοϊαν ἐπιτηδεύεται. Ἦν εἴτινες πονηρίαν ὀνομάζουσιν ἐπεὶ ὀνομάτων ἐμοὶ ἡ δένεξις, τῆτο μόνον οἷα κρητὶς ἀσφαλείας ὑποκείδω ὅπως μὴ ἀφελεῖς ὦμεν, ἀλλὰ καὶ μάλα τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων διακριτικοί, τὸ μὲν ἔντεχνον εὐλαβέμενοι τὸ εἴτε εἰς ὑπελότητα, εἴτε εἰς ἀπάτην ἀφηνιάζον, τὸ δὲ μετ' ἀκρεβείας περὶ πάντως περιποιούμενοι, πολιτικὴν ἔσαν Ἀρετὴν τῷ δέοντος σοφιστικὴν, τῶν παρόντων σωσικὴν, τῶν ἐπιζήμιων ἀποθετικὴν, τῶν ἐπωφελῶν ποιετικὴν, εὐδοξίας πρόξενον, φρονήσεως ἔρμα, καὶ πολλῶν Ἀγαθῶν παρὰίτιον. Ὅσος γὰρ ἀτιμίας καὶ ζημίας αἰτίας ἐστὶν ἡ ἐξ ἀφελείας ἀπάτη, τοσαύτης εὐκλείας καὶ λυσιτελείας πρόξενός ἐστιν ἡ ἐκ περινοίας προσοχή, καὶ πολλὰς ἴσμεν ἐν ταῖς πολιτεύμασιν εὐδοκιμηκότας, οἵτινες εἰώθασιν λέγειν μὴ τέχνας εἰδέναι παραδώσεως, ὥς μὴδὲνα ἔτε ἀπατᾶν, ἔτε βλάπτειν, εἰδέναι δὲ τέχνας, ὅσαι χρησιμεύουσιν, ὥς μὴδαμῶς ἀπατᾶσθαι, Ἀνδρες γενόμενοι τῶντι Ἀγαθοί, καὶ μετὰ πολλῆς εὐδοξίας τὸν παρόντα βίον διαμεψάντες.

Περὶ Στερότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ΄.

Θαυμάζω τὸς ἐπαινοῦντας τὴν στερότητα τῷ τρόπῳ ἐκ ἑλαττον, ἢ τὸς ἐξαγκέντας αὐτήν. Ἐστὶ γὰρ ἐκ ὀλίγ' ἄττα ἅπερ ἐπαινεῖν μὲν ἐχάλεπόν, ἢ δ' ἐπικτησις αὐτῶν πάμπαν ἐστὶ δυσχερὲς, ἡγνόν δὲ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἐφετὴ πᾶσι πρόκειται ἡ ἐν τοῖς πράγμασιν ἐπιμονή, καὶ κατεργεία, καὶ ταύτην ἐκ πολλῆς μασεύων, ἔγνωσιν ὅτι διὰ τὴν ἐπ' ἀλλήλα τῶν ἐναντίων ἐπίβασιν ὅσον ὀξύρροπός ἐστιν ἡ τῶν πραγμάτων φορὰ, ὅθεν συνεχεῖται, καὶ ἀδιακόπῃ μεταβολῇ κυλιζόμενα ἀένναον ἔχει τὸ ἄσατον, τοσῶτον ἡ φρόνησις ὀφείλει τὸ πάγιον ἐν αὐτοῖς ἐπιτηδεύομένη, τὸ μὲν ἐπισφαλὲς αἰετὶ φυλαττέσθαι, τὸ δὲ ἀσφαλὲς ἀντιποιεῖσθαι. Καπειδὴ ἐν ὅτῳ ἐγχειρήματι καὶ ἐπιτηδεύματι ἰδρυμένοις ἡμῖν τῶν ἐναντίων τινος ἐπισκήψαντος, εἴαντε παραχερῆμα τῷ ῥοθίῳ τῆς ἐπιβολῆς αὐτῇ νικηθέντες ἐνδῶμεν αὐτῷ, καὶ τῷ προκειμένῳ αὐτόμολοι, καὶ λειποτάκται γενώμεθα, τότε αὐτὸ διὰ τὸ ἄσατον τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ὑφ' ἑτέρου τινος ἐκπεριτραπῆναι λαχόντος, ἀνάγκη πάλιν ἀφ' ἑτέρου μεταβῆναι, καὶ τότε συχνὰ γενομένη διὰ τὴν τῶν πραγμάτων ἀένναον ἀλλήλεχρίαν γελοῖως ὑπαγόμεθα, μυρίας ὑποσῆναι μεταβάλας, καὶ

οἶονεῖ παίγνιον γενομένης τῆς τύχης, ἀτάκτως ἄνω καὶ κάτω περιφέρεσθαι, μὴ δέντι μέγα δυναμένους κατορθῶσαι. Διά τοι τῆτο ἐκ ἐκ τῶ παραχρήμα δεῖ μεταβάλλειν τὰς βελὰς, καὶ τὰς γνώμας, ἀλλὰ μένοντας ἀφ' οἷς ἔδοξεν ἐξ ἀρχῆς, ἢ καὶ τελάχισον χολὴν ἄγοντας ἀργὸς ἴσαδαι, ἐς ἃν ὁ χρόνος διδάξει τὰ προσφορώτερα, ὥστε τὰς μεταβολὰς μὴ γίνεσθαι ἐξ ἀπρονοήτε, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς σκέψεως, τῆτο μάλιστα εὖ εἰδότας, ὅτι ὅτῳ ἂν μετὰ δευτέραν φροντίδα ἐγχειρίσαμεν, τῆτο ὑπερον ἀπείξῃ ἐχομένους, ἀνάγκη πᾶσι τοῖς ἀντιπίπτουσιν ἐξ ἐναντίας ἵεναι, καὶ κατὰ πάντα τρόπον ἐξομαλίσαι τὴν προχώρησιν μέχρι τέλεματος αὐτῆ τῶ σκοπεμένῃ.

Περὶ Ὑπερηφανείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Μὴδὲν ἡ φύσις ἐποίησε κακόν, ἀλλ' ὅσα ἐν τοῖς ἔσιν ὑφίστανται ταῦτα πάντα καλὰ καὶ γαθὰ εἰσι, καὶ οἷς διώρισαι ὑπηρετήμασι διακονῶσι. Κακὴ δὲ καὶ σφαλερὰ ἡ ἀπόκρησις αὐτῶν, ὁπότε μὴ ἐν δέοντι γένοιτο. Καὶ τῆτ' ἀπιχυρίζεσθαι διὰ πολλῶν ἰὼν οἷός τ' ἂν εἴην, ἐς δὲ τὸ παρὸν ἀρκεῖ μοι τὸ ὑπερήφανον, ὃ πολλοὶ μὲν ψέγουσιν, ἐγὼ δὲ καὶ τῆτο πολλὴν τινα χρεῖαν καὶ ὠφέλειαν παρέχειν εἰκότως ὁμολογῶ, παραχρῶμένοις δὲ μὴδὲν ἦττον αὐτὸ, ἢ πάντα τὰ γαθὰ φαῦλα γίνονται. Καὶ πρῶτον ἐπειδὴ τὸ ὑπερήφανον ἀπὸ τῆ φιλεῖν ὑπερφαίνεσθαι παράγεται, ἐκῆν αὐτὸ τῆτ' ἐστὶ τὴν καλὴν ἀμιλλαν ἡμῖν ἐναποτίκτον, ἥτινι πρὸς πᾶσαν Ἀρετῆς ἐπίκτισιν, καὶ παντὸς Ἀγαθῆ περιποιήσιν ὀρμῶμεν, καὶ ὡς ἀληθῶς μὴδὲν ἐσιν ἐνάρετον, ὃ μὴ γένοιτο φιλότιμον, μὴτ' ἐνάμιλλον. Καὶ καλῶς ἀρ' ἐν ἄνω πη γενέσθαι σπεύδαιμεν. Καὶ γὰρ καὶ τῆτ' αὐτὸ τῆνομα πείθει τῆ ἀνθρώπου οἷον ἄνω θεωροὶ εἶναι, καὶ κομψῶς ἀπὸ τέτῃ οφείλιν ἡμᾶς ὑψὲς τῆς ὀφθαλμῶς αἶρειν διδασκόμεθα, καὶ δῆτα ἀπ' αὐτῆς ὑπαγόμεθα τῆς φύσεως ἅει τὴν ἄνω φέρεσθαι, καὶ ἔρανοδόχους εἶναι. Εἰδέτις ἐ τοῖς ἔργοις, ὡς γε εἰκὸς, ἀνείσιν, ἀλλὰ τοῖς λογισμοῖς, ἔτε μετὰ βαρύτητος, καὶ κατὰ εἶδον, ἀλλὰ κέφως ὑπερέλλεται, τῆτο τὸ ψεκτὸν ἐστὶ τῆς ὑπερηφανείας εἶδος, ᾧ πρόσεσι τὸ μετὰ γελοιότητος ἀπόκρημνον Ἰκάρῳ παραπλησίως. Τῷ δ' ἐπ' ἀληθείας ὑπερηφάνῳ καὶ ἀλλ' ἄττα πολλὰ πρόσεσιν, ἔτε γὰρ εἰς ὅ,τι ἂν αἰχρὸν ἀποπίπτει, ἀλλ' εὐλαβεῖται διὰ παντὸς τὸ χαμάζε γενέσθαι, καὶ τέτῃ τῷ ἀνθρώπῳ ἢ ἀπὸ φαύλης παντὸς ἀποσχὴ παρακολεθεῖ. Καὶ δικαίως ἄρα μεμφόμεθα τὲς ταπεινὰς, καὶ χαμαὶ κειμένους, τὲς μὴ δ' ἀναγῆναι δυναμένους, ἀλλ' ἐγκαλινθεμένους μαερίᾳ πολλῇ. Πρὸς δὲ καὶ τὸ με-

γαλόφρον ἔφομαρτεῖ τοῖς ὑπερῆφάνῳ τρόπῳ κοσμημένοις, ἔτε γὰρ σμικροπρεπῇ προσίενται, ἀλλὰ μεγάλοις πράγμασιν ἐγχειρῶσιν αἰεὶ, καὶ πᾶσαν σπουδὴν κατατείνουσιν ὅπως γένοιτο περιφανεῖς. Καὶ πῶς ἄρα τις τὸ ὑπερῆφανον ἀπερισκέπτως ἀπαγορεύσει; Ἀλλὰ μὴ ὁρθῶς τῶν πραγμάτων τὰς χαρακτῆρας ἀνερευνήσας καὶ κατασησάμενος, εἴτα τὸ μὲν μετὰ δοκίσεως ἐπισφαλῶς ἀλαζόν, καὶ τὸ δίχα τῶν ἔργων ὑπεροπτικόν, καὶ ὑπέροφρον τῆς σελίδος τῆς Ἀρετῆς ἐξαλείψει, τὸ δὲ μετὰ μεγαλονόας ὑπερῆφανον τὰ δι' ἔργων ἰόν, καὶ κατὰ βαθμὸς αἰεὶ πρόσω χωρῶν, καὶ φιλεῖν ὑπὲρ πάντας γενέσθαι, καὶ ἀνωτάτω πε τετάχθαι περιβλεπόμενον, ἐγκρατεῖ τῷ χορῷ τῶν Ἀρετῶν, καὶ οἷα ῥίζαν καλὴν ἔργων ἀγαθῶν καὶ μεγάλων ἐμφυτεύσει ταῖς ψυχαῖς τῶν εἰς Ἀρετὴν ἐλαυνόντων. Καὶ μηδέποτε ἂν ἀρεκέντως ἐπαινέσαιμι τὸν εἰπόντα τῷ παροτρύνοντι εἰς ἀπρεπῆτινα, καὶ αἰχρᾶ. τί με νομίζεις; Ὡσανεὶ φαίη, χαμερπῆ τινα με ὑπολαμβάνεις, καὶ ἐκ ῥάσε καταρρίπτόμενον, ἢ οἷός γε καὶ εἰμι, μεγαλοφυῆ, καὶ γενναῖον, καὶ τῶν κάτω κειμένων ὑπερανεστηκότα, καὶ τοῖς πᾶσι περιφανῇ μετ' εὐκλείας· καὶ συνελόντι φάναι τὴν προσήκυσαν ἀνθρώπῳ μοῖραν τηρῶντα ἀνεπίμωμον.

Περὶ Ῥαθυμίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Δ'.

Καθέπερ ὁ τεχνίτης χρῆται τοῖς ἐργαλείοις κατ' ἑαυτὰ μὲν ὃ κινωμένοις, χρεῖας δὲ παρέχοντι, καὶ μεγάλας ὠφελείας τῷ χειριζομένῳ, καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν μετὰ τσαύτης ἀκριθείας τελῶσι, μεθ' ὅσης σπουδῆς ὁ τεχναζόμενος αὐτὰ κινεῖ, ἔτρωται καὶ αἱ δυνάμεις ὀργάνων ἐπέχουσι χώραν τοῖς ἀνθρώποις ὑπηρετῶσιν εἰς ὅ,τι ἂν εἴη βελομένοις, καὶ τοῖς μὲν ἐπιμελωμένοις καὶ σπουδάζουσιν ἑτοιμῶς διακονῶσι καὶ τὸ προσαττόμενον εὐθέως ἀποτελῶσι. Ταυτησὶ δὲ τῆς διακονίας πάντως ἐξέρχονται ὅποσοι εἰσὶ χαῦνοι, καὶ ῥάθυμοι, καὶ οἷον νεκροὶ ἐν τοῖς ζῶσι περιφερόμενοι, ἀργοί, καὶ νωθοί, εἰς μηδὲν ἀγαθὸν ἔργον ὁρμῶντες, καὶ μεγάλην ἔχοντες ἀναιδησίαν, καὶ ἀναησίαν, καὶ μήτε αὐτοὶ ταῖς ἰδίαις χρωόμενοι δυνάμεσι, μήτε ἄλλῳ τῷ ὑπηρετεῖν ἰσχύοντες, δένδρα εἰσιν ἄκαρπα πυρὶ μόνῳ ἐπιτήδεια, ἀνθρώποι τῇ μορφῇ, ἀλλὰ ζῶων ἀλογώτεροι. Αὐτὰ γὰρ τὰς οἰκίας παρέχουσι χρεῖας, καὶ βῆς ἀρότερον διακονεῖ, καὶ ἵππος ἄγει τὸν ἐπιβάτην, καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ὡς ἕκασον διατεθεῖται χρησίμῳ ἐσιν, ὁ δὲ ῥάθυμος τὸ μὲν ἴδιον εἶδος ἀτιμάζει, ἔτε γεμὴν ἀλόγῃ τινὸς χρεῖσιν ἐκπληροῖ ἑαυτῷ τε πεφυκῶς ἀνωφελῆς, καὶ τοῖς δεσπόζουσι γινόμενος ἐπιζήμιος. Ἐπειδὴ δὲ ἔνθα μηδεμία τις ὄνησις ὑπάρχει,

γείτων αἰ, καὶ πάρεδρός ἐστιν ἡ ζήμια, ἀπὸ ραθύμου μὴ μόνον καλόν τι πράξειν, ἀλλὰ πάνθ' ὅσα κακά. Πάρεστιν αὐτοῖς διασυρμαί, καὶ διαβολαὶ ὅτι μέμφονται μὴ εὐποιέμενοι, ἀεπαγαί, καὶ κλοπαί, ὅτι χαίνουσι τοῖς ἀλλοτέροις, ἐξ ἰδῆς κέρδους ἔδεν ἔχοντες. Κρεπάλαι καὶ μέθαι, ἐ γὰρ ἀργαὶ τῶν ραθύμιων αἱ γαστέρες, καὶ διὰ τῆτο εἰσὶν αἰ οἱ χαῦνοι πάνυ λαίμαργοι, καὶ ἐπίθελαὶ καὶ σκαιωραὶ, ὅτι κακίαις ἀλώσιμοι οἱ νωθεοί, καὶ ὀκνηροὶ μηδέσιν ἀγαθοῖς ἀσχολέμενοι. Καὶ τί δεῖ καθ' ἕκασον ἰέναι, ἀντλία κακῶν, καὶ βόρβορος μιαιρίας ἐστιν ὁ ράθυμος.

Περὶ Ἐπιμελείας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Ε'.

Μηδὲν ἀργόν ἐστιν ἔτε τῆς ἐμφύχης, ἔτε τῆς ἀψύχης φύσεως, ἀλλὰ πάντα καθὼς ἐξ ἀρχῆς ἐτέτακτο τὰς οἰκείας πληθεῖσιν ἐνεργείας. Καὶ εἴτι ἐμποδὼν γένηται καὶ τῶτ' εὐδενῶς ἐκπεριτρέποντα εἰς ἃ διώρειται ἀποτελέσματα τείνουν, ἀλλὰ καὶ τῶτων ἐπιτετυχηκότα μηδαμῶς ἀπορράθυμῆν, ἀλλ' ὡς ἐξ ὑπαρχῆς τῶν αὐτῶν αὐθις ἔργων ἔχονται, καὶ τὲς ἀνθρώπους ἐκπλήττουν. Μελισσῶν ἔργα, καὶ μυρμηκῶν προμήθειαν, καὶ φιλοπονίαν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐχ' ἤττον ἢ τῷ νῷ περιπολῶντας. Καὶ πῶς ἐκ ἂν αἰδεῖται ὁ ἀνθρώπος εἰς νωθείαν ἀποκλίνων ὁ τοσῦτον ταῖς σπεδαῖς καὶ τοῖς πόνοις ὑπερανέσηκέναι τῶν ἄλλων ὀφειλῶν, ὅσῃν αὐτὸν τὸ Θεῖον ἰχὺν, καὶ δύναμιν περιέβαλεν, ὥς μιμητὴν ἐκείνου οἷον τ' εἶναι γενέσθαι τῇ τε ἐπισήμῃ, καὶ γνώσει, καὶ τῇ δημιουργίᾳ, καὶ τέχνῃ. Καὶ ὡς ἀληθῶς οἱ προθυμότεροι ἐν ἀνθρώποις πρὸς τὸ Θεῖον ἀμωσγέπως ἀμιλλῶνται, ὅσα περ αὐτῷ δεδημιέγνεται, ταῦτα τῷ νῷ περιθέοντες, καὶ οἷον τῆς ἄκρας αὐτῷ δυνάμεως ἐξικνέμενοι τῇ γνώσει, καὶ τῇ θεωρίᾳ, πρὸς δὲ καὶ τὴν φύσιν μιμνέμενοι καὶ μηδὲν ἐλάττω τεχναζόμενοι. Ὅσοι τοίνυν τῷ καταλόγῳ τῶν μὴ κοινωνούντες, ἀλλὰ νωθεότητι, καὶ χαυνότητι μαλακίζόμενοι, βίον ἄγασιν ἐκλελυμένον, καὶ ἀπονάτατον, ἔτοι μορφῆς μὲν ἀνθρωπίνης μετέχουσι, τῆς δὲ ἐντελεχείας ὅλως ἀμοιρῶσι, καθάρματα μᾶλλον καὶ ἐκτρώματα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὑπάρχοντες. Καὶ τὲς τοιούτους καλῶς οἱ τὰ πολιτεύματα καθιστάμενοι μακρὰν ἀπελαύνουσι, καὶ τῆς ἐνεγκαμένης ἀνασπάσεως ἀποκηρύττουν, ἵνα μὴ τῷ λοιμῷ, καὶ τῇ φθίσει τὸ λοιπὸν σῶμα μάνωσι τῷ πολιτεύματος.

Ὅτι παρὰ Θεῶ πάντα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Σ'.

Σπεύδουσι μὲν οἱ ἄνθρωποι καὶ πάντα κινῶσι κάλων ὅπως ἢ τὸ πρῶτον ἐκτελέσωσιν, ἢ τινα προσβολὴν τῶν ἐναντίων ἀποτρέψωσι, καὶ τὴν μὴ τε φίλων φείδονται, μὴ τε χερμάτων, ἀλλ' ἐγγὺς εἰσι τῷ μὴ μόνον τὰ ὑπάρχοντα ἐξαναλῶσαι, ἀλλὰ καὶ βίον αὐτὸν καταθῆναι ὑπὲρ τῷ ἰδίῳ θελήματι, τὰ δὲ πράγματα ἁλλως αὐτοῖς ἀποδαίνει Θεὸς μὴ συνευδοκῆντος, ἀλλ' οἷς οἶδε λόγοις οἰκονομῆντος ἀβέλεται, καὶ καλῶς ἄρ' ἔν εἰρήνῃ, ὅτι ἄλλαι μὲν βελαι ἁνθρώπων, ἄλλα δὲ ἐπιτελεῖ ὁ Θεός. Καὶ πολλὰ μὲν ἔτι κελεύοντος θαυμαστοῖς τρόποις εὐδοκεῖται, καὶ μυρίοι τινὲς τάναντία φρονῶσι, καὶ ἀπ' ἐναντίας βαδίζουσι. Τὸτο δὲ ταύτην χωρεῖν τῇ ὁσιμέρῃ περὶ μανθάνομεν, καὶ μάλιστα ἐνθα ἐκ ἀπὸ Θεῶ ἀρχόμεθα, ἕτε κατὰ Θεῶν τινὰ σκοπὸν τοῖς πράγμασιν ἐπιβάλλομεν, ἀλλ' ἰδίαις τις, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνοστοῖς ὁρῆξεν ὑπηρετῆμεν, καὶ εἰς ἀπόλαυσιν αὐτῶν ἐλκόμεθα, καὶ πάντα τὰ ἐφ' ἡμῖν ἐλκομεν μηδεμίαν ἀπολειπόμενοι σπεδῆς. Δεινοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι διακοῆσαι ταῖς ἐλπίσι, καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν, καὶ τρόπος εὐρεῖν εἰς κατόρθωσιν, μετὰ πολὺν μόλις χρόνον, ἢ μηδέποτε ἀνανήφοντες, ὅτι πᾶς αὐτῶν ὁ πόνος ἐπὶ ματαίῳ δαπανᾷται, μὴ νεύοντος Θεῶ τῷ τὰ πάντα διήκοντος, καὶ πάντα διοικῆντος ὡς αὐτῷ φίλον ἐστὶ. Καὶ χερίσμον ἄρα τῷ τε παρόντι, καὶ τῷ μέλλοντι βίῳ τοῖς ἐπιτάγμασι θαλερεῖν αὐτῷ, καὶ ρυθμίζειν τὰς ἰδίας ἐγχειρήσεις κατὰ τὴν ἀνωθεν ῥοπὴν.

Περὶ φυλακῆς τῶν Ὑπαρχόντων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Ζ'.

Χαλεπὸν μὲν τὸ ἐπικτήσασθαι τι, καὶ πολλῷ πόνῳ δεόμενον, τὸ δὲ τῷτο φυλάξαι πολλῷ χαλεπώτερον. Καὶ μάλιστα δὲ ὅποσα μὴ τῇ ψυχῇ ἴδρυται, ἀλλὰ τῷ βίῳ προσεπτόμενα τὴν ὑπαρξιν ἔχει καθ' ἑαυτὰ, οἷον Ἀξία, καὶ Πλῆτος, καὶ τὰ τοιαῦτα. Καὶ γὰρ τὰ τῇ ψυχῇ προσεπτόμενα, οἷον αἱ ἐπισήμαι, δεῖται μόχθου πολλῷ, ἀλλὰ μετὰ τὴν τελείαν ἔξιν ἀναφαιρέτ' εἰσι, καὶ ἀναπόβλητα. Τῶν δὲ ἔξωθεν ἡμῖν προσεπόμενων ἢ ἐπικτήσεις λίαν ἐστὶ δυσχερὲς, καὶ ἡ διατήρησις ἀένναον ἀπαιτεῖ προσοχὴν. Συμβαίνει γὰρ πολλάκις ἀχολογούμεναις τῇ ἐπαυξήσει, καὶ τῇ ἐπιδόσει, καὶ τῶν ἤδη γεγονότων σεριθῆναι, καὶ πόθῳ τινῶν ὀλίγων ἐρμαίων ἀπαλ-

λαγῆναι τὸ παντός. Καὶ διὰ τῆτο αἵτινες εἰσι ἐπικεκμημένοι ὑπὲρ ὧν πολλὴν τινα κατετείναντο σπυδὴν, πρῶτον τῇ τέτων φυλακῇ τὸν νῦν προσεχέτωσαν, εἴτα μετὰ τῆς προσηκέσης ασφαλείας περὶ τὰς προδῆκας φιλοπονεῖτωσαν. Ἵνα μὴ τῇ τῷ πλείονος ἐφέσει φρεναπατηθέντας τῷ ὑπάρχοντος ἐκπέσωσιν, ὥσπερ ὁ Αἰσωπικὸς Κόραξ, ὃς κατὰ τινα ποταμῷ περαίωσιν, τῷ ἐν τῷ ὕδατι τῷ κρέατος εἶδει κεχρηῶς, τὸ ὄν ἐν τῷ σώματι χετλίως ἀπέρριψε. Τῆτο δ' αὐτὸ πάχυσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείον οἱ πλεονέκται μὴ σοχαζόμενοι τῆς ασφαλείας τῶν παρόντων, ἀλλὰ μετὰ κινδύνου πολλοῦ εἰς νέες κέρδους προδῆκην ἀνασπώμενοι, ὅθεν τῷ μὲν κέρδους ἐκ ἐπιτυχάνουσι, τῶν δὲ ὑπαρχόντων ἀποτυγχάνουσι, τῆς ἔπειτα μεταμελείας ἐκ δὲν αὐτὲς ὠφελέσης.

Ὅτι ἀνέφικτος ἡ παντελής ἡσυχία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'.

Ἀνέσεως ἅπαντες ὀρεγόμεθα, καὶ τῆς κατὰ τὸν βίον ἡσυχίας, ἀλλ' ἐς τοσούτον αὐτῆς ἀναπτόμεθα τῷ πόθῳ, ὥς μὴδενὸς ἡμᾶς φείδεσθαι πόνου, ἀλλ' ἕνεκα ταύτης ἀενάῳ μόχλῳ τευχῆσθαι, καὶ θορυβεῖσθαι. Καὶ μοι δοκεῖσιν αἱ πονεῖντες ἔτιω μεγάλως ἀπατάσθαι μὴ τε τῷ πόνῳ παύόμενοι, μὴ τε γιγνόμενοι ποτε τῆς ἡσυχίας ἐγκρατεῖς. Ἐκεῖνοι δὲ μᾶλλον ἐπιτυγχάνουσι, ὅσοι μέτρωτινι συμμέτρῳ μιγνύουσι τοῖς πόνοις τὰς ἀνέσεις, καὶ μὴ τε τῆς ἐς ἄκρον ἀναπαύλης ὀρέγονται, μὴ τε τῷ μόχθῳ τῇ ἀμετερίᾳ ταράσσονται, καὶ κατατρέβονται. Αἱ γὰρ παντελεῖς ἡσυχίαι ἀνέφικτοί τε εἰσι, καὶ ζητῶσιν ἀπέραντον φροντίδα, καὶ σπυδὴν ὑπερβάλλουσιν, καὶ πόνους ἐκ διαλείποντας. Μὴ τε γὰρ βασιλεῖς, μὴ τε Πλέσιοι μὴ ἐργαζόμενοι ταῖς παρῶσιν, ἀλλὰ πλεονεκτῶντες ἀνέσεως ἐπιλαμβάνονται· ταῖς προδῆκαις γὰρ ἡ φροντίς αὖξεται, καὶ τῇ φροντίδι συναπαδὸς ἐστὶν ὁ πόνος, καὶ ὁ ταλαίπωρος ἡμῶν βίος λεληθότως αἰεὶ θορυβεῖται.

Ὅτι τυχιροῖς ὁ βίος ὑπόκειται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'.

Τῶν ἐπιόντων πραγμάτων τοιαῦται εἰσὶν αἱ περιπτώσεις, καὶ τοσαῦται τῆς τύχης αἱ περιπέτειαι, ὥς μὴ δυνάμεναι προγινώσκειν καὶ προδιατιθεῖν. Καὶ τὰς μετὰ μεγάλῃς διασκέψεως γιγνομένης ἐγχειρήσεις συνταράττει καὶ ἀνατρέπτει.

σι, καὶ διὰ τὸτο παρὰ πολλῶν λόγῳ προφάσεως προφέρονται τὸ, ἐκ ἡλπίζον, καὶ ἐκ ἔγνων, καὶ τὸτο λελιθέ με, ἅττα μεταμελείας ἀνωφελὲς εἰσιν ἔλεγχοι. Τῶν ἐν ὀλίγων ἔσιν ἔτω προΐδειν, καὶ προοικονομῆσαι τὰ πράγματα, ὥς τὰς ἐπιβολὰς, καὶ τὰς ἐπιτυχίας ἀναμφιλέκτες γενέσθαι. Τοῖς πλείοσι δὲ οἱ σκοποὶ ὑπὸ τῆς συγκυρίας ἐνίων ἀπροσώπτων παρεκτρέπονται, καὶ συμβαίνει μὴ μόνον τῆς ἀφέσεως ἀποτυχεῖν, ἀλλὰ καὶ μεγάλας ὑπομεῖναι ζημίας. Καὶ διὰ τὸτο ἐν ταῖς ἐπιχειρήμασιν ὅσον ἔχουσι μέγεθος, τοσούτον δεῖ τύχης ἀγαθῆς, τετέσι πραγμάτων εὐρείας ὑπὸ τῆς Προνοίας ἀνέκαθεν ὠρισμένης, συμβαλλέσης δὲ καὶ τῶν ταῖς ἐπὶ μέρους πράξεσι.

Περὶ ἀνεγκλήτε 'Αποκρίσεως.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Δ'.

Ἐν ταῖς πρὸς τὰς συμπολιτευομένους ἀποκρίσεσι πολλή τις ἀνακύπτει δυσχέρεια. Καὶ γὰρ τὸ, τεψευδῇ φάνει ἐκ Ἀνδρὸς ἀγαθῆς, καὶ τάλιθες εἰπεῖν λυσιτελὲς ἐκ ἔσι πολλάκις. Καὶ τὸ μὲν ὑπὸ χρεῖν εἶναι τὸ μόνιμον ἀπαιτεῖ, καὶ χρεωσμένην ποιεῖ τὴν ἀπόδοσιν, τὸ δ' ἀπανήσασθαι ἀπόνοιαν ἐμποιεῖ. καὶ εἰς τρόπων ἐνεργῶν εὗρεσιν ἐρεθίζει, καὶ παροτρύνει, καὶ ταῦτα δὲ πολλὴν ἔχει χαλεπότητα. Οὕτε γὰρ τὰ ὄντα ἔξουσι φάναι τοῖς ἐρωτωμένοις, ἕτε μὴν κρύψαι ταῦτα. Τί γὰρ ἔσθ' ὅτε σιωπῇ χρώμεθα, ἔσι δὲ ὅτε τεχναζόμεθα τὰς ἀποκρίσεις μηδὲν τι μέγα λέγοντες, καὶ λέγειν τι δοκῶντες. Καὶ τὴν μὲν φιλοπραγμοσύνην θεραπεύοντες ἑαυτοὺς δὲ τηρεῖντες ἀνεγκλήτες. Ἐν δὲ δὴ τέτοις τὰ κατὰ γένος φράζοντες, καὶ τὰ καθόλου, καὶ μὴ τῶν κατ' εἶδος ἀπτόμενοι, λέγειν τε τὸ ὅλον δοκῶμεν, καὶ τὴν γνώμην ἐν ἀφανεί τηρεῖμεν. Καὶ ταύτη τὸ συγνάζον ἀποκρύπτομεν, καὶ τὸ ἀποσῆφον, καὶ ἡπίως, καὶ μειλιχίως τὰς ἐρωτῶντας ἀποπέμπομεν, δεσμῶται μὲν ὑπολαμβανόμενοι, ἑαυτοὺς δὲ ὡς οἷόν τε τηρεῖντες ἀδύσμως, καὶ ἀπολύτως. Καὶ τὸ σύνολον τέχνης δεῖται μεγάλης ὥς μήτε πεπεδηθῆναι τοῖς ἰδίῳις ῥήμασι, μήτε τὰς ἐντυχόντας ἀπιέναι λυπεμένους.

Περὶ τῶν αἰτίων τῆ κατὰ τὸν βίον θορύβου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ΄.

Τ πόνοισι, καὶ ἐπίνοιαι, καὶ δύσνοιαι κυκῶσι τὰ ἀνθρώπινα, καὶ ἄγνοι, καὶ φέρεσι. Ταύτας δ' ὅστις ἂν εὖ φρονῶν εἴη καλῶς διαιτᾷται, τὰς μὲν ἀποδιδεάσκων τὰς κακονοίας, τὰς δὲ μετ' ἀκριβείας εἰσθεμῶν τε καὶ ἐμπεδῶν, καὶ ἀπομάττων ἐκ τῶν πραγμάτων τὰς ἐπινοίας, τὰς δὲ μὴ δεχόμενος ἀβυσανίως τὰς ὑπονοίας. Πάσας δὲ μὴ μόνον αὐτὸς εὐλαβεῖσθω, ἀλλὰ καὶ τὰς ὁμιλητὰς αὐτῆ τέτων ἀπαλαττέτω, τὰς μὲν ὑπονοίας ἐξαλείφων, τὰς δὲ ἐπινοίας ἀπελαύνων, τὰς δὲ δύσνοιας εἰς εὐνοιαν μεταποιέμενος.

Περὶ ἀποκρυβῆς Παθῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΒ΄.

Καρδίας ἐσὶν ἑσώπτερον τὸ πρόσωπον τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν αὐτῷ καθορᾶται τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ πάθη, καὶ γίγνεται τὰ ἐνδομυχῆντα κατάφωρα, καὶ μάλισα χαρὰ, καὶ λύπη. Καὶ τῶτο καλῶς εἰδότες ὀφείλουσιν οἱ κρύπτειν ἐθέλοντες αὐτὰς, τῷ προσώπῳ τὴν ἔσπιν διὰ παντὸς ἐν τῷ μετρίῳ, καὶ ἐπεικεῖ καθισταμένην ἔχειν, καὶ ὡς ἀληθῶς φρενὸς ἐστὶ πεπηγύας ἴδιον μὴ ἐκ ῥάσε κινεῖσθαι τοῖς πάθεσι, κινεμένους δὲ μὴ παραχρῆμα καταφανεῖς γενέσθαι ταῖς τῆς ὄψεως ἐναλλαγαῖς. Καὶ δὴ καὶ ἐπιμελῶς εὐλαβεῖσθαι ἢ τὴν ἔφοδον τῶν παθῶν, ἢ τελάχισον τὸ ἐν προσώπῳ καταδῆλον. Καὶ ὥσπερ ἢ βάθος ἔχουσα θάλαττα ἐ παντὶ ἀνέμῳ ταράσσεται, ἔτῳς ὁ νοὸς ἔχων βαθύτητα ἐ θορυβεῖται τοῖς πάθεσι, καὶ θορυβεῖσθαι συμβαίνει, ταυτηνὴ τὴν ταραχὴν ἔνδον σεγανώτατα καθείργουσι, καὶ διὰ παντὸς ὅμοιον ἑαυτὸν περὶσσει τοῖς ὀρώσι καὶ τοῖς θηρεύουσι τὰς γνώμας, εἰ μὴ βέλκοιτό τις κατάφωρον ποιῆσαι τὴν ἰδίαν διάθεσιν. Τότε γὰρ καὶ τῇ ὄψει, καὶ τῷ λόγῳ ταυτηνὴ διατρεανοῖ εἴτε ὑπάρχεσαν, εἴτε μὴ.

Περὶ Δικαιοσύνης.

ΚΕΦΑΛΙΟΝ ΛΓ'.

Η Δικαιοσύνη τὸ τιμιώτατόν ἐστιν ἐν ἀνθρώποις κτῆμα καὶ ὄνομα. Καὶ αὕτη μόνη τὴν ἔχοντας μεγάλως τιμᾷ, ὅτι τῷ Θεῷ πρώτως καὶ ἐξαιρέτως ἐστὶν ἰδίωμα, ἢ τὰ πάντα συνίσταται καὶ συνέχεται καὶ διασώζεται. Ἀπὸ δὲ τῷ Θεῷ ἄτε μέγα δῶρεμα τοῖς ἀνθρώποις βραβεύεται συμφυλάσσειν αὐτὲς τε καὶ τὰ κοινὰ, καὶ τὰ ἴδια πράγματα, καὶ χωρὶς αὐτῆς θνητῶδης μὲν ἂν εἴη ὁ ἀνθρώπινος βίος, τὰ δὲ πολιτεύματα κυκεῶν. Πᾶς τις ἐν ὀφείλει τὴν Δικαιοσύνην ἀσπάξεδαι, καὶ τιμᾶν. Τέτο δὲ ἀδύνατόν ἐστιν τοῖς μὴ κατὰ λόγον βίωσιν, ἀλλ' ἀλογίως σπαθῶσι. Πρῶτον γὰρ ἀδικῶσιν ἑαυτὲς τὰ ἴδια καταδαπανῶντες, καὶ τὴν πενίαν προσοκέλλοντες, εἴτα ἀδικεῖν ἀναγκάζονται τὴν ἑγγίστην, καὶ τὴν πόρρω ὑπ' ἀνάγκης ὠθέμενοι, καὶ γυμνῶντες ἕως ἂν δύναιτο. Δικαιοσύνης ἄρ' ἐν πρώτῃ φυλακῇ ἐστὶν ἡ αὐτάρεκεια, καὶ ἡ φειδῶ τῶν ὑπαρχόντων, ἣν τινα κτῶμενοι ῥαδίως ὑποτασσάμεθα τῷ Δικαίῳ.

Περὶ Φειδωλίας τιμῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ'.

Οὐ τῶν χρημάτων μόνον ἡ φειδῶ λυσιτελής ἐστι δῆθεν μείζονσι χρεαῖς φυλασσόμενων, ἀλλὰ καὶ τῶν λόγων πολλῶ μᾶλλον ἐπωφελής ἐστὶν ἡ φειδωλία, ὅσω τῶν χρημάτων οἱ λόγοι τιμιώτεροι, καὶ πολυτελέστεροι, μάλιστα δὲ τῆς τιμῆς, καὶ τῆς φήμης πᾶς τις φειδέδω, καὶ ταύτης ἐδὲ τὸ πολλοσημέριον ζημιῶσαι σερεξάτω, ἀλλὰ διὰ μεγάλης σπεδῆς, καὶ πολλῆς ἐπιμελείας ταύτην ἀεὶ αὐξῆσαι προθυμεῖδω. Ἀπαξ γὰρ ἀποδαλλομένη μηδὲ ποτ' ἐπάνεισι, καὶ μυρίῳ πόνῳ περὶ τὴν ἀνάκτησιν αὐτῆς ἀχοληθεῖν τις. Ἐστὶ δὲ γονὴ τιμῆς ἡ φήμη, καὶ τῆς τιμῆς ὅποσοι ζηλωταὶ γεγόνασι, καὶ ταύτην ἀσυσλόν ἐτιθέσαντο καὶ ἀπόρρητον, ἐν ὧν ἐπιτηδεύματος εἶδει, ἔτοι περιβόητοι κατέστησαν καὶ πολυβρύλλητοι, καὶ ἀποθανόντες κλέος ἔχον ἀθάνατον.

Ὅπως αἱ εὐνοιαὶ θηρεύονται.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΔΕ΄.

Ἐπειδὴ καιρὸς σαφὴς ἐπίδειξις παύει τὰς δυσνοίας, αὕτη ἄλλοις τε χρόνοις ἀε-
μοδίως διαπεράττεται, μάλιστα δὲ δυσυχίας ἐπίσης, καὶ ἀθυμίας ἐπισκηπτέσης,
ὅς ἂν παρηγορηθῇ ἀνιωμένος, τέτρε εὐνοήσας ὕστερον ἔχομεν. Ἐνέσι δὲ τῷ ταύ-
τῳ ἐπιτηδεύματι βαθύτι καὶ μέγα ὄφελος. Ἐπειδὴ γὰρ ἄσατος ἡ τύχη, καὶ ἐπὶ
ἀμφοτέρω ῥέπουσα, καὶ ὥσπερ ταῖς ἀγαθαῖς τύχαις αἱ φαυλαὶ παρομαρτῶσιν,
ἔτις ἀπὸ τῆς ἀτυχίας αἱ εἰς τὸ κρεῖττον μεταβολαὶ πυκνὰ γίνονται, οἷς τισι δυ-
σπραγῶσι βοηθήσομεν, ἔτοι εὐτυχέστες, καὶ πρότερον γεγονόσι δυσμενεῖς, τῇ
πρὸς αὐτὰς φιλανθρωπία διακληθέντες ὕστερον εὖνοι γίνονται, καὶ τὰς ὑπηρε-
μένας εὐεργεσίας ἀμείβονται. Καὶ διὰ τὸτο μεγάλης ἐστὶ φρονήσεως δυσυχῶσιν ὁ-
ρεγνῦναι χεῖρα βοηθείας. Οὐ μὴν ἐν ταῖς τοιαύταις εὐπορίαις τὸ μέτρον ὑπερβάλ-
λοντας. Ἀχάριστοι γὰρ εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὰ μεγέθη τῶν εὐεργετημάτων, καὶ
ἅπερ ἐκ ἰχύος τοῖς ὁμοίοις ἐξισῶσαι, τέτων δὲ τὸ πολλοσημῶριον ἀντικατατί-
θενται. Πρὸς δὲ καὶ τὴν ἀγνωμοσύνην αἰδόμενοι μισῶσι, τὰ πολλὰ δὲ καὶ συκο-
φαντῶσι τὰς εὐεργετίας.

Διαίρεσις θεραπευτικῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΛΖ΄.

Αἱ καθάρσεις τῶν ἐν σώματι περιττῶν χυμῶν κατὰ διττὸν γίνονται τρόπον, ἢ
καθαίρομένων φαρμάκοις αὐτῶν, ἢ νησιᾷ, καὶ ἐγκρατεῖα καταναλισκομένων, κα-
θάπερ καὶ τὸ πῦρ σβέννυται ἢ ὕδατος ἐπιχουμένη, ἢ μὴ προσθεμένων ξυλῶν, καὶ
διὰ τὸτο δίχα διηρέθησαν οἱ ἰατροί, καὶ οἱ μὲν ῥέκται καὶ δραστήριοι ἀφαιρῶσι τὰς
πλησμονὰς ἰάμασιν ἐκκρετικαῖς, οἱ δὲ διαίτη καὶ ἀσπιτεῖα μείωσιν αὐτάς. Ἄλλα
μὴν ἐν τοῖσιν ὀξέσι νοσήμασιν, ὅποτε ὀργῶσιν οἱ χυμοί, τῇ διὰ τῆς διαίτης ἐλατ-
τώσει μὴ δεδομένη χρόνῳ, ἀναγκαῖα ἐσὶν ἢ τῶν φαρμάκων χρῆσις. Ἐπειδὴ δὲ τὰ
πολλὰ ἐκ ὀργῶσιν ἢ διαίτα μᾶλλον αἰρετὴ φαίνεται, καὶ μάλιστα ἐν γε ταῖς διαφ-
θοραῖς τῷ σωματικῷ, καὶ ταῖς ἀπεψίαις. Κακὸν γὰρ ἐστὶ μέγα βρωμάτων ἐπὶ βρω-
μασι προδήκη.

Περὶ τῆς Ἀληθείας εὐδαιμονίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΖ'.

Εὐτυχεῖν θέλωσιν ἅπαντες ἄνθρωποι, ἄλλοι δ' ἐν ἄλλῳ ὁτῶεν ἢ τῷ ἀληθεῖ ὑποκειμένῳ τιθέασιν τὸ εὐδαιμον, καὶ οἱ μὲν ἄρα ῥώμην σώματος, καὶ τὴν αὐτῆς εὐεθυμίαν, ὃ κάλλος φασὶν, οἶονται πρῶτην ἐν ἀνθρώποις εὐκληρίαν, σώματος γὰρ εὐεξίαν Πηγὴν ἀγαθῶν εἶναι διΐχυρίζονται, καὶ δόξα ταύτης ἔδεν εἶναι τερπνόν, ἔτε ἡδύ, οἱ δὲ τῆς ψυχῆς Ἀρετὴν εἶναι καὶ κάλλος τὴν Σοφίαν, καὶ ὅσον σώματος ὑπερέχει ψυχὴ, τοσούτον ὑπερκεῖται τῇ σωματικῇ κάλλος νομίζουσι τῶν ὄντων τὴν γνῶσιν, ἢ λαμπρύνει καὶ κοσμεῖ καὶ νῦν, καὶ ψυχὴν, ἄλλοι δὲ εὐποτμίαν ὑπολαμβάνουσι τὸ ἄρχειν πολλῶν, καὶ τῇ δυνάμει μετρεῖσι τὴν εὐτυχίαν, καὶ τῶν τοιούτων εὐτελέστατός ἐστιν ὁ ἐν μεγίστῃ καθεσὼς Ἀρχὴ, καὶ ἐξουσία. Εἰσὶ δὲ τινες οἱ τὰς Ἀρχὰς πλέτω καὶ πλήθει κημερίων σαθμῶσι, καὶ ἐν αὐτοῖς ἰδρῦσθαι φασι τὸ ἀληθῶς εὐτυχεῖν. Ἀλλ' ἐγὼ ἐν τέτοις ἅπασιν τοῖς εἰρημένοις πολλὰς εἶδον ἀθλίους, ἀθλιότητι δὲ συνοικεῖν εὐδαιμονίαν ἀδύνατον, καὶ τὰ κατ' αὐτὸς ἀνιχνεύσας ἔγνων ὡς ἀληθῶς εὐτυχεῖς τὲς ἐργοντάς τοις παρῶσι, καὶ κατὰ θυμὸν ἡσυχάζοντας, τὲς δὲ μὴ ἀγαπῶντας τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῖς εὖρον. Ἰδρυταὶ ταῦν ἡ εὐδαιμονία πρῶτως, καὶ κυρίως ἐν τῇ ἐξέρξει τῆς καρδίας, καὶ ταύτην εἴ τις ἀν' οἰκίαν, καὶ μὴ βεῖν πλέτω. καὶ μὴ ἐξουσία σοφῆ, καὶ μὴ γνῶσεως ἀπ' ἁκροῦ ἡκῆ, καὶ μὴ τῷ σώματι ἀδρῦνοίτο, εὐτυχεῖ ὅμως, καὶ ζήλωτός ἐστι, καὶ μακάριος, καὶ καθάπερ ἡ τῶν παρόντων αὐτάρκεια καὶ εὐαρέσκεια, ὅντως ἐστὶν εὐτυχία, ἔτῳς ἢ ἀπαρέσκεια τῶν παρόντων δυσυχία τυγχάνει, καὶ ὁδύνης αἰτία.

Ὡς ὁ βίος ὀφείλει διΐσυνεσθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΗ'.

Καθάπερ ὁ τὲς οἰκάς ἐμπιστευθεὶς τῆς νηὸς κυβερνᾶν αὐτὸς ὀφείλει, καὶ ἰθύνει πρὸς τὸν λιμένα, καὶ ὅν ἡ ἐκφόρησις μέλλει γενέσθαι. καὶ ὅποιος δημοτὸν ἄνεμος πνεύσει καὶ ἀπὸ πρῶρης αὐτῆς, καὶ σφοδρὸς, καὶ καὶ καὶ τοῖς πλωτῆσι τῶν ἱσίων ἐπιτάττει τὴν διάθεσιν, ὥς μὴ πόρρω περὶ τῇ προτεθέντος διεκπεσεῖν. Πάντῃ δὲ εἰς τὸναντίον ὠθόμενον ταῖς διεκδοχαῖς χρῆσθαι, καὶ εἰμὴ προχωρήσῃ, ἀλλ' ἔν ἔτε ὀπίσω παρενεχθῆναι ταῖς μελλήσεσιν· ἔτῳς ὁ τὰς ἐγχειρήσεις ἐπιτραπείας, τέτων ἀκριβῶς ἐπισχεφόμενος ματὰ λόγον αἶει καὶ κατὰ σκοπὸν ἐνεργεῖτω, μηδέσι

Β

κωλύμασιν ἀπαγορεύων, καὶ μὴδὲ μιᾷ βίᾳ παρωθόμενος, ἀλλὰ διὰ πάσης ἐπιμελείας, καὶ καρτερίας τῆς πρὸς τὸ σκοπούμενον ἐχέδω, καὶ ἐς ἂν αὐτὴ ἐγκρατής γένοιτο, πᾶσαν σπουδὴν κατατείνεται.

Ὡς ἐπισφαλῆς ἡ διηνεκὴς Εὐτυχία.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν. ΛΘ'.

Καθάπερ τὰ λίαν ὑγιεινὰ σώματα, ἃ καὶ ἀθλητικὰ καλεῖν εἰώθασιν οἱ τῷ Ἀσκληπιῷ ὁπάδοι, μὴδέσι τευχόμενα νοσήμασιν, ἀλλ' ἐρρωμένως βιῶντα, περὶ τὴν διαίταν εἰσὶ ῥάθυμα, καὶ μηδεμίαν αὐτοῖς ἔχουσι μέριμναν, ὅδε τῆς ὑγείας ποιόμενα πρόνοιαν, ὀρέξεσι, καὶ ἡδοναῖς ἐγκαλινδύνονται, ἀκρατεῖα συζῶντα ἀλλ' αὐτοῖς ἀφυλακτοτέροις εἴ τι νόσημα ἐπισκήψει τὰ πολλὰ θανάσιμόν ἐστι. Τοῖς δὲ νοσηλευομένοις ἡ τῆς ὑγείας φυλακὴ ἐπιμελὲς ἐστὶ μάλλον, καὶ ῥαδίως ἀναραιζοσιν ἐκ τῶν νοσημάτων, ἃ τέτοις πυκνὰ, ἀλλ' ὃ σφοδρὰ συμβαίνει, ἔτω τοῖς ἀνθρώποις, καὶ αὐτοῖς γε τοῖς πολιτεύμασιν ἡ συνεχὴς εὐτυχία ῥαζώην ἐμποιεῖ περὶ τὰ δέοντα, ἀκολουθεῖ δὲ ὑπερηφάνεια, καὶ ἀλαζωνία, καὶ ἀμνημοσύνη Θεῷ, τευφαῖς τε διὰ τῷτο καὶ μέθαις ἐκδαιτύονται, καὶ εἰς ἀκολασίας ἐκλύονται, καὶ τοῖς μὲν ὑπάρχουσιν ἀσώτως χερῶνται, τοῖς δὲ ὑπὸ κήδεσιν ἀφειδῶς ἀποχερῶνται, ἀλλ' ἀπροσδοκίῳ ἐπισκήπτει τὰ κακὰ, καὶ τὴς πάντων εὐτυχιστάτης, ἀθλιωτάτης ἀπεργάζεται, καὶ μετὰ τὴν πτώσιν ὃ ῥαδίαν ἔχουσιν ἀνάκλησιν. Ὅποτε δὲ τοῖς εὐπραγίμασιν ἀναμίγνυται τὰ δυσυχήματα, σωφρονέσεως αὐτοῖς ἐστὶν ὁ βίος, καὶ ῥᾶον ἀναφέρει, καὶ τὰ θεῖα σέβονται ἐπιμελέσεσθαι, καὶ τοῖς προσήκουσιν ἐντυγχάνουσι προσυνέσεσθαι. Οἱ γὰρ εἰς ἄκρον εὐτυχεῖς μετ' ὃ πολὺ μέλλοντες βαρεῖαν πείσεσθαι πτώσιν, ὅτε ἐν ταῖς εὐτυχίαις ἐμοὶ δοκῶσιν εὐτυχεῖν. Πῶς γὰρ εὐδαιμονες εἶναι οἱ ὅσον ἔπω δυσυχίσοντες; Μᾶλλον ἄρα εὐδαιμονεῖν δοκῶσιν οἱ μετρίᾳ χρώμενοι τύχῃ, καὶ οἱ μὴ πίπτειν μέλλοντες, ἢ πίπτοντες ὃ βαρέως. Καὶ πολλὴ τοιγαρὲν ἡ τῆς μεγάλης τύχης ἀποβολή, μικρὰ δὲ ἡ τῆς εὐτελεῖς ἐξουσίας. Καὶ τῆς μετρίας τύχης ἢ φυλακὴ, καὶ ἡ ἀνάκτησις ῥαυτοτέρα, τῆς δὲ πολυτελεῖς ἐξ ἐναντίας, ἡ μὲν σωτηρία δυσχερὴς, ἡ δὲ ἀνάκλησις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀμήχανος. Καὶ λοιπὸν ἐλάττωσι τευφαῖς, καὶ τευφαῖς ἀσφαλέσεσθαι γίνονται τοῖς ἀνθρώποις οἱ βίαι.

Ὅπως ἔνδεια, καὶ σφαλερὰ ὑπόληψις, καὶ μετρία ἐλπίς ἀ-
πόλυσι τὰ πράγματα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Μ'.

Ἐνδεια, σφαλερὰ ὑπόληψις, καὶ ἐλπίς συνιόντα πολλὰς ὑπάγουσι χαλεπὰς ἐνο-
χὰς ὑποσέδουσι, καὶ δεινὰς ἐλέδουσι κινδύνους, ὥστε πολλάκις μὴ τὰ ὑπάρχοντα
μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ζημιωθῆναι τὸν βίον. Καὶ ἡ μὲν ἔνδεια ὀξύτι κεντεῖ, καὶ
ὠθεῖ, ἡ δὲ ὑπόληψις θάρρος ἐμποιεῖ, καὶ ἔλκει, ἡ δὲ ἐλπίς λαβραίατινι βία πα-
ραπέμπει, καὶ προάγει. Καὶ τοῖς τρισὶ τέτοις ἡ ῥαδίως ἄντις ἀπαντήσκειν, ἀλλ'
ὁ μὲν κέρδους ἕνεκα τὸ ὄν προδίδουσι, ὁ δὲ σκαιωρεῖ, καὶ συνόμνυσι, καὶ ἀποσα-
σίαν ὠδύνει συναπολλύουσιν τὰς συνεσεραμμένους. Ὅστις δὲ τὰς μὲν ἐνδείας εὐλα-
βεῖται, καὶ ὀλιγαρκείᾳ συζῇ, καὶ τὰς ὑπολήψεις ὀρθῶς ἀνακρίνει, καὶ φεύγει
τὰς ἐπισφαλεῖς, καὶ ταῖς ἀβεβαίοις ἐλπίσιν ἡκιστα πιστεύει, ὅτε ζημιῶται, ὅτε
διακινδυνεύει, ἀλλ' ἅμα τῷ βίῳ διασώζει τὰ ὑπάρχοντα, ἀκερδέσερον μὲν, ἀλ-
λὰ προσεκτικώτερον μετερχόμενος τὰς ὁμιλίας. Ὅρα ὅπως καιρῶς ἐπιόντος τῶν
κατὰ τὰς τριήρεις πληρωμάτων, καὶ ἀθροίσεων ἐρετῶν, οἱ ἀπατεῶνες τοῖς ἐνδεε-
στάτοις προσίσσι, καὶ προσποιήσεσι, καὶ φιλοτησίαις ἀγαθὴν αὐτοῖς ὑπόληψιν
ἐγκατασπείραντες, εἴτα ποικίλαις ἐλπίσιν ἀναπτέρουσι, καὶ ἀφυλέκτες πεποι-
ηκότες, ἀναιδιητῶντες ἄγουσιν, εἰς τὰ δεσμὰ, καὶ εἰς τὴν ἀένεον, καὶ πικροτά-
την δαλείαν τῆς εἰρεσίας. Ὅρα ὅπως οἱ παλαμναῖοι τὰς ἀπερισκέπτους ἀπατῶν-
τες, σφαλερὰς ὑπολήψεως ἐκπίμπλονται, καὶ ποικίλαις ἐλπίσι βυκολήσαντες,
μεγάλῃς προδότης, τιμῆς, καὶ χειμάτων, ὕπερον ἀπογυμνῶσιν αὐτὰς, καὶ
καταλείπουσι κενὰς, καὶ ταλαιπώρους, τοῖς δάκρυσι τῶν ἐπιχαίροντες, καὶ κα-
ταγελῶντες.

Περὶ Χρείας, καὶ ὠφελείας Παθῶν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΜΑ'.

Οὐκ ἄχρηστα πάντως ἐστὶ τὰ πάθη, ἡ δὲ πάντα κακὰ, ὥς γε δοκεῖ τοῖς μὴ τοῖς
πράγμασιν ἐμβαδύνουσιν, ἀλλ' ἐξ ἐπιπολῆς αὐτὰ θεωρεῖσι. Μᾶλλον δὲ καὶ ταῦ-
τα ἐμπεφυτευταὶ τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει νομιζέσθω, ὥσπερ ταῖς χρεαῖς αὐτῶν, καὶ
ταῖς ὠφελείαις διακονῶντα, ὁ πότε τις αὐτοῖς ὥς γε καὶ πέφυκε χεῖρσιν αὐτοῦ. Ταῦ-
τα γὰρ εἰς τὸ θυμοειδές, καὶ ἐπιθυμητικὸν ἀναγόμενα, τὰ μὲν εἰς ἀποφυγὴν

τῶν φαύλων, τὰ δὲ εἰς ἀποδοχὴν τῶν καλῶν συντείνει. Σφαλερὰ δὲ γίγνεται τοῖς μὴ καλῶς χρωμένοις. Δεῖ τοιγαρὲν μηδὲν τέτων προφθάνειν τὸν λογισμόν, ἀλλ' ὁρμῶντα σεγανώτατα κατέχευται, καὶ ὑποβάλλεσθαι τῇ τῷ νοὶ ὁρῇ κρίσει, καὶ τὰς τοῖς νέυμασι πειθόμενα ἔξω κύπτειν, καὶ ὑπηρετεῖν τοῖς σκοπεμένοις. Καὶ διὰ τοῦτο χαλινῷ δεῖται μέγα, καὶ νοὸς αἰεὶ ἐποχούμενος, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον ἰθύνοντας· ἐνθεταὶ καὶ μὴ ὑπάρχοντα ταῦτα πολλάκις ἐπιτηδενόμεθα, καὶ χῆμα δεικνύμεν ὁρῆς, ἢ φόβου, καὶ χαρᾶς, ἢ λύπης, καὶ φιλίας, ἢ ἐχθρας. Ὡς ἐν παραδείγματι εἰπεῖν τὴν χρεῖαν ἔτω καλεῖν τῆς μετὰ λόγου κρίσεως ἐπιταττέσης. Ἡ γὰρ ἀπὸ τῶν παθῶν βλάβη ἔκ ἀπὸ τῆς φύσεως αὐτῶν προέισιν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς παραχρήσεως. Ὁ πότετις αὐτοῖς ἡττᾶται, καὶ δαλῆται, τμηκᾶδε γὰρ τὸν χαλινὸν ἀσπύσαντα γαυριᾷ, καὶ τῷ δέοντος ἀνάσπασα κατὰ κρημνῶν ἀγεται, καὶ τὸν ἐπιβάτην ἐκτραχιλίζει, καὶ γίγνεται μὴ μόνον ψεκτὰ, ἀλλὰ καὶ ἐπιδραβὴ, καὶ φθαετικά, καὶ πάντῃ φαῦλα. Ἐπειδὴ δὲ ἅπαξ ἡγειωμένα ὑφ' ἡμῶν ἔπειτα τιθασεύεται, καὶ τῷ νοὶ τὴν ἐξουσίαν ἀποβαλόντα, ἔκ ἑτι πάλιν εὐχερῶς ὑποτάσσεται, ἕτε δέχεται χαλινόν, εἰκός ἐστιν ἐξ ἀρχῆς τέτων ἐπικρατεῖς γενομένους ἀναρθῶσαι, καὶ τῇ τῷ λογισμῷ δυνάμει καθυποτάξαι τῇ χρεῖα διακονοῦντα.

Περὶ Θεραπείας τῶν συνήθων τοῖς Δυνάσαις.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΜΒ'.

Παρ' ὧν φιλεῖσθαι, καὶ ὠφελεῖσθαι βεβηλωμένα, τέτοις ἀρέσκων ἡμᾶς σπυδάζειν προσήκει. Ἀρέσκομεν δὲ τὰ τε ἄλλα κατὰ τὸ δοκῆν αὐτοῖς πράττοντες. Τὸ δὲ μέγιστον ἀρέσκοντες οἷς τισιν ἀρέσκονται, καὶ φιλίαν, καὶ εὐνοίαν προσποιούμενοι πρὸς τὰς σφίσις οἰκείας, καὶ γνησίους, καὶ οἷς ἂν χερῶνται συμβόλοις. Οὗτοι γὰρ ἡμᾶς τ' ἐν τῷ δέοντι συστήσασιν παρὰ τοῖς θεραπευομένοις, καὶ ἡμᾶς ὠφελήσασιν καιρίαις βελαῖς, ταῖς τε εἰς περιποίησιν τῶν ἀρεσκόντων ἐπαγέσαις, καὶ ταῖς ἀποτρεπέσαις τῶν μὴ ἀρεσκόντων. Καὶ δῆτα μέγα θήρατρὸν ἐστὶν εὐνοίας παρὰ τοῖς Δυνάσαις ἢ τῶν συνήθων, καὶ γνησίων ἐξοικείωσις. Καὶ δυσμεναίνειν ἡμῖν ἀνάγκη ὅτε ἂν οἱ φίλοι δυσχεραίνωσιν ἡμῖν.

Ὡς ἔχῃ ἡ ἀνάγνωσις μόνον, ἀλλ' ἡ μελέτη τὸν νῦν ἐπιχρῶν-
νυσι καλῶς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΜΓ'.

Ὡς περ τῶν ἀνθρώπων τοῖς ὑπερέχουσιν ἀρετῇ, μάλις δὲ φρονήσει καὶ πραγ-
μάτων ἐμπειρίᾳ ὁμιλεῖν εἰκός ἐστι, καὶ λίαν ἐπωφελές τοῖς γε βελομένοις τὴν αὐ-
τὴν κτήσασθαι προκοπὴν, ἔτω καὶ τῶν βιβλίων τοῖς μάλις ἐπαινεμένοις δεῖ προ-
σέχοντας, τέτων ἐναχολεῖσθαι τῇ σπεδῇ, καὶ τῇ μελέτῃ, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἀ-
ξιόλογα παραδίδόναι τῇ μνήμῃ, καὶ ταῦτα συχνάκις κατὰ νῦν ἀναπολέντας τῶν
ζώων μιμεῖσθαι τὰ ἀναμνησκόμενα τὸ ἐδιόμενον, καὶ διὰ τῆτο προσοικειῶντα τῇ
ιδίᾳ ἐσὶα, καὶ εὐτραφῇ γιγνόμενα. Ἡ μνήμη γὰρ ταῖς ἀναμνήσεσιν ἀυξάνεται
καὶ σιγίζεται. Τῶν γὰρ ἅπαξ ἀναγνωσθέντων, καὶ μὴ πολλάκις ἀναπολεμένων
ράδιως ἐπιλανθανόμεθα. Προσθήκει δὲ μὴ μόνον τὰς γνώμας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἰσοῦ-
μενα, ὧν ἂν τις βέλαιοτο τὴν μνήμην τηρεῖσθαι συχνάκις ἐνθυμεῖσθαι, καὶ διηγείσθαι,
καὶ γὰρ καὶ ἡ διήγησις ἐπιρρῶννυσι τὴν μνήμην. Ἐπειδὴ τοίνυν λόγῳ διαφέρομεν τῶν
ἄλλων ζώων, ἡμῖν ἐπιμελῇ δεῖ γενέσθαι ὅσα κάλλος, καὶ ἰχὺν προσξενῶσιν αὐτῷ.

Περὶ δυσχερείας ἐγχειρημάτων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΜΔ'.

Ἡ πείρα τῶν πραγμάτων ἐκ αἰετὶ συμβαίνει τῷ λογισμῷ, ἀλλὰ τῇ τυχαίᾳ συν-
δρομῇ, καὶ ῥοπῇ τῶν περιελάσεων ποικίλην ἔχει, τὰ πολλὰ δὲ καὶ ἐναντίαν τὴν
ἀπόδοσιν. Καὶ μηδεὶς κἂν φρενῶν εἴη μεσὸς, κἂν συνετωτάτοις συμβέλοισι περι-
σοιζέσθαι, κἂν μεγάλης ἐπήβολος τυγχάνει ἰχύος, ὅσος τ' ἐστὶν ἔτω σιγίζεται, καὶ
βεβαιῶσαι τὰς προσόδους τῶν ἐγχειρήσεων, ὥστε ἀναμφίλεκτον καταχεῖν τὸ πέρας
αὐτῶν, καὶ τῷ ἐξ ἀρχῆς προτεθέντι σύμφωνον. Καὶ δῆτα τοῖς γ' εὖ εἰδῶσι τὴν
χαλεπότητα τῶν ἐπιχειρημάτων, καὶ τὸ τῆς ἐκδύσεως ἀμφίβολον, αἱ πείραι
πτοῖαν ἐμποῦσαι, καὶ δέος, βραδεῖς αὐτὰς, ἀπεργάζονται, καὶ χολαιοτέρους
τῶν ἀπείρων. Οὗτοι γὰρ τὰς περιπετείας τῆς τύχης, καὶ τὰς δυσχερείας τῶν
πραγμάτων ἤμισα τῷ νῷ παραλαβόντες θρασυεῖς εἰσι, καὶ παράβολοι. Καὶ ὥς
ἀληθῶς ἐν γε ταῖς πείραις φανερόν ἐστιν, ὅτι κἂν μυρίῳ λογισμῷ ὁ νῦν τὰ μέτρα
κατατάξῃ, καὶ τὰς καιρὰς τῆς ἐγχειρήσεως, κἂν ἡ ἰχύς τὰς διασκευὰς ἐν προ-
χείῳ ποιήσῃ, τῶν ἔργων ὅμως ἀρξάμενός ἐδέποτε πάντα συνωδὰ συμβαίνει, ἐδὲ

κατάλληλα προχωρεῖ ταῖς διαθέσεσιν, ὅτε ταῖς ἐν τῷ ἔργῳ συγκυρῶσαι χρειᾶς αἱ προπαρασκευαῖ πάντως ἀρκῶσιν. Ἀλλ' οἱ μὲν καιροὶ ἄλλως τῷ νῷ προκαταλαμβάνονται, ἄλλως δὲ τοῖς πράγμασιν ἐπακολουθεῖσιν, ἐν δὲ ταῖς διασκευαῖς, ὧν ἡ ἔνδεια ἔσεσθαι μείζων ἐδάκει, τῶτων ὑδεμία ἔπεισι χρησίμη. Καὶ ἐξ ἐναντίας, ὧν ἡ χρῆσις ἐδὲ εἰς νῦν ἦλθε, ταῦτα πολλάκις ἡ χρειᾶ ζητεῖ. Συγκυρῶσι δὲ καὶ νόσοι, καὶ θάνατοι, καὶ ποικίλαι μεταβολαί. Καὶ διὰ ταῦτ' ἅρ' ἐν αἱ μὲν πράξεις γίνονται χαλεπαί, αἱ δὲ ἀποδόσεις ἀμφίβολαι, αἱ δὲ πείραι σφαλεραί, οἱ δὲ νενεχῆεις δειλοί.

Ὅτι διαδράναι χρὴ τὰς ὑποφίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Μ Ε'.

Αἱ ὁμιλῖαι, καὶ μάλιστα ἐν παραβύσῳ μετὰ προσώπων ἐπόπτων γιγνόμεναι, μειῶσιν, ἐδὲ ὅτε καὶ ἀναιεῶσι τὰς ἐννοίας. Καὶ γὰρ οἱ φιλεῖντες ῥαδίως κινῶνται, καὶ παροξύνονται ταῖς ὑπονοίαις. Ἀπὸ δὲ τῆς ταιαύτης ψυχρότητος ἀναβλασάνουσιν αἱ πικραί, καὶ τελευτῶσιν, εἰς ἔχθρας. Καὶ διὰ τὸτο πᾶς τις νουνεχῆς ἐυλαβεῖσθαι ὀφείλει τὰς ὑπονοίας, καὶ φεύγειν ὅλῳ δένει τὰς ἀφορμὰς αὐτῶν.

Περὶ Βαττολογίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Μ Σ'.

Αἱ διαλέξεις ὁπόσαι μετὰ πολλῆς ζήσεως γίνονται ἀπερισκέπτως ποιῶσι τὸς αὐτῷ διαθερμανθέντας, καὶ ἀφυλάκτους, καὶ πλείοσι κινδύνους ἐπιτηδείους. Καὶ γὰρ εἴτε περιπατῶντες εἰς ἐπικινδύνους ἐκτρέπονται τόπως, εἴτε ὅσα καὶ μεθύοντες παραληρῶσι, καὶ ἀλλοτρίαις ἀκοαῖς γίνονται κατάφωρα ὅσα τινα ἐκ ἐθέλῃσι γενέσθαι διάπυσα. Τὸ δὲ πάνυ συχνὸν αὐτῶν πάθημα τὸδε ἐστίν, ὅτι μεταγινώσκουσι τὴν Βαττολογίαν, εἰς ἣν αὐτὰς ἀπάγει ἡ τῶν λόγων ἐκτένεια.

Περὶ τῆς ἐκ ῥάσε ἀποβολῆς, ὧν εὐχερὲς ἢ κτήσις.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Μ Ζ'.

Τὸ αἶτιον, ὅτι ὅσα περὶ ἐκ ῥάσε κτώμεθα, ταῦτα ῥαδίως ἀποβάλλεται, ὃ δὲ βλέπομεν ὁσημέραι συμβαῖνον. Ἡ ὅτι περὶ μὲν τὰ μηδενὶ πόνοῳ προσγιγνώμενα ῥαθύμως ἔχομεν, ὧν δὲ τῇ ἐπικτήσει μεγάλην σπεδὴν κατετείναμεν, καὶ πολὺν ὑπὲρ αὐτῆς πόνον ὑπεμείναμεν, τέτων τῇ φυλακῇ μάλισα προσέχοντες ἢ διακινδυνεύομεν, ἀλλὰ τῇ κτήσει, καὶ τῇ ἀπολαύσει προσλιπαρῆμεν. Ἀλλ' ἔδει γε καὶ μάλα τὴν εὐχέρειαν τῆς κτήσεως ἐγνωκότας, καὶ δὴ καὶ μάλισα, ὧν γ' ἡμεῖς ἐγκρατεῖς ἐγενόμεθα ῥαδίως, οἱ δὲ πρὶν ἔχοντες ὑπ' ἀμελείας, καὶ ῥασώνης τὴν ἀποβολὴν ἐπεπόνθεισαν, τέτον πλείονα παιεῖδαι λόγον σφόδρα ἐπιμελεμένους αὐτῶν, ἵνα μὴ τὰ αὐτὰ καὶ ἡμῶν ἐρραθυμῶσι συνενεχθῇ.

Περὶ Κολακείας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Μ Η'.

Φεῦ, ὁποῖων κακῶν τοῖς κρατέσιν ἢ θωπεῖα γίγνεται παραίτιος. Αὕτη γὰρ ἀναιδῶς ὑποκοριζομένη ὀνόμασι καινοπρεπέσι τὰ αἵχιστα σεμνύνει, καὶ διακοσμεῖ. Ἐκ τέτε δὲ πρῶτον οἷσιν ἐμποεῖ καὶ δοκοφροσύνην, καὶ πολλὴν ἀπάτην καταχέει. Δεύτερον ἐν οἷς καὶ μάλα προσδεῖ δέος, θάρρους, καὶ τόλμης ἀκαίρῃ ἐμπίπλησι τὰς καρδίας, καὶ εἰς πᾶν ὅτιον ἀνέφικτον ἀπεργάζεται παραβόλους. Τρίτον δὲ ῥαθύμως ποιεῖ, καὶ χαύνες περὶ τὰς προμηθείας τῶν δεόντων ὁπότε ἐχεῖν. Ὡσε ἀδοκίμων ἐπιόντων τῶν κακῶν ἀπαγορεύσαι, καὶ ἀπαυδῆσαι, καὶ διαφθεῖραι τὰ πράγματα. Καὶ ταῦτα τῆς Κολακείας προξενέσης μηδὲν ἔλαττον αὐτὴν ἀγαπῶσιν οἱ δυνατοί, χαίροντες ἀνυποστάτοις ἐπαίνοις, καὶ ἠδόμενοι τῇ ἀχλὺϊ, ἣν οἱ Κόλακες ἐπαφιάσι τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν.

Περὶ ἰχύος ἐμμόνου νοός.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Λ Θ'.

Ἐξαισίοις ἔσιν ἢ τῷ νοός ἰχύος τῷ τῷ ἰδίῳ σκοπῷ καρτερῶς ἐμμένοντος, καὶ τῷ θελήματι, προσάττοντος τῷ τε δόξαντι ἐξυπηρετῆσαι, καὶ τὸ δέον ἀόκνως ἐπι-

τελέσαι. Ἐδῶκε γὰρ ὁ Θεὸς αὐτὸ ἢ μόνον συννοῆσαι τὸ ἀγαθόν, καὶ μᾶλλον ἐπιωφελές, ἀλλὰ καὶ προσληπαρῆσαι τῇ τέτῃ κατορθώσει, καὶ νικῆσαντα τὸ ἄθλον λαβεῖν, καὶ στεφανωθῆναι. Καὶ ὅτῃ μὴδὲν τῶν ὄντων ἔτιως ἀνίκησον τυγχάνει, καὶ τῷ θρασυηρῶ πρώτῃ, ὃ μὴ τελευτῶν ὑπείξει τῇ δυνάμει τῆ νοός, καὶ καταπατηθήσεται χαμάζε παρερρίμμενον. Καὶ ὅς ἄρ' ἐν αἷσιν τῷ νῶ τὰ νικητήρια, καὶ μετὰ παιάνων παντὸς ἐναντίῃ καταθριαμβεύσαι. Ὅτι νικῶν αἶετ' τὸ δοκῶν ἀμνηχανίας μεσὸν, ἐυπόρισον ἀπεργάζεται. Ἵνα δὲ τὰλλα παρεάσω φάναι, ὅποσα τὸν πάντων νικητὴν ἀνυμνεῖσι νῦν, δηλονότι μάθησιν ἐπισημῶν, κρείττους, καὶ δυνάμειος ἐπιβολῆν, μεγάλα πλέτε, καὶ ὑπαρχόντων ἐπίκτησιν, ἀχειρώτων πόλεων ἄλωσιν, καὶ μὲν ἅττα τέτοις ἀδελφοί, νοός ἐμμόνε προφανές ἐστι μεγαλήρυγμα. Μνετίς τῆ Σκευολᾶ ἢ ἐν τῇ ἐσχάτῃ τῆς χειρὸς ἐπίθεσις, καὶ ἢ κατὰ Περσέννα νίκη, καὶ ἢ τῶν Ῥωμαίων ἐκ τῆ κινδύνου ἀπαλλαγῇ, ἢ ἐκ παμπόλλων παραδειγμάτων τῶτο μόνον εἶπω. Σὺ δὲ εἰ βέλει πρόσδεξ τὰ τῶν Χριστιανῶν μαρτύρια μετὰ πολλῶν θαυμάτων. Εἰ καὶ γὰρ ἐν τέτοις ἔνδον ἦν ἐνεργῆσα ἢ θεία χάρις, ἀλλ' ὅμως τό γε μάλισα καταπληττον τὸς ὀρέωντας, τὸ ἀνδρικὸν ἐκείνων ὑπῆρχε φρόνημα, τὸ σύμψυφον ἔλκον τὴν θέλησιν, καὶ βιάζον ὑπομῆναι τὸ σῶμα σιδήρων τομάς, καύσεις, οὐύχων ἐκκριώσεις, δέματος ἀμυχάς, σκεδλώσεις, ὀρυγὰς ὀμμάτων, ὀστέων συνθλάσεις, ἀρμῶν ἐκβολάς, δεσμά, φυλακάς, πείναν, δάπαν, καὶ πᾶν γένος ἀλγυδόνων. Ταῦτα γὰρ ἅπαντα γέγονεν ἀνεκτὰ τῆ νοός ἔτι φέρειν ἐπιτάττοντος.

Περὶ τῆς ἐν εὐπραγίᾳ Ἐπιεικείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ν'.

Οἱ εὖ πεπραγότες τὸ τῆς τύχης εἰς τὸ χεῖρον ἐπιρρέπες σαφῶς ἐπισάμενοι ὁφείλουσιν ἔτιω διαιτῆσαι, καὶ διαβῆδαι τὰ κατ' αὐτὲς, ὥς τε ταῖς ἀπὸ τύχης περιπετείαις παραπεπτωκότας μὴ καταγελάσας γενέδαι, μήτε ἐπονείδισας. Τῶτο δὲ μάλισα σφίσιν ἐπιτηδεύησεται, ἐὰν λόγοις τε χερήσωνται ἐπιεικῆσι, καὶ μὴ πρὸς τὸ ἀλαζωνικὸν ἀπονέυσιν ἔντε τοῖς πραττομένοις μὴ ἀερεδαῶσιν ὑπέροφους, ἀλλὰ τὰ ἐξ ἀτυχίας ὀλιωήματα δεδοικότες σωφρόνως διάγωσι τοῖς τε συνουμίαις, καὶ τοῖς καταδεσέροις προσηνέσερον ἀπαντῶσι, καὶ τῶν τοιούτων ἢ φαύλη τύχη ἅτε δεδοικῆα πολλάκις ἔχ' ἄπτεται, ἀλλ' ἔἴ ἐπὶ μακρὸν ἡδεῖται, καὶ χαίρειν τοῖς παρῶσιν οἷς οἷδε σέγγοντας, καὶ μετριοφρονῶντας, ἢ βέλτιον εἰπεῖν τὸ θεῖον συγὰν αἶετ' τὸς ἀλαζόνας βλοσυρώτερον αὐταῖς ἐπιδάλλει τὸ ἔκδικον ὁμ-

μα, καὶ τῆς πρὶν εὐτυχίας, ἣ ἀπηνέστερον κέχρηται, καὶ ἀνεπιεικέστερον, ἀπο-
τρέπει, καὶ μυρίοις ἀτυχήμασιν ἀποκναίει, καὶ κατατρέπει, καὶ παράδειγμα
καθίστησιν αὐτὸς τοῖς βαδίζουσι τὴν αὐτὴν πορείαν, καὶ τραχύτερον ἀποχωμένους
τῇ ἀνωθεν αὐτοῖς βραβεύσει τῶν πραγμάτων εὐροία· ὡς γὰρ ἐξ ἐναντίας τοῖς
ἐν εὐπραγίαις ἐπιεικέσι, καὶ σώφροσιν ἐπιτείνει τὰς ἐκκλησίας, καὶ σωρὸν ἀγα-
θῶν ἐπ' ἀγαθοῖς οἰκονομεῖ, καὶ χαρίζεται.

Περὶ τῆς κατ' οἶκον Ἀρμονίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ν Α'.

Τῇ ἀγαθῇ τύχῃ καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἔμονα τὰ ἔξωθεν ὑπηρετεῖ κατὰ γνώμην εὐ-
ροῦντα, ἀλλὰ καὶ τὰ κατ' οἶκον εὖ διακρίδαι προσήκει, καὶ πάσης ὑπάρχει τα-
ραχῆς ἀμέτοχα. Πῶς γὰρ ἂν ἀγαθὴ τύχη χρῆσται λέγοιτό τις μὴ διευτυχῶν ἐν-
τὸς τῆς οἰκίας αὐτῆς, ἀλλὰ ζάλη καὶ κλύδωνι πολλῷ θασυδόμενος, καὶ δυσφορία,
καὶ ἀθεμία συζῶν. Καὶ μὴν καὶ πολλάκις ἔγνω καὶ αὐτῶν τῶν βασιλέων τινὰς
τῇ τε παρὰ τῶν ὑπηκόων ὑποταγῇ, καὶ τῇ τῶν στρατευμάτων εὐπραγίᾳ, καὶ τῇ
τῶν πολέμιων ὑποκλίσει πάντως εὐδαίμονας, ὑπὸ δὲ τῆς ἐν τῷ γυναικείῳ ταρα-
χῆς σφόδρα λυπεμένους. Καὶ τινὰ χέτλια γυναῖκα, καὶ ἀθλίους ἐκτομίας ψευδῶς
διαβολαῖς συνταράξαντα τὴν ψυχὴν τῇ κρατῆντος μέγαν ἐντὸς τῶν ἀρχείων ἐγγεί-
ραι λειμῶνα πολλάκις ἴσομεν ἐμβαθύνοντες τοῖς ἔνδον κατὰ τὰ ἀρχεῖα γιγνομένοις.
Κάκεινε μάλιστα τεθαύμακα ὅτι τὰ ψευδῇ πλάττοντες, καὶ λέγοντες μεγάλοις
ὄρεοις σφίσι τὸ ἀσφαλὲς περιεποιήσαντο, καὶ πᾶσαν βάσανον ἐκώλυσαν ἰχυρὰς
λαβόντες πίσεις, ὥστε μὴ διαδοθῆναι τὰ λεγόμενα, μήτε φανερωθῆναι τὸν διαβάλ-
λοντα. Πρὸς δὲ καὶ χάριτας ἀπηνέγκαντο, καὶ μεγάλα τῆς συκοφαντίας ἐπίτιμα.
Καὶ τέτων ἔτω διαπραττομένων ἐν τοῖς Βασιλείοις κινδύνε μεγάλα, καὶ δέος ἐπαι-
ωρεμένους τῇ τὰ ἔχματα παθεῖν, ὅποιατινα συμβαίνει καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐν ταῖς
οἰκίαις τῶν ἀρχομένων, καὶ ταύταις τῆς ἑίδος ἐπικρατέσης, καὶ τῆς ἀμοibaίας
δυσαρξίας ἐπανθέσης, δι' ἣν τὰ φίλτρα ψύχεται, καὶ εἰς ἔχθος μεταπίπτει,
καὶ τὸ μῖσος ἐπιχορεύει ἀντὶ τῆς πρὶν σοφῆς. Καὶ ταῦτα δὴ πολὺν ἐπάγει θό-
ρυβον τῇ ἔξωθεν εὐπορίᾳ, καὶ συνβολοῖ τὴν ἀπ' αὐτῆς εὐθυμίαν. Εἰδὲ καὶ νόσος
ἐπισκῆψαι ἀρδὴν ἢ ζηλωτὴ τύχῃ ἐξαιρεῖται. Καὶ ὅς οἱ ἄνθρωποι μακαρίζουσι κατὰ
γε τὰς ἐπιπολὰς δοκῶντες ἀγαθῇ χεῖρῃ τύχῃ, ἔτοι ἔνδον τραχύτητα κατα-
τεύχονται, καὶ δυσπραγεῖσι. Καὶ δὴ καὶ τότε τὸ μέρος μεγάλης δεῖται προνοίας,
καὶ συνέσεως ἐξαιρέτης, καὶ ῥωμαλαῖς φρονήματος.

Περὶ τῆς κατὰ τὰς Ἀρχὰς εὐνομίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΝΒ΄.

Οἱ μὲν νόμοι τῷ Βασιλέως ἔχ' ἦττον εἰσι φύλακες, ἢ τῆς Βασιλείας. Ἀρχὴ γὰρ εὐνομεμένη τό τε κατήκοον ἡσυχίαν, καὶ εὐρεῖαν περιβάλλεται, καὶ τοῖς ἐναντίοις ἀκαταμάχητός ἐστι. Τῶν δὲ νόμων ὁ Βασιλεὺς ἐστὶ φύλαξ, κατ' αὐτὰς ῥυθμίζων αἰετὶ τὸ πολίτευμα. Δεῖ δὲ τὰς Βασιλεῖς ἔ μόνον τὰς ἐνεχθέντας νόμους τηρεῖν, ἀλλὰ καὶ μετὰ γνώμης καὶ διαιτήσεως τῶν Ἀρίστων νέας τάττειν. Οὐς ἀναγκαῖες εἶναι ὁ χρόνος καὶ ἡ πείρα διδάσκει. Καὶ τέτων τὰς μὲν στρατιωτικὰς, τὰς δὲ πολιτικὰς, τὰς δὲ ἐμπορικὰς, τὰς δὲ ναυτικὰς, τὰς δὲ χωρικὰς, τὰς δὲ αὐλικὰς, τὰς δὲ ἀσικὰς, τὰς δὲ κεφαλικὰς καὶ οἷες ἡ χρεῖα πείθει. Δεῖ δὲ ἔ μόνον αὐτὰς τιθέναι, ἀλλὰ κατ' αὐτὰς, καὶ ὑπὲρ αὐτῶν δικαιοτάτης κριτὰς χειροτονεῖν, ὥστε μὴ δωροδοκίαις διαφθείρεσθαι, ἀλλ' ἔχειν αἰετὶ τὴν ἰχύν, καὶ τὸ κύρος ἀκίβδηλον.

Περὶ διακρίσεως τῶν ἐν ταῖς πράξεσιν εἰδῶν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΝΓ΄.

Ἐν τῇ κατὰ τὸν βίον διαίτῃ, καὶ τῷτο μάλιστα τὰς ἀσοχασίας, καὶ τὰς διαπτώσεις κωλύει, καὶ τῶν πταισμάτων γίνεται προφυλακτικόν, ὅπως τὰ εἰδητῶν πράξεων ἀσύγχυτα διὰ παντὸς φυλάσσοιτο, καὶ μήτε τῶν διηρημένων, καὶ διακεκριμένων πραγμάτων, τῇ ἐνώσει, ἢ τῇ συναφείᾳ κιβδηλεύοιτο, καὶ τῆς ἐκάσῃ προσηκόντος τάξεως παρεκτρέποιτο, μήτε τῇ τροπῇ, καὶ τῇ μεταβολῇ τὴν ἰδίαν ἐστίαν ἐξαλλάττοι, καὶ τὴν ἀκρίβειαν ἀποβάλοι. Οἷον δανείζει τις, τῷ δανείῳ καὶ ιδιότητος μὴ ἀποφθεῖροι, εἴτε πώλῃσιν τῷ δανείῳ προσάγων, καὶ συμφύρων αὐτὰ, ἀλλήλων πάνυ διεννησχότα, εἴτε τὸ δάνειον καὶ τὴν πώλῃσιν εἰς δωρεάν μεταποιέμενος. Καὶ ὡς ἐνὶ ἔπει φάναι, δανείζων, καθαρεῶς δάνειζε, καὶ πωλῶν, εὐλικρινῶς πώλει, καὶ δωρέμενος, τήρει τὴν χάριν ἀνόθευτον. Καὶ ταῖς λοιπαῖς πράξεσι σοχαστέον ἐστὶ τῷ πραττομένῳ, ὅπως ἀπαρachaράκτον εἴη, καὶ ἐντελές εἴτε παίζῃσιν, εἴτε σπευδάσῃσι. Καὶ ἔσω ἢ μὲν σπευδῇ, σπευδῇ, ἢ δὲ παιδιᾷ, παιδιᾷ· καὶ μηδὲ ταῦτα τινὶ γινέσθω συμπεφυρμένα.

Περὶ ὁρθῶν, καὶ ἐπισφαλῶν Λογισμῶν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ν Δ'.

"Αθλιος ὁ ἄνθρωπος ὁ μὴ τὰς λογισμὰς αὐτῷ ἀγαθὰς ἔχων, καὶ ἐξηρησμένους, καὶ ἀλλήλων ἐξηρησμένοις, καὶ καλῶς ἐπεννηγεμένοις, ἀλλὰ διεσπασμένοις, καὶ συγκεχυμένοις, καὶ ἀνακολέθεσι. καὶ παρηλλαγεμένοις, τὰ πολλὰ δὲ καὶ ἀντιφάσκοντας, καὶ ἐναντίους. Κακεῖνοι μὲν ὁρθῶς φρονήματος εἰσὶ γοναί, καὶ ἀκριβεῖς εἰκόνες τῶν πραγμάτων, κυφορέμενοι ἕνδον σεγανῶς, καὶ ἄετιοι γενόμενοι, καὶ καίριοι, καὶ βέβαιοι, καὶ ἀληθινοί, οἱ δὲ ἐκτρώματά εἰσιν ἢ ὑποψίας, ἢ πάθος, ἢ ἀλογισίας, νόθοι, καὶ ἀλλόκοτοι, καὶ βραχύδια, καὶ διὰ τὸτο ἀλλήλοις μαχόμενοι, καὶ πρὸς ἀλλήλων ἀποφθειρόμενοι. Τὰ πολλὰ δὲ συμφθεῖρεσι τὰς πατέρας αὐτῶν, αἱ δὲ καὶ τὰ πράγματα συνθάπτουσι, καὶ συγκαταχωννύουσι. Καὶ οἱ μὲν ἀνδράσι τελείοις παντάπασιν ἐσὶν ἀπρεπεῖς, ἅτε δὴ πτηνοῖς εἰκότες ἀπὸ κλάδων ἐπὶ κλάδοις πετομένοις, οἱ δὲ ἀνδράδεσι εἰσὶ καθεστηκότες, καὶ ἀπηρητισμένοι, καὶ ἀπηρηιδωμένοι, οὓς ἡμῖν τε αὐτοῖς ἐπευχόμεθα, καὶ τοῖς φιλεμένοις.

"Οτι τιμωρός ἐστὶν ἡ Συνειδήσις.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ν Ε'.

"Επειδὴ περ ἐν τῇ τῆς ψυχῆς ἡσυχίᾳ, καὶ τῷ κατ' αὐτὴν ἀταράχῳ, καὶ ἀθουρῶν τὸ εὐδαιμον ἴδρυται, καὶ τῷ μέτεω τέτων ἢ τῶν ἀνθρώπων εὐτυχία προσεπιμετρεῖται, εἰς αὐτὸ τῶτο ἐν τοῖς μάλιστα συντείνει τὸ τῆς ἡμετέρας συνειδήσεως ἄτρωτόν τε, καὶ ἄτυπτον. Ἡ γὰρ ἀπὸ τῆς συνειδήσεως ἀνεγειρομένη, καὶ τὴν ψυχὴν καταγιγίςσα ταραχὴ, μηδενὸς ἐλάττων ἐστὶ θορύβος. Καὶ γέμωσιν αἶμα μνήμαι παμπόλλων παραδειγμάτων. Ὅποσοι γὰρ ἢ τοῖς συμπολιτευομένοις, ἢ τοῖς κατηκόοις βαρεῖας πληγὰς ἐπετρέψαντο, εἰ καὶ μὴ ταύτας ὑπ' ἄλλων ἔπαθον, ἀλλὰ μὴν καθ' ἑαυτοὺς ταυτασὶ πεπόνθασιν, εἴτε κατὰ φαντασίαν ἐπτοημένοι, εἴτε καὶ ἑαυτοῖς αὐτὰς χετλίως παρασκευάσαντες. Ἐν οἷς ἐπεισί μοι ὁ ἐνδεκατος Λουδοῦϊκος, ὁ Βασιλεὺς Γαλατίας, παρ' ὅλον γὰρ τὸν βίον σενώτατα δεσπομότηρια, καὶ ἀλύσεις, καὶ σιδηρὰς κιγκλίδας μεμηχανικῶς, πταίσασί τε, καὶ ἀνυπευθύνοισι, τὰ τοιαῦτα ὕσερον ἑαυτῷ ἐν Πλεσίῳ τῷ φρενὶ ἄκων ἐτεκτῆνατο ὑπὸ δειλίας ἀμέτερος, καὶ ὡς ἐν ἀδέσμῳ, ἀλλὰ σενη καὶ ἀδιεξόδῳ φυλακῇ περισφαιλισάμενος ἑαυτὸν τὰς οἰκείας ὑπετόπαξε, καὶ μυρίαις ὑπονοίαις ἐτρυχετο, καὶ

φόβῳ χαλεπῷ μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀναπνοῆς συνείχετο. Θεὸς δὴθεν διὰ τῆς συνειδήσεως ῥαπίζοντος αὐτόν. Καὶ δῆτα ἦν μή τις ἄλλος ἀφυκτός ἐστιν ἡμῖν χαλινός, ἀλλ' ἡ εὐλάβεια τῆς ταλαιπώρου συνειδήσεως ἐπιχεῖν ἡμᾶς δυνήσεται ἀπὸ πονηρῶν ἐπιχειρημάτων.

Περὶ εὐλαβείας Κακῶν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ν Ζ'.

Ἐπειδὴ τὰ κακὰ πέφυκε μὴ μόνα προσίεναι, ἀλλ' ἐνός τινος ἅπαξ γεγονότος, ἄλλα ἐπ' ἄλλοις ἐξῆς ἐπιτερίζεται, καὶ τελευτώντα εἰς ἄκραν ἀθλιότητα κατὰγει τὰς αὐτὸ πεπονηκότας, ἢ πεπονθότας, προσήκει τὰς εὖ φρονούντας τὰς πείρας εὐλαβεῖσθαι, καὶ τὰς κινδύνους, οἷς ἐπιπλέον ἐνδέχεται τι κακὸν ἐπακολουθῆσαι. Καὶ ταῦθ' ὅτως ἔχει κατὰ καιρὸν εἰρήνης, καὶ πολέμου. Αἱ γὰρ ἦνται, καὶ μάλιστα αἱ πρῶτοι πολλῶν ἀρχαὶ κακῶν γίνονται, καὶ διὰ τῶτο οἱ τῶν στρατηγῶν ἄριστοι ἐσυνάπτουσι μάχαις περὶ τὸ πρῶτον θύρος, ἀδεύει τῆς νίκης ὕψους. Ἡττηθεῖσι γὰρ ὁ μέχρι τῆ χειμῶνος χρόνος παμπόλλους ἐπιφέρει συμφορὰς, αἶτε χωραὶ θρῆνται, καὶ τέμνονται, καὶ αἱ πόλεις ἀλίσκονται, καὶ οἱ οἰκήτορες ἀνδραποδίζονται, ἐπισυμβαίνει δὲ καὶ τὰ κατὰ μέρος ἡττήματα πυκνότερα.

Περὶ τῶν ἐν ταῖς Διαλέξεσι μεσολαβούντων Προσώπων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ν Ζ'.

Οὐ μόνον πρὸς τὰς ἀπόντας Προσώπων ἐστὶ χρεία τῶν τὰς βελήσεις, καὶ τὰς γνώμας ἐκατέρου μέρους ἀγγελλόντων, καὶ τῶν τὰς διαλύσεις, καὶ τὰς περιστάσεις διαλεγομένων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς παρόντας. Ὅποτε δηλαδὴ τῶν πραγμάτων μὴ καλῶς πως πεπανθέντων τῇ τῆ λόγου τριβῇ, μήτε τῆς τεραχύτητος αὐτῶν ἐξωμαλιδείσης, αἱ ἀμέσως γιγνόμεναι διαλέξεις θάψουσι ἐμπαῖσι, καὶ ταραχὴν, καὶ μείζονα προξενῶσι διάσασιν. Ἀλλὰ περὶ τὴν αἴρεσιν τῶν τοιούτων προσώπων πολλὰ πέφυκε συμβαίνειν ἀμαρτήματα. Πολλῶν γὰρ καὶ ἐξαισίων προτερημάτων ἐπιδέονται οἱ τὰς τοιαύτας διαλέξεις ἐπιτερεπόμενοι, καὶ τῶν ἐπιμελησόμενοι. Καὶ δῆτα ὀφείλουσιν ἄνδρες ἀγαθοὶ γενέσθαι, καὶ συνετοί, ὁξυδερκεῖς τε τῇ διανοίᾳ, καὶ δεινοὶ τὸ λέγειν, ὥστε πείσαι δύνασθαι οἷς ὀμιλῶσι. Πρὸς δὲ καὶ εὖνοι, καὶ πιστοί, καὶ εὐκρινεῖς, καὶ τῶν πραγμάτων εἰδήμονες. Τὸ δὲ μέγιστον ἄ-

πως τῇ χρεΐᾳ, καὶ τῇ ὠφελείᾳ τῶν Κυρίων προσέχοιεν, καὶ μὴ τὴν ἰδίαν ὠφέλειαν εὐρισκόμενοι τὰ κοινὰ καταπεροίοντο. Τὸ γὰρ ἀνθρώπινον φιλάρεσκόν ἐστι, καὶ φιλαυτον, καὶ τὸ ἴδιον κέρδος παντὸς ἀντικαταλλάσσει, καὶ τὰ πρᾶγματα δύναται ἐπιχεῶσαι, κατὰ τὰς ἐξαγγελίας, καὶ μεταχηματίσαι πρὸς τὸ δοκῆν αὐτά. Καὶ τῷ τὸ ἀμάρτημα πολλοὶ τινες εὐλαβέμενοι αὐτὸ πειρῶνται διαδράναι ταῖς ἀκριβέσι παραγγελίαις, καὶ ταῖς προσδωρισμοῖς. Ἀλλ' ἢ τὰς δεσμὰς ἐν σενῶ τιθέντες μηδὲν κατορθῶσιν, ἢ ἀπόλυτον ἐξουσίαν, καὶ ἄδειαν δίδόντες, ὅποι ἐκ ἐθέλωσιν ὀλιδαίνωσι, καὶ δεσμοῖς βαρέσι, καὶ ἀφύκτοις, αὐτοὶ περιβάλλονται. Ἐπὶ δὲ τέτοις καὶ ἄλλητις ἔνεσι δυσχέρεια τῷ τοιούτῳ πρᾶγματι. Οἱ γὰρ ἐμπιστευθέντες τὰς διαλέξεις εἰ τῷ Κυρίῳ τὸν σκοπὸν ἴσασιν ὅλως, ὅπως ἐθέλωσι χερῶνται τῇ αἰδεΐᾳ. Καὶ τοσῶτον βλάπτουσιν ὅσον ὠφελεῖν σπυδάζουσιν. Εἰ δὲ τὸ σκοπεύμενον ἀγνοῦσι (συμβαίνει γὰρ καὶ τὸτο πολλάκις μὴ πισευόντων ὀλοτελῶς τῶν ἐμπιστευόντων τὰς ὑποθέσεις) δεδεμένοι τὰ ὅμματα πρᾶττωσι μηδὲν Ἀγαθόν, ἀλλὰ ταῖς ἀμοιβαίαις ἀπάταις ὑπηρετοῦσι τῶν Κυρίων, οἵτινες τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι τὰς διαλέξεις ὑπέλως προτείνουσιν. Ἄλλα μὲν λέγοντες, ἄλλα δὲ μηχανῶνται κατὰ θυμόν. Καὶ ὅτ' αὐτὰ μὴ μόνον οἱ Κύριοι, ἀλλὰ καὶ οἱ μεσολαβῶντες τύχης ἀγαθῆς δεόνται, καὶ τὸ πρὸς ἀλλήλους εἰλικρινὲς αὐτοῖς ὡς μάλις ζητεῖται· καὶ μὴν εἰδέναι δεῖ ἑκατέρω ἀμφοτέρων τὰς διαθέσεις, καὶ τὰς βολὰς, καὶ τὰς βολήσεις. Τέτ' αὖτε σπανιωτάτ' αὖτε τυγχάνοντος ὀλίγοι τινες διαλέξεις ἐπήβολοι γίνονται τῷ σκοπῷ. Ἀλλ' αἱ πολλαὶ τέτων ἀπρακτοί εἰσι, καὶ ἐξίτηλοι, καὶ μετ' αἰχρῆς, καὶ ζημίας πολλάκις ἀποσκηδάννυνται.

Περὶ Φιλίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΝΗ'.

Θεῶν τι ἔχουσιν αἱ φιλίαι, ὅτι καινῶνας εἰσι πρόξενοι, ἐσθ' ὅτε δὲ καὶ συγγενείας. Καὶ ταύτας σέβειν ὀφείλει πᾶς τις Ἀγαθὸς Ἀνὴρ ἀκιδόδῳλως, καὶ ἀδελφῶς. Καὶ διὰ τῷτο τὸν φίλον Δία προσάτην αὐτῆς κατέστησαν Παιῖδες Σαφῶν. Οἷς δὲ ἡ χριστιανικὴ Θέμις ἀγιοτεύεται, ἥτις καὶ πρὸς τὰς δύσνας εὖνοιαν ἐπιτάττει, τῶν φιλέντων τὰς εὐνοίας πάντως ἀμωμήτως εἶναι βέλεται. Ἀλλ' ἐν ταῖς πολιτεύμασι, καὶ ταῖς ὁσημέραι συνουσίαις, καὶ ὁμιλίαις, ὧν ἂν ἡ ἀπὸ τῆς φιλίας ὠφέλειαν ἐλπίζομεν, ἢ ἀπὸ τῆς ἐχθρας βλάβην ὑποπτήσομεν, καὶ τέτ' αὖτε ὀφειλομένον ἐξοικειῶσθαι εἴτε λόγοις, εἴτε καὶ ὁμίαις. Καὶ μὴ μόνον τὰς ἐς γε τὸ παρὸν ὠφελῆσαι, ἢ βλάψαι, ἀλλὰ καὶ τὰς ἔπειτα δυνησομένους, καὶ μετὰ μα-

κρὸν χρεόνον, τὰς τε συμπράζοντας καὶ τὰς ληματομένους συντεκμαιρόμενοι διὰ πολλῆς ὀξύδεκίας. Τὰς δὲ πρὸς τάτῃς περιποιήσεις, καὶ φιλικὰς ἐπιδείξεις ἐκ ἐν ὑπερβολῇ μετιέναι δεῖ, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἐν ἐλπίσι χρείας, καὶ τῆς ἐν ὑπονοίᾳ καὶ πτοίᾳ λώδης. Τέτο γὰρ ἐμοὶ ἐς ἴσα δοκεῖ ἀναγκαῖον, καὶ χαλεπὸν ἀνδράσι πολιτικοῖς, τὸ μὴ τῆς χρείας ἐπειγέσης, ἐκάστῃ τῶν ἐταιριζομένων τὰς δυνάμεις σαθμήσασθαι, καὶ μετ' ἀκρίδειας εἶδέναι. Εἶδέναι δὲ προσήκει ταύτας, ὅσα καὶ λιθογνώμονες τὰς τιμὰς τῶν λίθων, καὶ πᾶς τις ἀγοραστὴς τὰς τιμὰς τῶν ὠνιμένων. Καὶ καθάπερ εἴ τις εὐτελῇ λίθον πολλῶν ἀγοράσας ἀργυρίων, εἴτα ἐν τῇ πράσει λίαν ἀπατήνῃναι φωραθῇ, γέλωτα πολὺν ὀφείλει, ὅτω καὶ οἱ τὰς ἐταιρίας πονόμενοι ἀναξίως τινὰς μεγάλης ἀξιώσαντας τιμῆς, ἐν τῇ χρεήσει τούτων καταδήλων γενομένων ὁποῖοι τινες εἶεν, ἔδεν ἔλαττόν εἶσι καταγέλαστοι. Καὶ τὸναντίον δὲ συμβαίνει πολλοῖς τισι τὰς ἱκανωτάτες πρὸς τῆς χρήσεως ἀτιμάσασθαι, καὶ προπιλακίσασθιν. Τερον γὰρ ζημίαν ὑποσῆσασθαι πολλὴν ὑπάγονται μεγάλαις δώροις αὐτὰς ἐξοικειῶντες, καὶ τῆς πρὶν ἀμελείας, ἢ ἀπηνείας συγγνώμην αἰτῶντες. Καὶ λοιπὸν ἀνάγκη τοῖς πολιτευομένοις ἐπιχεῖνται δεινὴ μὴ μόνον τῶν πρᾶγματων, τὰς δυσχερείας, ἀλλὰ καὶ τῶν προσώπων εἶδέναι τὰς γνώμας. Καὶ τῶν μὲν τὴν ἐπιτηδεϊότητα, τῶν δὲ τὴν ἱκανότητα προκαταλαβεῖν ἀκριδῶς.

Περὶ Ὑπονοιῶν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ν Θ'.

Πολλοὶ μὲν εἰσιν οἱ τὰς ὑπονοίας μεμφόμενοι καὶ ψέγοντες αὐτάς, καὶ τὰς ἔχοντας, ἐγὼ δὲ τὴν περὶ αὐτὰς διάγνωσιν οἶμαι διαιτητέαν εἶναι, καὶ μὴ τε πάντως αὐτάς εἶναι ἐπιβλαβεῖς, μὴ τε καθόλου λυσιτελεῖς, καὶ ἐγκρίνω αὐτάς, ὅτε νήφοντας ἡμᾶς ἀπεργαζομένας, καὶ πολλῶν ἀνγκαιῶν εἰς ἔρευναν ὀτρυνάσας, πολλὴν δὲ καὶ ἐπαγέσας σπαθὴν εὐλαβείας, καὶ προσοχῆς. Καὶ γὰρ οἱ ἐν μηδεμίᾳ ὑποψίᾳ γιγνόμενοι, ὅλως εἰσιν ἀπερίσκεπτοι, καὶ ταῖς σκαιωταῖς ὑπέκεινται, καὶ ὑπτιάζοντες εὐπετῶς ἀλίσκονται, καὶ λαμβάνουσιν ἀπροσπῆτες ζημίας. Τὸ δὲ ἐξ ὑπονοίας μεγάλων ἔργων ἐφάπτεται, ἢ τ' ἀναγκαῖα περατεῖται, ἢ συγγάζει τοῖς γνησίοις, ἢ τὰς δύσνας φοβεῖται, καὶ τὰ τοιαῦτα πάχει ὅλως ἐς ἐπισφαλές, καὶ συνετοῖς ἀπρεπὲς Ἀνδράσι. Τὰς δὲ ἐξ ἀμυδρῶν τεκμηρίων, καὶ ἀδεαῖα τινὸς εἰκασίας ὑποψίας παντάπασιν ὀλεθεῖες εἶναι, καὶ συγείδαι παραινῶμεν

Περὶ Ἀμαθίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Οὐδὲν ἔτω σφόδρα βλάπτει τὰς ἀνθρώπους, καὶ πολλῶν αἰτία γίνεται κακῶν, ὥς ἡ Ἀμαθία. Καὶ γὰρ ἔτε ὀργή, ἔτε ἔχθρα, καὶ ἀπέχθεια, ἔτε πλεονεξία, ἔτε φιλαυτία, ἔτε ἄλλοι τὰς ἔχοντας λυμαίνεται ὥσπερ ἄγνοια Γραμμάτων. Ὅτι τῶν εἰρημένων ἕκασον πλῆθος ἐπάγει σφαλμάτων, ἀπὸ δὲ τῆς ἀμαθίας εἰς ἅπαν εἶδος κακίας ἀναρπάζονται οἱ τῶν μαθημάτων ἄμοιροι· καὶ πάλιν ἐξ ἐναντίας ἡ μάθησις, καὶ ἡ Παιδεία τὸν ἀνθρώπινον νῦν εἰς Ἀρετὴν ἐπιχερώνουσι, καὶ παντοδαπῶν Ἀγαθῶν ὑπάρχει Διδάσκαλος, καὶ Δημιουργός, εἰ μόνον ἄνθρωπος εἴη ὁ σπευδὴν καὶ παιδεῖαν ἀσπαζόμενος, καὶ μὴ παντάπασι τυγχάνοι ἀπεσικληρικῶς, καὶ ἐκφύσεως ἔχει δευσοποιόν, καὶ ἀναπόπλυτον μιαιρίαν. Ἡ γὰρ Φιλοσοφία τῷ μὲν θεωρητικῷ μορῷ τῷ ψεύδους ἀπακρίνει τὸ ἀληθές. Καὶ τέτε μὲν τὴν λαμπρότητα διατρανοῖ, ἐκεῖνος δὲ λαμπρὸν ποιεῖ τὸ σκότος, τῷ δὲ πρακτικῷ μέρει τῷ κακῷ τὸ καλὸν διαιρεῖ, καὶ τὰς τε ἄλλας πράξεις ἀνορθοῖ, καὶ τὰ ἡθὴ διακοσμεῖ. Καὶ πολλὴν ἀρῇ ἐν ἀπὸ τῆς Φιλοσοφίας ὠφέλειαν ἀρύονται πάντες. Ἀνδρας δὲ πολιτικὸς ὁποῖον ὠφελιμάτων ἡ ἰσορροπία πλετίζει; Καὶ γὰρ ἦν ἄλλοστις γραμμάτων ἀθέατος διὰ πάσης ἡλικίας ἔχει λαβεῖν πραγμάτων ἐμπειρίαν, ὁ τὰς ἰσορείας ἀναγνὼς ἐφ' ἐνὶ καὶ μόνῳ ἔτει τὰ ἐν χιλίοις ἔτεσι κατὰ πᾶσαν τὴν ὑφ' ἡλίου συγκυρήσαντα δύναται μαθεῖν, καὶ εἶδέναι μεγάλων Ἀνθρώπων σφάλματα, καὶ ὅπως αὐτοῖς ἡ ἀγαθὴ τύχη ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐτράπη, καὶ ὅπως ἰχυραὶ ἀρχαὶ εἰς ἐξώλειαν μεταπεπτῶκασιν, ὅσων τε Ἀγαθῶν οἱ τοῖς ἡθεσιν ἐπιεικεῖς ἀπολελεύκασιν, ὅσα τε κακὰ πάμπολλοι πεπόνθασιν δι' ἀνολοσύαν τρέπον. Καὶ τοῖς τοιούτοις μαθήμασι, καὶ παραδείγμασι ἔχει τῶν μὲν κακῶν ἀποχέδαι, πρὸς δὲ τ' ἀγαθὰ ρυθμίσαι τὸν ἴδιον βίον.

Περὶ Θυμῆ, καὶ Νοῦς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΑ΄.

Ὁ μὲν θυμὸς, καὶ ἡ καρδία ὡς ἀληθῶς ἔοικε νηπίῳ, ὁ δὲ νῦς Ἀνδρὶ. Καὶ γὰρ ὥσπερ τὸ νήπιον ἀλόγως κινεῖται εἰς ὅτι ἂν ἐνθυμηθῇ, καὶ τῷτο ἀπολελαυκὸς μὲν ἦδεται, καὶ μειδιᾷ. Ἀποτετευχὸς δὲ κλαυθμυρίζεται, καὶ ὀδύρεται, καὶ ἀγανακτεῖ. Ὁ δὲ Ἀνὴρ λογισμῷ ζυγασατὲ τὰ πράγματα, καὶ τῷ δυνατῷ, καὶ προσήκοντος

ὀρεῖγεται, καὶ εἰς ἕδεν ἀλόγως κινεῖται, ὃ μὴ καλὸν εἶναι, καὶ ἐν ἐπιτυχίαις δὲ καὶ ἐν ἀτυχίαις μετριοφρονεῖ μηδὲν ποιῶν ἄγαν, ἕτως ὃ μὲν θυμὸς τῶν πρὸς ἡδονὴν γλίχεται, καὶ ταῖς ὀρέξεσιν ἐπάγεται, ὃ δὲ νῦν λογισμῷ χεῖται, καὶ τῶν μὲν κακῶν ἀπέχεται, πρὸς δὲ τὰ καλὰ, καὶ μόνα φέρεται. Καὶ δῆτα ὥσπερ οἱ ἄνδρες τὰ νήπια καλᾶζουσι, καὶ παιδεύουσιν, ἐσθ' ὅτε δὲ καὶ κολακεύουσιν, καὶ τῶν μὲν κακῶν ἀνείργουσιν αὐτὰ, εἰς δὲ τὰ δεόντα ἀνορθῶσιν, ἕτως ὃ νῦν ὀφείλει τὸν θυμὸν ὁρθῶς διαιτᾶν, καὶ τῶν μὲν φαύλων ἀνθέλκεν, εἰς δὲ τὰ λησιτελῆ, καὶ συμφέροντα μεταρρύθμιζειν, ἐσθ' ὅπως χαλινῶν αὐτὸν, ἄλλα τε δὲ παρηγορῶν, καὶ πολλάκις ἐπιρρηπίζων, καὶ δεσμώτην ἄγων εἰς ὅσα λυσιτελῆ, καὶ συμφέροντα.

Ὅτι πολλῶν ὁ Νῦν δεῖται δεσμῶν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΕΒ΄.

Ὅλιγοῖς τισιν ἄνθρώποις ὁ Νῦν ἐστὶν ἐσηρηγμένος ἐπὶ τῷ Ἀγαθῷ, ὥστε μὴ παρὰ φέρεσθαι τῆς εὐθείας τοῖς συμβαίνουσιν ἀδοκίμοις, καὶ τοῖς πάθεσιν. εἴτε πτοία, εἴτ' ἄλλω τῷ τοιούτῳ. Τοῖς πλείοσι δὲ πτηνοῖς ὅμοιος ὁ νῦν, καὶ ἀπὸ μικρᾶς αἰτίας τῇδε κακείῃσε περιπίπτει. Καὶ διὰ τῆτο πεπεδημένος εἶναι χεῖρ τοῖς ἀξιωμασιν ὥστε μὴ παρεκτρέπεσθαι, ἀλλ' ἐπιμένειν αἰετὶ τῇ πρὸς τὸ σκοπούμενον ἀγῶνι. Καὶ δὴ τολμῶ εἰπεῖν, ὅτι σιδηροδέσμιον ὀφείλει τις ὑπάγειν αὐτόν. Ὅπερ ὀλίγοις ἄνδράσι δεδοται τοῖς γε τῷ προκειμένῳ ἀπείρῳ ἀντεχομένοις, καὶ μὴ τε παραποδίσμασιν ἀνείργομένοις, μὴ τε τοῖς πάθεσιν ἀπελαυνόμενοις, μὴ τε πόνῳ καὶ ραυῶνι χαυνωμένοις, μὴ τε τοῖς συμβαίνουσι βιαίοις ἀνασπασμένοις, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ὀδοιπόροι καὶ κόνιν, καὶ ἀλέαν, καὶ ψυχὴν, καὶ ὑετὸς, καὶ χιόνας, καὶ ἀνέμους ἀνεχόμενοι ἀνευδότης πορεύονται, ὅποι σφίσιν ἐξ ἀρχῆς ἐτέτακτο, ἕτως ὃ νῦν ὀφείλει τ' ἀναντία πάντα ἐπιεικῶς ὑποφέρων βαδιεῖσθαι ἀκαθέκτως ἐς ἃν ἐφίκοιτο τὸ σκοπῶν.

Ὅτι πεπερασμένην ἑκάστος ἰσχὺν ἔχει.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΕΓ΄.

Καθάπερ ἐν τοῖς φυσιολογημένοις τῶν ἰδρώτων ταῖς ἐνεργείαις περιέκειται σφαῖρά τις ὠρισμένη, ἥς αὐτὸς τὸ ἐπὶ ὅν ἐχει μεταβαλεῖν. Ἐκτὸς δὲ μηδὲν ἰσχύει, καὶ πάντως ἐστὶν ἀργά, ἕτω καὶ ἐν τοῖς πολιτευμασιν παντός τινος ἢ ἰσχύς ὁρίοις περιείργεται, καὶ περικλείεται. Καὶ ταῦθ' ὑπεραλλομένῳ, εἴπω τι δρᾶν ἔπεισι καὶ τῷ γε

ἰχυροτάτῳ, ἀνάγκητις ἐπαιωρεῖται μετ' αἰχῆνης ἀμνηχεῖν πρὸς τὸ κατὰ βῶμα.
 καὶ δῆτα ἐν τῷ Γνωθὶ σαυτὸν καὶ τετὶ παραγγέλλεται τὸ καλῶς εἶδέναι τὰς
 εἰδίας δυνάμεις, ὥστε μὴ ἀννύτοις ἐπιχειρεῖν.

Ὅτι δεῖ σέβγειν τοῖς Παρῶσιν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΕΔ΄.

Τῶν κινδύνων αἱ πλεῖσες ἐπισκῆπτουσι τοῖς Ἀνθρώποις ἐπειδὴν οὐ σέβγωσι τοῖς ὑ-
 πάρχουσιν, ἀλλὰ γλιχόμενοι τῶν ἀπόντων. Ὡν οὐ φέρωσι τὴν σέβησιν τέτων ὑπομένειν
 ὑπάγονται τὰς περιπτώσεις, καὶ τὰς ἐπηρεάς. Ποῖοι δὲ καὶ τῶν παρόντων ὑφίσαν-
 ται τὴν ἀφαιρεσιν, προδότης ἕνεκα τῶν ἀπόντων. Καὶ πεπόνθασι τὸ τῷ Κόρακος,
 ὁπότε ποταμῶν παραιῶν ἐφέσει τῷ ἐν ὕδασι φανομένῳ κρέατος ἀπέρριψε τὸ ἐν τῷ
 σώματι. Καὶ δῆτα ἀπατηθεὶς ἀμφοτέρων ἐσερήθη τῷτε ὄντος, καὶ τῷ δοκῶντος.

Περὶ Νῆ, καὶ Θελήσεως.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΕΕ΄.

Ὁ ὀργανὸν ἐστὶν ὁ νῆς τῇ θελήσει πειθόμενος, καὶ δὴ καὶ ραθυμεῖ μὴ τῆς θελήσεως
 ὀτρυνσεως, καθάπερ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν σιδηρῶν ὀργάνων ἀνερέγητα μένει τῶν τεχνη-
 τῶν οὐ χρωμένων αὐτοῖς. Ἀμέλει ὥσπερ αὐτὰ κείμενα ἴσται, καὶ πάντως ἄχρηστα γί-
 νεται, καὶ ὁ τεχνίτης χρεῖσθαι βέλεται, ἔτω καὶ ὁ νῆς εἰ καὶ κατ' ἑαυτὸν ἐπιτηδείως
 ἔχει, ἀλλ' ὅμως μὴ τῇ προαιρέσει κινούμενος χαινῶται, καὶ τὴν ἀμὴν ἀποβάλλει.
 Καὶ εἴτω εἴη βυλομένῳ μηδὲν ὕψερρον ὠφελεῖ. Πρόσεσι δὲ καὶ τῷ τῇ χρήσει, ὅτι καὶ
 σιδηρεῖν, καὶ νῆν ἀκονᾷ.

Περὶ Ἐγχειρήσεων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΕΣ΄.

Τῷ ἐγχειρῶντι δεῖ πρῶτον μετὰ πολλῆς ἀκριβοῦς βασανίσαι τὸ προτεθὲν ἔργον,
 εἰ δυνατόν. Ἀμνηχαῖς γὰρ ἐπιχειρεῖν Ἀνδρὶ νυνεχεῖ πάμπαν ἐστὶν ἀπρεπές. Εἰ τί-
 μιον, τιμῆς γὰρ τὸν πρῶτον λόγον ἔχειν ὀφείλομεν. Εἰ λυσιτελές· πολλῶν γὰρ
 πραγμάτων, εἰ μὴ μόνον τὴν τιμὴν βλάβη, ὠφελείας ἕνεκα πολλάκις ἀντι-

ποιέμεθα· ἐπὶ δὲ πᾶσιν, εἰ τῷ Θεῷ ἀρέσκει. Ἀπὸ Θεῶ γὰρ ἀρχομένοις ὅτιον ἔργον ἀγαθῇ τύχῃ πρόεισι. Καὶ τῶν ὅτως ἐχόντων, ὅτι ἂν εἴη βυλομένῳ ἐγχειρεῖ μὲν τις, ἐπειδὴ δὲ προσήκῃσι τῇ κατορθώσει χεῖρ᾽ αἰετὶ τρόποις, προσαρμόζειν εἰκὸς ἑαυτὸς τοῖς προσώποις, μετ' ὧν ἀνάγκη πραγματευθῆναι περὶ τὸ προκείμενον. ἔτι δὲ καὶ τὸ τόπος, καὶ τὸ χρόνος σοχάζεσθαι χρεῖ. Ὅπως τῶν μὲν κωλύοντων, ὡς ἐφικτὸν ἀναιρεμένων, τῶν δὲ συμβαλλόντων παρὰσκευαζομένων, κατὰ γνώμην ἀποδοῖναι τὸ προκείμενον.

Περὶ Μονιμότητος, καὶ Μεταβολῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΕΖ'.

Τῶν πραγμάτων μεταβαλλομένων ἢ ἄνευ κινδύνου ἐμμένειεν ἂν τις τοῖς δόξασιν ἐξ ἀρχῆς. Καὶ διὰ τῆτο εὐλαβέμενον τὸ εὐμετάτρεπτον, ταῖς χρεῖαις σαθμάσθαι δεῖ τὰς βελάς. Καὶ ταύταις, ὅταν ἐπείγῃσι, προσαρμόζειν εἰκὸς ἐς τὰς γνώμας, ἀλλ' ὃ τὰς διαθέσεις τῆς ψυχῆς ἐκ τῆ παραχρῆμα παραιτεῖσθαι. Αὗται γὰρ ἀποδεικνύουσι τὸ εὐρὺν αὐτῆς, καὶ διαμένειν ὀφείλῃσι.

Περὶ τῆς κατὰ ψυχὴν Ὑγείας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΕΗ'.

Σώματος μὲν ἀρετὴ ὑγεία· ψυχῆς δὲ ὑγεία ἀρετὴ. Καὶ καθάπερ τὰ σώματα ὑγείας ἀπολαύει, σωζομένης τῆς ἰδιοσυγκρασίας ἐκάστῃ, ὅτω καὶ ἀρετὴ ψυχῆς ἐν τῇ κρᾶσει, καὶ τῇ μετρίότητι ὡς ἐν μεσοτοίχῳ καθίδρυται, καὶ ἐν ἀμφοτέροις τῶν ἐναντίων τῷ συνδέσμῳ τῆς κρᾶσεως συνεχόμενων, καὶ τὴν διαλλαγὴν ἀτρέμας τηρούντων, εἰρήνη τις ἐπανθῇ, ἐν μὲν τοῖς σώμασι τῶν πρώτων ποιότητων, θερμότητος, καὶ ψυχρότητος, ὑγρότητος, καὶ ξηρότητος διὰ τὴν ἀποβολὴν τῶν ὑπερβολῶν, πάσης πέπαυμένων ταραχῆς, καὶ μάχης, καὶ σπείσαμένων ἀλλήλαις· ἐν δὲ ταῖς ψυχαῖς τῶν ἐκ διαμέτρου τῶν μέσων παρεκτετραμμένων ἐναντίων, ἃ κακίας φαινόμεναι, ἐπειδὴν αἱ ἀκρότητες κολαδῶσι, καὶ ἐν ἡσυχίᾳ καθισταμένων ψυχῇ τε καὶ σώματι, αἱ λοιπαὶ ἐναποτίκτονται ποιότητες, καὶ Κάλλος ἐπιγίγνεται, καὶ αἱ προσήκουσαι ἐνέργειαι μετ' ἀκριβοῦς ἀποτελεῖνται. Καὶ μὴν καὶ τῶν ἔργων ἀφομαρτεῖ τὸ πλῆθος. Καὶ πάλιν ὥσπερ ἐν σώματι τῶν ποιότητων τινὸς παρὰσπονδῆς πολὺς ἀναρρήγνυται θόρυβος, καὶ νόσοι ποικίλαι προσπίπτουσι ταράττουσι τὴν ἀρμονίαν, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς

γαλήνης ἡδονὴν εἰς ὀδύνην μεταβάλλουσιν, ἐδὲ ὅτε δὲ καὶ θάνατον ἐπάγουσιν. Οὕτω καὶ τῇ ψυχῇ τῶν ἐναντίων τινος ἐπικρατήσαντος, καὶ εἰς ἀκρότητα μεταπεσόντος, τῆς υἰείας ἐκμέσθι γενομένης, νόσαι τὸ λοιπὸν, καὶ λύπαι, καὶ ζημίαι φοιτῶσι, τὰ πολλὰ δὲ καὶ ὀλεθροῦς. Σώζει μέντοιγε σώματος ἀρετὴν, καὶ ψυχῆς υἰείαν, ἡ ἀκριβοῦς διαίτα. Ὅποια δὲ τινα σφίσι προσήκει ἐπισήμη, καὶ πείρα καλῶς διδάσκουσι.

Περὶ τῆς ἐν ταῖς πράξεσι Μελλήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΘ΄.

Οἶονταί τινες ὅποσα σήμερον χρὴ ποιῆσαι ῥαότερον ταῦτα γενέσθαι τῇ ἐς αὔριον ἀναβολῇ. Λήσαντες ἑαυτοὺς ὅτι μείζονα προσιθέασι δυσχέρειαν τῇ ἐπελεύσει, καὶ τῇ συνδρομῇ τῶν πραγμάτων. Ἐκείνης γὰρ ἡμέρας νέας ἐπαγίας φροντίδας, ἢ ἐπιῶσα ἢ παραμειοῖ, ἀλλὰ διπλάζει τὸν μόχθον. Οἱ τοίνυν ἀνιηροὶ καὶ ῥάθυμοι ταῖς μελλήσασιν ἢ ἐπικυφίζουσιν, ἢ ἐπαύξασιν τὰς πονήσεις· οἱ δὲ πρῶθυμοι καὶ φιλόπονοι μεριζόμενοι τὰς πράξεις ἤττον παιῶσι τὸ ἄχθος αὐτῶν, καὶ μείζους ἔχουσιν ἀναπαύλας, ἐλάττους δὲ ἀχολίας.

Περὶ τῆς κατὰ λόγον Πράξεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ο΄.

Ὅπότε τις κατὰ λόγον ἐνεργεῖ, καὶ μὴ κατὰ γνώμην συμβαίνει τὸ πρασσόμενον, ἀλλ' ἐν καὶ συσυχίας ἐπαινεῖται ὅτι ὀρθῶς ἐπράξατο. Ἐξ ἐναντίας δὲ μὴ κατὰ λόγον ἐνεργήσας, εἴτε γένοιτο καλὸν, ἐπαινεῖται μὲν αὐτὸς ἢ τύχη, ἀλλ' ἢ αὐτὸς κατηγορούμενος δῆθεν ὅτι φαύλως ἐχρήσατο τοῖς πράγμασι μὲν, καὶ μὴ ἐπιτύχη ἀξιοπίστος ἐσιν, αὐτὸς δ' ἐν εὐτυχίαις δυσυχῇ διὰ τε τὸ τῆς τύχης ἀνώμαλον, καὶ τὴν ἀλογίαν· καὶ λοιπὸν αἰεὶ μετὰ λόγον πραττέον.

Περὶ τῶν ἐν ταῖς πράξεσιν Ἑρμιάτων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ο Α'.

Ὡς περ αἱ οἰκίαι κρηπίσιν ἐποικοδομῶνται, καὶ κίον ἐπερείδονται, καὶ ὁρόφῳ, καὶ σέγῃ σκεπάζονται, ὅτως ὁ βίος Ἀνθρώποις πρῶτον οἷα θεμελίους καθόλυσιν ἀξιώμασιν ἐπιστηρίζεω· εἶτα ἄτε σήλαις Εὐσεβείᾳ, καὶ Σωφροσύνῃ, καὶ Ἀνδρείᾳ, καὶ Φρονήσει, καὶ Δικαιοσύνῃ ἐδραιώσω. Τελευταίον γνώσει πραγμάτων, καὶ ἐμπειρίᾳ ὡς καλύμμασιν ἐπικρατυνέσω. Πρὸς δὲ καὶ τείχεσιν ἀρράγέσι τῇ ἀσφαλείᾳ, καὶ τῇ περιωπῇ φραγνύσω· καὶ ταύτῃ ταῖς οἰκίαις ἐχ ἦττον, ἢ τῷ βίῳ ἢ εὐτυχίᾳ παραγίνεται.

Περὶ τῶν ἐν ταῖς πράξεσιν Ἀναγκαίων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ο Β'.

Τὰ τῶν Ἀνθρώπων ἐν σφαλερῷ κυμαίνεται, ὃ γὰρ ἐστὶν ἐπὶ μήνοισ ἡμῖν αὐτὰ, ἐπειδὴ ἢ μετὰ μετοχῆς, καὶ κοινωνίας, ἢ μετ' ἀπεχθείας καὶ ἐναντιώσεως πλειόνων τινῶν διαρπάσσεται ταῦτα. Καὶ μὴν ὃ μόνον ἑαυτὸν χερὶ παρέχειν τὰ δέοντα, ποιῶντα, ἀλλὰ καὶ οἷς μέτεσι καὶ ὅτοι ὀφείλῃσι δρᾶν τὰ συμβάλλοντα· καὶ διὰ τῆτο πολλὰ συμβαίνει σφάλματα. Ἡμῶν μὲν καλῶς δρώντων, τῶν δ' ἄλλων πλημμελέντων. Ἀλλὰ καὶ πάντων ἐξ ἴσθ μετ' ἀκρεβείας χειριζομένων τὸ πρᾶσσόμενον ὅμως, ἀπὸ ταυτομάτε πολλὰ συγκυρεῖ δεινὰ, καὶ χαλεπὰ. Ὡς καὶ τὴν τύχην ἀνάγκη ἀρωγὸν εἶναι, καὶ συναγωνίζεσθαι ὅπως ἐπήβολος, καὶ ἐγκρατὴς γένηται· ὃ μὲν τοιγε διὰ ταῦτα ραθυμεῖν εἰκὸς, ἀλλὰ καὶ μάλισα νήφοντας τοῖς πρᾶγμασιν ἐπιτάττειν, ἑαυτὸν τε παρασκευάζοντα, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εὖ χρώμενον.

Περὶ τῆς τῆ Ἀληθείας ἰχύος.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ο Γ'.

Μεγάλητις ἐστὶν ἡ τῆς ἀληθείας ἰχύς. Καίτοι καὶ τῆτο ἐν αὐτῇ ἐξαίρετον εὖρον, ὅτι καὶ πολλοῖς ψεύδεσι περιτειχιζομένη ταῦτ' ἐπιχερώννυσι, καὶ δύναμιν αὐτοῖς ἐνίησι, καὶ πρὸς τὸ πιθανώτερον μετασκευάζει. Καὶ δῆτα εἰάν τινος λόγῳ εἴτε

γραφέντος, είτε ῥηθέντος ἐν παραβύσῳ φιλαπεχθήμονι μνείαν ποιήσεται, αὐτὸς δὲ προδῆκη πολλῶν ἐπιπλάσων ὑπαγορεύσῃ τὸ δηλωθὲν, καὶ μυρίας περιπλέξει διαβολὰς πῖσιν εὐρήσει, καὶ φανήσεται ἀληθεύων.

Περὶ Ἐχεμυδίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ο Δ'.

Πολλὸς ἔχει τὰ πρᾶγματα βαθμὸς ἐνοίας. Καὶ περὶ τέτων τί ἂν εἴη τὸ δυνατόν, ἔξεσι πολλοῖς ἄλλοις λόγῳ κοινωῆσαι, καὶ ὁμιλῆσαι, τί δὲ τὸ χερίσμιον, καὶ τί τὸ πρέπον ὀλίγοις τισι χρή διαλεχθῆναι. Ὁ δὲ βελομένῳ ἂν εἴη δεῖσθαι, τῷ τὰ μόνοις, οἷς ἡ ἀνάγκη πείθει, κοινωητέον. Τὸ γὰρ ἐχέμυθον ἐν τοῖς ἐγχειρήμασι ψυχὴ τέτων ἐστὶ καὶ ζωή. Καὶ βίβσιν ἄρα μετὰ πολλῆς ἰχύος ὡς ἐν μνημείῳ κείμενα τὰ μυθήρια, ἐκδοθέντα δὲ θνήσκει, καὶ αὐτὸ τένομα ζημιῖται. Καὶ ὡς ἀληθῶς ἄτοπὸν ἐστὶ κειμήλια, καὶ χερίματα, καὶ ἐσθῆτας ἐν Κιβωτίοις κατασφαλίζεσθαι, καὶ κλείεσθαι, καὶ ἐπισφραγίζεσθαι. Καὶ ταῖς ἰδίαις οἰκίαις, ἔνθα μήτε λησῶν πτοία, μήτε ἀποβολῆς ὑπόνοια, τὲς δὲ λογισμὸς ἀναφανδὸν ἔχειν, καὶ ταῖς τριόδοις ἀπερρίμμενός. Μάλιστα δὲ τῆς χειρὸς τῷ καλέσῃ, δεῖ τὲς λόγους μᾶλλον, ἢ τὰς παρακαταθήκας τοῖς πιστοτάτοις πισεῦσαι, τοῖς ἐκ ἐκ παραγγέλλματος, ἀλλ' οἴκοθεν ἔχουσι τὸ ἐχέμυθον. Πιστοὶ δὲ, ὅσοι τοῖτοι διὰ πείρας ἐγνώθησαν, καὶ οἱ εὐνέσονται, καὶ οἱ δυνάμενοι ἐργῶ, ἢ γὰρ βελῇ συναγνιλαβέσθαι. Τῷ γὰρ πρᾶσσοντί τε ἀνάγκη τινὶ πισεῦσαι, τοῖς δ' ἄλλοις τίς ἢ χερεία τῆς κοινωίας; Ἡ νομίζεις τέττοις σιγῆσαι τὲς ἀλλοτρίους λόγους, ὅς αὐτὸς σὺ ὁ γνήσιος ἐκ ὑδυνήθης φυλάξαι. Οὐς γε μάλιστα αὐτὸς ὀφείλεις σιωπῆσαι, καὶ τηρεῖσαι. Πρὸς ὅτις ἐν ὅτι ὅσην ἰχὺν ἂν χαίης τῷ σιωπῆσαι τὰ κατὰ σεαυτὸν, τοσαύτην δύναμιν ἔξεις πρὸς κατόρθωσιν τῶν σκοπευμένων. Πρὸς δὲ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων τοσούτον ἐμπιστευθεῖσιν. Πῶς γὰρ ἂν μεταδῷ σοὶ τις μυθεῖων, τῷ μὴ τὰ ἴδια φυλάσσειν ἐπισαμένῳ.

Ὅτι ποριστικὴ τῶν μέσων ἡ Φρόνησις.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ο Ε'.

Φρόνησις μὲν ἐστὶν ἡ τῶν προσηκόντων εἰς κατόρθωσιν τῶν σκοπευμένων μέσων εὐρεσις, καὶ χερίσις. Φρενήρης δὲ ὅστις ἂν ἐπιτυχάνοι τῷ σκοπῷ διὰ τῶν προ-

σφόδρων μέσων. Χρή τοίνυν μὴ δεῖν ἀσκόπως, ἀλλὰ πεπηγότος αὐτῷ, εἶτα εἰς τῶτον ἰθύνειν τὰ μέσα.

Περὶ Σμικρολογίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ο Σ'.

Ἐπίμωμον τὸ μεμψίμοιρον, καὶ συγερὸν τὸ φιλεπιτιμητικὸν μετὰ σμικρολογίας, ὡς γε πρὸς τὰς Φίλας, καὶ πρὸς τὰς Συγγενεῖς, καὶ Ἀγχιστεῖς. Ψυχρότητα γὰρ ἐναποτίκτει, καὶ πρὸς ἀπέχθειαν ὀτρύνει. Ἐν δὲ τοῖς κατ' αὐτὸν τὸ μεμψίμοιρον, καὶ τὸ σμικρολόγον, καὶ τὸ κατ' ἄκρον ἐπιμελές, καὶ τὸ μετ' ἐμμελείας εὐρύθμον ἐπαινετὸν ἅμα καὶ ἐπωφελές. Καὶ δὴ πᾶς τις ἔσω κατήγορος ἑαυτῷ, καὶ Δικασὴς ἀδέκαστος, καὶ τὰπίτιμα προσερίδτω, καὶ τῶν ἡμαρτημένων ἔτω μετὰμελος ἔσω, ὡς μὴκέτι ἐν τοῖς αὐτοῖς ἡμαρτηῆσαι. Δὶς γὰρ φασὶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἑξαμαρτεῖν ἐκ Ἀνδρὸς Σοφῆ.

Περὶ Ἐπιτιμῆσεως.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ο Ζ'.

Τῶν ἀγαπώντων αἱ νουθεσίαι καὶ πικραὶ ὥσιν ἡδυάταται φέρονται καρπῶς. Ἐτι δὲ καὶ τῆς χρείας ἔτω καλῆς αἱ ἐπιτιμῆσεις, καὶ ἐπιπλήξεις ὡς μάλιστα ὠφελῶσι. Τῆς γὰρ Ψυχῆς πᾶσαν ἀπωθᾶσι χανυρότητα, καὶ οἷον ἐξ ὕπνου ἐγείρουν αὐτήν. Καὶ ἀληθέστερον εἰπεῖν, τυφλωττέσης Ψυχῆς ἀνοιγνύουσιν ὄμματα. Ὅσοι δὲ ταῦτα ἐκ ἐπιδέχονται, παρομοίως ἔχουσι τοῖς φαύλως νοσῶσιν, οἵτινες ἀποσρέφονται τὰ ἰάματα.

Περὶ Πλεονεξίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ο Η'.

Πάχυσιν οἱ Πλεονέκται τὰ αὐτὰ τοῖς ἀδελφοῖς. Ὡς περὶ γὰρ ἔτοι κεκραὶ παλινότες ἐξεμεῖν ἀναγκάζονται ὅσα καταβιδεώσκουσιν, ἔτω κακῆνοι ἀμέτρου ἐμφορηθέντες ἀποβάλλειν ὑπάγονται τὰ πλείω. Εἰσὶ δὲ καὶ τοῖς κατὰ θάλατταν ἐμπόροις ὅμοιοι. Ἐπιφορτίσαντες γὰρ τὰ πλοῖα, ὑπὸ τῆς τεκνυμίας ὕσεον ὠθέν-

ται εἰς τὴν θάλατταν ἐφορῆσαι τὸ περισσὸν ἄχθος. Καὶ δὴτα καλῶς ἴδω μὴτε τὸν σόμαχον βαρύνειν, μὴτε σεαυτὸν τοῖς πλεονεκτήμασι, καὶ ὅτι μετ' εὐχερείας φέρονται τὰ μέτρια.

Ὅτι δεῖ τοῖς Κακοῖς ἀπαντᾶν ἀρχομένοις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΘ΄.

Δεῖ τοῖς κακοῖς ἀπαντᾶν ἐξ ἀρχῆς, καὶ μάλιστα ὅτι τάχιστα τοῖς ἅμα τῇ ἀρχῇ ταχεῖαν ἔχουσι τὴν αὖξιν. Παρορώμενα γὰρ εὐθέως λαμβάνουσι μέγεθος, καὶ ἀκμήν, ὅσον σπινθήρ μὴ παρὰυτίκα σβεδρεῖς μεγάλην ἐποίησε πυρκαϊάν. Καὶ ὅχλος αἰσῖς μὴ παρὰχρῆμα λωφίσασα ὅλον ἀνέτρεψε τὸ πολίτευμα. Καὶ νόσημα ὅζου μὴ λαβὼν ἐξ ἀρχῆς τὴν θεραπείαν ὀλεθρον ἐπάγει τὰ πολλά. Καὶ διὰ τῶτο καὶ τῷ Σοφῷ εἰρηται Πρεσβύτῃ τὸ ἐν τοῖς ὀξέσι νοσήμασιν αὐθυμερόν.

Ὅτι δηλωτικὰ τῶν ἀπορρήτων ἐς τὰ Πάθη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Π΄.

Στρεβλώσεις εἰσὶ τὰ πάθη δεινὰ, καὶ βιάζονται ἐξομολογεῖσθαι τὰ ἐν τῇ ψυχῇ ἐνδομυχῆντα ἀπορήματα. Καὶ δὴ πολλάκις φόβῳ, ἢ θυμῷ, ἢ ἀγάπῃ, ἢ ἄλλῳ τῷ πάθει στρεβλωθεῖσα ἡ ψυχὴ χετλίως ἐκφαίνει τὰ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας κεκρυφθαι ὀφείλοντα, καὶ ἐσεγὰσαι, καὶ πολλοὶ μέντινες πρὸς τὰς παρὰ τῶν δημίων ἐπαγομένους στρεβλώσεις γενναϊότητι ψυχῆς χρησάμενοι, λίαν ἀνδρείως ἀντέτειναν, καὶ τῆς τῶν ἀπορρήτων ἐκδηλώσεως θάνατον ἀντικαταλλάξαι ἤκιστ' ἀπηνήναντο. Πάνυ δ' ὀλίγους εὕρομεν ἂν, οἱ τῇ αἰφνιδίῳ τῶν παθῶν ἐφόδῳ γενναίως ἀντισταῖεν, καὶ περιφραζάμενοι ἑαυτοὺς τοῖς ὅπλοις τῶν λογισμῶν, ἐδὲν τῶν μὴ δεόντων ἐκφάνειαν, ἢ δὲ ἐκσταῖεν τῷ καθήκοντος.

Ὅτι αἱ Ἀγωγαὶ λίαν εἰσιν ὀχληραί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΑ΄.

Καθάπερ πολέμῳ παντὸς ἡ εἰρήνη μᾶλλον αἰρετέα, καὶ νικᾷ τὴν ἐκ τῆς εἰρήνης ζημίαν ἢ ἐκ τῆς πολέμου βλάβην, ἔτω πάσης ἀγωγῆς προτιμωτέρα ἐσιν ἡ διαλλα-

γῆ, καὶ ἥττονα φέρει λύμην, καὶ πάυει ὥσπερ ἡ διάλυσις τῆς κινδύνος, ὅτω καὶ ἐν τῇ διαλλαγῇ λήγουσιν αἱ ἐπήρειαι.

Περὶ τῆς τρόπου τῆς ἐπικτήσεως τῶν Ἀρχῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΒ΄.

Εἰς καὶ μόνος ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς βίῳ ὁ τρόπος, ὃ τῆς ἐξουσίας ἐπιβολῇ γιγνόμεθα. Καὶ πρῶτον μὲν τῷ συγκαλύψαι τὴν ἔφεσιν τῆς ἐξουσίας, εἴτα τῷ ταύτην ἐπικταῖναι κατὰ προσαγωγὴν ὅπως ἀνεπαίδητος γένοιτο. Ἐὰν γὰρ αἰδήσωνται μηδεὶς ὑποβαλεῖ τῷ ζυγῷ τὸν αὐχένα. Καὶ δεῖ τοῦτον λαμβάνειν ἐνεργώντας αὐτὸ, καθὼς λάθρα τὸν χαλινὸν ἐπιβάλλομεν τοῖς γεναίοις ἵπποις. Κάτωθεν δηλαδὴ καὶ ἐκ τῆς ἀφανῆς αἰρόντες αὐτὸν εἰς τὸ σῶμα, ἐς ἃν ἐθιδῶσι, καὶ δευτέρου ὑποβαλόντας, ὧν ἄρχην βεβλόμεθα, τὰς καρδίας, καὶ τὰς φελησεις, καὶ εὖναι ποιέμενοι. Ἐκείνο δὲ τὸ κεφάλαιον, ὅπως αὐτοῖς φανῶμεν ὠφέλιμοι, καὶ λυσιτελεῖς, καὶ ἀναγκαῖοι, ἐὰν ὅτε δὲ καὶ ἄρχεσθαι μᾶλλον, ἢ ἄρχην ὑποκενόμενοι, δελεῦσιν εἰκότες ὧν ἄρχην αἰρέμεθα, καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἀγρυπνῶντες, καὶ κακοπαθεῖντες. Ζῶν γὰρ ἀπάντων ὅτι μάλιστα ἀτίθαστον ὁ ἄνθρωπος, καὶ προσποιήσῃ πολλῇ μόλις τιθασσέεται, καὶ ἡμερεῖται, καὶ κλίνει τὸν τράχηλον. Καὶ διὰ τῆς πολλῆς ἡμερωθείς αὐθις ῥαδίως ἀγριαίνεται, καὶ ἀφηνιάζει. Καὶ λοιπὸν δυσχερέσατον ὃν τὸ ἄρχην αὐτῷ μεγάλης δεῖται, καὶ παικίλης τέχνης. Ἦν τοῖς πολιτικοῖς Σοφῶν Παιδες διαλαμβάνουσι.

Ὅτι ἐν παντὶ τρόπῳ τῷ βίῳ ὁμοίος ἑαυτῷ ἐστὶν ὁ Νευεχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΓ΄.

Ἡ μὲν τύχη παντάπασιν ἄσατός ἐστι, καὶ πάλιν θάτερα φερομένη, καὶ ὅτε μὲν ὑψοῖ, ὅτε δὲ κατὰγει. Καὶ τῆτο τὰ πλεῖστα ποιεῖ μετ' ἀκρότητος ἅτε μὴ εἰδῆα τὸ μέσον. Ὁ δὲ νευεχής ὀφείλει ἐφ' ἑνὸς εἰρημῶ ἵεναι, καὶ μετ' ἀκριβείας ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ἂν εἴη ἑαυτῷ διὰ παντὸς ὁμοίος, μῆτε ἄνω μεταωρέμενος, μῆτε χαμᾶζε ριπτόμενος. Καὶ τῆτο ἄρα μόνον εὖρεται φάρμακον τῆς τοιαύτης ἀνωμαλίας, ἵνα τῆς τύχης προσμειδιώσης, καὶ τὰ μέγιστα, ἅπερ ἔχει δαφνιλευομένης, ἢ αὖ πάλιν βλοσυρώτερον ἀποδλεπέσης, καὶ ἃ δεδώρηται μετ' ἐ πολὺ περιαιρέσης, ὃ ταύτην εὖ ἐπιστάμενος μῆτε τὰ παρ' αὐτῆς δῶρα μετ' εὐθυμίας ἀμέτρη δέ-

χεται, μήτε διὰ τὴν ἀφαίρεσιν λυπεῖται, μήτε ἐπὶ τῇ ἄγαν εὐραΐᾳ, μήτε ἐπὶ τῇ εὐκλειῇ, καὶ τῇ ἀτυχίᾳ ὕσεον ἀποκλίνῃ πρὸς τὸ ὑπερφανώτερον, ἢ πρὸς τὸ φαῦλον, καὶ μαλθακώτερον, ἀλλ' ἐν ἀμφοτέροις σώζῃ τὴν ψυχὴν ἀκαταμάχῃτον, καὶ ὡς ἐπ' ἄλλοτείοις, καὶ ῥέεσι τῇ τε κἀκείτῃ μὲν ἀκαταγώνιστος. Καὶ οἷά περ ἐν θαλάττῃ ἐρυμνὴ πέτρα τοῖς μὲν κύμασι κλυζόμενος, καὶ περιβομβόμενος, τῇ δὲ οἰκείᾳ σερρότῃ πεπηγώς. Καὶ τετονὶ δῆτα τὸν τρόπον ὁμοίως ἔσαι καὶ ἴσος ἐαυτῷ, καὶ ἑκατέρας τῆς τύχης νικητὴς, καὶ τοῖς πᾶσι θαυμαστός.

Ὅτι παμπληθῇ ἐπισκίπτει τὰ Κακά.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Δ'.

Ταύτη τις ἐστὶ τῆς κακίας ἡ φύσις, ὥς ἐπειδὴν τῆς ψυχῆς ἐπικρατήσῃ οἷον ἐξαισθεύουσα μετὰ μεγάλης πομπῆς κάτεισιν εἰς αὐτήν, πολλῷ μᾶλλον δὲ παντὶ σερατῷ δορυφορούμενη. Καὶ τις ἐκ οἷδεν ἢ μέθην, ἢ ἀσέλγειαν, ἢ πλεονεξίαν, ἢ ἄλλο τι τῶν κακῶν ὅποτε τὴν ψυχὴν καταδελώσῃ πάντα ὁμῶς τὰ κακὰ συνιέναι. Οὐχ ἔτω δὲ τὰ τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ πλανώμεναι μόλις καθ' ἑκάστην εὐρήσεται τις αὐτάς, καὶ δυσχερῶς ὁμῶς πᾶσαι συνοικίζονται. Καὶ μὴν καὶ μόνῃ καὶ μετὰ πολλῷ ἰδεῶτος ἐπιμνησεύεται. Ὅμως ἱκανὴ καὶ μία τέτων εἰς ὕψος ἄραι τὸν ἐρασὴν, καὶ δεῖξαι περιώνυμον.

Περὶ Νοῶς, καὶ Αἰσθήσεως, καὶ Ἐπισήμης, καὶ Τέχνης.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Ε'.

Κατὰ μὲν τὰς Αἰσθήσεις μεμερισμένα ἐστὶ τὰ πράγματα, ὁ δὲ Νῶς αὐτὰ ἐνοῖ, καὶ τῷ καθόλῳ ἐστὶν ἀντιληπτικός. Καὶ διὰ τῆτο καὶ τέχνη πᾶσα τῶν ἐπὶ μέρος ἀπτεται, καὶ περὶ αὐτὰ καταγίνεται διδυνάμενη ταῖς Αἰσθήσεσιν. Αἱ δὲ Ἐπισήμαι περὶ τὰ καθόλου διατρέχει, καὶ τὸν νῦν ἔχουσιν ὁδηγόν. Καὶ αὗται μὲν περὶ τὴν εὐρεσιν σπευδάζουσι τῷ ἀληθεῖ, εἰς δὲ τῷ καλῷ τὴν ἐπίκτησιν ἡ Τέχνη σπεύδει.

Περὶ Φιλοφροσύνης, καὶ Φιλεταιρίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Πς.

Ἐν τοῖς πολιτεύμασιν ἐν πρώτοις ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡ πρὸς πάντας φιλοφροσύνη, καὶ κατὰ τὸν βαθμὸν ἐκάστη, καὶ φιλανθρωπία, καὶ ἡ τῆς ἑίδος, καὶ φιλονεικίας ἀποφευγή. Δεῖ γὰρ ἐν πρώτοις εἰρηνοποιὸν εἶναι τὸν θηρεύοντα ἐν ταῖς πολιτείαις εὐδοξίαν, ἐγγυμνάζεσθαι ταῖς ἀρεταῖς, ὅπως εἰς ταὐτὸ τέτο συμβάλλουσιν. Ἡ γυνεὶ πραότητα, ἐπιείκειαν, χρηστότητα, δικαιοσύνην, καὶ σωφροσύνην. Ὡς μάλιστα δυχερέεσθαι ὅμως ἐς τὴν ταιαύτην φυλάξαι διαγωγὴν. Οὐ γὰρ ἀρκεῖ κατ' ἑαυτὸν ποιεῖν τὰ δεόντα. Ὅτι πολλάκις ἔνιοι τῶν συμπολιτευομένων ἰχυρεὰς εἰς διασάσεις παρέχουσιν ἀφορμὰς. Ὡς ἀνάγκη ἐπιέναι ἢ μετὰ τῆς ἀνοχῆς πολλὰ ἄττα διακινδυνεύσαι, καὶ τὸ ἀντὶ πάντων περισπᾶσθαι τὴν τιμὴν ζημιωθῆναι· ἢ μετὰ γενναϊότητος ἐνστήσασθαι τὸν ἐπαγόμενον ἀγῶνα, καὶ τὴν ἀμίλλαν. Καὶ τότε γεμὴν εὐλαβητέον μὴ παρέχουσι τὰς πρώτας ἀφορμὰς, μήτε παρὰ τῶν ὁποιωνδήποτε αἰτίων ἐρεθιζομένοις, καὶ τὸ μὲν φυλάττεσθαι ἀπαρασσελεύτως αἰεὶ τὸ μὴ παραχεῖν νείκης αἰτίας, καὶ τῶν ἀλλοτρίων ἐπιφερομένων παροξυσμῶν τὰς μὲν παρατρέχεσθαι, τὰς δὲ χλευάζεσθαι, καὶ ἐνέες ἡπίως διορθῆσαι, τὰς δὲ χαριζομένους ἄλλω τῷ, τὰς δὲ καὶ ἐκ θεοσεβείας ἀφεῖσι. Τὸ γὰρ φιλέδικον αἰεὶ φιλοτάραχον, καὶ ἐπικίνδυνον.

Ὅτι πολυτάραχος ἀνθρώποις ὁ Βίος.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Πζ.

Ἀδύνατον ἐν τῷ παρόντι βίῳ αἰεὶ διάγειν ἡσυχῶς, καὶ ἀνεσυχλήτως. Ὡς περὶ καὶ ἐν τοῖς πελάγεσι γενομένοις ἀδύνατον μηδέποτε περιερέφεσθαι βίαις ἀνέμοις. Τί ἔν, ἀνηνύτοις ἐπιχειρήσωμεν; Ἡ τῷ βίῳ μετασώμεν; Μηδαμῶς. Ἀλλ' ὡς ἐφικτὸν αἰεὶ τὴν ἡσυχίαν προτιμήσωμεν, ἢ τὰς θορύβους, ὡς οἷόν τε, ἀποφύγωμεν.

Περὶ τῆς Διορισμῆς τῆς ἐν τῇ διαγωγῇ χρόνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΗ΄.

Τὸν εὖ φρονῶντα δεῖ τὸν βίον αὐτῷ διευθετῆσαι, καὶ τὸν τρόπον αὐτῷ παραπῆ-
 ξαι καλῶς, ὅπως τάξαντα τῆς τε διαίτης καὶ τῆς διαγωγῆς ἐφ' ὅσον ὀφείλεται
 τῷ κῶ, καὶ τῇ ψυχῇ, καὶ τῷ σώματι. Καὶ τὸν μὲν νῦν ἀναγνώσσει, καὶ σημει-
 ῶσσει διατρέφοντα, τὴν δὲ ψυχὴν ἐξιλάζοντα ἐντεύξεσι, καὶ ὕμνοις, τὸ δὲ σῶμα
 ῥωννύοντα τοῖς ἐπιτηδεύοις, καὶ ταῦτα καιροῖς ἰδίους διαιρῶντα, καὶ τῷ αὐτῷ αἰ-
 χρώμενον ἀριθμῶ, καὶ μέτρῳ, καὶ σάβμῃ. Τέτο δὲ ὅμως ἐπὶ τῷ αὐτῷ εἰρμῶ,
 καὶ ῥυθμῶ, καὶ ἀπαρεσβιάτως διαπεραίνεσθαι ἀμύχανόν ἐστι διὰ τὴν τῶν συμβεβηκό-
 των ἀνωμαλίαν, οἷς ὑπάγεται τὰς ὀρεσιμένες καιρῶς, καὶ τὸ καθεστηκὸς μέτρον
 παραδοῖναι. Πάθῃτε γὰρ σωματικὰ καὶ μέμνηται, καὶ φροντίδες, καὶ ἐπήρειαι,
 καὶ εὐθυμίαι, καὶ ἕτερα πάμπολλα συγκυρῶντα τῷ βίῳ τὸ σερρὸν παρατρέψουσιν.
 Ἄλλ' εἰ τοιούτων συμβῇ, πάλιν ἐπὶ τὴν συνήθει προσήκει τρεῖς ἐπανιέναι. Καὶ
 καθάπερ αἱ κατὰ φύσιν ποιότητες τῇ τῷ δρωῦτος ἐνεργείᾳ προσπεσῶσαι μετα-
 βάλλουσι μὲν, ἀλλ' αὐτῇς ἀφeskυῖαι τῷ ποιῶντος ἐπανακάμπτουσιν ἐπὶ τὴν προτέ-
 ραν διάθεσιν. Οἷον τὸ ὕδωρ μυριάκις θερμανθὲν, πάλιν τῷ πυρὸς ἀπώτερόν γενο-
 μένον τὴν ἰδίαν ἀναλαμβάνει ψυχρότητα. Οὕτως ἔχει καὶ διαπεσάττεσθαι χρὴ τὰς
 καλὰς συνήθειας, ὥς ἐξέων ἀναφαιρέτων δίκην, εἴποτε τύχοι παραλείπεσθαι, πάλ-
 λω τῷ αἰτίᾳ λήγοντος ἀναλαμβάνομένης δι' ὅλας τῷ βίῳ διατηρεῖσθαι.

Περὶ τῆς ἐν δίκαις Ἠπιότητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΘ΄.

Πρὸς ὅς ἂν ἰσχύς πράγματα καὶ ἀδικεῖται σοι φανεῖν, καὶ ἐκεῖνοι ἀλαζωνικώ-
 τερον, καὶ ὑβριστικώτερον ἐνεχθεῖεν, ὅμως αὐτὸς ὑπομονῇ, καὶ ἀνοσχῇ χρώμενος
 φιλανθρωπότερον ἐνάγειται ἄρχῃ. Ἵνα πᾶσα ἡ κατηγορία, καὶ πᾶς ὁ ψόγος ἐπὶ
 τὰς κεφαλὰς ἐκείνων περιτραπῇ. Καὶ πάλιν ἐὰν συμβῇ καὶ τὸ σκληρότερον ἀπο-
 κεκλιμέναις τρόποις χρῆσθαι, ὅμως αἰέσοι ὁ λόγος πρὸς τὸ ἡπιώτερον ἀπονεύτω.
 Καὶ τοῖς πράγμασι τὸ τελευταῖον, ὅσον αἶον τε, εὐμενέστερος φανῆναι βάλῃ, καὶ
 προσημέστερος.

Περὶ Φιλανθρωπίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ γ.

Ἐάν σοι μηδενὸς ἀφορμὴν ὀργῆς παραχόντος, ἢ καὶ προσηνέσῃσιν διακειμένῃ καὶ σὺ ταῦτ' οὐκ ἐπείδῃς, εὐνοία εὐνοίαν ἀμείβεις, καὶ τὴν χρεωσθεμένην ἐπείδειξιν τῇ τρέψει ποιεῖς. Δι' ἐκείν' ἄγε ὅμως θαυμάσιος ἔσῃ, καὶ πολλῶν ἐπαίνων ἄξιός, εἰς ἀπεχθείας ἔχων αἰτίας, ταύτας σὺ παρεωρακώς μηδὲν ἥττον εἶ φιλάνθρωπος, καὶ εἰ τοῖς δυσμεναίνουσιν ἐκ ἀπεχθάνῃ.

Περὶ Ἐπιμελείας τῶν ὁσημέραι συμβαινόντων ἔργων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ γα.

Πᾶσά τις ἡμέρα νέας ἐπάγει πραγμάτων ἐπιβολὰς, καὶ νέας ἐπιζητεῖ φροντίδας, καὶ τοιαύτας, ἃς ἡ προῖσα παντάπασιν ἐκ οἴδεν, ἢ δὲ εἰς νῦν ἔφερε. Καὶ διὰ τῆς ἐπιμελῆς ἀνδρὸς ἔργον ἐστὶν ὡς ἐφικτὸν ἀνυπερέβως ἐπιτελέσαι τὰς μετὰ χειρὸς ὑποθέσεις, ἵνα μὴ ἄλλων ἐπ' ἄλλοις πραγμάτων ἐπιστρωσμένων, ἀπαγορεύσῃ πρὸς τὸ πλῆθος, καὶ ὑπαχθεῖς ἢ παραδραμεῖν ἔνια, ἢ μὴ καλῶς διατηρῆσθαι, ἀδοξίαν ἑαυτῷ προσάψῃ.

Ὅτι νεωτέρων ἐργάτης ἐστὶν ἢ τύχη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ γβ.

Τῶν ἡμερῶν ἡ μὲν ἐστὶ μήτις πολλὰ καλὰ, καὶ ἀγαθὰ τέκνα ἡμῖν ἀποτίκτεσθαι, καὶ προσμειδῶσα μετὰ τερπνότητος. Ἡ δὲ μητρὶς δεινὰ καὶ χαλεπὰ πολλὰ παρέχεσθαι, καὶ βλοσυρώτερον ἀποδιδέσθαι, καὶ ἄλλα ἐπ' ἄλλοις προσιθεῖσα κακὰ, καὶ πάλιν ἀπανταδιζομένη, καὶ νεανισσομένη, καὶ τερατευομένη ἀπροσδοκίμα τινὰ, καὶ ἀλλόκοτα. Ὡς τὴν εὐχὴν ἐκείνην πρὸς γαίαν γενέσθαι, ὅπως ἀρκῶνται τὰ δαιμόνια τῇ ἐπαιωρεμένη συμφορᾷ, καὶ μὴ τῆς ὑπαγῆς ἔτι μενέσῃς προσφάτως τινος ἐπιπείρας ἐπιτερεῖσθαι πληγὰς ἐπὶ πληγὰς λίαν ἀφιλανθρώπως καὶ μετὰ πολλῆς ὀμότητος.

Περὶ τῆς ἐν ἑκατέρᾳ τύχῃ Μετριότητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιγ'.

Πολλὰ μὲν συγκυροῖ τοῖς ἀνθρώποις ἐκ ὀλίγῳ χρόνῳ πρότερον ὑπονοίας παρέχοντα. Καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ ὡς ἐν προπαρασκευαζόμενα, καὶ ὅσιν ἐφελκόμενα, τὰ δὲ φαῦλα μετὰ προσοχῆς ἀποσκιδόμενα καὶ ἐξαιρέμενα τὴν ἡμετέραν πρόνοιαν παραδηλοῖ, καὶ διατρανοῖ. Πάμπολλα δὲ ἐσιν ἅπερ ἐξ ἀπροσδοκίῃ, καὶ πάντως ἀπρόσπτα συμβαίνει θυμῷ τε, καὶ φαιδρᾷ, καὶ λυπηρᾷ, καὶ μοχθηρᾷ. Καὶ ἐὰν τὰ ἀγαθὰ ὑπερβάλλουσιν ἡμῖν ἐναποτίκτει χαρὰν, τὰ ἀναρὰ τὴν ἴσιν καὶ ὁμοίαν αἰσεί ταραχὴν, καὶ ὀδύνην. Δεῖ τοίνυν ἡμᾶς πρὸς ἀμφοτέρω μετρίως καὶ ἐπιεικῶς διακειμένους τοῖς ἀδοκίτοις εἴτε χερσαῖς, εἴτε φαύλοις μηδαμῶς ἀλίσκεσθαι, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἐν ἑκατέρᾳ τύχῃ τηρῶντας διάθεσιν μένειν ἀτρέμας. Τῆτο προσῆκον αἰσόμενος ἀνδράσι νενεχέσι, καὶ σώφροσι, μάλιστα δὲ θεοσεβέσι τὰ μὲν ἀγαθὰ χαρίζομένῳ Θεῷ, τὰ δὲ κακὰ παιδεύοντι προσανατιθεμένοις.

Περὶ τῆς ἐν εὐτυχίᾳ εἰς ἡσυχίαν Καταφυγῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιδ'.

Ναυτῶν εὐκληεῖα μεγάλη νομίζεται ἔτι πνέοντος ἕρπυ ἀνέμου εἰς λιμένα κατιέναι. Καὶ ἀνδρὸς πολιτευομένου ἐπιστημόν ἐσιν εὐτύχημα εἴησιν τύχην εὐροῦσαν πρὶν ἢ τραπῇ ἐπὶ τὸ χεῖρον τὸ τῆς τύχης ἄσατον, εὖ εἰδότες μηδὲν ἔλασσαν ὄν τῆς ἐν θαλάττῃ ζάλης.

Περὶ ἐναντιότητος Νοῦς, καὶ τῆς ἐπιθυμητικῆς μορῆς τῆς ψυχῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιε'.

Μεταξὺ νοῦς, καὶ τῆς ἐπιθυμητικῆς μορῆς τῆς ψυχῆς μεγάλῃτις ὑπάρχει ἐναντιότης. Τὸ μὲν γὰρ αἰεὶ εἰς τὰ σαίνοντα κατὰ πολλὰ σφαδάζει, ὁ δὲ τῶν δεόντων ἀντέχεται ὁ νῆς. Καὶ σφαλερὰ μὲν ἐσιν ὅσα περ ἐπιθυμίας ἥττω γενόμενοι ποιοῦμεν. Ὅσα δὲ πράττομεν τῷ νῷ πειθόμενοι, ταῦτα τέλος ἔχουσιν ἀγαθόν. Καὶ διὰ τῆτο τῆς ἐπιθυμίας τὸν χαλινὸν μετὰ χεῖρας ἔχοντες τοῖς ὑψηλῇμασι τῷ νοῦς δεῖ πάντας ἡμᾶς ἐπισπένδει, καὶ τῆς ἐπιθυμίας ὁδᾶξ, καὶ λαῖξ ἀντεπανισαμένης ἐκ ἀφίσταται τῷ προκειμένῳ.

Περὶ ἐμπλοκῆς πραγμάτων, καὶ τῆς τῶν ἀδικημένων ἀντι-
λήψεως.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν υς'.

Ταῖς δεομένοις χεῖρα βοηθείας ὀρυγνύναι μεγάλην εὐκλειαν περιάπτει τοῖς δυνα-
μένοις. Ἀλλ' ὅμως ἐν τέτῳ μάλισα σοχασέον, ὅπως μή τις τὰς ἀλλοτρίας ἀνάγκας ἀναλαβὼν, κοινωνὸς γένηται τῷ κινδύνῳ. Τὰ πρᾶγματα γὰρ ἐξ ἀρχῆς πολ-
λάκις ῥᾶσα φαίνεται, καὶ εὐεπιχείρητα, προϊόντα δὲ τὴν ἐν αὐτοῖς ἐξερεύγεται
δυχέρειαν, καὶ πικρίαν. Ὡς τὸς ἀπαξ ἀρξαμένους πολλοῖς χαλεποῖς ὑπάγεσθαι
προσκρέσειν, καὶ πολλὰς πείρας ὑπομένειν ἐπείγεσθαι. Ἐπειδὴ ἡ πρὸς τὸς ἀδικη-
μένους ἀντίληψις ἀπέχθειαν ἐπιστᾷ τῶν ἀδικούντων. Οὗτοι δὲ ἰχυρότεροι τὰ πλεῖ-
στα γεγονότες τὸς πρὶν ἀδικημένους ἔχ' ἥττον, ἢ τὸς ἔπειτα βοηθώντας ἐπιχειροῦσι
λωδᾶσθαι. Καὶ καλὸν ἄρα τὸ βοηθεῖν, χαλεπὸν δὲ τὸ ἀντεπανίστασθαι ταῖς κρη-
ταιστοτέροις.

Περὶ τῶν ἀνηκόντων τῇ Φρονήσει.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν υζ'.

Ἡ Φρόνησις ἐστὶ πολυμερὴς ἀρετὴ, καὶ ἐκ ἄντις ἀπαριθμήσειε τὰ ἐξ ὧν σύγ-
κινεῖται πάντα, καὶ τέτων ἀρ' ἐν ἐσιν ἅττα ἐλλείποντα ἀμήχανον ποιεῖ ἐν ἀνθρώ-
ποις τὴν τελευτάτην, καὶ πανταχόθεν ἀπηρτισμένην φρόνησιν. Καὶ σαφῶς ἐν ἴσ-
μεν ὅτι ἐνίοις μὲν μεγαλήτις ἔνεσιν ὀξυδερκεῖα, καὶ ἀγχινοῖα, ἀλλ' ἐν ταῖς κρί-
σεσιν ὀκλάζουσιν. Ἄλλοις δὲ συμβαίνει τὴν ἀντίαν, δυχερῶς εὐρίσκουσι τὸς συμφέ-
ροντας τρόπους, καὶ χαλεπῶς προδλέπουσι τὰς περιστάσεις τῶν πραγμάτων. Τὴν
δὲ κρείσιν ὀρθὴν ἔχουσι, καὶ ἀκριβῆ. Καὶ οἱ μὲν τῆς πείρας σερίσκονται, τῷ μεγά-
λῳ ἐρύματος τῆς συνέσεως, οἱ δὲ τῆς δέσεως εἰδήσεως ἀμοιρεῖσι. Πολλοὶ δὲ φρε-
νήρεις ὄντες ὡς ἀληθῶς, τῶν παθῶν ὅμως ταῖς προσβολαῖς ταράττονται, καὶ τῷ
δεόντος ἐκπίπτουσιν αἰχερῶς. Εἰσὶ δ' οἵτινες ἐν πολλοῖς πρᾶγμασιν ἀμαρτάνουσιν ἐκ
ικώμενοι, τῇ φιλαυτίᾳ, ἢ τῇ φιλοπαιδίᾳ. Καὶ τῶτο γὰρ μέγιστόν ἐστι φιλαυτίας
μέρος.

Περὶ ῥυθμῆ τῶν κατὰ τὸν βίον Πραγμάτων ἀπὸ τῶν ἄλλο-
τρίων Παθιμάτων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν υΗ'.

Πολλῶν ἔσμεν περὶ τὴν τῆ βίης διοίκησιν διδαγμάτων ἐπιδεεῖς· καὶ διδασκόμεθα μὲν ἀπὸ τῶν ἰδίων παθιμάτων, καὶ ὅσων ἰδίαις δαπανήμασιν ἐκπαιδευόμεθα. Ὡς μετὰ ζημίας, καὶ λύμης αὐτὰ γίνεσθαι ἡμῖν πικρὰ μαθήματα, ταῖς δὲ ξέναις ἐπιθελαις καὶ τοῖς πταίσμασιν ἔχομεν ἄνευ τῶν οἰκοθεν ἀναλωμάτων ἐκδιδασχθῆναι. Κόπτεται τῷ γείτονος ἡ θύρα; πρόχες τις ἂν εἴη ὁ κόπτων, πρὴν ἢ καὶ τὴν σὴν κρέσῃ. Βλάπτεται ἄλλός τις; ἀναπυνθάνε τῆς βλάβης τὰ αἷτια, ὅπως ἂν εὐλαβέμενος αὐτὰ μὴ πείσῃ τὰ αὐτά. Καὶ ὅσα ἔσονται σοὶ ἀνεπιμιῶσαι Διδάσκαλοι αἱ ἀλλότρια ἁμαρτίαι καὶ ποιναί.

Περὶ τῶν ἐν Ἀνθρώποις τεττάρων Καλῶν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν υΘ'.

Τὸ πρῶτον ἐν ἀνθρώποις Ἀγαθὸν ἢ εἰς Θεὸν ἐστὶ Πίσις, ἢ τῆς μελλέσης μακαριότητος προξένος, καὶ τῆς ἐν τῷ παρόντι βίῳ εὐκλειείας παραίτιος. Μετὰ δὲ ταύτην οἱ τῆς βελτίονος ἐν ἀνθρώποις μοίρας τὴν τιμὴν προτιμῶσι, καὶ ἀποθανεῖν ὑπαχθῶσιν αὐτὴν ἢ παρορῶσι. Μετὰ δὲ ταύτην χώραν εἴληχεν ἡ Ζωή, ἢ παρακαλεῖσθαι τὰ ὑπάρχοντα, καὶ ἡ ἐκάστω περιουσία. Καὶ διὰ τῆτο τὸν τελευταῖον ἔχει τόπον. Καὶ ἡ μὲν πίσις ἐν τῇ συγκαταθέσει περὶ τὰ πρὸς Θεὸν ὑφίσταται, ἡ δὲ τιμὴ κρηπίδα, καὶ βάσιν ἔχει ἐκ ἐν τοῖς γονεῦσιν, ἐδὲ ἐν τῷ πλάτῳ, ἐδὲ ἐν τοῖς ἀξιώμασιν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ ταύτης ἐφιεμένῳ τὴν ὑπαρξίν ἔχει. Ἐμοὶ δὲ τὰ διαληφθέντα τέτταρα εἰς δύο διαιρεῖται. Καὶ πρῶτα μένεισι καὶ κυριώτατα, καὶ τὸν ἅπαντα βίον εἰς ἀγαθὸν διιθύνουσι τέλος ἡ πίσις, καὶ ἡ τιμὴ. Τῇ δὲ ζωῇ καὶ τῇ περιουσίᾳ τὰ δεύτερα παρέχουσιν ὅποσοι ἴδασιν τὰ μὲν πάντως εἶναι ἐπικηρὰ, καὶ τὸ τελευταῖον, χωρίζεσθαι καὶ τῷ βίῳ πολλάκις, μετὰ δὲ τὸν βίον ἐξ ἀνάγκης ἐκεῖνα δὲ μένειν ἀδιάσπασα, καὶ ἀναφαίρετα, καὶ ἀθάνατα, τὴν πίσιν, καὶ τὴν τιμὴν.

Περὶ τῆς Ἀγαθῆς φιλαυτίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ.

Εἰσὶν οἵ τινες τὴν Φιλαυτίαν πολλοῖς ψόγοις ζηλιτεύουσι, καὶ πάντως βέβηλον αὐτὴν, καὶ βλαβερὰν οἰοῦνται. καὶ ὡς ἀληθῶς λίαν ἀπαίσίος ἐστὶν ἡ φιλαυτία, δι' ἣν αἶετ' αἱ οἰκεία καὶ ὥσι φαῦλα, καὶ μεμπτά, καὶ ἄδικα προτιμῶμεν, καὶ ταύτη πάντα σαθμῶμεν ἐξ ἀδικῆ προδότης τὴν ἰδίαν ἀφέλειαν μασεύομεν. Ἐμοὶ δὲ τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς φιλαυτίας καὶ μάλα χρησίμον ἔοικε, καὶ ἐπαινετὸν, καὶ παντὶ τρόπῳ περισπᾶσαι ὥστε περ' ἂν τις ἑαυτὴ φίλος εἴη, καὶ βοηθός. Τὸτο γὰρ ἐκ φύσεως ἡμῖν ἔννεν, καὶ τέτῳ σωζόμεθα, καὶ τὰ μὲν ἐπίβλαβῆ, καὶ ἄτιμα εὐλαδέμεθα, τὰ δὲ σωτήρια περιποιέμεθα. Πῶς γὰρ ἂν οἱ μισῶντες ἑαυτοὺς ἄλλης ἀγαπήσαιν, καὶ πῶς αἱ τὰ ἴδια προίεμενοι τῶν ἀλλοτρίων ἔσαντα φύλακες;

Περὶ τῆς εἰς ὑποδοχὴν χάριτος Παρασκευῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΑ.

Καθάπερ ὁ ἥλιος ἀφίησι μὲν τὰς ἀκτῖνας αὐτῆ πανταχόσε, καὶ παρ' αὐτῆ φωτὶ διαυγάζεται γῆ τε καὶ θάλαττα, καὶ τὸ περιέχον ὅλον, ἀλλ' ὅμως κεκλεισμένων τῶν θυρίδων ὁ ἐντὸς Ἀἰὲρ ἐλαμπρύνεται, καὶ φωτὸς αἶψ' ἐν ἀπολαύει ὅς τις ἀνοίγῃ τὴν θυρίδα, καὶ εἰς τὸ φῶς ἀποδέχεται, ἔτῳ τοι καὶ ὁ νοητὸς ἥλιος τῶν χαρίτων αἶετ' καταπέμπει τὰς ἀκτῖνας, ἀλλὰ μηδεὶ μέτεσι τέτῳ τῷ μὴ διατιθεμένῳ καλῶς εἰς ὑποδοχὴν. Καὶ τῆς σερήσεως τῶν χαρισμάτων λοιπὸν ἐστὶ τὸ Θεῖον αἶτιον, ἀλλ' ὁ μὴ τὴν ψυχὴν εἰς ἀποδοχὴν ἐτοιμάσας, ὥσπερ τῆ μὴ βλέπειν αἶτιον ἢ τυφλότης, καὶ δὴ καὶ τοῖς τυφλώτεσι τὰ ὄμματα τῆ νοὸς αὐτὸ τὸ πάντῃ νοερὸν ἥμισυ καθορᾶται.

Περὶ προσποιήσεως Ἀρετῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΒ.

Ὁ τῶν ἡθῶν κόσμος ἀγαθὸν ἐστὶ μέγιστον ἐν Ἀνθρώποις. Ψυχῆς γὰρ ἐστὶ Κάλλος. Καὶ τέτῳ τῶν πολλῶν ὀλίγοι τινὲς διαφέρουσιν. Ἐὰν δέ τις τὸν κόσμον ἀπαρτίσαι μὴ δυνήθῃ κακεῖνο μηδ' αὖτως ἀμελεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ ἐλλείπον καλλωπίζε-

τω. Καὶ εἰμὴ ἐνάρετος εἶη, ὅμως δοκεῖν πειράδω, ἢ πρὸς ἀπάτην, καὶ βλάβην
τινὸς, ἀλλ' ἵνα μὴ τὴν σέβησιν ἀπαυθαδιζόμενος δόξῃ πάμπαν ἀναιδής. Καὶ ὁ πρὸς
Ἀρετὴν χυματισμὸς Ἀρετῆς ἐπιδείκνυσι μορφήν, καὶ πόθον αὐτῆς αἰνίττεται.

Περὶ Ὑπομονῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Γ'.

Η τῆς Ὑπομονῆς Ἀρετὴ φαίνεται μὲν κατ' ἀρχὰς ὀχληρὰ, καὶ βαρεῖα, εἴτε
τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὕψους φιλάρετρε, καὶ μὴ πειθομένης, ἀλλ' ἀνταιρέτης, καὶ
τὰ χαλεπώτατα προσιεμένης μάλλον, ἢ τὸ ἀνέχεσθαι, εἴτ' ἔν, ὅτι τὸ ὑπομένειν
ἐστὶ παθαίνεσθαι, φύσει δὲ ἔκ ἀνεκτὰ δοκεῖ τὰ παθήματα. Ἀλλ' ἐπειδὴν ἐθιδῶμεν
αὐτῇ πολλὰς ἀποφέρει καρπύς. Καὶ μεγάλων δι' αὐτῆς ἔργων ἐπήβολοι γιγνόμεθα.
Εἶδὲ καί τι πάχοιμεν, ἀλλὰ διὰ παθήσεως γίγνεται τῶν εἰδῶν, καὶ πάσης ἐντελε-
χείας ἢ ἐπικτησις. Καὶ πᾶν ἄρα καλὸν μεθ' ὑπομονῆς φιλοπονέμενον ἐπιγίγνε-
ται. Καὶ δὴ καὶ γεωργοὶ πονέοντες, καὶ ὑπομένοντες τὸν Ἄμητον ἀποφέρουσι. Καὶ
ναῦται τοῖς λιμέσι διὰ μόχθου, καὶ κινδύνου προσορμῶσι μεγάλων ἀνεχόμενοι κλυ-
δώνων. Τί δὲ, ὅτι καὶ Πλάτος, καὶ Ἀξία, καὶ Ἐπισήμαι τοῖς ὑπομένεσσι προσίασι.
Καὶ συνελόντι φάναι, μὴ τε ἵππος δίχα χαλινῷ διαδαίνει τὸ σάδιον, μὴ τε Ἀνθρῶπος
ἀνευ ἀνοχῆς παραπέμπειν ἔχει τὸν βίον.

Ὅτι πᾶσα Κακία μωρία ἐστίν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Δ'.

Πᾶσα Κακία παραφροσύνης ἐστὶ κύημα, καὶ θερέμμα. Ὡς περ γὰρ ἡ φρόνησις
τῷ μέσῳ πέφυκε, καὶ τῷ μετρίῳ σοφασικῇ, ὅτως ἡ ἀφροσύνη ἀσόχασός ἐστὶ τῷ
μέσῳ, καὶ ἀνεπήβολος, καὶ ἐπισφαλεῖσα τῷ μετρίῳ ἐς ὑπερβολὰς ἐξάλλεται, αἱ
δὲ ὑπερβολαὶ κακίαι εἰσι, καθάπερ αἱ μετεριότητες Ἀρεταὶ καλῶνται. Πρὸς δὲ πᾶ-
σης κακίας ἐπιβλαβὲς ὕψους, καὶ τὰ πολλὰ φθοροποιῶν, ἔχ' ὅσον τ' ἐστὶ τὴν φρόνησιν
λύμην προσιάδαι, καὶ φθορὰν, ἀλλὰ τὰς ἀφρονάς ἀξυνέτως ἔχοντας πρὸς μὲν τὰ
ἐπωφελῆ ὑπτιάζειν, καὶ ῥαθυμεῖν, πρὸς δὲ τὰ ἐπιζήμια καὶ φθινώδη ἐξ ἀπροσε-
ξίας, καὶ ἀπερισκέπτως ὀλιδαίνειν. Ἐτι δὲ τὰ κακὰ πολλὴν προξενῶσιν ἀκοσμί-
αν, καὶ ἀβελτηρίαν, τῷ κόσμῳ δὲ πάντως ἐστὶν ἐντροχῆς, καὶ εὖνης, καὶ ἐνεργὸς
ἢ σύνεσις. Ἐπὶ δὲ τέτοις ἐλλείψεως ὕψους τῆς κακίας, πῶς ἡ φρόνησις ταύτην

ἂν ἀπεργάζεται, ἢ τῆς τελειότητος ὀρεγομένη διὰ παντός. Καὶ λοιπὸν ἅμα τῇ μητρὶ παραφροσύνη τὸ φαῦλον καὶ βέβηλον αὐτῆς γέννημα ἢ κακία πόρρω φυγέτω. Ἡμῖν δὲ σύνοικος ἔσω καὶ σύναος ἢ καλοκαγαθία, καὶ ἡ ἐξῆς πηγάζεται φρόνησις.

Περὶ Ὑπομονῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Ε'.

Πολλαῖς ὁ Ἄνθρωπος ὀδύνας συνέχεται. Ὡς αἱ μὲν ἀπὸ τῆ σώματος βεβύβιν, αἱ δὲ ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν ψυχὴν παθημάτων ἀναφύονται. Καὶ ἀμφοτέρωθεν δαψιλεῖν ἔχουσιν ἀπὸ τῆ περιέχοντος τὰς αἰτίας. Καὶ γίνεταί λοιπὸν ὁ δύσνητος μυρίων κακῶν ὑποκείμενον. Καὶ τέτοις ἅτασι σαλευὼν μίαν Ἀγκυραν ἔχει τὴν ὑπομονήν, ἣτις χεδὸν ἀκαταγώνισον ποιεῖ τὴν ψυχὴν, τὴν μὲν ὀξύτητα τῆς ὀδύνης ἀμβλύνουσα, τὴν δὲ σεῖρότητα τῆς ψυχῆς καὶ τῆ σώματος σεγανώτατα πηγνύουσα. Καὶ ὅσα ἐπ' αὐτῆς ὀρεμῶν ὁ Ἄνθρωπος ὡς ἐν λιμένι εὐδίας διατελεῖ, καὶ ἀκύμων.

Περὶ πολιτικῆς Φρονήσεως.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Ζ'.

Οσιν ἔδωκε τὸ Θεῖον φρόνησιν ἐκάσῳ τῶν Ἀνθρώπων, τοσαύτην ἀπένειμε δύναμιν καὶ λόγον, καὶ Πλῆθος, καὶ Ἀξίαν, καὶ Γνώσεως. Τέτων γὰρ ἀπάντων ἐστὶ ποριζομένη, καὶ πρόξενος ἡ Σύνεσις. Ὡς ἂν Ἀγαθῶν ἀπάντων ἡ περιβολὴ ἰσοφαρὴς ἐστὶ τῇ φρονήσει. Καὶ ὡς ἀληθῶς παντί τινι ἔνεστιν ἐκ φύσεως ὁ τῆς φρονήσεως βαθμὸς, ὅς δὲ παντάπασι ἀμοιρεῖ ταυτησί τῆς δυνάμεως φύσει γεγωνὶς ἄθλιος, ἀνθρώπων μόνον ἔχει μορφήν, τῷ δὲ ὄντι τῆς ἀνθρωπίνης ἐνδελεχείας ἐσέρεται, καὶ ἐν χώρῳ τέτακται ἀλόγων ζώων. Ἀλλ' ὅτῳ ἂν ἡ φύσις τὴν τῆς φρονήσεως χάριν ἔδωκεν, το, τῷτον εἰς ὕψος ὑπεῖρε, καὶ μέγεθος, καὶ ἀνωτάτω πε καθισταμένη ἀγαθὸν ἀπέδειξε τοῖς λοιποῖς ἅτασι. Καὶ ἐστὶ μὲν, ἡ φρόνησις μέγιστον φύσεως δῶρον, ἀλλ' ὁ μὴ κατὰ ἑαυτὴν ἐλλειπὴς ἐστὶ τὰ πολλὰ, καὶ ἀδυνάτης, καὶ δεῖται πολλῶν τῶν ἐξωθεν ἐρυμάτων, οἷς τισι περιτειχιζομένη κρατύνεται, καὶ οἷον ἐν Ἀκροπόλει καθίσταται. Πρῶτον ἔν ἡ φρόνησις μεγάλης δεῖται πείρας, καὶ γνώσεως πολλῶν πραγμάτων. Δεύτερον ἀξιώμασί τισιν ὀφείλει περιφεράγνυσθαι. Καὶ ὥσπερ οἱ ἰατροὶ τοῖς καθόλου δόγμασι, καὶ τῇ ἐμπειρίᾳ δορυφορέμενοι πρὸς τὸν τῶν νοσημάτων ἐξίαν ἀγῶνα.

ὥτως οἱ νυκτεῖς πρὸς τὰς ἐπίστας τῶν πραγμάτων δυσχερείας ἀξιῶμασιν ὀπλίζονται, καὶ γυμνάσασιν, καὶ τέτοις οἷα δυσὶ κέρρασι καλῶς ἐκτεταγμένοις τὰς νίκας αἰρῶσι, καὶ καθαιρῶντες τὰ ἀντίπαλα θριαμβεύουσι μετ' εὐκλείας. Καὶ πολλὴν ἰσχὺν ἂν ἔχει ἡ ἔμφυτος φρόνησις, πολλὴ δὲ καὶ ἡ ἐπίκτητος θύραθεν παριζομένη, ἡ παριζῶσα τὰ πρᾶγματα καθαρώς, καὶ ὁρθὴν ἔχουσα κρίσιν, οἷα καὶ τὸ φῶς διακρίνει, καὶ προφανῆ ποιεῖ τὰ χρώματα. καὶ δῆτα ζηλωτὸς ἂν εἴη, καὶ μακάριος, ὃς φυσικῶν εἰληχῶς φρόνησιν μακρῶ πόνῳ, καὶ πολλῇ σπουδῇ προσέβητο τὴν ἐπίκτητον.

Περὶ τῆς ἐπιβλαβῆς Εὐεργεσίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΖ.

Ἡ πρὸς ἀχάρισον εὐεργεσία εὐθὺς γιγνομένη τελευτᾷ, καὶ ἀποθνήσκει. Καὶ εἴθ' ἐν πᾶσιν ὥτως ἂν τελευτήσκειν, ὥστε ὅπερ ἐν πολλοῖς συμβαίνει παντάπασιν ἀμνησευθεῖσαν ἄρδην ἐξηλεῖσθαι, ἀλλ' ἐν τοῖς πλείοσι τῶν ἀχαρίστων σήπεται, καὶ ἡ σηπιδὼν αὐτῆς σκώληκας ἀποτίκτει. Καὶ τί φημι σκώληκας; ὅφεις ἰωδεςάτες, οἵτινες δάκνουσι τὰς εὐ πεποικηότας, τὰ πολλὰ δὲ καὶ ἀποκτείνουσι. Καὶ μηδὲν ἐν τῷ παραδόξῳ γίγνεται· καὶ γὰρ ἐκάστῃ τινὸς εἶδες ἡ ἀποδοχὴ κατὰ τὴν διάθεσιν καὶ τὸν τρόπον τῷ δεχομένῳ τελειῖται. Ἐπειδὴν ἔν τῷ τῆς χάριτος ὑποκείμενον μιᾶρον ἢ καὶ ἀβέλτερον, καὶ βδελυρὸν, καὶ κακοποιὸν, ἐξ ἀνάγκης ἡ χάρις διαφθειρομένη εἰς κακίαν, καὶ πικρίαν μεταβάλλει, ὥπερ καὶ ὁ σῖτος εἰς κακὴν ἐμπεπτωκὸς γῆν εἰς ζιζάνια μεταποιεῖται. Πρόσεχε τοίνυν μὴ κακὸν εὖ ποιῶν κακὰ παρ' αὐτῷ πάθῃς.

Ὅτι μηδὲν μικρὸν ὅταν ἐκφέρῃ μέγα, καὶ μηδὲν ῥάδιον ὅτι ἂν δυσχερείας ἀποτίκτῃ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΗ.

Διττὴν ἔχει τὰ πράγματα σκέψιν, τὴν μὲν καθ' ἑαυτὰ, τὴν δὲ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν παρεπομένων αὐτοῖς. καὶ διὰ τῆτο ὅ τὰ μὲν μεγάλα γεγονότα μικρὰ μὲν τοι εἰσιν, ἄλλα δὲ πάλιν ἐν ἑαυτοῖς ὄντα μικρὰ μεγάλα εἰσιν, ὅτι μεγάλ' ἅττα ἀπὸ τέτων ἀναφύεται, καὶ παραπλησίως πολλὰ τινα ἐν ἑαυτοῖς εὐχερῇ, καὶ ῥάδια ὑπάρχοντα διὰ τὴν συνέπειαν πολλῶν τινων δυσκόλων ὀχληρὰ γίγνεται. Καὶ

διὰ τὸτο σφόδρα προσεκτέον ἔστιν ἵνα μὴ διὰ τὴν ἐν ἑαυτοῖς σμικρότητα τῶν πραγμάτων μεγάλαις καὶ ἐξαισίαις προσκώψωμεν ἀτοπήμασι.

Περὶ τῆς ἐκάσῃ Πράγματι δεέσης Τελειότητος.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Θ'.

Πᾶν ὅτι περ ἂν εἴη μονὸν φωνὴν ἀφ' ἑνὸς ζητεῖ ὡς ὀφειλομένην αὐτῷ παρὰ τῆ χειριζομένης τὴν πρέπουσαν τελειότητα, ὥς ἐ γίνεσθαι μετὰ πάσης ὑπερσχῆς σῶν ἐντελές, καὶ παντάπασιν ἀνελλειπέσατον. Καὶ μὴ ταύτῃ πρᾶττόμενον μονὸν ἐκ ἀγανακτεῖ, καὶ δυσφορεῖ, καὶ γραφὴν γράφεται ἀτελείας αὐτὸν, καὶ ἀδικίας. Ἀδικεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς ὁ μὴ μετὰ τελειότητος, καὶ ὡς ὀφείλει δεῶν, μηδὲ τὸ καθῆκον ἀπονέμων τῷ πρᾶττομένῳ, ἀλλ' ἢ ὑπὸ ἀγνοίας, ἢ ὑπὸ νοθείας, ἢ καὶ ὑπὸ ἀβελτηρίας ῥαδιουργῶν αὐτὸ, καὶ παραχαράττων, καὶ οἷον κίβδηλον, ἢ ὑπόπτυνον ἀποτιτρώσκων. Καὶ μᾶλλον εἰκότως οἱ τοιοῦτοι τῶν περὶ τὰ νομίσματα ῥαδιουργῶν ἀποκηρυττέδωσαν. Οἱ μὲν γὰρ τὰ νομίσματα κίβδηλεύουσι, καὶ παρὰ κόπτησιν, ἔτοι δὲ ὅλον ἔργον νοθεύουσι. Καὶ δικαίως ἄρα ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν οὐ μὲν οἱ μετ' ἀκριβείας ἐναχοληθέντες ἀειμνησοὶ γεγόνασιν, καὶ ζῶσιν ἔτι διὰ παντὸς ἀνυμνέμενοι, οἷον ἐν γραφαῖς Ἀπελλῆς, καὶ Φειδίας ἐν γλυπτοῖς, καὶ Ὀμηρος ἐν ποιήσει, καὶ Θεαγίδης ἐν ἰσορυμένοις, καὶ Ἀλέξανδρος ἐν κράτει. Οἱ δὲ λοιποὶ ὅποσοι μετὰ ῥαθυμίας χειρίζονται τὰ πρᾶγματα θνήσκουσι σὺν αὐτοῖς τῇ ἀμνησίᾳ θάπτομενοι. Πολλοὶ δὲ καὶ ἔτι ζῶντες τὰπίτιμα λαμβάνουσι, καὶ ῥαπίζονται, καὶ ζημιῶνται. Σὺ δὲ μὴ μόνον τῶν μεγάλων ἐπιχειρημάτων ἐπιμελῆ, ἀλλ'

ταῖαν ἔκτρωμα φύσεως. Μάτην ἀναπνεῖ τὸν ἀέρα, μάτην ἐπιφορτίζει τὴν κοιλίαν. Δένδρον ἄκαρπον· καὶ ὅς ἂν βλάβοςμα κατ' αὐτὴ τις εἴποι παντελλειπὴ φαίνεται ὡς γε πρὸς τὴν αὐτῇ μοχθηρίαν. Σὺ δὲ ἀναλογίζε κατὰ σεαυτὸν ἐκάσῃ ἡμέραν, ἐπὶ εἴτι ὠφελήθης, ἢ ὠφέλῃσας, νόμισαι ὅτι ἐξήσας τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

⁹ Ὅτι καὶ τὰ μικρὰ σφάλματα εὐλαβεῖσθαι προσήκει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΑ΄.

Ὡς περῇ ἐάν τις περιτειχίσας τὴν ἰδίαν οἰκίαν μέρεσσι καὶ ἐλάχισον ἄφρακτον παρεάσῃ, ὅλη ἡ οἰκία ἄφρακτος λέγεται, καὶ πᾶσιν ἀνεωγμένη, ὥτω καὶ ταῖς προσοχαῖς ἐάν τις παντὶ τὸν νῦν προσεχηκῶς, ἐν τῇ τῶν ἐλαχίστων ἀπρόσεκτον ἐάσῃ, τί τὸ ὄφελος τῆς ὅλης προσοχῆς; Τὸ γὰρ παλέμιον, ὅτι περῇ ἂν εἴῃ, τῷ ἐπιμάχῃ, καὶ εὐχειρώτε μέρεσσι σοχαστικόν ἐστίν, καὶ ἐξ ἐκείνων λάθρα, καὶ ἐξαίφνης ποιεῖ τὴν ἐπιβολήν, καὶ εἰσὼ γίνεται τῷ παντὸς ἐγκρατὴς. Καὶ μηδεμίαν τινα ἀσφάλειαν παρέχει ἡ τοσαύτη φυλακὴ, ἐνός τινος μέρεσσι παρεορθέντος, καὶ παρεορθέντος ἀπερισκέπτου, καὶ ἀφυλάκτου. Καθὰ περῇ καὶ ἐν ναυσίν, ἐάν τις πᾶσαν ἀσφάλτω, καὶ πίσσῃ, καὶ τοῖς ἄλλοις βεβαιώσῃ μίαν δὲ τὴν ὀπὴν ἐάσῃ, ἀπ' ἐκείνης τὸ ὕδωρ εἰσὶόν ἐν βραχεὶ αὐτὴν καταποντοῖ, καὶ διὰ τῆτο δι' ὅλου προσήκει τὴν ναῦν ἀσφαλιδῆναι ἀσφάλτῳ, καὶ πίσσῃ κεχειρισμένῃ· ὥτω δὲ καὶ ἐν παντὶ πράγματι τὸ ἀσφαλὲς περιποιεῖσθαι χρὴ ἀπανταχόθεν αὐτὸ περιείρξαντας, καὶ μηδέντι μηδὲν καταλιπόντας ἐπισφαλὲς, καὶ εὐκαταγώνισον.

και, πρὸς δὲ τὸ δεινὸν γαληνιῶντα ποιῆσαι τὴν ἀπάντησιν. Καὶ τοῖς τοιούτοις ἄρα τὸ μέγεθος ἀναφαίνεται τῆς φρονήσεως, τῆς μὴ παραχωρέσης, τῷ ἀθρόῳ τῶν ἐπιόντων θορυβηθῆναι, καὶ ἁμαρτῆσαι, ἀλλὰ τῆς ἐνεργείας τὴν τρυτάνην ἀκλινῇ δεικνύσης καὶ ἰσόρροπον, καὶ εἰς κατόρθωσιν τῷ δέοντος ἡμᾶς ἰθύνουσης.

Ὅτι καὶ ἡ Ἀρετὴ περικαλύμματα δεῖται.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Η'.

Ὡς περ τὰ ἐδέσματα ποικίλοις ἡδύσμασι σκευαζόμενα ταῖς ὀρέξεσιν ὑπηρετεῖ, ἕτως αἱ ἀρεταὶ καὶ καθ' ἑαυτὰς ὥσιν ἡδῦναι καὶ τερπναῖ, ἀλλὰ ταῖς γειτνιαζούσαις χάρισι κοσμέμεναι μᾶλλον ἀρέσκεισι, καὶ μηδένα ποιῆσαι κόρον τῆς συμπολιτευομένων ἔλκεσιν εἰς διασμόν. Οὔτε γὰρ σοβαρότης ἀρέσκει ἄνευ τῆ προσήκουσας ἐν δέοντι καὶ μελιχίης, ἕτε τὸ εὐέντεκτον, καὶ εὐπρόσιτον ἄνευ φειδῆς, καὶ περισολῆς ἡδύνει καὶ τέρπει. Οὔτε τὸ ἄγαν πρόθυμον ἐπαινεῖται μετὰ ἀπορρίψεως, καὶ χυδαιότητος, ἀλλὰ σπυδῇ βραδύτητι σύγκρατος ὠφελεῖ τὰ μέγιστα, καὶ γεραωτέρα πᾶσι σεμνότης μετὰ περιχαρείας. Καὶ δὴ καὶ τὸ λόγιον ἀρέσκει σιωπῇ διασελλόμενον, καὶ ἀκροάσεσιν ἢ ὁμιλίᾳ διακηλεῖ. Καὶ τί δεῖ μυκῆναι τὸν λόγον; Πᾶσα ἀρετὴ χαίρει τῇ ἐπιμιξίᾳ, εἴτε ταύτῃ καλυπτομένη οἶονε λεπτῷ παραπετάσματι, καὶ καλῇ διαφαίνουσα, εἴτε τῇ κράσει τὸ σύφον ἀποφεύγουσα. Πεφύκασι γὰρ οἱ θνητοὶ φθονεῖν τοῖς ἐναρέτοις, καὶ διὰ τῆτο οἱ νυνεχῆς ὄμμα βάσκονον ἀπονεύοντες ὀφείλουσι τὰς ἀρετὰς ἐκ ἀπερικαλύπτως ἐκ θεατρίξειν, ἀλλ' εἴτε συσολῇ χρώμενοι, εἴτε ἄλλοις παραπετάσμασι συσκιάζουσιν ὡς μάλιστα τὸ μφανές ἀποκρύπτεσθαι. Καὶ δὴ προσήκει καλῶς μὲν, ἀλλὰ λανθάνοντας βιώναι τὸ λεγόμενον, καὶ φιλομένους μᾶλλον, ἢ φθονομένους.

Περὶ Ἐπιμελείας καὶ Προμηθείας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ ΙΔ'.

Ὁ ἄνθρωπος εἰ μόνον εἴη βελομένῳ πανταχόθεν ἔχει σοφίαν ἀρύσασθαι, καὶ γινώσκειν, ὡς κάλλιστα διατίθεται τὸ πᾶν, τῶν μερῶν αὐτῆς ἕκαστον τὸ ἴδιον ἔργον, ὃ προστέτακται, τελῶντος ἀόκνως. καὶ σὺν τῇ ῥαθυμείᾳ ἀπὸ πάντων ἐκπαιδευόμενος τῷ ἴδιῳ ἐπιτηδεύματι ἐπιμελεῖσθαι; Πάντα σοὶ ὑπηρετεῖ, καὶ μηδὲν ἀμελεῖ τὸ ἀφειλόμενον ἀποδιδόναι, καὶ σὺ σεαυτῷ κατοικνεῖν ἐκ αἰχύνῃ; Οὐχ ὅρας ὅπως αἱ

Μέλίσσαι τοσέτῳ μόχθῳ φιλοπονῶσίν σοι τὸ μέλι; καὶ περὶ τὸτο παμπόλλων ἐργατίδων δεῖται, ὅπως παμπληθεῖς ἔσαι εὐτάκτως συναικῶσιν αἱ μέλισσαι, καὶ ὅπως τοῖς σύμβουλοις ἐμφωλεύσῃ; Ὅπως ἐξέλσῃ, καὶ τοῖς ἄνθεσι προσερείδῃ, καὶ τὸ ὑγρὸν ἀπ' αὐτῶν ἀπομάττονται; Ὅπως τὰς ῥαθύμους, καὶ τὰς πλημμελέσας τιμωρῶνται; Οὐχ ὁρᾷς ὅπως οἱ Μύρμηκες θέρους ἐπιμελῶνται τῷ χειμῶνος, καὶ σφίσι πορίζονται τὰ ἐπιτήδεια; Καὶ τῆς γῆς καταγιζομένης ἔνδον ἡσυχάζουσι μὲν, καὶ τῶν ἡθροισμένων καρπῶν ἀπολαύουσιν, ἀλλ' ἐν καιρῷ μετὰ προνοίας ἀχθοφοροῦσι; Καὶ ταῦτα δὴ φιλοπονεῖται τοῖς ἐλαχίστοις ζώοις, τοῖς ὀλίγοντι μόριον τῷ παντός πληροῦσι· σὺ δὲ τῷ ἐπ' αὐτῶν τῷ μικρῷ κόσμῳ σεμνυνόμενος, καὶ κορυφαϊότατος ὢν, καὶ ταῦτα ἰδὼν, πῶς οἴσῃ εἰ ζῆν νωθεῶς, καὶ ῥαθύμως, τῶν προσηκόντων ἔδνα ποιῶμενος λόγον; Καὶ μάλισα πάντων σοι τῶν ἐν ἅρῃ, καὶ γῇ, καὶ θαλάττῃ ἐν προχείρῳ κειμένων, καὶ μικράν τινα παρὰ σὲ ζητέντων σπεδὴν, ὅπως σοι πρὸς ἡδονὴν ὑπηρετήσῃσι, παικίλας τρεφὰς χορηγῶντα, καὶ τὰ περὶ τὴν ἑδῆτα, καὶ τὰς οἰκήσεις δαψιλεύόμενα. Τῷ τρόπῳ σὺ ἀνευθυριάως ἀπορῥαθυμεῖς, καὶ τῆς σεαυτὲ ἀναιδῶς δυσκληρίας αἴτιος εἶ;

Περὶ σφαλμάτων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Ι Ε'.

Μυρία, καὶ ἀριθμῷ παντός κρείττω εἰσι τὰ σφάλματα τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ πλείω ταῖς ἐπισφαλέσι προλήψουσιν αὐτῶν ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενα, καὶ ὅποσοι νενεχεῖς εἰσι καὶ ἐχέφρονες ταῦτα μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας, καὶ σπεδῆς εὐλαδέμενοι, καί ται παικίλας τρόπῳ ἐξεῦρον ὅπως ἀπαλλαγῶσι τῷ χλήδῳ. Καὶ κείνοι ὁμως ἀμνηστῶντες διὰ πολλὰς αἰτίας ὁσημέραι παραπαίεσι, καὶ ἀμαρτάνουσι, καὶ πολλάκις μεγάλως φυλαττόμενοι μεγάλοις περιπίπτουσι πταίσμασι. Καὶ σχεδὸν ὅλος ὁ βίος ἡμῖν ἀμαρτήμασι διαπλέκεται. Καὶ τοῖς ἐγχειρήμασιν ἡμῶν ἐπειδὴν ἀμαρτάνομεν ἅπαξ δις ἐπὶ ταῦτ' ἀμαρτεῖν ἐκ ἀνδρὸς σοφῷ λέγοντες τρεπόμεθα τὴν ἐναντίαν, τοσαύτη ῥύμη, καὶ ὁρμῇ παραφερόμενοι. Ὡς μὴ ἀτρεμεῖντες ἐν τῷ μέσῳ, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἀντικείμενον ἄκρον ὑπὸ πτοίας ἀκαθέκτως ἰόντες πάλιν ἐτέρως ἀμαρτάνομεν. Ὡς περ γὰρ τὸ μέσον αἰετὸν ἐβλάνεσι, καὶ ἄετιον, ἔτι ἐν παντὶ ἐπιχειρήσεως εἶδει ἐκάτερα τὰ ἄκρα σφαλερά ἐσι. Καὶ πάλιν ἐν τοῖς ἄκροις ἀμαρτάνοντες, καὶ οἶονε τῇ κεφαλῇ προσαρασόντες αὐτοῖς, καὶ τραυματιζόμενοι, ἀλλ' ὁμως ἐκ ἐκ ῥάσῃ τῶν μέσων ἐπιτυγχάνομεν. Ἐν γενῷ, καὶ σχεδὸν ἀδιαίρετων, καὶ διὰ τὸτο ἀφανῶν ὄντων τῶν μέσων. Καὶ μόλις ὁψέποτε ὥσπερ ἀναλώ-

μασι τοῖς ἰδίοις παθήμασιν ἐκπαιδευόμεθα τῆς μεσότητος, ἔνθα τὸ ἀναμάρτητον ἴδεται μετὰ τῆς φρονήσεως ἀντέχεσθαι ἐς ἴσα τὰς ἀκρότητας εὐλαδόμενοι, καὶ διὰ διδράσκοντες τὰ κατ' αὐτὰς ἀμαρτήματα. Καὶ ταῦτα παχόντων τῶν νουεχῶν (φεῦ) ὡς μυρίοις σφάλμασιν ἐγκαλινδεῖται τὸ τῶν ἀνθρώπων πλῆθος. Τῇ ἀκραισία τῶν παθῶν ἄνω καὶ κάτω μετὰ πολλῆς ἀνωμαλίας περιηγόμενοι. Τὰ πολλὰ δὲ καὶ κατὰ κρημνῶν ὠθέμενοι. Καὶ εἶθε τὸ Θεῖον ἡμῖν ἀσφάλειαν ἐπιβεβαύοιτο καὶ τῶν ἀμαρτημάτων ἀπαλλαγὴν.

“Οτι πρῶτον καὶ κυριώτατον ἀνθρώπων ἔργον τὸ Εἶδέναι.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Ι Σ'.

Ὡς ἄριστόν ἐστιν εἶδέναι τί τὸ ἴδιον ἔργον ἐστὶν Ἀνθρώπῳ, ὅπως αὐτῷ ἐπιμελεῖς εἶτα καὶ ἐπιβολοὶ γενώμεθα. Οὐκ ἄρα ἔργον ἀνθρώπῳ ἐδίειν, τῆτο γὰρ ἔργον κοιλίας· ἔτε μὲν τὸ ἡδέως ἐντρυφᾶν, καὶ μέχει κώθωνος, τῆτο γὰρ ἐδὲ ζῶων· οἷ ἡ χρεῖα μέτρον ἐστὶ τροφῆς καὶ πόσεως. Οὔτε τὸ κοιμᾶσθαι, τῆτο γὰρ ἀργία μᾶλλον, ἢ ἔργον ἐστὶν. Οὔτε τὸ ἀπαλαῖς ἐδῆσθαι ἀμφιέννυσθαι· τῶν γὰρ ἀμφισμάτων ἡ χρεῖα διδάσκαλός ἐστι, καὶ τὸ πέραν τῆς χρεῖας γυναιξὶ μᾶλλον, ἢ ἀνδράσι πρέπον. Καὶ πάντα ζῶα παρὰ τῆς φύσεως αὐτὰ δεδωρηται. Οὐ τὸ περιπατεῖν καὶ πλανᾶσθαι· ταῦτα γὰρ ἅπαντα κοινὰ πᾶσι ζῴοις. Οὔτε μὲν τὸ ἰππεύειν ἀνάγκης γὰρ καὶ τῆτο γίνεται ἐπείγουσης. Ἵνα δὲ καὶ τῶν κυριωτέρων ἐφάψωμαι· ἔτε τὸ ἄρχειν. Οὔτε γὰρ ἴδιον ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ τῷ ἐκ πολλῶν συγκεϊμένῳ πολιτεύματι. Οὔτε τὸ τεχνάζεσθαι· ποικίλον γὰρ ἐστὶ καὶ τόδε, καὶ μερικαῖς τισι χρεῖαις προσωρισμένον. Οὔτε τὸ συνοικίζεσθαι, καὶ παιδοποιεῖν· κοινὸν γὰρ καὶ αὐτὸ καὶ αὐτοῖς ὄρνοι. Τί ἄρ' ἐστὶν ἀνθρώπῳ ἴδιον ἔργον, ὃ ἕνεκα δεδιμύργηται; καὶ τοῖς γε μετ' ἀκριβείας αὐτὸ μασεύουσιν ἀπὸ τῶ ὀρισμῶ τῶ ἀνθρώπῳ πε γίγνεται φανερόν. Ὁ γὰρ ὀρισμὸς δηλαῖ τὸ εἶδος αὐτῷ, τὸ δὲ εἶδος διδάσκει τὸ ἔργον τὸ κατὰ φύσιν ἀπ' αὐτῷ προῖόν. Ἐπειδὴ τοίνυν ὁ ἀνθρώπος ὥρις ζῶων λογικόν, νῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, σαφές ἐστι, καὶ ἀναμφίλεκτον ὅτι ἡ τῶν ὄντων ἀπάντων γνῶσις πρῶτόν ἐστι καὶ κύριον, καὶ προσφυές ἔργον ἀνθρώπων. Καὶ διὰ τῆτο φύσει εἴρηται τῷ Φιλοσόφῳ τὸν ἀνθρώπον ὀρεγέσθαι τῷ εἶδέναι. Καὶ καλῶς, ὅτι τὸ κύριον ἀνθρώπου μέρος ἐστὶν ὁ νῦς. Ὁ δὲ νῦς τῷ εἶδέναι τελειεῖται. Καὶ διὰ τῆτο ὁ ἀνθρώπος τῷ παντός δημιουργηθέντος καταστὰς ἐπάπτης, καὶ θεατῆς ὀφείλει ὡς ἴδιον ἔργον, ἀκριδῶς τὴν τῶν ὄντων θεωρίαν μετιέναι. Καὶ τὰ μὲν αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἀναπολῶν, καὶ θεωρῶν, τὰ δὲ καὶ παρὰ τῶν προτεθεαμένων

ἀκρωόμενος, καὶ λογικῆς φύσεως τὸ τέλος ἔτω παριζόμενος, δῆθεν τῇ μετ' ἀκριβείας ἐρευνῇ, καὶ γινώσκει τῆς πάσης φύσεως, ἕρπεν τε, καὶ σοιχεῖα, καὶ τὰ ἐκ τούτων ἐντελῇ, καὶ ἀτελῇ μικτὰ ἐπιστάμενος. Καὶ λίθων εἶδη, καὶ μετάλλων γένη, καὶ φυτῶν, καὶ ζώων, χερσαίων τε, καὶ νηκτῶν, καὶ πτηνῶν διαφορὰς ἀνωχνεύων, καὶ τέτων ἐκάστῃ τὰς ιδιότητες, καὶ τὰς τρόπους, καὶ τὰς γνώσεις, καὶ τὰς διαγωγὰς ἢ μόνον μαθάνων αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας διδάσκων, καὶ λόγων εἰς διασάφησιν ἱκανῶν δύναμιν ἐπιτηδεύόμενος. Τῆτο μὲν ὅν ἀνθρώπῳ ἴδιον ἔργον πρῶτως, καὶ καθ' ἑαυτὸ, καὶ ἀπλῶς, τὰ δ' ἄλλα πάντα κατὰ δεύτερον λόγον, καὶ κατὰ συμβεβηκός, καὶ κατὰ τι χρησιμεύοντα διαπράττεται.

Ὅτι ἢ ὃ δεῖ πισεύειν ἄλλοις, ἢ χρὴ σφίσιν ἐπαγρυπνεῖν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Ι Ζ'.

Καὶ σφόδρα τῶν πραγμάτων ἐπιμελεῖς νωθεῖς εἰκάσσι, καὶ ῥαθυμῶσιν ὅποτε ἄλλοις τισι πισεύωσι, καὶ παραγγέλλουσιν αὐτά. Οἱ μὲν γὰρ καθεύδουσι νομίζοντες τὰ παρηγγελμένα ἐν καιρῷ τελεῖσθαι, οἱ δὲ περὶ αὐτὰ λίαν ἐρραθυμῆκοτες προΐενται τὸν καιρὸν, καὶ μυρίας σκέψεις ὕστερον ἐπικλῶθεσι, καὶ τὰς μελλήσεις ψευδέσι προφάσεσι καλλωπίζουσι, καὶ τῆτο παρὰ τὸς καιρὸς πολέμωτε καὶ εἰρήνης. Πρὸς δὲ ἔντε πολιτικοῖς, ἔντε τοῖς οἰκονομικοῖς μεγάλως ἔβλαψε τὰ πράγματα. Καὶ οἱ ταῦτα παραγγείλαντες τῆς πίσεως ἔπειτα πολλὴν ἔπαθον μεταμέλειαν. Καὶ διὰ τῆτο ἢ χρὴ μὴ πισεύειν ἄλλοις ὅσα καθ' ἑαυτὸν ἰχύει τις πρᾶξαι, ἢ ἐξ ἀνάγκης πισεύσαντας ἐπαγρυπνεῖν αὐτοῖς, καὶ ὑποθερμαίνειν αὐτὰς, καὶ τὸ τῷ λόγῳ κεντῶν εἰς τὸ τέμα ἐκ ἐώντας κατοκνεῖν, ὅδε προΐεσθαι τὸς καιρὸς, καὶ λυδᾶσθαι τὰ πράγματα.

Ὅτι τὰ Πήματα παρὰ τῶν ἐγγυτάτῳ, καὶ προσηκόντων ἢ γένει, ἢ ἑταιρείᾳ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Ι Η'.

Τὰ κακὰ γίνονται διαδοσιμα ἐκ ἀπὸ τῶν ἁλλοτρίων, ὅδε ἀπὸ τῶν πόρρω, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐγγιστα προσηκόντων. Οὐ γὰρ ἀνευ ἀφῆς ἢ πάθους, καὶ διὰ τῆτο πρὸς ὅς ἔχομεν συνάφειαν, ἀπὸ τέτων ἡμῖν ἐγγίνεσθαι φιλεῖ τὰ κακὰ, καὶ λυδῆ, καὶ βλάβη. Καὶ τέτες εὐλαθετέον ὡς μάλιχα, ἵνα μὴ φθορεῖς ὥς, καὶ μέθυσι, καὶ

Κ

φιλοτάραχοι, καὶ ἄσωτοι, καὶ ἀσελγεῖς, καὶ μεμολυσμένοι. Τῆς γὰρ μιαιρίας, καὶ τῆς μοχθηρίας αὐτῶν γιγνώμεθα κοινωνοί, πρὸς δὲ καὶ μέτοχοι τῆς ζημίας. Καὶ τῶν ἀπέχεσθαι δεῖ ἐν ἄλλοτρίῳ μοῖρα τιθεμένων αὐτοὺς, καὶ τὴν συνάφειαν διακόπτοντας. Ὡς περ γὰρ ἐν τοῖς ἡμετέροις σώμασιν εἴτε μέρος ἀλγοῖν γαργαῖνῃ, ἢ φαγεδαῖνῃ, ἢ ἄλλῳ τῷ δηλητηρίῳ κατέχοιτο, εὐθὺς αὐτὸ διατέμνομεν τὸ λοιπὸν περιφυλάσσοντες, ὅπως ἐν τῷ συγγενικῷ, καὶ ἑταιρικῷ εἴτις γένοιτο κατάφωρος ἐπὶ βδελυρίᾳ, ἢ ἄλλῃ τινι κακίᾳ ἐκ τῆ παραχεῖμα διαλύειν ὀφείλομεν τὴν μεταξὺ κοινωνίαν, ἵνα μὴ ἀπὸ τῆς συμφύας ὁμοιοπαθεῖς γενώμεθα.

Ὅτι δυσχερὴς ἡ ἀποβολὴ τῶν Συγγενῶν ἔχῃ ἦττον, ἢ τῶν Φίλων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Ι Θ'.

Αἱ συγγένειαι, καὶ αἱ συνάφειαι ἐκ ἐκ ῥά τινι διαλύονται, καὶ συμβαίνει πολλάκις ἀπὸ μὲν τῆς κοινωνίας μεγάλης ἐπιπρέμασθαι κινδύνους, ἀπὸ δὲ τῆς διασπάσεως μὴδὲν ἦττος ἐπακολουθεῖν. Τὰ γὰρ συνημμένα, καὶ συμφυένη, ὁπότε βίαιως διαρρήγνυται τῆς προτέρας ἐνώσεως ὀρεγόμενα, καὶ ἀπατυχόντα λυπέμενα ἀντιλυπῶσι μεγάλως, καὶ μείζους ἐδ' ὅτε ἐναποτίκτωσι ζημίας. Τί γὰρ ἐστὶ ποιητέον ἐν τοῖς σενοῖς τέτοις γενομένῳ. Ἡ ἀνεκτέον ὡς ἐφικτὸν τὴν κοινωνίαν, ἢ ταύτην διαλύσαι κατεπεγύσσης ἀνάγκης λανθάνοντας. Καὶ εἰ εὐλόγως προσφάσεις προτείνειν εἰκὸς ἐκμελίσσοντας τὴν ἀπὸ τῆ χωρισμῆς ἀθυμίαν, ἢ κατὰ μικρὸν αὐτὴν, καὶ ἀνεπαιδέητως ἐς ἐπιτηδευτέον. Ἴνα μὴ τὸ βίαιον πολλὴν ἀγανάκτησιν ἐπάξῃ, καὶ δυσφορίαν. Βέλτιον ἔν ἵνα κατ' ἀρχὰς μετὰ πολλῆς σκέψεως αἱ τοιαῦται συγγένειαι, καὶ ἑταιρεῖαι συνάπτωνται, ὥστε ἢ μὴ γενέσθαι διὰ πολλῆς ἀποχῆς, ἢ γενομένας σώζεσθαι μετὰ μεγάλης ἀνοχῆς, ὡς ἐ ραδίας ὅσης τῆς ἐπειτα διασπάσεως.

Περὶ Φόβου, καὶ Θρασύτητος.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Κ'.

Εν τούτῳ καθίσταται τὸ πολὺ τῆς φρονήσεως, ὅπως τὰ μὲν ἄξια φόβου φοβέμεθα, πρὸς δὲ τὰ μὴ τοιαῦτα μὴ καταπτοοίμεθα. Καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς μεγάλης συμβαίνει πολλάκις ἁμαρτήματα. Τὸ γὰρ πτοῖας τῶν δοκούντων φοβεῶν, τῶν

γε κατὰ πρῶτην ἔποψιν μέγαν ἑαγόντων θόρυβον, καὶ ταραχὴν ἢ μόνον τὰ δεόν-
τα παραιτέμεθα, ἀλλ' ἀναγκαζέντες μεγάλοις ἔδ' ὅτε περιπίπτομεν κινδύνοις,
ὅποτε δηλαδὴ τὸ ἀνθρώπινον τὸν ὀρώμενον κίνδυνον δεδιὸς ἀδασανίσως, καὶ τῷ πα-
θήματι κατεπτομένως τὸ φανταστικὸν τῆς ψυχῆς ἀποπτύρει, καὶ ταράσσεται,
καὶ φέρον. ἑαυτῷ ἀλογίως εἰς ἀφανεῖς ἐμβάλλει κινδύνους, ὑπὸ δὲ ἀφοβίας μεγά-
λης, προσγινομένης θρασυτήτος ἀπερισκέπτως, καὶ ἀναιδήτως ὀλεθρείοις κινδύ-
νοις προσαράσσει. Τὰ γὰρ φοβερά εἴτε ὄντα ὡς ἀληθῶς, εἴτε καὶ φαινόμενα,
ἀνδρείως ἀτρεμέντας ἀκριβῶς ἐξετάσαι προσήκει, εἴτα δεδιέναι, ἢ μὴ, καὶ δεδιέ-
ναι ὅποτε δέησαι. Ψυχὴ μεγαλόφρων ἔσω φόβῳ παντὸς ὑπερέτερα, μὴ τῷ φόβῳ
νικωμένη, ἀλλ' αὐτῷ χρωμένη εἰς φυλακὴν, καὶ περιποίησιν ἀσφαλείας. Καὶ γὰρ
ὑπὸ δειλίας ὑδεποτέ τι λυσιτελὲς ἡμῖν ἔπεισι. Ζάλην ἐπαγέσης, καὶ ταραχὴν,
καὶ τῶν δεόντων ἀβλεψίαν. Καταπλήσσειν ἄρ' εἰκὸς ἐστὶν ἢ τὰ φοβερά, ἀλλὰ τὴν
ἀπ' ἐκείνων λύμην. Καὶ ταῦτα καλῶς εὐκρινήσαντας πρὸς τὰ φοβέοντα ἀδεῶς ἔ-
χειν, τὴν δὲ βλάβην αὐτῶν εὐλαβεῖσθαι, καὶ ταύτην φοβεῖσθαι, καὶ φυλάττεσθαι.

Περὶ Φιλοψυχίας, καὶ Θαῤῥαλαιοῦτος τῆς πέρα τῆ μετρίου.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Κ Α'.

Ὁ ἡμέτερος βίος μυγδαῖς ἀκάνθαις πιέζεται, φέρει δὲ καὶ ῥόδα, ἀλλὰ λίαν ὀλί-
γα, καὶ τὰ μὲν ῥόδα ὡς τάχιστα μαραίνεται, αἱ ἀκάνθαι δὲ διαμένονσι, καὶ λοι-
πὸν τὸ πλεῖστον αὐτῆς πικρὸν ἐστὶ, καὶ ἀνιαρὸν, ὀλίγον δὲ τὸ γλυκύ. Καὶ τοῖστος
ὦν ἐρασὸς ἐστὶ καὶ περισπῶδας, καὶ πολλοῖς τισιν ὀλιγόφροσιν, εἰς τούτων ὑπερ-
φιλεῖται, ὥς τῆς διαμονῆς αὐτῆς πολὺν ποιεῖν λόγον. Γενναῖοι δὲ καὶ μεγα-
λόφρονες ἀκύνουσιν ὅποσοι τῆ βίβι λίαν ἔχουσιν ὀλιγώρως, καὶ τὸν θάνατον ἤκιστα δε-
δοίκασι, καὶ τὰς κινδύνους προθύμως ἀναδύονται. Ἐγὼ δὲ μηδὲ τέτλης ἐπανῶ, ἀλλ'
ἐς ἴσα ψέγω καὶ τὸ φιλόψυχον, καὶ τὸ ῥηψοκίνδυνον. Καὶ τέτοις τὸ μέσον αἰεθῆμαι
τῆς τῆ βίβι κρείττης, καὶ τῆς ὀλιγώρως τῆ θανάτου, καὶ ζῶντας μετὰ προσοχῆς,
ζῶντας ἔτε φοροδεῖς, ἔτ' ἐπτοημένως ἀνυμνῶ. Καὶ μάλα εἰκότως. Οὐτε γὰρ ἐς
ἄκρον ἐπέραςας ὁ βίος, ἔτε γεμὴν ἐς ἄκρον συγερὸς. Καὶ δῆτα ὡς γε τὸ Θεῖον
εὐδοκεῖ ἔτω καὶ βιῶν. Καὶ θανεῖν ἐταίμως ἔχειν ἡμᾶς ἢ καθ' ἡμᾶς Θέμις ἀναπείθει.

Ὅτι τριχῇ μερίζεται Ἀνθρώποις ὁ Βίος, καὶ ὅτι παντὸς τέ-
τε ἡ ἰσορία διδάσκαλός ἐστιν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΚΒ΄.

Καλῶς ἂν εἴποι τις ἐπισήμην εἶναι ὥσπερ τῶν ὄντων ἀπάντων, καὶ τῷ βίῳ. Καὶ ταύτην αἱ κατὰ φιλοσοφίαν Ἀριστοι εἰς τρία Γένη διεῖλον, ἀπὸ τῆς διαφορᾶς τῇ ὑποκειμένῃ τὴν διάκρισιν πεποιηκότες. Ὑπόκειται δὲ τῷ βίῳ ἦθος, οἶκος, πολίτευμα, καὶ περὶ ταῦτα καταγίνεται, καὶ πρῶτως περὶ τὸ ἦθος. Τῶν γὰρ κατ' αὐτὸ μὴ καλῶς διατεθειμένων, ἔτε τὰ κατὰ τὸ πολίτευμα ἔξει καλῶς. Ἐμοιγε δὲ διὰ παντὸς ἔδοξεν ὅποσον ἄντις ἰσχύ διακοσμήσαι τὸ ἴδιον ἦθος, τοσούτω μέτρω καὶ ὁ οἶκος αὐτῷ, καὶ τὸ πολίτευμα διατεθείσθαι. Καὶ δῆτα τῷ ἦθος ἐκτελειούμεν, καὶ ἀπεφθορότος, καὶ τῷ οἴκῳ, καὶ τῇ πολιτείᾳ, ἐκάσθῃ ἡ ἐξώλεια παρέπεσθαι. Πρῶτως ἄρα τὸ ἦθος, ὡς οἶόν τε κάλλιστα κατὰ τὰς θεσμῶν, οἱ σοφῶν παισὶν ἐτάχθησαν, εὐνομεῖσθαι, καὶ εἰς ἀρετὴν μεταρρυθμιζέσθαι, εἴτα τὰ περὶ τὸν οἶκον εὐθετεῖσθαι, καὶ τελευταῖον ἡ περὶ τὸ πολίτευμα διαγωγή, καὶ διατριβὴ ἐπιμελής γενέσθαι. Καὶ τοῖς τρισὶ τέτοις ὁ πᾶς βίος διαικεῖσθαι. Ἔσαι δὲ μέγα πρὸς τὸ δευτέρου ἐπιτήδευμα βοήθημα καὶ ἡ ἰσορία. Αὕτη γάρ ἐστι μεγίστη, καὶ ἐναργεστάτη διδάσκαλος τῶν ἠθικῶν, καὶ οἰκονομικῶν, καὶ πολιτικῶν τρόπων. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἰσοθευμένοις τῆς τε ἀγαθῆς, τῆς τε φαύλης διαγωγῆς τὰ προτερήματα, καὶ τὰ ἐλαττώματα ἐν μαθεῖν, καὶ ὡς πρὸς παράδειγμα ἑαυτὸν ἕκαστος ἔχει μεταμορφῶσαι. Τὰ μὲν ἀγαθὰ καὶ περικλεῆ μιμνήμενος, τὰ δὲ φαῦλα καὶ ἄδοξα βδελυττόμενος. Καὶ τοιοῦτον ἀποδείσσει σαφῶς εἰδώς, οἷον ἂν ἔλοιτο τρόπον, ζῶντα τ' ἐν τῷ βίῳ, καὶ ταῖς μνήμαϊς τεθνεῶτα.

Ὅτι τῇ φρονήσει, ἀλλ' οὐ τῇ θελήσει ὁπαδὸς ἡμᾶς εἶναι προσήκει.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΚΓ΄.

Ω τῆς ἡμετέρας ἀτυχίας, ἐ τῷ ἡμέτερον νοῶς, ἀλλὰ τῷ ἡμέτερον θελήματι ἐσμὲν αἱ πλείους ἀνδράποδα. Καὶ τὴν μὲν τῷ νοῶς ἔννοϊαν παραιτησάμενοι, τῷ δὲ θελήματι διακονῶντες ἐκφρόνως φερόμεθα, καὶ τὰ πολλὰ κατὰ κλημνῶν ὠθέμενοι ἰσχυρῶς ἀπολλύμεθα, ὅπερ γ' ἔδει πειθεσθαι τῇ φρονήσει, καὶ ταύτῃ χρωμένους

ὁδηγῶ πρὸς αὐτὴν ἀερόσαι, καὶ εἰ δεῖ καὶ βιάσασθαι τὴν θέλησιν, πράττοντας ἔχοντα βυλόμεθα, ἀλλ' ὅποσα προσήκει, καὶ ὅποσα συμφέρει.

Ὡς ἔδεῖ τῇ ποικιλίᾳ τῆς ἐν τῷ βίῳ δορυβεῖσθαι.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΚΔ'.

Τὰ ἐκ τῶν μελλόντων ἀπρόοπτα πολλὴν ἔχει ποικιλίαν, καὶ τὰ πλεῖστα δὲ μεγάλην ἐναντιότητα. Ὡς μὲν δοκεῖ τοῖς πολλοῖς τῆς τύχης παιζέσθης τὰ ἡμέτερα, ὡς δὲ τὰληθές ἔχει τῆς προνοίας ἔτω διοικήσθης τὰ ἀνθρώπινα, ὥστε μήτε τῇ συνεχεῖ εὐπραγίᾳ ἡμᾶς ἄγαν ἐπαίρεσθαι, μήτε τοῖς ἀενάοις δυσυχήμασι χαυνῶσθαι. Ἀλλὰ τοῖς μὲν σωφρονεῖν ἐκπαιδεύεσθαι, καὶ μετριοφρονεῖν, τοῖς δὲ μεμνήσθαι τῆς ἡμετέρας ἀδυνατίας. Εὖ γε τοιγαρὲν τοῖς ἀπ' ἀμφοτέρων ὠφελημένοις, καὶ καρπὸν δρεπομένοις ἀγαθόν.

Ὡς ὠφείλωσιν αἱ ἐπιταγαὶ δυναταὶ εἶναι, καὶ εὐχερεῖς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΚΕ'.

Ῥαδία μὲν ἐστὶν ἡ διὰ τῶν λόγων ἐπιταγὴ ἐκ τῆς ἰδίας ὑπολήψεως προεῖσα, χαλεπὴ δὲ ἡ τῶν πραγμάτων ἐνέργεια, τὰ πολλὰ δὲ καὶ ἀμήχανος. Οὐκ ἐν τῇ ἐπινοίᾳ τὴν ὑπόστασιν ἔχουσα, ἀλλ' ὑπὸ τῆς φύσεως τῶν ὑποκειμένων λαμβάνουσα τὴν ὑπαρξιν. Ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ ὑπολήψεις εἰσὶν ἐπισφαλεῖς, καὶ ἐπομένως αἱ ἐξ αὐτῶν ἀποφάσεις μὴ προσφνεῖς ἔσθαι, μηδὲ κατάλληλοι τοῖς πράγμασιν, ἔμονον τὴν εἰς ἐνέργειαν πρόοδον ἔχουσι δυσχερῆ, ἀλλ' εἰς τὸ ἀμήχανον ἀποκλίνουσι, καὶ μένουσιν ἀνενέργητοι. Καὶ διὰ τὰ ἐκ σφαλερᾶς ἀπινοίας μετακινεῖσθαι τὸ ὅρος τῆτο φαίη ἅν τις, τὸ δὲ μετακινηθῆναι πάντως ἔστιν ἀδύνατον. Καὶ τῷδε μεγάλως ἁμαρτάνουσιν οἱ κρατύντες, ὅποτε δηλαδὴ προσάττωσιν ἀδύνατα. Ἐθίζουσι γὰρ ἔτω τὸ ὑπὲρ τὸν εἰς ἀπάθειαν. Τοῖς γὰρ ἀμήχανοις ἔδυναμνοι πειδῆναι, ὕπερον καὶ τοῖς δυνατοῖς ἀπειθεῖς γίγνονται. Τῆς γὰρ ἀπειθείας ἀπαξ γενομένης, ἔσώζεται τὸ πειθήνιον τῶν ἀνθρώπων, καὶ ῥαδίως ὑποδωλόμενων μετὰ τὴν γεῦσιν τῆς ἐλευθερίας.

Περὶ προδιασκέψεως τῶν Ἐγχειρημάτων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΚΖ΄.

Νυνεχῆς ἀνδρὸς ἐστὶν ἴδιον, πρὶν ἔργῳ τινὶ ἐγχειρῆσαι τὸτο καλῶς ἐξετάσαι, πότερον σύμμετρον ἐστὶ τῇ αὐτῇ ἰσχύϊ, ἢ ὅ; Ἐὰν γὰρ χαλεπὸν ἢ ὁ ἀκατέργασον, ἢ τῆς δυνάμεως αὐτῇ κρείττον, ἢ μᾶλλον ὑποσίσσεται πόνον, ἢ ὁ τελευταῖον μεγάλῃ πεῖσεται ζημίαν. Πρὶν γὰρ ἡμᾶς ἀρξάσθαι ἐφ' ἡμῖν ἐστὶν ἕκ ἀρξάσθαι. Ἀρξαμένοις δὲ ἕκ ἐφ' ἡμῖν ἔσαι ὅποτε ὁ βελοίμεθα λῆξαι. ἀλλ' ὥσπερ ἐδεδεμένοις ἀνάγκη ἐστὶν ἐπακολουθῆσαι ἄγοντι, ὁ φέροντι παραπλησίως τοῖς πῶλῳ, ἀήθει, καὶ ἀτιθάσσω ἐποχρῆμένοις, οἵτινες ἐπιδόντες ἕκ ἔτι δύνανται ἐπιχεῖν αὐτὸν, ἀλλὰ φέρονται ὅποι φέροι μετὰ πολλῷ κινδύνῳ. Καὶ δὴ τῶν ἔργων ἀρξαμένοις χερὶ πρῶτον ἡμᾶς βασανίσαι, εἴθ' ὅπως ἐπιχειρήσαντες εὐτυχῶμεν ἐν τοῖς κατορθώμασι.

Πρὸς τὰς νέας περὶ τῆ εἰς εὐφημίαν Καλῶπισμῷ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΚΖ΄.

Ἐστὶ καὶ ἀλλ' ἅττα τὰς νέας ὠφελεῖ, ὅπως χερσὶν ὄνομα περιβάλλοιεν. Τοῖς ἡδυνάξουσιν ὡς μάλισα καιρὸς ὑπάσχει εὐφημίαν αὐτοῖς περιποιήσασθαι. Ἐκ γὰρ τὴν ναντίε, καὶ γε ὕστερον μετὰ μελοὶ γενόμενοι τῆς ἀμελείας περὶ τὴν ἐπίκτησιν τῆς ἀγαθῆς φήμης, ταύτης διὰ πολλῆς σπαδῆς ἀντιποιήσαντα, ἀλλ' ὅμως δευσοποιός ἐστὶ σφίσι ὁ ἀναπόπλυτος ἢ φαύλη φήμη, ὥσπερ ἐν τῷ καινῷ ἀγγεῖῳ τὸ δυσώδες, ὁ ταῦτα μέντοι γε μάλισα προξενεῖ καλὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόληψιν, ἐὰν ὅτε διαβολὰς ἡδέως ἀκώωσιν, ὅτε διαβάλλουσιν ἄλλους, ἀλλὰ τηρήσωσιν εἰλικρινῇ, ὁ ἀκηλίδωτον τὴν γλῶτταν αὐτῶν ἐκ ἤττον, ἢ τὰ ὦτα, ὁ τότε ὅπως ἐπιμεληθήσονται, ὥστε ὁ τὰς συνουσίας διαδράναι τῶν ταῖς διαβολαῖς ἀχολεμένων. Ἐπὶ δὲ ἐὰν μηδὲν ὕβρις ὡς μετ' αἰσχρότητος ἀναιδέσιν ὀνόμασι χρώμενοι. Σημεῖον γὰρ καθαρεῖς ψυχῆς ἀγνέυουσα γλῶσσα. Καὶ ἐὰν δὲ τύχη παρ' ἄλλων ὕβρις ἴδῃται, ἐ ταῖς ὁμοίαις ὕβρεσιν ἀπαντήσωσιν, ἀλλὰ σιωπῇ χερσάμενοι καὶ ἀνοχῇ, καὶ ὡς ἀποκρίσεως ἀπαξιῶντες τὰς μὴ καλῶς φεγγαμένους. Καὶ Σωκράτης γὰρ ἀπαντήσαι πρὸς τίνα ὕβριζοντα παροτρυνόμενος ἀπὸ συνοδοιπόρου, καλῶς ὑπέλαβεν, ἄρα σὺ οἶε λακτίζοντι ὄνῳ δεῖν ἡμᾶς ἀντιλακτίζασθαι; Τοῖς δὲ λίαν ἀναιδέσι, καὶ ἀποτόμοις εἰπεῖν ἀρκεῖ, ὡς σὺ μωρὸς εἶ, ἀλλ' ἕκ ἐγώ. Πρὸς δὲ ἐὰν τὰ παρὰ τῶν ἄλλων ἐν ταῖς ὁμιλίαις πλημελόμενα εἰς τὸ ἡπιώτερον, καὶ ἀνεκτότερον ἐξηγήσων.

ται. Καὶ ἄλλοι μὲν ὅποσοι εἰς τὸ ἱταμώτερόν εἰσι κεκλιμένοι τὰ δεξιὰ χεῖρ ὀρε-
γνύμενα, τῇ λαίᾳ λαβέτωσαν, αἱ δὲ φήμης ἀγαθῆς ἔρασαι τὰ τῇ ἀριστερᾷ διδό-
μενα, τῇ δεξιᾷ λαμβάνοντες μεταγινώσκοντας ἔξῃσι τὴς ἀπαυθαδισαμένους. Καὶ
τῷτο δὲ πολλῆς ἐστὶ σπεδῆς ἄξιον, ὅπως ἐν ταῖς ὁμιλίαις σιωπὴν μᾶλλον φυλάτ-
τοιεν, καὶ μὴ ἐρωτώμενοι ἐκ ἀποκρίνοιτο, καὶ ἐρωτῶσι δὲ ἀποκρινόμενοι, τὴν πεῦ-
σιν θεραπεύσαντες ἢ παρεκβαίνοιεν, ἕτε διεξοδικώτερον ἀπαντῶντες πολυμαθείας
ἐπίδειξις ποιήσουσι. Ὁ γὰρ νέος ὅσον γε καὶ ἐπίσαιτο τὸ πλεον ἐκ οἶδε, καὶ
κατηγορίας ἐκ ἐστὶν ἀνυπεύθυνος. Κακεῖνο δὲ τοῖς νέοις ἐπιμελὲς ἔσω, ὅπως μὴ τοῖς
παρέργοις ὡς ἔργοις προσέχῃσι. Τὸ γὰρ ἀργὸν ἀλυσιτελὲς μὲν, ἀλλὰ τῆς περὶ
τὰ πάρεργα ἀσχολίας αἰρετώτερον, ὅσον γε βέλτιον τῷ κακῷ πράττειν, μέγα δὲ
τοῖς νεάζουσιν αἴχος ἢ προπέτεια. Καὶ πρωτεύουσιν ἄρα οἱ τῷ λόγῳ τοῖς δευτερεί-
οις ἀρεσκόμενοι. Καὶ ταῦτα μοι ἔς γε τὸ παρὸν ἔπεισι περὶ τὰς διαλέξεις. Περὶ
δὲ τὰς ἐδῆτας ἢ περιττὴ ἐπιμέλεια λίαν ἐπισφαλὴς, καὶ φήμης ἐκ ἀγαθῆς αἰ-
τίας, καὶ γυναιξὶ μᾶλλον προσήκουσα, ἢ μὴδ' αὐταῖς. Μέτρον μὲν ἐν ἔσω τῶν ἀμ-
φισμαμάτων, ὅπως μὴ τῶν ὀρώντων ἐφέλκῃσι τὰς ὄψεις, ἀρεπεῖς φανεῖσθαι εἴτε
κατ' ἑλλειψιν, εἴτε καθ' ὑπερβολήν. Ἀμφοτέρω γὰρ ἐκπλήττει τὴς θεωμένους·
ἔχει δὲ ἐν ταῖς ἐδῆσι πολλήν τινα μοῖραν ἢ τῶν ἡμερῶν διαφορὰ. Ζητῶσι γὰρ ἄλ-
λαι ἄλλο καλλώπισμα. Τέτων δὲ τῶν ἐπιθυμιμάτων γεμόντων τῶν παραινετικῶν
βιβλίων, τί χεὶρ μηκύναι τὸν λόγον.

Περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἄκρων Βλάβης, καὶ τῆς ἐν τῷ μέτρῳ
'Ωφελείας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΚΗ'.

Εἰς τὰς ἀκρότητας αἰὲ καὶ τὰς ὑπερβολὰς ὁ ἄνθρωπος ἐκτραχιλίζεται, εἴτε τῆς
μεσότητος ἀσόχαστος, εἴτε τοῖς πάθεσιν ἀνασπώμενος, εἴτε καὶ τῆς ἄκρων αἰτε δὴ προ-
φανῶν ὄντων ἀπὸ τῆς φανομένης ὠφελείας ἀφελόμενος. Τὸ γὰρ μέτρον ὡς ἐπὶ τὸ
πολὺ λανθάνει, καὶ φεύγει τὴν αἰδήσιν τῶν μὴ μετ' ἐπιμονῆς σκεπτομένων, ἀλλ'
ἐξ ἐπιπολῆς διατρεχόντων τὰ πράγματα. Ὁ δὲ τι θεῶν ἐχεφρόνως ἐθέλων εἰς θά-
τερον τῶν ἄκρων ὠθέμενος ἐν τῷ ἔργῳ, τὸ ἀντίθετον κατ' ἀκρότητα εὐθὺς εἰς νῦν
ἀγέτω. Βίτα τῶν ὑπερβολῶν εὖ εἰδὼς τὴν λύμην, καὶ ταύτην ἐκπερισσὴ διανού-
μενος μετ' εὐλαθείας ἀφ' ἑκατέρου τῶν ἄκρων ἀναχωρῶν, τὸ μέτρον καὶ ἀδιάφορον
θήσεται ἐν τῷ νῷ, καὶ τῷ τῷ διαμενεῖ. Ἀπὸ γὰρ αὐτῆς ὁποτέρῳ ἂν βέλαιοιτο τῶν
ἄκρων δύναται προσπελάσαι. Ἀπὸ δὲ τῶν ἄκρων μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ἔχ' ἔτως

εἶν εὐχερὲς ἐπὶ τὸ μέσον ἵεναι. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καθεστὼς ἰσχύει, καὶ μάλιστα τῶν ἀκρῶν τὰς περιτάσεις θεωρῆσαι, καὶ μετὰ σοχασμῶ ὕψους εἰδεῖσθαι δύναται προσιέναι. Ἐχει δὲ καὶ τῷτο τὸ πλεονέκτημα ἢ ἐν τῷ μετρίῳ μέλλουσις. Ὅτι ὅτε γίνεται κατάφωρος, ὅτε συνδεῖται τῇ ἀνάγκῃ τῶν ὑπερβολῶν, ἀλλ' ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας ἀπολύτως ἔχει. Καὶ δὴ καὶ τὰς ἐν τοῖς ἀκροῖς βλάβας διαδιδασκῶν ἔχει τις τὰς ὠφελείας ἐκατέρωθεν ἀρύταδαι.

Περὶ Ἀφορισμῶ τῶν Ὀρίων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Κ Θ'.

Τῇ νυχθημέρῃ εἰς εἰκοσιτέτταρας ὥρας ἐκτείνοντος, ἐπεὶ δὴ τὸ τριτημέριον ὥς χρεωστέμενον τῇ ἀνέσει τῆ Σώματος, καθεύδοντες ἐξ ἀνάγκης ἀναλίσκομεν, τῶν λοιπῶν δύο μερῶν τῆς ἡμέρας τὸ μὲν ὀφειλόμενον ἀποδεσδῶ τῷ δεδωρηκότι Θεῷ ἐν ὕμνοις, καὶ ἐντεύξεσι περαινόμενον, τὸ δὲ πάλιν τῇ τροφῇ, καὶ τῇ ρώσει, καὶ τῇ ἀναψυχῇ τῆ Σώματος, τὸ δὲ λοιπὸν ἀνθρώπῳ περπύοντως, καὶ ἀεμολίως πρᾶσαναλισκέδῳ ἐν σπουῇ, καὶ ἀχαλίᾳ, καὶ παιδείᾳ, καὶ μαθήσεσιν. Ὡς καὶ ἐκαστὴν ἡμῶν ἡμέραν προδῆκην τινα Ἀρετῆς, καὶ Ἐπισήμης ἀξιόλογον γενέσθαι.

Περὶ τῆς τῶν ἔργων Εὐκαιρίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Λ'.

Καθάπερ οἱ καρποὶ καιροῖς ἰδίῳι φυόμενοι καλῶς πεπαίνονται, καὶ τροφήν διδόναι τοῖς γενομένοις ἱκανήν, πρὸς δὲ τῇ γεύσει παρέχουσιν ἡδονήν, ὅτωι καὶ τὰ ἔργα Ἀνθρώπων ὑπάγοντα καρποὶ ἐν καιρῷ πρᾶσσόμενα μεγάλας χορηγῶσιν ὠφελείας, πρὸς δὲ καὶ τοῖς πρᾶσσεσιν εὐκλειαν ἐκ ὀλίγην, καὶ θυμὸν διὰ τὴν σμικρὰν πορίζονται.

Περὶ τῆς ἐν τοῖς πρᾶσσομένοις Κάλλους.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Λ Α'.

Παντὶ πρᾶγματι τὸ οἰκεῖον ἐνεῖναι δεῖ Κάλλος, ὃ καὶ μᾶλλον ἀντιπασητέον, ὅσον γε πλεον ὑπαλήψεται κινεῖται καὶ φέρεται τὸ τῶν Ἀνθρώπων Γένος. Καὶ διὰ

τὸτο τὰ μὲν περικαλλῇ εἴθε τεθηπέναι, τὰ δὲ δυσεῖδη παντάπασιν ἀποξέφεται, καὶ τὰ κάλλι τῶν πραγμάτων τὴν ἑνδον ὑποφαίνει τελειότητα, καὶ παρομαρτῶσι ταῖς ἐντὸς διαθέσεσιν αἱ κατ' ἐπιπολὴν μορφαί, καὶ πίσι ἐκείνων ἐχέγγυον παρέχονται.

Περὶ Ποικιλίας Βίᾱ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Α Β'.

Οὐχ ἀπλῆς ὁ βίος Ἀνθρώπων, ὅδε ὁ αὐτὸς αἶ, ἀλλ' ὅδε ὁμοιος ἑαυτῷ δι' ὅλε, ἀλλ' ἐπίμικτος. Μάλισα δὲ παμμιγῆς, καὶ πάθεσι πολυχιδέσι διαπλεκόμενος, καὶ ἐξ ἄλλῃ εἰς ἄλλο μεταβαίνων τοῖς ἐναντίοις ἐκάστοτε παίζεται, καὶ πιέζεται. Δεῖ γὰρ ἡμᾶς τὴν αὐτῇ παλὶρροίαν εὖ εἰδότας, τῇ μὲν ἰχυρῶς ἐπέχειν αὐτὸν, ἵνα μὴ τὸ παράπαν αἰχρῶς ὀλιδαίνωμεν, τῇ δὲ καὶ αὐτῷ μεθαεμόζεσθαι, ἵνα μὴ πάντως ἀντέχοντες τῇ μάχῃ διαρραγῶμεν. Ὁ δὲ τρόπος ὅτος τῇ φρονήσει, καὶ τῇ συνέσει κατορθῆται.

Περὶ Ῥαθυμίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Α Γ'.

Αἰχύνθητι, καὶ λίαν αἰχύνθητι ὅτι τῶν σῶν μελῶν ὁ παυομένων σοι διακονεῖν, καὶ τὰς ἀναγκαίας ὠφελείας παρεχόντων ἀδιαλείπτως, σὺ τοσῶτον ἀπορραθυμεῖς, καὶ τῶν δεόντων ἀφροντισεῖς. Τί δὲ φημί τὰ μέλη; ὅπῃ καὶ τὰ σοιχεῖα, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἀνατιθέμενα, καὶ ἔρανοι αὐτοὶ καὶ Κόσμος ἅπας σοι διύπηρετῶσι, καὶ μάλα σπουδαίως, ὥστε μηδὲν ἡρεμεῖν σὺ δὲ μόνος ἀργὸς ἀσχάλλεις, καὶ ἐλινύεις, καὶ κατοκνεῖς, εἰς ἃ καὶ μάλισα δεῖ προσέχοντα, καὶ χολάζοντα διατελεῖν.

Περὶ Ἀμνηχάνε διορθώσεως.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Α Δ'.

Καθάπερ τὰ Σώματα μηδὲν ὑγιὲς ἔχοντα μέλος μηδέποτε τὴν προσήκυσαν ὑγιείαν ἀναλαμβάνουσιν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ χεῖρον ῥέποντα τελευτῶσιν, ὅτῳ καὶ ὦν ὁ βίος ὅλως ἐστὶν ἀμάετμα μηδεμίαν ἐπανόρθωσιν ἐπιδέχονται. Ὡς περ γὰρ Πηγὴ τῆς

εὐρωσίας ἐν τοῖς σώμασιν ἢ τῆς καρδίας εὐεξία, καὶ ταύτης ἰσαμείνης εἴτι ἀδενές εὐχερῶς ἀναρρώννυται, ἔτω καὶ τῷ βίῳ τῆ νοός, ὅα κρηπίδος, εὖ βεβηκότος, καὶ ὑγιῶς ἔχοντος ἢ τῇ λοιπῇ δόρθωσις ῥᾶον ἐποικοδομεῖται, καὶ τὰ ἐπὶ μέρεσ ἀνομήματα εἴτε κολαζόμενα, εἴτε ἐξαλειφόμενα παντάπασι ἀποβάλλεται, ὥστε μὴδε γεγονέναι γινώσκειται. Εἰ δὲ καὶ γινώσκοιτο, ἀλλὰ κλέος ἢ ἀπὸ τέτων ἀπαλλαγῇ, καὶ τῆς καθ' ἑαυτὴ νίκης τρέπαιον ἀρράγες.

Περὶ χρηστῆς Ὀμιλίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Λ Ε'.

Παῖδες ἰατρῶν εὐκραῦς αἵματος ὠφελείας ἐπαινείτωσαν, ὅτι φασὶ μυριάκις εἰσπνεόμενοι τὴν ἐσίαν ἀναζωπυρεῖ τῆς καρδίας, ἀλλ' ἔδεν ἦττον ἂν ἐξυμνήσαιμι τὴν ἐξ ἀγαθῆς ὀμιλίας ἀπόπνοιαν τὴν ἐπιφοιτῶσαν ταῖς νεοθαλέσι ψυχαῖς, ὅτι καὶ ταύτῃ τὰ τῇ νοός ἐμπυρεύματα μεγάλως ἀναρρίπίζεται, καὶ εἰς φῶς πρόεισι διαυγέσατον.

Περὶ φειδῆς χρόνου.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Λ Ζ'.

Ἡλίδιος, καὶ βλάξ, ὅς τις ἂν τῶν δεόντων ἀφροντισῶν τοῖς μὴδὲν ὠφελήσονται τῶν κτημάτων τὸ τιμαλφέσατον τὸν χρόνον ἀναλίσκει καὶ διαφθείρει τῆς ἐπειτ' ἐπὶ τέτῳ μεταμελείας ἐς τὸ μὴδὲν ξυνοισέσης.

Περὶ τῆς μεταξὺ τῶν Παθῶν καὶ τῇ Νοός μάχης, καὶ τῆς τέτων διαλλαγῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Λ Ζ'.

Ῥεῖ διὰ παντὸς μεταξὺ τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς, καὶ τῇ καλῶς ἐξησκημένῃ νοός μάχητις ἀένναος καὶ ἀδιάλλακτος, τῶν μὲν ἀναρρύγνυμένων αἶε ἐπὶ τὰ τετρηνά, καὶ καταθιγνύοντα αὐτήν, καὶ τέτων ἐπικρατῇ γενέσθαι διαγωνιζομένων, τῇ δὲ ἐξ ἐναντίας ὑποτιθεμένη, καὶ ἀντωθέντος αὐτὰ, καὶ ἀναιρῆντος αὐτὰ, ἢ κολάζοντος, καὶ ὑποχείρια, καὶ πειθήνια ποιεῖν ἐπεγομένε, τῶν δ' αὖ ἀγχιαινομένων καὶ ἀνται-

ρόντων, καὶ ἀναπαλαῖσαι τὴν ἥτταν ἀναθάρρυντων, ἐκείνους δὲ μηδὲν ἑλάττω ἀνισαμένους, καὶ πολύχεν εὐτρεπίζοντας μάχην. Τῆς νίκης γὰρ εἰς ἐν τῶν παθῶν ἀποδλεψάσης ἔρρει τὰ καλὰ, ἀγαθὰ, καὶ πᾶν οἷχεται κλέος, καὶ τὸ λοιπὸν ἀπώλεια παντελὴς ἔπεται, καὶ ἄεθρὴν ἀνασκάπτεται τῷ νοῷ ἡ Ἀκρόπολις, αὐτῷ δὲ κρατήσαντος αἱρεται τρόπαια, κατὰγονται θριάμβοι, ἡχῶσιν εὐφημῖαι, καὶ τὰ πάθῃ τῷ θριαμβευτῇ τὰς χεῖρας παρέχουσι δεδεμένας, ἐς τὸ πῖον ὑποκλίνοντα τὸν αὐχένα, καὶ φόρος ἀποίσοντα τὰς λυσιτελεσάτους. Ὀφελᾶσι γὰρ ἐν δουλείᾳ, καὶ ὑποταγῇ, καὶ ὑπηρεσίᾳ γενομένα τὰ πάθῃ. Τῷ μὲν θυμῷ τῶν αἰχρῶν ἀφηνιῶντος, τῆς δὲ ἐπιθυμίας τῶν καλῶν ἐφιεμένης, καὶ ἄλλῃ πάθος εἰς ἄλλο τι χρεῖσιμον νοῶς ἄγοντος καὶ συναντιλαμβανομένου, καὶ τῇ τοιαύτῃ συνδρομῇ ψυχῆς τε καὶ νοῶς πολλοῖς ἀγαθοῖς βρυσόντων, καὶ σεμνυνομένων.

Περὶ Ἐγχειρημάτων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ ΛΗ΄.

Τῶν ἐγχειρημάτων, καὶ μάλιστα τῶν ἐν τοῖς πολιτεύμασι πραττομένων τὰ πλείω μὲν ὡς ἀληθῶς ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα χαλεπὰ, καὶ δυσχερῆ, τὰ πλείω γ' ὁμῶς αὐτοὶ ποιῶμεν δυσκατόρθωτα, καὶ δυσεξίτητα τῇ περὶ αὐτὰ σφαλερᾷ ἀχαλῖα, ἢ καὶ τὰ ῥᾶτα πολλάκις ἐξ ἀγνοίας, ἢ ἀπειρίας χαλεπότητι περιπίπτει, καὶ εἰς πολλὰ ἄττα ἀτοπήματα ἡμᾶς ἀπάγει. Τῶν μὲν ἔν καταρθωμάτων ἑδ' ἂ παρ' ἡμῶν ἔχει τὸ ἐνδοσίμον, καὶ μηδαμῶς ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἀναφύεται, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἡμετέρας προαιρέσεως λαμβάνει τὴν ἀρχὴν, καὶ τὴν ὑπαρξιν, τὰ δὲ εἴτε ἐκῶσιν, εἴτε ἄκωσιν ὁ χρόνος ἡμῖν, καὶ ἡ τῷ πολιτικῷ κατασκήματος ἀνάγκη ἐπάγει, καὶ πρὸς αὐτὰ τὴν ἡμετέραν ἔλκει σπυδὴν. Καὶ τῶν μὲν πρώτων ἡ ἐκδοσις εἴτ' ἀγαθῇ, εἴτε φαύλῃ γενομένη ἔπαινον ἡμῖν, ἢ ψόγον ἐπιτίθησι, τὰ πολλὰ δὲ καὶ ὠφέλειαν, ἢ ζημίαν, τὰ δὲ δευτέρω, ὡς μὴ τῆς ἡμετέρας θελήσεως ἐξηρημένα, καλῶς μὲν πραχθέντα κλέος προξενεῖ, καὶ τιμὴν, ἄλλως δὲ πῶς προϊόντα, καὶ τελευτῶντα ἔχ' ἔτω τοῖς χειριζομένοις ἐπιβλαβῇ, καὶ δυσκλεῇ γίγνεται. Ὅσα μὲν ἔν αὐτοὶ καταρχόμεθα τέτων πρότερον πολλὴν ἔχοντες ποιῆσαι πρόνοιαν, καὶ μελέτην, καὶ ἡ παρῆναι τὰ λίαν χαλεπὰ, ἢ καὶ διὰ πολλῆς προμηθείας τὴν τέτων ἐπιτηδεύσαι κατόρθωσιν, ὑπὸ τῆς περὶ αὐτὰ ῥασώνης, καὶ ῥαθυμίας, τῆς τε φήμης, καὶ τῶν πραγμάτων μεγάλῃ ὑφιστάμεθα ζημίαν. Ὀφείλοντες γὰρ εἰδότες τὰς ἰδίας δυνάμεις, καὶ ἀντικαταμετρῶντες τοῖς ἐγχειρήσασιν, εἴτ' ἐπειδὴν εὖρωμεν τὴν ἡμετέραν ἰχὺν κατάλληλον, ἢ καὶ περισσεύσαν, ἄρχεσθαι, φεῦ, πόσῃς

ἐσμ' ἀνοίας σημεῖον ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ ὑπὸ τῷ ἄχθῃ ἐς γόνυ κάμψαι, καὶ σκάσαι, καὶ παραιτήσασθαι τὴν ἐγχείρησιν, ἢ καὶ κακῶς αὐτὴν ἐκτελέσαι, καὶ μετὰ δυσκλείας. Καὶ διὰ τῆτο εἰκόασιν ἐμοὶ οἱ χαλεπωτάτοις ἔργοις ἐπιχειροῦντες, ἀμαθέσιν ἐπιβάταις ἵπποις μὴ πειθηνίοις ἐποχήμενοις, καὶ ἄνω καὶ κατω φερομένοισι, ἐδ' ὅτε δὲ καὶ ἐκτραχηλιζόμενοις. "Ὅσοι δ' ἔργων ἅπτανται ῥαστέρων παραβαλλέδωσαν τοῖς ἀρίστοις τῶν ἐπιβατῶν τοῖς χρωμένοισι γενναίοις μὲν ἵπποις, ἐξησχημένοις δὲ, καὶ εὐκύναις, καὶ τῷ χαλινῷ παντάπασι πειθομένοις. "Ἰσῶσαν δὲ καὶ τῆτο ὅσοι νέων ἄρχονται πραγμάτων, καὶ μετὰ πολλὴν σκέψιν ταῦτα διοικονομήσασιν πολλὰ ἄττα μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ἐπισκῆψαι αὐταῖς ὀχληρὰ, καὶ δεινὰ, ὧν ὁ δόλος εἶχον προεδέσθαι τὴν ἀπάντησιν. Οὕτω δὲ πέφυκε τὰ ἀνθρώπινα, καὶ τοῖς μετὰ πολλῆς σκέψεως ἐνηκολιμένοις ἀδόκιμά τινα φέρεται τῶν πραγμάτων ἢ πρόδοσις ἀπὸ πολλῶν περιστάσεων εἰς τέμφανές ἀνακύπτοντα, καὶ διὰ τῆτο εἰ καὶ ἀκλέεσσοι, βεβαιότεραν ὁμῶς ἔχουσι τὴν ἐγχείρησιν, ὅσοι διὰ τῆς πεπατημένης ὁδῶς ἔρχονται, καὶ τοῖς ἡγεμένοις ἔπονται κατ' ἵχνος εἰς μηδὲν καινὸν εὐτολμοὶ γιγνόμενοι. Εἰ δέ τι νῶν πραγμάτων, καὶ νέας εὐφροσύνης ὁρεξεις ἐπιγένοιτο, καὶ κατ' ἀρχὰς μεγάλην ποιείτω πρόνοιαν, καὶ ἀρεξάμενος φερέτω ὅσα φέρεται τὸ φέρον, καὶ πρόσω χωρεῖτω, ἢ ἅμα τῇ δυσπραγίᾳ τελευτήσων, ἢ μετὰ πολλῆς κλέους εἰς τὸ τέλος ἀφιζόμενος. Εἰς ὅσα δὲ ἡμᾶς ἡ χρεία καλεῖ τῶν πραγμάτων τέτοις ἐξ ἀνάγκης ἐπόμεθα, τὴν μὲν εὐχέρειαν μασεύοντες ἀπανταχόθεν, καὶ τὰ πρόσφορα περιποιούμενοι, τὰς δὲ δυσχερείας ἢ φυλαττόμενοι, ἢ ἐξομαλίζοντες ὅσον οἶσι τ' ἐσμέν, ἅμα μὲν βυλευόμενοι, ἅμα δὲ πρᾶττοντες, καὶ οἷα δυσὶ πασὶν ἐρεϊδόμενοι, τῇ εὐθυλίᾳ, καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ. Ταχύνοντες μὲν, ἵνα μὴ τῷ καιρῷ ἐξολιθίσωμεν, βραδύνοντες δὲ περὶ τὰς βυλάς ὅσον ἡμῖν ἐγχωρεῖ. Καὶ τοῖς τοιούτοις εὐτόλμοις εἶναι δεῖ, καὶ σεῖρῃς, ἐξίσου χρωμένους τῇ ἐπιμονῇ, καὶ τῷ θάρρει· τῷ μὲν γὰρ τὰς δειλοτέρους ἀναλαμβάνομεν, τῇ δὲ τὰς λίαν ταλμηρὰς οἷα χαλινῷ κατέχοντες, καὶ συμφυλάσσοντες εἰς τὰς χρείας, καὶ ἄλλη μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις ἢ ἐν παραβύσει σκέψις, ἄλλη δὲ ἢ ἐν φανερῷ τριβή. "Εὐθα γὰρ καταφανεῖς ἐσμέν καὶ κατάφωροι πολλῶν δεόμεθα καλλωπισμῶ, ἐν δὲ τῇ καθ' ἑαυτὸς ἢ καὶ μετὰ τῶν οἰκειοτάτων διατριβῇ γυμνὴ προκείδω τῶν πραγμάτων ἢ κατάσασις. Πρὸς γὰρ τὸν ἄγαν καλλωπιζόμενον ὀλίγοι τινὲς εἰσιν οἱ τὰ δέοντα βυλεύοντες. Σχεδὸν ἂν ἐν πᾶσι τοῖς ἐγχειρήμασι ἄλλως καθ' ἑαυτὸν διασκεπτέδω, ἄλλως μετὰ τῶν οἰκείων, καὶ ἄλλως πρὸς τὰς πολλὰς. Καὶ καθάπερ οἱ ἐν ἀγοραῖς ὃ πᾶσι τὰ πάντα δεικνύουσιν, ἀλλ' ὅσα τοῖς ὠνηταῖς ἐπιτήδεια φαίνεται, καὶ δεικνύμενα πιπεράσκειται, ἀλλ' ἢ ἀτιμάζεται, ἔτω τοι καὶ τοῖς ἐγχειρήσεσιν ὃ πᾶσι τὰ πάντα προκείδωσαν, ἀλλ' ἐκάσω τὰ δέοντα, καὶ ὅς' ἀναπειθῇ ἢ τῆς ὠφε-

λείας ἐλπίς, τῷ καιρῷ, καὶ τῷ τόπῳ, καὶ τῶν προσώπων μάλις αἰσχυρομένοις. Πολλὴν γὰρ ἀπαιτεῖ μεταβολὴν ἢ τῶν κατ' αὐτοῖς περιστάσεων ἀναπόλησις. Μῆτε τοίνυν ἄρχῃ ῥαδίως, μῆτε πάντῃ, ἀλλ' ὅσον βραδέως ἐπιχειρῆσαι δεῖ, τοσῆτον εἰκὸς εἶναι ἐμμένειν ἀνδρείως, καὶ καρτερώς, καὶ εἰ λόγῳ μεταγινῶναι, καὶ παραιτημένους ἐπιστρέψαι, ἐπισφαλές ἐστι, καὶ ἀκλεές, πόσω μάλλον ἔργῳ τινὸς ἀψαμένους τὴν ἐγχείρησιν ἑάσαι δυσκλεές ἐστι, καὶ ἀπόπτισον, καὶ Γυναιξὶν αὐταῖς ἀπρεπές. Τὸ μὲν γὰρ ἐκ ῥάσε τοῖς ἐγχειρήμασιν ἐπιτιθέναι κῆφον ὅλως ἐστι, τὸ δὲ ἐπιτιθεμένους ἐκ τινος ἐμποδῶν ἰσαμένους παύσασθαι, ὁπίσω χωρῆσαι ἀνάνδρῳ ἐστὶν ὅλως. Δεῖ δὲ καὶ τοῖς δυσχερεσὶ σφᾶς αὐτὸς ἀηττήτης παρέχειν, τῶν μὲν ἀντιπιπτόντων ὀλιγωρεῖντας, τῶν δὲ ἀδοκίμων ὅσα καὶ προεγνωσμένων καταφρονεῖντας, καὶ παρὰ πάντων ὠφέλειαν, καὶ ἰσχὺν ἐραυζομένους. Ἐγνωμεν ἡμαρτηκέναι; Ἀλλὰ τὸ ἀμάρτημα τῇ ἐπιμονῇ διορθώσωμεν, ἵνα μήποτε κατάφωροι γενώμεθα.

Περὶ Φειδωλίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΡΑΘ.

Ἄοριζόν τι ἐστὶ Φειδωλία, καὶ ἀκρατεία· ἕτε γὰρ ἀπὸ τῶν πραγμάτων, ἕτε ἀπὸ τῶν προσώπων ὀρίζεται. Πολλὰκις γὰρ μεγάλα δαπανῶντες ἀκρατείας ἐκ εἰς δεικνύμεθα, καὶ πολλάκις σμικρῶν τινῶν πεφεισμένοι Φειδωλίας γραφὴν ὑφίσταμεθα, καὶ τὰ αὐτὰ ἀναλίσκοντας τὲς μὲν ἀκρατεῖς καλεῖμεν, τὲς δὲ Φειδωλές. Οὐ ῥαδίον ἔστι τὴν τέτων ὀρίσαι φύσιν, καὶ ἔτι ζωγραφῆσαι, ὥστε καλῶς ἀλλήλων διακριθείσας γενέσθαι παντάπασιν ἐπιδόλης. Εἶποι δ' ἄν τις ἄρα καλῶς τὴν πέρα τῷ δέοντος γενομένην τῶν πραγμάτων ἀπόχρησιν ἀκρατείαν μὲν εἶναι ὅταν πλεονάζῃ, Φειδωλίαν δὲ ὅταν ἐλλείπῃ. Καὶ περὶ ἑλλείψεως καὶ πληρομονῆς πᾶσα ἐν τοῖς πρὸς τι τέτακται, καὶ Φειδῶ, καὶ ἐκτένειαν ἐν καὶ ταῦτό ἐνδέχεται γενέσθαι ἀναφερομένην πρὸς ἄλλο, καὶ ἄλλο, καθάπερ καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα μέγα καὶ μικρὸν λέγεται τῇ διαφορᾷ τῆς ἀναφορᾶς. Εἰς τῷτο λοιπὸν ἢ πᾶσα κατατενέδω σπεδῇ, ὅπως ὁ τῶν δέοντων δαπανημάτων διορισμὸς καλῶς τάτταται, εἴθ' ὁ μὲν περὶ αὐτὰ ἐλλείπων Φειδωλὸς εἰρήδω, ὁ δὲ περιττὸς ἐκτενής τε, καὶ ἀκρατής. ἄλλων δὲ ἀναλωμάτων ἄλλοις προσηκόντων εἰάν ὁ πολλὸν ἄττα προσαναλίσκειν ὑπὸ τῷ δέοντος ὑπαγόμενος ἐν τέτοις ἐλλείπῃ, Φειδωλὸς ἢ μόνον, ἀλλὰ καὶ γλίχρος εἰκότως ὀνομαζέδω· ὁ δὲ μικρὸν ἄττα δαπανᾷν ὀφείλων, εἰάν μεγάλους δαπανήμασι κατατρίβῃ τὰ οἰκεία, ἢ μόνον ἀκρατής, ἀλλὰ καὶ φθορεὺς δικαίως προσαγορευέδω. Καὶ δῆτα ὁ βολῆς φθορεὺς λέγεται τις· πολλάκις, ἄλλῃ τινὸς θησαυρὸν ὅλον ἐξαναλίσκοντας, καὶ μὴ ἀ-

κρατείας κατηγορούμενα. Ἐκείνους δὲ μάλιστα σοχατεύει ἐν τούτῳ, ἵνα τῷ θέντος μετ' ἀκρίβειας ὁ ὅρος γένηται καταφανής. Αὐτὸς γὰρ ἐξ ὁμοίων ἀκρατείας τε, καὶ φειδωλίας τὰς χαρακτῆρας ποιήσει καταδήλως. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τέτοις ἔτι τοῖς πράγμασιν ἀκριβῶς χρῆσθαι, ὥστε μηδὲν ἁμαρτῆσαι ἀμήχανον εἶναι δοκεῖ. βασιλεῦσι μὲν προσήκει κατὰ πλησμονὴν μᾶλλον ἐπισφάλλεσθαι, ἢ κατ' ἔλλειψιν. Μείζον γὰρ αὐτοῖς ἔστιν αἵματος ἐκτενείας ἢ φειδωλίας, οἰκονομούμενοι δὲ προσήκει μᾶλλον ἔλλειπεσέρας εἶναι ἐν τοῖς ἀναλώμασιν, ἢ ἐκτενεσέρας. Ἡ γὰρ ἐκτενεία εἰς πενίαν κατανατᾷ, ἢ δὲ φειδωλία εἰς ἀτιμίαν ἀπολήγει, τὴν ἥκιστα λυμαιομένην τὰς ιδιώτας. Καί γε μάλιστα τοῖς νεάζουσιν ἢ φειδῶ προσήκει. Ἡ γὰρ ἐν ἀρχῇ σεύεσθαι δύναται μεταβαλεῖν εἰς εὐρύτητα, τὸ δὲ ἐναντίον δυσίαιτόν ἐστι, καὶ φανεράν ἔλκει τὴν ἐξωλείαν. Τὰς δὲ τὰ κοινὰ διοικουμένους καὶ μάλιστα προσήκει φειδοῖ χρῆσθαι. ἐκ ῥάσε γὰρ ἢ τῷ κοινῷ διαρρεῖ περισσία μὴ πάντοθεν περικλειομένη. Πολλῶν τινῶν κεχηνάτων τῇ τῶν κοινῶν ἀρπαγῇ, καὶ μυρίων ληστῶν αὐτοῖς ἐνεδρευσάντων. Καὶ διὰ τούτου εἰς ταμίας τῶν κοινῶν χρημάτων αἰρετώτεροι εἰσιν οἱ φειδωλότεροι.

Περὶ ἀκαίρων Προφάσεων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Μ'.

Οὐκ ὀλίγοι τινὲς εἰσιν οἱ διαμαρτάνοντες εἰς τὰς φιλικὰς προφάσεις οἰόνται συσκήσασθαι τὰ ἐσφαλμένα, ἀλλ' οἱ τοῦτοι διαφυγεῖν ἐθέλοντες ἀφιλίας αἰτίαν, μᾶλλον παροξύνουσι τὰς φιλεῖντας, καὶ οἷον ὄνυξι ταῖς ἐντέχνους σκήψεσιν ἀμύσσει τὴν ἐπενεχθεῖσαν πληγὴν, καὶ ἣν ἂν ἔδει τῇ σιωπῇ ἀποτεμεῖν, ταύτην ἀποσύφουσι φαρμάκοις ἐρεθίζοντες. Λανθάνει γὰρ αὐτοῖς ὅτι τὰ δυσώδη χωρνούμενα πάντοις λυπεῖν τὴν ὁσφρησιν, σκαλευόμενα δὲ δυσώδεσιν ἀνιμῆσει μεγάλην παρέχουσιν ἀνδρίαν, καὶ πολλὴν ἐμπαῖσι βδελυρίαν, καὶ διὰ ταῦτα καὶ τὰ διημαρτημένα εἴτε ταῖς ὁμολογίαις ἐξαλείφεται, εἴτ' ἀμνησθεῖται τῇ σιωπῇ. Εἰ γὰρ μηδὲν ἐσφηνλταί τις ἢ χρεία τῆς σκήψεως; Εἰ δὲ σφαλερῶς τι πέπρακται, ἔπεται πάντως ἐπισφαλὴ εἶναι τὰ ἐπὶ τῷ σφάλματι ἐπεξεργαζόμενα, καὶ ἐχομένως τὰς ἀμαρτίας πολλαπλασιάζεσθαι ταῖς προφάσεσι.

Περὶ τῆς ἐν τῷ κατὰ τὸ σῶμα βίῃ Ἀπυθείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Φόβος, Θράσος, Ὁργή, Μῖσος, Ἀγάπη, Λύπη, Ἡδονή, Φθόνος, Παθῶν ἀπάντων ἔμπλεως ὁ βίος Ἀνθρώποις, καὶ μὴδὲ τὸ πολλοσημέριον αὐτῷ ἀνάπαυλιν ἔχει, ἀλλ' ἄνω καὶ κάτω φέρεται, καὶ φέρει πάντας αὐτὸς. Καὶ δεῖται τοίνυν ὁ ἡμέτερος νῦν; μεγάλης ἰσχύος, ὥστε κατευνάσαι, καὶ κοιμῆσαι τὴν ἐξ ἐκείνων ζάλην, καὶ παῦσαι τὴν τρικυμίαν; Αἰθρίαν τε καὶ Γαλήνην παρασκευάσαι τῇ ψυχῇ. Τὴν δὲ τοιαύτην δύναμιν ἡ Φιλοσοφία καὶ μόνη βραβεύειν οἶατ' ἐστίν. Τῶν γὰρ ῥεόντων μηδεμίαν εἶναι τὴν ὑπαρξιν διδάσκουσα τῶν θορύβων ἀποτρέπει τὸν λογισμὸν, καὶ τῶν ἐπικήρων ἀπάγουσα τοῖς αἰσίοις αὐτὸν συνάπτει, ταῦτα δὲ μηδεμίαν ἐπιδέχεται παθῶν ταραχὴν, ἀλλὰ τελείαν ἀπάθειαν ἀπαιτεῖ· καὶ δῆτα ὅμοιον Ἀετῷ τὸν λογισμὸν ἀπεργάζεται, καὶ καθάπερ ἐκείνος τῶν νεφῶν ὑπεριπτάμενος ἐν εὐδίῳ τῷ περιέχοντι φιλεῖ διάγειν, καὶ μόλις σωματικὴν ἔνδειαν παρηγορῶν τροφῆς ἕνεκα καθίπτεται, καὶ τὴν χρεῖαν ἐπιμπλάμενος αὐτὸς ἀνατρέχει, καὶ χαίρει τῇ νηνεμίᾳ, καὶ ταῖς ἡλιακαῖς ἀκτίσιν ἀπορροῶς γάννυται, ἕτως ὁ νῦν φιλοσόφῳ θεωρεῖα γυμναδεῖς, θόρυβον ἅπαντα, καὶ ταραχὴν ἀποδιδράσκει, καὶ τὸν κλύδωνα τῶν Παθῶν καταλείπει, καὶ μετεώρων πτήσσει λογισμῶν ἄνω φερόμενος, τῆς νοεράς ἑσπίας πελάζει ταῖς μαρμαρυγαῖς, καὶ ταῖς ἀκηράτοις ἐννοαῖς ἐντρυφᾷ. Εἰ δέποτε τῆς σωματικῆς χρεῖας ἀποκαλέσης τοῖς γήινοις, καὶ ἐπικήροις προσομιλεῖ, ἅτε βιαία κινήσει τὰ ἰδίᾳ κέντρα παρελαβείς, πάλιν ἐπ' αὐτὸ τὸτο σπεύδει, καὶ τῇ συνηθείᾳ τῆς ἀενάου φύσεως μηδὲν ἔτι πρόσκαιρον, καὶ ῥέον ἐν τῷ λογισμῷ τίθεται, ἀλλ' ὅμοιαν τῇ ἐρωμένη γονὴν ἀποτίκτει ζῶσαν, αἰδίον, οἷας δὴ νῦν ἀγάμεθα τὰς Βασιλεῖς, καὶ Γεργοῖς, καὶ τῶν τέτοις ἀδελφῶν γονάς, παιδράς, ἑρανίας, οἷας ἱερεῖς, ἀθανάτους, ἃς γε καὶ Θεοπνεύστους καλεῖμεν. Καὶ τίς ἂν εὖ φρονῶν αὐτὰς εἴποι ἐν τῷ κυκεῶνι τεχθῆναι τῶν Παθῶν, καὶ μὴ θαυμάσοι ἐν αὐταῖς τὴν Θεϊότητα τοῦ Πνεύματος, καὶ μὴ κατανοήσοι τὴν ἄνωθεν ἀπόρροϊαν. Ἀλλ' ἔκ αὐτοῖς γε μόνοις ἢ τοιαύτη χάρις δεδώρηται, ἀλλ' εἰ τὴν ἴσιν ἐκείνοις διάθεσιν ἔχομεν, ἢ τὴν ὅμοιαν σπεδὴν ἀσπασόμεθα, τὸν αὐτὸν ἐκείνοις κλῆρον ληψόμεθα. Διπλῶς γὰρ ὁ Ἀνθρώπος ἐστὶ τὴν φύσιν, καὶ δῆτα τῷ σώματι προστακείς, καὶ τῇ ὕλῃ προσπεφυκώς τοῖς ἐκείνῃ πάθεσι βαπτίζεται, καὶ βύθιος ἄγεται, τῶν δὲ τῷ σώματος δεσμῶν ἀνασπάσας ἑαυτὸν ἐὰν ἀφαρπάσῃ τὸν λογισμὸν τῆς ὑλικῆς ἰλύος, οἷός τ' ἐστὶν ἀναδραμεῖν εἰς τὴν τῆς ψυχῆς, ἀφ' ἧς ἀπέρρει, ἀρχὴν, καὶ τὰ πλήθους ἀποσᾶς ἐνωθῆναι τῷ Ἐνὶ, καὶ Ἀδιαίρετῳ, καὶ τὰς σκιὰς ἀπολιπὼν τῷ ἀληθῶς

ὄντι συνδιατηθῆναι. Οὐ μὲν γὰρ ὡς ὁ ποτὲ Κλεόμειδος ἐπὶ τέτῳ ἀναγκαῖον εἶναι κατὰ τὴν ὑπαρξιν τῆς ψυχῆς, καὶ τῷ σώματος τὸν χωρισμὸν ὑπολάβοι τις ἀφελῶς ἅμα καὶ ἀνωφελῶς, ἀλλ' ἀρκεῖν ἐς ταυτηνὴ τὴν ἔνωσιν τὴν κατὰ τὸν λογισμὸν ἀναχώρησιν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τῷ σώματος, δι' ἧς ὁ νῦν τῶν παθῶν ἀπογομνῆται, καὶ ἄνω ποι ὑψῆται, καὶ προσορμεῖ τῷ εὐδίῳ λιμένει, τῆς ἀκύμονος ἐσίας, καὶ ταύτῃ συμφύεται ὡς ἐφικτὸν αὐτῷ. Ἐφικτὸν δὲ διὰ τῆς παντελῆς ἀπαλλαγῆς τῶν τῇδε φροντίδων, ἐφικτὸν δὲ καὶ μετὰ τέτων, ἀλλ' ὡς ἄνευ τέτων τῇ περὶ αὐτὰ ἀμεριμνία διάγοντι. Καὶ ἕτος γὰρ ὁ τρόπος τῷ πάνπαν ἀμήχανος. Ὡς γὰρ ὅτε ψυχῆς ζητεῖται πραγματιώδης χωρισμὸς ἀπὸ σώματος, ὅπως ἔδῃ ἢ εἴρησις τῆς κοσμικῆς διατριβῆς πάντως ἐσιν ἀναγκαῖα, εἰ μόνον ἀμφοτέρας τὰς διατριβὰς ἔχοιμεν διακρίνειν, καὶ τὴν ἐκάστην κατὰσασιν ἀμύγη φυλάξαι δυναίμεθα. Οὐ γὰρ ἀσώματόν τινα διαγωγὴν συμπλάττομεν, ὅτε αὐλον, ἀλλ' ἐν τῷ σώματι, καὶ τῇ ὕλῃ ταύτῃ ἐπιτηδεύομεθα. Καὶ γὰρ καὶ ταύτης οἱ Καθηγηταὶ ὅπως ἠσκήσαντό τε, καὶ ἡμῖν ἐπηγγείλαντο. Τὴν γὰρ ἀρχὴν, καὶ ἐξουσίαν τῷ σώματος κτησάμενοι μετὰ τὴν κατὰ λόγον αὐτῷ νέκρωσιν, ὡς ἤθελον ὅπως ἐχρῶντο ταῖς διαγωγαῖς, ταῖς μὲν ὡς ἔπειθεν ἡ χρεῖα. ταῖς δὲ ὡς ἤθελεν ἡ ἐφεσις τῆς λογικῆς, καὶ ἤρχον ἐς ἴσα ἐκατέρω τῷ κόσμῳ, τῷ τε πνευματικῷ, καὶ τῷ κοσμικῷ. Τέτα μὲν ὀλιγώρως, ἐκεῖν δὲ ἀδιασπάσως, ὅπερ ἔδῃ ἡμῖν ἀνέφικτον εἰ ταῖς αὐτοῖς ἴχνησιν ἐφύομεθα.

Ὡς οἶος ὁ Σκοπὸς, τοιαῦται αἱ Ἀποβάσεις.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Μ Β'.

Ὅστις ἂν τοῖς κοινοῖς Πράγμασιν ἐπιστατῇ ἐθέλοι μὴ χάριν ὠφελείας, καὶ ἐπιδόσεως τῷ κοινῷ, ἀλλ' ὑπὲρ ἑαυτοῦ, καὶ τῆς ἰδίας δόξης, ἢ κέρους, λίαν ἀμαρτάνει, καὶ τελευτῶν ἐν τῷ ἔργῳ μεγάλας ἐμπίπτει ταραχαῖς, καὶ ποικίλαις ζημίαις κακῶται, καὶ ἐς ἀδοξίαν καταντᾷ, εἰ καὶ τὴν ἀρχὴν, καὶ ἐς ἂν ὑποκρίσει συγκαλύπτει τὴν γνώμην αὐτῇ, εὐδοκίμειν τε δόξῃ, καὶ ἐπιτυχεῖν. Ὅσοι δὲ ἐκ ὑπὸ φιλοτιμίας παρορμώμενοι, ἔδῃ ὑπὸ φιλοδοξίας ἀγόμενοι, ἔδῃ ὠφελείας ἐφέσει, καὶ φιλοκερδείᾳ παρελκόμενοι, ἀλλὰ ζήλῳ τῷ τὸ κοινὸν ὠφελῆσαι, καὶ αὐξήσαι, τὰ κοινὰ πρᾶσσειν ἐπιχειροῦσιν, ὡς ἀληθῶς ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι μεγάλως εὐδοκίμησαντες, χρόνῳ προϊόντος ἰχὺν ἔλαβον, καὶ μέγεθος, περικλεεῖς τε ἐγένοντο, καὶ περιώνυμοι. Τὰ γὰρ Πράγματα τῇ κοινῇ ὠφελείᾳ σαθμώμενοι, καὶ μετ' ἡ συ-

χίας, καὶ φιλοδικαιοσύνης πολιτευόμενοι πῶς ἂν ἐκ ἐπιτύχοιεν μετ' εὐκληρίας, καὶ εὐδοξίας.

Περὶ Αὐχήματος ἐπὶ κακίᾳ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Μ Γ'.

Κακὰ μὲν καὶ ἐπιβλαβή, καὶ ἐπονείδισα τὰ ἐλαττώματα, χεῖρω δὲ γίγνεται, καὶ μᾶλλον λυμαίνεται, καὶ σκλητεύτες τὸς πάσχοντας, ὅταν αὐτοῖς ἀρέσκη. Ἡ γὰρ ὑπὸ τῆς ἀγνοίας αὐτὲς λανθάνει, καὶ ἔχ' ὡς εἰκὸς συγείται, ἀλλὰ φιλεῖται, ἢ γινωσκόμενα δι' ἄκρην ὑπεροψίαν, καὶ ἀναισχυντίαν, καὶ μεγάλην ἰταμότητα παρατρέψουσι, καὶ ἡδύνουσι τὸς ἔχοντας, καὶ διὰ τῆτο ἥκιστα κρυπτόμενα κατὰφωρα, καὶ καταφανῇ γίγνεται πᾶσι, καὶ μίσος, καὶ ψόγον, τὰ πολλὰ δὲ καὶ ζημίαν προξενέουσι τοῖς ἔτω κατεγνωσμένοις. Καὶ καθάπερ τὰ ἐν τῷ σώματι εἴγματα, καὶ αἱ ἐλαὶ καὶ μεγάλα τιν' ὥσιν ὑπὸ ταῖς ἐδῆσι καλυπτόμενα ἔδυχεραίνει, φακὸς δὲ καὶ ἀκροχορδῶν, ὅταν ἐπιγένηται τῷ προσώπῳ, λυπεῖ τὸς ὀρεῶντας, διὰ δὴ τῆτο καὶ τὸς ἔχοντας ἀνῶ, ἔτω καὶ τὰ μειονεκτήματα, καὶ αἱ κακίαι ἔνδον μὲν κρυπτόμεναι, καὶ πεπτόμεναι ἔβλάπτουσι, γινόμεναι δὲ κατὰδηλοι, καὶ ἀναιδῶς ἐκθεατριζόμεναι ἑμάνον ἔδιορθῶνται, ἀλλὰ καὶ μέγεθος λαμβάνουσι, καὶ λυμαίνονται, καὶ κακολογῶνται.

Περὶ Φιλίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Μ Δ'.

Τὸν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς καθεσῶτα χερὶ μήτε φίλων χάριν τὰ κοινὰ προέδαι, μήτε τῶν κοινῶν ἕνεκα τὰς ἀρχαίας φιλίας παραιτήσαδαι. Ὁ μὲν γὰρ ἄφίλος, ἢ ἀνέταιρος γενόμενος τῆς εὐνοίας ἐκπίπτει, καὶ ἐπομένως ἀφύλακτος ὢν, καὶ ἀδοθήθης, ἔτι δὲ καὶ ἀγαθῶν καὶ πιστῶν συμβούλων ἔρημος, ἐκ εἰς μακρὸν ἀνάγκη περιπεσὼν τὲ παντὸς ζημιωθήσεται· ὁ δὲ τὰ Δημόσια ταῖς τῶν φίλων χάρισι, καὶ ταῖς σπουδαῖς ὑφίεμενος τοῖς πλείοσι μισηθεὶς μετ' ἀδοξίας ἐωδύσεται τῆς προσασίας. Τὴν μέσσην ἔν' ὅποσοι βαδίζουσι μετ' ἀσφαλείας, καὶ βεβαιώσεως χερῶνται τοῖς πράγμασι, φιλίαν μὲν τιμώντες, καὶ τὸς ἐταίρους, καὶ συνήθεις ἀγαπῶντες, καὶ ὠφελῶντες, τὰ δὲ κοινῇ συμφέροντα προτιμῶντες, καὶ μὴ παρὰ τὸ δίκαιον πρᾶττοντες. Οὔτε φίλον ἀδικῶντες, ἔτε ἀλλότριον, καὶ ἄγνωστον, ἀλλ' ἔνθα μὲν

Μ

μηδέν λυπεῖ, τὰς εὐνὰς θεραπεύοντες, καὶ ταύτῃ τὰς εὐνοίας θηρεύοντες, νέαστε ποριζόμενοι, καὶ τὰς ἀρχαίας ἐπαύζοντες, καὶ στηρίζοντες ἑαυτοὺς ἀπαυταχόθειν, ἔνθα δὲ τὰ πράγματα πείθει, ἑτέρων προκρίνοντας τὰς ἰκανωτέρας, καὶ μᾶλλον ὠφελήσοντας. Ταύτῃ γὰρ ὅτε τὸς φίλος ἀνιώσι τῷ εἰκότι πειθομένους, καὶ τὸς ἄλλους εὐνὰς ἀπαργάσσονται. Δῆθεν ἐνός τινος παραδείγματι βελτιόωνται ἐλπίσι πτερωθέντες.

Περὶ τῆς πρὸς τὸς φίλους Ἐπεικειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΡΜΕ΄.

Δεῖ τοῖς φίλοις ἀμαρτάνειν ὀργιζομένους ἐκ ἀποσχῆσαι τραχύτερον, ὅτε σφοδρότερον ἐπιπλήττειν, ὥστε γενομένους ἐν ἀπονοίᾳ, καὶ ἐς μίσος ἐξαφθέντας τῆς φιλικῆς ὑπεκσάναι, καὶ ἔχθος ἀναλαβεῖν ἀδιάλυτον, ἀλλ' ἐκ φιλικῶς καθαπτομένους πείσαι μᾶλλον, καὶ ἐς μεταμέλειαν ἀνακαλέσαι, ὥστε καὶ ὑπὸ σorge ἐπιδιορθούμενους, καὶ ἀνανήφοντας ἐς τὸ κρεῖττον ἀνεναγκεῖν ἐπαυδέειν, καὶ ἐπὶ πλέον εἰς φιλίαν ἀναθερμανθῆναι. Καὶ γὰρ καὶ οἱ μουσικοὶ τὰς χορὰς, ὅποτε ἀπάδοιεν, ἐκ ἐκβάλλουσι τέμνοντες, ἀλλ' ἐπιταίνοντες ἢ χαλῶντες αὐτὰς εἰς τὸ ἐμμελὲς ἀρμόζουσι. Καὶ μὴν καὶ ἐχθρὸν ἐν καιρῷ γενομένην εὐφημία εἰς εὐνοίαν ἀνεκάλεσε, καὶ φίλον ἀκαιρὸς ὕβρις ἀπέστησε τῆς εὐνοίας καὶ ἐς ἀδιάλλακτον μίσος ἐξῆψε. Καὶ διὰ τῶτο σωφρόνως, καὶ ἐπεικῶς πράττοντες ὅποσοι νανεχεῖς φιλίας τε διατηρῶσιν ἀδιαπτῶτας, καὶ ἔχθρας ἐξαλείψουσιν παλαιάς.

Περὶ κοινωνίας Ἐξουσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΡΜΖ΄.

Ὁ Πολιτείας τινὸς ἐξάρχων, ὅποτε μεγάλη φειδοῖ χρήται μὴ λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ, καὶ παρθεσίας πολὺν ἑαυτῷ πόθον ἐμποιεῖ, καὶ τὰς ὑπολήψεις ἐπιτείνει, καὶ ὅσοι μὲν ἀρέσκουσιν ἅπασιν βελλόμενοι εἰς ἅπαν ἔργον ἀποδόνται, καὶ πάντα πράττουσι κατὰ ἑαυτοὺς καὶ τὸς πολίτας ἐκπύμπλυνται, καὶ φθόνα, καὶ μεγάλως ἀμαρτάνουσιν. Ὅσοι δὲ αὐτοῖτε λαμβάνουσιν ἀναπνοήν, καὶ τοῖς ἄλλοις διδάσκει, καὶ πολλὰ διὰ τῶν ὑπηρετῶν δεῶσι, μᾶλλον εὐτυχῶσιν ἐν τοῖς πολιτεύμασι. Καὶ γὰρ καὶ οἱ κυβερνήται ναύτας ἔχουσι, καὶ πρεσβεῖς, καὶ κελουσὰς, καὶ καιροῖς ἰδίαις αὐτοῖς ἐν τῷ δέαντι χερῶνται. Καὶ οἱ στρατηγοὶ ὑπαλλήλους ἔχουσι ταξίαρχους, καὶ χιλιάρ-

χες, ἔξ ἑκατοντάεχες, καὶ τέτοις ἐπιτάττει τὰ προσήκοντα ἐν ταῖς χρεαίαις. Πρὸς ἕς ἀμιλλώμενοι οἱ ἄριστα πολιτευόμενοι πολλὰ κατορθῶσι διὰ τῶν ὑπεργῶν, ἔξ τῇ κοινωνίᾳ τῆς ἀρχῆς τὸ μὲν βῆρος τῷ φθόνῳ κεφίττει, τὸ δὲ φίλτρον ὑποθεμαίνουσι. Καὶ δὴ ἔξ τὸς μὲν ψόγος τῆς ἀποτυχίας ἐδ' ὅτε τοῖς ἐνεργέσι προσάπτωσιν, αὐτοὶ δὲ τῶν καρπῶν ἀπολαύουσι, ἔξ τῶν ἐπαίνων τῶν καλῶς πραττομένων. Καὶ τὰ μεγάλα δὲ καθ' ἑαυτὸς, ὁπότε δεήσοι, κατεργαζόμενοι θάμβος ἀναπολείπουσι.

Περὶ Ὑπασπισῶν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Μ Ζ'.

Ὡς περὶ ὁ Κισσὸς αἰεί τινι μεγάλῳ δένδρῳ, ἢ τοίχῳ προσημμένος, ἔξ τέτῳ περὶ σφαιρόμενος αὐξάνεται, ἔξ εἰς ὕψος αἶρεται· ὕτως ἐν ταῖς πόλεσιν, οἷτινες τοῖς ἰσχυροτέροις προσπελάσαντες, ἔξ τέτῳ κερτιζόμενοι τὴν φιλίαν εἰσὶ, ἔξ τὴν εὐνοίαν, τῶν μὲν Πολεμίων, εἷτινες εἶεν, τὰς δυσμενεῖας, ἔξ συκοφαντίας ἢ δεδοίκασι, χρεῖας δὲ, ἔξ ὠφελείας πολλὰς, ἔξ μεγάλας εὐρίσκονται. Τῶν δὲ δυνατῶν ἐκείνων γε ἔξ μάλιστα τὰς συναφείας περιποιήτιον, ὅσοι τὸ σερρὸν ἔχουσι, καὶ τὸ μόνιμον. Τοῖς γὰρ ἐν ἀσάτῳ καθισταμένοις εἷτις φίλος γίγνοιτο, τέτῳ πεσόντος, ἢ συγκαταπεσεῖν ἀνάγκη, ἢ τελάχισον ζημιωθῆναι ἄλλας τε πολλὰς δαπάνας τὰς προαναλωθείσας ἐπὶ τῇ κτήσει τῆς φιλίας, καὶ δὴ ἔξ τὸς προκαταβεβλημένους πόνους. Οὔτε γὰρ ἀδάπανοι, ὅτε ἄπανοι προσγίνονται αἱ τῶν μεγάλων, ἔξ ἰσχυρῶν ἐταιρίαι. Κάκεινε δὲ τινες προεσοχασμένοι μετ' ἀγχινόας τῶν εἰς περιποίησιν Πολιτικῆς Ἀξίας, ἔξ ἰσχύος ἱκανῶν τὰς εὐνοίας πρὸ πολλῶν κτησάμενοι, ὕστερον αὐτῶν μεγάλως ἀπῆλυσαν, τῶν ἄλλων ὑπὸ γνώμης νωθείας ὑπτιασαμένων εἰς τὴν ἐπίκτησιν.

Περὶ Φιλοτιμίας, καὶ Φιλοπλετίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Μ Η'.

Ὁ πολὺς Πλάτος πρὸς τῷ γενέσθαι πᾶσιν ἐπίφθονος, καὶ τὴν αὐτὴ φυλακὴν ἔχει δυσχερῆ, καὶ χερδὸν ἀμήχανον. καὶ πολλάκις δὲ ἀφαιρεθεὶς συνανείλε τὸν κτησάμενον. Καὶ τοσούτοις ἄρα περιπίπτει κινδύνους, ὥς τοῖς ἔχουσι πολλὴν προσεγνῶν μέριμναν, διηλεκῶς αὐτὸς καταβιβρώσκει, ἐδ' ὅτε δ' ἀποβληθεὶς ἀσφάλειαν περιποιήσατο τοῖς σερρηθεῶσι, καὶ ἀμεριμνίαν, καὶ ἐπομένως χαρὰν ἤνεγκε τοῖς

γε κινεῖται, καὶ τοῖς πολλὰ παθεῖσι δι' αὐτόν. Οὐ μόνον δὲ τοῖστος ὁ Πλάτης, ἀλλὰ καὶ αἱ μεγάλαι τιμῇ τὰς κερτημένους δεινοῖς κινδύνοις κατατευχῶσι, καὶ τὰ χεῖρισον ἢ τῆς τιμῆς ἀποβολὴ σφόδρα τὰς ἀφαιρεθέντας λυπεῖ, καὶ ἀπαρμηυθῶς αὐτὰς ἀνιά. Καὶ δὴ καθάπερ ὀλίγοις πλετοῖς ῥαστέρων ἔχει τὴν διατήρησιν, ἔτιω ἢ μετρία τιμὴ ἀνεπίφθορός ἐστι, καὶ ἀκίνδυνος, καὶ ἐν τῇ σμικρότητι σώζει τὸ βέβαιον, ἔτε μεταπίπτουσα, ἔτε λυπῶσα, ἀλλ' αἶ καὶ κατὰ τὰς, καὶ τέρπεται τὸν ἔχοντα. Τοιγαρὲν ὅς τις ὀρέγεται τῷ ἀσφαλῆς, ἔχ' ἥττον Πλάτῃ, ἢ τιμῆς ὄγκον, καὶ μέγεθος εὐλαδεδῶ, καὶ συγείτω ἐς ἴσα τὴν ἄγαν φιλοπλεγματιαν, καὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν φιλοτιμίαν.

Ὅπως δεῖ τοῖς Κρατέσιν ὁμιλεῖν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Μ Θ'.

Ἐν ταῖς μετὰ τῶν Ἀρχόντων ὁμιλίαις ταῦτά τινες περιῖστανται κινδῦνοι, καὶ συμφοραί, καὶ περιπέται, ὥστε τὰς δικαζόντας, καὶ ὑπεργόντας αὐτοῖς προσήκειν ὡς μάλιστα περισσέκλειμένους εἶναι, καὶ παντάπασιν ἐν λόγοις ἅμα, καὶ ἔργοις ἐσοχασμένους. Ἐκείνο δὲ πάντοτε ἐνδεύω τῇ μνήμῃ, ὅτι ὅποσοι τινες ἀρχεῖν ἔλαχον, ἢ μόνον ἐπικρατεῖν οἴονται ταῖς δυνάμεσιν, ἀλλὰ καὶ τῷ φρονήματι ὑπερανέσηκέναι δοξάζουσι. Καὶ τῶν μάλιστα εἰσι φρονηματῖαι οἱ τὰς ἀρχὰς ἰδίᾳ ἀρετῇ, ἢ τύχῃ κερτημένοι. Κῆν τῶν αὐτῶν πάλιν πολλοὶ πλείονα δοκοφροσύνην ἔχουσιν ὅποσοι τινες ἀπὸ εὐτελεῶς τύχης ἐς μεγάλης ἀξίας, καὶ ἐξουσίας ἀναδεδήκασιν, εἰδότες τῆς τύχης λαμπρῶς συναντιλαδῶσης, καὶ συναγωνιστοῦ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐξαισίως ἔλαδον Ἀρχὰς καὶ δυνάμεις πάντως εἰσὶν ἔτοι ἀτίθατσοῖτε, καὶ ἀνήμεροι, καὶ ἀλαζωνία, καὶ ὑπεροψία, καὶ περιφρονησεὶ μεγάλη τοῖς πρίγκμασιν ἔχ' ἥττον, ἢ τοῖς προσώποις ἐπιχρῶνται. Οἷς οἱ λαχόντες ὑπηρετεῖν πολλὰ ἄττα χαλεπὰ καὶ πικρὰ φέρειν ἀναγκάζονται δίκην δυσήνων ἀνδραγύρων ἐν ἀρύκταις δεσμοῖς ἀγόμενοι, λοιδορούμενοι, καταδυναστεύμενοι, καὶ ἐκταπεινώμενοι. Ἀλλὰ τῶν ἀφέντες ἀτυχία, καὶ ἐπηρεία περιδινεῖται, καὶ μέχει λοιδίων αἰνιζεῖται, καὶ ἀποκναίεται, τὸν περὶ ἐκείνης λόγον προσκεκησόμεθα, καὶ τῶν γε ἐκ εὐμεταχείρισον ὄντα ὅσοι ἐπιεικεσέροις, ὥς γε πρὸς τὰς λοιπὰς, καὶ σωφρονεσέροις Ἀρχασὶ δαλεύειν ἔλαχον. Ἐν ἂν ἐπιστάδουσιν οἱ τοῖστοι, ὁ κατ' ἀρχὰς ἐφθήμεν εἰπόντες, ὅτι τοῖς Ἀρχεσιν κανὼν ἐν πᾶσι πάντων Ἀρχεῖν ὀρέγεται, καὶ ὑπερίχειν φρονήσει, καὶ πείρᾳ, καὶ τῶν διὰ μνήμης ἔχοντες αἶψα, λίαν εὐλαδεῖται δεῖ τὸ ἐκ προφανεῶς διδάσκειν αὐτὰς, ἀλλὰ τὴν μεγαλόνοιαν αὐτῶν ἐπαινῶντες ὥς ὑπὸ

πλήθους πραγμάτων περισπωμένοις ὑποτιθέναι τινὰ ἅτε σφίσιν ἐκ ἄγνοιας, ἔτε ἀκατάληπτα, ἀλλ' ἐφικτὰ, καὶ πρόχειρα, καὶ ταῦτα προβάλλοντες χερὶ ἑ μετα' αὐθαδίας αὐτὰ, ἐδὲ προσηκτικῶς, ἔτε ὡς βέβαια καὶ ἀναγκαῖα φθέγγεσθαι, ἀλλὰ μετὰ δέους, καὶ διαπορίσεως, διζάζουσι μᾶλλον εὐκότας, καὶ διαλογιζομένους, καὶ μετὰ τῆς ἐφ' ἑκάτερα διενέξεως ἀποσοματίζοντας αὐτὰ. καὶ δὴ καὶ τὴν κρῖσιν αὐτοῖς ἐκείνοις ἀνατιθεμένους, καὶ τινὰ τὰ μᾶλλον ἀναγκαῖα διόντας ὡς ὑπὸ χρεῖας τῆς εἰς αὐτὸς εὐνοίας, καὶ πίσεως ὑπαγομένους, ἐστ' ὅτε καὶ ἀπότινων ἄλλων διηγηματικῶς τὰ δοκῦντα ἰσορῶντας μετὰ πολλῆς ὑποβολῆς, καὶ περισκέψεως. Τῶν μὲν γὰρ Πολιτικῶν Πραγμάτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν ἀμυρλόγῳ, καὶ ἀμφοτερόμενων κειμένων, τῶν ἀρχόντων δὲ ἅει τὸ ἄπταισον εἰς ἑαυτὸς ἐφελκόντων, ἀνάγκη τὸς τὰ δυσχερῆ προτιθεμένους συνεχῆσι κινδύνους, καὶ φόβοις συνταράσσασθαι, καὶ θορυβεῖσθαι. Καὶ δὴ τα ἁλλεῖν ὀρεῖσθαι οἱ τοιοῦτοι ὅποτε τὸ σιωπᾶν ἐπικίνδυνον. Καὶ γὰρ καὶ ταῖς σιγαῖς ἀπαρέσκονται, καὶ δυσφοροῦσιν οἱ κρατῶντες, καὶ ὀργίζονται, καὶ μισοῦσι τὸς σεσιγηκότας. Εἰσὶ γὰρ καὶ αἱ σιγαὶ συνηρεαὶ παρ' αὐτοῖς. Καὶ τὴν λέγειν ἄρα, ὅποτε ἐκ ἐπαγωγῆς κίνδυνος, τὸ σιγαῖν αἰρετώτερον, τὴν δὲ γνώμην εἰπεῖν συνωθωμένους φθέγγεσθαι δεῖ μετὰ φειδῶς, καὶ μεγάλης περισολῆς, καὶ τινων προσηκόντων προσδιορισμῶν, τὴν δυνατὴν ἀσφάλειαν περιποιούμενους, καὶ τοῖς σοφωτέροις ὡς ἐμπειροτέροις τὰς ἀνακοινώσεις παρανομήνους. Τῇ γὰρ κοινῶν οἱ κίνδυνοι περιαιρῶνται, ἢ τελέχισον μεινται, ἀσφαλέςατον δὲ τῶν Δυναστῶν, ὡς οἶον τ', ἀπέχεσθαι, ἢ συντυγχάνειν αὐτοῖς μεταπεμπομένοις, καὶ ἀποκρίνεσθαι πυνηθνομένοις, καὶ τὰς ἀποκρίσεις συντέμνοντας, καὶ αἰνιττομένους μᾶλλον, ἢ ἀποφθεγγομένους, καὶ διζάζοντας μᾶλλον, ἢ βεβαιῶντας, καὶ λαθραῖαις ὁμιλίαις μᾶλλον, ἢ ἀναφανδὸν παρρησιαζομένους. Καὶ τῆτο γὰρ γέμει φθόνος, καὶ κινδύνου. Καὶ γὰρ οἱ δυνάσαι ἐκ ὀρέγονται μανθάνειν, καὶ παιδεύεσθαι, πολλῶ μᾶλλον τῆτο μισοῦσι φανερώς περὶ τὸν κινδύνον, τὴν ἰδίαν ἀμάθειαν οἴμενοι θεωρεῖσθαι, καὶ ζηλιτεῦσθαι. Ἐπειδὴν δὲ γαυριῶσι, καὶ τῷ ἰδίῳ φρονήματι, καὶ ἐφευρέματι ἀδρύνονται, τότε καὶ μάλιστα χαίρειν ἑώντες αὐτὸς, ἢ ἑ συναινεῖμεν, ἢ ἐπαινεῖμεν, ἀλλ' ἐν ἔτε τὴν ἡμετέραν δυσχερῆσκειαν ἐκφαινόμεν, δῆθεν ἐκ ἀπονεύοντες, ἀλλὰ χαμαὶ νενευκότες, καὶ τῇ ἀφασίᾳ θαυμασμὸν μᾶλλον ὑποκρινόμενοι, ἢ κατηγορίαν προσποιούμενοι, τὰ μὲν ἀνέκοντα, καὶ ὀφειλόμενα ὑπεργήματα ἐκ ἀμελῶντας, ἀλλὰ τὸ ἐπιμελὲς ἐν τῆτοις ἐπιδεικνυμένους δεῖ τὰς ἀναφορὰς ἀπλῶς ἐκτιθέναι, καὶ ἀδιαφόρως, καὶ προσδέχεσθαι τὰς ἀποκρίσεις, τὴν μὲν χρεωσμένην ὑπεργίαν πληρῶντας, τὸ δὲ ἀνέγκλητον ὡς ἐνὶ διατηρῶντας. Καὶ τίς ἅπαντα τὰ τῆς αὐλικῆς προσήκοντα τῷ λόγῳ περιλάσσει; Ἀλλ' ἐκ πολλῶν καὶ ταῦτα ἀρκεῖ εἰς ἀνάληψιν τῶν φοιτῶντων εἰς τὰς αὐλὰς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΝ.

Τῷ μέτρῳ τῆς Ἀπαθείας ἕκαστος ἐν τῇ τάξει τῶν Ἀνθρώπων προβιβάζεται, καὶ τοσούτον ἄλλος ἄλλῃ ὑπερανέστηκεν, ὅσον ἄρχει τῶν ἰδίων παθῶν. Καὶ μὴ μόνον ἀπεχθείας, ἀλλὰ καὶ εὐνοίας, καὶ ἀγάπης· καὶ μὴ μόνον φιλοκερδείας, ἀλλὰ καὶ φιλοτιμίας. Καὶ μὴ μόνον ὑπερηφανίας, ἀλλὰ καὶ τῆς χαμαὶ πιπτέσης ταπεινότητος. Καὶ μὴ μόνον δέος, ἀλλὰ καὶ ἀφοβίας, καὶ ταῦτα πάντα ὑπὸ τῷ οἰκίῳ θελήματι, καὶ φρονήματι τάξας, ὡς ἱππεὺς ἀγαθὸς ἄγει, καὶ ἐπίχει, καὶ περιστρέφει τῷ χαλινῷ, καὶ τῷ κέντρῳ. Τῷ δὲ πάντας Ἀνθρώπους ὑπερβιβηκότες τῇδε τῇ κατὰ τῶν παθῶν ἐπικρατεῖα ἀναμφιλέκτως ἅπαντες ὑπείκνῃσι, καὶ τὰς χεῖρας διδῶσιν, καὶ τὰς αὐχένας ὑποκλίνουσι, καὶ ἄρχεσθαι παρ' αὐτῶν, καὶ διοικεῖσθαι τέρπονται, καὶ ὅσῳ διαλείμματι τὰς ἄλλας κατόπιν ἀπολείπει τις ἐν ταύτῃ τῇ τῶν παθῶν καταδελεῖα, τοσούτῳ πάντας ἀφίει ὀπίσω, ἄνωτοι προσέδραμε, καὶ Θεῷ γενόμενος ἐγγίσει θείας ἀπολαύει τιμῆς, καὶ δόξης γεραίρόμενος, σεβαζόμενος, ὑμνέμενος, καὶ ὑπερφιλέμενος. Καὶ γὰρ ἐν τῇ ἀληθείᾳ, καὶ βεβαίᾳ τῶν πολλῶν εὐνοίᾳ ἴδρυται ὁ τῆς ὑπεροχῆς ὄγκος πάσης ὧν πτώσεως ἀνώτερος. Καὶ εἰ τὰς νικητὰς τῶν πολεμίων θαυμάζομεν, καὶ τὰς θειάμβους αὐτῶν παιᾶσι, καὶ εὐφημίαις ἐορτάζομεν, πόσῳ μᾶλλον δεῖ ἀνυμνεῖν τε, καὶ σεφανῆν ἐπαῖνοις τὰς ἐκ νικῶντας ἑαυτοὺς, καὶ λαμπρῶς καταγωνιζομένους, τῶν παθῶν ἰχυροτάτων ἐχθρῶν ὄντων, καὶ ἐντὸς ἡμῶν γενομένων, καὶ τῇ ψυχῇ περικαθημένων, καὶ δεινῶς πολιορκέντων αὐτήν. Καὶ λαμπρὰ μὲν ἔν καὶ περιφανὴς ἡ νίκη τῶν παθῶν, ἐπιστημοτάτη δὲ ὁπότε ταύτη χρώμεθα ἐν τοῖς κοινοῖς πράγμασι, μὴ τοῖς δώροις μόνον ἀδελφασαί τυγχάνοντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς πάθεσιν ἀκαταμάχητοι, καὶ ἀπόρητοι, καὶ παντάπασιν αὐτοὶ μὲν ὑπάρχοντες ἐλεύθεροι, καὶ ἀνυπεύθυνοι, τὰ δὲ πάθη κατέχοντες ἐν δεσμοῖς τισιν ἀλύτοις, καὶ διηνεκεῖ φυλακῇ. Ὡς ἀληθῶς ὁ τέτο δυνάμενος πάντα δύναται, καὶ διὰ παντὸς εὐτυχεῖ.

Περὶ Κακίας ὅτι πολλαχῶς ἐγγίνεται τοῖς θνητοῖς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΝΑ.

Πανταχόθεν ἡμῖν ἐπιβαίνεισιν αἱ Κακαί, καὶ συνοικῶσιν ἡμῖν, πολλάκις δὲ καὶ ἄγχι, καὶ φέρεσι μὴ τῆς φρονήσεως νηφέσης, καὶ προαιδανομένης, καὶ ἀντιτα-

τομένης. Καὶ αἱ μὲν ἀπὸ τῆς Πατρὸς ἐγκαταφύονται, παντὶ γὰρ ἔθνει ἐμφω-
 λεύουσιν ἓνα κακὰ, καὶ πάθη, αἱ δὲ ἀπὸ τῶν γεννησάντων ἐγκατασπείρονται, αἱ
 τοσάτω μᾶλλον βλάπτουσιν, ὅσω μᾶλλον οἱ Παῖδες τιμῶσι τὰς φύντας, καὶ διὰ
 τῆτο σφίσι ἀρέσκει καὶ τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν, αἱ δὲ ἀπὸ τῆς ἡλικίας, ἔχουσι
 γὰρ αἱ ἡλικίαι προσημμένα τινὰ μειονεκτήματα, καὶ ἐπισφαλεῖς ὁρμαὶ, καὶ
 διαθέσεις, αἱ δὲ ἀπὸ τῶν Καθηγητῶν, καὶ δὴ καὶ παρ' αὐτῶν ἐκ Ἀρετῆς μόνον,
 καὶ Ἐπισήμας, ἀλλὰ καὶ Κακίας πολλάκις ἐκδιδασκόμεθα, αἱ δὲ ἀπὸ τῶν Συνήθων,
 αἱ γὰρ αἰχραὶ ὁμίλῃ φθείρουσιν ἢ θη χρεῖα, αἱ δὲ ἀπὸ τῆς ἰδίας Κεράσεως, παρο-
 μαρτεῦσι γὰρ τὰ τῆς Ψυχῆς ἢ θη ὡς πλείον ταῖς Κεράσεσιν, αἱ δὲ ἀπὸ τῶν ὑπερ-
 γημάτων, οἷς ἀχολόμεθα. Καὶ τέτοις γὰρ ἐνιζάνουσι πολλοὶ Κακίαι. Καί τινες
 εἰσι τέχναι, αἱ πονηρὲς καὶ ἀβελτέρες, πολλάκις δὲ καὶ ἀλιτῆρες ποιεῖσι τὰς
 μετιόντας. Καὶ ὅσα τοσέτων ἐπιβαλλόντων κακῶν, πόσῃ τις δεῖται προσοχῇ,
 καὶ ἐπιμελείᾳ, ὅπως ἢ ἀπελάσαι δύναίτο, ἢ κατευναῖσαι, ἢ συγκαλύψαι τὰ κα-
 κά. Ὡς δὲ τινι πλείσαι πολλαχόθεν ἐπιφύονται φαύλαι διαθέσεις, ὁπόσῳ τι
 τέρας ἀποβαίνει πᾶσι φανερόν ἐστι.

Ὅπόσῃ οἱ Ἀνθρώποι δεόνται Προσοχῇς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Ν Β'.

Ῥωμαίων τῶν πάλαι ἄλλῃς τε πολλὰς ἐπήνεσα, καὶ Δρεῖσον, ὃ τινι τὴν οἰκίαν ἔ-
 τως ἐπισκευάσαι ὁ τέκτων ὑπὸ χυμένους, ὥστε τῶν ἐντὸς αὐτῆς μηδὲν καταφανὲς
 γίγνεσθαι τοῖς περὶ οἴκῳ, ἤκουσε παρ' αὐτῆ. Ἀλλ' ἐγὼ βέλομαι τὴν ἐμὴν οἰ-
 κίαν πᾶσι κατάδηλον εἶναι. Καὶ καλῶς ἄρα, τοῖς γὰρ ἐν τοῖς Πολιτεύμασι περ-
 χουσι καὶ τὰ ἐν παραβύσῳ ὡς πολλῶν ἀκρωμένων εἰρήδωσαν, καὶ τὰ λάθρα πραττό-
 μενα ὡς πολλῶν ὀρεόντων γενέδωσαν. Καὶ δὴ καὶ ἑαυτὸς αἰδεῖδωσαν πάντων μά-
 λιστα, ἔτω γὰρ μηδὲν αἰσχρὸν ἔτε πράξονται, ἔτε φθέγγονται, ἑαυτὸς αὐτηκόως
 ὄντας, καὶ αὐτόπτας αἰχινόμενοι, καὶ μάρτυρα τῶν καλῶν ἔχοντες τὴν συνείδησιν,
 καὶ Κριτὴν αἰεὶ παρισάμενον τὸν ἀπανταχὲ παρόντα, καὶ πάντ' ἐφορῶντα Θεόν. Οὐ
 μὴν ὑπολαβέτω τις ἐπαινέειν μοι τὴν τῶν ἀπορρήτων ἑκδοσιν. Ψυχὴ γὰρ ἐστὶν αὐ-
 τῆς τὸ ἐχέμυθον, καὶ ὥσπερ τὰ σώματα τῆς Ψυχῆς ἀποπτάσεως νεκρὰ λείπεται.
 οὕτω τὸ μουσικῶν σεσημένον νεκρεῖται τὰ πράγματα. Ἀλλὰ ταῦθ' ἔτω τῷ νεκρῷ
 διαπραττέδω, ὡς ἐσόμενα τῷ φωτὸς ἄξια, καὶ τοῖς γ' εἰδόσι γεραρώτατα, καὶ κο-
 σμιώτατα, ὁπότε καὶ διαδοθῇ, ὅτε μετὰ τὴν ἀπόδασιν, εἴτε ἄλλως πως, ἐδὲν
 γὰρ ἐστὶ κρυπτόν, ὃ ἐ φανερωθήσεται, καὶ ἐκ εἰσι λαλῶν, ὧν ἐχὶ ἀκούονται αἱ φωναί

αὐτῶν. Καὶ μὴν ὁ πράττων αἰδόμενος ἐκ αἰσχύνεται ποτε, ἀλλ' ὅποσαι εἰσὶν ὀφθαλμοί, καὶ ὅποσα ὦτα, ἐπεὶδὴ πάντα λαβεῖν ἀμήχανόν ἐστι, μυρίαις αὐτὸς ὀφθαλμοῖς χεῖρῶν, ἄριστα καθορῶν ὅσα καὶ πράττειτο, καὶ μὴδὲ τάλαντι παραβλέπων.

Περὶ Μεγαλειότητος.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Η Γ'.

Καθάπερ πολλὰ ἄττα εὐτελεῖ κτήματα ἐκ εὐθέως εἰς μέγαν ἀθροίζεται Πλῆτον, καὶ σμικρὰ τινα ὑπεργήματα καὶ ὥσι πλείω, μηδὲνα καθίστησι ἄγαν Ἀξιωματικόν, ἔτε ἐν ὀλίγοις ἀγασθόν· ἔτω τὰ ἔργα ὅποταν ἐκ εἰσὶν ἐπίσημα, μέγεθος, καὶ ὄγκον, καὶ ὕψος ἐ περιτίθῃσι περιβλεπτον. Ἀλλὰ τὸς ἐν ἀνθρώποις διαλείμματα μεγάλῳ ὑπεραννηκότας δεῖ ἐκ ἔργοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν λόγοις, καὶ καθημένους, καὶ ἰσαμένους, καὶ βαδίζοντας βάρος ἐπιτηδεύεσθαι, καὶ μέγεθος ὅσον ἂν ἐκ ἐκφέρει εἰς ὑπεροψίαν, ἢ ἀλαζωνίαν, ἢ φθόνον, καὶ ἀπέχθειαν. Ταῦτα γὰρ ἐπακολουθεῖ τοῖς μὴ κατὰ μικρόν, καὶ ἀνεπαιδῆτως αὐξανόμενοις, ἀλλὰ μετὰ κακοζηλίας ἄφνω ἐξοιδανυσιν ἐς ὑπερέχοντάς τινας βαθμύς διὰ τινα εὐκληρίαν ἀθρόως αὐτοῖς ἐπίβσαν. Ὅν γὰρ ἐχθρὸς εἶδον ἐν τῷ χθαμαλῷ κείμενον, εὐτελεῖ, τῆτον ὑπέροφρυ, καὶ ἀπρόσιτον γενόμενον, ἐκ τῆ παραχερῆμα σέβειν, καὶ γεραίρειν οἱ ἄνθρωποι μηδαμῶς ἀνέχονται. Καὶ ὅν ἢ φύσις αὐτοῖς ἐγέννησεν ἰσότητιμον, καὶ ὁμοιοπαθῆ, τῆτον ἔχ ὑποφέρουσιν ἀπὸ τύχης αὐτίκα χλαμύδα περιβεβλημένον, καὶ ὑψηγορέντα, καὶ ἀερόδατῆντα, ἀλλ' ὅποσαι μεγάλης ἐφίενται τιμῆς, τῇ ὑπεροχῇ κατ' ὀλίγον ὀφείλουσιν ἐθίσσασθαι πάντας, τῆτο μὲν σήμερον ἀγαμένους λεγόμενον ἀξίως, ἐκεῖνο δὲ αὖριον γενναίως πραττόμενον θαυμάζοντας, καὶ αἰετὶ μέγα βλέποντας, καὶ ἐπαινῶντας, ἢ ἀκρόντας ἐγκωμιαζόμενον, καὶ ἀδιαλείπτως ἀκοήν τε, καὶ ὄψιν, καὶ ψυχὴν εὐφραινομένην, καὶ δὴ καὶ δελεμένην τοῖς θαυμαστίως διαπραττομένοις ἔχοντας. Τέτε δὲ τῶ τρόπῳ, καὶ τῶ ἥθεος, καὶ τῶ ὀνόματος ἐπίβολοι γίνονται ὅσοι μετ' ἀκριβείας δύνανται σαθμαῖν ἅπαν ἔργον, καὶ λόγον ἅπαντα, καὶ μετὰ διηγεῖς εὐφυΐας, καὶ φρονήσεως, καὶ μεγαλονοίας τῶ ἐντελὲς ἔχεσθαι, καὶ τῶ ἐμμελῆς, πρὸς δὲ καὶ τῶ Δικαίῳ, καὶ Σώφρονος. Ταῦτα γὰρ εἰς ὠφέλειαν ὑπονοσεῖ τοῖς ἄνθρώποις, ὅτε γὰρ ἐκ εἰσὶ μέτοχοι, καὶ κοινωνοί, τέτε ἔδ' ἐπαινέται εἰσιν, ἔτ' εὐγνώμονες. Τῶν ἔργων δὲ τὰ μὲν πρὸς ἰδίαν χρεῖαν, καὶ ἀπάλαυσιν συντείνοντα τοῖς πρᾶξεσι μόνοις λυσιτελεῖν νομίζοντες ἐπιφθονῶσι, τὰ πολλὰ δὲ καὶ κακολογῶσι. Καὶ διὰ τῆτο ὅς τις ἐν τοῖς συμπολίταις ὑπεροχὴν τινα ποθεῖ, καὶ ταύτης ἀντιποιεῖται, ὀφείλει μὴ μόνον καλῶς λέγειν, καὶ πράττειν, ἀλλὰ καὶ ἐπωφελῶς, καὶ λυσιτελῶς. Ταύτη γὰρ τὰς εὐνοίας

πάντως θηρεύει, καὶ τὰς ἐπαίνας ἐφέλκεται. Ἐπανῶσι γὰρ οἱ Ἀνθρώποι δαψιλέσθον ὥς ἀγαπῶσι, καὶ φέρουσι θυμηδέσθρον ὑπερκαιμένους, ἀφ' ὧν ἀρύονται τὰ σφίσιν ὠφέλιμα. Καὶ γὰρ καὶ τὸν ἥλιον ὕμνεσιν ἀνατέλλοντα, καὶ τὰς ἀκτίνας ἐπαφιέντα, καὶ ἐς τὰς Κρήνας προσερέχουσι τὰς ἀναδρουσάσας ἡδὺ νάματα, καὶ ἐς τὰς κήπες φοιτῶσι τὰς ἀποφέροντας γλυκεῖς καρπύς, καὶ γῆν ἀρεῶσιν εὐφορον, καὶ δὴ καὶ τιμῶσιν Ἀρχοντας τὰς εὐεργετῆντας καὶ εὖ ποιῶντας, καὶ τῷ μήκει, καὶ τῷ μεγέθει τῆς εὐποιίας ἐπιμετρῶσι τὰς τιμὰς.

Περὶ Φιλίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΝΔ'.

Τὰς φιλίας τίκτεσιν αἱ τύχαι τὰς πλείους, ἐνίας δὲ τρέφουσιν αἰρέσεις, τὰς γε ἔξαιρέτως, καὶ διαγιγνομένας ἐπιμήκισον. Καὶ γὰρ ἡ ὁδὸς, ἡ πλῆθ, ἡ τραπέζης, ἡ ὀμιλίας, ἡ συνηθείας, ἡ καὶ δεσμῶν ἐδ' ὅτε κοινωνία συνέζευξε τὰς τῷ τρόπῳ παραμύλλας. Ἀλλ' αὐταὶ μὲν αἱ εὐνοιαί πολλαῖς ἐξαπατῶσι, καὶ τύχης ἔσαι γοῖαι, εὐτυχίας εἰσὶ φίλαι μᾶλλον, ἢ προσώπων, ἃς δὲ ἡ μὲν πείρα, καὶ γε μάλιστα ἐν τοῖς δυσπραγίαις, καὶ τοῖς πταίσμασιν ἀπέδειξεν ἀληθεῖς, καὶ βεβαίαις, ταύτας ὡς γνησίας, ἀλλ' ἔ νόθος, ἐδὲ κισθόλυτος τηρεῖν εἰκὸς τιμῶντας, καὶ ἀνεχομένους τὸ ἄχθος αὐτῶν. Ὅτι μηδεμία τις εὖρεται φιλία μὴ ἐπαχθὴς, μήτε βαρεῖα, ἀλλ' ἔχει τιὰς αἰεὶ κῆρας, καὶ νοσήματα, φέρεται δὲ ὅμως ὥσπερ τῶν Συμβίων, ἢ τῶν Παιδῶν, ἢ τῶν Συμπολιτῶν τὰ ἐλαττώματα, καὶ φιλεῖνται καὶ αὐτὰ μετὰ τῶν φίλων. Καὶ ἀγαπάτω τις ἀρ' ἔν ἅπαντας, καὶ χερίδω πᾶσιν, ἀλλ' ἔκ ἐν πᾶσιν, ἀγαπᾶται δὲ παρὰ πάντων ἕτε νομιζέτω, ἔθ' ὡς ταῖς ἀπλῶς μετιέτω, ἀλλὰ τὰς ἀγαπῶντας διαγινωσκέτω, καὶ τὰ συφετὰ διακρινέτω, καὶ χαριζέδω, καὶ ὑπερφιλείτω, καὶ εὐεργετείτω, εὖ εἰδὼς ὅτι τρέφουσι, καὶ ἐπαύξουσιν αἱ εὐποιῖαι τὰς φιλίας, καὶ πᾶς εὖ πεποιημένος φιλεῖται παρὰ τὰ εὐεργέτη δοξάζων ἀντιφιλεῖ, καὶ τῇ ἀντιδόσει ταύτῃ μεγάλην αἰ εὐεργαλίαν λαμβάνουσιν ἐπίδοσιν, καὶ τῶν ἔτω φιλέντων ἄρα, καὶ φιλεμένων φίλων ἔκ ἔσιν ἀντάλλαγμα, καὶ γε μάλιστα τῶν εὖ φρονούντων. Φίλος γὰρ ἄφρων ἐχθρὸς σώφρωνος ἐπιζημιώτερος, ὁ δὲ ἐν τοῖς φίλοις νυνεχὴς, καὶ δίκαιος, καὶ ἐπιεικής, εὐβελία μὴδὲν ἔλαττον, ἢ βοηθεία, καὶ ἀντιλήψι Σωτὴρ ἐστὶ, καὶ ἐλευθερωτής. Ἐν μὲν εὐτυχίαις σιγίζων τὸν εὖνεν, καὶ περισώζων, καὶ προφυλάσσων, ἐν δὲ δυσπραγίαις ἀντιλαμβάνομενος, καὶ ἀνιστῶν αὐτὸν, καὶ παραμύθισιν ἅμα γιγνώμενος, καὶ θεράπων, καὶ ἰατρός. Καὶ ὁ μὲν εὖ φρονῶν φιλίας προξενεῖ, καὶ πολλὰς τινὰς συζεύγνυσιν ταῖς εὐνοίαις, ὁ δ' ἄφρων ἐχθρὸς ἐρεθίζει, καὶ διίσησι τὰς οἰ-

κεῖνος, καὶ αὐξάνει τὰς δυσνοίας, καὶ τὰς πικρίας. Καὶ ὁ μὲν ἔμφρων ἐν φίλοις ἀνέχεται, καὶ ἐκ ἐκ ῥάσῃ παραιτεῖται τὰς φιλίας, καὶ ἀπωθέμενος ἐκ ἀναχωρεῖ, ἀλλ' ἀρχαίαν αἰδέμενος φιλίαν, νέαν ἀπέχθειαν ἔδεχεται, ὁ δὲ ἔκφρων μεμψίμοιρός ἐστι, καὶ φιλεπιτιμητής, καὶ διὰ μικρὰς αἰτίας παλαιᾶς εὐνοίας περιφρονεῖ. Καὶ διὰ τῆτο χρεὶν παρὰ πάντων κοινωνεῖν μετὰ τῶν φίλων, πρὸ πάντων δὲ βουλευέσθαι περὶ τῶν φίλων, ὅπως εἴεν εὐκρινεῖς, γνήσιοι, νενεχεῖς, δίκαιοι, σώφρονες, τίμιοι, καὶ ἐν ῥήματι θεοσεβεῖς. Ὅσοι γὰρ τὸν Θεὸν ἀγαπῶσι, καὶ τὴν φίλους, καὶ οἰκείους ἀγαπᾶν ὑπολαμβάνουσιν, οἱ δὲ Θεὸν ἐκ αἰδέμενοι, πῶς αἰδεσθῆσονται τὰς φιλίας; Τὸς δὲ δὴ τοιαύτης καλῶς εἰδέναι, καὶ διακρίνειν φρενῶν ἐστὶ μεσῶν ἰδίαν, καὶ μακρῶς δεῖται πείρας, καὶ μεγάλης ἀκριβείας. Ὑποδύσσει γὰρ ποικίλαις, καὶ παντοδαποῖς δολασμασι χεῶνται οἱ Ἄνθρωποι. Ὡς τὴν κισθὴλιν αὐτῶν ἐπίσασθαι ἔπαντός ἐστι Ἄνδρὸς ἔργον. Καὶ ὡς οἶμαι ἢ τῶν φίλων διάγνωσις πᾶσαν ὑπερβαίνει δυσχέρειαν. Καὶ ῥᾶν τὰς λίθους οἱ λιθογνώμονες, καὶ τὰ νομίσματα οἱ τραπεζίται, ἢ τὸς Ἄνθρωπος οἱ Σοφοὶ ἴσασιν ἐξακριβῶσαι, καὶ βασανίσαι, καὶ ἐγκρίναι τὸς ἀξίους.

Περὶ τοῦ μὴ ἐκ ῥάσῃ πιστεύειν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Ν Ε'.

Τὰ μὲν ἐκ ῥάσῃ πιστεύειν, καὶ ἀδασανίσως ὑποδέχεσθαι τὰ λεγόμενα, ὅσα πρὸς ἡμᾶς ἀνήκει· περὶ γὰρ τῶν μὴ προσήκόντων ἔδει λόγος, παρ' ἔδῃ εἰς κίνδυνον αἰεὶ διαπατηθῆναι, καὶ βλάβην ὑποσέσασθαι. Καὶ διὰ τῆτο μέγα τι μέρος ἐστὶ φρονήσεως ἐμβριθεῖς ἢ προχείρως ἀποκρίμασθαι τὰς πίσεις, καὶ τὰς ὁμολογίας, ἀλλὰ διεσάζοντας αἰεὶ διερευνᾶν τὰ ἀκέραια. Τὸ δὲ μὴ πιστεύειν αὐτὸ πάλιν τὸς μὲν λέγοντας ἀτιμάζει, καὶ κακῶς διατίθῃσιν αἵτε ψευδομένους, τὸν δὲ ἀκροώμενον ἀφύλακτον ποιεῖ, καὶ ἀπερίσκεπτον. Ἐν οἷς διευλαβεῖσθαι χρεὶν, καὶ διαδράναι τὸς κινδύνους. Προσῆκει τοιγαρὲν καὶ τῶν μέσων ἰόντας, τοῖς μὲν λεγομένοις ἢ ἀντιφθέγγεσθαι, ἢ ὡς ψευδῇ διελέγχειν, ἀλλὰ πιστεύουσιν εὐκότας μᾶλλον, ἢ πιστεύοντας ἀληθῶς ἀκροᾶσθαι, τὴν δὲ βάσανον ποιεῖσθαι μετ' ἀκριβείας, καὶ ἐν τῇ μεταξὺ φυλάττεσθαι τὰς ἐπικρεμασμένας περιπετείας, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς εὐνοίας, καὶ ἀπεχθεῖας ἐκ ἀνεξετάδως εἰσποιεῖσθαι πιστεύοντας τοῖς λεγομένοις. Καὶ γὰρ ἀβέβαιοι φίλοι, καὶ ἄλογοι, καὶ ἄδικοι ἀπέχθῃσι ἐς ἴσα μεγάλως λυμαινόνται τὸς ἀφελεῖς, καὶ ἀπλοῖκός, τὸς πιστεύοντας εὐχερῶς, καὶ προχείρως ἀγαπῶντας, καὶ ἀπεχθανομένους.

Περὶ Καρτερίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΡΝΖ΄.

Τὸ πρῶτον ἡμῖν ἐν ἐπιχειρήσεσιν, καὶ συμφοραῖς διὰ στυφῆς γενέσθω μεγάλης, ὅπως τὴν μὲν ἡμετέραν καρδίαν ἀνδρεία, καὶ καρτερίαν περιζώσωμεν, καὶ ἅπαν ἐναντίαν ἡμᾶς σηρίζωμεν, τὴν μὲν πτοίαν, καὶ τὴν δειλίαν ἀποτινάζοντες, ἀγαθαῖς δὲ ἐλπίσι τὸν νῦν βεβαιώσωμεν, καὶ ἐν πρώτοις αὐτοὶ βοηθοὶ, καὶ ἀντιλήπτορες ἡμῖν γενόμενοι, καὶ μὴ δεόμενοι ἀλλοτρίας παρηγορίας, ἢ ἐν δευτέρᾳ τάξει ταύτην τιθέμενοι. Μηδὲν γὰρ ὁ ἔξωθεν ὠφελεῖ λόγος, μὴ ἐντὸς τὴν προσήκουσαν εὐρίσκων διάθεσιν. Καὶ γὰρ καὶ οἱ νοσῦντες εἰς τὰς τῶν ἰατρῶν θεραπείας ἀνεπιτηδείως ἔχουσι μὴ καλῶς διακείμενοι τὴν ψυχὴν, ἀλλ' αὐτίκα τῷ πάθει καταδαμαδύντες, καὶ εἰς ἀπόγνωσιν ὑγείας πεπτωκότες. Καὶ οἱ μὲν ἡρρωσκηότες τῷ μεγέθει τῆς ἀθυμίας, καὶ τῆς δυσφορίας ἀναδιπλασιάζουσι τὸ νόσημα, οἱ δὲ δυσυχήσαντες δι' ἀπόνοιαν ἀφόρητον, καὶ ἀνήκεστον μέγεθος προστιθέουσι τῇ δυσπραγίᾳ. Καὶ οἱ μὲν ἐν ταῖς ἀδυναμίαις ἐρρωμένοι τῇ ψυχῇ ῥαδίως ἀναφέρουσι, καὶ ἀναερίζουσιν, οἱ δὲ ἐν ταῖς συμφοραῖς ἀνδρείοι, καὶ ῥωμαλοὶ τάναντία νικῶντες θριαμβεύουσι τελευτῶντες κατὰ τῶν ἐπιόντων κινδύνων.

Περὶ Εὐλαβείας Πταισμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΡΝΖ΄.

Ὡς περ εἰς τὸν ἥλιον ὀλίγοι μὲντινες ἀφορεῶσιν ὅποτε λάμπει, ἐκλείποντα δὲ πλείονες θεωρεῶσιν αὐτὸν, καὶ καλῶσι πάντας ὥστε γενέσθαι θεατὰς αὐτῷ, καὶ ὃν ἐκ θαύμασαν ἀκτινοβολῶντα, καὶ φέγγοντα, τῷτον ἐσκοτασμένον ἄλλοις ἄλλοι δεικνύουσιν· ἔτι οἱ Ἀνθρῶποι τὰς μὲν διὰ παντὸς ὀρθῶς λέγοντας, καὶ πράττοντας ἐθαυμάζουσι, τοῖς δ' ἅπασι ἀμαρτάνουσι τὰς ὀφθαλμοὺς ἐπαφιάσι, καὶ κατηγορεῶσι πικρῶς, καὶ καταδοῶσι, καὶ σηλιτεύουσι, καὶ μεγάλας Ἀρετὰς ἐντι καὶ σμικρὸν πταίσμα πολλάκις ἀμαυροῖ. Καὶ διὰ τὸ πρῶτον δεῖ τὰ σφάλματα διευλαβεῖσθαι, καὶ φυλάττεσθαι, εἴτα τὰ καλὰ πράσσειν ἡμᾶς. Αἱ γὰρ εὐφημίαι δυσφήμοις ἐπιδόσονται, ἀλλ' ἀμωμήτες, καὶ ἀνυπευθύνες κοσμήσουσι.

Περὶ ὑπιοτήτος λόγος ἐν ταῖς ἀπαντήσεσι.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΗ΄.

Ἐν ταῖς ἀποποιήσεσι, καὶ ταῖς ἀποκρέσεσι τῶν αἰτήσεων, καὶ μάλιστα ὀπνηλικα παράτινων ἰχυρῶν προτείνονται, χρῆσθαι δεῖ λόγοις ὑπωτάταις, καὶ τὸ τῆς ἀποτυχίας πικρὸν, οἷσις τε ὕσιν ἀκέσασαι τῷ τρόπῳ τῇ γλυκύτητι. Οὔτε γὰρ ἐπεικὲς δυσὶ βέλεσιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ κατατιτρώσκειν τὰς ψυχὰς τῶν ἀντιβολόντων, ἐπειδὴ λίαν αἰδητικὸν ἐστὶ τὸ ἀνθρώπινον ὁδύνει, καὶ λύπη, καὶ εἰς ἄμυναν ἔτοιμον, καὶ ὑπελότητι εὖ μάλα χρώμενον, καιροφυλακῆν δὲ, καὶ τιμωρὸν ἀπαράκλητον. Τὶ γὰρ ὠφελεῖ τῷ ἀποσύφοντι τῆς ἀποβολῆς πικρίαν ἐνέειναι, ποικίλων εὐμαιρῶντας τρόπων εἰς τὴν μετὰ προάτητος, καὶ προσηνεῖας ἀπάντησιν. Δῆθεν ἢ τινα προβάλλοντας ἀμνηχανίαν, ἢ τὸ παράλογον ἀναπειθοντας, ἢ καὶ λύπην προῖχομένους τῷ μὴ δύνασθαι τὴν αἴτησιν ἀποδέξασθαι, καὶ διὰ τὰς ἀποτετυχηκότας διακηλύντας, ὥστε μὴδέποτε συγνάζοντας ἀπίεσαι, ἔτε μὲν τῇ τῆς ἀποτυχίας ὀργῇ παραινέντας, ἀλλὰ τῷ τρόπῳ τῆς ἀπανανέσεως παρηγορημένους.

Ὅτι βαρεῖα ἢ Φρόνησις.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΡΘ΄.

Ὅσον ἐμβριθὲς ἐστὶν ἡ φρόνησις, τοσούτον ἄχθος ἐπιτίθησι τῇ θελήσει. Καὶ δεινοῖς ἐπιτάγμασιν αὐτὴν πιέζει, καὶ περιείργει, καὶ πολλάκις εἰς τὰ μὴ ἀρέσκοντα αὐτὴν ὥθῃ, εἰς ἃ δὲ αὐτὴ κλίνει, τέτων ἀνείργει, καὶ παντελῶς ἀνασπᾷ. Οἷς δὲ τισιν ἡ θέλῃσις ἐκ φύσεώς ἐστι τραχεῖα, καὶ δυσκόλως διάκειται πρὸς τὰγαθὰ, τέτοιαις ἡ φρόνησις, ὅση τις τῷ ἄναθεν νενεμημένῳ πᾶσι φωτὶ πρόσσειν ἐκάσῳ θνητῷ (οὗτε γὰρ εὐρεταί τις παντάπασιν ἁμοιῶς τῷ δὲ τῷ θειοτάτῳ χαρίσματος). Πάντως ἐστὶν ἀφόρητος, καὶ τυράννῳ ἔοικε τῷ Ἄρχειν εἰληχότῳ ὑπηκόῳ σκληραύχενος, καὶ ἀνιμέρεν. Καὶ γὰρ μὴδὲν ἔλαττον ἄρχει καὶ δεσπόζει τῆς θελήσεως ἡ φρόνησις, ἢ λαὸν Βασιλεὺς. Διότι ἀμφοτέρω τὸ ὑπὲρ αὐτὰς διακίβησι, καὶ κυβερωῖσι. Καὶ ὅτε μὲν δοκῶσι βαρεῖς, καὶ ἐπαχθεῖς, ὅτε δὲ προσηνεῖς, καὶ ἐπεικεῖς. Καὶ ὥσπερ τὸν ἀρχομένους οἱ Κρατῶντες ὀφείλουσι πείσαι, καὶ καλῶς διαβῆναι πρὸς ἃ κελεύονται. ἔτως ἡ φρόνησις καιρίοις λόγοις ὀφείλει πειθῆναι ἀπεργάσασθαι τὴν θέλῃσιν. Καὶ κείνους δὲ προσήκει μιμεῖσθαι τὸν Ἄρχοντα, ὅποσοι ψυχαγωγῶσι τὸν λαὸν παικίλαις θέαις, δρόμων, παλαισμάτων, ἀγώνων, ἀθλοθεσίῳ, καὶ τοῖς τοιούτοις, ἔτι

δὲ καὶ διακηλῶσι φιλοτησίαις, καὶ δημοδοσίαις, καὶ τοῖς παραπλησίοις. Καὶ παρομοίως ἄρα τισι τρόποις τὴν φρόνησιν δεῖ παραχωρεῖσθαι τῇ θελήσει ἀνέναι τὸν ἀκριβῆ τό-
νον, καὶ παρέχειν αὐτῇ μετὰ τῷ μετεῖν, καὶ εὐπεπῆς ἀναψυχὰς τινος, καὶ παρηγο-
ρίας, τρυφῆς τε μετοχὴν εὐλόγου, καὶ γεῦσιν ἡδονῆς μετὰ τῷ σεμνῷ. Μὴδὲν γὰρ
βίαιον γίνεται πολυχρόνιον. Καίτοι καὶ ἡ θελήσις ὥσω ἂν μᾶλλον ἀνειρεχθεῖν, το-
σούτῳ πλέον τὰς ἡνίας ἀποπτύσασα εἰς ἅπαν αἰχρὸν ἐκτραχυλίζεται, καὶ τῆς
φρονήσεως παντάπασιν ἀφελικῶς ἐς αὐτὴν ὑβρίζει τὰ ἀνοσιώτατα, καὶ ἀσελγάνει,
καὶ μνηδαμῶς αὐτὴς ὑποκλίνει τὸν αὐχένα, ἀλλὰ μέχρις ἀπώλειας ἐν ἀποσασίᾳ δια-
τελεῖ μετὰ μεγάλης ἰταμότητος.

Περὶ Λόγου.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Ε'.

Καθάπερ τῶν χερμάτων ὅποσοι τινὲς φεῖδονται, καὶ τὰς δαπάνας ποῖσι καταλ-
λήλως τῇ χρεΐᾳ, ἐδέποτε πένονται, ἀλλὰ διαρκῶς ἔχουσι πρὸς τὰ καθ' ἡμέραν
ἐπιόντα τῶν ἀναλωμάτων, ὅτῳ τοι καὶ τοῖς λόγοις φεῖδοι πολλῇ χρωμένους δεῖ μέ-
τρω καὶ ἀριθμῷ προσήκοντι τέτῳς ἀποφθέγγεσθαι, καὶ μὴτε ἐλλείποντας, μὴτε πλεο-
νάζοντας, ἀλλ' ὅσον ἀπαιτεῖ ἡ χρεΐα τῆς ὑποθέσεως. Καὶ δῖτα μὴ μόνον αἱ ἐ-
δῆτες ὀφείλωσι πρὸς τὰ σάματα συμμέτρως ἔχειν, ὅτε μετὰ χαυνότητος ἐπὶ
πλέον ἀποτείνωσι, ὅτε ἀπρεπῶς συσελλόμεναι, ἀλλὰ καὶ οἱ λόγοι τοῖς πράγμα-
σιν ἀρμόζοντες κάλλος ἔχουσι, καὶ σεμνότητά. Ὅσοι δὲ τῇ τῷ λέγειν ἐρέσει τῷ δέ-
οντος ὑπεραλλόμενοι πλημμυρῶσι, τελευτῶντες εἰς τὸ ἀφελές, καὶ εὐτελές ταπει-
νῶνται, οἱ δὲ τἀναγκαῖα, καὶ χρεῖσιμα λέγοντες, καὶ μειζόνων ἱποδοχὴν, καὶ προσο-
χὴν ἐν τοῖς ἀκροαταῖς παρασκευάζοντες θάμβος ἐμποῖσι, καὶ τὰς μὲν πίσεις ἐ-
πέχουσι, τὰς δὲ μνήμας σφρίζουσι, καὶ ῥᾶον εἰς ἐνέργειαν χωρεῖσι μετὰ μεγάλης
ὠφελείας.

Περὶ Διαλέξεως.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Ε Α'.

Τὰ ταῖς διαλέξεσιν ὑποκείμενα τὰ πλείω ἐπαχθῇ ἐσι, καὶ ὀχληρά. Ἐάν ἔν αυ-
τὰ μὴ συγκεράσῃ τις τῇ γλυκύτητι τῷ λόγῳ, ἀλλὰ γλώσσης ἰταμότητι, καὶ αὐ-
σηρότητι τῶν πραγμάτων, ἐφ' οἷς ἡ ἑρῆς, καὶ ἡ ἄμιλλα παρεμπίπτει, ἐπαυξήσει

τὴν πικρότητα διὰ τὸ λίαν ἀποσύφον ἔδεν κατορθοῖ, ναὶ μὴ βαρύτητα πολλήν, καὶ μεγάλην δυσνοίαν προξενήσας ἀφαιμαρτάνει τὴ σκοπῇ. Καὶ ἄλλα τοῖς μὲν προκειμένοις πράγμασι δεῖ καρτερώς ἐμμένειν, καὶ ἀπείξαι ἀντέχεσθαι ὡς οἶόντ' ἐστὶ, χρῆσθαι δὲ λόγων τοῖς ἡπιωτάτοις, καὶ προσφωρωτάτοις, καὶ εὐνωϊκωτάτοις. Τοῖς τοιούτοις γὰρ ἐνδρῦται ἡ πειθὼ, καὶ κατὰ μικρὸν εἰσδύεται ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκρωμένων, καὶ νικᾷ, καὶ θριαμβεύει, διότι φίλοις ἀνδράσι πειθηνός ἐστιν ὁ Ἄνθρωπος, τοῖς δὲ ἐναντίοις αὖ πάλιν δυσήνός τε, καὶ σκληραύχην ὑπάρχει. Καπεὶδὴ λόγῳ πᾶς λόγος παλαίει, τοῖς πικρῶς λέγουσιν αἱ ἀποκρίσεις ἔδεν ἡττόν εἰσι πικραὶ, καὶ τῆς φιλονεικίας μεταξύ ἀναξέσης αἱ τοιαῦται διαλέξεις ἔδενα καρπὸν ἀποφέρουσι. Κακείνῳ δὲ ἐνταῦθα ἡ χρὴ παντάπασιν ἀμνημονεῖν, ὅτι πολλοὶ τινες εὖ εἰδότες ἀδίκως ἀντιλέγειν, καὶ διαφέρειν, ἵνα μὴ μετὰ ἀτιμίας, καὶ αἰσχύνῃς ἐκνικηθῶσι, τεχνάζονται ὅπως ὀργὴν ἐξάψωσι πρὸν τὸν διαλεγόμενον, καὶ εἰς ἔρη ἀνεπαιδῆτως ἀπελάσαντες ἑτωσίπως τὰ νικητήρια λάβωσι, καὶ ἀδικεῖν δόξαντες Κύριοι φανῶσι, καὶ τὸ δίκαιον μᾶλλον ἐπικρατεῖς.

Ὅτι αἱ τῶν πραγμάτων Ἀποβάσεις ἀβέβαιοι, καὶ αἱ ἀπροσδιόριστοι Ἀποφάσεις ἐπισφαλεῖς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΒ.

Πολλοὶ τις ἐστὶν ἡ τῶν πραγμάτων ἐν ταῖς πολιτεύμασι ἀβεβαιότης, καὶ ἡ ἐφ' ἐκείνῃ ῥοπή, καὶ μὴδὲν ἐν αὐταῖς ἀναμφίλεκτον ἔχει τὴν ἔκδοσιν, ὅτι αἱ πείραι παντάπασιν εἰσιν ἐπισφαλεῖς, καὶ αἱ κρίσεις δυσχερεῖς, καὶ αἱ ἐγγχειρήσεις χαλεπαί. Τὰ γὰρ ἀδοκίμως ἐπιόντα εἰσι πάμπολλα, καὶ πυκναὶ αἱ περιπέτειαι τῆς τύχης, καὶ οἱ συμβουθοὶ ἄπιστοι, καὶ αἱ προσπίπτουσαι χρεῖαι δυσάπαντητοι. Καὶ διὰ ταῦτα μὴδεὶς εὖ φρονῶν ἐν ταῖς διαλέξεσι, καὶ τοῖς βουλευμασι τῶν μελλόντων τὸ ἀληθὲς ἀπροσδιορίζως ἐπιβεβαιέτω, ἀλλ' εἰδὼς τὸ ἀβεβαίον μὴδέποτε μετὰ σφοδρότητος θατέρῳ μέρει τῆ προβλήματος ἰχυρῶς ἐπιστηριζέτω, μὴδὲ τὴν τῆ λόγου δύναμιν ἀξαντλεῖτω πᾶσαν εἰς τὸ πείσσαι ὅτι ἂν ἔλοιτο, ἀλλ' αἶ κρυσφύγεται ἑαυτῷ φυλασσέτω, καὶ ἄσυλον διὰ τῶν ἀπροόπτως ἐνδεχομένων εὐλαβείας, ὅπως τῆς ἀποβάσεως ὡς ὥστο μὴ γενομένης, αἰτίνα πρόφασιν εἰς προφυλακὴν ἔχη προπαρασκευασμένην, ὅτι δεινόν ἐστι, καὶ κινδύνος μεσὸν τὸ μέλλον ἐγγυηθῆναι, καὶ ὅλον τὸ ἄχθος εἰς ἑαυτὸν ἀναλαβεῖν. Καὶ διὰ τῆτο ἐν ταῖς πολιτεύμασι ὅσα ἐς ἀμφότερα μετὰ τινος ὑδετερότητος, καὶ ἀδιαφορίας διαλέγονται, μᾶλλον εἰσιν ἀνυπεύθυνοι, καὶ ἀνυπόδιμοι, καὶ ὁπότερον ἐκβῇ, ὡς τῆτο προεγνωκότες, καὶ προειπόντες, ἅτε συν-

τῶτατοι, καὶ τῶν μελλόντων προσωρατικοὶ εὐδοκιμεῖσι, καὶ ἐγκωμιάζονται, οἱ δὲ κατ' ἐνθεῖαν ἰόντες, μήτε εἰς τὸ δεξιὸν, ἔτε εἰς τὸ ἀριστερὸν ἀποβλέποντες τῶν πραγμάτων, ὡς εἶθε τὰ πολλὰ, ἐναντίως ἐκδάντων, μὴ μόνον τὰς πρὶν ἀγαθὰς περὶ ἑαυτῶν ὑπολήψεις ἀποδάμωσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐσίας, ἐδὴ ὅτε καὶ τὸν βίον αὐτῶν ἀποφθείρουσι.

Περὶ βραδυτήτος ἀντιρρόπου τῇ ταχύτητι τῷ χρόνῳ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Ε Γ'.

Ταχύς ἐστιν ὁ χρόνος, καὶ ὥσπερ δρομεὺς ἀκάθεκτος σπεύδει, καὶ συναρπάζει πάντα τὰ φύσιν ἔχοντα, τὰ μὲν εἰς γένεσιν, τὰ δὲ εἰς διαφθοράν αἶει ἐν ῥῳῇ, καὶ μεταβολῇ διαγιγνόμενος. Ὅς, τις ἄρα τέτε τῇ ταχύτητι τὴν οἰκείαν ὁρμὴν ἐπισυνάψῃ, καὶ τῷ ῥοθίῳ τὸ ῥόθιον ἀξυνέτως συζεύξῃ, κατὰ κρημνῶν ὠθέμενος ὡς τάχιστα ὀλιδιῆσας καὶ δύναται κάλιν ἐξ ὑπαρχῆς ἀνακαλέσαι τὴν πρὶν αὐτῷ τύχην. Καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς σερήσεως εἰς τὴν ἔξιν ἢ ἐκάνοδος ἐν μὲν τοῖς φυσικοῖς ἐστιν ἀδύνατος, ἐν δὲ τοῖς ἀπὸ τύχης ἐκ εὐμαρίας. Ὅσοι δὲ τὴν τῷ χρόνῳ φορὰν εὖ εἰδότες, καὶ ταύτῃ μὴ συναπαγόμενοι, ἀλλὰ λογισμῶς ἀραρόσι παγίως ἐσηργιμένοι ἀτρεμέας ἴστανται, καὶ καιροφυλακτῶσι μετὰ μεγάλης προσοχῆς, ἔτοι βραδύτερον προκόπτουσιν, ἀλλὰ τὰς κτήσεις ἔχουσι βεβαιωτέρας, καὶ τὰς μεταβολὰς ἢ σπανιστέρας, ἢ ἀσφαλεστέρας. Χαλινῷ τοίνυν ὁ χρόνος δέεται, καὶ κέντρῳ, καὶ συνοχῇ, καὶ βραδυτήτος, καὶ ἐσίας, ἐδὴ ὁρμῆς. Καὶ ὥσπερ ἐν τοῖς παγετοῖς ἐπὶ τῷ πάγῳ ὁλοαιότερον βαίνομεν, τὰς πτώσεις εὐλαβέμενοι, ἔτις ἐν τῷ χρόνῳ ἡρέμα δεῖ χωρεῖν, τὴν μὲν ῥύμην αὐτῷ συζέλλοντας, τὰς δὲ καιρὸς ἐπιμελῶς εὐερισκομένους, καὶ ἐξαγοράζοντας, ἵνα μὴ διολιθίσαντες τὰς μὲν ἀνορθώσεις ἀπογνῶμεν, τῆς δὲ οἰκείας ὁρμῆς μεταγνῶμεν.

Περὶ τῆς ἐν καιρῷ Σιωπῆς, καὶ Ἀποχῆς τῶν Πολιτικῶν Πραγμάτων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ρ Ε Δ'.

Σιωπᾶν τε παραγγέλλει καὶ οἰκνεῖν ὁ νῦν χρόνος, καί γε μάλιστα τοῖς ἐν τῷ πολιτεύματι μεγάλην ἑαυτοῖς προξενήσασιν εὐκλειαν ἐπὶ θαυμαστοῖς κατορθώμασι.

καὶ τὸν πρότερον βίον δυνάμει, καὶ ἰσχύει πολλῇ παραπέμψασθαι. Καίπειθ' μετ' ὀφελείας ἢ δίχα βλάβης πράττοντι τῶν βεβαιωμένων ἀντάξιον ἐκ ἐνδίδωσιν, ἀτρέμας αἰνεῖν καὶ τῷ θεωρητικῷ μᾶλλον, ἢ τῷ πρακτικῷ βίῳ προσέχειν πολλῷ βέλτιόν 'εἰ, καὶ ἀκινδυνώτερον. Τὸ γὰρ ἀργόν, τό γε ἐπίφογον, ἐκ ἀντίκειται τῷ θρασικῷ, ἀλλὰ τῷ τὰ καλὰ πράττειν, ὅτι τῷ ἢ μὴ τὰ δεόντα ποιεῖν προκρινομένη ἀργία μηδαμῶς ἐστὶ κακία, ἀλλὰ βαθείας φρονήσεως γονὴ, καὶ ψυχῆς ἀνδρείας Ἀρετὴ, καὶ κόσμος. Καί τις τῶν ἐχεφρονεῖν ὑπολαμβανόμενων τὴν τάξιν ἐτίθησι μὴ μόνον ἐν τῷ δύνασθαι πράττειν, ἀλλὰ καὶ τῷ δύνασθαι μὴ βέλεσθαι τι ποιεῖν δῆθεν, εἴτε καιροφυλακτῆντα, καὶ τὴν ἐπιτηδεύουσα τῷ χρόνῳ προσδεχόμενον, εἴτε ὀλιγοῦντα, καὶ κόρον λαβόντα τῆς πρότερον εὐπραγίας ἐπὶ μεγαλειότητι. Ἀλλ' ἴσως ἄλλος τις τῷ λεγομένῳ δυσαρεσῶν ἐκ ἀπώδως εἴποι, ὅτι ὁ λόγος ὅτος προφανῶς ἐστὶν ἐπισφαλὴς τῷ βίῳ, ἀνείργει γὰρ ἀπὸ παντὸς ἔργου. ὅτε γὰρ αἰεὶ τὸ ὀφελίμον ἐστὶ βέλβαιον, καὶ ἐν παντὶ πρᾶσσομένῳ ἐνδεχόμενός ἐστι τις κίνδυνος. Βί τούτου ὅτε ἡ μὲν ὠφέλεια ἐν ἀμφιλέκτῳ κεῖται, ἡ δὲ πείρα σφαλερὰ φαίνεται καὶ μένειν ἀργόν. ἀνάγκη δοκεῖ πάντων ἀπέχεσθαι. Ἐμπορίας τε τῆς τε κατὰ γῆν, τῆς τε κατὰ θάλατταν, καὶ στρατηγίας, καὶ πάσης ἄλλης ἐγχειρήσεως. Οὐδενὸς γὰρ ἐν Ἀνθρώποις πράγματος ἢ ἀπόδοσις ὑπάρχει βεβαία, καὶ ἀσφαλὴς, ἀλλὰ πάσῃ προκαπῇ, καὶ ἐπιδόσει παραπέμπεται, βλάβης τε καὶ ζημίας ἐκ ὀλίγου κίνδυνος, καὶ τῷ τοῦ γένους ἀληθῶς ξύμφημι, ἀλλὰ τοῖς ἀρχομένοις, καὶ χαίνουσι δόξης ἐπικτήσῃ, ἢ πλέτε περιβολῇ, ἢ ἀξίας αὐξήσῃ, ἀλλ' ἐ τοῖς ταῦθ' ἀμωσγέπως, καὶ μέχει κόρον κεκτημένοις. Πῶς γὰρ ἤδη τῷ σκοπῷ παραγενομένους ἢ μᾶλλον αἰρήσονται τὴν ἡσυχίαν, καὶ πῶς ἐκ ἀποφευξάνται τὰς κινδύνους. Ἄλλος ὁ καὶ τῷ σπείρειν, ἄλλος ὁ τῷ θείρειν, καὶ τοῖς ὑπάρχουσι καρποῖς μόνον ἢ ἀπόλαυσις ἐπιζητεῖται, καὶ δῆτα τῷ παραγγέλματι τῷ χρόνῳ πειθομένους ἐν ἡσυχίᾳ, καὶ σιγῇ, καὶ ἀπραξίᾳ βίῳ πάντῃ δοκεῖ κράτιστον, καὶ μάλιστα ὅποτε ἐπὶ ἀβεβαίῳ ὀλιγοκαρδίᾳ κίνδυνος ἐπαυρεῖται μεγάλης καὶ πολλῆς ζημίας, ἢ καὶ τῷ παντὸς ἑκπτώσις.

B I B Λ Ι Ο Ν Β'.

Ὅτι τοῖς πράττεσι προσήκει λανθάνειν τὸς ἐναμίλλας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Α'.

Εν μὲν τοῖς ἀνήκασιν αὐτῷ χαῖνός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, καὶ μάλα ῥάθυμος, εἰς τὰ ἄλλότρια δὲ πράγματα αἰεὶ νήφων, καὶ φιλοπράγμων ὑπάρχει, καὶ μηδὲνα καιρὸν κοιμώμενος. Ὡς οὖν περ αἱ θηρευτικά κύνες τὰ ἀλώσιμα μασεύσαι τὰ τῶν Συμπολιτῶν ἔργα, καὶ μαθεῖν εἴτι ἐν αὐταῖς ἐπίμωμον, καὶ κατηγορίας ἄξιον εὐρεῖται, καὶ μάλιστα ἐὰν ἐχθρὸς ᾖ, καὶ πολέμιος. Οἱ γὰρ ἀπεχθανόμενοι, καὶ ἐνάμιλλοι μετὰ πολλῆς ἐντεχειας τὰ τῶν μισομένων ἐρευνῶσιν ἐπιχειρήματα, ἵνα ταῦτα ταχέως ἀνατρέψωσι, καὶ τὴν ἀπόδασιν ἐν φρεσὶ ποιήσωσι. Διὰ τὸτο δὲ τὸς πολιτευόμενος κρυφίως εἶναι, καὶ τὰς ἐγχειρήσεις μὴ τὸν αὐτὸν εἰρμὸν τηρῶντας αἰεὶ, ἀλλὰ καὶ τὸν αὐτὸν ἔχουσι σκοπὸν, ὅμως παραλλάσσειν τὰς μεθόδους. Καὶ γὰρ ὥσπερ τῶν Ἐμπορέων οἱ ἄλλῃ, καὶ ἄλλῃ ὁδῷ χρώμενοι διαφεύγουσι τὰς ληστεικὰς χεῖρας, καὶ τῶν Πτηνῶν ὅσα μὴ τῇ αὐτῇ καὶ ὁμοίᾳ χρώνται πτήσει πάνυ δυσάλωτά εἰσιν, ἔτι καὶ οἱ τι θρώντες, ὁ πολλὰς ἀντιζήλας ἔχει, ὀφείλουσι μεταβάλλειν αἰεὶ τὸν τρόπον τῶν ἐγχειρήσεων, καὶ τὸς μεσολαβῶντας καὶ τὸς αὐτὸς αἰεὶ χειρίζεσθαι, ὅπως τῇ ποικιλίᾳ λάθωσι τὸς παρατηρῶντας, καὶ τὸ σκοπεῖν δίχα μόχθου, καὶ πάλιν ἐπιτύχωσι, καὶ λεληθότως ἐκτελέσωσιν αὐτόν. Φεῖ ὅποσοι τινὲς τοῖς ἐναντίοις ἐνεδρεῦσαι, καὶ τὸς ῥαπίσαι μηχανώμενοι λόχοις ἀδοκήτοις ἐπέπεσον, καὶ πεπόνθασιν ὁ δὲ ἡβελήθησαν. Καὶ τοῖς πολιτεύμασιν ἢν τινὰ τις μετιὼν μηχανήν, καὶ τέχνην κατάφωρος γένοιτο, τῇ αὐτῇ περιετράπη, καὶ διεφθάρη. Τέχνη γὰρ ὡς φασί, τέχνην παίζει, καὶ πέπτωκεν εἰς βόθρον, ὃν ἔσκαπτε. Καὶ δῆτα βέλτιον διάγναι, καὶ ἀσφαλέςερον πράττεσιν οἱ μὴ ἐς ὑποψίας ἐλθόντες, καὶ μάλιστα ὅποσοι περὶ αὐτὸς ἀγαθὰς ὑπολήψεις τρόπου χρηστῶ, καὶ εὐθύτητος προκαταβεβλήκασι καὶ γε πάντων μάλιστα ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ζῶσιν οἱ τὸν Θεὸν ἀληθῶς σέβοντες, καὶ ὅση δύναμις ἔδωκεν βλάπτοντες, τῶν δὲ ἰδίων πραγμάτων φροντίζοντες, καὶ ἐπιμελῶς εἰς πέρας ἄγοντες αὐτά.

Ὅτι δεῖ ἐν τῷ Νῶ προηγεῖσθαι τὰς ἰδέας τῶν Πραγμάτων,
καὶ λαμβάνειν ἄει τὰ μέτρα αὐτῶν ἀκριβῶς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Β.

Αναγκαῖόν ἐστι τοῖς κατὰ λόγον ἐθέλουσιν πράττειν, καὶ μὴ γενέσθαι καταγελά-
σθαι ἐν ταῖς ἀποτυχίαις, πρὸ τῆς ἐγχειρήσεως ἀκριβῶς ποιήσασθαι σκέψιν τῶν οἷς
ἐγχειρῶσι, καὶ πάντων ὅσα τινὰ περιῖσανται τὸ πραττόμενον, καὶ τὸ ἀποτελέσ-
ματος, ὃ σκοπεῖσι, καὶ σπεύδουσιν, ὁλοτελῆ τινα ἰδέαν ἐν τῷ νῶ διαγράφαι, καθ'
ἣν αἴτε προπαρασκευαὶ δύναντο γενέσθαι διαρκῶς, καὶ ἡ πόησις εὐμαρῶς χωρῆ-
σαι, καὶ ὥσπερ τοῖς Ἀρχιτέκτοσι τῶν μελλόντων οἰκοδομημάτων πρότερον αἱ εἰκό-
νες ἐχ' ἦττον ἐν τῷ νῶ, ἢ τοῖς πίναξι καταγράφονται, ἔτω τοι τοῖς ἐπιχειρῶσιν
ἐργῶ τιμι πρότερον αὐτῆς τὸ σύστημα ἐν τῷ νῶ διατυπωθῇ, ἀρχὴ γενέσθω πάσης
ἐνέργειας. Καί τις ἐκ ἀφυῶς Ἄνδρας συστηματικῶς ὀνομάσει, τῆς τὰς εἰκόνας τῶν
πραγμάτων ἐν τῇ διανοίᾳ καταρτίζοντας. Ἐν τούτῳ δὲ πᾶς τις ἐχέσθων τὰ μέτρα
καλῶς λαμβανέτω τῆς οἰκείας δυνάμεως, ἵνα μὴ ματαιαῖς ἐλπίσι διαβουληθεὶς τῇ
ἰδίᾳ ἰσχύϊ μὴ καταλλήλοις ἐργοῖς ἐπιχειρῇ. Τοῖς γὰρ τοῖς ταῖς διὰ τὸ ὑδαρὲς τῆς
φαντασίας τῷ δυνατῷ μείζονες τινες εἰκόνες ἰνδάλλονται. Ἄλλ' ἐν τῷ ἐργῷ ὕστερον
ἀπνηδυνότες μένουσιν ἀτελεσφόρητοι, καθάπερ οἱ μεγάλῃς τινὸς, καὶ ὑπὲρ τὴν αὐ-
τῶν δύναμιν οἰκοδομίας ἀλογίστως ἀρξάμενοι, ἔπειτα διὰ τὴν τῶν χερμάτων ἑλλει-
ψιν ἢ χρεέσιν ἀφορήτοις, καὶ ἀνικέσιν βαρύνονται, ἢ καταλείπουσιν αὐτὴν ἀτελῆ,
ἀφρακτόν τε, καὶ ἀσέγασον, καὶ γίνονται τοῖς πολλοῖς ἐπινείδισοι. Δεῖ τοίνυν ἄει
τὰς ἐλπίδας ἀληθεῖς ἔχειν, καὶ βεβαίως, συμμέτρως τε, καὶ καταλλήλως τοῖς ἐγχει-
ρήμασιν, ἢ καὶ μείως, καὶ μὴ πισεύειν ἄγαν τῇ φαντασίᾳ, ἀλλὰ διὰ πολλῆς εὐβα-
λίας ἀναλογίσασθαι τὴν ἰδίαν ἰσχύϊν, εἴτα προσεβῆναι εἰς τὴν ἐγχείρησιν, καὶ τῷ
τω γὰρ τὸ τὰ ἀποτελέσματα μείωσιν ἐλπίσι μείζω παρομαρτεῖν, εὐκλείαν προξέ-
νει, εἰδὲ μείωσιν ἐλπίσιν ἐλάττω τινὰ παρέπεται πολλὰ γέλως ὀφειλὴν ἐπά-
γει, εἰδ' ὅτε δὲ καὶ λύπην, καὶ θρήνον. Ἐμοὶ δὲ ἐν μόναις τοῖς ἐπ' ἄκρον ἀτυχήμασι,
καὶ δυσπραγίμασιν αἱ μεγάλας ἐλπίδες εἰ καὶ ψευδεῖς, ὠφελεῖν ἐγνώδησαν, ὅτι βό-
σκεσι, καὶ ἀναρρῶννύουσι τὴν ψυχὴν, αἱ δὲ τῇ τῷ Θεῷ παντοδυναμίᾳ, καὶ εὖσπλαγχι-
νίᾳ ἐπερείδονται, καὶ μάλα γίνονται λυσitteλεῖς, τὰ πλεῖστα δὲ καὶ ἐπιτυχεῖς. Ἡ
δὲ ἀπόγνοια ἐν ταῖς ἐπιγείαις τὸν μὲν τόνον, καὶ τὴν ῥώμην τῆς ψυχῆς ἀπόλλυσιν.
ἐπαύξει δὲ τὰ κακά.

Ὅτι ἐκάσῳ τινὶ πρόκειται οἰκεῖόν τι Ἄγαλμα καὶ Εἶδωλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Εἰ καὶ τὸ Παντὸς ἀπηλάθῃ ἡ περὶ τὰ Εἶδωλα μανία, καὶ μαγγανεία, καὶ παντά-
 πασι πέπαιται ἡ τῶν μύθων τερεθρεία, καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας ἀπὸ τῆς μι-
 κρᾶς καταδυναστείας, καὶ τῆς βδελυρᾶς λατρείας τὰς χαρισηγεῖς ὕμνος ἄδομεν, καὶ
 τῷ λυτρωσαμένῳ τὰς χάριτας ὁμολογῶμεν, ἀλλ' ὅμως ἐκ οἷδ' ὅπως λεληθότες
 ἑαυτὰς οἱ ἄνθρωποι, καὶ φρεναπατηθέντες ἄλλος ἄλλῳ εἰδῶλῳ λατρεύει, τὲτο τὰ-
 ξαντες ἐν τῇ ἐσωτάτῳ ἑδρᾷ τῆς ψυχῆς αὐτῶν, καὶ ἀξυνέτως αὐτὸ σέβασι, καὶ πρα-
 τιμῶσι τὸ Ἀληθὲς Θεῶν, εἰμὴ τῇ τῷ σώματος ὁμολογίᾳ, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις αὐτοῖς.
 Καὶ μὴν ὁ μὲν τῷ Πλάτῳ παραδὸς τὰς φρένας, καὶ τὸν λογισμὸν ὅλως αὐτὸν, ἀγν-
 ούει, μοχθῶν ὑπὲρ αὐτῶν, ἀγρυπνῶν, ἀσιτεῖαν ἀνεχόμενος, καὶ ὅποσα χαλεπὰ,
 καὶ δεινὰ πράττων, καὶ πόνον ἐν ῥαθυμίᾳ καὶ δῆτα ἐκ αἰδεῖται τῷ εἰδῶλῳ τῷ Πλάτῳ
 θαλεύων, καὶ τὲτο ἕνεκα μυρία χρώμενος βδελυγία, καὶ μοχθηρία, καὶ καταθύνων αὐτῷ
 πᾶν ὅ,τι ἡδὺ, καὶ τερπνόν. Ὁ δὲ τινος Ἀξιώματος τὸ Ἄγαλμα ἐν τῇ ψυχῇ κατα-
 θεῖς, εἰς αὐτὸ ἀόκνως ἀτεινέει τὰς ὀφθαλμούς, τὸν αὐχένα σχετλίως ὑποκλίνας,
 καὶ προσέμενος ὑπὲρ αὐτῆς μὴ μόνον φίλος, καὶ συγγενεῖς, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ὑπάρ-
 χοντα, καὶ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, τριχόμενος, ψευδόμενος, ἰδεῶτι περιρρέμενος. Καὶ
 οἱ μὲν τὰ τῷ ἔρωτος εἶδωλον ἐντὸς τῆς ψυχῆς ἄραντες ἐφ' ὑψηλᾷ φρενῶν ἕξεση-
 κασι, μαίνονται, κορυβαντιῶσι, καὶ τὰς μὲν ἡμέρας διὰ μόχθου πολλῆς, καὶ λογισμῶν
 ἀτόπων παραπέμπουσι, τὰς δὲ νύκτας ἐπαγρυπνοῦσι, καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἀναιδήτως
 ἔχουσι, ζῶσι δὲ τῷ ἐπαράτῳ διακονήντες ὅλην ψυχῇ, καὶ διανοίᾳ. Οἱ δὲ τῷ τῆς μέ-
 θης Ἀγάλματι καθωσιώσαντες ἑαυτὰς, ἐλατρεύουσι τῷ Βάσιλι, ἀλλὰ τὸν αἶνον
 ὅσα Θεῶν ὕμνοι, καὶ μετ' ἀπλησίας ἐμφορέμενοι βαπτίζονται, καὶ μετὰ τὲτο θα-
 νεῖν, ἢ χωρὶς αὐτῶν βίην αἰετοῦται. Καὶ τί δεῖ μυκῆναι τὸν λόγον, ὅπῃ ἐκ τῶν ὀλί-
 γων τῶτων, ὥσπερ εἰπόντες ἔφθιμεν, πᾶς τις ἔχει περὶ τῶν εὐρεῖν, ὅποιοι τινες ὁποίων
 Ἀγαλμάτων τῇ θρησκείᾳ φέροντες ἑαυτὰς ἐνέδωκαν. Τῶτων δὲ πάντων ἀγαλμα-
 τοποιός ἐστι ἡ ἐπισφαλὴς φαντασία, σαθροῖς τισι, καὶ ἐκτόποις Ἰνδιάλμασιν ἀνέπαι-
 δήτως ὁμιλήσασα, καὶ κατὰ μικρὸν αὐτοῖς ἐμμανεῖσα, καὶ παντὸς εὐπρεπὲς ἐπι-
 λελησιμένη, τῷ δὲ εἰσοικιδέντι εἰδῶλῳ μόνῳ περιπλακεῖσα, καὶ ἀναποσπάσως αὐτῷ
 προστακεῖσα. Ταύτην ἄρα τὴν ἔτω παρελαύνουσαν ἡμᾶς τὸ καλὸν, καὶ τὸ δέοντος
 φαντασίαν ἐξ ἀρχῆς ὀφείλουσιν ὅσοι νενηχεῖς ἀμύγῃ τηρεῖν, καὶ ἀνόθευτον, καὶ πόρρω
 πάσης ἀπάτης, καὶ πάσης ἀμαρτίας ἐπαγαγεῖν ἐπιστηρίζοντας δόγμασιν ἀρεσῶσι,
 καὶ βεβαίως ἐπὶ τῷ ἀληθεῖ, καὶ τῷ ἀγαθῷ, καὶ τῷ λωσιτελεῖ, καὶ ἐνδόξῳ, καὶ τὴν εἰκό-

να τῆς Ἀρετῆς αὐτῇ προτιθεμένης, καὶ ταυτηνὶ περιπτύξαι, καὶ θρησκειῦσαι πείσαντας, ἔτι δὲ καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας προφυλάττοντας αὐτὴν ἀπὸ τῶν εἰς ἀλόττριον θρησκείαν αὐτὴν ἀπελαυνόντων σφαλερῶν λογισμῶν. Τέτο δὲ καταρθώσουσιν ἄριστα ὅποσοι τῇ ἀκροάσει καὶ τῇ ἀναγνώσει τῶν Ἱερῶν Λόγων τῶν κοσμένων τὰ ἥδη συντρέφονται.

Περὶ τῶν ἐνθεῶν τοῖς πολλοῖς Κακιῶν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Δ'.

Τὸ λαὸν ἄλλα τε πάμπολλά ἐσι τὰ ἐπισηφὰ ἰδιώματα, καὶ ταῦτ' ἐν ὀλίγοις ἐξαισίοις ὑπάρχει μεμπτά, καὶ ἐπίφογα, ὅτι ἀδασανίσως ἑκατέραν φήμην τήν τε φαῦλην, τήν τε ἀγαθὴν ἀποδέχεται, καὶ διατρανοῖ, καὶ διαθευλλεῖ ὥσα περ εἰσεῖσι τὰς ἀκοὰς αὐτῷ, ἔτε τὲς ἀφηγούμενες, ἔτε τὰ λεγόμενα διερευνῶν, ἀλλ' ἀνεξετάσως πᾶσι πισεύει, καὶ μηδαμῶς οἶδε τὴν ψεύδους ἀποκρίναι τάλιθες. Καὶ τέττε μὲν ἐγὼ ἔχ' ἔτω θαυμάζω, ἔτε γὰρ ἐμβριθεῖς ἔχει φρένας, ἔτε δύναμιν, ἔτ' ἐνοχὴν μακροτέρας ἐξετάσεως, ἐκείνων δὲ μάλιστα κατηγορῶ τὸ εὖθες, καὶ κῶφον, ὅτι ἐς οἱ πολλοὶ ψέγουσιν, ἢ ἐπαινῶσι, τέττες ὁμοίως καὶ ἀδιακρίτως ἐγκωμιάζουσι, καὶ μέμφονται, καὶ τὰ τοῖς πολλοῖς εἰρημένα ὥσπερ ἐμμάρτυρα προσδέχονται, ἀγνοῦντες ὅτι χαίρεκακόν ἐσι τὸ πλῆθος, καὶ πλαζολόγον, καὶ μέγεθος αἰεὶ προσιθέμενον τοῖς πρεάγμασι, καὶ χαῖρον ταῖς ὑπερβολαῖς, καὶ μάλιστα ταῖς ἐπὶ κακῷ. Καὶ διὰ τῆτο ἐχέφερον ὀλίγοις, καὶ ἀξιοχρέοις μᾶλλον προσέχειν ὀφείλει τις, ἢ τοῖς πολλοῖς, ἔτι δὲ τὸ πλῆθος ἢ μὲν ἀγάπῃ, καὶ ἢ εὖνοια ἄπιστος, ἢ δὲ ὀργῇ ὀξεῖα, καὶ ἔνεκα μικρῶν πταίσματος πολλὰ, καὶ μεγάλα εὐεργετήματα ἀθετεῖ, καὶ ζημίαν ἐπάγει, ἐὰν ὅτε δὲ καὶ θάνατον τοῖς ἐκ ἀξίοις· πρὸς δὲ καὶ ὀξύρρονένεσιν εἰς ταραχὰς, καὶ σάσεις ἐὰν Ἀρχηγῷ τύχῃ, καὶ Πρὸς αὐτῷ· καὶ μάλιστα ἐν Προσμίαις τιμωρόνεσιν ἀπαράκλητον, καὶ μαίνεται ὅσα καὶ θηρίον ἄγριον, τὸ προσὶόν εὐθέως σπαράττον, πρὸδως ὅτι δεισιμονέσατόν ἐστι, καὶ τὲς μὴ δεισιδαίμονας ευγενῶν, καὶ ἀθέως ἀποκαλεῖν. Τὸ δὲ λαὸν ἐκ ἀποκρινέτω τις τὰ Γύναια ὀξύθυμα, καὶ λάλια, καὶ ὠμά, καὶ ἀνήμερα πολλῷ πλείον ὄντα τῶν Ἀνδρῶν, καὶ τέτων εὐλαβεῖσθω τὴν γλωσσαλγίαν, καὶ τὸ μῖσος. Οὔτε γὰρ τῶν φύντων φεῖδονται ἐξοισερωθέντα, καὶ παροινέντα, καὶ τοῖς Ἀνδράσι τὸ μῖσος ἀναρρίπιζοντα, καὶ διακαίοντα.

Περὶ Εὐδύτητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ἀδιάσπαστος ὁπαδὸς ἐστὶ τῆς ἀληθείας ἡ Εὐδύτης ἀφιλοπρόσωπος ὅσα· ταύτην οἱ πλείους εἴτε κέρδους ἀλόντες, εἴτε θωπεῖα δαλευόντες, εἴτε μίσει, καὶ ἀπεχθεῖα, εἴτε σοργῇ καὶ εὐνοίᾳ κινέμενοι πορρωτάτω τῆς ψυχῆς αὐτῶν ἀπελαύνουσι, καὶ τότε οἱ μετριοφρονέστεροι σιωπῇ χρῶνται, καὶ τὴν προσήκεσαν τῇ Εὐδύτητι παρρησίαν ἠέκιστα μετύνονται, ὀλίγοι δέ τιγες, ὅποσοι ταύτην ἀπανταχόθεν ἀπελαθεῖσαν ἀπολύετε, καὶ ἄοικον ἀσπάζονται, καὶ φιλοξενία δεξιῶνται, καὶ συνόροφον ἔχουσι, καὶ ὁμοδύαιτον, μεγάλην ἑαυτοῖς εὐκλείαν προσποιῶνται, καὶ τῆς τῶν κοινῶν πραγμάτων προσασίας ἄξιοι καθίστανται, ἅτε γνήσιοι τῶ δικαίῳ Προσάται, καὶ διάπυροι τῶ ἀληθῆς ἐρασάι, καὶ κρείττονες παντὸς κέρδους, καὶ παθῶν ἀπάντων νικηταί, καὶ τῆς μὲν Φιλοσοφίας εἰςὶ καθαρεῖ καὶ ἀνόθευτοι γοναί, τῆς δὲ Πολιτείας ὑπερασπισαί, καὶ δορυφόροι. Τέτοις οἱ πένητες ἐπερείδονται, καὶ οἱ ἀδενεῖς, καὶ ἐνδεεῖς ἐπισκηρίπτονται, καὶ πάντες ἀπλῶς τὰς περιουσίας, καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐπιτρέψουσι πιεσύντες, καὶ εὐφημῶντες. Καὶ τοιαύτης ἀρ' ἐν ὅσῃ τῆς Εὐδύτητος, μηδεὶς ἀντ' αὐτῆς εἰς ἀλλόκοτον ἄλλην τινὰ ἔξιν ἀποπλανηθείτω, ὥσπερ ἔνιοι λίαν ὑπατημένοι διημαρτήκασιν τὴν ἰταμότητα τῶ ἥθους, καὶ τῶ τρόπου τὸ ἀπότομον εὐδύτητα νομίζοντες. Οὐ γὰρ ἄσημος, ἐδὲ προπετής, ἐδὲ ἀναιδής, ἐδὲ ἀπηρευθευμένη ἡ Εὐδύτης, ἀλλὰ Σώφρων αἰεὶ, καὶ ἐπιεικής, τῶ μὲν δέοντος ἀπρίξ ἀντεχομένη, ἀνεχομένη δὲ τῶναντί, καὶ διὰ πολλῆς αἰδῆς καὶ γλυκύτητος εἰσρέουσα ταῖς ψυχαῖς, ἀλλ' ἐκαταιγίζουσα, καὶ πείθουσα, ἀλλ' ἐβιαζομένη, καὶ μὴ τῆς εὐθείας παρεκτρεπομένη, ἀλλ' ἐκαταδυναστεύουσα, ὅτε μὴν μετὰ πικρίας αἰτιωμένη, καὶ καθυδρίζουσα.

Ὅτι διττὸς ὁ βίος κατὰ τὸν ἑκάτερον Ἀνθρώπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

Διπλὴν ἐδημιέργησε τὸν Ἀνθρώπου ὁ Πλάσης αὐτῶ, τὸν μὲν ἔξω τὸν αἰδητικόν, καὶ ἐνυλον, καὶ ἐμπαθῆ, τὸν δὲ ἔσω τὸν νοητικόν, καὶ ἀπαθῆ, καὶ ἐντελεχῆ, καὶ τῶν ὁ μὲν ἐγκαλινδεῖται τῇ ἰλύϊ τῶν χαμαὶ κειμένων, καὶ περισπᾶται τῷ πλήθει, καὶ τῷ κυκεῶνι τῶν ἀτόμων τῶν παρόντων μόνον, καὶ τῶν ἐπὶ μέρες ἀπολαύων, εἰς δὲ τὰ καθόλου, καὶ νοερά τυφλώττων· ὁ δὲ εἰσάγει μὲν, καὶ ἀποδέχεται διὰ τῶν αἰδητηρίων, ὥσπερ διὰ θυρῶν, τὰ εἶδη τῶν ὄντων, ἀλλὰ τῶν ἐσχάτων διαφορῶν ἀπαλλάσσει, καὶ τῶν ἐνύλων ἀποσυμνοῖ, καὶ καθαεῖ, καὶ εἰλικρινεῖς ἀπο-

μάττει τὰς φύσεις, καὶ τῇ τέττων παραβολῇ μετὰ σπεδῆς ἐνασχολεῖται ἔνδον ὡς ἐν ἀκύμονι, καὶ εὐδίῳ λιμένι μεθ' ἡσυχίας πολλῆς ἀπορῦδως ἀναπαυόμενος, καὶ ταύτῃ τὸ συνεμφότερον διενήνοχε μὲν, ἀλλ' ἐδιέρρηκται. Καὶ τί παθόντες ἀρ' ἐν ἑνίαι διαρῶσι τὰ ἡνωμένα; καὶ ὅπερ τὸ διημιρεγὸν αὐτὰ συνέζευξεν, ἔται τῷ ἀληθῆς ἀπελαυνόμενοι διασπῶσι, καὶ χωρίζουσι, καὶ θάτερον πάντως ἐπιλαθόμενοι ἀμηχανοῖς ἐπιχειρῶσιν, οἱ μὲν ὅλως τοῖς πάθεσι, καὶ τοῖς αἰδητοῖς συντακέντες, τὸ δὲ νοερόν μέρος ἀποφθεύραντες, ὥσε μὴδ' ἴχνος ἐν αὐτοῖς ἐκείνῃ περιγενέσθαι, σάρκες ὡς ἀληθῶς, ἐκ Ἀνθρώποι, βλάκες, καὶ θυλυδρίαι, φρενῶν ἁμοιοί, ὀρέξουσι δὲ καὶ ἡδοναῖς ἀκολασαίνοντες, οἱ δὲ τὴν ἀντίον πεπονθότες ἀνάσπασαι βιάσιν, καὶ παντελεῖ τινι τῶν κοσμικῶν ἀποχὴν ἐπιτηδεύοντες, ἄσιτοι, ὠχεοί, ῥυπαροί τῷ σώματι, ἀπρόσιτοι. Καὶ πολλοῖς μὲν ὅσοις Ἀνδράσιν ὁ τρόπος ἔτος ἐσπάδατο, καὶ περιλοπόνητο, ἔμοιγε δὲ ἔσ' γε τὸ παρὸν κατὰ τὸν διπλὴν Ἀνθρώπον ἢ διττὴν γὰρ διαγωγὴν ἐκ ἀπαρέσκευα φαίνεται, δι' ἧς ὁ Ἀνθρώπος προσφυῶς τὸν βίον αὐτῷ διατῶμενος ὁ τὲ μὲν τῷ πλήθους ἀποσᾶς, καὶ τὴν θορύβου ἀπολιπὼν ἔνδον εἰς ἑαυτὸν ἀναχωρεῖ, καὶ τῇ θεωρίᾳ προσανέχει τῇ ἐνώσει μετὰ τῷ πρώτῳ, καὶ ἐνιαίῃ Νόος ὅλη ψυχῇ προσλιπαρῶν, καὶ τῷ βίῳ τῆς ἀνεξαντλήτης μακαριότητος ἀπολαύων, ὁ τὰ δὲ τῷ συντρόφῳ καὶ ὁμορόφῳ μέρεος τὴν μέριμναν ἀναλαμβάνων, καὶ αὐτῷ τὰ προσήκοντα πορίζόμενος, ὡς ἡ χρεῖα πείθει, καὶ καθάπερ ὁ καιρὸς καλεῖ, τρυφῆς τε μετὰ τῷ εὐπρεπῆς κοινωνῶν, καὶ τοῖς αἰδητοῖς μετὰ τῷ δέοντος ὁμιλῶν, ὁμιλία τε ἡδόμενος, καὶ τῇ παρασκευῇ τῶν ἐπιτηδεύων χολάζων. Καὶ μάλα ἐπαινεῖν εἶωθα τῶν Ἀνθρώπων ἐκείνους, οἷς ἑκατέρω μέρος μέτεσι, καὶ καιροῖς ἰδίῳι καθ' ἑκάτερον πάρεσι σφίσιν αὐτοῖς, καὶ ἐπιχωρίζομαι τὴν τοιαύτην κατὰ γνώμην ἵναί τι κρεῖττονος, τῆς ἐστίν ὡς ἀληθῶς ὑπηρετεῖν τῇ φύσει μετ' ἀκριβοῦς τῷ συναμφοτέρῃ τὴν ιδιότητα τηρεῖν ἀπαραχαράκτως.

Περὶ Ἐλευθερίας, καὶ χρεῖας χρόνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Μεμνήσω διὰ παντὸς ἐν πρώτοις ὁ νενεχὴς ὅτι ἐλεύθερον αὐτὸν ὁ Πλάσας ἐδημιεργήσατο, καὶ αὐτεξέστιον, καὶ ὅσον ἐφικτὸν πρὸς τὴν ἄλλαν ἀδεσποτον, καὶ λοιπὸν ὅσον ἐγχωρεῖσιν οἱ νόμοι, ὧν ὁδεῖς ἐξαιρεῖται, Κύριος ἔσω ἑαυτῷ, καὶ πολλῷ μᾶλλον, ἢ τῶν ὑπαρχόντων. Ἐσω δὲ Κύριος ὡς ἀληθῶς, ὥσπερ οἱ βέλτιστοι, καὶ κρείττιστοι τῶν Ἀρχόντων, κατέχων ἑαυτὸν ὑπὸ ζυγόν, καὶ ἄγων ὅποι τὸ δεῖν ἄγει κατὰ τὸ συμφέρον, τὴν δ' ἐλευθερίαν αὐτῷ ἀσύλευτον διατηρεῖσθαι μετὰ ζήλει πολ-

ἂν, καὶ μηδὲν ἥττον, ἢ οἱ πάλαι παῖδες Ἑλλήνων. Πρὸς δὲ εὖ εἰδὼς ὅτι σωσικὸς
 ἐλευθερίας ὁ χρόνος αὐτῷ, καὶ καλῶς ἐπιστάμενος ὅτι μηδὲν ἐστὶ τῶν παρόντων τῷ
 χρόνῳ τιμαλφέστερον, καὶ τότε δὴ ὡς ἐνὶ Κύριος ἔσω, ἔτε γὰρ Δεσπότης ἑαυτῷ ἔ-
 σεται μὴ παρὼν ἑαυτῷ, μηδὲ παρεῖναι δυνήσεται ὁ τοῖς ἄλλοις ἀεὶ παρεῖναι βια-
 ζόμενος. Καὶ τῆς ἰδίας ἐν ἐλευθερίᾳ ἕνεκα ἐδὶ ὅτε ἄλλωτινι δελεῦν ἀναγκαζέν-
 τες, ὅμως ἔτω τὴν κατὰ συμβεβηκὸς ταυτηνὴν δελείαν διαθέδαι πειρασόμεθα, ὥς τε
 τῆς οἰκείας ἐλευθερίας ἐκ ἀμνήμονας προτιμᾶν αὐτήν, καὶ ἀπολαύειν αὐτῆς. Καὶ
 δῆτα εἰ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καταδολοῖ τις ἑαυτὸν, ὅμως ὅσον ἐγχαυρεῖ τὸ ἐλευθε-
 ρον, τοσούτον τι μέρος ἀσπαζέσθω τῆς ὑποκλίσεως, τὸ δὲ λοιπὸν ἑαυτῷ χαρίζεσθω
 γνῶς ὅτι μέγα τι ἐστὶ δῶρημα φύσεως ὁ χρόνος. Καὶ ἀληθῶς εὐτυχεῖ ὅς τις ἂν αὐ-
 τῷ χρῆσθαι δύναιτο, ἀμφοτέρω δὲ τήν τε ἑαυτῷ κυριότητα, καὶ τὴν δεσποτείαν τῷ
 χρόνῳ εὐφυῶς διαφυλάξει τις φειδῶ πολλῇ, καὶ μεγάλη συντηρήσει ταῦτα τοῖς ἄλ-
 λοις παρέχων, καὶ μὴ τε διακεχυμένως, καὶ ἀπολύτως τοῖς τυχεῶσι ὑπεργήμασιν
 ἀνιέμενος ἑαυτὸν, μὴ τε πράγματα δι' ἀρέσκειαν καινοτομῶν. Καὶ ὥσπερ ἐκ ἀφει-
 δῶς καταδαπανῶμεν τὰ ἴδια χεῖματα, ἀλλ' εἰς τὰ χρησιμώτατα ταῦτ' ἀναλί-
 σκομεν, ἔτις οἱ ἐχέφρονες ἔτε σφᾶς αὐτὴς προδιδόασιν, ἔτε τὴν ἰσχὺν αὐτῶν ἐ-
 ξαντλήσιν, ἀλλὰ τὸ πολὺ μέρος ἐνδὸν σεγαυώτατα κρύπτει, καὶ ὅσον ἡ χρεία
 ζητεῖ, καὶ ὁ καιρὸς διδάσκει καταλλήλως τοῖς ὑπεργήμασι προσέχουσι, καὶ μὴν τὸν
 χρόνον ἀεὶ μετ' ἀγχοῖας ὑποκλέπτουσι. Τέτο δὲ λαὸν ὠφελεῖ, καὶ ἐπαύξει τὸ αὐ-
 τόνομον, ὡς γε εἴρηται. Ὁφελεῖ δὲ καὶ ὅτι μηδὲνα κόρον ἐμποιεῖ, ἀλλὰ πολὺν ἐγ-
 καταλείπει πόθον ἑαυτῷ τοῖς γε χεῖρσι, καὶ τοῖς εἰδόσι τὴν παρ' αὐτῷ λυσιτέλει-
 αν, καὶ χρεῖαν. Τοῖς γεμῖν ἰχυροτέροις, οἷς ὑπαγόμεθα διακονεῖν, ἐνέχυρόν εἰσιν
 οἱ λόγοι· ἀποχωρῶμενοι γὰρ ταῖς δυνάμεσιν ἐκεῖνοι δρᾶττονται τῶν λεχθέντων, καὶ
 ὡς ἀλύτοις δεσμοῖς ἔλκουσι τὸν λέξαντα, καὶ διὰ τῆτο θῆρα πραγμάτων ἐστὶν ὁ λό-
 γος ἐκ ὀλίγων, ὅτι ὥσπερ οἱ λόγοι ἐπιφέρουσι τὰ πράγματα, ἔτις αὐτὰ ἄλλα
 ἄλλων ἀρχαὶ γίνονται, καὶ αἰτίαι, καὶ ψιλωτινὶ ῥήματι πολλάκις ἀλογίως εἰσιν,
 οἱ τινες ἑαυτὸς πραγμάτων ἀμειλιδέτω καὶ ἀενάῳ σειρᾷ περιέβαλον, καὶ τῆς
 τε ἐλευθερίας, καὶ τῷ χρόνῳ μεγάλῃν παθόντες ζημίαν, βίον ζῶσιν ἀδύωτον, ἄλ-
 λοις μὲν ἀεὶ προσλιπαρῶντες, κάμνοντες, ἀχολέμενοι, τάλαιπωρῶντες, τὰ πολλὰ
 δὲ καὶ διακινδυνεύοντες, ἑαυτοῖς δὲ μηδέποτε παρόντες, μὴ τε τοῖς παρῶσι τρυφῶν-
 τες, μὴ τε ἀπολαύοντες αὐτῶν, ὅπερ ἐκ ἂν ἔπαθον λόγῳ κατ' ἀρχὰς φεισάμενοι,
 καὶ τοῖς πράγμασι μὴ καταμιγνύμενοι, ἀλλ' ὡς οἶοντε εἰς ἑαυτὸς ἀναχωρῶντες,
 καὶ συσέλλοντες εἴ τινα ὀρμὴν αὐτοῖς, καὶ ῥύμην τὸ εὐφυές, καὶ παραδόλον ἐπά-
 γον εἰς ἀδιεξίτητα φέρον ἀναεπάξει, καὶ τῆς ἐφειτωτάτης ἡσυχίας ἀνασπᾶ, ἥς ἐ-
 δὲν ἄμοιγε ἐν τῷ παρόντι βίῳ ἀντάξιον δοκεῖ, καὶ ἰσότημον, καὶ ἄφρονος οἶμαι,

καὶ δυσυχεῖς τὰς ἀξυνέτως διὰ μόχθων τὴν ἡσυχίαν εὐρισκομένους. Ταύτην γὰρ ἔχοντες ἐν τῇ φαντασίᾳ μηδὲ ποτε κτῶνται ἐν αὐτοῖς τοῖς Πράγμασι.

Περὶ Αἰτήσεων ὅπως ὀφείλουσι γίνεσθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Τῶν Ἀνθρώπων οἱ πλείους λίαν εἰσι φιλαυτοὶ, καὶ διὰ τῆτο εἰσι δυσάρεστοι, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς ἀπαιτήσεσι, καὶ ταῖς ἱκεταίαις ὅταν ἀποτύχωσι συγνάξωσιν, ἀγανακτῶσιν, ὀργίζονται, καὶ παλαιὰν ἔδ’ ὅτε φιλίαν μικρὰς ἀπαγορεύσεως ἐνεκα παραιτῶνται· ἔσι δ’ ἕς τινος ἡ ὀργὴ εἰς τῆτο παρελύνει, καὶ παρεκτρέπει τὲς γε λίαν ἀδιακρίτους, ὥς εἰς ἀπέχθειαν ἐγκαυθῆναι καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐν δίκῃ ἀπανηναμένοις ἀπέραντο καταγγεῖλαι μάχην, καὶ ἔχθραν. Ὅσοι δέ τινες μετριοφροσύνη χρωῶνται καὶ ἐπιεικείᾳ, καὶ τὰς εὐνοίας ἐὺ ραδίως διαλύουσι, τὰς ἱκεταίας ποιῶνται ἀσφαλεσέραν τινὰ μετιέμενοι μέθοδον, ἢ πείθοντες ὡς μάλισ’ ἐπωφελεῖς ἐσομένας τοῖς συναινέσασιν, ἢ ὥσπερ συμβολὴν δίδόντες, τὴν δὲ ψῆφον, καὶ τὴν αἵρεσιν ἀφιέντες τῷ ἀξιωμένῳ, καὶ μηδαμῶς ἐκδιάζοντες αὐτὸν, καὶ οἱ μὲν τὰς ἀπαιτήσεις ἀνεκδότως προτείνοντες συχνότερον τῶν ἄλλων ἐπιτυχάνουσι τῇ αἰτημένῃ, ἀλλὰ συγνάξιν ἐν ταῖς ἀποτυχίαις εἰωθότες ἐκπίπτουσι τῆς φιλίας, ἣν ὕπερον ὅταν ἐκ μεταγνοίας αἰτῶσιν ἐχ’ εὐρίσκονται, οἱ δὲ ἐπιεικέσερον προβάλλοντες τὰς αἰτήσεις, καὶ ταῖς ἀποτεύξεσιν ἐὺ δυσφορῶντες τῆς φιλίας ἀπαραμειώτως ἀπολαύουσι, καὶ τῶν ἀπ’ ἐκείνης καρπῶν δαψιλέσερον ἐμφορῶνται.

Περὶ Ὀλιγόφρονος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Τοῖς ἀνοήτοις, καὶ ἀξυνέτοις ἄλλα τε παμπληθῆ κακὰ παρακολυθῶσι, καὶ μεγάλαι σφίσιν ἐκφύονται κῆρες, ὅτι τοῖς μὲν μικροῖς πράγμασι μεγάλην κατατείνουσι σπεδὴν, τὰ δὲ μεγάλα ἐὺ δι’ ὀλίγης ἀξίᾱς ἐπιμελείας, καὶ τῶν μὲν παρόντων ὀλιγωροῦσι, τῶν ἀπόντων δὲ εἰσιν ἐπιθυμηταί, καὶ πᾶν ὅ,τι εἰς νῦν αὐτοῖς ἔλθοι δίχᾳ τινὸς ἐρεῦνης, καὶ βασάνε προσίενται, καὶ ραδίως ἀνοήτοις, τὰ πολλὰ δὲ καὶ ἀνηνύτοις ἐπιχειροῦσι, καὶ Ἐπιμηθεῖς εἰσιν, ἀλλ’ ἐὺ Προμηθεῖς, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰμελοι, καὶ παλαιᾶς μὲν εὐνοίας ἐξ’ εὐμαρὸς περιφρονῶσι, νέων δὲ πραγμάτων ὀρέγονται, καὶ περὶ ταῦτα σπεδάζουσι τὰ προσόντα τέτοις εἴτ’ ἀγα-

βά, εἴτε φαῦλα μὴ πολυπραγμονήσαντες, καὶ τοῖς μὲν ἐπιδόξοις τῶν λόγων, καὶ περικαλλέσι προσέχουσι, καὶ πιεύουσι, τὰς δὲ λυσιτελεῖς διὰ τίνα προσῆσαν αὐτοῖς βαρύτητα πάντως ἀποσέφονται, καὶ μὴ μόνον εἶναι ἀνόητοι, ἀλλὰ καὶ ἀναιδητέων. Ὡς περ γὰρ ὁ νῆς διὰ τῶν αἰσθητῶν ἀντιλαμβάνεται τῶν ἀντικειμένων, ἔτω κοιμωμένους τὸ νοῦς ἀργαί εἰσιν αἱ αἰσθήσεις. Νῆς γὰρ ὡς φασὶν ὁρᾶ, καὶ νῆς ἀκούει. Ἀμέλει οἱ φρενῶν ἁμοῖροι καὶ τὰς αἰσθήσεις ἔχουσιν ἀμωλείας, καὶ μόνη τούτοις ἡ φαντασία ἰχὺν ἔχει πολλήν, καὶ ἄγει καὶ φέρει τὰς ταλαιπώρας εἰς ἀνυπόστατα· καὶ τὸ χαλεπώτατον ὅδε μίαν ἰάσιν ἐπιδέχονται, ἢ δ' ὑπὸ χανυότητος ἀνακλῦσαι δύνανται. Καὶ καθάπερ ἀκυβέρνητοι νῆες ὅτε μὲν ἄνευ ναυτικῆς πυξίδος εἰς τὸ πέλαγος ἀνάγονται, ὅτε δὲ ὡς ἐν ἐρήμοις αἰγιαλοῖς ἄνευ βολίδος διακινδυνεύουσι.

Ὅτι δεῖ περισσευομένως ἀποφθέγγεσθαι.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Γ'.

Μόνος ὁ Θεὸς κατὰ πᾶσαν ἀκρότητα τέλειος ὑπάρχει, τὰ δ' ἄλλα πάντα, εἴτε τὰ φύσιν ἔχοντα, εἴτε τὰ ἀπὸ τέχνης ἐπισκευαζόμενα, καὶ ἐς ἄκρον ἐλαύνει ἀκραιφείας, τὴν ἐλλειπὺς ὅμως ἐκ ἐξίσταται, ἔτε γὰρ δίχα κηρὸς κάλλος ἴδομεν, ἔτε δίχα τινὸς ἀρρώστιατος ὑγιάνειν ἔστιν ἰδεῖν, ἔτε δίχα κινδύνου δυνασεῖαν, ἔτε πλεονεξίας ἁμοῖρον. Καὶ διὰ τούτο θαυμάζω τῶν ἐν ταῖς ὁμιλίαις ὑπερβολαῖς αἰ χρωμένων, οἵτινες εἴτε ψέγοντες, εἴτε ἐπαινῶντες μετὰ μεγάλης ἀφειδίας, καὶ πάσης ἄνευ συστολῆς εἰς ἀκρότητας ἐλαύνουσιν. Ὡς ἀληθῶς οἱ τοῖτοι τὰ πλεῖστα ψεύδους ἀλισκόμενοι μετ' αἰχύνης ἐξελέγχονται. Ἐξ ἐναντίας δὲ οἱ μὴ τοῖς ὑπερθετικοῖς χρωόμενοι, ἀλλὰ τὰς λόγους αἰ προσδιορισμοῖς τισιν, οἷα δεσμοῖς, ἀνείγοντες, καὶ ἔς γε τὸ παρὸν, ἢ κατὰ τὸ δοκῆν, ἢ ὡς ἐφικτὸν, ἢ ὡς γε πρὸς τὰς πολλὰς, ἢ ἄλλον τοῖτόν τινα τρόπον φάσκοντες ἐν τῷ ἀσφαλεῖ, καὶ βεβαιῷ μᾶλλον καθίδρυνται. Ἐπειδὴ γὰρ ἐν ῥῇ, καὶ συνεχεῖ μεταβολῇ τυγχάνουσι τὰ πράγματα, καὶ συγκυρῶσιν αἰ ἀπροσδόκητα πάμπολλα, πῶς οἶοντ' ἐς προφανέσι καὶ ἀναμφιλέκτοις καταφάσεσιν ἐμπεδῶσαι τὰς λόγους; Καὶ μάλιστα ὅπηνίκα ἐς ὑπερβολὴν ἐκφέρονται, ἐνθεν ἐξ εὐμαρὸς ὀλιθαίνουσι. Τὸ γὰρ ἐφ' ὑψηλῷ ὅλως ἐστὶν ἀμφίκερμονον. Καὶ λοιπὸν οἱ λαλῶντες ἀπροσδιορίως, λεληθότως εἰς τὰ ἀτοπώτατα ἐξωκέλευσι, καὶ γίνονται καταγέλαστοι, οἱ δὲ μετριοφρονῶντες τῆς τε ἰδίας φρονήσεως μεγάλῃ ἐπίδειξιν ποιῶνται, καὶ ἥττον κινδυνεύουσι ψευδῆναι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Ὅποσοι τινὲς ἢ μεγάλων πραγμάτων κατόρθωσιν, ἢ περιποιήσιν Ἀρετῆς, ἢ βέλτιον εἰπεῖν φήμης ἀγαθῆς ἐπίκτησιν ἐπιτηδεύσασθαι ἐν νῷ τιθέμενοι ἐθέλωσι προσφυῶς αὐξέσθαι, καὶ τὰ τέλους ἐπήβολοι γενέσθαι ἰδῶν τινὸς περιωνύμῃ ἐπ' Ἀρετῇ, καὶ μεγέθει πραγμάτων εἴτε ἀληθῶς ἰσορρομένην, ὡς οἱ τῷ Πρωταρχῇ παράλληλοι ζωγραφεῖσι βίοι, εἴτ' ἐπίπλῃσιν ἐν τοῖς πλείοσι μέρεσιν, ὡς ἡ τῷ Ξενοφώντος Κύρου Παιδεία παρίσῃσι, προτιθέασιν ἑαυτοῖς, καὶ ταυτηνὴ μετ' ἀκριβοῦς μιμηθῆναι σπουδάζουσι, καὶ καλῶς ὅτι εἰς αὐτὴν ἀτενῶς ἀποδιδέποντες μὴ τὰς ἐνεργείας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς λόγους, ἀλλὰ καὶ τὰς λογισμὸς ῥυθμίζουσι, καὶ τῇ τοιαύτῃ εἰδῶ εἰς τὸ τῆς τελειότητος πέρας ἀνίστανται. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ῥαότερον οἷόν τε εἶναι τινα καταλαβεῖν τὸ προτεθέν τέλος τῆς ἀκριβοῦς διαγωγῆς, ἔαν καθάπερ τῶν Συγγραφέων οἱ Ἄριστοι ἐνός τινος εἰς ἄκρον εὐφραδείας ἐληλακότος ἢ λόγαις, ἢ ἰσορίᾳ συντραφέντες, καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς τρόπους τῷ λέγειν, καὶ τὰς φράσεις, καὶ τὴν συνθήκην, καὶ τὰς σχηματισμὸς ἐξηκριβωκότες, εἴτα οἰκοθεν ὁρμώμενοι γράφειν ἄρχονται, ὥστε μὴ πολλῶν καταδεστέρας φανῆναι τῶν ἡγησαμένων, ἔτι οἱ καλῶς πολιτεύσασθαι βυληθέντες ἕνα τινα ἢ θανόντα, ἢ ζῶντα τῶν περιωνύμων μιμείδωσαν καὶ διαλεγόμενοι, καὶ πράττοντα, ὥστε τὰς ἐκεῖνους λόγους, καὶ τὰς πράξεις ὡς ἀπὸ πρωτοτύπου τινὸς εἰκότος εἰς ἑαυτὰς ἀπομύξαντας, ἢ καὶ ἀνεξαλείπτως τῇ ψυχῇ ἐγκολάψαντας αὐτὸν ἐκεῖνον γενέσθαι, καὶ τὴν μίμησιν ἐκ αἰδωμένους, ἀλλὰ τὴν ἀμιλλαν τότε ἦθος, καὶ τὸ πρόσωπον ἐπενεγκεῖν. Καὶ μὴν καὶ τὰς ὁρμηθῆς φασὶ τὰς ἐπὶ τῷ μνήματι τῷ Ὀμήρῳ περιπετωμένας ἡδύτερον ἄσαι. Ἐπειδὴ γὰρ ἐπ' αὐτῷ δέδοται τὸ Ἀρχηγέτας γενέσθαι μεγάλων πραγμάτων, προσεχὲς ἐστὶ ταύτῃ τῇ εὐτυχίᾳ τὸ τοῖς ἔχουσιν ἐκείνων ἔπεσθαι, καὶ διὰ τῆς μιμήσεως ἐγγίσει γενέσθαι. Ὅποσοι δὲ τὴν μὲν πρώτην ἐκ ἔχον χώραν, τὴν δὲ δευτέραν ἐκ ἀπεδέξαντο ἀθλοῖσι τινέσι, καὶ τῆς ἀθανάτου μνήμης ἀθέτατοι.

Ὅτι ἡ παρὰ τοῖς πολλοῖς Ὑπόληψις φρονήσεως, ἐκ ἄνευ βλάβης.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΙΒ'.

Τίνα λαυθάνει ὁ μόνον μεγάλης τιμῆς, ἀλλὰ καὶ πολλῆς ὠφελείας πρόξενον εἶναι ἢ ἄν τις ἑαυτῷ προσποιήσεται φρονήσεως ὑπόληψιν. Διὰ ταυτησί γὰρ εἰς Ἀξί-
ας, καὶ Ἀρχὰς προχειρίζεται, καὶ Πόλεων, καὶ Ἐθνῶν διοίκησιν ἐμπιστεύεται. Ἀλλὰ
καὶ τετὶ καὶ μακρὰ πείρα διετράνωσεν, ὅτι αἱ μεγάλαι περὶ Συνέσεως ὑπολήψεις ἐκ
ἄνευ θλάβης εἰσι, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς Ἀρχείοις, καὶ ταῖς βασιλικαῖς Αὐλαῖς. Μέ-
γαν γὰρ ἐξάπτουσι φθόνος πυρσὸν ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ὑποδεεσέων, ἀφ' ὅτε μυρία
συμβαίνει κακά. Πρὸς δὲ καὶ πολλῶν ὑπονοιῶν γίνονται παραιτίοι ὅτι ἔργον ἅπαν,
καὶ πάντα λόγον τῶν φρενῶν Ἀνδρῶν παρεξηγῶσι, καὶ περιεργότερον παρέλκοντες
βαθύντινα σκοπὸν ὑποτοπάζουσιν οἱ παραμίλλοι, καὶ μισεῖσθαι διανοόμενοι ὅτι μισῶ-
σιν ἐπτοημένοι παρατηρῶσι τῶν ἐν συνέσει θαυματομένων πᾶν κίνημα, καὶ αὐτὸ δὴ
τὸ ἦθος τῷ προσώπῳ, καὶ ὑπὸ τῆς ἀμέτρου πτοίας, ἣν αὐτοῖς ἀνιᾶσιν αἱ ὑποψίαι,
σκαιωρῶσι, συνωμνύουσι, διασύρουσι, συκοφαντῶσι. πάντα λίθον κινῶσιν ὅπως ἔσ-
αν καταπτῆσσωσι τάς ἐξαφανίσωσι, καὶ διὰ τῆτο οἱ μάλιστα συνετοὶ βαρύντα-
τα πίπτουσι, πολλῶν αὐτοῖς ἐνεδρευόντων, καὶ ἐπιβελευόντων. Οἱ δὲ ἀφελέστεροι, καὶ
ἀφυλακτότεροι ὥσιν, ἀσφαλέςερον διάγουσιν ἥττον φθονέμενοι, καὶ μηδαμῶς ἐν ὑπο-
νοίᾳ γινόμενοι. Τοῖς δὲ συνετωτέροις ὅσα καὶ τοῖς καρποφόροις δένδροις οἱ παροδύ-
οντες λίθους ἐπαφιάσιν, ἢ τηρῶσι τὰς πτέρνας, καὶ βλάβην ὑποπτεύοντες τὰς λύ-
μας ἐπισκευάζουσιν οἱ ἀπεχθανόμενοι. Καὶ διὰ ταῦτα ἐδὲ ὅτε μάλιστα λυσitelῆ
τῷ ἦθος ἀφέλειαν προσποιεῖσθαι, καὶ ἄγνοιαν ἐπιτηδεύεισθαι, καὶ τὰς μεγάλας ὑπο-
λήψεις, ὡς οἶον τε, παρειρεῖσθαι, καὶ τὸν φθόνον ἀποσβεννύναι, καὶ τὸ ἀμαρτάνειν
ἐδὲ ὅτε ἢ λέγοντα, ἢ πράσσοντα μεγάλας ὠφελεῖ. Καὶ δῆτα χρεὶ ἢ βίαντας λα-
θεῖν, ἢ μὴ λίαν θρυλλεῖσθαι. Τῷ γὰρ ἄγαν ἐγνωῖσθαι, καὶ πολλοῖς τισι τοῖς μετὰ
συνέσεως μεγάλ' ἄττα κατορθωκόσι πίπτουσι τῷ λίαν ἀναβεβηκέναι μεταμελῆσαι,
καὶ ὡς ὠφελον ἔτε ἀναδῆναι, ἔτε πεσεῖν. Καὶ λοιπὸν ὅτι ἐκ ἄνευ λύμης εἰσιν αἱ
μεγάλαι περὶ φρονήσεως ὑπολήψεις ἐκ ἀμφιλεγόμενόν ἐστι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Π'.

Ἐπειδὴ αἱ μὲν φιλῖαι, καὶ αἱ εὐνοιαί ἀπό τινος φυσικῆς κλίσεως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀναφύονται, τὰς δὲ δυσνοίας καὶ τὰς ἔχθρας ἐξ ἐναντίας ἢ ταῖς φύσεσιν ἀνεκαθεν ἐμφωλεύουσα διάθεσις ἐναποτίκτει, ἃς προσφυῶς αἱ φυσιολογῶντες Συμπαθεῖαν ὠνόμασαν, καὶ Ἀντιπαθεῖαν ταύτας ἀνερευνήσαντες, καὶ εὖ εἰδότες, τὰς μὲν θάλλειν, καὶ αὐξῆσαι χρὴ, καὶ εἰς ἐνέργειαν ἀγαγεῖν, τὰς δὲ διευλασθῆναι, καὶ μετατρέψαι μετὰ πολλῆς προσήκει σπουδῆς τὰς ἀντιπαθείας (εἰμήτε καὶ τὰς Ἀντιπαθείας αὐξῆσαι δεήσει, ὅπερ γε καὶ τὸτο συμβῆ ὄνισιν τινα παραχρῆν) ὡς ἀμφοτέρως σοργῆς, καὶ ἀγάπης, ἢ ἔχθρας, καὶ πικρίας αἰτίας γιγνομένας, ἀφ' ὧν ἕκ ὀλίγου, ἢ δὲ σμικραὶ χρεῖαι, καὶ ὠφέλεια, ἢ λύμαι, καὶ βλάβαι ταῖς θνητοῖς ἀναβλύζουσι. Καὶ δῆτα καλῶς ἐπισαμένοις ἀπὸ τῆς ἐκ φύσεως συμπαθείας, καὶ μάλιστα τῶν ἰχυροτέρων ἀναδρασάνειν τὰς εὐποΐας, αὗται μετ' ἀκριθείας ταῖς θηρεύουσι τηρεῖσθαι ἀπαραιμῶται, παρέχουσιν ἑαυτὸς εὐκλειεῖς, καὶ ἀμολύντες. Καὶ γὰρ ὥσπερ ἐν τοῖς διαφανέσι σώμασιν αἱ ἀκτῖνες ἀντανακλῶμεναι διαλάμπουσι, καὶ διασείσθαι, ἔτις ἐν ταῖς ἀκραιφνέσι ψυχαῖς αἱ συμπαθεῖαι μετὰ ποικίλων εὐεργετημάτων διανυγάζουσι, καὶ ἀπονητὶ μεγάλ' ἄττα κέρδη χορηγῶσι τοῖς ἀπολαύουσιν, καὶ τιμὰς προξενῶσιν αὐτοῖς. Ἐξ ἐναντίας δὲ ἀπὸ τῶν ἀντιπαθειῶν, εἴαν μή τις αὐτὰς εὐλασθῇ, ἐξαισιοὶ προσφέρονται ζημίαι, καὶ ἀτιμίαι προσίσσιν ἀνεξίτηλοι. Καὶ δῆτα τὰς μὲν ἐν ἄλλοις συμπαθείας τε, καὶ τὰς ἀντιπαθείας, καὶ τὰς κλίσεις, καὶ τὰς ἀποστροφὰς ἐξακριβῶσαι προσήκει, καὶ τὰς μὲν λυσιτελείας αὐτῶν εὐρίσκεισθαι, εὐλασθεῖσθαι δὲ τὰς ζημίας, τὰς δὲ ἐν ἡμῖν ἀντιπαθείας καλύψαι χρὴ, καὶ κρύψαι σεγανώτατα, ἵνα μὴ τὰς γε τεκμηραμένους, καὶ συνεικάσαντας εἰς ἀδιάλακτον ἔχθραν ἐξάψωμεν. Πολλὰκις δὲ καὶ τὰς συμπαθείας ἔχ' ὡς ἔχουσι χρὴ διλῶσαι, ἵνα μὴ τῷ δέοντος μείζον ἐμποιήσωμεν θάρρος, ὥσπερ τοῖς νηπίοις οἱ τέξαντες τὴν ἑαυτῶν σοργὴν ἕκ ἐπιδεικνύμενοι φόβῳ τινὶ τὰς ὁρμὰς αὐτῶν κολάζουσι, καὶ συσέλλουσι. Τὸ γὰρ φιλάνθρωπον, καὶ συμπαθητικὸν ἢ παρὰ τὸ δέον, ἢ παρὰ καιρὸν, ἢ χρεῖαν γιγνόμενον μᾶλλον ἔβλαψε, τὰ δὲ αὐσηρὸν ὠφέλησε πλεον τῷ προσηκῶς, ὥσπερ τὰς τραυματιζόμενους ἢ μὲν συμπαθεῖα, καὶ ὁ οἶκτος τῶν χειρουργῶν πολλάκις ἐλυμήνατο, ἢ δὲ μετ' ὀμότητος παρὰσας ἐλυσιτέλησε, καὶ γέγονεν ἰάσις ἢ διατομή.

Ὅτι ἔδει ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν ἐγκατατρίβεσθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Τὰ καλὰ ἐπεὶ ἐν τῷ βίῳ μηδέποτε κακότητος εἰσιν ἄμικτα, πολλάκις ἢ πρὸς εὐπορίαν κλίσιν, καὶ ἢ πρὸς βοήθειαν ῥοπήν βλάβην ἐπήνεγκε, καὶ μετάγειαν. Αἱ γὰρ ἀγαθοποιῆαι εὐεργετικαὶ μὲν εἰσι πρὸς τὰς εὐπάχοντας, τὰ πολλὰ δὲ μετὰ βλάβης ἑτέρου τινὸς ἐνεργεῖται, καὶ αὐτὰ δὴ τῷ παῖντος, καὶ δι' αὐτὰς ὁ μὲν τις ἐχάσῃ, καὶ ἐγέλασεν, ὁ δ' ἄλλος τις ἠνιάθῃ, καὶ ἐβήνησεν, ὁ μὲν δηλονότι ὠφελυθεὶς, ὁ δὲ λῶσθιν ὑποσησάμενος. Καὶ διὰ τῶτο ἀφείλει τις τὰς εὐπορίας εὐθυμιάσας μετ' ἀκρίβειας, καὶ ἀποκρίναι τὰς ζημίας, καὶ τὰς λύπας ἀποσῆσαι. Καὶ ἀπὸ μὲν ἐν τῶν ἰδίων ἔχει τις ἐλευθέρως εὐεργετῆν, τὰς δὲ μεταβολὰς τῷ μὲν ἐπὶ τὸ βέλτιον, τῷ δὲ ἐπὶ τὸ χεῖρον εὐλαβεῖσθαι καὶ μὴ προθυμειῖσθαι λατὸν τις τῷ μὲν βοηθῆσαι, τὸν δὲ ζημιῶσαι, ἀλλὰ τῆς πρὸς θάτερον ἐναντιώσεως, καὶ βλάβης παντάπασιν ἀπεχέτω, καὶ σαφῶς ἐπιστάσθω, τὰς μὲν ἀρχὰς τῶν γε εἰς ἀντίληψιν, καὶ ἐπιμερίαν ἐγχειρήσεων ῥαδίας εἶναι, καὶ ἡρτῆσαι λόγῳ ψιλῷ, καὶ ἔργῳ σμικρῷ, καὶ προαιεσσεως ὀλίγῃς, προϊύσας δὲ πολλὰς ἀφέλκεσαι πόνους, καὶ κινδύνους, καὶ λύπας ἀνυπερβλήτους, ὅτι ἔχ' ἔτω ῥαδίον Ἀνδρὶ φιλοτίμῳ παραιτήσασθαι τὴν ὑπερμάχῃσιν, ὡς ἦν εὐμαρὲς τὸ ταύτης ἄρξασθαι. Καὶ οἱ μὲν ἄρα βοηθείας ἐπιδεόμενοι καὶ ἀεργῆς εὐχερῇ δεικνύουσι τὴν χάριν, καὶ μόνῳ ἀποφαίνονται λόγῳ ψιλῷ λίαν εὐκατόρθωτον, γενομένης δὲ τῆς ἐπιστάσεως, καὶ τῶν δυσχερειῶν ἀθρόον ἐπιστῶν πακίλων, καὶ μεγάλων, οἱ μὲν ἀεργοὶ περμένονσι τὴν ἀπόβασιν οἱ δεησάμενοι, ὁ δὲ ἀεξάμενος ἰδῶτι περιρρεῖται, καὶ φροντίσι τευχεῖται, καὶ θλίβεται, καὶ τὰ πολλὰ διακινδυνεύει ἢ χρημάτων, ἢ τιμῆς, ἢ καὶ ζωῆς ἐδ' ὅτε ζημιωθῆναι. Καὶ διὰ τῶτο ὅσοι νενεχεῖς ἐκ ἐκ προχείρου τῷ κινήμῳ τῆς εὐπορίας νεωτέροις ἐπιβάλλουσιν, ἐδ' ἐπ' ἐπ' ἐπ' ἐπ' ἀξυνέτως πράγμασιν τῷ μὲν ὀνισίμοις, ἑαυτῷ δὲ ἀνυῦτοις, καὶ μάλα καλῶς. Ἐφέλκεται γὰρ ἄλλοις ἄλλα, καὶ ἐλάττωσι μείζω, καὶ εὐμαρέσι δυσχερῇ, καὶ προχείροις δυσδιεξίτητα πολλὰ παρομαρτεῖ. Ῥᾶον γὰρ ἴσως μὴ τῆς πάλης ἀρξασθαι, καὶ βέλτιον ἢ νικῆσαι. Τὸ γὰρ μὴ παλαῖσαι ἐδεμίαν ἐπήνεγκε ζημίαν, τὸ δὲ παλαῖσαι, καὶ νικηθῆναι ψόγῳ γίγνεται πρόξενον, καὶ μόχθον, καὶ πληγῆς ἐδ' ὅτε. Καὶ τὰς ἐτοίμους εἰς εὐπορίας ἀνεξετάσως κρυὸν παραβαλλέτω τις, οἷτινες ὁρμῶσι μετὰ ἀλογίῳ σπουδῆς εἰς κόψῃ τὴν θύραν, ἐπανίστασι δὲ ῥαπιδέντες κατιφεῖς, καὶ βαύζουσιν αἰκτερῶς. Καὶ ἐκ ἀσύνεως οἱ πολλοὶ φασὶ τῶν καλῶν ἀπέχεσθαι δεῖν, ἵνα μὴ κακόν τις πάθῃ, διότι σπάνια κακότητος εἰσιν ἄμιγῃ τὰ καλὰ, καὶ ὁπότε τις καλῶς πάχῃ ἑτέρου παθόντος κακόν, τῶτο μὴδὲ καλεῖσθαι καλόν. Οἶδα δὲ πλείους πολυπράγμονας, καὶ ἔργῳ

παντὶ καταμιγνυμένους πάρχοντας, καὶ διασυρομένους, καὶ ὅτι μὴ διακρίναντο τὰς διανομάς τῶν ὠφελιμάτων, ταῖς ἐπιπολαῖς ἐξηπατημένους, καὶ τοῖς προχήμασι. Καὶ διὰ τῆτο πλείεις αἰτίας ὑπομένουσι ψόγῃ, καὶ ζημίας, ἀλλ' ἐκ ὠφελείας ἀπολαύουσιν οἱ τοῖσται.

Ὅτι προσήκει ἐρευνητικὸν εἶναι, καὶ μὴ ῥᾶσι πιστεύειν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΙΕ΄.

Δυσκατάλυτόν ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀπεριεύρετον ζῶον, ἄλλῃ ἔχον ἔποψιν, ἄλλῃ δὲ βάθος, καὶ λέγουσι γὰρ οἱ πλείοι καλῶς, δεῶσι δὲ κακὰ. Εἰ δέ τις καὶ τὸ ὑψηλὸν ἔχει, καὶ ἀπατᾷν ἐθέλει, φεῦ, ὅσης γέμει περὶ τὰ χεῖλη γλυκύτητος, φεῦ, ὅποσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ φέρει πικρίαν. Καὶ καθάπερ οἱ ἐν ἐμπόροις ἐξωλέσονται καὶ κυδευταὶ πολλὰ ἅττα ἐν ταῖς ἐργασηρίαις ἐξω τίθεασι, καὶ δεικνύουσιν, ἐντὸς δὲ πτωχεύουσι, καὶ πολλὴν ἔχουσιν ἐρημίαν, καὶ χρέεσι πνέζονται, καὶ πάντως εἰσὶν ἀνὰ γυροὶ, ὅπως οἱ πλείοι καλλοπίζονται πρὸς ὅ,τι ἂν εἴη βελομένοις αὐτοῖς. Ἐπειτα δὲ τῆς χρείας παρελθούσης ἀνακαλύπτονται ὁπαῖοί τινες ἦσαν ἐκ αἰδέμενοι, ὅτε μὴν ἐρυθρίωντες, ἀλλ' ἀναισχύντως πραγματευόμενοι, καὶ τοῖς λεχθεῖσιν ἀντίφλογγα πράττοντες ἔργα, καὶ διὰ τῆτο μεγάλης προσδεῖ σπευδῆς, ἀγχυσίας, ἐρευνῆς, καὶ μηδὲν ἥττονος τῆς περὶ τὰ νομίσματα δοκιμῆς, καὶ βατάν, ἵνα μὴ φρεναπατιθέντες ζημίαν ὑποσῶσι, καὶ βλάβην. Ἀμέλει τοῖς πρὸς τὴν ἔτω διακειμένους τὰ ἴσα ἴσοις ἀμείβουσιν ὁ μόνον ὕδνα προσάψει μῶμον, ἀλλὰ μὴν καὶ καθ' ἑαυτὸ χησιμόν ἐστι τὸ βαθὺν εἶναι, καὶ τὸν πλεον δὲ αὐτὸ ἐνδὸν ἔχειν κεκερυμμένον, καὶ παρὰ πλεον τῶν μικρὰ τινὰ δεικνύουσιν ἐν ταῖς ἀγοραῖς, μέγιστα δὲ φυλάσσουσι, καὶ τοῖς ὠνηταῖς αὐτῶν μόνοις δηλοῦσι, τοῖς δὲ λοιποῖς ὕδὲ τῆς ἐπόψεως μεταδίδουσι.

Περὶ τῆς ἐν ταῖς Αἱρέσεσιν Ἐπιμελείας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΙΣ΄.

Οὐ μόνον εἰς τὴν τῶν πραγμάτων γνῶσιν ἐγείρουσιν αἱ ἀπορίαι τὰς φιλομαθεῖς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κρείσιν, καὶ αἶρεσιν τῶν ἔργων ὠφελᾷσι τὰ μέγιστα τὰς φιλοκάλως. Καὶ γὰρ τίς ποτε τὸ βέλτιον εὐκρινῆσαι, καὶ τὸ κρεῖττον εἶναι αἴας τε ἔσαι μηδαμῶς ἀπορήσας ὁπότερον τῶν προτεθέντων καλόνεσιν, ἢ φαῦλον, καὶ ἀληθές, ἢ ψευδές, καὶ λυσιτελές, ἢ βλαπτικόν· ὧν ἡ διάκρισις, καὶ τὰ μὲν ἢ ἀποβολή, τὰ δὲ ἢ ἀπο-

δοχὴ ἐν πᾶσιν ἀπὸ τῆς παραβολῆς τῶν ἀμφισβητούμενων ἀνακύπτει. Παραβάλλεται γὰρ καὶ συγκρίνεται, ὅσα καὶ ἀμφισβηλεῖται. Κακεῖνα δὲ ἡκιστα με λέληθεν, ὅτι εἰσὶν ἔνιοι ἐκφύσεως ἄθλιοι, καὶ φρενῶν ἔξω, οἵτινες καὶ δισάζεσι, καὶ διαφέρονται ἐφ' ἐκάτερα ταῖς ἐναντίαις λογισμοῖς ἀνθελκόμενοι, καὶ ταῖς αἰρέσεσι, καὶ ἐκλογαῖς ἐπιβάλλουσι μὲν, ἀλλ' ἐν οἷα ποῖα τινὶ θεηλάτῳ ἠθεῖα τὸ χεῖρον αἰεὶ προσιμῶσι, καὶ τῶν φαυλοτέρων ἀντέχονται, περὶ τὰς κρίσεις παντάπασι τυφλόττοντες. Οὐ πολλοῖς δὲ τισι θεόθεν δεδώρηται ἡ περὶ παντὸς πραγματος ὁρθὴ κρίσις, καὶ ἡ δαιμόνιος ἐπιτυχία, εἰς ἣν αἰρεῖα ἐκφύσεως εἰσι δεινοί, οἷς ὀξύτης ἔνεσι νοὸς ταῖς πράγμασιν ἐμβαδύνουσα, καὶ μακρὰς ἐμπειρίας ἔξις, καὶ κρίσις ἐμβριθεσάτη, μηδέσι προκρίμασι παραγομένη, καὶ παρασυρομένη, ἀλλ' ἐφικνεμένη εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, πρὸς δὲ καὶ αἱ αἰδήσεις ἐκ εἰσὶν ἀμβλεῖαι, ἀλλὰ τῶν πραγμάτων ἀκριβῶς ἀντιλαμβάνονται. Αἱ δὲ τοιαύται διαθέσεις τοῖς μάλιστα τὴν ψυχὴν ἐρρωμένοις, καὶ ὑγιαίνουσιν, ἀνιζάνουσιν. Ὡς περ γὰρ οἱ χυμοὶ διαφθαρέντες, καὶ σιγήμενοι τὰς κρᾶσεις συνταράττουσιν, καὶ λύουσι τὴν ἁρμονίαν τῶν Σωμάτων, καὶ κωλύουσι τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, ὅ δὲ νόσον φαρμὴν, ἔτις ἐν ταῖς ψυχαῖς τὰ πάθη χώραν ἔχει χυμῶν, καὶ ὁπηνίκα ταῖς ὑπερβολαῖς ὀργῶν, νοσεῖ, καὶ ἀρρώσει ἐκ ἥττον ἢ αἰδήσεις, ἢ ὁ νῦς, καὶ τηλικάδε, τῆς ἀκμῆς αὐτῶν ἀπομαραινέσης, χαυνὸς ἐστὶ, καὶ ἀδενής, καὶ εἰς ἐδὲν θεόν κινεῖται, ἀλλὰ περὶ τὰς κρίσεις, καὶ τὰς αἰρέσεις βαρέως ὀλιδαίνει, καὶ ὑπτιάζει, καὶ χαμαὶ κεῖται ἀργός, ἄπορος, ἀλόγιστος, καὶ ἀνάπαλιν, τῶν μὲν χυμῶν ἐν εὐκρασίᾳ μενόντων, καὶ μὴ παρασυρομένων, ὥς περ εὐρώσως ἔχει τὸ σῶμα, καὶ εὐδενῶς, ὅτι ἂν δέη, καὶ βάλῃται δεῖν ἔτω τῶν παθῶν ἡρεμέτων, καὶ ἐν τῷ μετερίῳ καθισταμένων, ὡς ὁ λόγος πείθῃ, ἰσχὺν ἔχει ὁ νῦς, καὶ εὐκρινὴς ἐστὶ, καὶ τῶν πραγμάτων ὀρθῶς ἄπτεται, καὶ ἐν τῷ θεοντι χειρίζεται, καὶ ταῖς ἀφισβητήσεσι τῷ ἀληθὲς ἀπακρίνει τὸ ψευδές, τῷ φαύλει καθαίρει τὸ ἀγαθόν, καὶ διαιεῖ τῷ μαίνοντος τὸ χερίσιμον, καὶ ἐν ταῖς αἰρέσεσι, καὶ ἐγχειρήσεσιν εὐτυχεῖ, ἃ δὲ τὸν Ἄνθρωπον ἐπὶ τὴν πρῆμναν ἄγειν τῆς περὶ τὸν βίον διοικήσεως, καὶ τὴς οἰακας τῆς ἀκριβοῦς διαίτης, καὶ διαγωγῆς.

Ὅτι ὁ προσήκει ἀπολείπειν ἀτελές, ὅτι ἂν ἀρχώμεθα δρᾶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ.

Οἱ πολλῶν ἀντιλαμβανόμενοι πραγμάτων, ἐν τῷ ἔργῳ δὲ ἀπληροῦντες, καὶ ἐκ εἰς τέλος ἀγοντες αὐτὰ μέγαν ὀφλισκάνουσι γέλωτα, καὶ φεύγουσι δίκην ἀδιάδεστος ὅτι ἀλογίως ἢ κατήρξαντο, ἢ παρητήσαντο. Εἰ γὰρ ὡς ἐκ ἀγαθὸν παρέλιπον,

φανερὸν ὅτι τὰ μὴ δεόντος ἤφικαντο, εἶδ' καλῶς ἐπέβαλον, κακῶς ἀφῆκασιν τὸ πρᾶτ-
τόμενον. Ἄλλ' εἰσὶ τινες ἐκ φύσεως ἀτελεσφόρητοι, καὶ τοῖς πράγμασιν ἀπερισκέ-
πτως ἐπιχειροῦσιν, ὕστερον δὲ εἴτε ὑπὸ νοθείας, καὶ ραθυμίας ἀπαγορεύουσι, καὶ ἀπο-
λείπονται τὰ τέλεις, εἴτε ὑπὸ φλοψυχίας συμφορῶν ἀνείργονται κωλύμασιν, εἴτ'
ἂν ὅτι τάχιστα κόρον λαμβάνουσι, καὶ εὐθέως ἀρξάμενοι λειποθυμοῦσιν, ὀλίγοι δὲ τινες
βραδεῖς μὲν εἰσι, καὶ δυσκίνητοι, τῷ δὲ ἔργῳ προσενεχθέντες ἀπείξ' ἀντέχονται
τέτε, καὶ μηδέσι παραποδίσμασιν ἀπειρηκότες ἀνευδύτως εἰς τὸ πρόσω χωρεῖσιν,
ἐς' ἂν εἰς τὸ τέλος ἀφίκωνται, καὶ γέωνται ἐπήδολοι τῷ σκοπῷ, Ἄνθρωποι σεβ-
ροί, καὶ κατερεοί, καὶ διὰ παντός Ἀγαθοί, καὶ μὴ τὰς ἀρξάμενος, ἀλλὰ τὰς τελείων-
τας τὸ χειρὶδὲν εὐκλεεῖς εἶναι καλῶς ἐπιστάμενοι, ὅτοι μεγάλων εἰσὶ κατορθωταί,
καὶ ταῖς μνήμας ἀθάνατοι. Ἀνδ' ὅτε καὶ ἀψίστι τιμῶνται, καὶ κενωταφίαις κοιμῶν-
ται, καὶ ἀνδριάσι γεραίρονται, ὅτι πλεῖστα καὶ μέγιστα τὸ ἀνθρωπίνον γένος ὠφέ-
λησαν. Τάτων εἰσὶ δωρεαὶ βίβλων Συγγραφαί, κτήσεις Πύλων, Ναῶν οἰκοδομαί,
Ἰδμάτων ὄχετοί, καὶ Κρήναι, Ἰδραγωγῶν ἐπισκευαί· καὶ τί δεῖ καδ' ἕκασον ἰέ-
ναι; Πᾶν ὅ, τι λυσιτελεῖς τῷ βίῳ τάτων ἐγένετο χορηγία. Καὶ τέως ἄρα μεγάλως
ὑμνῶντες, τὰς μὴ κατ' ἴχνος αὐτῶν ἰόντας ὡς ἡ βεβιωκότας, εὐδὲ τὰς ἀπογόνους αὐ-
τῶν ὀνύσαντας ἐάσωμεν ἀνωνύμως ἐν ἀφανεί κείδαι, ἅτε δὴ μὴ γονὰς ἐξαίσιες,
ἀλλ' ἐκ τρώματα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως υπάρεξαντας.

Περὶ Ἀχαριστίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ΄.

Τοσαύτη τις ἐστὶν ἡ πικρία τῶν Ἀνθρώπων, καὶ ἡ βαρύτης, καὶ ἡ μιαιρία, καὶ
βδελυρία, καὶ εἰς ἀγνωμοσύνην καὶ ἀχαριστίαν ἐτοιμότης τῶν γε πλείονων, ὥστε
τὰς εὐποιίας, καὶ τὰς εὐεργεσίας παρεξηγούμενοι, καὶ ὑπὸ φαυλότητος, ἢ πανθε-
ργίας παρέρχοντες ἐπὶ τὸ χεῖρον αὐτὰς, ἢ ὡς ἄχλος αὐτὰς ἐπιδέχονται, ἢ καὶ τῇ
μεταλήψει καὶ τῇ μεταστροφῇ νομίζουσιν ἀντευεργετεῖν τὰς εὐπεποιηκότας, τὰ πολ-
λὰ δὲ λαμβάνοντες τὰς εὐεργέτας ὠφελεῖν οἰοῦνται, καὶ ὡς οἱ ἐξωλέσαστοί δελοῖ
ἐν τὰ πρὸς τροφήν, ἐν τὸν μισθὸν ὁμολογεῖσι, ἀλλὰ τὴν δαλείαν καταβοῶσι, τὰς
δὲ χάριτας ἐν μηδενὶ τίθενται· εἶδ' βέλει πρόδωκε τὰς κατακρίσεις, τὰς μέμψεις,
τὰς κατηγορίας, καὶ τὰς ἐπιβελὰς, καὶ μυρία κακὰ, ἅπερ ἐπιμετρεῖται ταῖς χά-
ρισι, καὶ ταῖς δωρεαῖς. Τέως ὡς φθόρος ἀπελάσαι δεῖ τῆς κοινωνίας, καὶ τῆς ὁ-
μιλίας, καὶ σερεῖσαι τῶν εὐεργετημάτων. Καὶ γὰρ εἰς χολὴν μετατρέπασιν ὅσα

καὶ οἱ πικρόχολοι τὰ ἡδέα, καὶ εἰς δειληγέως χυμὸς μεταβάλλουσι τὰ καλὰ, καὶ τόκον ἀποδίδουσι τῶν ὠφελιμάτων τὴν βλάβην.

Περὶ Ἐξώρου Προφάσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Ἡ ἁμαρτία σφόδρα ῥαπίζει τὸ συνειδὸς, καὶ τὸν πταίσαντα ὑπάγει, καὶ βιάζεται εἰς ἔξωρον ὁμολογίαν τοῖς τε ἄλλοις προσποιήμασι, καὶ τοῖς πρὸ μικρῆ καλῶπίσμασι, καὶ προπαρασκευαῖς, καὶ ταῖς παραγωγαῖς, καὶ διαδόσεσι, καὶ ταῖς ἐπὶ τὸν πλησίον ἐγκλήσεσι, καὶ διαβολαῖς, καὶ μάλιστα προδίδωσιν ὁ ἁμαρτήσας τὸ ἴδιον πταῖσμα ταῖς παρὰ καιρὸν προφάσεσι. Κοιμωμένας γὰρ αὐταὶ ἐγείρουσι τὰς ὑποψίας, καὶ πρὸς ἔρευναν, καὶ βάσανον ἐξανισῶσι τὰς πεπονήσας, καὶ ὥσπερ αἱ ἐν καιρῷ ὑγείας φλεβοτομοῦντες τὸ ἐνδόμυχον ἐκφαίνουσι νόσημα, ὥτως οἱ ἀφ' ἑαυτῶν τὰς προφάσεις φράζοντες προδεικνύουσι τὰς αἰτίας, καὶ σφᾶς αὐτὰς ἐγκαλᾶσι, καὶ εἰς τιμωρίας ἐρεθίζουσιν, ὥς ἔλαθον ἡμαρτηκότες.

Περὶ Ποικιλίας Βίης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'.

Δυσχερὴς ὁ βίος, καὶ ἡ ἀπορος, καὶ πάνυ δυσπόρις· καὶ διὰ τῆτο διάφορός ἐστιν ὁ τῆ ζῆν τρόπος. Οἱ μὲν γὰρ ὀκνηροί, καὶ ῥάθυμοι, καὶ μᾶλλον αἰρετὸν αὐτοῖς εἶναι τὸ κακῶς βίειν ἄνευ πόνου, ἢ καλῶς διάγειν μετὰ μόχθου. Γένος Ἀνθρώπων κόλαξι γελοῖον, παρὰσιτον, λαίμαργον, ἀχάρισον, λάλον, φλύαρον, ἄπιστον, ἄφιλον, καὶ συνελάντι φάναι, πᾶν κακόν. Οἱ δὲ μὴ εἰδότες πάντα κατὰ τὰς ἀρχαῖς δυσχερείας εἶναι μετὰ, εὐθὺς ἀρξάμενοι κατοκνέουσι, καὶ τρέπονται πρὸς ἡσυχίαν, καὶ ἀνεσθαι, καὶ μάλιστα τῆτο πάχουσιν ὅποσοι ἢ τὸ ἐν προοιμίῳ σενόχωρον ὀρώδουσι, καὶ ἀπαυδῶσιν, ἢ ἀγαθῇ τινι τύχῃ ταχύτερον εὐπαροῦσι, καὶ οἰόνται διαρκεῖν αὐτοῖς εἰς εὐζωίαν, ἀδὲ ἀδόκητον εὐπραγίαν ἐκτίσαντο, καὶ προδθήκας ὑπὸ τῆς αὐτῆς εὐροίας τῶν πραγμάτων ἐλπίζουσιν, ὑπ' ἀπειρίας δελεαζόμενοι οἱ δέλαιοι, καὶ τὸ τῆς τύχης ἄστατον ἐκ εἰς ἕν θάμενοι. Ἡ δὲ κομῶσα μετ' ἐ πολὺ φαλακρὸς, καὶ βασκαίνουσα ἄπερ ἀδοκίμως ἐδωρήσατο, ταῦτα αἰφνιδίως ἀφαιρεῖ, καὶ ἰδεῖν ὀρέγεται πένητα, ὃν ἡ σελήνη πλάσιον ἐάρακεν ἀνατέλλουσα. Οἱ δὲ τάναντία πάχουσι, καὶ μέχρι βίης γήρεως πολλὰ κεκμηκότες, καὶ μεγάλῃ κτησάμενοι περισσίαν, ὁμῶς εὐδέπατε

κόρην λαμβάνουσιν, ἐδὲ μεθ' ἡσυχίας τῶν ὑπαρχόντων οἶδασιν ἀπολαῦσαι, ἀλλ' ἐν ἰδρωτί, καὶ μόχθῳ πολλῷ, καὶ διηνεκῇ ταραχῇ, καὶ θορύβῳ παραπέμπουσι τὸν βίον. Καὶ δῆτα ἐξίσσε σφάλλασιν, οἷτε τὸ πονεῖν ἀκαίρως παραιτέμενοι, καὶ εἰς ρασώνην, καὶ χαυνότητα τρεπόμενοι, καὶ μαλακισζόμενοι, καὶ ὀρέξεσι, καὶ ἡδοναῖς ἐγκαλινδόμενοι, ὅποτε νεάζεσι, καὶ ἰχύουσι μεγάλας ποιῆσαι προδίκας καὶ πλέτε, καὶ τιμῆς, καὶ οἱ μὴ ἐν τῷ δεόντι χρεόνῳ παύόμενοι, ἀλλὰ μυρίῳ, καὶ ἀδιαλείπτῳ πόνῳ, καὶ κακοπαθείᾳ πολλὰ τευχόμενοι, ἐν αὐτῷ τῷ γήρα, ὅποτε ἂν ἐχρῆν ὑπὲρ τὴν ἐν λύπαις, καὶ μόχθοις, καὶ ὀδύναϊς, καὶ πόνοις ἡλικίαν γενόμενοι ἀλλάξαι τὸν πρότερον βίον, καὶ ὑφίεναι αὐτὸν πρὸς τὸ ἡρεμώτερον, καὶ ἡμερώτερον σφίσι ζῶντες, εἰ βέλτιον εἰπεῖν τῷ Θεῷ, τὸν πνευματικόν, καὶ ἡσυχασικόν ἐνσησάμενοι βίον. Ὡς περ γὰρ τοῖς νέοις, καὶ τοῖς καθεσκηκόσιν ἀεμῶζει τὸ πρακτικόν, καὶ φιλόπονον μέρος, καὶ ἐδὲ τὸ δραστικόν ἐπαινεῖται, ἔτω τοῖς πάνυ γεγηρακόσι, καὶ μάλιστα ὅποτε νοσεροὶ εἶεν, καὶ ἡρώσκηκότες, πρέπει ὁ θεωρητικός, καὶ καθήκει ὁ καθεσκηκὸς τῷ βίῳ τρόπος. Καὶ ὅσον ἄτοπόν ἐστι τὸς ἀνθρώπους, καὶ ἐρρωμένους τῇ ἡλικίᾳ ὀκνεῖν, καὶ ῥαθυμεῖν, καὶ ἀργεῖς εἶναι, τοσούτον ἀηδὲς ἐστὶν Ἄνδρα πρεσβύτην ἀχολεῖσθαι τοῖς πράγμασι, καὶ ταιπαιρῆν ἰδρωτί περιρρέόμενον, καὶ χαίνοντα νεωτέραις, καὶ ἐγκαταμιγνύμενον οἷς ἐδεῖ, θορυβεμένον τε δι' ὅλα, καὶ ἄνω, καὶ κάτω φερόμενον, καὶ ἀδιμονῆντα. Οὔτε γὰρ ἄνευ ἀδιμονίας ἢ τῷ βίῳ γίνεται ταραχὴ, ἀλλὰ μυρίοις ἄχθεσιν ἀποκναίεται.

Περὶ Ὑπελότητος, καὶ Διπλόης.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΚΑ΄.

Ὡς τῆς Διπλόης καὶ τῆς Πανουργίας τῶν ἀβελτέρων, καὶ ἀπατεώνων, οἵτινες ἐν ἀρετῇ, καὶ ῥώμῃ, ἀλλὰ δόλῳ καὶ τέχνῃ περιγίνεσθαι σπουδάζουσι τῶν πρὸς ἑς ἀμιλλῶνται. Καὶ δῆτα τὸς μάλιστα ἀφελεῖς κατασφριζόμενοι ποικίλως μηχανῶνται παρακρούσασθαι, καὶ ὑποσκελίσαι, εἰς τῆτο ἐκ αἰδόμενοι ἐπιψεύδεσθαι, καὶ χάριν ὀλίγη κέρους προδιδόναι συγγένειαν, φιλίαν, πίσιν, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ Θεόν, καὶ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν. Τοῖς τοιούτοις μὲν ἐν, ἕς διὰ πολλῆς ἐξετάσεως ἐξερευνήσαντες, μαθόντες ὅποσοι τὸ ἀσφαλές, καὶ ἀκίνδυνον ἐπιτηδεύονται, διὰ πολλῆς ἀγχινοῖας ἐκλαδύνονται συντυχεῖν, καὶ ὁμιλῆσαι συμβαῖν, τὸς λόγους αὐτῶν μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐκρευνήσαντες δέχονται. Ἐχουσι γὰρ οἱ βέβηλοι, καὶ ἐπίβηλοι τῇ καρδίᾳ τὴν γλῶσσαν ἀντίφθογον, καὶ ῥόδα περιφέροντες ἐν τοῖς χεῖλεσι, τοῖς φύλλοις αὐτῶν ὑποκρύπτουσι τὰς Ἀκάνθας, καὶ τὸν ἰὸν ἐντὸς κατέχοντες προπίνουσι τὸ ἡδὺ, καὶ χρῶνται ἀνάκαλιν ταῖς μὲν ἀρενῇσιν ὅπερ τῇ ψυχῇ καταφάσκουσι, ὅπερ δὲ ἀπ-

φάσκουσιν τῷ νῷ, τῷ σώματι καταφάσκουσι, ξένῳ τινί, καὶ ἄλλοκότῳ τρόπῳ τεχνάζομενοι τὰς παρακρούσεις. Καὶ ὅτῃ ψέγειν ὑποληπτέον ὅσα περ ἐπαινῶσι, καὶ μισεῖν ὧν προσποιοῦνται τὴν εὐνοίαν, καὶ διασαίνουσιν ἀρ' ἐν ᾧ ἀποσεφρονται, καὶ χαίροντες ὑποκρίνονται λυπεῖσθαι, καὶ τὸναντίον εἰς λύπης ἐπίδειξιν ἑαυτὰς καλλωπίζουσιν ἐν οἷς εὐθυμῶσι, καὶ δυσφορεῖσιν οἷς ἀρέσκονται, καὶ ἀπαρεσκεῖσθαι χηματίζονται οἷς ἀγαπῶσι, καὶ συνελόντι φάναι, τερατώδης ἐστὶ, καὶ παράδοξος ὁ λόγος αὐτοῖς, καὶ τοῖς διανουμένοις πάντως ἐναντίος. Ὡς προσήκει ἢ τὸ σημαυνόμενον, ἀλλὰ τὸ ὑποκρυπτόμενον ἐννοῆσαι τὸς μὴ θέλοντας ἀπατηθῆναι. Τὸ δὲ δυσχερέςατον ὀφείλει τις εὐκρίναι πισεύουσιν ἡκιστα πεπιστευκῶς, καὶ διώκων τὸ ψεῦδος, καὶ μὴ διαρρήδην καταγινῶναι τῆς ὑπελότητος αὐτῶν. Ὅτι καταδύλως γενέσθαι, καὶ πεφωρεῖσθαι συνειδότες, ἅπαν ἀποτίθενται ἐρυθρίμα, καὶ εἰς τὸ ἀπότομον, καὶ ἰταμόν, καὶ παρὰβολαν μετ' ἀναιδεῖας ἀναρρήγνυνται. Καὶ οἱ πρότερον ἐχλεῖαι λαθεῖσθαι εἰς τὸ μφαιῖν τὴν μάχην ἐπικηρυκεύουσι, καὶ εἰς ἀδιάλλακτον ἀπέχθειαν ἀνασπῶνται. Ὡς καθάπερ τὸ πῦρ ὑπὸ τῇ τέφρᾳ ἐκ ἀναλίσκει τὸ προσιόν, καὶ βέλτιόν ἐστι ἔτω μένειν, ἔτω τὴν τῶν κακοῦθων, καὶ φθόρων πικρίαν, καὶ δύσνοιαν κρεῖσσον ἴσως ἐστὶν εἶσαι τοῖς προχίμασι, καὶ τοῖς περικαλύμμασιν ἀφανῇ, καὶ ἄδηλον, τὴν λῶδην μόνον εὐλαβεμένοις, ἢ τῇ ἀναφανδῶν ἐπιπλήξει, καὶ τῇ κατὰ πρόσωπον κατηγορίᾳ διερεθίσαι, καὶ παρακαλέσαι εἰς τὴν μετ' ἀναιδεῖας αὐτὰς ἔχθειαν. Καὶ τὸ πῦρ γὰρ ἔστιν ὅτε χρόνον πολὺν κείμενον ὑπὸ τῇ τέφρᾳ σθέννυται, εἰάν δὲ ἐπισκῆπτοντι πνεύματι, σκεδαῖσθαι τῆς τέφρας, εὐφλέκτῳ ὕλῃ περιτύχῃ, αἰκίαν ὅλην, καὶ Πόλιν ὅλην ἢ σπανίως ἐπινέμεται. Ἐν τῷ δὲ κινδύνῳ, καὶ πείρας γενομένους μετὰ πολλῆς ἀκρεβείας ἀνασθεμῆσθαι δεῖ πάτερον βλαβερώτεροι εἶσιν αἱ δύσνοιαι, καὶ ἀπέχθειαι διακεκαλυμμέναι, ἢ τῷ προχίματι τῆς φιλίας ὡς προσωπείῳ κεχημέναις χρὴ παραδλέπεσθαι. Ὡς δύο προκειμένων κακῶν τὸ μὴ χεῖρον ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας ἐλέσθαι. Καὶ ἐστὶ καὶ αὕτη λαιπὸν ἐξαίσιος ἐν τῷ βίῳ δυσχερεία πολλῆς ἐπιθεομένη σπουδῆς.

Περὶ Λόγου, καὶ Σιωπῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ΄.

Τῷ ἔργῳ παριστάδω πᾶς λόγος, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς παρὰ μίλλον ἔσω τῷ μεγέθει τῆς πράττομένης, ὥς μὴτε ἐλλείπειν, μὴτε πλεονάζειν. Ἐπειδὴν γὰρ ἐπιπλέον ἀπεκτείνεται, ὁ περισσεύων κῆφός ἐστι καὶ ἄνευ ὑποκειμένου ἐναέριος. Ὅπότε δὲ ἐλαττωταί, γυμνὸν μένει τὸ πρᾶγμα, καὶ κολοδόν, καὶ ἀνείδεον, καὶ λόγος μέτρον ἐστὶν

ἡ χρεια λοιπόν. Καὶ μὴν καὶ τοῖς πράγμασι δεῖ συναυξάνεσθαι τὸν λόγον, καὶ ἢ ἂν χαίῃ τὰ πράγματα τάξιν, τὴν αὐτὴν φυλάσσειν τὸν λόγον συναρμολόγῳ, καὶ συνδιαθερέμενον. Διότι καθὼς τὰ πράγματα ἰδίαις τισιν ἀεμοῖς, καὶ ἀεθεροῖς συνδεῖται, καὶ ἀπαρτίζεται, ἕτως ὁ λόγος αὐτὰ προσφυῶς ἐκφραίνεται, καὶ εὐχεϊόμενος λαμβανέτω τὴν προσήκυσαν ὁλοκληρίαν. Καὶ ὥσπερ τῶν μὲν πραγμάτων εἰκόνες εἰσὶν ἀπαράλλακτοι τὰ νοήματα, καὶ γίνονται ἀληθῆ, ἢ ψευδῆ κατὰ τὴν πρὸς τὰ πράγματα ὁμοιότητα, καὶ ἀνομοιότητα, ἕτως οἱ λόγοι διλωτικοὶ μὲν εἰσὶ τύποι τῶν νοημάτων, καὶ σύμβολα σημαντικά τῶν πραγμάτων, καὶ χέουσιν ἔχουσι πρὸς ἄλληλα πολλὴν· κατεῖδῃ τῷ λόγῳ διαφέρει τῶν ἀλόγων ζώων ὁ ἄνθρωπος, μεγάλῃ αὐτῷ σπεδὴν καὶ προσοχὴν ἀναδεικνέτω. Καὶ δὴ καὶ καθάπερ αἰτκτικτοσαι τὰ βρεφὴ πολὺν φέρουσι, καὶ τρέφουσι χέονον, εἴτα γεννώσιν αὐτὰ σῶα, καὶ ἄρτια, ἕτως οἱ λόγοι τέλειοι, καὶ ζωηροὶ προῖασιν ἐνδομηχύσαντες, καὶ λαβόντες κῆξιν, καὶ ἰχύν, καὶ μὴ πρὸ καιρῶ, καὶ χρείας καταφανεῖς γενόμενοι. Καὶ εἰσὶν οἵτινες λόγοις ἐπιπλάσας, καὶ ψευδέσι καλύπτουσι τὰς ἐαυτῶν λογισμὰς, ἀλλ' ὥσπερ ἐγὼ τὰς ψευδομένους ἀποκηρύττω, καὶ τῷ θιάσῳ τῶν πολιτικῶν ἄνδρῶν ἀπελαύω, ἕτως ἐγκρίνω, καὶ ἐπαινῶ, τὰς τὰ κατὰ θυμὸν σιγῶντας. Οὔτε γὰρ χρεωσέεται τινι ἢ τῶν ἰδίων πραγμάτων φανέρωσις, ἔτε μὴν ψεύδουσιν αὐτὸν συγκεῖψαι προσήκει. Ἀλλὰ καὶ καθάπερ ἑδὲς ἔχει δικαίως κατηγορεῖσθαι τὰς τηρεῖντας, καὶ κρύπτοντας τὰ ἴδια χεήματα, καὶ τὰ κειμήλια, ἀλλ' ἐπαινεῖ αὐτὰς, ἕτως ἐκ ἐν δίκῃ τις ἐγκαλέσει τὸν ἑνδὸν φυλάσσοντα, καὶ σιωπῶντα τὰς λογισμὰς αὐτῶ, τὸν δὲ ψευδόμενον ἅπαντες αἰτιάωνται. Καὶ διὰ τοῦτο ὅσον τις ἔχει βάθος, τοσῶτον ὑπολαμβάνεται νευεχής. Καὶ ἐν μὲν τοῖς ὕδασι ὁ αἰθιὸς ῥῶς ἐπαινέται, ἐν δὲ τοῖς λόγοις ἡ φειδῶ παντός ἐστὶ μείζων ἐπαινε. Οὔτε γὰρ εἰκὸς ἐστὶ προτρέχειν τὰς λόγους, καὶ προφθάνειν τὸν λογισμὸν, ἔτε δύναται λογισμῷ πεπανθῆναι, καὶ ἀπαρτιδῆναι οἱ λόγοι μὴ χώραν αὐτῷ δίδόντες. Ἀλλ' ἔτε μὴν ὑπολαμβάνετω τις ἐμὲ ποιεῖσθαι τινὰς διὰ πλείονος σιωπηρῆς, καὶ σκυθρωπῆς, ἀλλὰ τὰς μὲν φιλοπροσηγόρους, καὶ περιχαρεῖς, καὶ ὁμηγητικὰς αἰεῖσθαι, κατηγορῶ δὲ τὰς ἐν τῷ ἔργῳ ἀδολεχῆντας, καὶ βαττολογῆντας, καὶ μηδὲν μέτρον τηρῆντας, ἀλλ' οἰομένους κατορθωτικὸν εἶναι πραγμάτων τὸ πλῆθος τῶν λόγων, καὶ λανθάνουσι ἐαυτὰς φθείροντες τὸ σπευδόμενον ἐν τῇ ἀπεραντολογίᾳ. Καὶ μὴ μόνον ἄρα τὸ πολλαπλασιάζειν ἄνευ ἀνάγκης τὰ ὄντα, ἀλλὰ καὶ τὸ δίχα χρείας διπλάζειν ἐν τῷ ἔργῳ τὰς λόγους ἀπώδον ἐστὶν ἡθεὶ φιλοσόφῳ, καὶ βίᾳ τρέπω σεμνῷ.

Περὶ Ἐγκλημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Καὶ τοῖς τελεωτάτοις ἀρ' ἔν ἀνδράσι πρόσθεν ἐλαττώματά τινα, ἃ ταῖς Ἀρεταῖς αὐτῶν εἰ καὶ ἐπισκιάζεται, καὶ μὴ πᾶσι τυγχάνει κατάφωρα, τοῖς γε εἰς τὰς ἐπιπολὰς ἀποβλέπεσι, καὶ μὴ ἐνατενίζουσιν εἰς τὸ λάθος, ἀλλ' ὅμως ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἐρευνῶσι, καὶ πάντα μετ' ἀκρίβειας ἐξετάζουσι φιλοπράγμασι, τοῖς ὁξέως ὀσφραινομένοις τῶν κυνηγετικῶν κυνῶν ἐχ' ἦττον, καὶ ἀνιχνεύουσιν ὅσα καὶ θήρας τὰς τῶν ἀξιομάτων κῆρας, ἐκ ἀποκερύπτεται. Καὶ ὅσω μᾶλλον ἐν τῷ ὑψηλῷ κεῖται διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἐχόντων τὰ ἐγκλήματα, τοσέτω πλέον ἐστὶ κατάδηλα, ἅτε πανταχόθεν ὀράμενα, καὶ γίνονται διὰ τῆτο ἐν τοῖς περιβλέπτοις, καὶ περιωνύμοις περιβλεπτότεροι αἱ κακίαι, ἂν δὲ καὶ σμικραίτινες ὦσι, μεγάλας ὅμως ἀμαυρῶσιν Ἀρετάς. Ἄνθ' ὅτε τῇ τῶν ἐλαττωμάτων ἀποβολῇ πολλήν τινα πάντες ὀφείλουσι σπεῖν, αἱ δὲ ἰχυροὶ καὶ κρείττονες μηδαμῶς ὑπ' ἀλαζωνίας ὑπολαβανέτωσαν διὰ τῆς ἐν αὐτοῖς περιφανείας ἀφανῆ γίγνεσθαι τὴν ὑπάρχουσαν βδελυρίαν. Οὐ γὰρ τῇ ὑψὺς αὐτῶν ἀπολαύουσιν δι' ἐκείνη τὰ κακὰ, ἕτε ὑψηλὰ γίνονται, ἀλλὰ κατὰ ῥέπει, καὶ χαμάζε φέρεται τὰς ἔχοντας, καὶ μηδὲν τοῖς ἥρωσι ἡρωϊκὸν ἐστὶ τὸ κακόν, ἀλλ' αἰετ' αὐτὸν ὑπάρχει, καὶ ποικίλαις χάρισι περιέφευται. Καὶ σαφὲς μὲν ἐστὶ καὶ τὰς ἐν τέλει, καὶ ἀκρότητι προκοπῆς τυγχάνοντας πᾶν ἀπονήψαι μειονέκτημα μηδαμῶς οἷος τε εἶναι, ἀλλ' αἰετ' ὅτις μετ' ἐστὶν αὐτοῖς κισθῆλίας· καὶ τῷ μὲν προσεφύη ἰσθμία, καὶ ῥαθυμία, τῷ δὲ ἐμφωλεύει πτοία, καὶ δειλία, ἄλλον δὲ ἀναρπάζει τόλμα, καὶ θράσος, καὶ ἄλλος οἰδαίνει τῇ ἀλαζωνίᾳ, καὶ ἕτερον μὲν φιλοχρηματία μολύνει, θάτερον δὲ ἀσωτία τῆς σωφροσύνης ἀπελαύνει, καὶ ὁ μὲν ἀπολείπεται κρίσεως, ὁ δὲ ἀνοήσιον νοσεῖ. Καὶ τότε οἱ ἐκείνοις ὅτι μάλιστα θαυμάζω ὅποσοι ἢ τὸ ἐλλειπὲς, ἢ τὸ ὑπερβάλλον ἐν αὐτοῖς ἐκ ἀγνοούντες, ἢ Ἀρετὴν ἐξαφανίζουσι τὴν ὑπάρχουσαν φαυλότητα, καὶ κακίαν, ἢ συσκιάζουσιν αὐτὴν ὅση δύναμις. Καὶ πρῶτον ἄρα τῇ Δημιουργῇ χάρισμα ἢ μετεσσία τῶν ἀγαθῶν χαρακτήρων, δεύτερον δὲ ἢ τῶν φαύλων ἰδιωμάτων γινώσις, καὶ διόρθωσις. Ἦς ἐν ἀμηχανῇ γενομένης ἐκ ἀπαίσιόν μοι δοκεῖ τὸ λαθεῖν, καὶ μὴ κατάφωρον εἶσαι τὸ πλημμέλημα. Οὔτε γὰρ οἶδασιν οἱ φιλοκατήγοροι ἀφεινά τινα τῶν πταισμάτων, ὅπως καὶ τὰ προτερήματα τοῖς φθονέσι, ψόγων παρέχουσιν ἀφορμὰς. Καὶ γὰρ ὀνοματοποιός ἐστιν ὁ φθόνος, καὶ προσάπτει τὰ μὴ προσόντα, ἅτε συκοφάντης, καὶ πισεύουσιν ὥσιν ἐ ῥαθυμὸς ἐστὶ κατήγορος, ὥστε τὰς ἐν ἀξιώμασιν ὀφείλει μετὰ σπεῖος ἀποφεύγειν διαβολῆς ἡντινὲν ἀφορμὴν,

καὶ αὐτῶν δὴ τῶν πλεονεκτιμάτων, ἀποχέδαι τῶν μὴ παρὰ πολλοῖς ἀρεσκόντων. Καὶ γὰρ τὸ κοινὸν ὄνειδος ἐκ ἑσσι κοινὸν ὄνειδος, ἐν αἵχῃς δὲ μοῖρα τάττεται ἢ μὴ συνήθης Ἀρετῇ. Τοσῶτον πολλοῖς ἀπανταχόθεν κακοῖς περιέρχεται, καὶ περιθλίβεται τῶν Ἀνθρώπων ὁ βίος.

Περὶ τῆς εἰς τὰναντία Φορᾶς, καὶ Ροπῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ΄.

Ἐν αὐτῇ τῇ Θεραπείᾳ τῶν ὑπαρχόντων κακῶν τοσῶτον ἀπατᾶται τις μὴ τῷ προσήκοντος μέτρε σοχαζόμενος, ὥστε πολλάκις ἀντὶ μικρῆ κακῆ μείζον ἐπαγέδαι, καὶ γίνεσθαι διὰ τῆτο τὸ ἴαμα διὰ τὰ ὑπερβάλλον αἷτιον ἐναντία πάθος. Καὶ τῆτο καὶ Παῖδες ἰατρῶν ἐχ. ἦτιον, ἥπερ οἱ πολιτευόμενοι διαμαρτάνουσιν. Ὡς περ γὰρ ἐκεῖνοι τῇ ἀμέτρῳ ῥύσει τῷ αἵματος τὸν μὲν πυρετὸν ἠκέσαντο, σθέσαντες δὲ τὸ ἔμφυτον θερμὸν εἰς ὑδρῶπα τὸ πάθος μεταβάλλουσιν, ὅτως ἐν ταῖς πολιτικαῖς περιπτώσεσι θάτερον τῶν κακῶν ἰωμένοις, θάτερον τῶν κακῶν ἐπισυμβαίνει, καὶ τὰ πολλὰ τῷ προτέρῳ χειρόν, καὶ προξενῶνται ἐκ τῆς μεθ' ὑπερβολῆς τῶν πταισμάτων τιμωρίας εἰσεως αἰτίαι, καὶ ὑπὸ τῆς ἀκρας φειδωλίας εἰς ἀεπαγὰς ὁ Δῆμος ὀρμαῖ, καὶ ὁ φόβος τῶν Ἀρχόντων εἰς ἀναιδέϊαν ἀποσπᾷ τὰς πολλὰς. Αὕτη δὲ ἡ εἰς τὰναντίαν μετάπτωσις τοῖς μὴ καθισταμένοις ἐν τῷ μέτρῳ μετὰ φρονήσεως, ἀλλὰ ἀδοκίμῳ παθήματι ἀναρπαζομένοις συχνάκις συμβαίνει. Καὶ φεῦ, ὅποσοι τῷ ἀθεώῳ τῆς τυχερᾶς περιπετείας τὸν νῦν διὰσυληθέντες ὑπ' ἀλογισίας χεῖροσι περιπίπτουσι. Καὶ δὴ τὰς ἐχθρὰς ἐδ' ὅτε φεύγοντες οἱ ἠττηθέντες ἑαυτὰς εἰς ποταμὸς ῥίπτουσι, καὶ θανάτῳ τὴν αἰχμαλωσίαν ἀντικαταλλάττουσι. Καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ὅση μὲρ μείζους ὑπομένομεν ζημίας, μικράν τινα βλάβην διαδραῖναι προθυμώμενοι, καὶ ὑπότινος ὑπερβάλλοντος πάθους μὴ μετριάσαντες μεγάλως ἀμαρτάνομεν, καὶ συχνὰ ἀπότινος τῶν ἐναντίων ἀπανεύοντες εἰς θάτερον προσαράσσωμεν. Καὶ μεγάλη τοίνυν κεχρημένως προσήκει προσοχὴ τὰς ὑπεροχὰς συγκεραννῦναι, καὶ τὰς ἀκρότητας ἐξίσθαι χερὶ διευλαδῆσθαι μηδέποτε εἰς τὰς αὐτὰς ἀποκλίνοντας, ἀλλ' αἰετὶ τῷ μέτρῳ ἀπεριζήντεσσι, ὥστε δύνασθαι, ὅποτε δεήσοι, καὶ ἐφ' ὅσον ἡ χρεῖα κείθῃ, καὶ ἡ βία καλοῖη, μετὰ τῷ ἀσφαλῆς ἐφ' ἐκάτερα μεταδῆναι.

Περὶ Βραδυτήτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ΄.

Οἷς ὁ νῦν σοχαστικός ἐστὶ τῶν πραγμάτων, καὶ ἀντιληπτικός τῶν ἐν αὐτοῖς περιβάσεων ἐξ ἀνάγκης ἐγγίνεται ἡ βραδυτής. Ὁ γὰρ ἅπαντα ἐν τῷ νῦν τιθέμενος χολαίτερον ἄπτεται τῶν ἔργων, καὶ ὀλίγα πράττειν ἰχύουσιν οἱ πολλὰ διαλογιζόμενοι, οἱ δὲ μὴ καλῶς ἐρευνῶντες τὰ πράγματα πολλὰ μὲν δεῶσιν, ἐν δὲ τοῖς πλείοσιν ἀμαρτάνουσιν. Ἰσασι δὲ οἱ νυνεχεῖς ὅτι τὸ μὴ ἀμαρτῆσαι πρῶτον εἶναι χρεὶν, δεύτερον δὲ τὸ δεῶν τι. Καὶ διὰ τῆτο τὸ ὀρμητικὸν ἐπὶ τὰς πράξεις ἰδίον ἐστὶ τῶν μὴ ἐνθυμεμένων, μήτε λογιζομένων τί τὸ πρόσφωρον, ἢ τί τὸ ἐναντίον, ἢτε τόπος, ἢτε χρόνος, ἢτε προσώπε σκοπέντων διαφορὰν ἐν τοῖς πραγματοποιομένοις. Τοῖς δὲ προσκεπτομένοις, καὶ τῶν ἔργων τὴν ἔννοιαν ἀκριβῶς λαμβάνουσιν ἀχώριστός ἐστιν ἡ βραδυτής ἢ τὰ πράγματα προδιατιῶσα, καὶ ἐξαμαλίζουσα, καὶ μετὰ ρυθμῆ καὶ τάξεως εἰς πέρας ἄγουσα. Καὶ μήτοιγε λέληθεν ὅτι τοῖς μετὰ σπευδῆς, καὶ τάχως ἐργαζομένοις ἐν πολλοῖς ἐστὶν ἡ τύχη βοηθός, καὶ συμπράκτωρ, ὧν ἐκ αὐτῶν οἱ βραδεῖς ἐπιτυγχάνουσιν. Δοκεῖ δὲ ὅμως μὴ δεῖν τὰ πράγματα πιστεύειν τῇ τύχῃ, ἀλλὰ τῆς Ἀρετῆς ἐθέλειν ἔργα γενέσθαι, ἅπερ ὡς ἀκέραιοι γοναὶ Ἀθηναῖς τὴν προσήκουσαν ἀπαιτεῖ σκέψιν, καὶ μέγαν ἔπαινον λαμβάνειν κατὰ λόγον ἐνεργάμενα. Καὶ γὰρ εὐδὴλον ὅτι τὰς δυσχερείας ὁ χρόνος ἀναιρεῖ, καὶ τῆτον ἔχει βοηθὸν ὁ ἐχέφρων, καὶ κατερετικός, καὶ τὰς εὐκαρπίας προσδεχόμενος, ἀλλ' ἢ πάντα γεμῖν, ἀλλ' ὁ τὸν πρόσφωρον. Καὶ ὡς ἀληθῶς ὁ νυνεχής, καὶ ὁ χρόνος ἅμα μεγάλην κατορθώσει.

Ὅτι δεῖ τὸν Ἐχέφρονα ζῆν ὡς ἐφικτὸν ἀλύπως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ΄.

Φρονήσεως ἔργον ἐστὶ μεγίστης εἶδέναι, καὶ δυναθῆναι τοῖς προσήκουσι τρόποις τὸν βίον αὐτὸ ἔτω διαθέσθαι, ὥστε ἄλυπον εἶναι, καὶ τεργπνόν. Τὸ γὰρ μὴ ζῆν βέλτιόν ἐστι τῷ κακῶς ζῆν, καὶ λοιπὸν αἰεὶ φευγέτω τὰ ἀνισαγὰ, καὶ πόρρω πᾶσαν ἀφορμὴν ὀδύνης, καὶ ταραχῆς ἀπελαυνέτω. Εἰσὶ δὲ τινες ἔτω φρενῶν ἄμοιροι, καὶ κακοήθεις οἱ τὰς θορύβους προσίενται, καὶ διὰ πάντος βίῃ ἐν ἀλγηδόσι, καὶ λύπαις διάγουσιν ἐκ ἐθέλοντες ἡσυχάσαι. Καὶ καθάπερ ὁ πάλαι Μιθριδάτης κατ' ἐκάστην ἡμέραν εἰς ἐγεύετο, ἔτως οἱ χέτλιοι πικρῶ τινος αἰεὶ πορίζονται αἰδῆσιν, καὶ μηδέποτε βίῃ.

σιν ἡδέως, ἀλλ' αἶ τοῖς ἀνισροῖς ἐγκαταμίγνυνται, καὶ ταραχὴν, καὶ λύπη λύπην προσάπτει νέαν ταῖς προὔπαρχάσαις, τὴν ἀρίστην ἀγνοῦντες εὐχὴν, ὅπως ἀφ' ἧς τὸ δαιμόνιον αὐτὸς συζῇ τῇ ἀρχαίᾳ ὀδύνῃ, καὶ διὰ ταύτην τὴν βδελυράν γνώμην ἢ ὑπὸ φιλονεικίας ἐκ τότε εἰς ἀπεράντους διενέξεις ἐκφέρονται, ἢ ὑπὸ πλεονεξίας ἀπλῆς ἐπικινδύνες, καὶ ἐπιζημίους συναλλαγὰς ποῖσιν, ἢ ὑπὸ σφαλερᾶς ὑπονοίας φόβῳ, καὶ περιωδύνῃ, καὶ ἀδημονίᾳ τίκονται, ἢ ἄλλῳ τῷ πάθει φέρονται δῆθεν ἐκ ἀποθνήσκοντες τὰς ἀφορὰς τῶν ἀνισρῶν, ἀλλ' ἐκόντες ἀντγκαλιζόμενοι, καὶ ἐντερενιζόμενοι, καὶ διὰ τὸ τοῦτο ἀβίωτον ζῶσι βίον. Πολλάκις δὲ οἱ ἀνόντοι διὰ δοκόντος φίλου χάριν μεγάλας ἑαυτὸς περιβάλλει μερίμνας, καὶ ζημίας. Τὶ γὰρ ἐκτοπώτερον, ἢ ὀδύνῃ ἑαυτῷ προξενῆσαι, ὅπως ἄλλος τις ἡδονὴν λάβῃ, καὶ τέρψιν; Ἐκεῖνοι δὲ μοι δοκῶσι λαν ἔχεφρονες, ὅσοι ταπεινότερον αἰετῶνται βίον, ἀλλ' ἀθροῦς βότερον, καὶ ζῶσι μὴ πάνυ ὑγρῶς, καὶ μετὰ πολλῆς τευφῆς, ἀλλ' ἀλύπως, καὶ μετὰ μεγάλης ἀνέσεως.

Περὶ Ἀπολαύσεως.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΚΖ.

Μέγα μέρος εὐτυχίας ἐστὶν ἡ ἀπόλαυσις, καὶ οἷς ἡδύναται τις εὐτυχεῖν οἶεται. Τῆς μὲν ἀπολαύσεως ποικίλης ἔσης, ἄλλος ἐν ἄλλῳ τῷ τίθεται τὸ εὐτυχεῖν, τὴν ἰδίαν ἀπόλαυσιν ἐκάστῃ προτιμώντας. Καὶ διὰ τὸ τοῦτο ὁ μὲν τῷ πλάτῳ γαννύμενος πᾶσαν ἐν αὐτῷ κεῖσθαι νομίζει τὴν εὐδαιμονίαν, ὁ δὲ γλιχόμενος Ἀρχῆς, καὶ Ἀξίας, εὐκλειῆς ὑπολαμβάνει τὴν ἐπίτευξιν αὐτῆς, ἄλλος δέ τις ἔρωτι διακαιόμενος, τὸ ἀντιφιλεῖσθαι νομίζει μεγάλην εὐτυχιάν, καὶ ἄλλος τὴν ἀπὸ τῶν ἐπισημῶν ἡδονὴν πρώτην εὐποτιμίαν εἶναι διιχυρίζεται. καὶ συνελόντι φάναι πᾶς τις ἐν τῇ ἀπολαύσει τῆς ἰδίας ὀρέξεως εὐτυχεῖν πρεσβεύει. Ἀλλὰ καθάπερ νοσήματι τευχομένῃ τῷ σώματος ἐπισφαλὴς ἐστὶν ἡ γεῦσις, καὶ τοῖς ἀνδρῶν εὐφραίνεται ταῖς κισσώσαις παραπλησίως, αἵτινες ἀλμυρίδων ὀρέγονται, καὶ ἀσβέως, καὶ πίσεως ἐδ' ὅτε, καὶ τῶν ταύτων, ὅσα πᾶσιν ἀπλῶς ἀπαρέσκει, ἔτω τοῖς παθήμασι διαφθαρεῖσα ἢ ὀρεξίς γλίχεται τῶν μὴ προσηκόντων, καὶ ἡδονὴν ἀρύεται ἀπό τινων, ἃ κατ' ἑαυτὰ λιπαρά ἐσι, καὶ ἀνισρά, καὶ τοῖς καλῶς αἰδανομένοις ἀνδρῶν, καὶ πικρὰ, καὶ δυσχρόση τῶντι εὐτυχεῖν αὐτῇ δοκεῖ. Καὶ λοιπὸν ὡς ἐκ ἀποφαίνῃ τὴν ἡδονὴν εἶναι εὐτυχιάν, ἔτω βεβαίῃ διακεκρίσθαι τὴν ἀληθῶς ἡδονὴν τῆς μὴ τοιαύτης, καὶ δοῖν τοῖς γε ἐρωτῶσιν ὥσπερ Λυδίαν τινὰ λίθον διακρίνας τὰς σφαλερὰς, καὶ εἰλικρινεῖς ἡδονὰς, τὴν μετὰ γνοίαν. Αἷς γὰρ ὀρέξεσι, καὶ ἐπιθυμίαις ἢ μεταμέλεια παρακαλε-

θεῖ, αὐται πᾶσαι κινδύλοι, καὶ νόθοι εἰσὶ. Τῆς δὲ γνησίας, καὶ καθαῆς, καὶ ἀλυ-
πῆς ἡδονῆς ἐκ αὐτῆς μεταγνοήτις, οἷά τις ἐστὶν ἢ ἐν τῇ ἰσυχίᾳ τῆς ψυχῆς, καὶ τῇ σέ-
ξει τῶν παρόντων ὑπάρχουσα, ἢ τῆς ὄντως εὐδαιμονίας Ἀρχὴ, καὶ Πηγὴ. Δεῖ τοί-
νυν ἀκριβοῦς γενέσθαι ἐν τῇ κρίσει τῶν ἀρεσκάντων, ὥστε μὴ ῥαδίως ἀπαρῆσκειν,
καὶ αὐτὸν μὴ προσιάδαι τὰ δοκῶντα ἀρετὰ μὴ τοιαῦτα γεγονότα. Καὶ τὰς γε
τοιούτους οἱ Ἀνθρώποι δεδοίκασιν ὡς ὀρθὴν κρίσιν ἔχειν ἐγνωσμένοις, καὶ μετὰ πολλῆς
αἰδῆς αὐτοῖς ὁμιλῶσιν. Οὐδ' οἱ τραπεζίται γὰρ τὰ κινδύλα νομίσματα τοῖς γε
εἰδόσι δίδουσι, καὶ καθάπερ ἐκεῖνοι τοῖς ἀγνοοῦσι ταῦτα προσεβίβασιν, ἕως οἱ ἄνθρω-
ποι πρὸς τὰς μὴ διακρίνοντας, μὴδὲ διαγιγνώσκοντας τὰ πράγματα, ἀλλ' ἐκ τε-
τραμμένην, καὶ φαύλην ἔχοντας γεῦσιν ἀφόδως χερῶνται πάσῃ κινδύλῃ, καὶ ἀπάτῃ,
καὶ δόλῳ.

Περὶ τῆς ἀναγκαίας Εὐρυθμίας, καὶ Τάξεως τῶν ἐγχειρήσεων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Η'.

Ὡς περ οἱ Παῖδες ἰατρῶν ὀφείλουσι πρῶτον τῇ συνδρομῇ τῶν σημείων διαγινῶναι
τὰ αἷτια, καὶ τὴν φύσιν, καὶ τὰ συμπτώματα τῆ νοσήματος, καὶ συναγαγόντες τὰς
ἐνδείξεις τῶν ἰαμάτων, εἴτα χωρῆσαι μὲν εἰς Θεραπείαν, ἀλλ' ἐμμένοντας αἰετὶ ταῖς
ἐνδείξεσι, καὶ μὴ μεταπηδώντας ἀπὸ τίνος εἰκασίας ἀπαρτίσαι τὴν ὅλην ἰάσιν, ἕτω
καὶ τοῖς πολιτικοῖς προσήκει ἐν πρώτοις μετ' ἀκριβείας λαβεῖν τὴν γνῶσιν τῆ πρατ-
τομένης, καὶ σημειῖναι τὸν σκοπὸν ἔργου καὶ λόγῳ τὰ μέτρα τιθεμένους, ἔπειτα δι-
θῆναι τὰς περὶ αὐτὸ πράξεις, τὰς γε εἰς κατόρθωσιν τῆ σκοπεύμενης μετὰ λόγῳ
φανείσας ἱκανὰς, ἐμμένοντας τοῖς δόξασιν ἐξ ἀρχῆς, καὶ μὴ μεταβαίνοντας ἐπ'
ἄλλο, καὶ ἄλλο ὑπὸ τίνος ὑπονοίας, ἢ σμικρολογίας, ἢ φιλοψυχίας. Καὶ διὰ τὸ
ἔσχατον ἐν τῷ ἔργῳ πρῶτον ὡς κέντρον πῆξαντας ἐν τῷ νῷ, εἰς αὐτὸ χερὶ κατατεῖ-
ναι καὶ λογισμὸν, καὶ σπεῖδον, καὶ πάντα πόνον, καὶ πᾶσαν ἐνέργειαν μετὰ μεγάλης
ἐπιμονῆς, καὶ ἀενάου προκοπῆς αἰετὶ προσάγοντας, καὶ γιγνομένους, ὡς ἐφικτὸν ἐγ-
γυτέρῳ. Πολλοὶ δέ τινες ἢ ἐκ ἑλάβον τῆ πραττομένη τὴν ἔννοιαν, καὶ τὴν ἰδέαν ἐ-
συνεήσαντο, ἢ ταύτην ἀμωσχεύοντες ἀεμόσαντες ἀρχονται ὅθεν ἐκ ἔδει, τῇ προθυ-
μίᾳ, καὶ τῇ ἐφέσει τῆ σὺν τάχει τῆ τέλους ἐπιτυχεῖν συναρπαδόντες, καὶ τὰ παρ-
ρωτέρῳ ὅσα γε μάλιστα εἰς προπαρασκευὴν συντείνει, ῥαθύμως παρεωρακότες. Χερὶ
γὰρ ὥσπερ τὸ σκοπούμενον τέλος σημειῖναι καλῶς, ἕτως ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ἐχ-
μένους μετ' εὐταξίας πολλῆς, καὶ μεγάλης εὐεθυμίας διαβέβαιαι τὰς κατορθωτικὰς
ἐνεργείας, ἢ καλῶς ἀρχάμενοι ἐν τῇ προσόδῳ διὰ τινὰ ῥύμην, ἢν εὐκαιρία τις ἦγχι,

R

συνγένοι τὰς πράξεις. Καὶ γὰρ ὥσπερ οἱ τὰς οἰκοδομίας ἐπισκευάζοντες μετὰ τὴν καταβολὴν τῶν θεμελίων εὐθὺς ἔσπεύδουσιν ἐπὶ τὴν σέγην, ἀλλὰ τὰς κίονας ἐπὶ ταῖς κρηπίδσιν ἐρείσαντες ἐξῆς συναρμόζουσιν αὐτὰς, τὰς δοκὰς ἐπιθέντες, καὶ τὰ σανιδώματα καταστρωννύουσι, καὶ τὸτο τῷ μεγέθους τῆς οἰκοδομίας ἀπαιτῶντος, καὶ δευτέρως ἀνισῶσι εὐλὰς, καὶ συνδέουσιν αὐτὰς ἀρμοδίως θριγγοῖς, καὶ δευτέρας ἐπιτίθενται δοκὰς, καὶ δεύτερα σανιδώματα, καὶ τελευτῶντες ἐπισκευάζουσι τὴν σέγην, ὥτως ἐν παντὶ ἔργῳ τάξιν ἀκριβοῦς δεῖ τηρῶντας προϊέναι ἐπὶ τὸ κατόρθωμα μετὰ πολλῆς ἀεμογῆς, καὶ μεγάλης ἐπιμελείας χρωμένους τοῖς μέσοις, καὶ τοῖς συναιτίαις. Καὶ διὰ τὸτο τὰς ἔτω πράττοντας ὀλίγους τινὰς ὄντας θαυμάζομεν, ὅπως εἰσὶ μεγαλουργοὶ, καὶ πᾶσαν ἐξομαλίσαντες δυσχέρειαν, ὅπως μεγάλων πραγμάτων ἐπήβολοι γίνονται. Οὗτοι γὰρ ἐν τῷ νῷ τὰ πολλὰ πρῶτον διατιθέμενοι μηδαμῶς εἰσὶ κατὰδῆλοι, εἴτα παρρωτάτω τοῖς πράγμασιν ἐπιβαλόντες χωρεῖσι κατὰ μικρὸν, μηδὲν ἔλλειπες κατόπιν ἀπολιπόντες, ἀλλὰ τὰ κατὰ νῶτον αἰεὶ βεβαιώσαντες μεταβαίνουσι, καὶ κατὰ προσαγωγὴν πράττουσιν, ἑδμελίαν παρέχοντες ἔννοιαν τοῖς ἐναμίλλαις, καὶ ἀντιζήλαις, ἀλλὰ λεληθότως προϊόντες ἐν τῷ τέλει μόνον ἐπίδοξοι φαίνονται, καὶ περικλεεῖς, καὶ τὰ ἔργα λαλεῖν, καὶ κηρύττειν ἀφέντες τὸ μέγεθος τῆς ἰχθύος αὐτοὶ σιωπῶσι, καὶν τῷ τὸ σεμνὸν αὖξαντες, καὶ πολὺ προξενῶντες θάμνος.

Ὅτι δεῖ ἀποσρέφουσαι, καὶ φεύγειν τὰς Μεταβολὰς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Δ'.

Δυσχερεῖς εἰσι, καὶ χαλεπαὶ αἱ μεταβολαί, καὶν γ' ἐπὶ τὸ βέλτιστον γίνονται, ἐκ ἄνευ κινδύνου, ἐδ' ἄνευ μόχθου περαίνονται, καὶ κατ' ἀρχὰς εὐμαρεῖς δοκεῖσαι πολλοῖς τισι παραποδίσμασιν ἐν τῇ πείρᾳ περιεργονταί, ὅτι ἀμήχανον ἐστὶ καὶ τοῖς ὀξυδερκέσιν αὐτοῖς εὐθὺς ἀρχομένοις πάντα καταφανῆ γενέσθαι τὰ κωλύοντα. Τὰ γὰρ ἐν τῷ μέλλοντι ἀδοκίμως ἐπισυμβαίνοντα ἀπρόσπτά εἰσι, καὶ ἀπερινόητα. Καὶ διὰ τὸτο κράτιστόν ἐστι, καὶ ἀσφαλέςατον ἀφίεναι τὰ πράγματα μένειν ὡς ἔχουσιν ἀτρέμας, καὶ ἀπολαύειν τῆς παρούσης ὠφελείας, καὶ μὴ προέδαι τὰ ἐπὶ χειρὸς ἐπ' ἐλπίδι μειζόνων Ἀγαθῶν. Καὶ μὴ δεσμῶντιν ἔχουσι τὴν ὑπάρχουσαν τύχην ὅσοι μὴ νεωτέρων ἐφάπτονται, ἀλλ' εἰσὶν ὅμως οἵτινες ἐφέσει βελτιώσεως ἡπατημένοι πάχουσι τὸ τῷ Κόρανος, ἀποβάλλοντες ἅμα τὸ ἐν τοῖς ὁδοῖς, καὶ τὸ φαινόμενον ἐν τῷ ὕδατι. Μῆταιγε ἔφανερὸν ὅτι ραδίως ἔχει τις συνταράξαι, καὶ συνιθολῶσαι τὸ ὕδωρ, ἀλλ' ἐχ' ἔτω δύναται ραδίως ἀποδεῖναι τῷ τῷ διαυγές, εἰμὴ καταλεί-

ἢν χρέων πολλὰ ἐφισυχάσαι πάλιν, ὥς τὸ καθαρὸν ἀναλαβεῖν. Καπειδὴ τοίνυν τὰ καθεστώτα πράγματα ἤδη πῆξιν ἔλαβε, καὶ ὑπαρξὴν ἔχει, πρεσβυαίτατόν ἐστιν ἑᾶν αὐτὰ διαμένοντα, καὶ διὰ φανταζομένην τινὰ βελτίω κατάστασιν τὰ ὑπάρχοντα κινήσαι. Τὸ γὰρ μέλλον ἀβεβαίον αἰεὶ, καὶ ἀκατανοήτον, καὶ δὲ εἰς τὸ πρότερον ἐπάνοδος καὶ χαλεπή ἐστιν, καὶ ἀμήχανος καὶ πολλοί τινες ἐλπίδι μελλόντων, τῶν ὄντων ἀπηλλαγμένοι, ἀθλῶς ἀμφοτέρων ἐσεσθῆσαν. Ὅποσοι δὲ ταῖς ἐνεσώσι σέργουσιν ἐν ἀσφαλεῖ, καὶ βεβαίῳ διάγουσι, καὶ πόρρῳ κινδύνων, καὶ ἔξω σάλας βίῃσι, καὶ κλύδωνος. Καὶ ταῖς ὁσημέραι πείραις ἐκεῖνο γέγονε πασίδηλον, ὅτι τῆς ἐνεσώσεως καταστάσεως ἐδὲ ὅτε χεῖρονος ἔσσης, τὰ κακὰ ὅμως ἥττω ἐστὶ τῆς ἐν ταῖς μεταβολαῖς ζημίας, καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς ἀνισαφῶν, καὶ αὐτῆς γὰρ τῆς ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀπανορθώσεως. Τῶν γὰρ παρόντων αἰεὶ πλείους εἰσὶν οἱ ἐρασαὶ καὶ τῶν ἀρχαίων οἱ ὑπέρημαχοι καὶ μείους, τῶν δὲ νεωτέρων πολλοὶ μὲν ὑπάρχουσιν οἱ ἐνάμιλλοι, πολλοὶ δὲ καὶ οἱ κατήγοροι καὶ ταῖς ἐπιτυχίαις αὐταῖς, καὶ ταῖς εὐπραγίαις. Ἐν δὲ ταῖς διαμαρτίαις, καὶ ταῖς αἰληθείαις ὅτι πλείους οἱ ἐπαιτιώμενοι, καὶ μετὰ πολλῆς πικρίας, καὶ βαρυτίτος ποιούμενοι τὰς μέμφεις, οἱ μὲν ἀνοίας ἐγκαλῶντες, οἱ δὲ τόλμης, καὶ θράσους κατηγορεῦντες. Καὶ ὀλίγους τινὰς εὖροις ἐν τῷ γενόμενος ἀτυχίας κατακτιζόμενος, καὶ συμπαθῶς ἔχοντας. Καὶ μὴν ἐγὼ πᾶσι μέμφομαι τοῖς νεωτέροις ὀρεγομένοις πραγμάτων, καὶ μὴν ἐξίσσε πᾶσιν, ἀλλὰ τῷ μέτρῳ τῆς ἐνδεείας συγχωρῶ τοῖς ὑπὸ πείρας ἀγομένοις, πρὸς δὲ τὴν ἱκανὸν ἔχοντας βίᾳ πόρον ὑπ' ἀκορεσίας δὲ πόθῳ καινοτέρων πραγμάτων ἀκολασαίνοντας ὡς ἀπεχθῶς ἔχω, καὶ μικρὰ δὲ τὴν τύχην ἐπαινέσαι τιμωρεῖσθαι αὐτὰς, καὶ τὸ σῶφρον ἐκπαιδεύειν.

Περὶ Δυσαρεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Τῶν Ἀνθρώπων οἱ μὲν φιλοκάλως ἀμιλλῶνται πρὸς τὰς μελίσσας, αἱ ταῖς Ἀνθεσιν ἐπικαθεζόνται, καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ἡδεῖαν ἀπομάττουσιν ἱμάδα, ἀτὰρ ἔν καὶ ἀπὸ τῶν πικρῶν ἀρύονται τὸ μέλι, οἷκοθεν ἀπονέμεσθαι τὸ γλυκὺ, οἱ δὲ ταῖς σφηκῖν εὐίσκασιν αὐτὰς ἀπὸ τῶν ἡδεῶν Ἀνθῶν τὸ πικρὸν ἐκλειχέσαις. Καὶ δῆτα οἱ μὲν ἔν τε ταῖς διαλέξεσιν, ἔν τε ταῖς ἀναγνώσεσι τὰ καλὰ χαιρενάκως παρατρέχοντες τοῖς φαυλοτέροις πηγνύουσι τὰς ἀδόντας, οἱ δὲ καὶ ὁμιλῶντες, καὶ ἀναγνώσκοντες τὰ μὲν φρεῖδα, καὶ κῆφα παραλείπουσιν, προσλιπαροῦσι δὲ, καὶ ἐν τρυφῇ ταῖς ἀξιολόγοις, καὶ χρησιμεύουσιν. Ἀλλὰ πολλὰς ἂν εὖροις τοιάτεις, οἵ τινες τῶν καλῶν ἡδεμίαν ἔχουσιν αἰδέσθαι, τὰ δὲ φαῦλα εὐθύς θράσσεσθαι, καὶ προσφύονται τέτοις,

ὅτε μὲν σκώμμασι τίλλοντες αὐτὰ, ὅτε δὲ ἐπικερτομένους, καὶ εἰς τὴν εἰπόντας ὑβρίζουσιν ἀδυσωπήτως ἐκμανόμενοι, καὶ λυσσῶντες, μαθηταὶ Θεώου, μῶν μιμηταί, αἱ ὅλην παραδραμεῖσαι χεῖρα καλὴν, ἐπί τινι φύματι καβέζονται, τῆς ἐν αὐτῷ σηπεδόνος ἡδέως ἀπογευόμενοι, "Ανθρωποι μεμψίμοιροι, φιλεπιτιμηταί, τῶν καλῶν ὀλιγωροί, τῶν κακῶν ἐραισταί, αἰεὶ δυσαρεσκόμενοι, καὶ δυσρωπῶντες. Τάτων ὡς μάλισ' ἀπέχεσθαι δεῖ τῆς ὀμιλίας, καὶ τῆς συναναστροφῆς, ἢ τῆς χρείας νυττίσης μετὰ πολλῆς εὐλαθείας προσήκει συνδιαλέγεσθαι φυλαττομένους, ὡς ἐν μάλιστα, παραχεῖν ἀφορμὰς ἀντιλογίας

Περὶ Ἐπισήμης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ΄.

Ἡ τῷ εἶδέναι καθ' ὑπερβολὴν ὀρεξίς τοῖς προπάτορσιν αἰτία γέγονεν ἁμαρτήματος. Καὶ ἀληθῶς ὁ τὰ ὀρεῖα τίνος Ἐπισήμης ὑπεραλλόμενος πόθος τῷ γινῶναι, καὶ τῆς δυνάμεως τῶν ἰδίων ἀρχῶν ἀπολειπόμενος δι' εἰκασίαν, καὶ ὑπερηφάνειαν πόρρω πε πίπτων ἀποπλανᾶται τῷ ἀληθῆς, ἐντὸς δὲ τῶν ὀρίων ἐκάστης Ἐπισήμης ἀκνωτός ἐστιν ὁ τῷ εἶδέναι θησαυρός, καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός, καὶ ἔς τὸ κορέννεται τῷ πλήθει, ἀλλ' αἰεὶ τῶν, ὧν ἤδετο πλεῖω δύναται μεταλαβεῖν, πόσῳ μᾶλλον ὁ νῦν τῇ δυνάμει ἐπὶ πολλῷ πλέον ἐκτεινόμενος.

Περὶ Σιωπῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΒ΄.

Λάλος ἐστὶ, καὶ Ἀδόλεσχος ὃς οὐκ ἔστιν ἡ λύπη, ἢ ἡ χαρὰ. Δι' ἀμφοτέρων γὰρ τῆς σιωπῆς τὸν χαλινὸν ἀποπτύσας πᾶς ὀλιγόφρων, καὶ κῆφος, τῷ λέγειν ἀναίγνωστον τὴν Πύλιν, καὶ ἐκ οἶδεν αὐτὴν ὅτι δεῖ κλεῖσθαι· ὁ δὲ νυνεχῆς εὖ εἰδὼς τὴν ἀπεχθανομένην αἰεὶ τέτῳ προσέχοντα ὅπως λαβὴν τινα δράξωσιν ἢ βλάβης, ἢ τελευτήσιν κακολογίας, τῷ μὲν λυπεμένῳ, καὶ ὀλοφυρομένῳ τὴν πληγὴν μαθόντες προσκρούουσιν αὐτῇ, καὶ τὴν ὀδύνην ἐκ ἀτεχνῶς ἐπιτείνουσιν οἷς ἂν δύναντο τρώποις, καὶ μεθόδοις, κατὰ μὲν τέμψαντες συνάχθεσθαι προσποιούμενοι, λάθρα δὲ κατὰ τὸ ἐπιμαχώτατον καθίσαντες τὰς ἐνέδρας, τῷ δὲ χαίροντος αὐτῷ γινόντες τὸ εὐτύχημα αἰσθητοῦ ἔχουσιν τέχνην, καὶ δυνάμει τὴν καταστροφὴν αὐτῷ μηχανῶνται. Καὶ εἰ καὶ ἀμήχανον ἔστι λαθεῖν ἐπ' αὐταῖς, καὶ κρύψαι τὴν λύπην, ἢ καλύψαι τὴν χαρὰν ὁ

λιν, ἀλλὰ τὰ ἀναφανδὸν ἐπὶ λεπτὰ διὰ μακρολογίας θεύλη τις ἡ χρεία; Τίς ἡ ὠφέλεια; Οὐ γάμος αἶ, ἔ δὲ μέρος τὰ Ἀνθρώπινα, ὥς διαρρήδην ὀλοφύρεται, ἢ τέρεπεται, ἀλλὰ τὰ πολλὰ, ὅποσα εὐθυμίαν, ἢ ἀνίαν προσξενεῖ περὶ πόρον, ἢ ἀπορίαν βίῃ, ἢ περὶ εὐκλειῖας, ἢ ἀποτυχίας τινὸς καταγίνεται, ἢ ταῦτα εἰσὶν ἂ τοῖς ἐχέφεροι σεγανώτατα καλύπτεται δι' ἄλλας τε αἰτίας, ἢ ἵνα μὴ καταγε-
λάσῃ τις αὐτῶν ὀδυνομένων, ἢ εὐτυχῶσιν ἐπιβαλεύσῃ, ὅς δ' εἰπεῖν ἢ τὸτο, ὅτι
τῆς ἀδολεχίας αἶ τιμωτέρον ἐστὶ τὸ σιγαῖν.

Περὶ Ὀμιλίας, ἢ Συναναεστροφῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΓ'.

Τῶν χρησίμων τῷ βίῳ τεχνῶν ἔχ' ἥττον ὠφελές, ἔδ' εὐμαρέστερον τῶν ἄλλων
τῆς ὀμιλίας τὸ ἐπιτήδευμα. Ὡς περὶ γὰρ τὸ δυσπρόσιτον, ἢ ἀνέντευκτον ἄλλην τε
πολλὴν ἐπιφέρει ζημίαν, ἢ ὅτι τῶν ἀναγκαίων εἰδήσεων, ἢ ἀγγαγιῶν σερέμενοι
πολλοὶς ἔ μόνον ἀτόποις, ἀλλὰ καὶ λώβαις, καὶ κινδύνοις προσκόπτομεν, ἔτως αἱ
συνομιλίας τῇ ἀκρεάσει τῶν ὀσημέραι γνωμένων διαυγάζουσι τὸν νῦν, ἢ τὰς δυνά-
μεις ἐξακονίζουσι πρὸς τὴν τῶν συμφερόντων περιποίησιν, ἢ ἀποτροπὴν τῶν λυ-
μαινομένων, πρὸς δὲ, καὶ μάλιστα λυσitelῶσιν, ὅτι γινώσκιν παρέχουσι τῆς ἰδίας
Ἀρετῆς, ἢ πολυμαθίας, ἢ φρονήσεως, ἢ ἐμπειρίας τοῖς προσδιαλεγομένοις. Κα-
κεῖνο μεγάλη τὴν ὀμιλῆντας εὐδοξία περιβάλλει, ἐὰν αἶ τινας ὠφελείας γένηται
τοῖς ἐντυγχάνουσι παραίτιος ἢ διάλεξις, ἢ ἡ βελὴν ἀγαθὴν, ἢ διήγησιν, ἢ διδασκα-
λίαν παιδευθέντες ἀπιῶσι. Θαυμάζουσι γὰρ οἱ προσιόντες εὐεργετούμενοι, ἢ φοι-
τῶσιν ὅπῃ κέρδους ἀπολαύουσιν. Εὐλαβεῖσθαι δὲ μάλιστα προσήκει τὴν διαλεγόμενης,
ὅπως τῶν συναναεστροφέντων ὠφελεμένων, αὐτοὶ μὴ ζημίαν ὑποσῶσιν, ὑφίστανται
δὲ κατάφωροι γενόμενοι ἐν οἷς ἔδει. Καὶ γὰρ ὀμιλίας κάτοπτρον εἰσὶ διαυγές, ἐν
ᾧ τὸ εἶδος ἐκάστου διαφαίνεται, ἢ ἔ μόνον αἱ Ἀρεταὶ τέτε, ἀλλὰ ἢ αἱ κακίαι, καὶ
τὰ μειονεκτήματα γίνονται κατάδηλα. Καὶ διὰ τὸτο μεγάλης δεῖται προσοχῆς
πᾶς τις ἐχέφρων ἐν ταῖς συντυχίαις. Καὶ πρὸς μὲν τὴν οἰκειοτάτης ἀπεριεργότερον
διαλεγέσθω, πρὸς δὲ τὴν ἄλλης περιεσκεμμένως, ἢ μάλιστα τὴν μὴ συνήεις, πρὸς
δὲ τὴν κακονεσέρας μετὰ πολλῆς φυλακῆς, ἵνα μὴ λαβὴν αὐτοῖς παράχρη κακο-
λογίας, τοῖς Ἀρεχουσι δὲ προσιῶν, ἐκ ἐρωτηθεῖς σιγάτω, ἢ ταῖς πείσεσιν ἀπα-
κρινέσθω μετὰ πολλῆς σκέψεως, ἢ ἐμβριθείας, αἶ τὸ σοβαρὸν σώζων ἢ λελογισ-
μένον. Αἱ διαμαρτίαι γὰρ ἔ μόνον ἐπισφαλεῖς εἰσιν, ἀλλὰ καὶ ἐπιδραβεῖς, καὶ ὡς
μάλιστα τὴν ἀγαθὴν ὑπόληψιν λυμαίνονται, ἢ σφάλμα μικρὸν, ἔδ' ὅτε ζημίαν

ἤνευκε μακρὰς ὑπολήψεις ἐπὶ φρονήσει, ἐν δὲ ταῖς ὁσημέραι ὁμιλίαις τοῖς μάλιστα συνήθεσιν ὀφείλει τις θάρρος ἐμποῖσθαι, ὅπως ὁ μόνον ἀπαγγέλειν ἔχῃσι τὰ λυσιτελεῦντα, ἀλλὰ καὶ ἐπιτιμήσῃσι χρεῖσθαι, καὶ παραινέσῃ, καὶ μᾶλλον ὁπόσοι τι-
νὲς ἡκιστα φιλεῖσι θρυλλῆσαι τὰ λεγόμενα. Τὸτο γὰρ ποιόντων ἀλογίως τῶν συ-
νομίλων εὐκαταφρόνητος ὁ μόνον, ἀλλὰ καὶ καταγέλαστος γίνεταί τις. Καὶ διὰ ταῦ-
τα μεγάλης ἐξετάσεως ἡγησαμένης, ἡδέως τις ἀκνέτω τὰς παραινόντας, καὶ
ἐπιπλήττοντας, ὥστε δόξα φόβος, ζημίας, ἢ κινδύνος λαμβάνειν τὰς ὠφελείας, καὶ
συνελόντι φάναι, ὁ μὴ κοινωνῶν ὁμιλίας ὅτε ὠφελείας μετέχει, ὁ δὲ τὰς ὁμιλίας
ἐπιθυμῶν ἐὰν μὴ μετ' ἀκριθείας συναναστραφῇ, ποικίλαις ὑπόκειται ζημίαις καὶ ὑ-
παρχόντων, καὶ τιμῆς.

Περὶ Προσποίσεως εὐνοίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΔ'.

Τῶν Ἀνθρώπων οἱ πλείους τὰς μὲν παρόντας ἐπανῶσι, καὶ κολακεύουσι, τὰς δὲ
ἀπόντας ψέγουσι, καὶ διασύρουσι, καὶ σφᾶς αὐτὰς οἱ δέλαιοι λανθάνουσι τῶν μὲν, ἐὰν
νενεχῆς ᾖσιν, ὁ κεκτημένοι τὴν εὐνοίαν, τῶν δὲ κερδήσαντες τὴν ἀπέχθειαν, ἐὰν
ἀκέσῃσι τὴν κατηγορίαν. Ὅλγοι δὲ τινὲς εἰσιν οἱ φρονήσει χρωμένοι ἀπόντας εὐ-
φημῶσιν ὡς θεεύουσι τὴν σοφίην, τῶν δὲ παρόντων ἔχ' ἥττον, ἢ τῆς ἑαυτῶν τιμῆς
φειδόμενοι πάσης ἀπέχονται θωπείας, ὁ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀληθεῖς ἐπαίνους ἀνα-
βάλλουσιν εἰς ἀεμοδίους καιρὸς. Τὰ γὰρ ἐγκώμια, χρεῖας ἐνεσώσεως, ἐκ εἰς τὸν ἀ-
έρα ματαίως ἀφανίζονται ἀλλὰ μεγάλας παρέχουσιν ὠφελείας. Καὶ λοιπὸν πρὸς
ὅς ἂν τις εὐνοϊκῶς διάκειται εὐκαιρίας λαχὼν ἐξαισίως ὀνήνησι δῆθεν ἢ ἀπολογέμε-
νος ὑπὲρ ἀπόντος τῷ φίλῃ πρὸς τὰς κατηγορίας, ἢ τὴν ἐκείνου θρυλλῶν Ἀρετὴν,
καὶ τὸν προβασμόν ὅση δύναμις ἐπιτιθεύων, ἢ τὸν μισῶντα εἰς εὐνοίαν παρακα-
λῶν, καὶ τὴν ἀπέχθειαν ἐκμειλίσσων. Καί γε μάλιστα ὑπερφιλῆν ὀφείλομεν τὰς
φιλέντας ἀπόντας ἡμᾶς.

Περὶ Εὐφροσύνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΕ'.

Ἐν καὶ μόνον ἐστὶ τὸ μάλιστα συμβᾶλον εἰς μακροδιότητα, ὅς δ' εἴπῃ καὶ εἰς εὐ-
ζωίαν, τὸ μὴ διαμάχεσθαι, ὅτε εἰς ἔχθρας, καὶ διαφορὰς ἵεναι, ἀλλ' εὐφροσύνης διὰ

φειν, ἔς εἰς εὐνοίαν καθίσταται, ἔς τὴν εὐαγγελικὴν ἐκείνην ἐντολήν, ἥτις βαρεῖα δα-
κεῖ τοῖς πλείοσι, ἔς ἀφόρητος, δηλαδὴ τὸ τὸς ἐχθρὸς ἀγαπᾶν, ὃ μόνον οἶμαι ψυ-
χοφελὴ, ἀλλὰ ἔς παντὶ τῷ βίῳ χρησιμωτάτην, ἔς μὴ μόνον φιλοχρείαις Ἀνθρώποις
προσῆκυσαν, ἀλλὰ ἔς αὐτοῖς γε τοῖς πολιτικωτάτοις. Εἰ γὰρ τέλος, ἔς σκοπὸς
πάσης πολιτικῆς διαίτης, ἔς διαγωγῆς τὸ εὐτυχῶς βίῃν, ἐπειδὴ εἰς τὸ εὖ ζῆν ἀ-
ναγκαίωτάτον ἐστὶν ἢ μετ' ἀφορίας ἀμεριμνία, ταύτην δαφιλῶς χρηστέον τῆς εἰ-
ρήνης, αὐτὴν ὡς μάλιστα δεῖ τιμᾶν, ἔς σέβειν, ἔς φυλάττειν ἀλώβητον. Βέλει
διαγινώσκειν καλῶς τὴν εἰς τὸν βίον ὠφέλειαν, καὶ χρεῖαν τῆς εἰρήνης; Ἐνθυμήθητι
ὡς πολλάκις ταύτης ταραχθεῖσης, ἑμόνον ἢ παρῶσα ἡμέρα, ἀλλὰ ἔς ἡ ἐπίστα νῦν
μέγαν ἠνεγκέσαι θόρυβον, ἔς τῷ χρόνῳ προϊόντος, ἡ ταραχὴ μᾶλλον ἐπιτείνουσα
συνεβόλῳσε τὸ τῆς ψυχῆς ἀκραιφνές, ἔς λύπης, ἔς πικρίας ἐνεπίμπλατο. Ληξά-
σης δὲ τῆς μάχης, ἔς τῆς ἀπεχθείας ἐς εὐνοίαν μεταβαλῆσης, ἡ διαλλαγὴ προ-
σγενομένη ἔπαυσε τὸν θόρυβον, ἔς ἐξεμείλιξε τὴν ἀδημονίαν, ἔς ἡ νῦν ἐπέση φαι-
δρά, ἔς ὁ ὕπνος ἐπῆλθε μετὰ πολλῆς ἡδύτητος. Φεύγειν ἄρ' ἔν εἰκὸς ἐστὶ τὰς ἀ-
φορέας τῆς φιλονεικίας, ἔς τῆς ἐριδος, ἔς τὰς αἰτίας τῆς διασάσεως, ἔς τῆς διχα-
νοίας, ἔς ἀλλαχόθεν προσφερομέναις ἀπαντᾶν αὐταῖς μετὰ μεγάλης κατερείας,
ἔς εἴτε τοῖς τὰς αἰδήσεις ἔχουσιν ἀμειβέας ἐοικότα πρὸς τὰ ἀπώδᾳ, ἔς ὀχληρὰ,
εἴτε κωφεύοντα, ἔς τυφλωτόντα παρᾶν ὀπίσω ὅποσα διαταράττειν ἰχύουσι τὴν
καθεστῶσαν εἰρήνην, ἔς ἀναρρίπτειν τὰς ἀντιλογίας, ἔς τὰς μάχας. Καὶ λοιπὸν
ἔτε αὐτὸς πρῶτος ἐπιβάλλει τῇ καταλύσει τῆς εἰρήνης, ἔτε, ἄλλων ἀρχομένων,
τὰς ἀφορέας ἐπιδράσσει, ἀλλ' εἰδὼς βαρεῖαν εἶναι, ἔς πικράν, ἔς μοχθηράν, ἔδᾳ
ὅτε δὲ ἔς ὀλέθριον τὴν κακόνοιαν, ἔς τὴν μάχην, ἦκιστα πρὸς ἄμιλλαν ἐπιρρέπης ἔστα.
Ἡ γὰρ ἄμιλλα εἰς τιμωρίαν ἐρεθίζει, τῆς δὲ τιμωρίας ἔς ὁ τρόπος δυσεύρετός ἐστι,
ἔς δυσχερὴς, ἔς ἡ πρᾶξις ἐπισφαλὴς, ἔς ἐπικίνδυνος. Καὶ φανερόν ἐστι διὰ μακρῆς πεί-
ρας ὅτι ὁδὸς αὐτὴ ἀτιμώρητος περιγίγνεται ὁ τιμωρός.

Περὶ Ὑπολήψεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΣ΄.

Τῆς περὶ ἑαυτὸν ὑπολήψεως ἕκαστος διαδιδασκέτω τὸ μέγεθος, καὶ τὸν ὄγκον.
Τῆς γὰρ ὁρθῆς κρίσεως τῶν πραγμάτων ἢ ἐλάττω, ἢ τῶν προσώπων ἀποκλείει
τὸς ἐπιληημμένους, ἔς εἴτις ἀμάρτοι ἐν τῷ μέτρῳ τῆς περὶ ἑαυτὸν ὑπολήψεως βέλ-
τιόν ἐστι κατ' ἑλπιῶν ἀμαρτεῖν, ἢ κατὰ πλεονασμόν, εἰ ἔς ὅπνῃκα τις ὃ μέγα
φρονεῖ περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἰχύος, ἔς ἐπιτηδεύοντος εἰς ὅδῃν μέγα καὶ ὑψηλὸν ἐστὶν εὐ-

τολμος, ἀλλὰ τῇ νουθείᾳ, καὶ τῇ χαυνότητι τῷ ἰδίῳ λογισμῷ χαμαὶ κεῖται, καὶ μηδὲν ἔργῳ μετὰ θάρρους ἐπιβάλλει. ὅποσοι δὲ ἐ σμικρὰ φρονεῖν, ἀλλ' εἰς μέγα ταῖς ἐλπίσιν ἀναπτερεῦνται, καὶ τοῖς λογισμοῖς αἰετούμενοι μετ' εὐτολμίας ἑαυτοὺς ἐπιβάλλουσιν εἰς τὸ πέρας, καὶ τὰς κινδύνους ῥῆον ἐπιτυγχάνουσι. Πολλοὶ τινες ὁμῶς ὑπὸ θράους, καὶ ὑπεροψίας, ἢ κενοδοξίας εἰς τὰ ἔργα φερόμενοι παραδόλως μεγάλως πίπτουσι. Καὶ διὰ τοῦτο τὰ μέτρα τῆς ἰδίας ἰχύος ἀκριβῶς ὀφείλουσι λαμβάνειν οἱ τολμώντες, καὶ μηδαμῶς ἀπατάσθαι ταῖς ψευδέσι, καὶ κήφαις ὑπολήψειςι, καὶ δόξαις, καὶ χεδὸν διὰ τιτῶν τὸν κίνδυνον ὅποσοι τινὲς ἥττω περὶ ἑαυτοὺς ἔχουσι δόξαν, καὶ ἐκ εὐπετῶς ὁρμῶσιν εἰς τὰ ἔργα, ἀλλ' αἰετὸ φόβῳ, καὶ ἀτολμίᾳ ἀνδελκονται, ἐν ἀσφαλεστέῳ διάγουσι, καὶ πάντως ἀκίνδυνόν ἐστι τὸ μετριοφρονεῖν μετὰ τινος εὐτολμίας, καὶ καλῶς πράττεσθαι οἱ τοῖς πράγμασι πόρρωθεν ἐπιχειροῦντες, καὶ ὥσπερ ἐν δοκιμάζοντες, καὶ πειρώμενοι, προσωτέρῳ χωρῶντες, καὶ αἰετὶ τῆς εἰς τὸ ἀσφαλὲς ἐπιστροφῆς ὁδὸν ἔχοντες προητοιμασμένην, τῆς δὲ περὶ ἑαυτὸν δόξης ὀφείλει τις ἐκ ὀλίγων ὑφαιρέμενος, ταύτην παντί τινι ἄλλῳ καὶ τῶν δοκούντων ἐλαχίστων, καὶ ἀχρειοτάτων ἀπονεῖμαι, εὖ εἰδὼς ὅτι μηδεὶς ἐς τὸ παντελὲς ἀμοιρὸς ἐστὶ γνώσεως, καὶ ἐμπειρίας, ἀλλ' ἅπασι μέτεσι μερίδος τινὸς λόγου, καὶ βαλῆς, καὶ πολλάκις ὑπ' ἀγοραίου, καὶ χυδαίου τινὸς ἀνδρός, ἐ μόνον ἐρρήθησαν ἐνεργὰ ῥήματα, ἀλλὰ καὶ βοηθήματα γέγονε μεγάλα, καὶ ἰσχυραὶ ἐλήφθησαν ἀντιλήψεις, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῶν σμικρῶν ὀλιγοφρονέων, ἀλλὰ πᾶσι τὴν ὀφειλομένην τῇ κοινωνίᾳ τῆς ἀνθρωπίνης ἐντελεχέας τιμὴν ἀποδοτέον, καὶ παρὰ πάντων τὴν δυνατὴν ὠφέλειαν ἀρεῦσθαι μεγαλεργῶν ἄνδρός ἐστιν ἴδιον, ἀμιλλωμένους πρὸς τὰς μελίσσας, αἵτινες ἐκ ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν δένδρων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν χθαμαλῶν ἐπιδρέπονται τὰ ἄνθη, καὶ ἀπομάττεισι τὸ ἐν αὐτοῖς ἡδύ.

Περὶ Ψεύδους.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Λ Ζ.

Μηδὲν ἔτω μέγα παραπόδισμα, καὶ κώλυμα τῷ ἐν τοῖς πολιτεύμασιν ἄνω πρὸς καθεστῶτι, καὶ πολλὴν ἑαυτῷ εὐδοξίαν ποριζομένῳ, ὡς τὸ Ψεῦδος. Ἐπειδὴ γὰρ ἄνδρι καλῶς πολιτευομένῳ, ὡς μάλις προσήκει εἰλικρινεῖς ἔχειν τὰς πίσεις, καὶ ταυτασί διδόναι, καὶ λαμβάνειν βεβαίως, καὶ ἀπαρνηθεύτες, πρόδηλόν ἐστιν ὅτι τὸν δε τὸν ρυθμὸν, καὶ τὴν ἐμμέλειαν παρατρέπει τὸ Ψεῦδος. Καὶ κελῶς μὲν ἐπίσταμαι ἄνδρι τοῖς κοινοῖς εἶς ἐπίστασθαι, εἰδ' ὑπηρετεῖν ἡμῖς δὲ τὰ κατὰ θυμὸν ἅπαντα πᾶσιν ἀνακαλύψει, καὶ τὸ ἐχεμυθεῖν ἐ φυλάττει τὴν ἀκρίβειαν, τὴν καλὴν

προφόν, ἢ ἐργάτην τῶν πραττομένων, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀπόρρητα σώζειν ἐνδομυχῆν-
 τα παραπύσαι, τὸ δὲ ψεύδεσθαι, ἢ τάναντία φθέγγεσθαι πάντως ἀπρεπὲς οἶ-
 μαι, ἢ ἀναίκειον, ἢ δόξης ἀγαθῆς ἀναιρετικόν. Οὐ μὲν δὲ τῇδε τῇ μεθόδῳ χρεῖ-
 σθαι προσήκει τοσαύτη σκεδῇ, ἢ εὐλαβείᾳ, ὥσπερ ἔν ἢ τὰ ὑπὸ δεισιδαιμονίας
 ἀγόμενα γύναια, ἀλλὰ μετὰ τινος ἀδείας, ἢ εὐρυχωρίας, καί γε ἐξεῖναι νομίζω
 τοῖς πολιτικοῖς τὴν ἀλήθειαν ἐπιχερυνῶναι τῷ πιθανῷ, ὅσον γε ἢ ταῖς Ποιηταῖς
 δέδοται τοῖς ἀληθῶς ἰσορυμένοις ἐγκαταμίξαι τὸ ἐπίπλαστον ὅποσον ἐμφιλοχωρεῖ,
 ἢ ὅποσον τὸ ἡδὺ συγκεραυνόμενον εἰς εὐηκοίαν ἔλκει, ἢ προσοχὴν, ἢ ἢ ὅπως
 ἀπὸ τῶν Ποιητικῶν τεχνῶν ἀποδρέψομαί τι χεῖριστον εἰς μετρίαν ἄμιλλαν, ἢ μί-
 μῃσιν ἐπιεικῇ, ἢ αἱ χρυσοχόοι εἶθα τὸν ἀγνόν χρυσὸν ἢ ῥαδίως ἔχουσιν ἐργάσασθαι,
 ὀλίγον τι χαλκῷ, ἢ μολύβδῳ μιγνύουσιν αὐτῷ, ἢ κιβδηλίας ἕνεκα, ἀλλ' ἵνα τὸ ἀπὸ
 τῆς τέχνης εἶδος εὖ, ἢ καλῶς ἐπαγάγῃσι. Καὶ μὲν ἢ ταῖς πολιτευομένοις ἴσως
 ἐκ ἀπρεπὲς, ἢ δὲ λίαν ἐπίψογον ἔσαι καλλωπισμῷ τι χρῆσασθαι πεῖθε χάριν.
 Καὶ γὰρ ἢ τοῖς Ῥήτορσιν ἐκ ἅντις ἀπαγορεύσειε τὸ ὑπακορισμοῖς τε, ἢ ὑπερβο-
 λαῖς πείθειν τὰς ἀκροατάς. Εἰδέ τις ταύτῃ τῇ ἀδείᾳ παραχρῶμενος ἄνω, ἢ κάτω
 φέροι τὴν ἀλήθειαν, ἢ ταυτηνὶ ῥαδιεργεῖν ἐθέλοι, ἔτος μηδὲν ἥττον ἀπελαυνέδω
 πόρρω ποι τῶν νοθευόντων τὰ χρήματα, καὶ τὸν χαλκὸν μέχρι μόνον χρώματος
 χρυσῆν, καὶ ἀργυρῆν ὄντα ἀντὶ εἰλικρινὲς χρυσῆ, καὶ ἀργυρῆ προστερίδοντων ταῖς
 ἀσφαλεσέροις. Ἐὰν γὰρ τῶν ἐπιβαλεόντων ταῖς βασιλεῦσι θάνατον, ἢ ὑπερορίαν
 οἱ Νόμοι καταψηφίζονται, πῶς ἢ ταῖς αὐταῖς, ἢ παραπλησίοις τιμωρίαις δικαίως
 ὑποβαλεῖσι τὰς ἀντάρτας τῆς Ἀληθείας τῆς μετὰ Θεὸν βασιλευσῆς τῇ Παντὸς,
 ἢ προσιεμένους τὸ ψεῦδος ἀναίδως; Καὶ ἐν πᾶσι τοῖσιν, ἢ πρὸ πάντων τιμητέον
 τὴν ἀλήθειαν, ἢ τέτε ἀπείξ ἀντεχομένους, τῆς ψυχῆς ἀποσοδῆσαι χρεὶ τὸ ψεῦδος,
 πλὴν ὅπε τῆς ὁμολογίας τῇ ἀληθεῖς μίσος, ἢ θάνατον προξενέσης, ἢ σιωπητέον,
 ἢ τὸ πιθανόν, ἢ τὸ ἐγγυτάτω μετὰ πολλῆς αἰδῆς, ἢ Σωφροσύνης, αἰρετέον. Ἐνθα
 γὰρ φράζειν τὴν ἀληθὴ ἐπικίνδυνον, πιθανῶς φθέγγεσθαι, ἢ ὁ κατὰ φύσιν δίδωσι νό-
 μος, ὁ τῆς προφανῆς ἐπιχειρίας προκρίνων τὴν ἀσφάλειαν.

Περὶ Θανάτε.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Δ Η'.

Κακὸν ἔχαστον αἰόνταιτινες τὸν Θάνατον, ἀλλ' ἐὰν τὴν περὶ αὐτὸν ὑπόληψιν
 ἀπὸ τῆς αἰδῆσεως εὐκρινήσῃ τις ταυτησί δικαζέσης, φεῦ, ὅπως ἅττα μείζω, ἢ
 ὁ θάνατος λύπην παρέχει, ἢ οὐδύνῃ τοῖς Ἀνθρώποις, ὥσε τὸν θάνατον πολλοῖς

αὐτ' ἐκείνων αἰεθῆναι, ὅσα καὶ ταῦτα, πυρρός Ἀγάπης, καὶ πτοία μόρε μετ' ἀδοξίας ἢ διασεβλώσεως, μεγάλης ὀδύνη ζημίας, πολλῆς ἀθυμίας ἀθυμία, ἀμύνης ἀποτυχία, ἄλγος ὑπερβολή, ἄκρα πτωχεία, καὶ τὰ τοιαῦτα. Βιδέ τις ἔ τὸν θάνατον καθ' ἑαυτὸν εἶπῃ φοβερόν εἶναι, καὶ λυπηρόν, ἀλλὰ διὰ τὰς ἡγεμένας περιελάσεις, οἷον τὰ ὑπὸ νόσε τὸ σώματος ἄλγη, τὸς ξαναγμῶς, τὰ δάκρυα, τὸν καπετόν, τὴν ἀποσέρεσιν τῶν Ἀγαθῶν, τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν προσηκόντων, τὴν λῆξιν τῶν ἡδονῶν, ἀλλὰ ταῦτα μᾶλλον εἰρήδω δεινὰ, ὃ δὲ θάνατος ἀπαλλαγὴ, καὶ λῆξις, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς ἡ ἄγνοια τῷ θανάτῳ φοβερόν αὐτὸν ἐπιδείκνυσσι, καθάπερ καὶ τὰ βρέφη ἀγνοῶντα τὴν γέννησιν θορνῶν, καὶ ὀλοφύρεται γεννώμενα. Ἐμοὶ δὲ ἔ μόνον ἐκ ὀδυνηρὸς ὁ θάνατος δοκεῖ, ἀλλὰ καὶ τερπνὸς δῆθεν τὰ ἐν τῷ βίῳ δεινὰ λογισζομένῳ, ἀπόσων ἐπειράθην, Παίδων σερέσεως, ὑπαρχόντων ἀποβολῆς, νοσημάτων, ἀλγηδόνων ἐπιχειρίας, καὶ παμπόλλων κακῶν, ὧν ἡ μνήμη λυπεῖ, ἡ δὲ παῦσις ἡδύνει, καὶ τέρεπει.

Ὅτι ἔ δεῖ προφάσει εὐσεβείας ἀσεβῇ πράττειν ἔργα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Α Θ'.

Ἐπειδὴ τῶν ἐν Ἀνθρώποις ἀπάντων τιμωτάτὸν ἐστὶ τὸ σέβας, ὅσα καὶ τὸ Θεῖον ὑπερετερεῖ τῶν ὄντων, ἀντὶ τῆς εὐσεβείας πάντα δεύτερα ποιεῖν ὀφείλομεν. Ἀλλ' εἰσὶ τινες, οἳ ὥσπερ ἔνιοι, ἐν ταῖς ὡναῖς ὧν μάλιστα ἐφίενται, τέτων τῇ ἐπικτήσει ἔδεός φείδονται τῶν ὑπαρχόντων, ἔτω ταῖς ἰδίαις ἐφέσεσι παντὶ δένει διακονήντες ἔδ' αὐτῆς τῆς εὐσεβείας φείδονται, ἀλλ' ἐπὶ τῇ κατορθώσει τῶν ἰδίων ὀρέξεων καὶ αὐτὸ τὸ σέβας ἀσεβέσατα προΐενται, καὶ ὅπως αὐτὰς εἰς πέρας ἄγωσι τὸν ὑπὲρ εὐσεβείας ἀγῶνα προσποιόμενοι, καὶ τέτω πάντα τὰ κινήματα αὐτῶν ἐπιχερώσαντες ἀσεβέσατα, ζημίας, ἀεργαγὰς, φόνους, ὑπερορίας ἀπεργάζονται. Ἐς ἴσα δὲ βλάβος ὑπάρχει τό τε Ἀναθήσομαι, καὶ θήσω τὸν θρόνον μου ἄνω ἐν τῇ δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔσομαι ὅμοιος τῷ Ὑψίστῳ καὶ τὸ, Καταθήσομαι, καὶ ποιήσομαι τὰ ἔργα τοῦ Διαβόλου. Καὶ δῆτα πολλὴν ὀφείλει τις ἔχειν προσοχὴν, ὅπως μὴ ἐπ' εὐσεβείας ὀνόματι, καὶ προφάσει εἰς ἀσεβεῖς ἀνομίας ἐξακείλῃ, καὶ τῷ δοκῶντι ὑπὲρ εὐσεβείας ἔργοις ἐπιχειρήσῃ μὴ προσήκει τῇ εὐσεβείᾳ. Ἀμαρτάνει τις; Παραίνεσιν ἀνθελκέδω, καὶ παρακαλεῖδω ἐπὶ τὸ βέλτιον. Βιδέ ἔ δέχεται τὴν ναθεσίαν, ὥσπερ ἔδ' ὁ Πατὴρ ἀπειθῶντας ἀποκτείνει τὸς Παῖδας, ἀλλὰ ῥαπίσματος αὐτὸς κολάζει, καὶ πρὸς τὸ σῶφρον σπεύδει μεταγαγεῖν, ἔτω προσήκει τῇ κοινῇ μητρὶ τὸς πταίσαντας παντὶ λόγῳ πρὸς ἀνάληψιν ἀνακαλέσαι, ἔδ' ὅτε δὲ καὶ παιδείαις τιμωρῆσαι.

πεχρημένη ἰάμασιν ἐκκλησιαστικοῖς, ἀλλ' ἐκ ἐξωτερικοῖς, τῆτέσιν, ἡπίοις ἀλλ' ἐκ ἀπηνέσι.

Περὶ Τιμωρίας, καὶ Ἀμύνης.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Μ'.

Αἱ τιμωραὶ αἱ μὴ τὸν τιάμενον ἀναιρῆσαι, οἳ τινες εἰσι τῶν ἐν ταῖς Ἀρχαῖς αἱ πλείους, τὰ πολλὰ μείζονος ἀφορμαὶ γίνονται λύμης, καὶ διὰ τῆτο ἄρα κατὰ τῶν ἐπὶ μέρες πλημμελημάτων ἢ παραβλεψίς, καὶ ἡ συγγνώμη μᾶλλον ἔοικε λυσίτελής, καὶ τῇ ἡμαρτηκότητος ἀνώτερον ἀποδείκνυσιν τὸν συνεγνωκότα, ἢ δὲ τὴν ἐπίτιμον εἰσπράττωσα τιμωρία τῇ ἐπταικότητος εὐτυχέστερον μὲν ἀποφαίνει τὸν ἀμυνάμενον, ἢ μὴν γε τιμιώτερον. Ἀλλὰ καὶ τὰς νόμους ἀδικῶσιν ὅσοι περ εἰς ἑαυτὸς ἀναλαμβάνουσιν τὰς δίκας, καὶ τίσιν τὰς ἡμαρτηκότητας. Νοσφίζονται γὰρ τὸ τῇ Νόμῳ πρεσβεῖον, πρὸς δὲ καὶ εἰς ἑαυτὸς πλημμελῶσι τὰς τιμωρημένους εἰς ἀμυναν ἐρεθίζοντες. Εἰ γὰρ ἔτις ἔχει φύσιν Ἀνθρώπων, ὥστε τὰς Ἀρχοντας συγεῖν ὁπότε βλασφημώτερον εἰς τὰς παραβάτας τῶν νόμων ἀποβλέπωσι, καὶ τιμωροὶ δοκῶσιν ἀδυσώπητοι, πόσω μᾶλλον οἱ θνητοὶ τοῖς ὁμοζήλοις ἀπεχθάνονται τοῖς μηδεμίαν ἄδειαν ἔχουσι κατ' αὐτῶν; Καὶ ὡς ἀληθῶς ἀμυναι, ψυχῆς εἰσὶν ἐκτρώματα παθαινομένης. Καὶ μὴν καὶ ἀπόλλυνται εὐθύς ἅμα τοῖς γενήσασιν, ἐὰν δὲ ποτε ἐπιζήσαντες βραχεῖαν τινα λαμβάνωσιν ἡδονήν, διὰ παντὸς ὅμως αὐτοῖς ἢ μετὰ γνοῖαν ἐπιφέρουσιν, ἢ καὶ ζημίαν, ὅτι ἐν τοῖς παθῶσι μακροβιώτατοι εἰσιν αἱ ἀμυναι, καὶ σχεδὸν ἀθάνατοι, ὥστε βέλτιον εἴποι τις ἄλλος γενῶσιν ἔχειν τὰς ἀμύνας τὴν ἀργίην, καὶ διὰ τῆτο τίκτεσθαι τυφλὰς, καὶ βλάπτειν τὰς ποιῆντας πλέον, ἢ τὰς πάχοντας. Τί δὲ, ὅτι ἢ μείον ἐν τοῖς κατὰ φύσιν ἀντιπάχει τὰ δρώντα, ἢ ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον ἀντιβλάπτεται τὰ βλάπτοντα, καὶ τοῖς εἰς ἀμυναν ἀργῶσιν ἀμετάλληλός ἐστι, καὶ ἀλληλένδετος ἢ πείρα κακῶν, τελευτῶσα δὲ καὶ εἰς ὄλεθρον ἔλκει παλλάκις, πρόδως δὲ τὸ κορυφαϊότατον, ὅτι αἱ τιμωραὶ ἀνήκει τῷ Θεῷ, καὶ διὰ τῆτο λέγεται Θεὸς ἐκδικήσεων. Πῶς ἔν ἀδικήσει τις αὐτὸν εἰς ἑαυτὸν ἀναλαμβάνων τὴν ἀμυναν, ἀλλ' εἰ δὴ Θεὸς τῇ ἀμύνασαι τὴν ἰσχύν, ἔτος ὀφείλει ταυτησί τῆς χάριτος λόγῳ δεκατέας ἀνενεγκεῖν τὴν συγχώρησιν, εἰδὲ μὴ, τὸ Θεῖον αὐτὸν ἀφαιρήσει τὴν δύναμιν, καὶ ταύτην μετοίσει πρὸς τὸν ἐχ' εὐρηκότα τὴν συγγνώμην, ἀλλὰ μετ' ὁμότητος τιμωρηθέντα. Καὶ λοιπὸν εἴτις τὸ περὶ ἀμύνης πρόβλημα εὐκρινέας διατηρῆσαι βέλαιο καλῶς, οἱ μὲν τοῖς νόμοις, καὶ τοῖς κοινοῖς ἐπισατέντες μαλακῇ χειρὶ τὰς τιμωρίας διανεμέτωσαν, καὶ τὰς εὐθύνas ἐπεικνέστωσαν εἰσπραττέτωσαν, οἱ δ' ἄλλοι

πάντες τοῖς ὀφειλέταις ἀφέντες τὰ ὀφειλήματα ἀφέντε λαμβάνουσι παρὰ Θεοῦ, καὶ ἀκινδυνώτερον ἐφορμαζέουσιν ἐν τῷ βίῳ. Οὐ μὴν τῇ παρανέσει ταύτῃ ἕτως ἐν πᾶσιν ἀποχερῶτό τις ὥστε τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν προσέδωκε ὑπὲρ ἀφελείας, ἀλλ' αἰεὶ μετερχέσθω τὴν συγγνώμην, ὥστε μὴ τῷ ἀσφαλῆς ἀπολείπεσθαι. Τὸτο γὰρ ἔστι ἡ εὐαγγελικὴ ἐντολὴ βέβαια. Καὶ ὅσα πάντα τις χαρίζεσθω τοῖς ἐχθροῖς, πλὴν τῆς ἰδίας ἀσφαλείας. Ἡ γὰρ ἑαυτῷ διατήρησις φυσικοῖς ἐγκελεύεται νόμοις οἷς ἐδεμία Θέμις ἀντιπαλαίει.

Περὶ τῆς τῶν ἐπιτηρειῶν ὠφελείας, καὶ ὡς ποικίλος Ἄνθρωπος ὁ βίος.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Μ Α'.

Ἐν ταῖς παρὰ τὸν βίον θλίψεσι, καὶ ἐπιτηρείαις θαυμασία τις ἐστὶν ἡ παρὰ Θεοῦ προσέσσω τοῖς Ἀνθρώποις ἀσφάλεια, καὶ τῷ βελτίονος ἐπιτυχία, καὶ ἡ ἐν ἀπάροις εὐπορία παρηγορημάτων ἀπροόπτων τε, καὶ ἀδοκίτων. Καί γε πᾶσιν ὡς μάλιστα λυσιστελεῖ ἡ ἀτυχήμασιν ἐπίμικτος εὐπραγία, εἴτε τῷ ἐν τοῖς πολιτεύμασι συστήματος ἀμυλωμένῳ πρὸς τὰ σοιχεῖα, καὶ ὥσπερ ἐξ ἐκεῖνων διὰ τῆς ταραχῆς, καὶ τῶν θορύβων, καὶ τῆς διηνεκῆς ἐν αὐτοῖς ἐναντιώσεως, καὶ μάχης, καὶ τῆς ἀμφιρόπτης νίκης τῶν μικτῶν ἡ ποικιλία μετὰ πολλῆς κάλλους δημιουργεῖται, ἕτω κατὰ τὸν βίον ἐκ τῆς ἀλληλεχίας, τῶν δεινῶν, καὶ τετρυνῶν, καὶ τῆς ἀενάου σειρᾶς τῶν ἀλληλεδόντων ἀνισχυῶν, καὶ θυμῶν συσοιχεῖται ἡ τῶν πολιτῶν διὰ τῆς ἀμοιβαίας ἀπολαύσεως ἀνωμαλία, καὶ ἡ ἐναλλάξ ἐν αὐτοῖς λύπη, καὶ χαρὰς κοινωνία, εἴτε πρὸς τὸν χερσὶν ἡ Ἀρετὴ παραβάλλεται, καὶ ὥσπερ ἐκεῖνος πυρὶ βασανίζεται, καὶ καθαίρεται, ἕτω τοῖς ἀντιπίπτεισι χαλεποῖς ἡ Ἀρετὴ διαυγάζεται, ἀφ' ἧς ὁ βίος λαμπρὸς ἐστὶ τοῖς Ἀνθρώποις. Καὶ δὴ καὶ τὰ εὖσοςμα τηκόμενα, ἢ καίόμενα εὐωδέερα γίνονται, παρέχει δὲ ἡ τοιαύτη ἀνωμαλία, καὶ ποικιλία τῷ καθ' ἡμᾶς βίῳ ἐκ ὁλότητος ὠφέλειαν, ἐδὲ σμικρὰν ἡδονὴν διότι ἐν μὲν τοῖς εὐτυχήμασιν ἀνορθῆται τὸ ταπεινόν, καὶ τὸ μαλακὸν ἐπιρρώννυται, ἐν δὲ ταῖς ἐπιτηρείαις τὸ λίαν ἐπιτημένον κολάζεται, καὶ γίνεται σωφροσύνη σύγκρατος ἡ ἰταμότης. Τὸ δὲ, ὅτι παρακείμενα ταῖς δυσκλιμαῖς αἱ εὐποτμίαι φαιδρότεροι φαίνονται, καθάπερ ἐν ταῖς χερσοῦφες ἐδῶσι τῇ μελανίᾳ τῷ σήμονος τὸ χερσὲν ἀποσίλβει, ἀλλ' ἐν τῷ λόγισμῳ γιγνομένοις τοῖς Ἀνθρώποις δίχα διηρημένους ἐστὶν ὁ τῷ βίῳ τρόπος, καὶ τῶν μὲν ἐν κατηφείᾳ πολλῇ, καὶ μεγάλῃ διαγιγνόμενος σκυθρωπότητι δάκνυσιν αἰεὶ λογισμοῖς περι-

πείρεται, ἡ βαρεῖαις πικραῖς ἀποσύφεται, ἡ τέτοις αἰετὶ φόβῳ τῶν ἐνδεχομένων κακῶν ἐνζυγκότος τῇ ψυχῇ, ὁ βίος ἔδε ποτε εὐκρινὴς ὑπάρχει, ἔδε γε ἀπὸ τῆς παρέσης εὐτυχίας εἰλικρινὴς ἡ χαρὰ πηγάζει, ἡ τὰ ἐπηρημένα δεινὰ, ἡ χαλεπὰ κατὰ νῦν αἰεὶ περιπτάμενα συνβολοῖ τὴν ὑπάρχουσαν εὐπραγίαν. Ἐπειδὴν δὲ περιπέτεϊα τις, ἡ ἀκλήρεια ἀδοκίμως ἐπισκίψῃ, τὰ τε ἄλλα κατατρέχει τὴν ψυχὴν, ἡ ἡ τῆς εὐποτίας μνήμη σφόδρα τὸν θυμὸν ἐνοχλεῖ, καὶ τὸ ἀπὸ τινων ἀμαρτημάτων εἰς τὰτο δυσυχίας ὀλιωθῆσαι πολὺ μέρος ἐστὶ τῆς ὀδύνης αὐτοῖς, καὶ πολλάκις ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ἀβλότητος βλάσφημον κινῶσι γλώσσαν, ὡς εἴθε μὴδέ ποτε γεννηθεῖεν, μὴ τε διευτυχίσαιαν, τῶν δὲ βέλτιον ἴσως τρεπείτων ἐπὶ τὴν ἐναντίαν ὁ βίος ἐπιτερεπέστερός ἐστι, ἡ προότερος. Ἐπειδὴ γὰρ ἔτε τὰ θυμῆν, ἔτε τὰ λυπηρὰ τὸ διηκεῖς ἔχει, ἀλλ' ἐν συνεχεῖ ῥοῇ, ἡ μεταβολῇ τυγχάνει, ἡ συμμίσγνυται τὰ φαιδρὰ τοῖς ὀχληροῖς, ἡ τὰ ἀνιαρὰ τοῖς ἡδέσι, ἡ ἀλληλεχία τινὶ συγχεῖται, ἡ σκεδάννυται, ἔργον ἂν εἴη φρενὴρει προσῆκον Ἄνδρϊ ἐν μὲν εὐκλήρεια τῶν παρόντων ἀπολαύειν, ἡ ἡδεῖναι μετὰ μετρίότητος, ἐν δὲ δυσπραγίμασιν ἐπιμελεῖσθαι μὲν τῆς ἀπαλλαγῆς, ἑαυτὸν δὲ ἀγαθαῖς ἐλπίσι παρηγορεῖν, ἡ εὐθυμοτέροις ὡς οἶον τε, λογισμοῖς τῶν ἐπιέναι δυναμένων ἀγαθῶν ἀνορθῶν, καὶ τοιούτῳ τινὶ τρόπῳ χρώμενον τὴν μὲν καρδίαν φυλάσσειν ἄλυπον, τὴν δὲ ψυχὴν ἀκύμονα, τὸν δὲ νῦν ἀθρόον, ἡ ἐκ τέτων τῶν δεόντων σοφιστικώτερον, καὶ κατὰ μὲν τὸν ἕριον χρόνον ἐν ἀγαθῇ τῇ τύχῃ προνοῶντα, ἡ τὰς ἐπισκηψάσας συμφορὰς, ἡ ἐπιηρείας, ὡς ἐνὶ διουλαβέμενον, κατὰ δὲ τὸν ἀντίξεν, ὁπότε διὰ τὴν ἐν ἀνθρώποις ἀένανον ἀνωμαλίαν συμβαίῃ, τὰ δεινὰ ἔνδον ἀταράχως ἔχοντας, καὶ τῶν εἰς ἀπαλλαγὴν συμφερόντων ἀντεχόμενον, ἡ τὴν ὑπάρχουσαν ἐπήρειαν, ὡς οἶον τε, βραχεῖαν, ἡ ἀμυδρὰν ποιέμενον.

Ἄλλο.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΜΒ΄.

Ἐς ἴσα ρεῖ, ἡ ἀπορρεῖ τὰ καλὰ, ἡ κακὰ τοῖς Ἀνθρώποις διατὶ ἄρα ταῖς λύπαις μᾶλλον ἡμᾶς αὐτὰς ἀφήσωμεν ἀποτήκεσθαι; Ἐν μὲν ταῖς ἀγαθαῖς τύχαις, αἵτε μετ' ἐ πολὺ μέλλοντες εἰς ἐπιηρείας ὀλιωθῆσαι, καὶ ταλαιπωρίας, ἐν δὲ ταῖς φαύλαις ἡδη τοῖς δεινοῖς ἀποκναιόμενοι, ἡ μή τι βέλτιον ἐπιτηδευόμενοι, ὅπνῃνα μὲν τοῖς χαλεποῖς περιϊσάμεθα, χρηστοτέροις ἐλπίσι τὸ τῆς Ἀθυμίας ἀποσύφον κηλίσωμεν, ὅπνῃνα δὲ τοῖς τερπνοῖς ἐσμέν ἐντετυχηκότες, τοῖς ὑπάρχουσιν ἡδέως ἀγαπήσωμεν, καὶ ταῖς ἀπὸ τέτων θυμηδαῖς ἐν τρυφῇσωμεν; Καὶ μάλαγε διὰ

ταυτηνὴ τὴν αἰτίαν, ὅτι ἢ ἐν τοῖς μάλιστα ἀξιεπαίνετος ἀνδρείᾳ τῆς ψυχῆς ἢ κορυφασιότατῃ τῶν Ἀρετῶν ἐκ τούτου τῷ τρόπῳ διακύνει, καὶ θριαμβεύει. Ἔστι δὲ καὶ εἰς ὑγιειάν ἐπωφελὴς ὁ τρόπος αὗτος, καὶ συχνοὶ λυπηρὰ, καὶ πικρὰ, καὶ βαρέα πεπονθότες ἐφύλαξαν ἑαυτοὺς τῷ ἀνενδότῳ, καὶ ἀκαταμαχίτῳ τῷ φρονήματος, εὐχερόνως βελτίονος ἀπόλαυσιν ἐρρωμένως ἔχοντας. Εἰσὶ δὲ οἵτινες τῷ ῥοθίῳ τῆς ὀδύνης ἐν ταῖς περιπετείαις ἔβλαψαν ἑαυτοὺς, ἢ πλεῖτε ζημίᾳ προσδέντες ὑγείας ἀποβαλὴν, ἢ θανάτῳ Παίδων ὁμμάτων ὑπὸ πλήθους δακρύων τυφλότητα, καὶ νοσήμασι χαλεπαῖς περιπεπτώκασιν ὑπ' ἀμέτρου λύπης, τῆς δὲ τύχης αὐτῆς τὸ βλοσυρὸν ἀπαθεμένης, καὶ προσμειδιώσης, ἐκ ἡδυνήθησαν αὐτῇ συγχαρῆναι, καὶ συνευθυμῆσαι, ἀλλὰ τῇ ἀπὸ τῆς ἀνίας νόσῳ τευχόμενοις τῆς περὶ ἀλογιστίας μεταμέλει μάτην. Βέλτιον ἄρα, καὶ τῷ βίῳ λυσιτελέσμερον, ὅπως Ἀγαθῇ, καὶ φαύλῃ τύχῃ μετ' εὐθυμίας ὡς οἷόν τε συζήσωμεν, δι' ὃν εἴρηται τρόπον ταῖς ἀθυμίαις ὑπὸ χαυνότητος, καὶ ῥαθυμίας ἔχ' ὑπέκοντες.

Ἄλλο.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΜΓ'.

Τὸν διττὸν ἐν Ἀνθρώποις βίον καλῶς ἐξωγράφησεν ὁ τῷ Δημοκρίτῳ, καὶ Ἡρακλεῖτι τρόπος, τῷ μὲν αἰεὶ θρηνηντός, τῷ δὲ γελῶντος, κακῆνοι μὲν πρὸς γε τοὺς ἄλλους ταῦτα πεπόνθασι, ἡμεῖς δὲ ἄλλοι ἄλλως ἐκ φύσεως διακείμενοι εἰς εὐθυμίαν, ἢ λύπας, οἱ μὲν αἰεὶ διανοχλέμεθα, καὶ ἐν εὐτυχίαις μὲν τοῖς τῶν ἀντιπικτόντων λογισμοῖς καταβολῆντες τὴν ὑπάρχουσαν χαρὰν ἀποκναιόμεθα, ἐν δὲ ταῖς ἐπιηρείαις ἑδαμῇ τάγαθὰ, ὅσα ἐλπίζεται προσιέμενοι τῷ πένθει διηνεκῶς βαπτιζόμεθα, αἱ δὲ ἐν μὲν ταῖς ἀκληρείαις, καὶ ταῖς συμφοραῖς ἐλπίσιν ἀγαθαῖς ἐπιτρέπονται. Τύχῃ δὲ ἀγαθῇ, ὀπηνίκα προσίῃ, προσέχοντες εὐφραίνονται, καὶ λοιπὸν εἰ τῷ Ἡρακλεῖτῳ τὸν Δημοκρίτον παραβάλλωμεν, ὁ τῷ Δημοκρίτῳ βίος ἐπωφελέστερος, καὶ μᾶλλον ἀξιομίμητος, καὶ χορηγὸς ἄλλων τε πολλῶν ἀγαθῶν, καὶ ῥώσεως σωματικῆς. Ἄν δὲ τὸν Ἡρακλεῖτον μιμήμενοι ἀνία, καὶ λύπη προστακισώμεθα, καὶ τὰς συμφορὰς ὑποσησώμεθα, καὶ ταῖς ἀγανακτήσεσι κατατρυχησώμεθα, καὶ τῷ μεγίστῳ τῶν Ἀγαθῶν, τῆς ὑγείας, ἀποσηρσώμεθα, καὶ ζήσωμεν ἐπ' ἀληθείας βίον ἀδύωτον.

Περὶ Παρρησίας, καὶ Ὑποκρίσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΔ'.

Ἐπαινῶ τὴν ἀπλότητα, καὶ τὸ τῆς ἀληθείας ἐπάγγελμα, ἀλλ' ὥσπερ ἔδὲ τὰ κάλλιστα τῆ σώματος γυμνά πάντα περιδείκνυται, ὡς ἐναντία γε τῇ αἰδοῖ τυγχάνοντος, καὶ ἀκολάστου, ἀλλὰ κοσμίῳ ἀμφιέσμασι καλύπτεται, καὶ σεμνύνεται, τὰ δὲ τιμιώτερα μέρη τοῖς ὀρεῶσι γίγνεται καταφανῇ, ἔτω καὶ τῆς ἀληθείας τὰ κυριώτερα, καὶ καιριώτερα, καλῶς τῆς χρείας, γενέσθω κατάδηλα, ἔσω δὲ αὐτοῖς περικαλύμμασι μετὰ σεμνότητος ἀποκρυπτέσθω, καὶ μὴ πᾶσι, μηδὲ πάντα τε ἀσκεπῇ πάντα κείσθω, καὶ γενέσθω κατάφωρα. Καὶ δῆτα ἡ μὲν μετὰ ἀνοχῆς ὑπόκρισις ἀσφαλὴς, καὶ μᾶλλον λανθάνουσα γίνεται τῷ σκοπεμένῳ εὐδόκως ἐπιτυχῆς, ἡ δὲ παρρησία, καί γε μάλιστα πρὸς τὸς ὑπερέχοντας ὀλιθυρὰ ἐστὶ, καὶ ἐπικίνδυνος. Ὅπότε δὲ ὑποκριθῆναι δεῖται, τὸ παρρησιάζεσθαι γέμει κινδύνου· καὶ φανερόν ὅτι καὶ τῆς παρρησίας ἔχῃ ἥττον ἢ τῆς ὑποκρίσεως ἐπωφελὴς ἐστὶ ἐν τῷ δεόντι χρεῖσις. Ἀλλ' ἐκατέρως ἡ συνάφεια, καὶ ἡ διάκρισις χαλεπὴ τυγχάνει, καὶ δυσεύρετος. Καὶ γὰρ οἱ πρὸς ἑτέραν εὖ διακείμενοι εἰς θάτεραν ἢ ἔχουσιν ἐπιτηδεύωσι, μάλιστα δὲ καὶ ἐναντίαν ἔχουσι κλίσιν, καὶ διάθεσιν, καὶ ἡ μὲν παρρησία γενναίοις πρόσεσι, καὶ μεγαλόφροσι, καὶ σύνναός ἐστι ἀνδράσιν εὐτόλμοις, καὶ θάρραλοις, οἱ δὲ δειλοὶ πρὸς φυλακὴν αἰεὶ νήφοντες ὑποκρίσεσι χρωῶνται, καὶ καταδύσσεσι, καὶ καλλωπισμοῖς, καὶ σπᾶντοι τινὲς εἰσιν οἱ ἀμφοτέρως ἀναμίξῃ ἐπιτηδεύεσθαι δυνάμενοι, καὶ προσώποις, καὶ τόποις, καὶ καιροῖς αὐτὰς ἀεμόζοντες. Καὶ μὴν τὸ ὑποκριτικὸν, καὶ ἄγαν εἰς καλλωπισμὸν ἀποκεκλιμένον πολλῶν καταδέεσθαι ὅν ἐν δευτέρᾳ τάξει τίθενται τὸς ἐπαγγελλομένους, καὶ τοσούτῳ χυδαιότερος καθίσταται αὐτὰς, ὅσῳ μᾶλλον ἐκεῖνο χρωῶνται. Ἀλλ' ἔδὲν ἔλαττον ἐν τοῖς πολιτεύμασιν εἰσὶν οἱ τὸ ἀπὸ τέττε τῶ τρόπου σμικροπρεπὲς προσιέμενοι ἐν ταῖς ὑποκρίσεσι, καὶ τῷ κρυφίῳ μεθ' ὑπελότητος τὴν ἅπασαν ἔθεντο τέχνην, καὶ εἴ τινα ἐν τῷ ὀφέλειαν εὐρίσκονται, ἄλλα τε ὅμως πολλὰ μετὰ βλάβης ὑπομένουσι, καὶ τελευτῶντες σφίσιν αὐτοῖς καρπὸν ἀποφέρειν συμπολιτευομένοις ἰσθῆσαν, τὴν ἀπισίαν. Ὅσοι δὲ ἐν δεόντι παρρησιάζονται μετὰ μετριότητος, καὶ τρόπῳ τινὸς συμμίκτη ἐκ δυσνοίας ἅμα καὶ εὐνοίας, καὶ συγκεκρισμένην ἔχοντας τῇ ἐπιπλήξει τὴν ἐξοικείωσιν, ἔσται μετὰ μεγάλης γενναιότητος κακίαν μὲν κολάζουσι, γνησιότητα δὲ ἐκρίβουσι, πρὸς δὲ καὶ ἀφυλακτωτέρως ποῦσι, καὶ πρὸς ἐξομολόγησιν ἐτοιμοτέρως τὸς ἐπταϊκότας. Ἵνα δὲ καὶ ὡς ἐνοιοι προσθέασιν τῆς ὑποκρίσεως χρείας ἐν ταῦθα προδήσωμεν, τρία τινὰ φαίνεται ταυτησὶ πορίσματα, τὸ μὲν ὅτι δι' αὐτῆς κρυπτομένων τῶν ἰδίων βε-

λευμάτων, ἀφυλακτοτέροις οἷοί τε εἰσιν ἐπιτίθεσθαι τοῖς ἐναμίλλοις. Τὸ γὰρ καταφανές, φασί, τῆς γνώμης ἐς φυλακὴν, ἢ καὶ πρόωρον ἄμυναν ἐγείρει τὸν ἐπιβουλευόμενον, τὸ δὲ, ὅτι δύναται μεταβληθῆναι, ἂν μεταγνοίη, εἰς τὸ λυσίτελέσειον. Τὸ γὰρ κατάδηλον ἢ ἐξ ἀνάγκης εἰς κατόρθωσιν ἄγει, ἢ ἀτιμίαν προξενεῖ τῷ μεταβληθέντι. Ἔχει δὲ ὁ κρυφίνων ἑαυτὸν, ὡς βύλεται, διαθεῖναι. Τὸ δὲ τρίτον ὅτι τῆς ἰδίας γνώμης ἐν παραβύσῳ κατεχομένης, ἐκμαθεῖν ἔχει τὰς ἀλλοτρίας βελάς, καὶ δεῖν ὅτι βύλοιτο ῥᾶον, καὶ ἀκινδυνώτερον, καὶ ἄνευ Ἀνταγωνιστῆ. Ἐκ γὰρ τῆς εἰδήσεως τῇ μελετωμένῃ τὴν ἀνατροπὴν ἔχει κατορθῶσαι τὸ ἀντίπαλον, καὶ μὴ μόνον εὐλαβηθῆναι, καὶ ἀπονεῦσαι, ἀλλ' ἐπενέγκασθαι τὴν βλάβην, καὶ δεῖσαι μᾶλλον, ἢ παθεῖν κακόν.

Περὶ Σιωπῆς, καὶ Ὑποκρίσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕ΄.

Τῆς ὑποκρίσεως μέρος ἐστὶ μέγιστον ἡ σιωπὴ ὅπηνίκα τὰ παθήματα τῆς ψυχῆς ἔνδον κρύπτει σεγανῶς, ἀλλ' ἡ μὲν σιωπὴ τῷ παθόντι καλύπτει τὸν νῦν, ἡ δὲ ὑπόκρισις καὶ εἰς τὸναντίον καλλωπίζεται μηδὲν ὑποφαίνεσθαι κίνημα, καὶ πάθος ἐμφωλεῖον, ἀλλ' ἀπατῶσα προσποιήσεσι, καὶ παραγωγαῖς, καὶ ἡ μὲν σιγὴ ἅπας εὐδοκίαν ἡκιστα διακαλύπτουσα χώραν Ἀρετῆς πληροῖ, ἡ δὲ ὑπελότης τῶν ἐνδομυχόντων τὰναντία τερατευομένη κακίᾳ πάντως ὅμοια, καὶ ἀγενής ἐστὶν ὁ τρόπος ἔτος πολλὴν ἔχων μιαιφάν, καὶ κιβδηλίαν. Καὶ μηδαμῶς ἀρ' ἐν ἰσχύσει καλὴν αὐτὴν ἀπεργάσασθαι, καὶ τιμῆς ἀξίαν οἱ πολιτευόμενοι, ὅποσοι ταύτην ἐπιτηδεύονται ἀντὶ ἐνδομυχόντος ἔχθρας φιλίαν προῖχόμενοι καὶ εὖνοιαν μέχρι θωπείας, καὶ καιροφυλακτῶντες ἐς ἂν οἷοί τε ὥσιν ἀπηνῆ τὸν ἰὸν ἐξεμέσαι, καί γε μάλιστα πρὸς ὅς ὑποπτήσῃσιν, καὶ πάντως ἴσασιν ἰχυροτέρως. Ἀλλὰ τῆς ὑποκρίσεως τρίατις ἀριθμήσεις τὰ εἶδη, τὸ σιγᾶν, τὸ προσποιεῖσθαι μὴ εἶδεναι, καὶ τὸ μετὰ ψεύδους ὑποκρίνεσθαι τὸναντίον, καὶ μέχρι παραδόσεως, καὶ ἀπάτης. Καὶ ἡ μὲν ἐψευσμένη προσποιήσις καταφανὴς ἐστὶ κακία, τὸ δὲ σιωπᾶν Ἀρετὴν, ἡ δὲ ὑπόκρισις τῷ μὴ εἶδεναι μέσσην ἔλαχε χώραν, καὶ διὰ ταῦτα τὴν σιωπὴν ἅπαντες ἐπανῶσι. Τὰ γὰρ ἐν τῇ καρδίᾳ κρύπτει, καὶ ἀσφαλίζεται μηδὲν ἥττον, ἢ κλείς τὰ ἐν τοῖς ταμείοις, καὶ ὥσπερ οἱ Ἀνθρώποι τὰ σφῶν κτήματα, καὶ μάλιστα τὰ μεγάλῃμα τοῖς κλεισμένοις ταμείοις ἀποτίθεσθαι φιλέσιν, ἔτω τοῖς σιγῶσι πιστεύσιν, καὶ παραδίδόσιν πάντες τὰ κατ' αὐτοῖς ἀπόρρητα. Ὑπεντοὶ οἱ σιωπᾶν εἰδότες πάμπολλα ἴσασιν, ταῦτα παρὰ τῶν πεπιστευκότων ἀκροώμενοι, καὶ ταῖς διαθήσεσι, καὶ ταῖς

διοικήσῃσι τῶν πραγμάτων πολλὰς ἐντεῦθεν ὠφελείας ἀποφέρουσι, καὶ ὑπαντᾷ μὲν τοῖς ἀρχομένοις σιωπὴν ἐπιτιθεύεσθαι ἢ ὀλίγη χαλεπότης, πολλῶν ἀποπειρωμένων, καὶ μαθεύσαι τὰ ἐν παραβύςω σπευδόντων, ἀλλὰ τῇ σιγῇ προσλιπαρῶντες πάσης ὕψερσιν ἀποπείρας ἀπαλλάσσονται, καὶ σιγᾷ ἔχουσιν ἡσύχως, καὶ σιωπᾷ ἀβασανίσως. Ἀλλὰ μὴν ὥσπερ τῆς σιωπῆς τῶν μὴ προσηκόντων καταφανὴ γενέσθαι πολλή τις ἐστὶν ἡ χρεία, ἔτω τῆς σιγῆς τῶν δεόντων κοινῶσαι ἐκ ὀλίγῃ τις ἐστὶν ἡ λύμη. Οὐτε γὰρ λαμβάνειν ἔχουσιν οἱ μὴ δίδόντες, ἔτε κοινωνεῖν ὧν ἡκιστα κοινωνῶσιν, ἢ δὲ μετὰ προσοχῆς λόγῳ κοινωνία, καὶ ἡ μετ' εὐλογηθείας ὁμιλία πολλὴν εὐρίσκεται λογισμῶν θησαυρὸν, καὶ θηρευτικὴ γίγνεται μεγάλων εἰδήσεων. Πρὸς δὲ, τῷ δεόντι ἀνάγκη μὴ πάντα σιωπᾷ, ἀλλὰ τισιν, ἅτε γενησομένοις ὀργάνοις πρὸς τὸ σκοπέμενον, πισεύειν, καὶ μεταδίδοναι τῶν ἀπορρήτων, τὸ δὲ μηδὲλως πισεύειν, καὶ πάντα σιγᾷ πάντας ἀπιστῶντας ποιεῖ, καὶ πάντας ἀπεργάζεται σιωπηρὸς, καὶ μάλα βλάπτει. Καὶ διὰ ταῦτα μηδὲν ἄκρατον, μηδ' ἀνεπίμικτόν ἐστι τοῖς πολιτευομένοις, ἔδὲ πάνπαν ἀπλῶς ὁ βίος αὐτοῖς, ἀλλ' ἐντεχνος, καὶ λίαν ἐπεσκευασμένος, καὶ ταῖς χρεαῖς ἀεμοζόμενος, καὶ τέτων ἐνιοὶ σφόδρα καλλωπιζόμενοι, καὶ εἰς ὑπερβολὴν ἐλαύνοντες φήμην αἰ φιλαλήθες προσποιῶνται, καὶ παρρησιασῶ χῆμα προΐχουσι, γινώσκιν δὲ, καὶ ἄγνοιαν, καὶ φιλίαν, καὶ ἔχθραν, καὶ τὰς ἄλλας ἐναντιότητας ὑποκρίνονται, ὥς ἡ χρεία πείθει, καὶ τῶν ἐν τῇ καρδίᾳ παθημάτων τάναντία διατείνονται, ὥς ὠφελεῖ τὰ πράγματα, καὶ τὰς μὲν βλάβας, καὶ ζημίας ἐν πᾶσι εὐλαβῶνται, τὰς δὲ ὠφελείας ἀπανταχόθεν αἰρῶνται. Ὡν δικαίως ἂν τις τὸν βίον ὥς ἐπίμωμον κατηγορήσῃ, πᾶσαν γὰρ ἀπλότητα, καὶ ἀφέλειαν τῆς ψυχῆς ἀποσοδήσαντες, ἔδὲν ἔλαττον αὐτοὶ εἰσιν ἀπιστοί, καὶ μεγάλας αἰεὶ παρέχουσιν ὑποψίας, ἢ τὲς ὁμιλητὰς ἔχουσιν ἀπιστῶντας, καὶ τελευτῶντες οἱ πλείους εἰς μεγάλην ἐξωκέλλουσιν ἀθλιότητα.

Περὶ Φθόνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΓ'.

Τοῖς ἔσιν, ἢ δοκῶσιν ἀγαθοῖς ὁ φθόνος παρέπεται, ὥσπερ ἡ σκιά τοῖς σώμασι παρομαρτεῖ, ἐναποτικτόμενος ταῖς ψυχαῖς τῶν σερισκομένων. Καὶ δῆτα τοῖς κηκτιμένοις, καὶ πλετῶσι φθονῶσιν οἱ πεινόμενοι εἴτε ποτὲ κτησάμενοι, εἴτε κτήσονται μηδέποτε δυνάμενοι, τοῖς πολυμαθέσιν οἱ ἀπαιδευτοὶ εἴτε δι' ἀμέλειαν, εἴτε διὰ νοθείαν, τοῖς διαπρέπουσιν τῇ ᾠρᾷ, καὶ τῷ κάλλει οἱ ἀνεῖδοι, τοῖς ἐπ' ἀρετῇ, ἢ ἀξιώματι, ἢ γέγει προτερεῶσιν οἱ τέτων ἐσερημένοι. Μάλιστα δὲ πάντων ὑποκει-

Τ

ται τῷ φθόνῳ οἱ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ μεγάλως εὐτυχηκότες, καὶ τῶν πλέον ὁπόσοι τῇ εὐπραγίᾳ ἐπιμήκισον χρόνον χρῶνται. Αἱ γὰρ ἄφῳ προσελθῆσαι εὐκλεῖαι λίαν εἰσιν ἐπιφθανοί, καὶ τὰ εὐτυχήματα εὐμετάδολα ὄντα, ὁπότε διαμένει. φθόνον προξενεῖ μέγαν τοῖς ἐν ῥάσῃ μεταπεπτωκόσι, βλάπτει δὲ τὸς φθονῶντας ἐχ' ἥττον, ἢ τὸς φθονομένους, καὶ εἰς ἀπώλειαν ἀμφοτέρους ἄγει τὰ πολλὰ, τὸς μὲν τήκων, τὸς δὲ κατεδόμενος. Καὶ γὰρ οἱ βασκαίνοντες διὰ τῶν ὁμμάτων, ἢ τῆς γλώττης ἀπὸ τῆς καρδίας μεταδιδόσιν ἰώδους τιπὸς ποιότητος. Εἰ καὶ τοῖσιν ἀχώριστός ἐστιν ὁ φθόνος τῶν μετ' εὐτυχίας πολιτευομένων, καὶ τῶν ἰχυρῶν εἴτε διὰ τύχην ἀγαθὴν, εἴτε διὰ τινα μεγαλουργίαν, εἴτε διὰ φιλίαν βασιλέων, ἀλλ' ὅμως ἐν καὶ μόνον αὐτῷ φάρμακόν ἐστι τὸ λαθεῖν εὖ βιῶντας.

Περὶ Ἔρωτος.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΜΖ'.

Ως περὶ ὁ Πάρις ποτὲ τῇ Ἀφροδίτῃ προχῶν, τῶν δωρημάτων τῆς Ἥρας, καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, ἤγεν Σοφίας, καὶ Ἀξιωματῶν ἀπεσέρηται, ἕως οἱ Πάριδος ὁπαδοὶ ταῦτα πάχοντες, μαθήσεως, καὶ τιμῆς εἰσὶν ἀμέτοχοι, καὶ μῖστος Ἀρετῆς, Ἔρωτος ὑπερβολὴ πέφυκεν ἐναποτίκτειν, ὅτι τὸν μεγάλτισμον χρόνον ἢ φλόξ ἔρωτος ἀσέλγῃς ἀναλίσκει, ὃς ἐπὶ κτήσει πλῆτε, καὶ τιμῆς, καὶ Ἀρετῆς ὀφείλεται, ἡδοναῖς δὲ χετλίως καταδαπανᾶται παρὰ τῶν ἐν δεσμοῖς ἐλκομένων, καὶ περιανομιῶν ἀπὸ τῶν ἡδονῶν, καὶ τῶν ὀρέξεων. Καὶ διὰ τῆτο τέρπῃσι μὲν αὐταὶ βραχύνουν χρόνον, ἐπὶ πολὺν δὲ ὕσερρον λυπῶσι, καὶ τεύχουσι.

Περὶ Ἀρχῆς, καὶ Ἀρχόντων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΜΗ'.

Δίχα διαιρεῖται τὸ Πολίτευμα, τὸ μὲν Ἀρχον, τὸ δὲ Ἀρχόμενον, καὶ τῶν ἐκάτερον πολλῶν Ἀγαθῶν εὐμοιρῶν πολλοῖς χαλεποῖς πιέζεται, καὶ διὰ τῆτο τοῖς παρῶσι δεινῆς δυσχεραῖνον, τῶν δὲ καλῶν ὀλιγαρχῶν, θάτερον θάτερον φθονεῖ, τὰ πολλὰ δὲ καὶ διαμάχεται, καὶ εἰς ἔχθος ἀπορρήγνυται, εἰς φόνον πολὺν κατατῶντος τῷ φθόνῳ. Καὶ ἄρχει μὲν τό γε κρεῖττον μέρος, ὥς γε δοκεῖ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δῆλόν ἐστιν, εἴτε τῷ τυράνῳ, εἴτε τῇ κοινῇ Ἀρχῇ, εἴτε τοῖς πράγμασιν ὑπηρετεῖν ἀναγκαζόμενον, μάλιστα δὲ τὴν τῆς φύμης ὑπομένει καταδυναστείαν, εἰ

ταύτην αἰὲν βιάζομενον ἀφορεῖν, καὶ τότε ἕνεκα ποιεῖν τε, καὶ πάχον ἀνδρῶς τὰ μὴ πρὸς θυμὸν, μῆτε πρὸς ὠφέλειαν τείνοντα. Θαυμαστὸν γὰρ ὅσον τὸ τοιῦτον μέρος τῆ πολιτεύματος, εἰς τὸ δοκεῖν τοῖς πολλοῖς ἐγκαλωπίζεται, καὶ τέτων θηρεῖται τὴν εὐνοίαν μυρίαις κακοπαθήμασιν ἐξαγοράζον αὐτήν. Καὶ καλῶς ἄρα οἱ τοῖετοι λέγονται τῆς εἰς ἑαυτὰς ἀδείας καὶ ἐξουσίας ἀντικαταλλάξαι τὴν εἰς ἄλλους ἀρχὴν, καὶ ἵνα δόξωσι κρατεῖν ὡς ἀληθῶς εἰς δελοπρεπῇ καταπίπτεισι τάξιν, καὶ τῷ ὄντι δελεύουσιν ἐκείνοις, ὧν ἄρχην ἐπιθυμοῦσι, καὶ σέρονται μεγίστων Ἀγαθῶν ἕνεκεν τῆς φαινομένης ταυτησὶ δυνάμεως, ἕτε σφῶν αὐτῶν ἀπολαύοντες, ἕτε τῶν οἰκείων, ἕτε τῶν χερῶν, ἕτε τῶν ὑπαρχόντων ἀλλ' ἀενάῳ δαλεῖα τευχόμενοι (φεῦ) παῖσις ἀνοδῆς τῆς εἰς ἀξιώματα, καὶ τιμὰς ἀντέχονται εἶδος, καὶ χαλεπῷ πόνῳ κατὰ τὸ ἀναντες ἀναρρίχωνται μόλις ἄφ' ὅτε εἰς τὴν κορυφὴν ἐξικνῶνται, καὶ μηδὲ ἀκαριαῖόν τινα χρόνον ἐν ταύτῃ καθιδεγμένοι τὰ πολλὰ πάλιν κατὰ γόντοι ἡρέμα, ἀλλὰ κατὰ κρημνῶν ὠθεῖνται. Εἰδότες καὶ πλείονα ποιεῖσιν ἄνω διατρεῖν, ὅμως τῶν κατ' αὐτὰς καλῶς εὐκρινθέντων δῆλοι γίνονται κάτω μὲν γεγονέναι κρείσσεις, ἄνω δὲ πολλὰ χεῖρες ἀποδοῖναι, πρόσθεν δὲ τέτοις, καὶ τῷ τοῦ δεινότητος μὴ δύνασθαι ὀπηνίκα βάλωνται ἔξω κινδύνῳ γενέσθαι, καὶ τὴν πρὸν ἀναλαβεῖν χώραν, καὶ δὴ καὶ γιγνώσκοντες, καὶ νοσῶντες τῆς ἐφετῆς ἀφέσεως ἐκ ἀπολαύσεως, ἀλλ' ὀφείλοισι προστήκεσθαι, καὶ συναποθνήσκειν ἀθλίως τῷ δοκῶντι εὐτυχίματι, μυρίων δὲ μόχθων, καὶ ὀδυνῶν αἰτίῳ. Καὶ καλῶς ἂν φαίη τις αὐτὰς εὐτυχεῖν ἐν ταῖς ὑπολήψεσι, δυσυχεῖν δὲ ἐν ἑαυτοῖς, καὶ τῷ μόνον εὐφραίνεσθαι ὅτι πολλοὶ τινες εἰς τὴν ἑαυτῶν τάξιν ἐφίενται μεταδῆναι. Καὶ δὴ φρεναπατῶνται πολλάκις ἀγαθῶνται μεγίστῳ συντυχεῖν, ὅπερ ἴσασιν ἐφετῶτατον εἶναι τοῖς ἄλλοις, καὶ τοῖς τοιῦτοις λογισμοῖς ναρκώμενοι τῶν περιττωμένων δεινῶν ἐκ ἐπαιδάνονται. Καὶ τοῖς πολλοῖς μὲν εἰσὶν οἱ τοῖετοι γνωστοί, ἑαυτὰς δὲ ἡμισυ γινώσκοντες λαιθάνουσιν ἑαυτὰς, ὅτι ὥσπερ οἱ Ἄνθρωποι κατὰ πάντα τὸν βίον εἰσὶν ἀποθνήσκοντες, ἕτω διὰ πάσης τῆς εὐτυχίας εἰς ἐπιχειρίας ἐτοιμαζόμενοι. Ἀγνοοῦσι δὲ τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι χαίρουσι δυνάμενοι ὅτι ἂν βέλονται ἢ καλὸν, ἢ κακὸν, ἀλλ' ἐν τῷ δύνασθαι τὰ κακὰ πῶς καὶ χειλινώτεροι τῶν μὴ δυναμένων αὐτὰ, καὶ διὰ τῷ ἕτε ποιεῖν τῶν, ἕτε κινδυνεύοντων, αἱ δὲ κακῶς πάχουσι πολλάκις ὅτι τὸ κακὸν ἡδύνατο ποιῆσαι, τὰ δὲ καλὰ ὅσα δύνανται ποιεῖντες καὶ τῷ τῶν ἀδυνεξέστων εἰσὶν ὑποδέσσειν ὅτι μηδ' αὐτοὶ ὑποπίπτει τῇ τῶν πολλῶν κρείσει, καὶ κατακρίσει ὡς μηδὲν πράττοντες, αἱ δὲ καὶ τὰ καλὰ πεπραχότες ἐπειδὴ μηδὲν ἀπασιν ἐς ἴσα καλὸν ἐστὶ, καὶ δοκεῖ, αἰὲν διασύρονται, καὶ διαβάλλονται ὡς κακοποιοί, εἰδὲ τὸ παρ' αὐτῶν ἐνεργηθέν καλὸν ἀπασιν ἀρετὸν εἶναι, καὶ τῷ εἰσὶν ὅμως οἱ καταβάλλοντες εἰς ὑπόκρισιν αἰετὶ καὶ αὐτὰ τὰ καλὰ ὑπὲρ ἀδελφείας ἀνατιθέμενοι, ἢ τὴν ἐπ' αὐτοῖς εὐδοξίαν ἀλαζονίαν ἀ-

πακαλῆντες, ἢ τινα τοῖσιν ἄλλοις μῶμον ὑπὸ φθόνης προσάπτοντες, ὥς κ' καλῶς
 δεῶντες οἱ ἀρχόντες κακῶς ὅμως πάχυσιν, κ' πικρῶν ἀπογεύονται καρπῶν. Ἐμοὶ
 δὲ πολλάκις ἀναπολῆντι τῶν εὐτυχῶς ἀρξάντων τὸν βίον, κ' πρὸς τὰς πώποτε
 εὐτυχηκότας αὐτὸν ἀντιπαραβάλλοντι διὰ τὴν βραχύτητα, ὁνειραῖς ἀγαθοῖς ἔσκε
 πάντι προσομοιωῶμαι τοῖς μετὰ τὴν ἐγγήγορσιν μηδὲ ἵχνος ἀπολιμπάνουσιν εὐδαί-
 μονίας. Τὶ δὲ πραντέον εἰς ταυτηνί τὴν δακῆσαν εὐτυχίαν τῷ ἀρχεῖν πεπτωκόσι
 κατὰ γε τὴν ἐμὴν δόξαν; Πρῶτον μὲν ἐπιμελεῖσθαι τῶν δεόντων, ὥς ἐνι, τὸ δὲ
 πλεῖστον ἀνατιθεῖναι τῷ Κρείττονι, ἀπολαύειν δὲ διὰ παντὸς αἰτίας, κ' τὰ χρόνους
 τὸν μὲν καταδαπανᾶν τοῖς προκειμένοις ἔργοις, τὸν δ' ὑπακλέπτειν, κ' ἐξιδεῖσθαι,
 κ' ἀπολαύειν αὐτῷ, εἴτα δὲ διὰ πάσης τῆς ἀρχῆς τῶν πρότερον ἐν ταύταις εὐδα-
 κημηκότων μηδὲν ἦττον, ἢ δυσυχυσάντων τὰς βίους προσθεμένους τὰς μὲν μιμεῖσθαι,
 τὰς δὲ διαφεύγειν, κ' τῶν μὲν τὰ ἀξιώματα τηρεῖν ἀκριβῶς, τῶν δὲ εὐλαδεῖσθαι
 τὰ πταίσματα, κ' τῶν μὲν ἀπομάττειν τὰς Ἀρετὰς, τῶν δὲ ἀποσφραῖναι τὰς
 κακίας, αἶψα δὲ ἐν τοῖς πράγμασι τὰ καθεστῶτα, κ' οἷον εἰς φύσιν μεταποιηθέντα
 τῷ πολιτεύματι φυλάσσειν ἀπαρασάλευτα· εἰ δὲ καί τις προσδιορώσεως ἐπι-
 δεῖται τῷτο μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας, κ' κατὰ προσαγωγὴν, κ' μετὰ συναινέσεων
 τῶν Συνάρχοντων ἐπιτιθεῖσθαι. Γίνονται δὲ αἱ διορθώσεις ἐὰν εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐ-
 τῶν κατάστασιν ἀνακαλῆται τὰ πράγματα, ὧν ἐθέλει γενέσθαι διορθωτής, κ' διὰ
 τῷτο πολλῆς ἐρεῦνης, κ' ἐξετάσεως δαίται, ἵνα γένηται πασιδῆλος ἡ περὶ αὐτῶν
 διάθεσις, ἥς ἔτυχον ἀπὸ τῷ Κτίσει τῶν πολιτευμάτων. Πολλῆς δὲ ὡσαύτως δαίται
 βασάν, κ' ἐρεῦνης ἢ ἀπὸ τῆς ἀρχαίας διαθέσεως μεταβολῇ, τίνος τε ἕνεκα γέγονε,
 κ' πότε, κ' παρὰ τίνων. Καὶ τῷτο γὰρ συντείνει μάλιστα εἰς τὴν τῆς διορθώσεως
 χρείαν. Ὡς περὶ γὰρ ἡ ῥαδίως νοσημάτων τινῶν οἱ ἄνθρωποι τὴν θεραπείαν ἀνέ-
 χονται, ἀλλὰ φέρουσιν αὐτὰ ῥᾶν, ἔτω καὶ τοῖς πολιτεύμασι μᾶλλον οἱ ἀρχόμενοι
 ἐπαναπαύονται τοῖς συνήθεσι κακαῖς, ἢ προσδέχονται τὸ μέλλον ἀγαθόν, ἐὰν μὴ
 πάντως τῷτο γένηται γνωσόν. ἔτι δὲ οἱ τοῖσιν διὰ παντὸς τὰς περὶ αὐτῶν ἀγα-
 θὰς ὑπολήψεις θηρώμενοι, τῆς ἰδίας ὅμως ὑπεροχῆς, κ' ἐξουσίας εἴησαν ζηλωταί.
 ἵνα μὴ γένωνται εὐκαταφρόνηται. Ἡ γὰρ περιφρόνησις τῶν Ἀρχόντων ἀπαξ ἀρ-
 ξαμένη προκόπτειν εἴωθε, κ' λήγειν εἰς παντελὴ συμφορὰν αὐτῶν. Δεῖ δὲ μὴ μό-
 νον τὴν οἰκείαν ἐξουσίαν διατηρεῖν, ἀλλὰ κ' τῶν ὑπαλλήλων Ἀρχόντων τὰς ἀδείας
 σώζοντας ἐκάσῳ τὰ ἀνήκοντα ἀπονέμειν, κ' μὴ συγχωρεῖν ἄλλων ἄλλῃ τινὸς εἰς
 τὸ ἐπιτίδευμα διαβαίνειν. Τῷτο γὰρ μεγίστης ἐστὶ συγχίσεως πρόξενον. Μὴ τε ταί-
 νον εἰς ἑαυτὸν ἀναρπάζειν εἰκὸς τὴν τῶν ἄλλων ἐξουσίαν, μῆτε παρ' ἀλλήλων ἀναρ-
 πάζεσθαι συγχωρεῖν αὐτήν, ἀλλ' ἀπαντας συνέχεσθαι διατηρεῖν τὴν ἰδίαν τά-
 ξιν, κ' χώραν, ὥς ἐν ταύτῃ τῆς διαθέσεως ἀναφρομένης τῆς καλλοῆς, κ' εὐταξί-

ας τῷ πολιτεύματι. Δεῖ δὲ μήτε τοῖς ἄλλοις συγχωρεῖν εἰς τὰς ἀλλοτριὰς ἐξικνεῖσθαι δυνάμεις, μήτε τὸς ἔχοντας αὐτὰς ἀφίεναι διὰ ραθυμίας πλημμελεῖν εἰς αὐτὴν καὶ λυμαίνεσθαι τὴν εἰς τὸ κοινὸν ὠφέλειαν, ἔτι δὲ καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν ταῖς ἀρχαῖς κακίας, καὶ ἀτελείας εὐλαβεῖσθαι, ἐν αἷς τὰ πρῶτα φέρεται ἡ μέλλουσις ἡ πέρας τῷ δέοντος. Ὅσον γὰρ χρεῖνον ἡ εὐδελία ζητεῖ, καὶ δαπανᾷ, καὶ κακία λεγέσθω, εἰδὲ περιττὴ, καὶ βλαπτικὴ μέλλουσις, ἀλλ' ἀρετὴ, καὶ τελειότης ἀρχῆς, εἰ μὴ μόνον οἱ καιροὶ φθείρονται, καὶ ὁ τῶν ὑποθέσεων καρπὸς ἀναλίσκεται. Καὶ γὰρ τὸς χρεῖνας διορίσας ἐν οἷς προσήκει, εὐπρόσιτος ἔσο, καὶ τὰς ἀγγελίας χωρὶς ἀναβολῆς ἄκουε, καὶ ἀρεξάμενος ἅπαξ σπεῦδε πρὸς τὸ πέρας, καὶ διασπῶν τὰ πρᾶττόμενα εἶθαι μὴ τις ἀνάγκη διαπίπτει, ἀλλ' ὅπως ἀντέχευ τῷ ποιητέῳ μετ' ἐπιμονῆς. Ἄν γὰρ τὰς προσόδους τῶν πραγμάτων, οἷς ἐπιβάλλομεν, παραιτώμεθα, ἢ ἀδένειαν κατηγορησόμεθα, ἢ δόξομεν εὐμετάβολοι. Κακία δὲ μηδαμῶς ἔχουσα τὰ δευτερεῖα ἢ δωροδοκία, καὶ διὰ τῆτο ἡμᾶς τε αὐτὴν φεύγειν εἰκὸς, καὶ τὸς ὑπάρχοντας σώζειν ἀδωροδοκίτες, καὶ τέτων μὴ μόνον τὸς λαμβάνοντας, ἀλλὰ καὶ τὸς δίδοντας, καὶ μὴ τὰς μεγάλας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς μικρὰς εἴτε ἐν πράγματι, εἴτε ἐν χρημασί τηρεῖν ἀνυπευθύνες. Ὡς περὶ γὰρ τὰ καλὰ, καὶ ὠφέλιμα ἀπὸ σμικρῶν ἀρχόμενα πολλὴν ἔπειτα προκατὴν λαμβάνει, καὶ ἐπίδοσιν, ἔτω καὶ τὰ φαῦλα ἀπὸ τινων εὐτελῶν, καὶ εὐκαταφρονήτων λαθεῖν τινὶ καταβολῇ εἰσδύοντα τοῖς πολιτεύματι, ἔχουν εἶτα λαμβάνει, καὶ βάρος. Καὶ παραπλησίως ἂν ἐν ἀμφοτέρω τοῖς σπέρμασι κατ' ἀρχὰς ἐλάχιστά τινα ὄντα τῇ μεγέθει ἐπὶ μείζον αὐξεται τῷ χρεῖναι προῖοντος, καὶ διὰ τῆτο τὰ μὲν ἀγαθὰ ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ θάλλειν εἰκὸς, τὰ δὲ κακὰ εὐθὺς ἀρχόμενα ἐκρίβην ἀφείλουν οἱ τῶν πολιτευμάτων Προσάται. Παραβλεπόμενα γὰρ αὐτὰ τε μέγεθος λαμβάνει, καὶ τοῖς ἄλλοις τῇ τῷ παραδείγματι δυνάμει διαδίδονται. Ἐν ταῖς δωροδοκίαις ἄρα καὶ ταῦτα φυλάττεσθαι δεῖ, καὶ τὸς ὑπηρέτας αὐτῆς, καὶ ὡς φιλέμενοι, πόρρωθεν ἀπελαύνοντες τὸ λοιπὸν σῶμα σώσωμεν ἀσινεῖς, καὶ ἀλώβητον. Τρίτῃ δὲ κακία ἐν ἀρχαῖς τε καὶ ἀρχαῖς τὸ τῷ ἥθει αὐστηρὸν, καὶ βαρὺ μετὰ σκληρότητος. Τὴν γὰρ εὐνοίαν ἀποσπᾷ, καὶ μῖσος ἀναποτίνεται τοῖς ἀρχομένοις, διὸ καὶ ἐπιπλήττειν ἀναγκαζόμενοι ἐκ εἰς ὕδρεις ἀναεπαξέδωσαν οἱ Κρατῆντες, ἀλλὰ κἀνταῦθα ἐὰν φειδόμενοι τῆς τιμῆς, καὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐπιτιμημένων δόξωσι, καὶ τὰ πταίσματα κολάσωσι, καὶ εὐνοίαν πορίσωνται. Καὶ καθάπερ ἄρα Ἀρετὴ μεγίστη παντὸς Ἡγεμόνος ἡ πραότης, ἔτω κακία, καὶ αἴχος ἡ τραχύτης, καὶ τῆτο δὲ φυλάττοντες εὐτυχοῖμεν εἴαν ἐν μὲν τοῖς εὐεργετήμασι μετὰ προστίμῃ φανώμεν ἀφειδέως, ἐν δὲ τοῖς τιμωρήμασι δι' ἐλλειμμάτων δόξωμεν φειδῶλαι. Τέτῳ γὰρ ὁπηνίκα χρεσώμεθα τῷ τρόπῳ, ἐπιγνώσκειν ἡμᾶς οἱ ἀρχόμενοι ἐκ φύσεως ἐπιτιμῶντες εἶναι, καὶ ἐπιρρέπειν εἰς εὐποίαν διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ὑπερεβάλλον, εἰς

δε τὰς ποικίλας ὑπ' ἀνάγκης ὠθεῖσθαι διὰ τὸ ἑλλείπεσθαι. Καὶ ἀμαρτάνειν οἶμαι μεγάλως τῶν Ἀρχόντων ἐκεῖνος, ὅποσοι τὰ μικρὰ μεγάλας τιμωρίαις κολάζειν ἐπείγονται, ὥσπερ ἀμαρτάνουσι, καὶ οἱ τὰ μεγάλα, καὶ καλὰ ἔργα μικραῖς ἀντιδόσεσιν ἀμειβόμενοι. Ἐχει δέ τινα καὶ ταῦτα ὁ Κανὼν ἔτος ὑπεξαίρουσιν. Πολλάκις γὰρ καὶ τοῖς μεγάλως ἀμαρτάνουσι συγγινώσκωμεν, ὅποτε δηλαδὴ πρωτεύουσιν ἐν τῷ ἀμαρτήματι, καὶ ἀπότινος ἀνάγκης ὠθέμενοι, ὅπηνίκα δὲ οἱ πταίνοντες καὶ τῷ παρωχημένῳ βίῳ τὰ τοιαῦτα πολλάκις ἐπλημμέλησαν, καὶ συγγνώμης ἐπιτυχόντες, ἢ καὶ σμικρὰ τιμωρηθέντες ἑδεμίαν ἐδέξαντο διόρθωσιν, ἐν τέτατοις καὶ τὰ σμικρὰ ἀμαρτήματα ἄξια κρίνονται πολλῆς τιμωρίας. Ἀρχεῖν δὲ λαχόντες ἐκεῖνο ἐν πρώτοις ἐν νῷ τιθέμενοι, πότερον ἀξίως ἐπέτυχον τῷ Ἀρχεῖν, ἢ ἀναξίως, οἷον οἱ μὴ διὰ τῶν προσηκόντων βαθμῶν εἰς τὰς ἀνωτάτω Ἀρχὰς ἀπότινος αἰτίας ἐκ τῆ παραχερῆμα προδιδασκέντες, καὶ δὴ μεγάλην ἐν αὐταῖς ἀρχαῖς σπουδὴν κατατείνεσθαι, οἱ μὴ ἀξίως ἀρθέντες ὅπως τὴν προτέραν ἀγαθὴν ὑπόληψιν διατηρήσωσιν, ἤκιστα τὸν τρόπον μεταβλήθοντες, ὃ πλείοσι συμβαίνει, καὶ ἣν ἐκτίσαντο διὰ βίαν παντὸς εὐκλείαν ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ δυστυχῶς ἐζημιώθησαν, ἐὰν δὲ παρ' ἀξίαν τὴν αὐτὴν διοίκησιν ἐκληρώθησαν, ὅπως τῷ ἀμέμπτῳ τῷ τρόπῳ, καὶ τῇ ἐπεικίᾳ, καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ, καὶ τῇ εὐποίᾳ, καὶ τῇ δικαιοσύνῃ ἄξιοι φανῶσι τῆς, ἣν ἔλαχον, Ἀρχῆς, καὶ τὸν μὲν φθόρον ὄντως ἀποκενώσωσι, τὴν δὲ εὐνοίαν θηρεύσωσιν, καὶ εὐκλείαν κτήσωσιν. Κακεῖνο δὲ διὰ μνήμης ἐχέτωσαν οἱ τὸ Κράτος δεξάμενοι, ὅτι αἱ Ἀρχαὶ ἐλέγχουσι τὰ ἥθη, καὶ διὰ τὸτο τὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβολὴν ἐπιτηδευσάμενοι ἐν αὐτοῖς προοιμίαις καλὴν καὶ ἀγαθὴν περὶ αὐτῶν κατεχέτωσαν ὑπόληψιν, πολλὰ καλῶν ἔπειτα πρόξενον ἐσομένην.

Περὶ ἑμμανὲς Ἐρωτος.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΜΘ΄.

Παρίδος εἰσιν ὁπαδοί, καὶ μιμηταὶ τῶν Ἀνθρώπων οἱ πλείους, καὶ σώματος κάλλος περὶ πλείονος τίθενται, ἢ νοὸς Ἀρετὴν, ἢ μέγεθος Ἀξιωμαίων. Καὶ ὅττα ταῖς ἡδοναῖς ἐγκαλινδόμενοι, καὶ ταῖς ὀρέξεσιν, ἀπανώτατοι τυγχάνουσι περὶ τὴν ἐπίκτησιν, εἴτε γνώσεως, εἴτε τιμῆς. Αὗται γὰρ ἀμφοτέρω τῷ νῷ μόνῳ περιλαμβανόμενοι ἐκ ἐφικτοὶ γίνονται τοῖς ἀφροσι τοῖς γε ὅλως τῆς αἰδήσεως ἐξηρητημένοι, καὶ μηδενὸς ἔστιν ἀντιληπτικοῖς τῷ μὴ ταῖς αἰδήσεσιν ὑποπίπτοντας. Ὀλίγοι δέ τινες, οἷς ὁ νῆς ἔστιν ἀγωγὸς τῶν φαινομένων Ἀγαθῶν τῆς ψυχῆς ἀπελάσαντες τὸ περικαλλές, δι' ὅλη τῆς ἐπισήμης τῶν πραγμάτων, καὶ τῆς ἀξίας ἐρεῶσιν, οἱ δὲ, καὶ

ὀλίγοι τινὲς ὧσι, ἀλλ' ὅμως τῆς ἀκηράτε μοίρας εἰληχότες, πολλῶν ἀγαθῶν ἀπολαύουσι, καὶ εἰς ἑαυτὸς ἔλκεσι τὰς πολλὰς, τὰς γε χαμαὶ κεκυφότας, καὶ τὰς ἐνύλοις εἶδεν ἐμπαθῶς προστετηκότας, ἔται ἔ γῆς ἄρχεσι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑρανόων, καὶ πάντα μετὰ χεῖρας ἔχουσι, τοῖς πᾶσι περιβλεπόμενοι, καὶ τῆς γῆς εἰς τὰ βαρυτάτα δίκνήμενοι, καὶ τοῖς ἄστροις συγχωρεῦντες.

Περὶ Τραχύτητος, καὶ Μαλακότητος, καὶ τῆς ἐξ ἀμφοτέρων
συμμίκτης Ἀρετῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ν'.

Ὅτι τῶν Ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσιν ἀπαράκλητοι καὶ ἀδυσώπητοι, καὶ τὸ τοῖτον ἦθος μετ' ἐπιμελείας ἐξασκῶσιν, ὅπως τοιαύτην περὶ αὐτῶν ὑπόληψιν πάντες λαβόντες ἀνεβῶς φυλάττοιεν τὸ φιλικὸν καθήκον, καὶ μὴδ' ὅτιεν ἀμαρτάνειν ἀποτολμῶεν, καλῶς ἐπιστάμενοι, ὅτι εἰ ἅπαξ ἐξαμαρτήσαιεν, καὶ τὰς τῆς φιλίας φεσμὲς παραχαράξαιεν ἀναμφιλέκτως ἀποτίσσει τὰς δίκας. Οἱ δ' εὐμενῶς διακείμενοι πρὸς τὰς ἐπταικότας, καὶ μετ' ἐπιεικείας, καὶ πραότητος συγγνώμην αἰτῶντες αὐτὰς ἀποδέχονται, καὶ ταῖς παρακλήσεσι πειθόμενοι πᾶσαν τιμωρίαν παραιτῶνται, ἀλλ' ὅμως ἐν ἀμφοτέροις εὐρήσει τις ὑπεροχὴν τινά, καὶ ἀτέλειαν, ὠφέλειάν τε καὶ ζημίαν, καὶ τοῖς δὲ, ὥσπερ ἐν ἄλλοις πολλοῖς ἐπίμικτα φαίνεται ἐλαττώμασι τὰ προτερήματα, καὶ λυσιτελείαις τὰ μειονεκτήματα συγκέκερται. Παρὰ γὰρ τοῖς ἀδυσωπήτοις, καὶ ἀπαράκλητοις τὰ δίκαια τῆς φιλίας ὁσῶς, καὶ ἀδόλως φυλάσσεται τῇ τε τῶν παρόντων ἀγαθῶν ἀγάπῃ, καὶ τῇ τῶν μελλόντων χαλεπῶν πτοῖα, καὶ δειλία. Τὸ δὲ γειννιάζον αὐτοῖς δεινὸν τετ' ἔστιν, ὅτι εἴτισι συμβαίη δι' ἡντινῶν αἰτίαν ἀμαρτῆσαι, τέτοις εἰδόσι τὸ τῆς ἀρετῆς ἀπαραίτητον, καὶ τὸ πρὸς ἄμυναν ἐπίμονον ἔδε-μία οἶατ' ἐστὶ παραγενέσθαι ἐπισροφή, καὶ δόρθωσις, ἀλλ' ἐπισυμβαίνει ὅσα τοῖς ἀπονειομημένοις ἐπισυνάπτειν εἴωθεν ὅση δυνατὴ ἀπέχθεια, καὶ πικρία, καὶ δόλοι, καὶ ἐπιβλαί, παρὰ δὲ τοῖς ἐπιεικέσι, καὶ ἀποκλίνουσιν εἰς ἡπιότητα, καὶ συμπάθειαν, οἵτινες ἀπεχθῶς ποτε διατεθεῖεν, πάλιν ἐλπίδι τῆς πρὶν εὐνοίας ἐφελκόμενοι ἐκ ῥά-σε μετὰ μελοὶ τὴν πρότεραν αἰτῶσι φιλίαν, καὶ μὴν, ἀλλὰ καὶ πρῶτον, καὶ ἔπειτα τῶν πταισμάτων ῥᾶσα σφίσι γενέσθαι τὴν ἄρεσιν ἐλπίζοντες ὀλιγώρως ἔχουσι, καὶ μετ' εὐχερείας ἐξολιδαινῶσι, καὶ καταχεῶνται τῇ μαλακότητι τῇ φιλεντος, ἢ καὶ τῇ ἀρχοντος. Καὶν τέτῳ γὰρ ὁ αὐτὸς ἐστὶ λόγος, καὶ οἱ μὲν ὧμοι καὶ ἀπηνεῖς, καὶ δευ-σοπαῖον ἔχοντες τὴν ἀρετὴν τῷ τυραννικῷ πείθονται δόγματι τῷ φάσκοντι, ευγεί-τωσαν, μόνον φοβεῖσθαι, καὶ δεῖ νομίζεσθαι συνέχεσθαι τὸ ὑπήκοον. Καὶ διὰ τῆτο

πικροὶ γίνονται, καὶ βαρεῖς τιμωροί, καὶ τὰ μικρὰ τῶν ἁμαρτημάτων μεγάλας ποιναῖς κολάζουσι. Πρὸς δὲ καὶ ὑψιμαρτυροῦντες μεγάλως οἰοῦνται, ἐπειδὴν παραιτήσονται τὴν ἄμυναν, ἀδυναμίας τὸν ἀποκαλῶντες, καὶ ἀδυνειάς τεκμήριον, οἱ δὲ προσηνεῖς καὶ εὐμενῶς τὸς ἡμαρτηκότας ἀποδέχονται, καὶ ὅσῳ μείζω εἰς τὰ πταίσματα, τοσούτω χαίρουσι φιλανθρωπίας ὑπόθεσιν ἔχοντες, καὶ ἀφορμὴν συμπαθείας, καὶ εὐσεβεῖν οἰοῦνται τὴν Δεσποτικὴν φυλάσσοντες ἐντολήν, καὶ ταυτίσει τὴν ἐνέργειαν Χριστιανικὴν ἀποφαίνονται τιμὴν, καὶ τὴν Ἐυαγγελικὴν χεῖρσιν οἰοῦσι σημαίαν ἐγείρουσι προσκαλῶντες ὑπὸ αὐτὴν τὸς ὁπωσδήποτεν ἡνομήκοτας. Καὶ τέτων ἔτως ἔχόντων, ὡς εἴρηται, τῶν ἄριστα πολιτευομένων εἰσὶν οἱ καὶ ταύτῃ τῇ εὐσοιχίᾳ τὴν Ἀρετὴν ἐν μέσῳ τάττουσι, καὶ οἷον ἐπίμικτόν τινα, καὶ συγκερασμένην αὐτὴν παρασκευάζουσι, τῇ μὲν τὰς τιμωρίας, τῇ δὲ τὰς συγγνώμης διανεμῶντες, ὡς πείθουσι τῶν πραγμάτων, καὶ τῶν προσώπων αἱ χεῖραι. Καπεὶ δὲ τῶν μικτῶν ἡ γνώσις ἔπεται τῇ μετ' ἀκριβείας εἰδήσει τῶν μιγνυμένων μερῶν, πρῶτον ἐπισάμενοι καλῶς τῶν ἐναντίων τὰς ἀκρότητας, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν ὑπερβολῶν ἀπορρέουσας βλάβας, καὶ ὠφελείας, εἶτα τὰς μὲν ἀτελείας ἀπωθῶσι, τὰς δὲ τελειότητας σώζουσιν, καὶ τὸ κατ' ἀκριβείαν μέσον εὐρηκότες ἐν αὐτῷ μετὰ σεβρότητας ποιεῖσι τὴν ἰδέαν. Ἐν τέτῳ δὲ τῷ λόγῳ κακεῖνο σημειώτεον ὅτι πολλὰ διαλείμματα διεννόχασιν τῶν ἐν τοῖς φυσικοῖς μικτῶν τὰ ἐν τοῖς ἠθικοῖς. Ἐν γὰρ τοῖς φυσικοῖς αἱ κλάσεις ἢ πολὺ ἔχουσι πλάτος, ἀλλ' ἐν σενῶ σφίσι κεῖται τὰ ὅρια, ἐν δὲ τοῖς ἠθικοῖς ἔχ' ἔτι ἔχει, ἀλλ' ἐπὶ θάτερα δύναται τις ἐπιπλέον εἶναι, ὡς γὰρ καλεῖ τῶν πραγμάτων ἡ χεῖρα, ἢ ὅτι ἐν τοῖς φυσικοῖς αἱ τῶν κλάσεων ὑποστάσεις ἐν τοῖς ἀτόμοις εἰσὶν, ἐν δὲ τοῖς ἠθικοῖς τῶν Ἀρετῶν, ἐπειδὴ τὰς ἀτομικὰς διαφορὰς ἐκ ἴσμεν, ὡς ἐν εἶδει τὰς Ἀρετὰς ὑπολαμβάνομεν, ἔχει δὲ τὰ εἶδη μείζονα πλατύτητα τῶν ἀτόμων. Ἡ ὅτι αἱ μὲν Ἀρεταὶ τῆς προαιρέσεως ἡρτηται, αἱ δὲ ὑγαίαι τῆς φύσεως, καὶ καλῶς ἄρα ταῦτα παραβάλλεται, ἀλλ' ἢ τὴν ἴσιν ἔχει κατὰστασιν.

Περὶ Τόλμης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΑ΄.

Ἡ τόλμα γὰρ μὲν ἐστὶ μανίας, ἐξ ὅτε δὲ μεγάλῳ αἰτίῳ γίνεται κατορθωμάτων. Ὡς περὶ γὰρ τὸ λελογισμένον δεῖλός ἀπεργάζεται, ἔτι τὸ ἀλόγιστον θράσος ἐναποτίκτει, καὶ ὡς ἀληθῶς τοῖς πολλὰ σκεπτομένοις εἰς ὀλίγα συμβαίνει κινεῖσθαι. Καπεὶ δὲ μηδὲν ἐστὶν ἐγχείρημα ὃ μὴ χαλεπαῖς περιείργατο περιεάσσει, τὰ ἐν τῇ νῷ τιθέμενα ἀπὸ τῆς ἐγχειρήσεως ἐπίσχει τὸς εὖ φρονῶντας. Τοῖς δὲ τολμηροῖς ἢ

τύχη συναγωνίζεται, καὶ τὰς περιστάσεις πολλάκις ἀφαιρεῖται μᾶλλον, ἢ τὰς ἐγχειρήσεις. Καὶ διὰ τοῦτο μηδεὶς ἀνευ τόλμης ἐγένετο μεγαλεργός, ἀλλ' οἵτινες μεγάλα καταπεπράχασιν, ἔτοι τῇ τύχῃ μᾶλλον, ἢ τῇ φρονήσει, καὶ τῇ προνοίᾳ τε θαρρύνκασιν. Ἐπειδὴ δὲ εἰσὶν οἱ ὑπὸ τόλμης ἀλόγως μεγάλως ἐπταίνασι, καλῶς οἱ τέτων διατηρεῖται τὴν μὲν φρόνησιν, καὶ τὴν εὐβελίαν πρὸς τῆς ἐπιχειρήσεως παραγωγέλλασιν, ὅπως ὡς οἶόν τε δι' αὐτῆς τὰ μὲν συνοίσοντα προπαρασκευάσωσι, τὰ δὲ ἐμποδῶν ἐσόμενα ἐπὶ τὸ ῥᾶον μεταποιήσωσι, καὶ ἐξομαλίσωσιν, ἐν δὲ τῷ ἔργῳ τὰς πράσσοντας ταχεῖς εἶναι βέλονται, καὶ τολμηρὸς καὶ πρὸς τὰ ἔργα, ὡς ἔτως εἰπεῖν, ὅς οὐδερεκεστάτης εἶναι ποθεῖσι, τῆς ἐν τῇ πράξει τυφλὸς ἐβέλυσεν, καὶ πρὶν μὲν ἀρχεῖν διδάσκουσι μὴ μόνον τῶν ἐξ ἑκατέρου μέρους ἀντιπιδιπτόντων σοχάζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπιδειν, ἀρεξαμένους δὲ εἰς τὸ προχωρεῖν εὐτόλμως παροτρύνουσι τὰ τῷ λόγῳ φθεγγόμενοι: Βραδέως βελεύε, ταχέως δὲ τὰ δόξαντα ἐπιτελεῖ.

Περὶ Φιλανθρωπίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΒ.

Θεὸς δῶρόν ἐστι κάλλιστον ἡ φιλανθρωπία, καὶ ἐκτυπὸντι σαφεῖς ὑπάρχει, καὶ εἰκὼν τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ, δι' ἧς αὐτῷ μηδεὶς ἐστὶ φθόνος, ἀλλὰ πάντων γίνεται παροχὴς ἀγαθῶν, καὶ λοιπὸν χωρὶς φιλανθρωπίας οὐδὲ ἄνθρωπος εἰρηθεῖν δίκαιος ἂν εἴη τις, ἀλλὰ μᾶλλον θηρίον ἄγριον, ἄλογον, ἀχάλινον, εἰς πᾶν ὀλέθριον ἔτοιμον. Γονὴ τοίνυν ἀγάπης ἐστὶν ἡ φιλανθρωπία, ἡ γὰρ ἀγάπη κλίσσις ἐστὶν εἰς εὐποίαν, καθαπτεῖ ἡ δύσνοια, καὶ ἡ πικρία, καὶ τὸ μῖσος κακοποιεῖς ἀπεργάζεται. Ἔχει δὲ καὶ ἡ φιλανθρωπία τινὰ σφάλματα, οἷς ἀπὸ τῆς ἰδίας ἀξίας ἀπελαύνεται, καὶ καταφύεται. Ὡς ἐστὶ πρῶτον τὸ δίχα Δικαιοσύνης, οἷον ἡ πρὸς τὰς ἀβελτέρας, καὶ φαύλους παρὰ τὸ μέτρον συμπάθεια πολλῶν κακῶν αἰτία γιγνομένη. Ἡ γὰρ πρὸς τὰς λυμεῶνας εὐσπλαγχνία ἀσπλαγχνία ἐστὶν εὐ παθόντας κακὸς ἐξαπλίζουσα. Καὶ καλῶς ἀρ' ἔν οἶμαι ἀληθῆ φιλανθρωπίαν εἶναι τὴν πρὸς τὰς παλαμναίους ἀδυσώπητον τιμωρίαν, καὶ μὴ φιλανθρωπευσάμεναι πρὸς τὰς φαύλους, πρὸς ἀγαθὸς φιλάνθρωποι γιγνόμενα.

Περὶ Φιλανθρωπίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΓ'.

Φεῦ, ὅσαι συμφοραὶ τοῖς Ἀνθρώποις συμβαίνουσι τῶν Ἀρχόντων ἀκαίρως τῇ
 φιλανθρωπία χρωμένων, καὶ Γονέων ὡσαύτως τῶν ἀκαίρως, καὶ ἀμέτρως φιλανθρω-
 πων, καὶ Συμπαθῶν οἱ Παῖδες εἰς ἐξώλειαν ἀφηνιάζουσιν οἱ πολλοί. Καὶ δῆτα εἴτινος
 τὸ μέτρον ἄριστον ὡς μάλιστα τῆς φιλανθρωπίας ἐστὶν ἀξιολογώτατον. Τί δέ; ὅπως
 τὸ τῆς φιλανθρωπίας ὑπερβάλλον ὀλιγωρίας γίνεται πρόξενον, καί γε μάλιστα πα-
 ρὰ τοῖς ἀγνώμοσιν, οἵτινες τοῖς φιλανθρώποις ἀποχερῶνται ὡς ἀνδραπόδοις, καὶ ὡς
 εὐσυμπαθεῖντας ἐκ αἰδένται πικρῶς εἰς αὐτὸς ἐξαμαρτῆσαι, καὶ βλάψαι δὲ αὐτὸς
 ἢ ῥαθυμῶσιν ἐπ' ἐλπίδι φιλανθρωπίας, ταῦτες ὑπ' ἀφορίας τῆς ἔπειτα τιμωρίας.
 Καὶ διὰ τῆτο ὅσω μᾶλλον φιλανθρώπως εἶναι δεῖ πρὸς Ἄνδρας εὐχαρίστας, τοσούτω
 πρὸς τὰς ἀγνώμονας ἐδεῖ πέρα τῆ δέοντος φιλανθρωπεύεσθαι. Καὶ τοιούτῃ δὴ προ-
 τερείματος ὕψους τῆς φιλανθρωπίας, εἰσὶν ἅμως οἵτινες προτιμῶσι σκληρότητα,
 καὶ βαρύτητα, καὶ πικρίαν, καὶ μᾶλλον αἰετοῦ φοβερὸς εἶναι, ἢ ἀγαπᾶσθαι, καὶ πρὸς
 μὲν ἄμυναν ἐπίφοροί εἰσι, πρὸς δὲ συμπάθειαν ἀδυσώπητοι, καὶ οἱ μὲν τῆτο μετ'
 ἐπιμελείας ἐπιτιθεύονται, οἱ δὲ καὶ ἐκ φύσεως ἀφιλόφρονες εἰσι, καὶ ἀσυμπαθεῖς,
 καὶ τῷ Τίμωρος ὁπαδοί, κακὰ καὶ χαλεπὰ τοῖς ὁμογενέσι προξενέοντες, καὶ αὐτὸ τὸ
 ἔσχατον τῶν κακῶν, εἰ δυνατόν, τὸν φόνον ἀλλὰ τέτων νικηταί, καὶ θριαμβευταί εἰ-
 σὶν οἱ φιλόφρονες, καὶ Θεοὶ μιμηταί, καὶ ὡς ἀληθῶς τῷ Δεσπότῃ Χριστῷ μαθηταί.

Περὶ Εὐγενείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΔ'.

Καλὸν ἡ εὐγένεια, ἀλλὰ δίχα τῶν ἄλλων καλῶν κακὸν μέγιστον περιφέρειν ἀλα-
 ξονίαν, ἱταμότητα, καὶ θρασυότητα. Μετὰ δὲ τῶν ἄλλων καλῶν ὁ εὐγενὴς αἰδέσι-
 μός ἐστι, καὶ εὐπειθεὶς ἔχει πολλὰς, καὶ εἰς ἐνεργείας ἰχυρότερας. Ἐπειδὴ γὰρ οἱ
 πολλοὶ τοῖς φαινομένοις ἐκπλήττονται, περιφανὴς δὲ καὶ λίαν ἐστὶν ἡ εὐγένεια, παρ-
 πόλλων Προγόνων ἢ μόνον ὀνόματα, ἀλλὰ καὶ ἀξιώματα, καὶ τύχας, καὶ ἔργα περι-
 δεικνύουσα, οἱ δὲ μᾶλλον ἐμβαθύνοντες τοῖς πράγμασιν ἐλπίζουσι τῶν καλῶν κα-
 γαθῶν Γονέων ἀξίως γενέσθαι τὰς Παῖδας, καὶ ἔλκειν τῇ διαδοχῇ τὴν ἐκείνων μεγα-
 λόνοιαν, καὶ μαθητὰς γενέσθαι τῶν καλῶν ἀρεσμάτων, καὶ τῷ τρόπῳ μίμητὰς, καὶ
 διάπυρον ἐνυπάρχειν αὐταῖς τὴν πρὸς ἐκείνους ἁμίλλαν, καὶ δὴ παρ' αὐτῶν μηδὲν ἢ τ-

τω, ἢ παρ' ἐκείνων ἀρύεσθαι τιμὴν, καὶ ὠφέλειαν τὰς βιόντας. Καὶ διὰ τὸτο γεραί-
ρουσιν αὐτὰς καὶ μονὴν σέβονται, καὶ σφᾶς αὐτὰς παρέχουσιν εὐπειθεσέως συμικρᾶς
Ἀρετῆς μεγάλην ὑπόληψιν λαμβάνοντες, ἢ μείζονός τινος ἐν τοῖς μὴ τοιούτοις. Σὺ
δὲ πρόδωκε, εἰ βέβαια, καὶ ὡς ἡκιστα φθονῶσιν αὐτοῖς ἅπαντες, ἅτε δὴ τῆς εὐφημίας
αὐτῶν ἐκ Παίδων ἐπιδέντες, τῶν δὲ δυσγενῶν τῷ φθόνῳ ῥαδίως ἐξάπτονται τῷ ἀ-
συνήθει τιτρωσόμενοι, καὶ τῷ νεάζοντι ὡς παραδόξῳ λίαν ἀπιστούντες.

Περὶ Στάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΕ΄.

Τὰς εἰσαίσεις ὅτι δεῖ μάλιστα διευλαθεῖσθαι δῆλον, καὶ διὰ τὸτο τὰ εἰωθότα προη-
γεῖσθαι σημεῖα μάλιστα διαγινώσκειν ὀφείλουσιν οἱ τοῖς πράγμασιν ἐπιστατέντες, καὶ ὅσαι
τὴν παρ' αὐτῶν βλάβην δεδοίκασι. Σημεῖα δὲ ἄλλα τε πολλὰ, καὶ ταῦτα ὅτι μὴ τὰ
φαῦλα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀξιοπαίνετα τῶν πραττομένων διασύρουν οἱ πολλοὶ πα-
ρεξηγνύοντες αὐτὰ, καὶ συκοφανταίαις ἀμαυρῶντες, καὶ μῶμον ἀντὶ χαρίτων προσά-
πτοντες τοῖς κατορθωκόσιν, εἴτε ἀφ' ἐαυτῶν δυσαρεσύντες, εἴτε καὶ παροτρυνόμενοι.
Σημεῖον δὲ καὶ τὸτο ὅτι ῥαθύμως ἔχουσι πρὸς τὰ ἐπιταττόμενα περὶ αὐτῶν διαλε-
γόμενοι, ἀλλ' ἐκ ἀρχολέμενοι. Γενῶν δὲ τὰς εἰσαίσεις ἢ τῶν Ἀρχόντων φιλοπροσω-
πία, καὶ κλίσσις ἐπὶ θάτερον τῶν μερῶν, εἰ τύχοι ταῦτα διαφέρεισθαι, καὶ διαμιλλᾶ-
σθαι. Ἔτι δὲ ἡ πενία, καὶ ἡ ἔνδεια ἢ μετὰ φθόνου πρὸς τὰς εὐπορεύντας, τῷ γὰρ
ἐξάπτεται τὸ πρὸς τὰς Ἀρχοντας μῖσος, ἔτι δὲ νέαι, καὶ ἀσυνήθεις ἐπιβολαὶ τὰς
τῶν πολλῶν ψυχὰς ἀναφλέγουσι, καὶ ἐρεθίζουσιν ἐπὶ τὰς εἰσαίσεις. Πρὸς δὲ καὶ αἱ ду-
σπραγίαὶ αἱ ἐν πολέμοις ἰσχυραὶ εἰς τὸ κινῆσαι τὰς εἰσαίσεις, καὶ ταράξαι τὴν κοινὴν
τὴν ἡσυχίαν, καὶ ἡ τῶν ἐπιτηδείων δὲ, καὶ μάλιστα σίτου, καὶ κρέατος σπάνις ἐγείρει
τὸν ὄχλον εἰς ὀλιγωρίαν τῶν διοικητῶν, καὶ ὀργὰς ἀλόγους προξενεῖ. Προξενεῖ δὲ τὴν
αὐτὴν ταραχὴν καὶ πλήθος ἀγνώτων συρρέουσιν, καὶ μάλιστα τῶν ἀργῶν, ἢ καὶ τῶν
διαρπαζόντων τὸ κέρδος, καὶ τὰς ὠφελείας τῶν Πολιτῶν, καὶ τῶν αὐτοσχθόνων, ἔτι
δὲ καὶ ἡ τῶν ὀφειλομένων εἴτε συντάξεων, εἴτε δώρων ἀναβολή, καὶ σέρησις μάλιστα
πρὸς τὰς εἰσαίσεις ἐρεθίζει. Ταράσσει δὲ τὸ πολίτευμα, καὶ σφόδρα λυπεῖ, καὶ δια-
θεμαίνει πρὸς ἀνταρσίας ἢ τῶν ἀναγκαίων ἐξαγωγή, ἅτε ζημιῶσα τὸ κοινόν, καὶ
τοῖς μὲν ἄλλοτρίαις εὐπορίαν, ζημίαν δὲ τοῖς Πολίταις ἐπιφέρεισθαι. Καὶ πᾶς δὲ
σφετερισμός τε κοινῆς συμφέροντος, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν πολλῶν ἀφαιρέσις, καὶ πρὸς με-
ρικές τινας χορηγίας τῶν ὠφελιμάτων πολλῶν εἴωθε γίνεσθαι δυσαρεσκειῶν, καὶ δια-
στάσεων ἐπαίτιας. Παύει δὲ τὰς ταραχὰς, καὶ τὴν ἐπὶ τὰς εἰσαίσεις ὀργὴν πόλεμος

εἴτε ἐπιόν, εἴτ' ἔν' ἐπιφερόμενος, τὸ μὲν περιττὸν τῷ ὄχλῳ μέρος ἀπάγων, τὰς δὲ καταλιμπάνων ἀδαιεσέμενος, καὶ ἡ τῶν ἰχυροτέρων ἔτι, καὶ φιλοταγέων ἀπέλασις, ἢ καὶ ἡ ἀναίρεσις, ὅπηκα τῶτα ἡ χρεῖα πείθει, ὁ πολλὸν δέεται καλλωπισμῷ, ἵνα μὴ μείζονα τῷ θέοντος λάθῃ πταίαν ὁ ὄχλος. Τῶτα γὰρ ἀλειτουργώτατον ἂν εἴη, τῷ φόβῳ τάχος ἐπάγοντος τῇ τόλμῃ, καὶ τῇ σάσει. Παύει δὲ τὰς σάσεις καὶ ἡ τοῖς πολλοῖς εὐκαιρῶς ἐγκατασπειρομένη διάσασις, καὶ διχόνοια. Αὕτη γὰρ ἀλλήλοισι τὰς σασιώτας μιγνύουσα ἐκ ἑᾶ πρὸς τὸν βασιλέα διαφέρεισθαι. Ἔτι δὲ καὶ ἡ τῶν προσατέντων ἐπ' αὐτοῖς ἀπαλλοτριώσεις ἀπὸ τῶν πολλῶν καὶ ἐξοικείωσις μετὰ βασιώτητος πολλὰν ἐπαυσε τὰς σάσεις. Ἀδινὲς γὰρ τὸ πλῆθος, εἴγε μόνον ἔρημον ὁδηγῶ, καὶ προσασίας ἁμοῖρον εἴη. Ἐκεῖνο δ' ὡς μάλιστα πολλῆς ἀξίον ἐστὶ μελέτης, καὶ διασκέψεως, πότερον εἴη λυσιτελέσμενον εἰς τὸ παύσαι τὰς ταραχὰς, καὶ τὰς σάσεις, ἢ ἐξ' ἐναντίας κατ' αὐτῶν ὁρμῇ εἴτε διὰ κολάσεων τῶν αἰτεντῶν, εἴτε δι' ἀπονεύσεως τῶν αἰτεμένων, ἢ ἡ συγκατάθεσις, καὶ συγκατάνευσις; Ἀλλ' ἐκείνη μὲν αἰρετὸν, κρατύνει γὰρ τὰς ἐξουσίας, καὶ μάλιστα τὸ πλῆθος ἐπὶ χεῖρ, καὶ ἀνέλγει πάσης ὁρμῆς. Οὐ μὲν εὐχερὲς, ἀλλὰ χαλεπὸν, καὶ κινδύνῳ γέμον, ἐάν τις ἀποτυχία συμβαίῃ. Τῷ γὰρ ἐρεθισμῷ ἡγερωμένον τὸ πλῆθος εἰς πᾶν ἄτοπον ἀποδύεται, τῇ δὲ συγκατανεύσει αὐτὸ πάλιν αἰτῶ πλῆθος ἀπαιτήσεις ἐλήγῃσιν, ἀλλ' αὐξάνονται, καὶ πολλαπλασιάζονται, καὶ μετὰ μείζονος βαρύτητος, καὶ πικρίας γίνονται. Τῶν μὲν ἔν' προηγουμένων σημείων τὰς ἐσομένας μετ' ἑ πολὺ σάσεις προμηνυσάντων, εὐθέως καὶ ἀνδρείοτατα τῆς θεραπείας ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ἐν αὐταῖς ῥίξαις τὸ φυόμενον κακὸν κόπτεσθαι προσήκει, καὶ εἰ δυνατόν ταῖς ἀγαθαῖς ἐλπίσι τὰς δυσσεσομένης δυσωπητέον κατευνάζεσθαι αὐτὸς, καὶ εἰς ῥαθυμίαν μετακαλεῖσθαι, εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ κατ' ἀρχὰς ὥσπερ ἐν φαγεδαίναις σιδήρῳ χεῖρσαι προσήκει καὶ πυρὶ τῇ διατομῇ τῷ σεσηπότες μέλεις φυλάττοντας τὸ λοιπὸν ὑγιῆς. Ἐν δὲ τῇ ταιαύτῃ δυσχερείᾳ, καὶ χαλεπότητι τῶν πραγμάτων ἐμείνη μάλιστα πολλὰς τινος ἐστὶν ἄξιον σοχασμῷ ὁποῖοις τισι προσώποις χεῖρσαιτο καλῶς ὁ ἄρχων ἐπὶ τῇ παύσει τῷ θορύβῳ. Πολλὰν γὰρ οἱ τῇ θεραπείᾳ, καὶ τῇ ἀκέσει προσοριζόμενοι τῇ προδότην τὸ κακὸν ἐδιπλάσαντο, καὶ τὸ πάθος ἀνήκεσον ἐγένετο τῇ τέττων κοινωνίᾳ. Καὶ γὰρ τῇ συνελαίσει τῶν μὲν σασιωτῶν τὰς κινήσεις, καὶ τὰς αἰτήσεις εὐλόγως ἀπέδειξαν, καὶ σφᾶς μὲν ἀδικεῖσθαι, ἀδικεῖν δὲ τὸν κρατῆντα διωμολόγησαν, καὶ τῇ δηλώσει τῶν ἀπορρήτων τὰς μὲν βελὰς τῷ πέμψαντος ἀνέτρεψαν, συμβολῇ καιρῶν δὲ τῶν σασιαζόντων τὰς γνώμας ἐπερρώσαντο. Εἴθε δὲ καὶ τῶτα τὸ ἀμάετημα πολλὴν ἐπενέγκαι βλάβην, ὅτι ταῖς συνετωτέροις ὡς χρησιμωτέροις χρωμένῳ τῇ βασιλεῖ, ἐπειδὴ τὸ λελογισμένον ὀκνηρὲς ἀπεργάζεται, ὑπὸ τῆς δαίλιας αὐτῶν

μηδὲν ὄφελος αὐτὸν ἐγένετο, καὶ ἐπιτηδεύοντες δ' αὖ εἴησαν οἱ θαρράλεώτεροι εἰς τὰ παῦσαι τὰς ταραχάς. Εἵησαν ὅμως οἱ τοιοῦτοι πιστότατοι καὶ εὐνόητοι.

Περὶ Ἀθείας, καὶ Δεισιδαιμονίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΣ'.

Δύο τινὰ κακὰ μέγιστα, καὶ πάντως ὀλέθρια τοῖς Πολιτεύμασι ἐπίκειται, Ἀθεΐα, καὶ Δεισιδαιμονία, καὶ οἱ τέτων ὅπαδοι ἐπίσης βλάβησι τὰ κοινὰ, καὶ λαμδὸς εἰσι τῷ πολιτεύματι. Ἀντίκειται δὲ ἀλλήλοις ἀμφοτέρω, καὶ ἀμφοτέρω μάχεται τῇ εὐσεβείᾳ, καὶ ταύτην ἄρδην ἀνατρέπει, ἅτε δὴ μὴ ἑτέρα τέτων ἔσαν συνόριστον. Οὐτε γὰρ Ἀθεΐα συνακεῖν ἔχει, ἕτε Δεισιδαιμονία τὸ ὀρθὸν σέβας. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ Ἀθεΐα ἀναιρεῖ τὸ Θεῖον, ὅπερ ἀληθῶς ἐστίν, ἡ δὲ Δεισιδαιμονία τίθησιν αὐτὸ, ἔνθα ἔκ ἐστι, δῆλον, ὅτι ἐκατέρω ἐξίστα Ἀσέβεια ἐστὶ· διότι εὐσεβεῖν ἐκ ἔχομεν, εἰς ὅπερ ἐκ ἐστὶ, δι' ἐκατέρας δὲ ἡ τῷ Θεῷ ὑπαρξίς, ἀνατρέπεται, τῆς μὲν Ἀθείας, ἔνθα ὑπάρχει, ἀνεμμένης τὸ Θεῖον, τῆς δὲ δεισιδαιμονίας πρεσβεύσεως, καὶ ἀγιστεύσεως, ἔνθα ἀληθῶς ἔχ ὑπάρχει. Μάλιστα δὲ ἀμφοτέρων ἔσων ὀλεθρίων, ἡ δεισιδαιμονία πολλῆς εὐσεβείας ὑποδυομένη χῆμα, καὶ πρόσωπον πολλῶν χείρων ἐστὶ τῆς Ἀθείας· καὶ γὰρ ἡ Ἀθεΐα τὴν ὑπαρξιν ἀναιρεῖ τῷ Θεῷ, ἡ δὲ δεισιδαιμονία τῇ ἐστίᾳ πολλὰ ἄττα βλάβησι προστριβεῖ. Καὶ ἡ μὲν Ἀθεΐα ἄνοιᾳ ἐστὶ περὶ τὸ Θεῖον, καὶ διὰ τῆτο ἐκ ῥάσε διελέγχεται, κατὰ τὸ „Εἶπεν Ἀφρων ἐν καρδίᾳ αὐτῆ, ἔκ ἐστι Θεὸς”· ἡ δὲ ἐβελόθησκεια τερατολογέουσα περὶ τὸ Θεῖον, καὶ ψευδεῖς ὑπολήψεις ἐγκατασπείρουσα, καὶ ἐμφυτεύουσα τοῖς ἀφελεσέροις ἄνω, καὶ κάτω φέρεи, ἕς ἄγει, καὶ εἰς κρημνὸς ὠθεῖ, καὶ τῇ τῷ Θεῷ καταχρήσει εἰς ἅπαντας ἀποχρεῖται, καὶ δυσκόλως ἐλέγχεται πολλὰς ἔχουσα Προσάτας, καὶ συνηγῶρες, καὶ ἀνευλάβειαν ἐγκαλῶσα, καὶ ὀλεθρον ἐπάγουσα τοῖς ἐλέγχουσι. Βλάπτει γὰρ ἡ μὲν Ἀθεΐα ἐν τοῖς πολιτεύμασι τῷ Θεῷ τὸν φόβον ἄρδην ἀναιρῶσα, ἡ δὲ δεισιδαιμονία ἐκ ἥττον λυμαίνεται τὸ κοινὸν ὑπερβολὴν τῷ δέος ἀντείστασθαι. Καὶ συνελόντι φάναι ἀθείας μὲν αὗται εἰσι λύμαι. Πρῶτον τὸν Ἄνθρωπον κατασπᾷ τῷ Θεῷ, καὶ τῆς ἄνω μετεωρίας, καὶ γήϊνον αὐτὸν ἀπαργάζεται, φιλήδονόν τε, καὶ χαμερπῆ. Δεύτερον ἀναιρεῖ τὴν Προνοίαν, καὶ δυσέλπιδος ἀπεργάζεται τὰς θνητὰς, ἀπαρηγορήτους τε, καὶ ἀπονειομημένους ἐν συμφοραῖς. Τρίτον ὅτι τὴν περὶ τὸ Θεῖον γνῶσιν, καὶ ἔρευναν πολλῶν καλῶν ἔσαν πρόξενον ἀπελαύνει τῷ πολιτεύματι. Τέταρτον ὅτι τὰς Παλαμναίους, καὶ ἀλιτρίους ἀνερεθίζει, καὶ παροξύνει κατὰ τῶν χερσῶν, καὶ ἐπιεικῶν, καὶ ἔνθα μὴ ὁ φόβος τῶν Ἐξουσιασῶν ὑπάρχει, πολλῆς κακουργίας, καὶ μιαιρίας γίνεται παρὰίτιος. Πέμπτον

μιμήτην Θεὸν ὄντα τὸν Ἄνθρωπον, θνητῶν ἀγέλαις ἐγκατατάττει, καὶ μηδὲν ἐκείνων διαφέρειν ἀπεργάζεται. Ἐκτον, ὅτι μάχεται τῇ Ἀθανασίᾳ, καὶ κωλύει ὅτι ἂν ἄξιον εἰσπράσσεσθαι ὑπὲρ Ἀθανασίας, ὀκνηρὸς τε, καὶ ῥαθύμως ἀπεργάζεται τὰς ἐνεκα τῆς Ἀθανασίας φιλοπονῶντας, καὶ δαλεύοντας αὐτῇ, καὶ ἄλλων ἐκ τούτου, ὅποσων Ἀγαθῶν ερεῖ τὸ Γένος ἡμῶν. Πρὸς δὲ, φιλοψύχως ποιεῖ πάντας, καὶ ἀγενεῖς, καὶ ψοφοδεεῖς, καὶ ἀμελεῖς. Ἐτι δὲ λύει τὴν τῶν Ἀνθρώπων κοινωνίαν ἕνα τῶν ἔχοντων σὺνδεσμον τὸ περὶ Θεὸν ἐν σέβας. Ὑπὸ δὲ τῆς δεισιδαιμονίας ἐξ ἐναντίας πάμπολλα τοῖς Ἀνθρώποις κατορχειται κακά. Πρῶτον, ὅτι εἰς τὸ Θεῖον βλασφημεῖ πολύμορφον αὐτὸν, καὶ ποικίλλαν ἀπεργαζομένην, καὶ δελικὸν ἐξ ἀνάγκης περιτρεφόμενον ἄνω, καὶ κάτω, ἄχολόν τε, καὶ πολυτάραχον, καὶ συμπαρόντα τῇ μιαιφίᾳ τινῶν ὀλίγων τυράννων τῆς ἡμετέρας συνειδήσεως, καὶ δὴ καὶ γυναικῶν τινῶν, καὶ μάγων, καὶ μαγγανισῶν. τῇ βδελυρίᾳ συνυπηρετῶντα. Δεύτερον, ὅτι θορυβεῖ τὸν ἄχλον, καὶ περισπᾷ μυρίοις ἀτοπήμασι, καὶ ἄνω φέρεי, καὶ κάτω, καὶ περιτρεφεί. Τρίτον, ὅτι διαφέρει τῆς εὐσεβείας ὅσα καὶ Πίθηκος Ἀνθρώπων, καὶ ἀδρανέσι, καὶ γελοίοις τεράτολογήμασι, καὶ μαγγανείαις, ἀλλ' ἐχὶ τῇ ἀληθείᾳ ἐπερείδεται. Τέτοις ἄρα τοῖς δυσὶν ἐναντίοις πολιτρεχόμενον τὸ ἀνθρώπινον, καὶ κυμαινόμενον, εἰ μόνῃ τῇ εὐσεβείᾳ, καὶ τῇ ὀρθοδοξίᾳ προσδεῖται, ἡσυχίαν ἄγει, καὶ εὐτυχεῖ, ὁποτέρῳ δὲ τῶν ἐναντίων προσκρέσῃ, βλάπτεται τὰ μέγιστα. Ὁράτω δὲ, καὶ προσεχέτω πᾶς τις εὐσεβὴς, μὴ εἰς ἀνευλάβειαν ἀπονεύσῃ παντελῇ, σκίψῃ φόβῳ δεισιδαιμονίας, καὶ τῶν αἰδῶς ἀξίων, ὥς μὴ δεισιδαιμονῶν ὀλιγωρήσῃ, καθάπερ οἱ νῦν Εὐαγγελικοὶ λεγόμενοι δεισιδαιμονίαν εὐλαβέμενοι, καὶ μὴ ὅλως δεισιδαιμονεῖν ὑποκρινόμενοι, σχεδὸν ἅπασαν ἀνείλον εὐσεβείας ὑπόθεσιν, νέαν τινὰ ταύτην μεθοδευσάμενοι τὴν ἀπάτην πρὸς τὰς εὐήθειας. Δῆθεν τοσούτοις δαλεάσμασιν ὁ πονηρὸς καταπολεμεῖ τὴν ὀρθοδοξίαν.

Περὶ τῆς Πτοίας, καὶ τῆς Ταραχῆς τῶν Ἰαχυρῶν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΝΖ'.

Ὅσον τις αἰδεύεται τοῖς Ἀξιώμασι, καὶ τῇ περισίᾳ, τοσούτον οἱ μερίμνης, καὶ ὑποψίας, καὶ δέος ἐπανθεῖ. Καὶ γὰρ ὁ μηδὲν ἔχων μηδενὸς δέδοικε τὴν ἀποβολήν, καὶ τῇ μὲν τῶν ὀλίγων τινῶν κτήσῃ μικρά τις ἔπεται πτοία, τὰ δὲ πλήθος, καὶ τὸ μέγεθος τῶν ὑπαρχόντων μεγάλην ἔλκει φροντίδα, καὶ πολὺν φόβον, καὶ διὰ τούτου τῶν βασιλέων πολὺς ἐστὶν ὁ τῆς ψυχῆς θόρυβος ὑπὸ δέος, ὑποψίας, λύπης, καὶ ποικίλων παθῶν ἀναφυόμενος, καὶ ζήλωτος αὐτοῖς ὑπάρχει ὁ τῶν ἰδιωτῶν, καὶ αὐτῶν

ἢ τῶν βαναύσων, καὶ χειρονάκτων βίος, καὶ ἀπὸ ταυτησὶ τῆς κατὰ τὴν ψυχὴν τα-
ραχῆς προΐασιν ἢ σμικρολογίαις, καὶ ἀθύρμασι, καὶ παιδαίς, καὶ ἀπρεπέσιν ἀχολή-
μασι προσοχήτινων βασιλέων, τὴν τῆς ψυχῆς ταραχὴν κατευναζόντων, οἷον ὁ
Νέρωνος καθαρισμός, ἢ Δομετιανῆ τῶν μῶν τόξευσις, ἢ Κομμόδε μονομαχία, ἢ
Καρακάλλου ἡνιοχεία, ἢ Ὀνωρίου ἀνιθοτροφία. Οἱ δὲ μεγαλενέστεροι ὁ μὲν οἰκοδο-
μαίς, ὁ δὲ διατάξεσιν εἴτε στρατιωτῶν, εἴτε πολιτῶν, οἱ δὲ τοῖς μηχανικαῖς προ-
σεῖχον, ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀναψυχόντινα, καὶ ἀνεσιν εὐρισκόμενοι. Οἱ δὲ καὶ μικρῶ
τινι κωλύματι ἀπηυδῆκασιν, καὶ εἰς ἰδιωτικὴν διαγωγὴν ἐξετράπησαν, ὡς ὁ Διοκλη-
τιανός, καὶ Κάρολος ὁπέμπτος ὁ Αὐτοκράτωρ.

Περὶ τῆς ἐν ταῖς διοικήσεσι Διενέξεως.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ν Η'.

Ἡ τῆς Διοικήσεως ἀνωμαλία ὅτε μὲν εἰς τὸ αὐστηρὸν, καὶ ὠμὸν, ὅτε δὲ εἰς τὸ
χαῦνον, καὶ ὑφειμένον ἀποκλίνουσα, καὶ μὴ τὸν αὐτὸν σώζουσα ῥυθμὸν εἰς τὸ εὐνατα-
φρόνητον κατάγει τὸν Ἀρχόντα, πολλάκις δὲ καὶ εἰς ὀλεθρον ἄγει. Καὶ ὁ καὶ Ἀπολλ-
ωνίος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Οὐεσπεσιανῆ, τί τῷ Νέρῳ παρεσκεύασε τὴν ἐξώλειαν, ἀ-
θῶς ἔφη, ὅτι καλῶς ἐκιδάριζεν, ἐν δὲ τῷ Ἀρχεῖν ὅτε μὲν ἔτενεν, ὅτε δὲ ἤφει
τὰς χορδὰς πέρα τῆ δέοντος. Καὶ γὰρ, ὡς εἴρηται Τακίῳ, τῶν Ἀρχόντων αἱ
ἀρέξεις εἰς ὑπερβολὴν ἐλαύνουσι, καὶ πολλὴν ἔχουσιν ἐναντιότητα. Κάκεινο δὲ τὰς τῶν
Ἀρχόντων ψυχὰς ἄγχει, καὶ πνίγει, ὅτι μετὰ πολλῶν, καὶ διαφορῶν, ἔδω ὅτε δὲ
καὶ ἐναντίων αὐταῖς ἡ δίαιτα, καὶ ἡ διαγωγὴ τυγχάνει οἰκοῖτε, καὶ ἔξω. Καὶ τῆς μὲν
κατ' οἶκον πλοκῆς ἔτε εὐμαρῶς ἀπαλλαγῆναι δύνανται, ἔτε μὴν ὡς ἡ χρεῖα καλεῖ
κατέχειν αὐτὰς, ἐπειδὴν ἅπαξ τὸν χαλινὸν ἀποπτύσωσι, καὶ ἀπερυθριάσωσι. Φο-
βεροὶ γὰρ εἰσιν ὡς τὰ ἐνδομυχῆντα πάντα εἰδότες, καὶ ἐπιβουλὰς τεκτῆνασαι ποι-
κίλας ἰσχύοντες, οἱ δὲ ἔξωθεν παρόντες καὶ ὀχληροὶ πολλῶ πλείους εἰσιν οἱ μὲν ἐκ-
κλησιαστικοί, οἱ δὲ κοσμικοί. Καὶ τῶν μὲν ἐκκλησιαστικῶν ἄλλο τὸ ἱερατεῖον, καὶ
ἄλλος ὁ κλῆρος, καὶ ἀμφοτέρων οἱ βαθμοὶ διαφοροί, καὶ πολυχεδῆς ἡ ἐνόχλησις. Ὁ-
σαύτως δὲ καὶ τῶν κοσμικῶν οἱ μὲν πρῶτοι, καὶ συνεξουσιασταί, οἱ δὲ μέσθην εἰληχό-
τες τάξιν, οἱ δὲ ἀγοραῖοι, καὶ χυδαῖοι ἐξ ὧν ὁ Δῆμος συντίθεται ἐν τοῖς πολιτεύ-
μασιν. Ἐν δ' αὖ τοῖς στρατεύμασιν οἱ μὲν στρατηγόντες εἰσιν, οἱ δὲ ὑπάλληλοι,
οἱ δὲ στρατιῶται, καὶ τέτων ἕκαστοι ἰδίαν τινα ζήτησιν διαίκῃσιν, ἐξ ὧν αἱ δυσχέρειαι,
καὶ τὰ παραποδίσματα, ποικίλα, καὶ παμπληθῆ συμβαίνει τοῖς Ἀρχεῖσιν. Ἐνθεν τοι
καὶ τοῖς πράγμασιν ἐπισατέντες πολυειδῶς ὀφείλουσι ῥυθμίζειν τὴν διαίκῃσιν τοῖς τε

προσώποις, ἔς τοις χρόνοις ἢ μεῖον, ἢ τοῖς πράγμασι προσαρμόζοντες αὐτήν, ἔς κατὰ πάντα προσφόρως, ἔς ἐπιτηδείως ρυθμίζοντες, ἔς εὐθετῆντες τὴν κυβέρνησιν, ἔς μέχρι τῶν ἐλαχίστων μηδενὸς ὀλιγωρέντες.

Περὶ Διαφορᾶς ἔργου, καὶ λόγου.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΝΘ΄.

Ὡς περὶ τὴν μὲν ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἀνάσσει δύναται τις ἰδεῖν, καὶ μὴν ἔς δεῖξαι τοῖς εἰδόντι, ἢ μὴν ἰσχύει ταύτην ἀνύσαι, ἔς κατὰ τὸ ἀνάντες ἀναρρίχισάμενος καταλαβεῖν αὐτήν. Τῆτο γὰρ ἐκ ὀφθαλμοῖς περαίνεται, ἀλλὰ πᾶσιν ἰχυροτάταις ἐνεργεῖται, ἔς δεῖται χειρῶν, εἶπε δέησει, ἔτως ἐκ ῥάσθ τὸς μὲν ἄλλως νεθετῶμεν, ἔς τὰ μὲν σφάλματα διορθῶμεν, τὰ δὲ ἐν ταῖς πράξεσιν αἰρετὰ, ἔς ἀνύσιμα μονονὲ δακτύλῳ δεικνύομεν, αὐτοὶ δ' ὅμως τὰ πολλὰ, ὀπηνίκα, ἡμῖν ἐπέλθῃ καιρὸς ἐργολαβείας, ἀπαυδῶμεν, ἢ ἢ τὴν ἰδίαν ἀδένειαν ὁμολογῶμεν, ἢ ἔς ἀμαρτάνομεν, ἐν αἷς ἄλλοις τισὶ σφάλῃσιν ὠνεῖδισαμεν, ἔς μετὰ βαρύτητος ἐπετιμήσαμεν, ἔτω τῷ διδάσκειν διενήνοχε τὸ πράττειν, καὶ καθάπερ εἰσὶν οἱ ἔργων ἀκριδῶς ἐμπειροὶ μεγάλ' ἅττα κατορθῶντες εὐτυχῶς τὸν τρόπον ἐκ ἔχουσι παραδόναι, ἔτω πολλοί τινες ἰχυροὶ τῷ λέγειν τυγχάναντες πάντως ἀμνηχανῶσι πρὸς ἐργασίαν, ἔς πρᾶξι τῶν δεόντων.

Περὶ Χαιρεκάκων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ξ΄.

Τῶν χαιρεκάκων ἄλλ' ἅττα πολλὰ λέγεται βέβηλα, ἔς σαθρὰ ἰδιώματα, ἔς τῷ το γὰρ ἐν τοῖς πρώτοις ἀνεπιεικὲς, ἔς ἀνόσιον ὅτι μικρὸν τινος σφάλματος ἀφορμὴν λαβόντες πολλὰ ἅττα καλὰ πανέργως ἀμαυρῶσι, τὸ δὲ εἶτ' ὑπ' ἀγνοίας, εἶτε ὑπ' ἀμνημοσύνης, εἶτ' ἐν ὑπ' ἄλλης τινὸς αἰτίας ἀμαρτηθὲν διασύρῃσι, ἔς εἰς ὑπερβάλλον αἰετῶσι μέγεθος. Καὶ ὥσπερ τὸ πῦρ εὐκαταφλέκτῳ τινὶ προσιὸν ὕλην πᾶσαν ἐπινέμεται, ἔς ἀπὸ σμικρῆ σπινθήρος εἰς μέγαν ἐξάπτεται πυρσόν, ἔτως οἱ χαιρεκάκοι τὰς οἰασθηποτῶν ἀτοπίας, ἔς παραδρομὰς ὡς θανασίμους τινὰς ἀμαρτίας ἐλέγχουσι, θρυλλῶσι, καταδοῶσι τῶν ἐπταικότων, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἀξιεπανετώτατα κατανέμονται βορώτατα, ἔς ἢ μόνον εἰς τέφραν μεταποιῶσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τέφραν αὐτὴν σκεδανύουσι. Καὶ διὰ τῆτο πᾶς τις ἐχέφρων εὐλαβεῖτω τὰς ἀ-

φορμαὶς τῆς κακολογίας ἔ μόνον ἔχ ἁμαρτάνων, ἀλλὰ καὶ πάσης ἁμαρτίας ἔποψιν ἀποδιδράσκων, εὖ εἰδώς, ὅτι ὥσπερ οἱ Κόρακες ἐπὶ τοῖς πτώμασι καθίπτανται, καὶ καταβιβρώσκουσιν αὐτὰ, ἔτω τοῖς σφάλμασιν οἱ χαιρέκακοι ἐφρίζονσι, καὶ κατέδουσι τὰς ἡμαρτηκότας, ἔ γένους, ἔ τιμῆς, ἔ ζωῆς φειδόμενοι, καὶ λοιμὴν μηδὲν ἤττον οἱ λυμαιῶνες τὰς ὑπερέχοντας μισῶσι, καὶ εἰς αὐτὰ εἰσδύμενοι τὰ ταμεία, ἐκείθεν ὅ,τι ἂν ἐπὶ μῶμον ἀρύνονται, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς νυξὶν ὀξυδερεεῖς γενόμενοι εἰς φῶς ἄγρουσι τὰ ἐν σκότῳ γεγεννημένα, καὶ τὰ πολλὰ δὲ διαπλάττουσιν ἀπὸ μικρῆς ὑπανοίας ὀρεγόμενοι. Εἰσὶ δὲ οἱ τοῖστοι φθόνος γοναί, θρέμματα κακοδαίμονος, ἀποκαθάρματα Πόλεων, βλάβες, ἀλιτήριοι, συκοφάνται, ὀξεῖς τὰς ῥίνας, βάσκανοι τὰς ὀφθαλμοὺς, βέβηλοι τὰς γλώσσας, ἀντλῖαι μεσαὶ δυσώδους ἰλύος, καὶ τῶν Αὐγείης ἵπποσάσιων μιαιφόνες, σῦες ἐν βορβόρῳ καλυνόμενοι, Ἐρινύες, ἃς Ἄδης ἐξήμεσεν, ὧν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἐπιτρέψαι τὸ Θεῖον, ἃ τοῖς κοινοῖς ἐπαρῶνται, δὴθεν Ἀρχόντων μεταβολὰς, ἐπισκήψεις λοιμῆς, πολέμους καταρχὰς, καταδρομαὶς, ἀσιτίας, καὶ πάνθ' ὅσα χαλεπὰ, καὶ ἀποτροπαια, τέτων ἐνός τινος μόνον ὠφελήματος μετέχουσιν οἱ νενεχθεῖς, προσέχοντες μὴ τινα λαβὴν γλωσσαλγίας παράχωσιν.

Ποταπὸς τις ὀφείλει εἶναι ὁ Πολιτευόμενος.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ε Α'.

"Ὅς τις ἂν ἐν τοῖς Πολιτεύμασιν Ἀρεῖος εἶναι βέλεται, πολλὰ δεῖται κόσμος, καὶ μεγάλης Ἀρετῆς, ὥστε μὴ μόνον τοῖς συμπολιτευομένοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀμαχόθεν ἀφικνεμένοις εἴτε περιηγηταῖς, εἴτε πρέσβεσι προσδιαλεγόμενος, ἀγαθὴν περὶ ἑαυτῆς ὑπόληψιν καταλιπεῖν, καὶ διὰ πολλῆς εὐκλείας γενέσθαι περιβλεπτον· καὶ ὡς ἀληθῶς ὀφείλει Ἐπισήμαις τε ἐνδιατρεῖσθαι, καὶ τῶν ἐν αὐταῖς θεωρημάτων εἰδήμονα γενέσθαι, μάλιστα δὲ προσήκει ἐντετράφθαι τοῖς ἀπανταχῆ ἰσορρομένοις, τοῖς δὲ πατρίοις ἐξαιρέτως. Καὶ εὐδοκίμεσιν ἄρ' ἂν ἐν τέτοις οἱ πολυμαθέστατοι, καὶ διὰ τὸτο σπεδὴν οἱ τοῖστοι κατατενέτωσαν, ὅπως ἐκ ἁμοιροῦ δόξωσι τῶν προσηκόντων παιδεύματων, δόξωσι δὲ, εἰ τελέχισον ἔχοιεν ἀπορῆσαι περὶ τῶν προτιθεμένων ζητημάτων. Τὸ μὲν γὰρ εὐκρινῆσαι τὰ αἰτέματα, καὶ διατηῆσαι ταῦτα Ἀνδρῶν ἐς λίαν ἐπισημόνων, τὸ δὲ ἀπορῆσαι, καὶ ἀμφισβητῆσαι προσηκόντως ἐκ ἀποκρίνει τὰς δυναμένους, ἀλλ' ἐν τῷ θιάσῳ καταλέγει τῶν φιλομαθῶν. Καὶ περὶ τῶν μὲν ἁμαθῶν ὀλιγορρομεν, καὶ τὰς ὀμιλίας αὐτῶν ἀποσρεφόμεθα, τῶν δὲ σπεδαίων τῇ ἐντυχίᾳ χαίρομεν, καὶ ἡδέως αὐτοῖς ὀμιλοῦμεν, πρὸς δὲ καὶ εὐφημοῦμεν, καὶ ἐξυμνοῦμεν,

καὶ τὰς ἀρεῖς πολυτευομένης μαθημάτων ἐκ ἀθεάτου εἶναι, ὅτε πραγμάτων ἀπηνάτους, ἀλλ' οἷος τε ἐν ταῖς διαλέξεσι λόγῳ γενέσθαι κοινῶς.

Περὶ τῆς ἐν τοῖς μαθήμασιν Ἀκριβείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒ'.

Εἰ καὶ πᾶσαν ὀφείλει μετελθεῖν Ἐπισήμην, ὅς τις ἐφοίτο τῆς προσηκούσης Ἀνθρώπῳ τελειότητος. Τὸ γὰρ εἶδέναι ἢ ὁρεῖσθαι ἐκ ἑνὸς τινος ἀντικειμένου τῇ γνώσει κενύεται, ἀλλὰ τῶν ὄντων ἀπάντων, καὶ κατὰ πᾶν πάθος εἴτε φυσικόν, εἴτε μαθηματικόν, καὶ εἴτε μένον ἐν τῇ θεωρίᾳ, εἴτε προϊὼν εἰς πράξιν τῇ Ἐπισήμῃ πληροῦται, καὶ μὴδὲ ταύτῃ κορέννεται τῇ κατὰ πλάτος, ἀλλ' εἰς βάθος ἀχανὲς βαπτίζομένη μὴδέποτε τὴν πέρας ἀπτεται ὡς ὄντος ἀκνωτὴ τῇ θησαυρῷ τῆς Σοφίας· ἀλλ' ὁμῶς ἐπεὶ πᾶσαν Ἐπισήμην ἐξακριβῶσαι πάντως ἐστὶν ἀμήχανον, περὶ γὰρ τῶν ἐν ταῖς μὲν ἄλλαις κεκτῆσθαι ἅτε πολὺν κόσμον περιβαλλέσας τὰς ἔχοντας, μὴ δέ τινι τῶν ὅλων κατατείνειν σπεδὴν, καὶ προχεῖν ἀδιασπάστως τὸν νῦν, ὥς καθ' ὑπεροχὴν αὐτὴν εἶδέναι, καὶ λαβεῖν τὴν κατ' ἐκείνην ἔξιν ἀναμφισβήτητον, καὶ ἀναπόπλυτον μὴδὲν τῶν εἰδόντων ὑπεύκοντα. Καὶ ὡς περ παντοδαπῆς γεύεται τις ἀναγνώσεως τῶν μετὰ χεῖρας βιβλίων, μὴδὲ μίᾳς ἀθέκτος ἀνεχώμενος εἶναι εἴτε εἰς κόμπη δύναμιν, εἴτε εἰς κάλλος περιβολὴν, ἐν δέ τινι προσλιπαρεῖ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ διὰ μνήμης ἔχει, καὶ ταῖς φράσεσιν ἐθίζεται, καὶ τῇ συνήκῃ, ἵνα κατὰ τὸν αὐτὸν Συγγραφέα καὶ λέγειν ἔχη, καὶ γράφειν, ὅτω καὶ πάσαις Ἐπισήμαις ὁμιλεῖτω, καὶ ταῖς Μύσαις ὡς ἔπος εἰπεῖν, συγχορευέτω πάσαις, μίαν δὲ διὰ παντός ἐχέτω σύνναον, συνόροφόν τε, καὶ σύννευον, πνέων αὐτὴν, καὶ συζῶν αὐτῇ, καὶ ὅπως ἢν ἂν ἐπαγγέλλοιτο, ἀρεῖς διηκριβωκῶς ἢ, γινώσκῃ, μὴδὲ πόνε φειδέσθω, μὴδὲ δαπάνῃς, καὶ δὲν, εἰς ἀλλοδαπὴν ἐκδημῆσαι, καὶ συνδιατρίβειν τοῖς κατ' ἐκείνην Ἀρίστοις, καὶ μαθεῖν τὰς γνώμας, τὰς ἐννοίας, τὰς τρόπους, τὰς μεθόδους, τὰς ἐνστάσεις, τὰς ἀμφισβητήσεις, καὶ τὰς λύσεις αὐτῶν. Καὶ ταύτῃ τῇ ἐρευνῇ, καὶ τῇ σπεδῇ μὴδὲν δυχεραίνων ὅτε θεωρεῖται, ὅτε αἵρεσιν ἀλλοτρίαν προσβύοντα· τὰς γὰρ φιλομαθεῖς προσήκει ἀπὸ πάντων θηρεύσασθαι τὰ δοκῶντα λυσitelῇ, καὶ ὄνησιμα πρὸς τὸ τέλειον ἐφικέσθαι τῷ σκοπῷ. Καὶ δὴ καὶ οἱ τὰς ἐλευθερίας ἐπαγγελλόμενοι τέχναις, τῷ ἔρωτι τῆς ἐν τῷ ἐπιτηδεύματι βελτιώσεως, καὶ πελάγῃ διαπερῶσι μακρὰ, καὶ τὰς ἀποτάτω περιθέουσι χώρας τὸ τελευτώτερον ἀπανταχόθεν ἐραυίζόμενοι. Εἰ γὰρ ἐμπορίας χάριν ἐκ ἀνωφελὲς δοκεῖ ἢ τοιαύτη πείρα, καὶ ὁ τοσούτος κίνδυνος, πόσω μᾶλλον λυσitelῆς ἐστὶν ἀφειδὰ σπεδῆς ἐν πράγματι παμπόλλων τιμωτέσθω καὶ.

μάτων. Καὶ διὰ τῆτο τοῖς ταυτοῖ μετῴσι τὸν τρόπον τῆς ἐξακριβώσεως ἡ Βασι-
λεὺς ἐκ ὁκνησαν μεγάλας παραχρῆν χορηγίας αὐτὲς προσεταιριζόμενοι, ἡ μέρος τι
τῆς φήμης αὐτῶν ἐξοικειούμενοι.

Περὶ Ὑπομνήσεως,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΓ'.

Ὅσων ἄν τις εὖνοϊαν ἐν τῷ πολιτεύματι χοίη, τοσαύτην ἐν αὐτῷ δύναμιν ἔξει,
ἡ ἰχύν. Εἰ γὰρ τὸ δένος ἐκάστῃ τοῖς πραττομένοις ἐστὶ σύμμετρον, αἱ δὲ ἐνέργειαι
ἐν ὑποκειμένοις ὑπάρχονσι καλῶς διακειμένοις τῆς εὖνοϊας μηδεμίᾳ ποτὲ φανήσεται
διάθεσις μᾶλλον εὐεπιδέκτες ποιῶσα τὰς ἐνεργείας, ἡ διὰ τῆτο τὰς εὖνοϊας παν-
τὶ τρόπῳ θηρεῖσθαι δεῖ, παρ' οἷς ἐνεργεῖν, ἡ κατορθῶσαι τι βελοῖμεθα, πολλοῖς
δὲ τρόποις τῆς ἀγάπης ποριζομένης, εἰς ἐστὶ ἡ τὸ εἰς μνήμην ἄγειν τὰ δεόντα. Ἐ-
πειδὴ γὰρ ἀχολωμένοις ἡμῖν διὰ λήθην ἀναγκαῖε τινὸς ἡ παραδρομὴ συχνάκις ἐπι-
συμβαίνει, ἡ πολλὰ ἄττα δυνατὰ, ἡ ὀνήσιμα παραλείπεται, ὅτι ἐν καιρῷ πρέ-
ποντι τὴν μνήμην διέφυγον, ὅς, τις ἂν ἡμῖν εὐκαίρως τῇ μνήμῃ παραδώσαι τὸ συμ-
φέρον, μεγάλας αὐτῷ χάριτας ὀφείλομεν, ἡ εὖνοϊαν ὁμολογῶμεν, ἡ τὴν οἰκειό-
τητα περιποιούμεθα, ἡ γεραίρομεν. Χαριζέσθω δὲ τῇ μνήμητις τῶν μὲν μνημόνων
ἀμυδράντινα παρέχων αὐτοῖς εἰδήσιν, τῶν δὲ νωθεστέρων πυκνότερον αὐτὲς παρο-
τρύνων, ἡ τῶν δεόντων ἀνανεῶν τὰς μνήμας, ἡ ταύτας διόλε τὰς προσώποις εὐ-
φυῶς προσαρμόζων. Ὡσπερ γὰρ τὰς θύρας ἡ τὸν αὐτὸν αἰεὶ κόπτομεν τρόπον,
ἔτω ἡ τὰς ὑποθήκας ἐλ' ὁμοίως προτιθέμεθα πᾶσιν, ἀλλὰ μετ' εὐαρμοσίας, ἡ τὸ
ἐλ' δὲ προστυγχάναντες, ἐς τ' ἂν εὐρέσωμεν τὸ ναί, ταῖς ὑπομνήσεσι προσμενε-
μεν, ἡ μάλισ' ἐπειδὴν ἡμῖν εὖνοϊά τε, ἡ ὠφέλειά τις προξενεῖται.

Περὶ Ὑπελότητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΔ'.

Τὸ μὲν τὲς ἰδίας λογισμὸς κρύψαι, ἡ λαθεῖν τὲς φιλοπράγμονας ὅ,τι ἂν εἴης
ἐγνωκῶς, ἡ μὴτις ἐμποδῶν γένηται· σαι, ἀλλ' ὅσος τε ἡς διαπράξαι, ἡ κατορθ-
ῶσαι τὰ ἐν πόθῳ, ἡ ἐφῆσει, ἐκ ἐπίμωμον παρ' ἀδεκάσῃ Δικαστῇ. Εἰσὶ δὲ ὅμως
οἱ τὰ κατὰ θυμὸν αὐτοῖς ἄγαν ἐθέλοντες ἐν τῷ ἀφανεῖ κεῖσθαι, ἴσως διὰ τὴν ἐν
αὐτοῖς αἰχρότητα, ἡ ἀνοσιότητα μετὰ πολλῆς ἐμπαθείας λόγους κινῶσι κατὰ διά-

μετρον ἐναντίας, καὶ σπεύδουσι πάντας ἀπαντῆσαι, τὰ πολλὰ δὲ καὶ Θεὸν αὐτὸν ἐκ αἰδέμενοι ὁμνῶσι, καὶ μεγάλας ὁρκαίαι αὐτὰ πισῶσαι πειρῶνται, ἔργον ἐπιτηδεύμενοι θεοσυγές. Ἐτι δὲ καὶ εἴτι παρὰ τοῖς κρατοῦσιν ἀξίωμα κτήσασθαι διανοῦνται, λαθραίοις τεχνάσμασι τὰς κερτιμένους διαβάλλουσι, καὶ τέρας ὑποσκελίσαι, καὶ παρελάσαι τῆς ἀξίας, ὅλω δένει διαμηχανῶνται, καὶ ταῦτα φιλῶν τε, καὶ εὖνοιαν ὑποκρινόμενοι, καὶ τὸ φαινόμενον αὐτοῖς ἐπικερῶντες, καὶ δὴ καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἐξουσιασῶν, καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς δυναμένων καλῶς εἰς ἑαυτὸς διαθέντες, καὶ ἔγγιστα τῷ ἐγκρατεῖ γενέσθαι καθεσῶτες, γνώμην ὅμως ἀλλοτριάν προϊχονταί, καὶ δυσχεραίνουσι εὐκασί, καὶ ὃν ἐσπεδάκασι ἀπολύσαι, τῆτον ἑτέρου καὶ μεζόνος ἐπαγγέλματος ἀξίον ἀποφαίνουσι, ἐπανῶσιν, ἀποδεικνύουσι. Ἀλλὰ Θεὸς τὸ πανῆργον ἀδιαφύκτως ἀποτίοντος, ἃ δρώσι, ταῦτα πάχουσι, καὶ τῇ αὐτῇ ἀπάτῃ παράγονται, καὶ ἐμπίπτουσι εἰς βάθρον, ὃν ἐσκάψαντο. Ὅσοι δὲ ἀπλότῃ χερῶνται, καὶ εὐθύτητι, ἔτοι εἰ καὶ βραδύτερον, ἀλλὰ κατέχουσιν ὅμως ἐπὶ πολὺ, καὶ βεβαίως τὰς ἀξίας, ὧν ἐπιλαμβάνονται. Εἰσι δ' ἐν τέτοις, οἱ καλῶς ἴσασι τὰς πανουργίας, καὶ μὴν γε χερῶνται αὐταῖς, ἀλλὰ διδράσκουσι, καὶ ἐδὲ ἀπατῶσιν, ἐδὲ ἀπατῶνται.

Περὶ Συγκαταθέσεως, καὶ Ἀρνήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒ΄.

Ὅπνῃκα τις ὑποδέχεται τι κατεργάσασθαι, καί γε μάλιστα παρὰ τοῖς ἰχυροτέροις, ἐπεὶ πάντως ὀφείλει τὴν ὑπόχεσιν ἐπιτελέσαι, ἄχθος ἐπιφορτίζεται μέγα, καὶ ἀναφαίρετον, ὅπερ ἐδαμῶς οἷός τε εἶναι ἀποθέσθαι, εἰ μὴ τὸ ἐπαγγελθέν ἀποδῆς. Αἱ γὰρ ἀναδοχαὶ ἐν χρέεσσι τίθενται μίτρα, καὶ μηδὲν ἑλάττω ἀδικεῖ τις χρεωκοπίαν παύμενος, ἢ μὴ τηρῶν τὰ ὑπερχημένα. Πρὶν γὰρ ἐπηγγέλλεσθαι τι, ἡμέτερόν ἐστι, μετὰ δὲ τὴν ἐπαγγελίαν εἰς τὴν ἐξουσίαν μεταδίδωμι τῷ ποιησαμένῳ τὴν αἵτησιν, κἀντεῦθεν ὅταν ἀποτύχη, ἡδικοῦμαι νομίζει. Διὰ δὲ τῆτο ὡς μάλιστα χρεὶ διενελαβεῖσθαι τὰς συγκαταθέσεις. Εἰσι δὲ οἱ τινες διὰ μαλακότητά ἐκ ἴσασιν ἀπαρνεῖσθαι, ἀλλὰ τῇ αἰδοῖ οἷα βία προσαγόμενοι ῥαδίως μὲν ξυμφέρονται τοῖς δεομένοις, ὑπερον δὲ αὐτοῖς τὸ ἀμήχανον τῆς ἀπαμειψέως ἐγνωκῶσι σφόδρα μεταμέλλει, ἀλλ' ἐδὲν ὄφελος. Ἡ γὰρ ἐψεῦσθαι δόξει, ἢ ἀπατῆσαι, ἢ ἀδυναμίαν ὁμολογήσασθαι, ἢ καφότητα, καὶ ἄνοϊαν, ἢ σκῆψιν χρήσεσθαι παραλόγοις, καὶ τῆτο μὲν ἐκ ἐπανῶ, κακείνας δὲ μάλιστα ψέγω, ὅποσοι διὰ μέγεθος ἱταμότητος πάντων ἔχαρνοι γίνονται, καὶ πάντας ἀποπέμψουσι συγνάζοντας, καὶ ἀνωμένες. Τί γὰρ ἢ ὅτε συνθέσθαι δεῖ, ἢ ὅτε ἐξαρνεῖσθαι, ἢ ἄρα χρησίμῳ ἐν τέτοις καὶ μάλιστα πρὸς τὸ μετὰ πολ-

λῆς ἡπιότητος ἀπαντῆσαι πρὸς τὰς αἰτήσεις, καὶ τὰς μὲν ὑποχέσεις ἀναδέχεσθαι μετὰ προσοχασμῶ, ἐδὲ ὅτε καὶ μετὰ προσδορισμῶ ἐπαγγειλαμένοις εὐρέσασθαι τὸν τρόπον τῆς ἀποπληρώσεως, ἢ ζητῆσθαι τὴν εὐκαιρίαν, ἢ καὶ τὴν χρείαν ἐξηγησαμένοις τῆς κοινῆς, ἑτέρων τινῶν, καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς συναιρέσεως ἐκείνων. Ὅπῃ δὲ δεήσει διαδράναι τὴν ὑπόχρεσιν ἐκ ἀποτόμως γενέσθωσαν αἱ ἀποβολαί, ἀλλὰ μετὰ λύπης, καὶ ἡ συγγνώμην αἰτῶσιν, ἢ παρηγορεῖν τὴν ἀποτυχίαν, ἢ τὸ πρόθυμον ἐπιδεικνύουσι, καὶ ὑπερτιθεμένοις εἰς προσφοροτέρας καιρὸς, καὶ χρείας τῷ μείζω ἐπιτελεῖσθαι τῶν αἰτεμένων, εἰάν δῶ τὸ Θεῖον, ἢ τὴν ἔφεσιν τῆς συγκαταθέσεως βεβαιῶσι, τὸ δὲ ἀμήχανον δηλῶσι. Καὶ μὴν πολλὰς ἔγνω ἀπαναινομένης μείζονα κτήσασθαι εὐνοίαν, ἢ ἄλλας τινὰς χαριζομένους μὲν, ἀλλ' ἐπικλῶσαντας πολλὴν ἀπεραντολογίαν, ἢ μηκύνοντας τὰς ὑποχέσεις, ἢ τὰ καθωμολογημένα μεγαλύνοντας, καὶ τὴν χάριν ἐπαίρουσιν, ἢ χαρίτων ὁμολογίαν ἀπαιτῶντας, ἢ παρελθῶσαν ἀχαρισίαν ἐπιπλήττοντας. Καὶ γὰρ αἱ χάριτες γυμναὶ λόγων ἔσαι μᾶλλον ἡδύνουσι, καὶ αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς, καὶ τῷ ἰδίῳ μεγέθει εἰσὶν εὐγλωττοι. Καὶ δῆτα τὰς ἀρνήσεις, καὶ τὰς ἐπαγγελίας, τῷ προσήκοντι τρόπῳ παινέμενοις εὐδοξία παρομαρτεῖ, καὶ ὠφέλεια, τοῖς δ' ἀπρεπῶς αὐτὰς προφέρειν ἀπέχθεια, καὶ ἀδοξία προσεπικήπτε.

Περὶ τῆς εἰς τὸν ἐνάρτετον βίον ἀναγκαίας Συμμαχίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΣ'.

Ἐπειδὴ μυελοῖς ὁ ἡμέτερος βίος ἀντιπάλοις καταπολεμεῖται, ὧν φανερῶν ὄντων, καὶ μάλιστα τῶν ἀπὸ τῶ θυμαιοῦς, καὶ ἐπιθυμητικῶ μορίων τῆς ψυχῆς ἐπανισταμένων, τὴν ἀπαρίθμησιν ἐδεῖ μηκύναι, ὥσπερ αἱ πάλαι, καὶ αἱ νῦν ἀρχαὶ ταῖς συμμαχίαις βεβαιεῖναι τὴν πρὸς τὰς πολεμίας εὐτρεπίζεσθαι μάχην, ἕτως ἡμῖν ἰσχυρά τις ἐπιζητεῖται συμμαχία, ὥστε τὸ ἀντίπαλον ἄεθρον ἐκτρέψαι, καὶ κατατροπῶσαι, καὶ νίκην ἄραι λαμπράν. Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ σύμπνοια τῶ νοῦς, καὶ τῆς θελήσεως, ὧν ἡνωμένων ἀδιασπάστως, καὶ ἀδιαφρετον ἔχουσιν συμφωνίαν, ἀδύνατον ὑπερχειν τἀναντία, ἀλλ' ἡττώμενα ἀνάγκῃ πάντως ἐστὶν εἰς συσάσεις ἐλθεῖν, καὶ καταδωθέντα φόβος ὁμολογῆσαι τῷ νικῶσιν συμμαχικῶ. Διττῆς γὰρ ἔστι τῆς εἰς τὰς νίκας ἀναγκαίας διασκευῆς, ἐφευρέσεως δηλαδὴ τῶν δεόντων, καὶ κατορθώσεως, ὁ μὲν νῦν ἔχει διδάξαι τὰ λυσίτελῃ, ἀμήχανα δὲ εἰς ἐνέργειαν μὴ συμπραττῆσθαι, καὶ μὴ συναγωνιζομένης τῆς θελήσεως, εἰδὲ ποτε καὶ ἀντιταῖν τοῖς καλῶς ἐγνωμένοις ἐναντιομένη, φρεσὶν, καὶ μάταια τυγχάνει πάντα τὰ τῶ νοῦς ἀπο-

κινήματα. Ἡ δ' αὖ θάλησις προθύμως μὲν ἔχει, καὶ ἐπιρρηγής ἐστιν εἰς ἃ νέει, καὶ κλίνει, μὴ συναντιλαμβανόμενός δὲ τῷ νῷ, καὶ τῆς φρονήσεως ἡκιστα συνεργάσης, τυφλή ἐστι, καὶ ἐν σκότῳ περιδινεῖται, καὶ πολλοῖς τισὶ προσκόπτει παραποδίσμασι, καὶ προσεάσσει κινδύνους, καὶ ἡ πίπτει διαμαρτάνουσα, ἢ μηδενὸς ἐφαπτομένη χρησίμης, καὶ δέοντος, μαρναίνεται, καὶ σήπεται, ἀμφοτέρω δὲ ὀπηνίκα συμπνεύσασθαι, καὶ συναρθεῖσθαι βοηθῶσιν ἀλλήλαις, ἢ μὲν ὀδηγῶσα, καὶ προάγουσα, ἢ δὲ ἐπομένη, καὶ παρομαρτῶσα. Καὶ ἡ μὲν ἄρχουσα, ἢ δὲ πειθαυμένη καὶ πληρῶσα τὰ προσαττόμενα, τότε δὴ τότε τοῖς ἀντισταμένοις ἢ μηδὲν ἔπεισι θάρρος εἰς μάχην, ἢ συμπεχθέντα ἀνὰ κράτος ἡττᾶται, καὶ μηδὲν ἐστὶ μηδὲν ἔτω δυσκαταγώνισον ἔρεισμα, καὶ χαράκιμα τῶν ὀπαιωνηποτῶν ἐναντίων, ὃ μὴ εὐμχεῖς ἀλίσκοιτο. Καὶ τοῖς δυσὶν ἄρα τέτοις βεβήως συμμαχεμένοις, φρονήματι δίδωται, καὶ θελήματι πάντα νενίκηται, καὶ πάντα δεδύλωται, καὶ δὴ καὶ λόγος, καὶ ἔργον ὅτι περ ἂν εἴη προσηκόντως προΐασι, καὶ τὸν ἀπολαύοντα τῆς συμμαχίας περικλεῖ καθιστᾷσι, καὶ περιώνυμον.

Περὶ τῆς ἀπαραποδίσσε Διαθέσεως, καὶ εὐεπιβόλης Περινοίας,
καὶ τῆς εἰς κατόρθωσιν Ἐπιτηδειότητος μετὰ φρονήματος
ἀνυποστάτῃ, καὶ μηδαμῶς ἀλύοντος, ἔτ'
ἐλινύοντος ἐν τῷ ἔργῳ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΕΖ'.

Εἴτε τῶν ἐν τῷ βίῳ Πραγμάτων ἀμφιβόλων ὄντων, τὰ πολλὰ δὲ καὶ ἀμφικρήμωνων, εἴτε παντοδαπῆς ἔσης ἐν αὐτοῖς ἐναντιότητος, καὶ ταύτης δὲ ἐκατέρω μέρος ἐκ ἀδρανέσιν ἐπεξειδόμενος λόγους, τῶν ἀνθρώπων οἱ πλείους μὴ μόνον ἐν μεγάλοις πράγμασιν, ἀλλὰ καὶ τισὶν εὐτελέσι, καὶ ἐλαχίστοις ἐξαπορῶνται, καὶ τῷ λογισμῷ διαφερόμενοι μήτοι γε τέλος ἐπιθῆναι τῷ ἐγχειρήματι, ἀλλ' ἐδ' ἀρχεῖσθαι γὰρ ἴσασιν, καὶ τῶν θυρῶν τῷ νῷ τῆς ἐπιτυχίας ἀναπεταυνυμένων, ἐν τοῖς προπυλαίοις ὁμῶς ἀλῶνται, καὶ ἐλινύουσιν ἐννεαί χρίοντες χερσὶ ἀκίνητοι, καὶ ἀναιδητῆντες, καὶ μηδὲ παροτρυνόμενοι πρὸς ὧ χωρῶσιν, ὀλίγοις δὲ τισὶν ἐνοικῶσι γενναῖαι ψυχαί, καὶ πνέουσαι μετὰ μεγαλονοίας τὴν εἰς πᾶν ἔργον ῥοπήν, καὶ εὐδυνείαν, οἱ μὲν δὲ σὶ παραποδίσμασιν ἀνείργονται, μηδὲ λογισμοῖς ἀμφιεσπέσι θαυρῶνται, μηδὲ πτοίᾳ καὶ δέει τινὸς δυσχερείας ἀλύοντες ἀπαυδῶσιν, ἀλλ' ἐν ἐκάστῳ πράγματι τὸ δέον εὐθέως συμπεραίνοντες τέτῳ δεινῶς ἐπιχειροῦσι, καὶ δίνει πάντα προσληπαροῦσι πᾶν τὸ

προσπίπτον ἀποσοβύντες, ἡ τὴν εὐθείαν, τετέσι τὴν ταχίσιν, καὶ ἀκάνθαις ἢ πιεζομένη, καὶ ἀνάντης ἢ, ἡ τραχεῖα προθύμως ἐξαμαλίζουσι αὐτήν, καὶ μετὰ σπεδῆς ἀνύοντες ἀκαθέκτως ἐπὶ τὸ τέρμα βαδίζουσιν, ἐὰν ὅτε δὲ ἡ τὰς πύλας τῆς ἀγαθῆς τύχης κεκλεισμένας εὐρόντες φιλοπόνως κόψαντες ἀνοιχθῆναι παρὰ σκευά-
 ρεσι· Γεννάδες ὄντως, ἡ μεγαληγοί, ἡ θαυμασίοι, βασιλεῦσι προσήκον ἔχοντες
 ἐκ φύσεως φρόνημα, ἡ ὡς ἀληθῶς, εἰ παρὰ πάντων ὁ δαίμων ἀπαιτεῖ τὸ ὀφειλά-
 μενον ἔργον, ὅσον ἀφυεῖς εἰσιν οἱ ἀνεπιτήδαιοι, ἡ νῶθοι, ἡ ἀργοί, βραχύσιοί τε,
 ἡ τῆς Ἀθανασίας ἄμοιροι, ἄθλιοι, ἡ χέτλιοι, ἡ τῆς Ἀνθρωπίνης ἀπολείπονται
 τελειότητος, τασσῶν ἄνω ποι βεβήκασιν, ἡ ὑπεραιεσήκασιν οἱ ἐκ φύσεως εἰς τὰς
 κατορθώσεις εὖ, ἡ καλῶς διακείμενοι, ἡ τὸ ἐπὶ αἰ πληρῆντες ἐν δέοντι, ἐπὶ
 πᾶσι τὰ πρόσφωρα νοῦντες, ἡ εἰς πέρας ἄγοντες, ὅσα περ ἐν τῷ νῷ τιθέασιν, τὰ
 γε τῷ κοινῷ ἡ σφίσι ἀνήσιμα, καί γε μάλιστα ἐν τῷ πολέμῳ, ὅπερ γε αἱ περιπτώ-
 σεις, ἡ αἱ περιστάσεις, αἱ προσβολαί, ἡ αἱ ἐπιδρομαὶ ὁδὸν καὶ ὁδὸν ὑφίστανται, ὁδὸν
 τινὰ συγχωρεῖσι βραδύτητα, ἀλλὰ ταχίσιν ἐπιζητῶσι μεγαλόνοιοι, ἡ ῥοπήν τετε-
 λέντας σοφαστικὴν, ἡ δραστήριον τὴν κατεπαίγοντας. νῦν τε στρατηγικὴν, ἡ στρατιωτι-
 κὴν ἐργολαβίαν, ὥστε εἶναι τὸ ῥόθιον, ἡ διαπράξαι τὰς νίκας.

Περὶ Σκωμμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΗ΄.

Χάρις ἐστὶ λόγῳ, καὶ κοσμία τις περιβολὴ ὁ χαριεντισμὸς ὁ μετὰ σωφροσύνης,
 καὶ σκέψεως, ὅθεν καὶ τὸ ἔλαχε τῆνομα. Ἐπειδὴ δὲ, οἷς ἡδόμεθα ὑπὲρ ἐμφύτε
 τινὸς ὁρμῆς, εἰς ὑπερβολὴν αὐτῶν ἐξακέλλειν εἴωθε τὸ Ἀνθρώπινον, καὶ τέτω τῷ
 μετρεῖν τὸν χαλινὸν ἀποπτύσαν εἰς τὸ εὐτράπελον μεταπίπτει, καὶ τέτω δὲ κα-
 τακόρως ἀποσχερῶμενον εἰς σκώμματα, καὶ τερβείαν πολλήν, τὰ πολλὰ δὲ καὶ
 φλυαρίαν διολιθαίνει, ἡ εὐφυΐας ἐπαίνων γλιχόμενος τῆς προσηκούσης σοβαρότητος
 ἕκαστον εἰς κωφότητα παρελαύνει, ἡ γελοιασῆς δὲ γενόμενος, ἡ σκώπτῃς ὁ τοῖστος,
 τελευτῶν γελοῖος καθίσταται, ἡ τῷ μὲν εὐφυῶς ἴσως ὑπόληψιν ἐπικταται, κρείσε-
 ως δὲ ὀρθῆς, ἡ φρονήσεως ἐμβριθεῖς τὴν ἀληθὴν δόξαν ἀφαιρεῖται. Καὶ τῆς προσώ-
 δος ἀεὶ ἐν αἰδῶς ὁ γελοιασῆς, ἡ βωμολόχος ὑπεραλάμενος τὰς ὁρμὰς, τῆς ἀναιδείας
 ἔχει κέρδος τὸ μηδὲν αἰδεῖσθαι, δοκῶντα δὴθεν ἀξύνει, ἡ ἀκόλαστον, ἡ διὰ τῶτο
 μηδὲ πιεσθῆναι αὐτῷ, καὶ πῶς ἂν ἐχεγγύως ἔξει πίσεις ὁ σκώπτων εἰς ἅπαντα,
 ἡ μηδὲ σπεδῇ, ἡ σεμνῶς ἀποφαινόμενος, ἀλλὰ τοῖς λεγομένοις αἰ παιδίας ἐγκα-
 ταμιγνύων; Πρόσσει δὲ τοῖς σκώπταις ἡ τότε, ὅτι πολλάκις τὰς ἰσχυρὰς, ἡ τὰς

ἐξουσιασὰς σκώπτοντες εἰς τὰ ἡμαρτημένα μεγάλοις περιπίπτουσι κινδύνοις. Καὶ πῶς ἰχύσονται τὴν ἀχάλινον, καὶ ἀπύλωτον ἐπιχεῖν γλώτταν τὴν ἅπαξ ὑπὸ ταυτησί τῆς μανίας, καὶ τῆς λύσεως ἀναιχυντήσασαν, καὶ γλωσσαλγῶσαν, ὥσε καὶ τῇ Θεῷ, καὶ τῶν ἱερῶν προπετῶς, καὶ ἀπηρευθεριαμένως τολμᾷ καθάψαται, οἷα φέρονται ἄλλων τε τινῶν, καὶ τὸ τῷ Ἀρετῇ, ὅς εἰς ἅπαντας ἀκολασαίνων, μόνον τὸ Θεὸν κακολογεῖν ἐφείσατο, ὅτι ᾔδειν αὐτὸν ἐκ ἔγνων. Καὶ διὰ ταυτα νενεχῆς ἔργον αὐτοῦ εἶναι καὶ τῷτο, τοιούτοις τισὶ μὴ συνεχῶς ὁμιλεῖν, μή τε μὴν ἡδεῖσθαι τῇ συνηθείᾳ.

Περὶ τῆς πρὸς ἅπαντας Ἐξομοιώσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΘ΄.

Δυσὶν ἀντικειμένοις ἐπαγγελμασι, καὶ ἐπιτηδεύμασιν ὁ πολιτικὸς βίος ἐπισηφίζεται, καὶ διατελεῖ. Ἐκπαιδευθεὶς μὲν ὁμοίος ἐαυτῷ διὰ παντὸς εἶναι ἐν τῷ μετερίῳ καθιστάμενος ἀτρέμας ἐξ ἴσως τε πᾶσι, καὶ ἐαυτῷ δίκαιος, καὶ ἐπιεικής, ταῦτέστιν ἐναρετος. Ἡ γὰρ Ἀρετὴ ἐν τῷ μέσῳ τὴν ὑπόστασιν ἔχει. Ὡς περὶ ἡ κακία κατ' ὑπερβολὴν, ἢ ἔλλειψιν ἐν τοῖς ἄκροις ἀποπλανᾶται, καὶ τῇ ἀμετερίᾳ περισπᾶται. Καὶ μὴν, καὶ ἡ ἀφροσύνη ταῖς ἀκρότησι θρυπτεται, ὥς περὶ ἡ φρόνησις ἐνοικεῖ τῷ μέσῳ, καὶ χαίρει ταῖς μετεριότησιν, ὅ μὴν τοῖς πολιτικοῖς ἀρκεῖ ὁ τρόπος ἔτος, ἀλλ' ὀφείλει τις προσομοιωθῆναι πᾶσι, καὶ διὰ καὶ τοῖς συμπολιτευομένοις ποικίλοις ὕσι καὶ διαθέσει, καὶ γνώμῃ, καὶ διαίτῃ διαλλάττεσι πᾶσι προσαρμοζέσθαι, ἵνα πάντας προσεταίρῃσθαι. Καὶ πρὸς μὲν ἅπαντας συμπαθῇ γενέσθαι, καὶ συνήθη, καὶ ὁμότροπον, εἰδὲ δεήσει ποτὲ συγχαίροντα, καὶ συναχθόμενον, συναργυζόμενον, καὶ συνανεχόμενον. συναπεχθανόμενον, καὶ συνεταριζόμενον, καὶ ἐνὶ ἔπει φάναι, κοινωνὸν γενόμενον καὶ παθῶν, καὶ ἔργων, ἐφ' ὅσον ἡ χρεία πείσῃ, καὶ καλέσαι τὸ ἀνῆκον, καὶ ταύτη πῶς κυμαινόμενον, καὶ συμπλέοντα, καὶ συμπνέοντα, τῷ ἰδίῳ ὅμως, καὶ εὐεθύμῃ ἡδὺς μηδὲ ποτὲ ἐκτρεπόμενον, μήτ' ἀποτηδῶντα, ἀλλὰ διὰ παντὸς ἐνὸς ἀντεχόμενον εἰρμῇ, καὶ τρόπῳ. Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ θαυμασία συζυγία τῶν ἐν τῷ πολιτικῷ βίῳ διαβέσεων, Πρωτῆα μὲν γενέσθαι πολυειδῆ, καὶ πολύμορφον, ἀπλῆν τε καὶ τὸν αὐτὸν αἰεὶ, καὶ τὴν αὐτὴν σώζοντα μορφήν τῷ ἥθει, μηδὲ συμφοραῖς μαραινομένην, μηδὲ εὐπραγίᾳ οὐδανίσσαν, μηδὲ γανυεμένην, καὶ παρεῖσαν διὰ παντὸς αὐτῷ ἀπαράλακτον, καὶ ταῖς πᾶσι δὲ πάντα γενομένην.

Περὶ Μετριοφροσύνης, καὶ Ἐπεικίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ο΄.

Πολλάκις ἔς ἐν τοῖς Ἀνθρώποις, μεγάλας οἱ ὀνοματοποιοὶ καλῶσι, τῶν οἱ κριτικοὶ βασανίζοντες, καὶ ὥς μικροὶ τῷ ἀξιώματι, ἢ τῷ πλέτῳ, ἢ τῷ ἐπιτηδεύματι, ἢ συνελόντι φῶναι τῇ τύχῃ, μεγάλας ὁμολογῶσιν, ὅλην ἡμέραν μέγεθος ἐπάγουσι, πρετερήμασι κοσμεῖνται, καὶ θαυμάζονται ἐπὶ τισὶν ἀξιολόγοις πλεονεκτῆμασιν, ὧν οἱ πολλοὶ σερίσκονται, ταῦτα πρὸς τοῖς ἄλλοις εἰσιν ἢ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ τῷ πολιτεύματι σεμνότης, καὶ σωφροσύνη λόγῳ τε, καὶ ἔργῳ δηλεμένη, καὶ διαλάμπουσα. Ἰδοὺς ἂν αὐτὰς λόγους, καὶ ἔργα παντὸς ἐκ ἀνήκοντος ἀπέχοντα μετὰ τῇ εὐπροσηγόρῃ δὲ, καὶ προσήνῃ, καὶ δίχα βαρύτητος, καὶ πικρίας, καὶ σμικρολόγου, καὶ φιλεπιτιμίας, ἀλλὰ συμπαθεῖς, καὶ συγκαταβασικὰς δίχα κρυφότητος, καὶ ἐλευθερίας μὲν, καὶ μὴν ἀπατόμης, καὶ παραβόλης, καὶ φιλονείκας, καὶ φιλέριδας, ἀλλὰ τὰ πλείστα χαριζόμενες, ἢ τῷ τόπῳ, ἢ τῷ χρόνῳ, ἢ τοῖς προσώποις, καὶ δίχα φανεράς ὑποκρίσεως, τὰς προσποιήσεις ἐπιτηδεύοντα, ὥς νήφοντα μὲν εἶναι, κωφεύειν δὲ, καὶ τυφλώττειν εἰς ὅποσα ἔτε ἰδεῖν εἰκός, ἔτε ἀκῶσαι παρέποντα, καὶ βιασὰς, καὶ ἀνυποσάτους, ἀλλὰ μελιχίους, καὶ πειθιμίους. Καὶ γὰρ ἡ βία ἀπομάττει μὲν, ἀλλὰ μετὰ τὸ γλυκὺ, καὶ τὸ πικρὸν παραπλησίως τοῖς θλίβουσι τὰ κίτριά μῆλα, ἢ παρομοίως τοῖς θηλάζουσι νηπίοις τοῖς μετὰ τὸ γάλα τὸ αἷμα ἐκμυζῶσι, τὸ δὲ μέτριον αἰεὶ αἰρετόν, ὅτι βέβαιον, καὶ πάγιον, καὶ διακρινόμενον. Τῶν αὖ ἐν εἰκότως ἂν τις μεγάλας, καὶ θαυμάσιους εἴπαι.

Περὶ Συνειδήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΑ΄.

Ἡ Συνείδησις, εἴτ' ἢ συντήρησις κρηπὶς ἐστὶν ἐναρέτε βίῃ, καὶ βάσις καλοῦ γαθίας. Αὕτη γὰρ ἀπαλλάσσει τὸν Ἀνθρώπου ἀπὸ πάσης κακίας, καὶ ποδηγετεῖ αὐτὸν εἰς πᾶν ὅ,τι περ ἀξιεπαίνεται, καὶ θεάρεστον. Ὡς περ γὰρ ὁ ἀσυνείδητος εἰς πᾶν βέβηλον ἑτοιμός, ἐστὶ καὶ τοῖς κακοῖς ἀδελῶς ἐγκαλινδεῖται· πῶς γὰρ ἂν ἑαυτὸν φυλάξαι δυνήσαιο ὁ μὴ συνειδὼς τὸ λεγόμενον, ἢ πραττόμενον, πότερον Ἀγαθὸν ἐστὶν, ἢ φαῦλον; Ὅντως ὁ τὴν συνείδησιν ἔχων αἰεὶ ζῶσαν, καὶ νήφσαν, καὶ ἐπισταῖσαν παντὸς ἀπέχεται κακῆς, καὶ τὰ ἀγαθὰ μόνον ὑποδέχεται, καὶ σπευδάζει, δι' ὅτι ἐπειδὴ ἔδωκε τὸ Θεῖον ἅπασιν τοσῦτον φῶς, ὅσον εἰς διάγνωσιν ἀρεκῆς, ἢ συνείδησις

ὁδηγός ἐσι, ἡ σύμβουλος ἀγαθὴ, ἡ Διδάσκαλος καλῶν καγαθῶν, καὶ χαλκὸς
 μὲν τὸν κεντημένον ἀπὸ τῶν ἁμαρτημάτων, κεντεῖ δὲ εἰς τὰ ὀρθῶς ἔχοντα. Καὶ
 ὅσα ὅς τις ἂν φυλάσσοι τὴν ἰδίαν συντήρησιν αὐτῶν, καὶ ἄτρωτον καὶ τῷ πα-
 ρόντι βίῳ ζηλωτός ἐσι, καὶ τῷ μέλλοντι μακάριος, εἰ δὲ καίποτε ἔτυχεν ἁμαρ-
 τήσας, ἡ συνείδησις αὐτὸν ἐπιρραπίζει, καὶ μεταστέλλεται τὴν προσήκουσαν ἐπι-
 τάττωσα διάρθρωσιν. Καὶ οἱ τὸ συνειδὸς αἶψ' ἔχοντες ἀκηλίδωτον περιχαρεῖς εἰσι,
 καὶ εὐθυμοὶ, νύκτας τε καὶ ἡμέρας ἄγουσι μεθ' ἡλαρότητας, καὶ μηδένα φοβούνται,
 μηδὲ αὐτὸν δὲ καταπτύσσει τὸν θάνατον, ὡς ἔχοντες ἐταίμως εἰς ἀπόλαυσιν
 τῶν αἰδίων Ἀγαθῶν, καὶ συζήσαντες ἀρετῇ ἀξιόλογον αὐτῆς προσδέχονται ἀντι-
 μωδίαν. Ἀμέλει μὴ μόνον αὐτοὶ εἰσὶν εὐδαίμονες, ἀλλὰ καὶ τὸ πολίτευμα εὐτυ-
 χές ἐσι τὸ ὑπὸ τοιούτων Ἀνδρῶν διοικέμενον, ὅτι οἱ ὑπ' αὐτὸς μεγάλην ἔχουσιν ἀ-
 σφάλειαν τῶν ὑπαρχόντων, καὶ τῆς ζωῆς, καὶ ἥς ἐσι πολὺ προτερῆσα ἢ τιμῇ, ὅτε
 οὐκ μηδεμίαν δεδοκότες ἐπιβλήν, καὶ ἀφαιρέσειν, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἀγρυπνίᾳ τῶν ἑταί-
 ρωσαντων ἀμερίμνως καθεύδοντες, καὶ ἀκινδύνως διάγοντες.

Περὶ σενοχωρημένης Καρδίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΒ΄.

Ὡς περὶ ὁ σόμαχος ἄλλος ἄλλῃ μᾶλλον εὐδαίμων ἐστίν, καὶ εὐρωστος, καὶ ῥᾶον πέ-
 πτει τὰ ἐδέσματα, καὶ εἰ πλειόνων ἐμφορηθεὶς δυσπεψσίας ἔδεν σημεῖον ἐκφαίνει,
 ὅτε καθάπερ ὁ ἀδαινὴς σόμαχος ἐξερεύγεται, ὅτε ἐξεμεί τὰ βρώματα, ἀλλὰ πέμ-
 ψας αὐτὰ διαδίδωσι τῷ σώματι χυμὸς ἀγαθός, ὅπως ὁ ἐνάρετος Ἀνθρωπος ἐδαί-
 μως ὀγκῶται τοῖς ἀπὸ τύχης ἀγαθοῖς, ὅτε σενοχωρημένην ἔχει ψυχὴν, τετέσι δε-
 κτικὴν ὀλίγων καλῶν, ἀλλὰ τὰ μετὰ τύχης ἀγαθῆς, ἢ φαύλης ἐπιόντα φαιδρὰ,
 ἢ χαλεπὰ ἔνδον ἐπίχει σεγανῶς, καὶ ταῦτα διαπέπτων ἐκ ἀπερεύγεται, ἀλλὰ φέ-
 ρει μεγαλοψύχως, καὶ μηδὲν φιλοψυχίας, ἢ μικροψυχίας σημεῖον παρέχει, ὅτε
 διὰ σώματος, ὅτε ἐν ταῖς ὁμῃσιν, ὅτε ἐν τῷ προσώπῳ, ὅτε μὴν ἀπὸ τῶν ἀγα-
 θῶν τῆς τύχης μεθύων σφαδάζει, καὶ σφριγᾷ, καὶ γανυῖται, ὅτε κατηραρῶν λη-
 ρεῖ, καὶ μεγαλορρήμονεϊ, ὅτε τινα προπηλακίζει, ὅτε ἐπαίρεται, ὅτε ἀερεοθετεῖ,
 ἀλλὰ τάναντία ποιεῖ τοῖς ἀδαινέσι, καὶ διὰ σενοχωρίαν ψυχῆς ἀμικχανεῖσι πρὸς
 κατερείαν, καὶ ἀνοχήν. Οἱ δὲ μικροψυχοὶ ὅτε τὸν σόμαχον ἔχοντες ἄρρωστον ὀλί-
 γους τισι τοῖς ἀπὸ τύχης Ἀγαθοῖς ναυτιῶσι, καὶ κατηραρῶσι, καὶ διακινδυνεύουσιν
 ἐν ὀλίγῳ τῷ ὕδατι ναυαγῆσαι, καὶ ὥσπερ αἱ μικραὶ νῆες ὑπ' ὀλίγου τινὸς ἀνέμου
 δυσπλοία χρησάμεναι ἐμφορεῖσι τὰ φορτία, καὶ καθάπερ τὰ ἀδαινῶν σόμαχον ἔχον-

τα σώματα εἰς ἀτρεφίαν ὀλιδαίνει, ἕως οἱ ἄλλοι εἰς ἀτρεφίαν ὀλιδαίνεσι, τὰ μετὰ χειρας καλὰ χετλίως ἀποδεδληκότες, καὶ πενία τρυχῆνται. Ἡ τύχη τοίνυν ἀγαπὰ τὰς ἀνεχομένους αὐτῆς, καὶ πρόσσει τοῖς δε παμπληθῆς, τὰς δὲ σενὴν ἔχοντας ψυχὴν παραλείπει διαυτομολῶσα.

Περὶ τῆ μὴ Βαρὺν εἶναι, καὶ Ὀχληρόν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ο Γ'.

Μηδὲν μὲν φορτικὸς εἶναι, καὶ βαρὺς ὁ νυνεχὴς ὀφείλει, ἥττον δὲ τοῖς συμπολιτευομένοις, ἥμισυ δὲ τοῖς ὑπερέχουσιν, ἀλλὰ ποθεινὸς ἔσω, καὶ ἡδὺς, ὥστε μὴ διακινδυνεύσαι ὀχληρὸς γενέσθαι μηχανῶν τὸν λόγον, καὶ τὴν ἀκοὴν ἐκπιμπλάμενος πολλῶν ῥημάτων. Ἡ γὰρ πολυλογία ἐπὶ τὴν ψυχὴν μόνον βαρύνει, ἀλλὰ καὶ τὴν μνήμην πνέζει, καὶ σπανίως ἔχει προσέχοντα τὸν ἀκροατὴν Ἀνὴρ ἀδόλεχος. Ὁ μὲν τοιγε βραχὺς λόγος, διπλὴν ἔχει τάγαθόν, ὅτι τε Ἀγαθὸς, καὶ ὅτι βραχὺς· εἰ δὲ φαῦλος, ἀλλὰ γὰρ τὸ κακὸν βραχὺ τυγχάνον ἁμεινὸν ἐστὶ τῷ μακρῷ, καὶ μεγάλῳ κακῷ. Καὶ δῆτα συμβαίνει πολλάκις τῇ βραχυλογίᾳ πείσαντες τῇ διοχλήσει τῆς ἀπεραντολογίας ἀποτεύξασθαι τῷ ποθεμένῳ. Εἰ πρὸς συγκατάθεσιν εὖ διάκειται ὁ Ἀκροατὴς, τίς ἡ χρεία τῶν πολλῶν λόγων; Εἰ δὲ κακῶς, τί τὸ ὄφελος; Ἡ τοίνυν βραχυότης τῷ λόγῳ ἄλλας τε πολλὰς ὠφελείας παρέχει, καὶ διήκει ταχέως, καὶ ἐνδίδει τῇ ψυχῇ παγίως· ἡ δὲ μακρολογία καὶ θασυμασίαν ἔχει τὴν εὐρεσιν, καὶ τὴν εὐφυίαν, ἀλλὰ διοχλεῖ, καὶ φέρει βάρος ἀφόρετον. Ἀμέλει νυνεχὴς ἔπαινον παρασκευάζει τοῖς ἀκροουμένοις, ὅποτε τις παύσεται λέγων, πρὶν ἐκεῖνος ἀκέων, καὶ παυσάμενος δὲ πόθον ἐγκαταλείψει τῇ ψυχῇ τῷ ἀκούοντι, καὶ τῇ καυτῇ καὶ τῆς ἔπειτα συνομιλίας. Καὶ φορτικὸς μὲν ὁ διὰ μακρῶν ἀφηγούμενος, φορτικώτατος δὲ ὁ διὰ πολλῶν αἰτόμενος καὶ ταῖς ἐπιτεύξεσι, καὶ ταῖς ἀποτυχίαις ἑαυτῷ περιφρόνησιν, καὶ ὀλιγωρίαν προξενεῖ, καὶ ταῦτ' ἀληθῶς ἔχει παρ' οἷς τιςιν ὁμιληταῖς, τοῖς δὲ ἄρχουσι τοῖς πραγμάτων πολλοῖς περισπασμοῖς ἀχολαμένοις ἀπευκτὸς ἐστὶ, καὶ ἀποτρέπαιος Ἀνὴρ βαττολόγος· καὶ πλείοσι μὲν ἀποσοβῶνται ἔτι λέγοντες, πολλοὶ δὲ διὰ τινὰ αἰδῶ ἀνεκτοὶ μὲν εἰσιν, ἀλλ' ἐκ εἰσάγονται πολλάκις εἰς τὰς Ἀρχοντας, ἀλλὰ τῆς συντυχίας σερίσκονται μετ' ἀτιμίας ἀπελθότες ἀγέραςοι. Καὶ εἰ ταῦτα συμβαίνει τοῖς γέρονσι, καὶ καθεστηκόσιν Ἀνδράσι, πόσω μᾶλλον ἔσεται ὀχληρὸς, καὶ βαρὺς νέος ἀδόλεχος; Μέννησο τοίνυν ὦ ἀγαθὲ, ἐν μὲν ταῖς ἀγέραις τὴν εὐφορίαν ποθητὴν εἶναι, ἐν δὲ λόγοις τὴν σπάνιν.

Περὶ Αὐταρέσκιας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΔ'.

Ο τῆς Σωκρατικῆς ἁμοιβῆς γνώσεως τῆς ἑαυτῷ δῆθεν, ὡς μάλιστα τοῖς κατ' αὐτὸν ἀρέσκειται, καὶ γάννυται. Ὁ γὰρ εὖ ἑαυτὸν εἰδὼς οἶδεν, ὅτι καὶ πλείονων ἐπικρατὴς εἴη, πολλῶν, καὶ μεγάλων ἀπολείπεται, καὶ ἀνάπλεως ἐστὶ μειονεκτημάτων, καὶ ὅτι αἱ ἐν αὐτῷ τελειότητες πρὸς τὰ τελεώτερα παραβαλλόμεναι ἀτέλειαι μᾶλλον εἰσι, καὶ ἐλλείψεις. Ἀμέλει μέγα προκοπῆς ἐστὶ κώλυμα ἢ αὐταρέσκεια, καὶ παρὰ πόδισμα, βελτιώσεως, ἐπίχουσα τὴν εἰς τὰ ἀμείνω ῥοπὴν, καὶ ἀναχαιτίζουσα τὰς ἀγαθὰς ἐπιδόσεις. Διάφέρει δὲ τῆς ἐξέρξεως τῶν παρόντων τῆς μάλιστα παρὰ τοῖς Σοφοῖς ἐπαινεμένης, ὅτι ἡ μὲν ἀγαπᾷ τοῖς ὑπάρχουσι φθόνον, καὶ θορύβον παντὸς ἀμέτοχος, ἐὶς ῥαθυμείᾳ δὲ, ἐδὲ ἀχάλλει, ἀλλὰ σπεύδει πρὸς τὰ κρείττω δίχα πλεονεξίας μὲν, μετὰ προθυμίας δὲ, καὶ φιλοπονίας. Ἡ δὲ Αὐταρέσκεια κορέννυται, καὶ θρύπτεται τοῖς ἐνεσῶσι, καὶ ἀδουνομένη ὡς ἐν ἄκρῳ εὐτυχίᾳ ῥαυνοῦνται, καὶ χολάζει μεγάλως ἐν μικροῖς τερπομένη, καὶ φέροντα μικροσκοπία τὰ ἐν αὐτῇ πάντα φαίνεται μεγάλα, καὶ βάθος ἢ δύσυνος ἐκ ἔχει, ὅτε πολλὰ, ὅτε μεγάλα χωρεῖ, ἀλλὰ τοῖς οἰοισινοῦσιν κτήμασιν, εἴτε τῷ σώματος, εἴτε τῆς ψυχῆς, εἴτ' ἐν τῇ τύχῃ ἀλαζονεύεται, καὶ χαμαίῃ κειμένη εἴτε ἐν λόγοις, εἴτε ἐν ἔργοις ὑψηπετεῖ, καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις καὶ ἐξαισίαις, καὶ θαυμασίαις δυσαρέσκειται, καὶ ταῦτα διὰ σώματος ἐξευτελίζει, αὐτῇ δὲ τὰ ἴδια ἀρέσκει πάντα, τὰ πολλὰ δὲ μὴ μόνον τὰ ἀγαθὰ, ἀλλὰ, καὶ τὰ φαῦλα, καὶ εἴτι ἂν αὐτῆς εἴη, καὶ κακὸν εἴη, τῶν ἐπαινεῖ, τῶν ἀγαθῶν αἰεταί, ἢς τις ἂν εἴη μείζων ἀθλιότης, τίς ἄγνοια παχυτέρα δῆθεν μὴ διευκρίνουσα, ὡς ἔχει τὰ πράγματα, ἀλλὰ θαυμάζουσα, ὅτι ταῦτα κέκτῃται, ὡς ἄρα τιμώμενα ἐκ ἀπὸ τῆς ὑποστάσεως, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἐνυπάρξεως; Ἀδελφὴ ταύτης ἐστὶν ἡ Αὐταρέσκεια τῆς Φιλαυτίας, καὶ ἀμφοτέραι ἐξίσου τοῖς ἔχουσιν εἰσιν ὀλέθριοι σφᾶς τε αὐτῆς, καὶ πάντας ἀδικῆσαι, καὶ αὐτὴν δὲ τὴν φύσιν τῶν ὄντων, ὅτι παρὰ τοῖς Φιλαύτοις, καὶ Αὐταρέσκοις ἐστὶ τὰ ὄντα, ἀλλὰ τὰ ἀρέσκοντα, καὶ φιλέμενα καλὰ εἰσι, καὶ ἀγαθὰ. Ὡς τῆς ἐπισφαλῆς τευτάνης τῆς ἐπὶ τὸν βασιάζοντα διὰ παντὸς ἐπικλινέσης! Ὡς τῆς ψευδονύμου δίκης κατὰ τὸ δοκεῖν αὐτῇ ψηφιομένης! ἄπαγε! πόρρω φιλοσόφου διαίτης ἀπελαθήτω ἡ τοιαύτη μαγγανεία τῷ ἥθει! Ἀδέκασον Δικαστὴν, καὶ Κριτὴν ἀφιλοπρόσωπον ἢ Φιλοσοφία τιμᾷ, καὶ γεραίρει, καὶ σὺνοικον ἔχει τὸν ἀπαθῆ, καὶ ἀδιάφορον, καὶ τῶν καλῶν μόνον ἑταρὸν. Καὶ οἶδα λοιπὸν μηδὲν φιλάρεσκον Ἀρετῆς, ἢ Σοφίας, ἐπ' ἄκρον ἐλάσαι δυνάμενον.

Ὅτι χρήσιμόν ἐστιν ἐν τῇ πολιτικῇ ἀσχολίᾳ τὸ Ἰδιωτεύειν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ο Ε'.

Πολλὰ τινὰ εἰσι κατὰ τὸν ἡμέτερον βίον, ἅπερ ὡς ἄκρως ἐναντία ἀλλήλων ἐξω-
θητικά εἶναι νομίζεται, ἅτε δὴ πάντως ἀντικείμενα μὴ καλῶς εἰδόντι, ὅτι ἀπὸ
τῆς ἐπιμιξίας, καὶ συγκράσεως τῶν ἀντικειμένων ὕψους τις ἐπανθεῖ ὑπερβολῶν,
καὶ ἀκρότητος, καὶ τότε τὰ κάλλιστα τῶν εἰδῶν ἐπιφύεται τά γε πολλῶν θαυμασίων
ἐνεργειῶν αἷτια, ὡς γε πᾶσιν ἐστὶ δῆλον, καὶ ἵνα μὴ διὰ τῆς καθόλου τέτων ἀπαριθ-
μήσεως ὁ λόγος εἰς ἀπεραντολογίαν καταντήσῃ. Ἐνὸς ἕστιν γε τὸ παρὸν ἢ ὑπόμνη-
σις ἀρκεῖ τῆς συζυγίας δηλαδὴ τῆ πολιτικῆ, καὶ ἰδιωτικῆ βίῃ, ἣτις ἐν πολλοῖς
ἀξιολόγοις Ἄνδράσι διέλαμψεν. Εἰ καὶ γὰρ ὁ μὲν ἰδιωτικὸς βίος τῶν κοινῶν πραγ-
μάτων ἀπεχόμενος τὰς ὁρὰς αὐτῆς ἐντὸς ἵσχει, τῆς οἰκίας τῶν κατ' αὐτὴν πραγ-
μάτων μόνον ἐπιμελόμενος, καὶ μηδαμῶς ἐμπλεκόμενος τοῖς δημοσίοις, ὁ δὲ πολι-
τικὸς ἐξ ἐναντίας τοῖς κοινοῖς πράγμασι προσέχει, καὶ τέτοις ἀποδιχολοῶν, ὅμως
καὶ τὸτο ζητεῖται, πότερον τῆ πολιτικῆ βίῃ ὁ ἰδιωτικὸς διαφέρει, καὶ διίεται τῷ λό-
γῳ πάντῃ διακρινόμενος, καὶ διασπώμενος, ἀλλὰ πότερον ἐκάτερον οἷός τε ἐστὶν ἐν
τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ συνίεναι, καὶ συνυπάρχειν, ὃ καὶ μάλα ἐ μόνον δυνατόν, ἀλ-
λὰ καὶ χρησίμῳ φανίσεται τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ. Καὶ γὰρ ὁ ἰδιωτικὸς δύναται παν-
τάπασι τῆ πολιτικῆ διακρινεῖσθαι, ὡς κατωτέρην τινὰ χώραν ἔχων, καὶ κατ' αὐτὸν
ὑπερᾶναι, ὁ δὲ μὲν πολιτικὸς προδύνην μὲν λαμβάνει μείζονα, ὅτι ἔξισιν εἰς τὰ
τῆς πόλεως, καὶ τῆς διακρίσεως τέτων μέτεσθαι αὐτῷ, ἐ μὲν τῆ ἰδιωτικῆ χαρίζεις
προσηκόντως. Ὅσοι γὰρ τοῖς κοινοῖς ἐπισατήσαντες τὴν πᾶσαν οἰκονομίαν τοῖς συ-
νήθεσι παρέλιπον, καὶ τῶν ἰδίων παρεχώρησαν ἄλλοις τὴν κατ' οἶκον εὐτυχίαν
ἀποδεδληκότες, πολλὰ χαλεπὰ, καὶ δεινὰ πεπόνθασιν, καὶ τελευτῶντες ἄκρῃ πεινᾷ
συνχεθέντες μεγάλας ζημίας ὑπεσχέσαντο. Περὶ ἧς εἰς τὸ νῦν ἔχον ἐμοὶ λόγος,
ὡς μακροτέρων ἐπιδομένῳ, ἐκείνῳ δὲ τὸν τρόπον ἐπαινῶ τῆ βίῃ, εἴτις εἰδὼς πρότε-
ρον ἑαυτὸν ἀνθρώπον γενέσθαι, εἶτα δὲ τῆ κοινῆς Πρωσάτης ἐν τῇ πολιτικῇ διαίτῃ,
καὶ διαγωγῇ ἐκ ἀπαρνεῖται τὰς ἀνθρώπῳ προσηκείας ιδιότητας, ἀλλὰ διὰ τὰς πο-
λιτικὰς περιστάσεις διατηρεῖ μὲν αὐτὰς συγκράτης, ὅμως καὶ ἐν ὕψει, ὡς ἡ χρεία
τεῖλει. Καὶ λοιπὸν τὸν ἀρεῖντα τοῖς κοινοῖς χρόνον ἀσύλευτον, καὶ ἀπαραιμῶτον,
καταδαπανᾷ τοῖς δημοσίοις ὑπεργήμασι, τὸν δὲ ἄλλον χαρίζεται, τὸ μὲν ἑαυτὸν
ὅσα κατ' ἡδονὴν δρῶντι, τὸν δὲ τοῖς συγγενέσι καὶ φίλοις ἐκ ἀπορρίπτων τὰ οἰκείου
μέγεθος, ὅτε μὲν ἀπολιμπάνων τὴν μετὰ τινος ἀνέσεως ὁμιλίαν, καὶ συναναστροφὴν.
Καὶ οἱ μὲν πάλαι, οἷς ἀμιγῇ δέδοκται τὰ τῆ πολιτικῆ, καὶ ἰδιωτικῆ, ταῦτα παν-

τάπασι διείλον τοῖς ὄροις, ὥς τὰς ἀπὸ θατέρου πρὸς ἕτερον ἀφαλλομένους μηδὲν ἔλαττον ἱεροσύλης εἶναι, καὶ τῷ Ὀρίῳ Δι' συγμένους, καί γε μάλιστα θρυλλέσι, καὶ ἀνομνέσι τὸν Φωκίωνα τὸν ἀπὸ πενίας δευτέρου ἐκ ἔχοντα χιτῶνα, ἀλλὰ παραδόντα αὐτὸν τῷ Κναφεῖ ἐκ ἔχειν, ὅπως εἰς τὴν ἐκκλησίαν παρέλθοι, οἱ δὲ νῦν εὐφύεσκον, καὶ μὴν λυσιτελέσκον, ἔδδ' τὸ ἐμπορικὸν ἀποκρίναι τὰ πολιτικὰ ἥθος, καὶ μετὰ μεγάλῃ θαυμασμῷ ἐνετίησιν αὐτίπτης ἐγενόμην, ὅτι οἱ πρῶτοι Συγκλητικοί, καὶ τῆς ἀνωτάτω βελῆς ἔξαρχοι μεγάλων πραγμάτων βελὴς κοινωνάμενοι, ὕεσκον ἢ μόνον εἰς αὐτὰς τὰς ἀγορὰς κατήεσαν, ἀλλ' εἰς τὰ ἰχθυοπωλεῖα ἰόντες τὰ ἀρέσκοντα ὠνεῖντο ἔδδ' ἰδὲν τὴν ἰδίαν γεῦσιν ἐμπιτεύοντες, τάχα μιμνήμενοι τὸν εἰπόντα: Τάριχον ἐμαυτῷ φέρω· ὅπότε περὶ τάτῃ κατηγορεῖται. Καὶ λοιπὸν ἐκ ἐπίμωμοι, ἔτε ἐπίψογοι αἱ τοιαῦται μῆξεις, καὶ κοινωναί, εἰ μόνον ἢ μετ' ἀκρεσίας γένοιτο, ἀλλὰ μετὰ σκέψεως, καὶ τῷ μετρίῳ, ὥς μηδετέρῳ χρῆσθαι κατακόρως. Ἀμέλει καιροῖς ἰδίαις ὁ πολιτικὸς ἰδιωτεύειν ἐπιστάμενος ζηλωτὴς ἐστὶ, καὶ μακάριος, καὶ κατὰ φύσιν εὐχρηστὴς χαλεπωτάτῃ πράγματι.

Περὶ θαυμασίῃ τινος Καθηγητῆ τῶν ἡθῶν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ο Σ'.

Πολλοὶ μὲν Συγγραφαὶ παλαιῶν τε καὶ νέων φιλοσόφων τὰ χρησὰ διδάσκουσιν ἡθῆ, καὶ ὡς ἀληθῶς οἱ ταύτας ἀναγινώσκοντες, καὶ μελετῶντες, καὶ μετ' ἀκριβοῦς αὐτὰς μαθόντες, καὶ φυλάττοντες ἀρετῇ διαπρέπουν, καὶ θαυμάζονται. Ὁ δὲ τρόπος ὃν ἔρχομαι εἰπεῖν, παράδοξος μὲν ἐστὶ, ἀλλ' ἀληθής, καὶ βέβαιος, καὶ πολλὰς ἐκπαιδεύσαι δυνάμενος. Εἰ γὰρ μετὰ σκέψεως, καὶ μεγάλης ἀκριβοῦς θεωρήσει τις τὰς ὑπερβάλλουσιν ἔχοντας κακίαν ἐν ᾧ εἶδει φαυλότητος, ὅποιοι τινὲς εἰσιν ἄκοσμοι, ἄτακτοι, βέβηλοι, μομφῆς ἄξιοι, καὶ γέλωτος, ἢ δακρύων, τὰς μὲν φαύλεις τρόπους ἀποτροπιάσεται, ἔρωτι δὲ τῆς ἀντικειμένης Ἀρετῆς ἐκκαυθήσεται, καὶ κείνη μὲν ἀπαλείψει, εἴτε ἐν αὐτῷ ἵχνος εὐρήσεται, τὴν δὲ ἀντίθετον τελειότητα εἰσοικήσει τῇ ψυχῇ. Ὁρᾷς ὀργῆς ἀκρατεῖα φλεγμαίνοντά τινα, καὶ ἠγρυμμένον, καὶ διὰ μανίας ὑπερβολὴν σφόδρα παροινῶντα, διαρεδδήσῃ τῇ πραότητι, καὶ τῇ ἐπιεικίᾳ, καὶ ταύτης ἐρασὴς ἔστω διάπυρος· ἄλλον ὁρᾷς πικροτάτῃ συζῶντα ὠμότητι, καὶ ψυχὴν ἔχοντα ἀνήμερον, ἐκτεθηρωμένην, καὶ ἐκ σιδήρεος, ἢ πέτρας συγκεκλιμένην, καὶ διὰ τῆς κακολογίας, καὶ συγέμενον, ἡδεῖά σοι φανήσεται, καὶ καλὴ ἢ εὐμένεια, καὶ συμπάθεια, καὶ ἀσπᾶσι τὸν ὑπὸ πάντων ἀνυμνόμενον οἶκτον. Ἄλλον δὲ πάλιν ἰδὲς ἡττονα χρημάτων, καὶ ἀργυρίῳ, καὶ χρυσίῳ κεχηνότα, καὶ μεμνηνότα, καὶ προσετηκότα

τῇ ἐπιθυμίᾳ τὰ πλεῖτε πάσαν αὐτὴ τῇ ἐπακτίσει κατατείνοντα σπεδὴν, τραπήσῃ πρὸς ἐλευθεριότητα, καὶ τὸ μεγαλόδωρον ἀσμενίσας πλείονα καὶ τῶν ὑπαρχόντων μαίξαν τοῖς δεομένοις προήσῃ. Ἄλλον ὁρᾷ πάσης μαθήσεως ἐξερημένον, ἀπαιδεύτον, ἀγύμναστον, ἔτε γράφειν ἔχοντα, ἔτε λέγειν ὀρθῶς, ἔρως ἐνδρύσεται σε τῇ ψυχῇ, καὶ πόθος μαθημάτων, καὶ ἐναθλήσῃ τῇ παιδίᾳ. Ἄλλες ὁρᾷ ραζάνῃ, καὶ νοθεῖα μαλακιζομένης, καὶ εἰς μηδὲν ἐπικλίνοντας ἀγαθὸν ὑπὸ χαυνότητος, γυναικώδεις τε, καὶ βλάκας, τὴν μὲν ῥαθυμίαν μισήσεις, ἀγαπήσεις δὲ τὸ πρόθυμον, καὶ δραστήριον, καὶ τῶν πραγμάτων ἐπιμελήσῃ μεγάλως. Καὶ τί δεῖ καθ' ἕκαστον ἵεναι; Ἀπὸ παντὸς κακῆς ἔχει τις γινῶναι τὸ ἀντικείμενον Ἀγαθόν, καὶ τέτῳ ὡς πέλας... καὶ ἐθιδῆναι. Καὶ ἀληθῶς ἄρα, ὃν εἴρηται τρόπον, ὅτι τῶν καλῶν ὁδηγὸς ἡ κακία τοῖς ὀρεῶσι πολλὴν ἐγκαταστάξασα πικρότητα, καὶ ἀηδίαν αὐτῆς

Περὶ τῆς ἐν καιρῷ ἀπὸ τῆς πολιτικῆς περιπλοκῆς Ἀναχωρήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΖ'.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τῷτο ἡ τύχη παρασκευάζει τοῖς εὐδαιμονῶσιν, ὅπως τῇ εὐροίᾳ τῶν πραγμάτων, καὶ τῇ εὐπραγίᾳ παντάπασιν πεποισότες τῶν χαλεπῶν μηδεμίαν ἔχωσι μνείαν, ἀλλὰ παντάπασιν ἑαυτὰς λεληθότες, καὶ τοῖς εὐτυχήμασι μεθύοντες, ὁπότε καὶ μάστιγα κεραδαίνονται, καὶ ἰλνυγῶσιν, οἰοῦνται βαίνειν ὀρθῶς, καὶ μένειν σερρῶς. ἀλλὰ γε τὸ τῆς τύχης ἄσατον εὖ εἰδότα, καὶ πανγίως ἴσαδαι δοκεῖ, καὶ μηδέσιν ἐναντίοις πολεμῆται, καὶ δεῖ τὸν ἐχέφρονα πισεῦειν, ἅτε βεβαία, καὶ ἀσφαλεῖ τῇ τύχῃ, ἀλλὰ μυρίαις παραδείγμασι τοῖς τε πάλαι, καὶ νῦν ὁσημέραι συμβαίνουσι διδαχθέντα, καὶ νύφοντα φυλάξαι ταύτην ἀμετάπτωτον τῇ παρακίσει αὐτῆς, καὶ τῇ ἀναχωρήσει. καὶ ὥσπερ οἱ κατὰ θάλατταν ἔμπειροι ναύκληροι, ἔτι πνέοντος ἔρρε ἀνέμου, μετὰ πολλῆς σπεδῆς προκαταλαβεῖν ἐπείγονται τὸν λιμένα καταλιπόντες τὰς ἀγυμνάσεις, καὶ ἀνασκήτους ἐν κλύδωσι, καὶ χειμῶσι διακινδυνεύοντας, ἔτω πρὶν ἐπιέναι τὰς ἐπιχειρήσεις, καὶ ὑπάρχοντά τε, καὶ τιμὴν, καὶ αὐτὴν δὲ τὴν ζωὴν ἀποβαλεῖν μετὰ μεγάλης μεταμελείας, ἔτι εὐπορεῖντας χερὶ ἐν ἀσφαλεῖ γενέσθαι, καὶ τῇ περιφρονήσει τῶν φαινομένων εὐτυχημάτων μείζονα λαβεῖν παρὰ πᾶσιν ὑπόληψίν τε, καὶ εὐκλειαν. Ὡ πόση τίς ἐστὶ χρεῖα καὶ ὠφέλεια διασῆξαι τὸν βίον ταῖς ἀναμιξ ἀναπαύλαις, καὶ ὑποχωρήσεσι, καὶ νομίζω τὰς εἰς τὰς νενομισμένας σεβασμίας μονὰς τὰς κοινῇ λεγομένας προσκυνήματα εἰθισμένας ἀποδημίας ἄλλας

τε παμπόλλως παρέχειν ψυχαῖς τε, καὶ σώμασιν ὠφελείας, καὶ τόδε ἐν ὀλίγοις ἐξαισίον, καὶ περισπᾶσον, ὅτι διακόπτουσι τὸν βίον ἐκασίως, καὶ εἰς ἀνάληψιν αὐθις ἐτοιμάζουσι κρείττονα, καὶ τιμιωτέραν, εἰ βυλωμένοις εἶν. Ὁρᾷς ὅπως ὁ ἥλιος πρὸς ταῖς δυσμαῖς τὰ πολλὰ νέφη καλύπτεται, καὶ τὴν δύσιν ἀποκρύπτει; Ὁρᾷς, ὅπως ὁ ὄφις πρὶν καταψυχθῆναι τῇ ἐπίσφι χιόνι ὑποδύει κατὰ γῆς, καὶ σώζει τὸ ζῆν τῇ ἀποφυγῇ τῇ πειέχοντος ἔτι ὄντος ἐν ἀλέᾳ. Καὶ δῆτα ἔχ ἦττον τῶν εὐτρεπιζομένων Γυναικῶν χρὴ τὸν νενεχῆ συχνάκις ὥς ἐν ἐσώπτρῳ καθορᾶν τὴν ἑαυτῇ κατὰ-
 σασιν, ἵνα καλῶς αὐτὴν ἐπισάμενος περιβάλλῃ τὸν προσήκοντα κόσμον. Καὶ μὴν ὅπερ πᾶσι ζώοις τὴν ἀρκῦσαν ταῖς διατηρήσεσι πρόνοιαν τὸ Θεὸν ἐχαρίσατο, ἀτοπὸν ἐστὶ τὸν Ἀνθρώπου νῦν τε κεκτημένον, καὶ προναεῖσθαι δυνάμενον περὶ τῶν ὀπι-
 θεν ἀπὸ πωρημένων μὴ μεριμνῶντα πρόσω χωρεῖν ἀπερισκέπτως, καὶ μέχρι κρημνῶν, καὶ ὅσον αἰχίσιον ἀνδράποδον τῇ ἀπατεῶνι τύχῃ δεδεμένοις, ὡς φασὶν, ὁμῶς παρὰ-
 κολυθεῖν, ἐς τὸ ἂν αὐτὸν ἀπολέσῃ.

Περὶ Εὐνοίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ο Η'.

Ἡ μὲν διὰ τῆς ἀξιομιδίας εἰς ἐπίκτησιν ὁδὸς μακρὰ, καὶ πολύμοχος, ἡ δὲ διὰ τῆς εὐνοίας βραχεῖα, καὶ εὐμαρὴς, καὶ διὰ τῆτο μείζω, καὶ πλείω τὰ ἀπὸ τῆς εὐνοϊκῆς διαθέσεως ὠφελήματα, ἦττω δὲ, καὶ σπανιώτερα τὰ διὰ πόνου, καὶ ἐπιμελείας ἀναφυόμενα, καὶ πολλὰς τινὰς ὀρεῶμεν τῇ ἐπικτήσει τῆς φιλίας τῶν Ἀρχόντων δίχα τινὸς Ἀρετῆς εἰς μεγάλας ἀξίας ἐπηρεμένους, ἄλλας δὲ, εἰ καὶ Ἀρετῇ διαπρέποντας, διὰ σέβησιν ὁμῶς εὐνοίας, κατόπιν ἀπολειπομένους, καὶ παρεωραμένους μετὰ περιφρο-
 νήσεως. Τῆς δὲ εὐνοίας Θεραπευτικὴ μὲν ἔν ἐστιν ἡ ὑπόκλισις πρὸς τὰς ὑπερέχοντας, καὶ ἡ τέτων ἐξαικείωσις, καὶ ὅσῳ ἂν μείζονά τις χάραν ἐν τῇ διαθέσει, καὶ τῇ σοφῇ τῶν ἰσχύων ἔχόντων, καὶ δυνάμιν προσεπικτήσεται, τασέτω ῥαυότεραν ἔξει, καὶ εὐπο-
 ρωτέραν τὴν ἐς τὰ κέρδη, καὶ τὰς τιμὰς πορείαν, ναὶ μὴν καὶ τῶν Ἀρετῶν πολὺν χρὴ ποιεῖσθαι λόγον. Ἀρεταὶ γάρ εἰσι καὶ αὗται, ἐπειδὴν δικαία τύχωσι δικασῶ.

Περὶ ἀπαρμίλλης Διαγωγῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΘ'.

Ἐπειδὴ, ὡς φασὶ, τὸ λαθεῖν βιώσαντα, ἤτοι βίῃν λανθάνοντα, ἀναγκαῖον δέδοκται, ἀκολέθως ἐπάναγκές ἐστι τὸ διαδράναι τὴν ἀμίλλαν, καὶ ζῆν ἄνευ συζητήτῃ. Ὁ γὰρ ἀμιλλώμενος ἀπανταχόθεν ἑαυτὸν εἰς τὰς νίκας παρασκευάζων, φεῦ, ὅπως ὑποπτερνίζει τὸν ἀντίπαλον, ἐνόντα τε, καὶ μηδεμίαν ὑπόσασιν ἔχοντα πάμπολλα εὐρισκόμενος ἐγκλήματα, τὰ μὲν πλᾶττει, τὰ δὲ εἰς μέσον ἄγει. Καὶ τὰ μὲν προτερήματα παρεξηγεῖται, τοῖς δὲ ἐλαττώμασι βάρους προσθήσεται, καὶ ὄγκον. Καὶ τῆς μὲν κακίας παρακαλύπτει τὰ προσωπεῖα, τῶν Ἀρετῶν δὲ τὸ κάλλος ἐξαμαυροῖ, καὶ τὸν πρὶν κόσμον, καὶ αἰδέσιμον ἢ ἐνάμιλλος ἀπέχθεια εἰγμάσκει καυτηριάζει, μιαιρόν τε, καὶ βέβηλον ἀποδείκνυσσι τὸν μικρῷ πρῶτον γεραρόν, καὶ τίμιον, καὶ μὴ μόνον τῶν παρόντων κακῶν τὸ αἶχος διαθευλλεῖ, καὶ κατηγορεῖ, ἀλλὰ καὶ οἷον ἐκ παλαιῶν μνημάτων τὰ εἶδη εἰς κόνιν ἐξηφανισμένα πταίσματα, καὶ τὸν τῆς λήθης, ὡς φασὶ ποταμὸν διαδάντα ἐξανίστησι, καὶ περιφέρει ὡς ἐν ἀγορᾷ, καὶ θεάτρῳ πρὸς Πάντων μῶμον ἀνεξάλειπτον ἀποφέρειν. Καὶ δὴ καὶ τὸ τῷ ἀνταγωνιστῇ ἢ μόνον τὸν ἐκ Παίδων βίον ἀνερευνᾷ, καὶ ἀναμνησκει, ἀλλὰ καὶ εἰς γονεῖς αὐτὸς ἀναθείει, καὶ αὐτὴν γε τὴν Πατρίδα, καὶ κείθεν ὅς δύναται ψόγους παράγει, καὶ γε πολλάκις εὖ εἶδᾷ μηδέναις ἔξει συναινέοντας, ἢ πισεύοντας, ἀλλ' ὅμως ἐπιτέρεται τῇ ποικίλῃ κακολογίᾳ τῇ Ἀντιπάλλῃ. Πάντως δὲ οἶδεν, ὅτι αἱ δυσφημίαι καὶ μὴ πισευόμεναι, ἀλλ' ὡς περ αἱ ἐν χρεῶ πληγαὶ ἐπὶ πολὺ καταλείπουσιν τὰς μελανίας. Καὶ διὰ τῆτο ὅσον ἐφικτὸν φεύγειν εἰκὸς ἐστὶ τὰς ἀντιπάλλας ἀμίλλας, καὶ τὴν γεννώσαν αὐτὰς ἔχθραν, καὶ μάλιστα τοῖς νεάζουσι, καὶ ἀρχομένοις. Ὡς περ γὰρ τὰ μὴ πῆξιν λαβόντα φυτὰ δι' ἐναντιότητα τῇ περιέχοντος ξηραίνεται, τρέφεται δὲ, καὶ αὐξάνει διχα τῶν ἐναντίων, καὶ ὕπερον ὑπὸ μηδενὸς ἀντικειμένῃ, καὶ πολεμίᾳ βλάπτεται, ἔτω τοῖς νεοθαλέσι συμβαίνει διὰ τινος ἀντιθέτου περιστάσεως, καὶ βιοτέραν ἀντιπάλων ἰχθύν μαζαίνεσθαι, τραφεῖσσι δὲ καὶ ἀκμάσασιν ἀσινῶς διαμένειν.

Ὅτι τὰ Αἰχρὰ καὶ Ἀηδῆ ἐκ αἰχρὰ τοῖς φιλεῖσιν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π'.

Ὡς περ τῶν Τέκνων αἱ ἀχημοσύναι ἐλυπηραὶ τοῖς τέξασιν, ἀλλὰ δὴ καὶ φιλεῖνται μηδὲν ἥττον ἐκείνων, ἔτω τῶν φίλων, καὶ ὧν ἡμῖν ἡ συνήθεια χρησιμὸς ἐστὶ τὰ ἀπρεπῆ, καὶ αἰχρὰ ἰδιώματα μὴ μόνον ἀνεκτὰ, ἀλλὰ καὶ ἡδεα δεῖ τυγχάνειν τοῖς γε εὖ φρονέσι. Καὶ γὰρ ἀνάγκη φίλων τῷ ἀναγκαιοτάτῳ κτήματος ἀμοιρεῖν τοῖς ἐκ ἀνεχομένοις τῶν ἐν αὐτοῖς μειονεκτημάτων, ὅτι ἐν τοῖς φύσει χωρὶς ἐλαττώματος ἔδεις ὑπάρχει, ὥς περ ἐδὲ κάλλος ἀνευ κηρὸς ἐν τοῖς θνητοῖς. Τῶν μὲν ὑπερεχόντων ἐστὶ μόνον τὰς ἄλλας πλημμελείας, ἀλλὰ καὶ τὰς κακίας ὑπομένειν, καὶ ἐπαινεῖν δὲ ἀνάγκη τοῖς θνητοῖς τὰς παρ' αὐτῶν ὠφελείας. Εἰ δὲ μὴ ἐστὶ μόνον ἐκ ὠφελῆνται, ἀλλὰ καὶ βλάπτονται τὰ μέγιστα. Καὶ δῆτα ἡ μὴ δεχέσθαι χρὴ τὰς ὑποκλίσεις, ἢ καὶ τὰς ἅπαξ ὑποκεκλιμένους φέρειν τὰς κακίας, ἐκ ἥττον ἢ τὰς πληγὰς τῶν Ἀρχόντων. Αἰεὶ γὰρ αἱ ἀμαρτίαι τρέπονται ἐπὶ τὴν ἀδυνεσέρευν, καὶ τῷ ἰχυρῷ παρέρπεται εἰ μὴ τὸ ἄπταισον, ἀλλ' ἐν γε τὸ ἀκατηγόρητον. Καὶ συμφέρει τοῖς τῶν δυσκλιεῖσιν ὑπηρέταις, ἢ συνήθεσιν, ἢ μὴ γινῶναι τὰς κακίας, ἢ παρέρειν αὐτὰς, ἢ καὶ φιλεῖν ὡς Ἀρετὰς, ὅπως ἐλαττον πάχως. Τοῖς γὰρ αἰδανομένοις, καὶ ἀνιωμένοις ἀνάγκη καὶ φέρειν, καὶ λυπεῖσθαι.

Περὶ τῆς ἐν τῷ πρακτικῷ μορίῳ τῆ βίβ Μαγικῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΠΑ'.

Μαγείαν θεωροῦσιν τινες, καὶ διαδοῶσι τὴν γε δαιμονικὴν, αὐτοῖτε ὁρῶντες ταύτην, καὶ ἐν ἄλλοις θαυμάζουσι πᾶσαν ὑπερβολὴν ἀπό τινος ἐνδομυχέσης, καὶ κεκευμένης αἰτίας εἴτε ἔρωτος, εἴτε μίσους, εἴτε ἄλλης τινὸς ἀποτελέσματος μαγικὴν μαγανίαν ὑπολαμβάνοντες, ἀλλὰ τὰς ἀπὸ λαθεῖας ἐνεργείας τῷ κακοδαίμονος μαγείας πόρρω ποιᾶν ἀπελάσαντες ἔς γε τὸ παρὸν τὴν ἐν ταῖς πράξεσιν τινῶν ἀνθρώπων μαγείαν ἀνερευνήσωμεν, ὡς λίαν ἔσαν τῷ βίῳ λυσιτελεῖν, καὶ ὀνήσιμον. Ὡς περ γὰρ ἐν τοῖς φυσικοῖς μαγείαν καλεῖν εἰώθαμεν τὴν εἰδήσιν, καὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἐν τοῖς μέρεσι τῶν φυτῶν, καὶ τῶν ζώων, καὶ τῶν μετάλλων ἀποκρῦφων ἰδιοτήτων, ἀφ' ὧν πρὸς τε παθῶν ἰάσεις, καὶ πρὸς φυλακὰς τῶν κατὰ φύσιν διαθέσεων, καὶ ἀποτροπὰς τῶν ἐναντίων προσβολῶν, καὶ θέλξιν, καὶ θάλλψιν, ὧν αὖ εἰς βελομένοις, καὶ φυγὴν, καὶ φόβον τῶν λυμαντικῶν ζώων, καὶ θεραπείαν συπεδόνων, καὶ ταύταις πα-

πραπλήσιοι θαυμάσιοι τινες, καὶ τερατώδεις ἀναδύεσθαι ἐνέργειαι, ἕτως ἐν τοῖς
πραττομένοις οἱ νυνεχεῖς, ὅποσοι ἐκ τε φύσεως ἄριστά πως εἰσι διακείμενοι, καὶ γνώ-
σει πολλῇ τῶν χρησίμων, καὶ ἐμπειρίᾳ τυγχάνουσιν ἐγγεγυμνασμένοι προσώπων,
καὶ πραγμάτων τὰς ιδιοτροπίας ἀκριδῶσαντες, καὶ τὰς αὐτῶν ἐμβαθόντες δυνάμεις,
καὶ τῶν τόπων, καὶ τῶν χρόνων τὰς ιδιότητες ἐναπομάζαντες, ταύταις ἐν ταῖς χρεῖ-
αις χρεῶνται προσφυῶς, ὡς ἀληθῶς μαγικὴν τινα τέχνην εἶδέναι νομίζονται. Καὶ
ταῖς κατορθώσεσι τῶν ἔργων, καὶ ταῖς ἐπιτυχίαις ἀνυμνῶνται Θεῶντι, καὶ ἀπόρρη-
τον ἐν αὐτοῖς ὑπάρχειν ἐνεργῶν τῶν πολλῶν πισευόντων, καὶ ὁμολογάντων, καὶ δῆθεν
τεθηπότων τῆς ἐν ταῖς μεγαληγείαις ἰχθύος τὸ μέγεθος. Ἀγνοῶσι γὰρ τὴν ἀκρί-
βειαν τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν δύναμιν τῆς τῶν ἡθῶν εὐκοσμίας, καὶ ἁρμονίας, καὶ
τὴν τῆς φρονήσεως ἰχθυὺν, καὶ ῥώμην, καὶ τὴν τῆς εἰδὸς εὐμορφίαν, ἃς ὅς τις ἂν ἀ-
γαθῇ, καὶ εὐδαίμονι τύχῃ, καὶ θαυμασίᾳ ἐπιμελείᾳ εἴη κεκτημένος, ἔλκει τὰς προσ-
διαλεγόμενες, καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὸ χεῖρα ποιήσας θέλγει, καὶ θάλλει, καὶ
ἡδεῖα τινὶ βία ἄγει, καὶ φέρει, ὅποι ἂν εἴη ἀρεσκαιμένῳ, οἷον καὶ τὸ τῷ Παιτῇ, τῷ
καὶ ἀπὸ σώματος μέλιτος γλυκίων ῥεῖν αὐδῇ. Εἰσὶν οἱ τοῖστοι γενοαῖοι, καὶ μεγαλό-
φρονες, τῶν ἀπαρεσκόντων πραγμάτων ὀλίγωροι, ὀπίσσω, καὶ κατὰ νῶτον παρα-
λείποντες αὐτὰ, πρὸς ὧν δὲ περιποιήσεσι, καὶ εὐεργετήμασι χωρῶντες, καὶ παρ' ἐκά-
στου, ἕως ἂν ἀποφύγῃ, καρπὸς λαμβάνοντες, καὶ τοῖς ἔργοις ἀγμίζοντες, ὡς ἡ ἐκάστου
κλίσσις ἀπαιτεῖ, καὶ ἐπιτυχεῖσθαι, ἐν καιρῷ σπείροντες, ἐν καιρῷ θερίζοντες, καὶ τῶν
σπερμάτων τὰς φύσεις, τὰς ιδιότητας, τὰς καταβολὰς εὖ εἰδότες, καὶ καλῶς χρω-
μένοι καὶ τῶν σκοπῶν διὰ παντὸς ἀπολαύοντες μετὰ μεγάλης θαυμασιότητος.
Ταύτης ἄρα μείζονα μαγείαν τίς ἂν εὐρεῖν, καὶ μαθεῖν ἐπιθυμῇ, τῆς ἕτω δυνατῆς,
καὶ ἰχυρᾶς, τῆς ἕτω λαθεαίας καὶ μυσικῆς; Καὶ πάντες λοιπὸν ὡς ἐφικτὸν, αὐτὴν
ἐξασκήσωμεν.

Περὶ Ἐμπαθείας καὶ Περιεργείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΒ.

Οὐδὲν ἕτω παραμειῖ τὰς ἀγαθὰς ὑπολήψεις ὡς ἡ ἐμπαθεία. Καὶ μὴν ὅσοι ἡ
λέγουσιν, ἡ πράττουσιν ἐμπαθῶς, καὶ μετὰ μεγάλης ἐπεξεργασίας βλάβησι τὰς
ὑποθέσεις, ἡττόν τε πείθουσι, καὶ ὑποσυλῶσι τὸ μέγεθος, καὶ τὸ κάλλος τῶν πραγ-
μάτων, καὶ δὴ μηδὲν ἔλαττον ἐν ταῖς γυναιξὶ λυμνῶνται τῷ προσώπῳ τὴν ἄραν τὸ
φυκῶδες μαγγάνευμα, καὶ ἡ περιττὴ φαρμακεία, ἡ ἐν λεγομένοις, καὶ πραττομέ-
ναις τὰς δυνάμεις αὐτῶν ἀμαυρῶσιν αἱ ἔξωθεν ἐρανιζόμεναι προδῆλαι, καὶ ἡ προφα-

νῆς φιλοτεχνία. Ὡς περ γὰρ αἶτ' τὰς τέχνας νικᾷ ἡ φύσις, ἔτω τὸ λῆαν ἔντεχνον, καὶ περιττῶς κεκοψευμένον ἀποκερύνει τὴν ἐνυπάρχουσαν καλλονήν, καὶ σκεδάννυσσι τὰς κατὰ φύσιν ἐνεργείας. Καὶ δὴ τὰ εὐλαβεῖσθαι μάλιστα χρὴ τὸ περιττόν, καὶ ἀπέχεσθαι προσήκει τῷ ὑποδαλιμαίῃ, καὶ θύραθεν ἐπισάκτε πάθος, ἀλλ' ἐδὲ τῷ αὐτότις ἄγαν ἐπιτηδευέτω. Καὶ τόδε γὰρ ἐμπαθείας ἐστὶ τεκμήριον τὸ μετὰ πάθος ἀποδρᾶναι τὰ πάθη, καὶ περιέργεια φαίνεται τὸ πᾶμπαν ἀπερίεργον τὸ μετὰ σπευδῆς ἀμέλει ὥς περ αἰχρόν ἐστι καὶ ἐν αὐταῖς δὲ ταῖς ἐδῆσι μάλιστα; καὶ μετὰ κόμπῃ ἐπιτηδευέσθαι τὸ ἁμωμον, καὶ ἀκίδνυλον, καὶ πᾶσαν εὐλαβεῖσθαι κηλίδα, καὶ σπευδάσειν ἐν αὐταῖς τὴν ἀκρίθειαν, ὥς μὴδὲ σμικρὸν ἐν αὐταῖς καταλείπεσθαι κέρφους, καὶ σπῖλον, ἔτις ἐχ' ἥττον ἐπίφογόν ἐστι τὸ πάντα μολυσμὸν ἀφυλάκτως ἐπιδέχεσθαι, καὶ ῥυπαρὸν εἶναι, καὶ ὡσαύτως δὲ ἐν ὅτῳ πρᾶγματι ἀπλὴν εἶναι δεῖ, καὶ ἀπερίττον, καὶ ἀπερίεργον, μετρίάζειν δὲ διὰ παντός, καὶ μὴτε ἀνειμένον εἶναι ἀφελῶς, καὶ ἄκομψον, μὴτε περιττῶς ὑπάρχειν φιλότιμον, καὶ ἐπίτρεπτον. Καὶ τοῖστος ἔσαι τις τῷ προσφύει ἐργῶν κάλλει, καὶ εἴπευ δεῖσθαι τοῖς μετρίοις ὡραῖοις ἀρεσκόμενος.

Περὶ ἀποχῆς Ἀφρόνων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Γ.

Φρενήσεως ἔργον ἐστὶν ἢ μόνον καθ' ἑαυτὸν εὖ φρονεῖν, ἀλλὰ καὶ γινώσκειν ἀκριβῶς τὰς ἀφρανέοντας, καὶ ἀπέχεσθαι τῶν, ὡς ἐφικτόν. Πολλάκις γὰρ τὰς ξυνετωτάτας ἄνδρας τοῖς μὴ φρενέρεσι χεῖναι ἢ χεῖρα καταναγκάζεται, καὶ ὑπάγει ὠφελείας ἕνεκά τινος. Ἀλλ' ἡ τῶν ἀνοήτων συνήθεια, καὶ οἰκειότης, καὶ ἡν ἢ κακίας ἐπιμικτος, πολλὰς, καὶ μεγάλας ζημίας ἐναπέταξε τοῖς ἀφυλάκτως ὀμιλῶσι, καὶ συνδιαιωμένοις. Ὅτι ὁ φρενῶν ἁμοιβὴς ὅσω μακρότερον ἀποκερύνει ἑαυτὸν, καὶ χῆμα προσποιῶνται συνετῷ, καὶ νενεχῆς, τοσέτω μείζονα, καὶ παρ' ἐλπίδα μαίνεται, καὶ παρονεῖ, καὶ ἡ τὰ ἀπόρρητα προδίδωσι τῷ φίλῃ, ὅσα περ ἂν ἐπίσαιτο, ἢ εἰς αὐτὸν ὑβρίζει, ἢ ἄλλην τινὰ βλάβην παρασκευάζει, τὸ δὲ πυκνότερον, ἀπεχθείας πολλῶν γίνεται πρόξενος. Καὶ διὰ τῶτο καλῶς ἔνοι φασιν, ὅτι φίλε μὴ φρενήρης ἀμείνων ἐστὶ νενεχῆς ἐχθρός. Πῶς δὲ τοῖς ἀφροσι χεῖναι δεῖ τοῖς ἀπὸ τύχης, ἢ συγγενείας, ἢ ἀνάγκης προσήκουσι, καὶ μὴ δυναμένης πάσης ἀπελαθῆναι συνουσίας; Φόβῳ χεῖν τέτῃς, καὶ αἰδῶ μεγάλη οἶα δεσμοῖς, καὶ αὐλύσεσι περιειρμένους τηρεῖν, μὴ τε ἀπονείας, μὴτε θάρρους αὐτοῖς ἀφορμὰς παρέχοντας, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ἀπέχοντας, καὶ μὴ κοινωνέοντας, ὅτι πιστεύειν ἀφροσι σωφρονέντι θάρρειν ἐστὶν ἰχνῶ, καὶ ἀδεαίῳ πάγει.

Περὶ Περιφρονήσεως.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Δ'.

Εἰ καὶ τὸ περιφρονεῖν πάντων ἀφρονεῖν εἰς τὰ μέγιστα, μηδὲν γὰρ ὅτως εἰν εὐκαταφρόνιτον, καὶ ἄχρησον, ὃ μὴ τὴν προσήκουσαν ἐν αὐτῷ τιμὴν ἔχει, καὶ μὴ δύναται ἐν καιρῷ χρεῖαν τινὰ πληρῶσαι, καὶ παραχρῆν ὠφέλειαν τῷ καλῶς χρωμένῳ (ὡ πόσων ὀλιγορήκαμεν, καὶ πόσα παραλελοίπαμεν, ὧν ἀποβληθέντων, ὕπερον τῆς χρεῖας αὐτῶν ἐπιέσης μετεγνώκαμεν) ἀλλ' εἰσὶν ὅμως, οἱ καὶ τῶν πραγμάτων διδάσκουσιν τὰς τιμὰς, καὶ τὰς χρεῖας εἶδέναι, καὶ τὴν περὶ τέτων σπυδὴν ἀναλόγως ποιεῖν, καὶ μηδέν, καί ταιγε εὐτελὲς περιφρονεῖν τὸ καθόλου, τῷ δὲ περιφρονεῖν αὐτῶν δοκεῖν τὴν ἐντεχνίαν, ὥς μάλιστα τοῖς πολιτευομένοις ἐπαινεῖται, καὶ καθηγνέται μὴδὲ τῶν μεγάλων πολλὴν ἐπιδείκνυται τὴν σπυδὴν, καὶ τὴν ἔφεσιν, ὅτι τὰ ὄντα λόγον σκιάς ἔχοντα πρὸς τὸ ἀληθῶς ὄν ἔχουσι καὶ ταύτην τὴν πρὸς τὰς σκιάς ὁμοιότητα, καὶ φεύγουσιν ἀρ' ἂν αἱ τιμαί, καὶ αἱ ἀξίαι, καὶ τὰ κέρδη, ὥς αἱ σκιαὶ τὰς λίαν πλησιάζοντας, πλησιάζουσι δὲ τοῖς φεύγουσι, καὶ πολλοὶ μεγάλων ἀξιομάτων ἀφήψαντο ἐκ ὀρεγόμενοι δῆθεν, ἀλλ' ὀλιγοῦντες αὐτῶν, καὶ διδράσκουσιν ἐοικότες. Καὶ μὴν καὶ μὴ μόνον τῶν ἀρεσκόντων περιφρονεῖν ἐδὲ ὅτε συμφέρεται καὶ αὐτῶν δὴ τῶν εὐεργετημάτων μὴ παντάπασι τῷ μεγέθει ἀναρπάζεσθαι, καὶ ἐκ θαμβεῖσθαι, καὶ ἀπαρρίπτεσθαι μετὰ θάμβος, καὶ χυδαίότητος εἰς ὁμολογίας. Καὶ τὸτο γὰρ ἢ ἀναξιότητα ἐπιδείκνυσι τῷ λαβόντος, ἢ ἀκρισίαν τῷ νέμοντος, ἅτε δὴ παρὰ τὸ δίκαιον εὐεργετηκός, καὶν τέττω χρησίμος δοκεῖ ἢ μετὰ τῷ εὐπρεπῆς περιφρονήσις. Πρὸς δὲ τάναντία τὸ ὀλίγων μεγαλόνοιαν ἐμφαίνει, καὶ πολλάκις ἔχοντα μέγεθος εἰς μικρότητα μεταπίπτει τῷ μεγέθει τῷ φρονήματος, καὶ τῇ παρὰβλέψει, καὶ μάλιστα ὅποτε εὐτελεῖς εἰσι, καὶ ὑπίδαναι οἱ τῶν ἀπαρεσκόντων εἴτε λόγων, εἴτε ἔργων ῥαδιεργοί, καὶ σκαιεροί. Τῇ γὰρ μεγαλοφροσύνη τῷ παθόντος εἰς τὸ μηδὲν ἀφανίζονται, καὶ εἰσὶν ἃ παρορώμενα, καὶ ἐν μηδεὶ λόγῳ τιθέμενα χαμάζε πίπτουσι, καὶ συγχωνύονται σθευνόμενα, μέγεθος δὲ λαμβάνουσι, καὶ κρότον ποιεῖσι χώρας μετέχοντα, καὶ λόγῳ λαχόντα, καὶ ἀμύνης ἀξιόμενα. Καὶ γὰρ εἰσιν, οἱ τὴν οἰκίαν εὐτέλειαν εἰς ὕψος ἐπάροι προθυμῆνται εἰς ἀξιοματικές Ἀνδρας, καὶ Ἀριστάς, καὶ Γεννάδας ἀνταίρωντες, καὶ νῦν ὑπάρχεισι Ζωῖλαίτινες, καὶ φήμης ἐνεκα, καὶ Θρύλλα ἐκ ἐπιλείψεσιν, οἱ τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος κατακαῦσαι τολμῶσι. Καὶ δῆτα τὰς ἔτω μαινομένους καταπαῦσαι, καὶ σθεῖσαι τὴν ὁρμὴν αὐτῶν ἐκχερὲν ἢ περιφρονήσις, καὶ συνελόντι φάναι τὸ μετὰ τῷ ἐπιεικῆς περιφρονητικόν τῆς ψυχῆς εἶδος εἰν ἐξαίσιον τῷ μεγαλόφρονος, εἰ μόνον ἐν τῷ νῷ τῶν πραγμάτων εἴτε τῶν

προσφύρων, εἴτε τῶν ἀντικειμένων τὰς βαθμύς, τὰς τιμὰς, τὰς ἀξίας, καὶ τέτων ἐκάσῳ τὰ ἀνήκοντα ἐπιδώσωμεν, εἴτε φροντίζοντες, εἴτε λέγοντες, εἴτ' ἂν καὶ πράττοντες, ὥς τὰς περιφρονήσεις μὴ ζημίας, καὶ βλάβης, καὶ ἀπεχθείας γίνεσθαι παραιτίους, ἀλλ' εὐφημίας, καὶ ὠφελείας, καὶ ὑπολήψεως ἀγαθῆς, καὶ εὐκλείας.

Περὶ τῆς ὀρθῆς Κρίσεως τῶν πραγμάτων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Ε'.

Τῶν Ἀνθρώπων οἱ πλείους περὶ τὰς κρίσεις τῶν πραγμάτων ἐ καλῶς διακρίνεται. Ἀλλ' οἱ μὲν μυστηριώδες τι, καὶ ἀπόκρυφον ἐν τοῖς ἐπίσιν ὑποταπάζοντες, καὶ παρὰ τὸ φαινόμενον μηδέν τι λαθραῖον αὐτοῖς ἐνδομυχεῖ, ἐλινύουσιν ὅμως, ἀχάλλουσιν, ἐναντίας ἀμφισβέφονται λογισμοῖς, καὶ ἔχουσιν ὀρίσσει τὸ πρακτέον, ὅτε βέλονται ἐν νῷ τίθενται, ἀλλὰ κυμαίνονται, ἐδὲ ὅτε καὶ καταπτήσονται, μή τι πάθωσιν ἀδοκίμως. Ἀνθρώποι θολεροί, καὶ ἀδιάκριτοι, καὶ μήτε γνώσεως ὀρθῶς ἐπιβάλλου, μήτε πράξεως ἐρρωμένως ἐπιτυχεῖς, ἀλλ' αἰεὶ διαφερόμενοι, καὶ ὑποπτοι, καὶ δειλοὶ, καὶ τεθορυβημένοι, πρὸς δὲ καὶ σμικρολόγοι, καὶ σμικροπρεπεῖς, καὶ εἰς μηδὲν μέγα προσήκοντες, οἱ δὲ μηδὲ ἔνθα λόγος, καὶ σπαδῆς, καὶ ἐρεῦνης, καὶ ἀμφισβητήσεως, καὶ λογισμῷ δέχεται μηδὲν ἐναντίον εἰς νῦν τιθέμενοι, ὅτε τι ἐνδομυχὲν ὑπονοῦντες εἰς πᾶν ὅτι ἂν ἐπὶ, ἢ ἐνθυμηθῶσι, παραβόλως ὁρμῶσι μηδαμῶς ἀπορῆντες, ὅτε διαλογιζόμενοι περὶ τὰς ἐγκειρήσεις, ἡκιστα δὲ περὶ τὰς λόγους, Ἀνθρώποι τολμηταί, καὶ θρασεῖς, καὶ ἰταμοί, ἔτι δὲ φρονηματαί, καὶ οἰματικοί, καὶ δοκῶφρονες ἑαυτὸς αἰεὶ παντὸς ἔργου κρείττες ὑπалаμδάνοντες, αὐτόματοι, καὶ αὐτεργοί, καὶ χερόν αὐτοφρεῖς, τὸν νῦν ὅλως ἔχοντες ἐν τοῖς ὅμμασι, καὶ τοῖς ὡς μηδαμῶς δὲ τοῖς πράγμασι ἐμβαθύνοντες, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐπιπολαῖς, καὶ ταύταις βραχύτατα διαμένοντες, ἄβελαι, καὶ ὀρμητικοί, ὀλίγοι δὲ τινες τὴν μέσσην ἰόντες πορείαν, κρείσσιν ἐκ φύσεως λαχόντες ὀρθῆν, καὶ γνώσεως ἐπὶ πολὺ προκόψαντες, καὶ πείρας ἐς ἄκρον ἐληλακότες, ὅτε δεδοίκασιν, ἔνθα μηδὲν ἐγκείται δέος, ὅτε ἐμβαθύνωσιν, ἔνθα μηδὲν ἐς βάθος, ὅτε ἐν ὑπαίθερῳ, καὶ ψιλῇ χώρῃ λαδουρίθης διαπλάττωσιν, ὅτε μὴ ἀναιδιητέσιν, ἔνθα τί βαθυτέρον ὑπόκειται, ἀλλ' ὅλως ἄγευται, ὅλως ὄμμα, καὶ νῦν ὅλως, ὡς ἔχουσι τὰ πράγματα διακρίνεται, καὶ νοῦσι, καὶ λέγουσι τὰ δέοντα, καὶ πράττειν τὰ λυσιτελῆ. Ἀνδρες ὡς ἀληθῶς ἠρώες, ἀξιάγαθοι, μεγαλουργοί, καὶ τῶν πραγμάτων ἐπικρατεῖς, καὶ τῶν ὄντων γεννώμενοι Ἀρχόντες.

Περὶ Πλεονεκτημάτων, καὶ Μειονεκτημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Πς'.

Τῶν καλῶν προτερημάτων ὅσος ἐστὶν ὁ κόσμος ἐ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄφελος, τοσαύτη τις ἐστὶν ἡ ἀκοσμία, καὶ ἡ βλάβη τῶν κακῶν ιδιωμάτων, ὁμῆτε πολλῶν συνιόντων, καὶ ἐνός τινος μόνου προσπεφυκός. Καὶ τῇ ὁσημέρῃ πείρα δεδήλωται, ἐν τῇ τῶν Μειονεκτημάτων, ὅταν ἀχωρείσῃ ἐνυχεῖσαι αὐτῷ τύχῃ τὴν ψυχὴν αἰ μὲν ἀκοσμον εἶναι, καὶ βλάπτεσθαι μεγάλως, εἰδ' ὅτε καὶ εἰς ὄλεθρον ὁ ἔχων ἄγεται. Ἐπειτα ὁ ξυθύμος, καὶ διὰ τῆτο σερεῖται τῷ ἐκ τῆς πραότητος κάλλος, ἀλλὰ καὶ συμβαίνει ποτὲ, δι' ὀργὴν ἄλογον, ζημίαν ὑποσῆναι ἐ τῶν ὑπαρχόντων μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς δὴ τῆς ζωῆς. Ἡ σκληραύχην ἐσί τις ἄλλος, ἀλλὰ τῇ ἐπὶ τῷ χεῖρονι σερότητι, εἰδ' ὅτε, ὁ τῆς ἰδίας γνώμης ἔρως ἐμμανῆ πεποίηκεν αὐτὸν, καὶ κατήχυνε, καὶ μεγάλως ἐλυμήνατο, ὥστε καὶ ἀπολέσθαι, καὶ θῦμα γεγεῖσθαι τῆς ἰσχυρογνωμοσύνης. Ἄλλος πάλιν δειλίαν νοσεῖ, καὶ ὁτῶν ἐναντίῳ θορυβεῖται, καὶ ἔξω γίνυται φρενός, ἀλλὰ τῇ συνεχεῖ τῷ πάθος καταδλωθεὶς πολλάκις εἰς τὸ ἀποκρημνίστατον ἐκτραχηλίζεται. Καὶ τί δεῖ καθ' ἕκαστον ἵεναι; Ἡ τῶν Μειονεκτημάτων ἕξις αὐτῷ τῷ διὰ μακρῶ χρόνῳ μὴ βλάψαι τοιαύτης ἅπαξ γίνεσθαι φθορᾶς αἰτίας, ὥστε πεπρωῖσθαι, μὴ δις ἐξαμαρτεῖν ἐπὶ τῷ αὐτῷ. Ἐξ ἐναντίας δὲ ἐ τὰ πολλὰ καλὰ προτερήματα ὁμῶ συνηγμένα μόνον ὠφελεῖσι, καὶ εἰς ὕψος, καὶ ἰσχὺν ἐπαίρουσι τὰς κεκτημένους, ἀλλὰ καὶ ἐν μόνον ἐκ τῶν ἐξήγεσε τὰς ἔχοντας τιμῆσαι, καὶ ὑψῶσαι, καὶ ἀξιώματι, καὶ δυνάμει περιβαλεῖν ἐξαισίῳ, ὅσον ἡ ὑπομονή, ἡ πραότης, ἡ περιποιήσις, ἡ σπεδὴ, ἡ ἐπισήμη, ἡ ἄλλη τοιαύτη τις Ἀρετὴ, ὅπως τινὰς ἐσεμνύνατο, καὶ ζηλωτὲς ἀπεφάναντο. Καὶ δῆτα πᾶς τις ἐχέφρων ἐν ἑαυτῷ γινῶς ἐπιβλαβὴ τινὰ ψυχῆς διάθεσιν ὑπάρχειν ταύτην ἐκρίζετω πρὶν, ἢ βαθεῖας καταδαλῶσα ῥίζας, καὶ ἀναπόσπαστος ἀποδᾶσα ἐπὶ κεφαλῇ αὐτὸν ὥσπ. Εἰ δέ τις ἐν αὐτῷ Ἀρετὴν ἀναβλασάνειν ἐπίσαιτο, ταυτηνὶ θαλπέτω, καὶ εἰς ἀκμὴν, ὅση δύναμις, ἀγέτω, εὖ εἰδώς, ὅτι τῇ καλῇ τῇδε διαθέσει ὁ χρόνος ἐπιθήσει τὸν προσήκοντα σέφανον.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Ζ'.

Τῶν Ἀγαθῶν ἀδιαίρετον ἰδίαν ἐστὶν ἡ φιλαλήθεια, ὥσπερ τῶν κακῶν ἀχώριστόν ἐστιν ἐλάττωμα τὸ ψεῦδος, καὶ τὸτο δὴ συγγενὸν ἐστὶν Ἀνδράσι φιλοσοφῶσι, καὶ εὐσεβέσι, τὸ δ' ἀληθὲς εἰ καὶ περικαλλέστατόν ἐστι χροῖμα, καὶ τῶν ἐν Ἀνθρώποις θειότατον, ἀλλ' ὅμως ἔχει τινὰ πικρίαν, καὶ βαρύνετα, καὶ πολλάκις μεγάλας ἀνῆψεν ἔχθρας παρρησιαζόμενον. Καὶ δῆτα ὥσπερ αἱ ὠραῖαι Γυναῖκες ἢ γυμναὶ περισσοῦσιν, ἀλλὰ δι' αἰδῶ τὰ πλεῖστα τῶν μελῶν περικαλύπτουσιν, ἔτωσίπως αἱ ἀλήθειαι τοῖς προκαλύμμασι χαλεποῖ, καὶ προσφιλέστεραι, καὶ χαριέστεραι γίνονται διακηλύσασθαι τὸ ἀποσυφόν, καὶ τὸ ἰταμὸν ἅπαν ἀπελάσασθαι. Τὸτο δὲ γίνεται πολλὰ καὶ ἢ ἐν τρίτῳ προσώπῳ προφερόμεναι, ἢ ἐν πρώτῳ προσώπῳ, ἀλλὰ πληθυντικῶς προῖ-
 ῥεσθαι. Τῇ γὰρ κοινωνίᾳ ἀμυνεῖται τὰ σφάλματα, καὶ ραστέραν ἐπιδέχεται διόρθω-
 σιν, καὶ ἐστὶν ἂν ἐν ἀσμενεστέρα ἡ ἀλήθεια δίχα τραχύτητος ἐνιεμένη ταῖς ψυχαῖς. Καὶ γὰρ καὶ Παισὶν Ἰατρῶν ἐκ ἀπλᾶ προπίπτει τὰ πικρὰ φάρμακα, ἀλλὰ τοῖς ἡδέσι μινύμενα μᾶλλον ὠφελεῖ. Εἰσὶ δὲ τινες τῷ φιλαλήθει γαννύμενοι, καὶ γαν-
 ρέμενοι ὅτε καὶ τὸ, ὅτε μὴν προσώπων διάκρισιν πεπαιηκότες ἀποτόμως ὡς ἀπὸ τρείποδος ἀποφθέγονται τὰ εἴτε ὄντα, εἴτε σφίσι δοκῶντα ἀληθῆ. Καὶ τὸ δε-
 γὰρ ἢ σμικρὸν ἐστὶν ἀμάετημα, ὅτι τῇ φιλαλήθει παρακραδέντες ἔνιοι, ἅπερ αὐτοῖς ἔτι καὶ ἔχειν δοκεῖ ταῦτα μετὰ πολλῆς πικρίας, καὶ χερδὸν ἀναιδείας ἐπιχυρί-
 ζονται. Εἰ τοίνυν τιμωρὸν ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, ἐκ ἀπορρίπτειν εἰκός ἐστιν αὐτήν, ἀλλὰ τὸ μὲν αὐτῆς ἀποδιδόν, τὸ δὲ καὶ ἀποκρυπτόμενον πόθον ἑαυτῷ παραχεῖν. Ἔστι δὲ καὶ τὸ ἀμφισβητήσιμον εὐχρηστον ἐν τῇ προτάσει τῆς ἀληθείας. Τῷ γὰρ ἀ-
 ναμφιλέκτῳ ὁ Ἀκροατὴς ἐκ ἀποσκιατῆ, ἀλλ' ὡς ἐν δίκῃ καθιστάμενος, καὶ τὴν αἵρε-
 σιν ἔχων ἐφ' αὐτῷ τὰ πολλὰ νεύει εἰς τὴν ἐπίκρισιν τῆ ἀληθείας, καὶ συνελόντι φα-
 ναι ἐν γὰρ τοῖς νῦν χρόνοις, ὁπνίκα τὸ ψεῦδος ἐπιχρεῖται ἅμῃ τῇ λοιπῇ κακίᾳ, καὶ μέμνηται κατὰ τῆς ἀρετῆς βακχεύομενον, καὶ παρὸν παραπετάσματος ἡ ἀλήθεια δείται, καὶ προσωπεῖα τὰ πολλὰ, ἵνα μὴ τῆς θύρας ἔξω κλειδῇ, ἀλλ' εἰσδύσα,
 ὥστε γένηται τὸ σκότος ἀπελάσαι, καὶ καταθραιμδεῦσαι τὸ ψεῦδος.

Ὁποῖος ὁ Κόσμος, καὶ οἱ ἐν αὐτῷ Ἄνθρωποι.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Η'.

Τῶν λογικῶν Πλασμάτων οἱ μὲν Ἄυλοι εἰσι, καὶ ἄπλοϊ, οἱ δὲ Ἐνυλοῖτε, καὶ σύνθετοι. Καὶ τῶν Ἄϋλων οἱ μὲν ἑράνιοι μονοῦν ἄτρεπτοι, ἀπαθεῖς, ἀθάνατοι, νοεροὶ, αἰεὶ ὡσαύτως ἔχοντες, καὶ ἐπὶ τῷ Ἀγαθῷ ἀδικηπτῶς διαγιγνόμενοι, καὶ μὴδέποτε διαμαρτάνοντες, ἀλλὰ τοῖς ἰδίῃς λειτουργίᾳσι προσλιπαρῆντες ἀπαρσαλεύτως, καὶ κατὰ τὴν χρεῖαν τῆς ἐνεργείας παρόντες, καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασι περιγραφόμενοι, ὡς Ἀγγέλους καλῶμεν, καὶ τιμῶμεν· οἱ δὲ ἀθάνατοι μὲν εἰσι, καὶ αἰδιοὶ, ἀλλὰ κάτω πέπτωκότες, καὶ ἐπὶ τῷ κακῷ ἀτρέπτως ἐσηργιμένοι μισόκαλοι, καὶ μισάνθρωποι, καὶ χαιρέκακοι, μισροὶ, καὶ βέβηλοι, τιμωροὶ, καὶ ἄσπλαγχοι, καὶ ἀνήλαιοι, καὶ μὴδέποτε πρὸς αἷκτον ἀπονεύοντες, ἀλλὰ κακοποιοὶ διὰ παντός, καὶ φθοροποιοὶ, καὶ ταῖς ποιναῖς ἐναχολῶμενοι, συνελόντι φᾶναι αἰεὶ κακοὶ, καὶ πανηροί. Μέσσην δὲ τάξιν εἰλήχασιν οἱ Θνητοὶ ἐν συνεχεῖ τροπῇ, καὶ διηνεκεῖ μεταβολῇ περιφερόμενοι, σύνθετοι τῷ εἶναι, καὶ τῇ ἐνεργείᾳ, τοῖς τρόποις ποικίλοι, καὶ ἐπίμικτοι, τῇ μὲν ἐπὶ τὸ κρεῖττον ῥέποντες, καὶ τῶν Ἀγαθῶν ἀντιποιέμενοι, καὶ τοῖς Ἀγγέλοις προσομαιόμενοι, τῇ δὲ νεύοντες ἐπὶ τὸ χεῖρον, καὶ τῶν κακῶν ἀντεχόμενοι, τεταραγμένοι, καὶ τεταραδισμένοι, πανῆργοι, καὶ κακῆργοι, τραυματῖαι, καὶ λυμαιῶνες, καὶ τοῖς κακοδαίμοσιν ὡς ἐγγιστα προσήκοντες, καὶ οἷα τὴν μέσσην ἔχοντες χώραν αἰθνητοὶ, σφίσιν αἰεὶ διαμαχόμενοι ἐν ἀσάτῳ κινῶνται, ὅτε μὲν αἰχρῶς ὀλιθαίνοντες, καὶ τοῖς κακοῖς ἐγκαλινῶμενοι, καὶ βαθυτάτῳ κάρῳ καθεύδοντες μᾶλλον, ἢ βέλτιον εἰπεῖν τυφλωττόντες, νεκροῖς εἰκότες, θνητῶν ἢ διεννησχότες, ἀδελτεροὶ, καὶ βδελυροὶ, ὅτε δὲ μετᾱμέλαιοι, καὶ ἐν μεταγνοῖᾳ γιγνόμενοι, καὶ ἀνανήφοντες, καὶ ἐγειρόμενοι, καὶ ἀνορθόμενοι, καὶ εἰς ἐπιείκειαν ἐπιστρέφομενοι, καὶ ταύτῃ μὲν οἱ Ἄνθρωποι πεφύκασι ἀμφίδιοι, ἀμφιδέξιοι, ἀμφιῤῥεπεῖς, καὶ ἑτεροκλινεῖς, καὶ τῶν ἄριστοι, ὅποσοι σφᾶς αὐτὰς ἐγνωκότες τὴν μὲν ἐπὶ τὰ χεῖρω ῥοπήν εὐλαβῶνται, καὶ ἀνασέλλουσι, σώζουσι δὲ τὴν ἐπὶ τῷ Ἀγαθῷ ἰδρυσιν, καὶ πρὸς τὰς Ἀγγέλους ἀμιλλῶνται, ἀπὸ δὲ τῶν Διαβόλων παντὶ θένει διέξανται, καὶ καλῶς φρονεῖν, καὶ λέγειν, καὶ πράττειν πειρῶνται, τῶν δὲ κακῶν, ὅση δύναμις, ἀπέχονται, καὶ εἴποτε συμβαίῃ διαμχετῆσαι ὡς τάχιστα πρὸς τὸ Ἀγαθὸν ἀποκλίνουσι. Καὶ τῶν μὲν σφαλμάτων μεταγινώσκουσι, τῆς δὲ διορθώσεως ἐπιμελῶνται, πάντας ὠφελῶντες, μὴδὲνα βλάπτοντες, καὶ τὰ μὲν ἑαυτῶν ἡθὴ κοσμεῖσι, τὰς ἐπ' ἄρετῇ διατρέποντας μιμούμενοι, τοῖς δὲ λοιποῖς τύποι προκειμένοι, καὶ εἰκόνες, καὶ ποδηγέται γιγνόμενοι πρὸς τὸ Ἀγαθόν, μὴδὲνα συγῆσι, μὴδὲνα κακολογῆσι, μὴδὲνα ζημιῶσιν, εἰς ἅπαντα εὐδιακείμενοι,

A a

καὶ τῶν μὲν ἀνεχόμενοι, τοῖς δὲ ὁμιλῶντες, καὶ εὐνοίᾳ συζῶντες. Καὶ πρὸς μὲν τῆς ἐν μέσῳ τάξεως ἀπόχρη καὶ ταῦτα, ἀλλὰ πρὸς τραυτέραν σκέψιν κάκεινο χρεὶ εἶδεναι, ὅτι ὁ μὲν ἕρως ἐν αἰδιότητι χαρᾶς γέμει, καὶ θυμηδίας, καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ζωὴ ἁμοιρὸς ἐστὶ λύπης, ὀδύνης ἀθέατος, μεταβολῆς ἀπείρατος, ὥσπερ ἐξ ἐναντίας τῷ Ἄδῃ αἰεὶ περικείται γνόφος, καὶ ὀδύνη, καὶ λύπαι περιΐστανται, καὶ οἱ τῇ δὲ σκυθρωποί, καὶ κατηφεῖς, καὶ συγνάζοντες, ἢ σρεβλόμενοι, καὶ κακοπαθεῖντες, διηνεκὴς ἐν ταῦθα θρήνος καὶ κοπετὸς, καὶ ἀένωος ὀλοφυρμός, ὁ δὲ Κόσμος ὅτος ἐν μέσῳ κεῖται, καὶ τοῖς ἐναντίοις πῖζεται, καὶ λύπαις, καὶ θυμηδαῖς ἐστὶν ἐπίμικτος, καὶ αἰεὶ ἀπὸ θατέρου τῶν ἄκρων εἰς θάτερον μεταφερόμενος. Διαδέχεται γὰρ ἐν αὐτῷ ἡ χαρὰ τὴν λύπην, καὶ ἐξ ἀναντίας τὰς ἡδονὰς αἱ ὀδύνη μεταλαμβάνονται· καὶ ταῦτ' εὖ εἰδότες εὖ γε τοῖς συγκεράσαι τάναντία δυναμένοις, καὶ τὴν μέσην καλῶς τηῆσαι τάξιν, καὶ χώραν, καὶ ιδιότητα.

Περὶ Συμβουλίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΘ'.

Ἐπειδὴ πᾶσά τις ἐνέργεια ἐν τῷ πάχοντι τῷ εὖ διατεθειμένῳ δεῖ τὸ ἴδιον ἀπατέλεσμα, καὶ ταῖς συμβουλίαις ὁ λόγος ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀναπυθνομένων ἔδεν ἀποτελέσει χρεῖσόν μὴ ταῖς διαθέσεσι προσαρμοζόμενος, μηδὲ τοῖς σκοποῖς, μηδὲ τοῖς θελήμασι προσφερόμενος. Καὶ γὰρ πολλάκις οἱ θνητοὶ ἄλλ' ἅττα σκοπέμενοι, καὶ προθυμέμενοι κρύπτουσι μὲν τὰς οἰκείας γνώμας, ὧν ἀπείξ ἀντέχονται, καὶ παντὶ δέει καταπράξαι σπευδάσθαι, δοκιμάσθαι δὲ τὰς τῶν ἄλλων βουλὰς, ὅπως ἴδωσιν αὐτάς, καὶ γνῶσιν λάβωσι τῶν φρονόντων τάναντία, καὶ καταπολεμήσωσιν αὐτὰς, καὶ τμηκᾶδε τὰ πολλὰ μὲν αἱ συμβουλῆαι μηδὲν ὠφελεῖσιν, ἔδ' ὅτε δὲ καὶ μάλιστα βλάπτουσι τὰς διδόντας. Εἰ τοίνυν ὀρθῇ τινι μεθόδῳ ἐν ταῖς συμβουλίαις χρεῖσταιτό τις, ἵνα τὴν τῷ ἐρωτῶντος γνώμην, καὶ τὸν ἐνδομυχῆντα σκοπὸν μάθῃ περὶ δέναι τὴν ἰδίαν γνώμην ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐπέχειν ὀφείλει, καὶ ταλαντευομένῳ προσεοικῶς τοίνυν ἀμφικλινῶς διαλεγέσθω, καὶ τὰ ἀντικείμενα μέρῃ ἐπαινῶν τε, καὶ ψέγων, τὴν τε ἐπιωρημένην ὠφέλειαν, καὶ βλάβην διαλογιζόμενος, καὶ ἀντισπῶμενος ἐφ' ἑκάτερα διαπορεύσθω, καὶ ταῖς ἀμφισβητήσεσιν ὥσπερ ἐρεθισμοῖς χρώμενος, ἀφορμὰς δότῳ τῷ πυθνομένῳ τὴν οἰκείαν ἐμφανίσαι γνώμην, καὶ ταῖς ἀπορίαις, καὶ τοῖς διαγμοῖς οἷα λαθεταῖς ὑπανόμοις εἰς τὰ ἐνδότατα τῆς ψυχῆς αὐτῆς ὑποδύνει τῶν ἐν αὐτῇ σκοπῶν παντελῆ λαβέτω γνῶσιν, εἴτα δὲ πάλιν, ἅτε τὰ διηπορημένα ἀνευκρινῶν, καὶ ἐξακριβῶν, εἰς τῷδ' ὅπερ εἴη καὶ τοῖς πρᾶγμασι,

καὶ τοῖς προσώποις, καὶ τοῖς καιροῖς ἀεμόδιον μετ' ἀσφαλείας καταντήσας, ἢ τὴν ἀρίστην βελὴν προτιθέμενος, ἢ τὴν εὐνοίαν πορισάμενος ἐν τῷ ἀσφαλεῖ, καὶ βεβαίῳ καταστήτω, ἢ τελάχισον ἥμισυ ζημιωθήτω μὴ τὴν ἑαυτοῦ τιμὴν, καὶ τὸ κλέος ἀφελῶς, καὶ ἀλογίως προίεμενος.

Περὶ Πανουργίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ψ.

Οἷονες δ' Ἄνθρωπος, καὶ δεξιός κατορθῶσαι τὸ σκοπούμενον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἔμῳ τὰ καλὰ καγαθὰ, καὶ τίμια βελομένοις εἶσιν, ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς ἐπικτήσεως τρόπος αὐτοῖς ἀρέσκει ὁ ἐπιεικής, καὶ δίκαιος. Καὶ δῆτα τὰ πρῶτα μέσα τῶν ἐγχειρημάτων αὐτοῖς εἰσὶν αἱ Ἀρεταί, καὶ δι' αὐτῶν προσφέρονται τοῖς πράγμασι, καὶ εὐτυχῶς ἐφικνῶνται τῷ ἐν πόθῳ καὶ ἐλπίσι, διὰ δὲ ἐπισφαλῶν, καὶ μυσαρῶν μέσων καὶν ἐπίσαιντο βεβαίως ἐπικρατεῖς γενέσθαι τῷ ποθυμένῳ μᾶλλον ἀφίσανται, ἢ διὰ τῶν ἐδεόντων ἐπιτυχεῖς γενέσθαι. Αἰδῶνται γὰρ ὡς μάλιστα τὸ Θεῖον, εἴτα καὶ τὰς εἰδήσας εὐλαβῶνται, καὶ ἀγαθοὶ γενόμενοι ἑαυτοὺς τιμῶσι, καὶ σώζουσιν, ὡς οἰόνται, ἀμωμήτους. Οἱ δὲ ἐξ ἐναντίας πονηροὶ εἰσιν, καὶ βέβηλοι, μιαινοί, καὶ πανουργοὶ μόνον τὸ ἴδιον κέρδος λατρεύοντες, τῶν δ' ἄλλων ἀπάντων ὀλιγωρῶντες, οἵτινες τὰ μὲν πράγματα παραχαράττεσι, καὶ ραδιουργοῖσι, καὶ δεινοὶ εἰσιν ἐφευρεταὶ τῶν τρόπων, οἷς αὐτὰ κιδνηλεύουσι, καὶ παντὶ προσπίπτοντι καπηλικῶς ἀποχεῶνται, καὶ μετὰ μαγανείας, καὶ γοντείας, καὶ πάντα κατατείνουσι λογισμὸν, ὅπως τὰς συνόμιλῶντας φρεναπατήσωσι, καὶ τῆς σφῶν μιαινίας ποιήσωσι κοινωνὸς εἴτε ἐκόντας, εἴτε ἄκοντας. Τέτοις ὡς λοιμὸν ἀποσπρέφεται δεῖ, καὶ βδελύσσεσθαι, πλὴν τῆς προσηγορίας, πάσης αὐτὸς κοινωνίας ἐξελάσαντας, καὶ μηδέποτε τοῖς δελεασμασιν, ὧν πλατῶσι, κεχρητάς.

Ὅτι ἄδει σκαιῶς ὑπολαμβάνειν τὰς Ἐννοίας τῶν λεγομένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ψα.

Εἰσὶν, ὧν ταῖς ψυχαῖς πολλή τις ἐνίδρυται πικρία, καὶ βαρύτης, μᾶλλον δὲ τῷ ὧ ἄνοια, καὶ μωρία, αἱ σφίσιν ἔτω βαθέως συνεδάφησαν, ὥστε ἀναπόπλυτον, καὶ ἀνεξίτηλον ἔχοντες οἱ θνητοὶ τὴν περὶ τὰς κρίσεις φαυλότητα αἶψα τὰ λεγόμενα παρεξηγῶνται. Ἀμέλει τὰ ἐν ταῖς ὁμιλίαις εἴτε δι' ἀπλότητα, καὶ ἀφέλειαν, εἴτε

δι' ἄγνοιαν λεγόμενα διασύρειν ἐπὶ τὸ χεῖρον, καὶ διαμάχεσθαι, καὶ εἰς ἕριν, καὶ ἀπέχθειαν ἀκαθέκτως ὀρμᾶν, ἐδὲ ὅτε καὶ μαίνεσθαι, καὶ παρορνεῖν ἀβλῖως, καὶ τὰς φίλωντας ἐρεθίζειν εἰς ἔχθραν, καὶ δύσνοιαν ἔμφυτόν ἐστιν αὐτοῖς, τὰ πολλὰ δὲ καί τινας ὀρθὴν ἔννοιαν ἔχοντας λόγους, καὶ δυναμένους μεγάλην παραχρῆν ὠφέλειαν, ἀπὸ τῆς ἰδίας φανυλότητος αὐτὲς παρεκτρέψουσι, καὶ σφαλερῶς ὑπολαμβάνοντες ὀργίζονται, καὶ πράγματα παρέχουσιν αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ὁμιληταῖς. Ἐν γὰρ νῦν ταῖς ὁμιλίαις, καὶ ταῖς διαλέξεσιν ἀγαθὴ γνώμη χρωμένους αἰεὶ δεξιῶς ἐννοεῖν χρὴ τὰ λεγόμενα, εὐλαβημένους τὰς ἀφορμὰς τῆς φιλοφρονείας, καὶ τῆς ἀπεχθείας.

Ὅτι ἔδει τὰς πίσεις ἐπιχεῖν, καὶ φυλάσσειν ἐπὶ ἑκ ὀλίγον ἐπιηρωμένους.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ιβ'.

Ἐν τοῖς πλείοσι τῶν Ἀνθρώπων τὰ πρῶτως ἀγγελλόμενα εὐθὺς τασαύτην λαμβάνει πῆξιν, καὶ ἰχὺν, ὥστε παραμένειν δευσοποιὰ, καὶ ἀναπόπλυτα. Καὶ ὥσπερ τοῖς ἐκ πηλῆς καινοῖς ἀγγείοις ἐκ τῶν ἐντιθεμένων ὑγρῶν ἐνιζάνει τις ὁσμὴ εἴτε καλὴ, εἴτε φαύλη, καὶ διατελεῖ δυσέκνιπτος, ὥτως αὐτοῖς τὰ ταῖς ἀκοαῖς πρῶτως προσεννεγμένα εἴτε ἀληθῆ, εἴτε ψευδῆ, εἴτε ἀερόζοντα, καὶ ὀνήσιμα, εἴτε ὀπρεπῆ, καὶ ἐπιβλαβῆ παραυτίκα ταῖς ψυχαῖς ἐνιδρυμένα μηδενὶ λόγῳ ὕπερον δύναται παντάπασιν ἐξαλειφθῆναι, ἀλλὰ βαθεῖαν καταβαλόντα ῥίζαν καὶ διαμένει, καὶ πολλῶν τινῶν αἷτια γίγνεται. Καὶ περὶ ταχυδρομεῖν εἴωθε τὰ ψεύδη, καὶ πρῶτα παραγίγνεται τοῖς φιλοπράγμασι, τὰ κατὰ πρώτην πρόσβολὴν εἰσφεύοντα ταῖς ψυχαῖς, καὶ τοὶ πόρρω τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὅμως τοῖς εὐπίστοις σεγανῶς ἐγκολάπτεται. Ὀλίγοι δὲ τινὲς εἰσιν, οἱ τὰς πίσεις ἑκ ἑκ ῥάσιν παρέχοντες τοῖς ἀκροαμένοις, ἀλλὰ τὰς διαβολὰς, καὶ τὰς συκοφαντίας, καὶ ἀπλῶς πάσας τὰς πρῶτας Ἀγγελίας ἑκ ἀποδεχόμενοι ταχέως ταλάντευομένας ἔχουσι, καὶ ἐφ' ἑκάτερα διαφερομένας τὰς ψυχὰς, τὰς δευτέρας ἀκοὰς αἰεὶ βεβαιωτέρας οἰόμενοι, καὶ τὰ ἀκρόατα δὴ βασανίζουσι μετ' ἀκριβείας εὖ εἰδότες, ὅτι οἱ πλείους ἀφυλακτότερον ἔχουσι τὴν ἀκοήν, καὶ ἀδασανίσως ἀκροῶσιν τε, καὶ ἀγγέλλουσιν, εὐαπάτητοί τε εἰσι, καὶ τὰς ἄλλας ἀπατῶν ἑκ αἰδῶνται. Καὶ μὴν ἔτι πολλοὶ οἱ τὴν γλῶτταν ἐς ἴσα, καὶ τὴν ἀκοήν ἔχοντες ἐν φυλακῇ, καὶ τηρῶντες ἑκατέραν εἰλικρινῆ, καὶ ἀνυπεύθυνον.

Ὡς ἀπειθῆς ἡ Μνήμη τοῖς Ἀνθρώποις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4Γ΄.

Ἀνώμαλός ἐστι τοῖς Ἀνθρώποις ἡ μνήμη, καὶ ὑπερέτης ἐπισφαλῆς, ἔνθα δεῖ πιστὴν εἶναι, καὶ πρὸς θυμὸν, καὶ ὑπεργόν, ἀχάριτον προχείρως διακονῆσαν, καὶ χορηγῶσαν ἐτοιμῶς, ἃ χρεὶ. πολλὴν ἔχουσα νοθείαν, καὶ χανιότητα, ὥς πολλὰ καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ἀναγκαιοτάτων ξερίσκει αὐτὴς, καὶ εἰς μυρίους ἐμβαλεῖσα μόχθους, καὶ ἀμνηστῶντας ἀπεργαζομένη ἀναζητῆσαι, καὶ εὐρεῖν τὰ δεόντα. Ἐνθα δὲ ῥαθυμεῖν αὐτὴν ἔδει, ἢ καὶ πάντως ἐξίτηλον γεγονόσαν ἐν τῷ ἀφανεί καταλιπεῖν τὰ ἴχνη τῶν μηδὲν ὠφελεντῶν, μᾶλλον δὲ καὶ λυματομέλειον, ὅπταν ἐπιφέρειται, ἐν τέτοις πείχεις ἔσσει, καὶ ἀδιάσπαστος δευσοποιᾷ, καὶ ἀνάπλυτα παρέχει τὰ ἠδάλματα, καὶ τὴν αἰδοῖσιν αἰεὶ πλήττει, καὶ μηδὲ μικρὰν τινα ἄνεσιν συγχωρεῖ. Καὶν τέτῳ δυσυχέσι μάλιστα οἱ δύνανται ἀδικοποιόντινα ταύτην φέροντες, καὶ ἀπειθῆ, μηδὲ τῇ φρονήσει, μηδὲ τῇ θελήσει ὑποκλίνουσαν, ἀλλὰ πρᾶττεσαν ὡς βέλεται, καὶ τὰ μὲν ἀνδρῶν, καὶ πρὸς ἐνα λύπης, καὶ λήθης ἄξια προτιθεμένην, καὶ προστεβῶσαν, τὰ δὲ ἡδῶα, καὶ τερπνὰ τῇ λήθῃ χωνύουσαν. Καὶ διὰ τὸτο νουθετῶν ἐστὶ καὶ τὸτο καταδελῶσαι τὸ μνημονικὸν μέρος τῆς ψυχῆς, καὶ διδάξαι αὐτὸ, ὥς βελομένοις ὑπέκειν, καὶ χορηγεῖν ἐτοιμῶς, ἃ χρεὶ, ἐκὶ ἀντιστατῶν, ἐδὲ ζητῶσι τὰ φαιδρὰ παρέχον τὰ λυπηρὰ, ἐδὲ αἰτῶσι τὰ δεόντα ὁρεγνύον τὰ περιττὰ καὶ ὥσπερ οἱ φαῦλοι δέλοι, οἱ τῶν μὲν προσαιμάτων ἀμνημονῶσι, φλυασιῶν δὲ, καὶ λήθων γέμωσι, καὶ εἰς μηδὲν ἀγαθὸν ὠφελεῖσι. Τῆς μνήμης ἂν ἐν ἐπισφαλῶς ἔτω διακειμένης, τέχνη τὸ ἐλλειπὲς αὐτῆς ἀναπληρῶσαι, καὶ τὸ πεπτωκὸς ἀνορθῶσαι προσήκει τὰς ἐχέφροντας, ἀμνηστῶν μὲν, καὶ λήθην ὑποκρινόμενης, ὧν ἡ χρεὶ μνημονεύειν, ἐν οἷς δὲ αὐτὴν ὑποσκάψαν εἰκὸς ἐστὶν ἀναστῆσαι, τὸτο ταῖς ἀναμνήσεσι τεχνάζομενης, καὶ σφείζονται. Οὐδὲν γὰρ ἔτι ἰσχυρὸν αὐξήσαι, καὶ ἐμπεδῶσαι τὰς μνήμας, ὅσον γε τὸ ἀναμνησκέσθαι, καὶ ἀενάοις ἐναύσμασιν αὐτὰς ἀναζωπυρῆσαι.

Ὅτι δεῖ εὐλαβεῖσθαι τὰς Προσκήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4Δ΄.

Τὸ Πέλαγος, ἐν ᾧ βιῶντες πλέομεν, ἢ μόνον βίαιοις ἀνέμοις αἰεὶ κινεῖται καὶ φέρεται, καὶ φέρει τὰς αὐτῷ διαπερῶντας, ἀλλὰ καὶ νήσους ὑφάλης ἔχει παμπληθεῖς ἐγκαθιδευμένας, καὶ τοῖς παραπλέουσιν ἐφεδρεύει. Τὴν γὰρ, εἰ μὴ Πέτραι τυ-

φλοι, καὶ ὀξεῖαι οἱ ἀχάριτοι, οἱ φθονεροί. οἱ χαιρέκακοι, οἱ φιλόνομοι, οἱ μαινώμενοι, οἱ ἀπεχθανόμενοι, οἷς προσκρούσας τις διακινδυνεύει διαρρήχηναι, καὶ ποντωθῆναι, ἢ τελέχῃσιν διαφραθῆναι, καὶ ζημιωθῆναι. Φίλοι γὰρ Ἀγαθοὶ ὀλίγοι τινες οἳ τε εἰσι γενέσθαι, ἐχθροὶ δὲ δυσμενεῖς σχεδὸν ἅπαντες, καὶ ὠφελῆσαι μὲν ἔ πολλοὶ δύνανται, βλάβη δὲ πάμπολλοι εἰσιν ἱκανοί. Καὶ διὰ τὸτο νενεχῶν ἐσιν Ἀνδρῶν ὅσα καὶ καλῶν κυδερνητῶν ἀποκλίνει τὰς προσταξάξεις, καὶ εἴτε ὀλίγη τῶν ἰσίων ἐγκλίσει, εἴτε μεταθέσει τῶν πηδαλίων ἀπωτέρω νεύσαντας παραμειψαί τὸν κίνδυνον, καὶ δι' ἀσφαλεσέρεα πλεῖ προσενεχθῆναι, καὶ γενέσθαι ἔξω θορύβου, καὶ ἐπηρείας. Φεῦ, ὅποσοι δοκῦντες ἀδυνεῖς, καὶ ἀδύνατοι τῷ φλογμῷ τῆς ὀργῆς, καὶ τῆς πικρίας ἐξαφθέντες μεγάλην ἀνήγειραν πυρεκαίαν, ἣν ἔδὲ πολυχειρία φίλων ἐφθασε σβέσαι. Καὶ βέλτιον ἄρα εἶσαι τὸ πῦρ ὑπὸ τῇ τέφρᾳ κείμενον, ἢ προσιόντι ῥοβίως ἀπαντῆσαι.

Περὶ Ἀπορρήτων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν γ Ε'.

Οὐ μόνον ἀπὸ τῆς διαδόσεως τῶν Ἀπορρήτων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μόνης τῆς ἀκροάσεως πολλὰ ἄττα δεινὰ, καὶ χαλεπὰ συμβαίνει τοῖς Ἀνθρώποις, ὥς τε ζημίαν ὑπαρτήσασθαι καὶ τιμῆς, καὶ ὑπαρχόντων, ἐπ' ὅτε καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς, καὶ μοι μεγάλης δοκεῖ μέρος εὐκληρίας ἔδειδαι ἔτε τῆς ἀκοῆς, ἔτε τῆς κοινώσεως τῶν ἀποκερῶν. Ἀμφοτέρω γὰρ ἐξαισίων μερίμνη, καὶ φροντίδι, ἔτι δὲ καὶ λύπῃ, καὶ ἀθυμίᾳ περιβάλλει τὸς κεκοινωνηκότας, ὧν οἱ μὲν δεδαίκασι μὴ καταφανῇ γέννηται τὰ λεχθέντα, ὅτι ἅπαρ ἐξαρρηκτότα τῶν χειλέων ἢ ἐπ' αὐτοῖς ἔτι μένει τὸ μυσκέναι, καὶ σιγᾶν, καὶ φυλάττειν ἔνδον αὐτὰ, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ εἰδότη, καὶ δικαίως. Εἰ γὰρ αὐτοὶ τὰς σφῶν ἢ ἴσασιν, ἔτε ἠδύναντο κρύψαι, ἢς καὶ μάλισα ἐχερῆν, πῶς ἂν εἶεν ἑτέροι πιθανοὶ συγκεκαλυμμένα φυλάξαι τὰ ἀλλότρια; Ὅτε γε φύσει λάλων ὁ Ἄνθρωπος, καὶ ἀδόλεχρον, καὶ λόγῳ φύλαξ ἢ ἀκριβοῦς, ἢ δὲ πιστὸς, ἀλλ' ἀφειδῆς ἐστὶ πᾶς τις μάλλον αὐτῷ, ἢ τῶν χρημάτων, οἱ δὲ τὰ ἀπόρρητα ἀκροασάμενοι, καὶ μάλισα αὐτὰ παρὰ τῶν ἰχυρῶν ἐμπιστευθέντες, πρῶτον μεγάλῳ περιπίπτουσι δέει μὴ καὶ ἄλλοις τισὶ φανερωθέντα παρ' αὐτῶν, καὶ ἀνακαλυφθέντα σφίσι μόνοις τὸ τῆς ἐκδόσεως ἔγκλημα προστερίβῃ, καὶ ἄναιδος ἀθυρονομίας ἀποφέροιεν, ἔτι καὶ ζημίαν. εἴτα τῷ αὐτῷ κινδύνῳ ἀποκναίνονται τῆς περὶ μεγάλων πραγμάτων κοινωνίας, ὅτι τῆς αὐτῆς παιδείας ἐνόχοι, καὶ ὑπεύθυνοί εἰσιν οἷτε ῥέκται, καὶ οἱ συνειδότες, καὶ συμμετασχόντες αὐτῶν, τούτων δὲ καὶ ἦν ὑπαρτή τις μηδὲν ἐνδέχεσθαι, ἀλλ'.

ὅμως ἐπιστάδωσαν οἱ τοιοῦτοι, ὑποπτα γενέσθαι σφίσι παρὰ τῷ Ἀρχόντῳ, ἢ τὰ μυστήρια ἴσασι, τῇ τε ὑπονοῖα μὴ τὰῦτα διαδύσασιν, καὶ τῇ ἀποστροφῇ ὡς εἰδότην τὰ κατ' αὐτόν. Καὶ γὰρ αἱ αἰχραὶ πράξεις ἔμνον εἰσὶ συγεραὶ τοῖς πεποικημένοι, ἀλλὰ καὶ τοῖς μεταχῆσι, καὶ συμπράξασιν πολλήτις ἐπισκῆπτει βαρύτης, καὶ ἀπέχθεια, ὅτι τῶν κακῶς περατομένων ἐχ' ἥττον αἱ ἰδέαι ῥαπίζουσιν αὐτὸς ἢ περ οἱ ὑπὲρταί, καὶ ἀπλῶς αἱ κοινῶν, καὶ αἱ τὰς ἐπόψεσιν αὐτὰς ἀποσύρῃσι, καὶ δάκνῃσι, καὶ διὰ τῆτο τὰς αἰτίας τεχνάζονται οἱ δυνατοί, ὅπως ἐκεῖνος ἀπελάσῃσι, ἔτῳσι οἰόμενοι παντάπασιν ἀφανῇ γενέσθαι τὴν μισαίαν, καὶ τὴν βδελυρίαν αὐτῶν. Προδότες ὅτι μὴδεὶς Ἀρχὼν φιλεῖ τὸ χρεός, ἀλλὰ μισεῖ ὅτινι αὐτὸν χρεώσῃν εἶναι νομίζει, χρεώσῃ δὲ, καὶ αἰδεῖται, οἷς ἀπαξ ἀπόρρητόν τι πεπίστευκε, καὶ χάριτος ἔνδ' ἐμεταδὸς τῆς προσκλήσεως, ἀχαριστίας πονῶς ἀποτίσαι δεδοικώς, ἀφορμὰς ἀναγέσεως ὀνειρώττει, καὶ περιπολεῖ τῷ νῷ, καὶ μηχανᾶται. Καὶ λοιπὸν ἀπορρήτως ἔτε ἀκροατὴς ἔσῳσι, ἔτε προδότης, καὶ οἷς ἡ φύσις εὐφρανεῖν δεδώρηται, τέτοις ἢ τὰ χεῖρη μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ὦτα φυλακῇ, καὶ προσοχῇ περικλειέδωσαν.

Ὅτι προσήκει τὸς ὑπερέχοντας ταῖς Δυνάμεσιν, ἢ μόνον ἐκ ἐπιβλαβεῖς εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἐπωφελεῖς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν 45.

Ὅς περ ἐν ταῖς Ἀρχαῖς, ἐπειδὴν καὶ ταῖς Δυνάμεσιν ὑπεραίρεσαι τὰς ἀγκυβύρεθ βασιλείας, ἀποχεῶνται τῇ ἰσχύϊ, καὶ κατ' ἐκείνων ἱταμώτερον ἐκφέρονται, καὶ ταῖς μὲν ἐπιβάλλασί τε, καὶ τέμνεσι, καὶ εἰς συστάσεις ἀπρεπεῖς ὠθεῖσι, ταῖς δὲ καὶ ἐπαπειλήσασθαι μόνον συνθέσθαι καταναγκάζουσι τοῖς προσαπτομένοις, τῇ ἐξ αἰδῆς προδίκη ὠφελήθεντες, καὶ αὐξυνθέντες, τὸν αὐτὸν τῆτον τρόπον διατελοῦσι τὰς πλησιοχώρους Ἀρχὰς λωβάσθαι, καὶ ἐνοχλεῖν, ἀλλ' ἀφορήτων γενομένων, ἐκ ἀνεχόμεναι αἱ καθ' ἑκάστην ἀμνηστῆσαι πρὸς ἄμυναν, συμμαχίαν ποιησάμεναι ἀντεξάνισανται, καὶ μὴ μόνον, ἀς ἀφιεθήσαν, χώρας, καὶ Πόλεις ἀνακτῶνται, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς κατήκουσιν κείρουσι, καὶ δύνανται, καὶ μεγάλως λυμηνάμεναι μόλις ποῖσιν ἀνάπαυλιν, ἔτῳ καὶ τοῖς πολιτεύμασιν οἱ περιβολῇ πλάτῃ, καὶ δυνάμει ὑπερανενσηκότες, ὀπηρῖκα γαυρύνονται, καὶ ἀλαζονεύμενοι τῶν Συμπολιτῶν τὸς μὲν ἀτιμάσῃσι, τὸς δὲ καὶ βλάψῃσι μεγάλην ἀπέχθειαν ἐναποσάξαντες ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν, καὶ εἰς ἄμυναν ἀναθερμῆναντες, τῆς τύχης βλοσυρώτερον ἀποβλεψάσης, πρὸς πάντων ἀδωκῆτως ὕβρεσι, καὶ ζημίαις ἀποκναίνονται, καὶ κατατρυχεῖνται, καὶ μεγάλην περιπεπτωκότες ἀδοξία συγύνται, καὶ βλασφημῶνται. Ὅφειλῃσι λοιπὸν μὴ κατα-

χρησάδαι τῇ εὐτυχίᾳ ὑπερόπται γενόμεναι, ἀλλὰ μετριοφρονήσαντες τὰς εὐνοίας πορίσασθαι τῶν πολλῶν, τὰς μὲν εὐεργετήμασι προσηκείωσαντες, τὰς δὲ δεξιῶσσι προσεταιρισάμενοι, καὶ πάντας ἐκμεριζάντες, ὥς τῆς τύχης ἐτι προσμεριδιώσης εὐχέτας εἶναι, καὶ ἐπαινέτας, μεταβαλλύτης δὲ, ἀρωγὰς γενέσθαι, καὶ συνηγούρους.

Ὅπως δεῖ παρέχειν ἑαυτὸν ἐν ταῖς τῶν Γνωρίμων συμφοραῖς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν υζ.

Τῶν Συνήθων, καὶ Γνωρίμων χαλεπαῖς τισι προσδοαῖς, καὶ συμφοραῖς πιεζομένων, δυσχερές ἐστὶ διαγινῶναι, πότερον ἀποχῇ χρῆσθαι προσήκει, καὶ πόρρωθεν θεωμένους κατοικτιζεσθαι, ἢ χεῖρα βοηθείας ὀρεγνύντας ἅμα συναγωνιῶναι, καὶ γενέσθαι καινῶν τε κινδύνου, καὶ τὸ μὲν ἀντιλαβεσθαι, καὶ συγκινδυνεύσαι πολλὴν ἔχει φιλοφροσύνης ἐπίδειξιν, ὃ μὴ δίχα βλάβης συμβαίνειν εἰώθασιν αἱ τοιαῦται καινῶναι, καὶ συμπλοκαί, ἀλλ' εἴτις τῶν Γνωρίμων ἐν ἐπιρείᾳ, καὶ συμφορᾷ γιγνωμένων φειδόμενος ἑαυτῷ θεατὴς γίγναιτο, καὶ τῷ δὲ πρόσθεν κίνδυνος. Καὶ γὰρ καὶ αὐτῷ ποτε τῆς τύχης βλοσυρώτερον ἀποδεδυσίας, ὁπηνίκα χαλεπῇ τι περιβάσει τρυχεῖσθαι συμβαίη, μηδὲν σύμμαχον ἔξει, μηδὲ ἐπίκρου, ἀλλὰ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῆς δὲ τῆς θεᾶς ἀπολαδόντων, τὴν ἐπισκήψασαν ὑποσέσεται συμφορὰν ἀδοθήτης. Καὶ τοῖς τοιούτοις ἄρα πειρασμοῖς χρὴ τὴν μέσσην ἰόντας εὐλαβηθῆναι τὰς ὑπερβολάς, ὅτε προπετῶς, καὶ παραδόλως ἐγκαταμιγνυμένους ταῖς ἀλλοτρίαις συμφοραῖς, ὅτε μὴ παντελεῖ χρωμένους ἀδιαφορίᾳ, καὶ ἀποχῇ ἀπωτάτω γενέσθαι πάσης συμπαθείας. Ἀλλὰ μεγάλῃ συνέσει, καὶ μετριοφροσύνῃ σαθρωμένους, τὰ δεόντα τῆς μετ' ἀδελφείας δυνατῆς ἐπικυρίας μεταδιδόναι ταῖς πάχουσι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ.

Εν ᾧ Γινώμαι καὶ Φροντίσματα περὶ Ἡθῆ καὶ Πολιτείας.

Ερωτηθεὶς ὁ Διδάσκαλος πῶς ἂν γένοιτό τις τέλειος; Ἀπεκρίθη, εὐλαβούμενος καὶ τὰ σμικρὰ τῶν ἐλαττωμάτων.

Ὅτε ἂν ἐπιλαβομένῳ Πράγματος, τὸ μέγσον τῷ περαγγεῖλαντι ὁμότημός σοι διατενέδῃ σπυδή. Τὸ γὰρ πλεόν αὐτῆς τινάλλως ἀναλίσκεται, ἢ καὶ λωβᾷ τὰ πολλὰ καὶ ζημίαν ἐπάγει ἐπὶ χεῖρα τῆς οἴκοθεν ὀσμῆς.

Τῆς τῷ Γείτονος θυρᾶς κροομένης, προσέχευ, μήπως ἡ οἰκία ἢ σὴ γένηται κατάλυμα.

Φλεγόμενης τῆς τῷ Γείτονος οἰκίας ἄφυκτόν σοι ἴδι τὴν φλόγα.

Τῇ ἀσφαλείᾳ σύνδρομός ἐστιν ἡ εὐνοία.

Βαττολογία συγκρύπτει, εἴτι χρησιμεῦον ὁ λόγος ἔχει.

Εἰς θαλεῖαν μεταπεσόντες τὰ πολλὰ παραλογιζόμεθα, καὶ ἅπερ εὖ ἐπισάμεθα εἰς νῦν ἡμῖν ἔκ ἐρχεται.

Καὶ τῶν γεμόντων ἐμπειρίας Πραγμάτων δειλία καταβολοῖ, καὶ συγχέει τὸν νῦν. τῶν γὰρ ἐπισημάνων ἐν μεγάλας χρεῖαις οἱ μὴ δειλιῶντες εἰς κατόρθωσιν ἱκανώτεροι.

Μικρὸς κινδύνος πολλάκις ὑπὸ δειλίας ἀποδιδράσκοντες, ἀλογίως εἰς τὴν ἀφυκτοτάτης μεταπίπτομεν.

Λόγος τὰ πρῶτα σιωπῇ καθεκτὰ, τὰ γὰρ ἐφεξῆς ἀνεπίχεται.

Λόγον ἐφέλκεται λόγος, ἦν αἱ βαλβίδες ἀναρράγῃσιν αἱ πρῶται.

Λόγος, οἷα καὶ παντὸς ἁμαρτήματος τὰς πρῶτας ἀφορμας, καὶ τὰς προφάσεις ὡς μάλισ' εὐλαβητέον.

Ἐγὼ παντὶ πᾶς τις ἄλλος ἐπιτήδειος.

Τὰ ὑποπίπτοντα τῇ αἰδήσει κρίνεται παρὰ τὰς αἰδήσεις, νοητῶν δὲ ἐφικνεῖσθαι νῦν δέδοται.

Δίχα πείρας νῦν ἅπας ἐπισφαλὴς, καὶ νοὸς ἀπολειπομένη σφαλερὰ πᾶσα πείρα.

B b

"Ὅσον ταῖς δυνάμεσιν ὅχλην κρατὸς, κρατὲ τοῦτον διαφέρει κρατόπεδον.

"Αἰσαν σφίσι καταμαρτύρονται διαρρήδην, ὅσοι τινὲς
καὶ διημαρτηκότες ὑσερόν φασι, ὅτι ἐκ ἐπενούσαμεν, ἐδ' ὑπονούσαμεν ἐν τῷ
δέοντι.

"Εἰ τι βία, καὶ τάχει σπεδάζεται, τὲτο τὰ πολλὰ βραδύτερον ἔχει τὸ πέρας.

"Ὁ περὶ τὰς ἀρχὰς ὄκνος περὶ τὰ τέλη πολὺν ἀπεργάζεται πόνον.

Οὐχ ὧν τις αὐτόπτης, ἢ κατήκοος γίγνεται, ἀλλ' ὧν ὑπάρχει τῇ νοῶ μέτο-
χος, τάτων ἐστὶν ἐπισήμων.

Φίλος ἀληθὴς ἐστίν, ὅς τις τὴν τάξιν τῆς εὐνοίας ἐν τοῖς δεινοῖς ἐκ ἐκλείπει.

Βραχὺ τέρεπ, ἵνα μὴ λυπῇ πολὺ.

Τὸ τέρεπ, καὶ τὸ ἀνιερὲ τὸ αὐτὸ κέῖται μέτρον Ἀιθερώποισ, καὶ θάτερον ἐ-
κότερον ἐφέλκεται κατ' ἰσονομίαν ἀκρίβη.

"Ὁ πᾶς χρόνος εἰς τὴν δε βλέπει τὴν ἡμέραν.

Ἐκ μὲν τὸ παρωχικότος χρόνος περὶ τῶν δέοντων μεμνήμεθα, ὁ δὲ ὑπάρχων εἰς
κατασκευὴν ὅλως τείνει, ἢ δὲ Πρόνοια καὶ Προμήθεια ἔς γε τὸ μέλλον γίγνεται πᾶσα.

Τὸ τὰ δέοντα περισκοπεῖν, ὅποτε ταῦτ' ἐφ' ἡμῖν ἐκ εἴη, τὴν ἐκ τῶν ἐ δέοντων
ἀθυμίαν ἐπαύξει.

"Τυχὴς ἅπας αὐτονομεῖται περὶ τὴν δαίταν.

Κατὰ νόμους Ἰατρικῆς ζῆν, ἀθλίως ἐστὶ βιάσθαι.

Εἴ τις εὐδοκμεῖν ἐθέλει ἐν τέλει γεγονώς τοῖς ἡγησασμένοις κατ' αὐτὸ ὅποσα
μὲν ἡμάρτηται, καὶ πεπλημμέληται, διαφυγέτω. Ὅποσα δὲ καλῶς ἔχοντ' αὐτοῖς
εἴτε παρελείφθῃ, εἴτε μὴ διηκριβῶται, ταῦτα κατορθέτω, τὰ δ' ἄριστα πεπραγ-
μένα μιμεῖσθαι.

Τὰ ἐφ' ἐκάτερα τὸ μέσον ἐς ἴσα σφαλερὰ, καὶ αἰχρὰ.

"Ὁ μὴ θέλων ἐκπεσεῖσθαι τῷ ὑπορρέοντος χρόνῳ, ἐπαινείτω τὸν ὑπάρχοντα.

"Ὡτα θυμὸς ἐκ ἔχει.

"Αναίδεια καὶ θυμὸς ἐκ ἔχουσιν ὦτα.

Χρόνος ταῖς παρασκευαῖς ἐνότος τοῖς ὑπάρχουσι δεινοῖς ἅ τε ἐπιῶσιν ἐξαίφνης
ὡς ἔτυχε, καὶ ἀπαρασκευάσως ἀπαντᾶν ἐχάτης ἐστὶ χαυνότητος, καὶ νοθείας.

Χρόνον ἐπισάμεθα τὸν κατὰ φύσιν ἐπιόντα, ἀλλ' ἐ τὸν ἐκ περιπετείας, ἐδὲ
τὸν κοινὸν τοῖς πολιτεύμασιν, ἐδὲ τὸν ἐπὶ μέρες παραπίπτοντα ταῖς οἰκίαις, ἀλλὰ
τὸν μὲν ἐπανορθοῦ ψυχῆς ἀνδρεία, τὸν δὲ πρόνοια διακονομεῖται.

"Ἐκφρων Ἀνὴρ, ὅς τις ὡς ἔργῳ τῷ παρἑργῳ, τῷ δὲ ἔργῳ ὡς παρἑργῳ προσέχει.

Καιρὸς φεῖδε μᾶλλον, ἢ χειμάτων. Τὰ χειμάτα γὰρ ὁ καιρὸς ἀποφέρει,
ἀλλ' ἐ τὰ χειμάτα καιρὸν ὠνεῖσθαι δύναται.

Πεσεῖν ὁ μὴ βεβλόμενος, εὐχαριζέτω μάλα καλῶς ὅποι βαίνοι.

Ῥᾶόν ἐσι μὴ πεσεῖν, ἢ ἀναστῆναι πεσόντα.

Ἡδεῖαι μὲν αἱ θωπεῖαι κατ' ἀρχάς, πικράν δ' ἔχουσι τελευτήν. Ταῖς ναθεσῖαις δὲ συμβαίνει τάναντία, καὶ ἀποσύφουσι μὲν ἀκούμεναι, φέρουσι δὲ πολλὴν ἡδύτητα πραττόμεναι, καὶ φύσει καρπὸς γλυκυτάτης.

Τῷ κακῶς ζῆν, βέλτιόν ἐσι τεθνᾶναι.

Τῷ πράσσοντι ἢ πράξις ἀεμόζει.

Ὁ πράττων τι ἐν τῇ πράξει διατελείτω.

Ἡ μὲν Θεία Πρόνοια διὰ πάντων ἐνεργεῖται, ἡ δὲ τῶν Ἀνθρώπων ἀνοία τέθηπε καὶ ἐλινύει.

Οὕτω πέφυρται τὰ Ἀνθρώπινα, καὶ καθ' ἑνα τινὰ εἰρμόν ἐβαδίζει, ὥς πολ-
λάκις ἔς μὲν εὖ πεποιήκαμεν, τῆς ἀχαριστίας ταῦτα τερατευομένης ἀπὸ τέτων ἡ-
μῶν ἐνσκήπτειν ὅσα δεινὰ, καὶ ἀπαίσια. Παρὰ δὲ τῶν κακῶς παθόντων ἢ τε φόβῳ
νεανισυομένων, ἢ τῆς πείρας τὸς παθόντας συνετιζέσσης, καὶ εἰς τὸ εὖ ποιεῖν ἐθιζέ-
σης, εὐεργετεῖται ἐ μόνον εὖ πράττοντας, ἀλλ' ὁ δὲ καὶ μάλα θαυμάσαι, καὶ δυ-
συχέοντας ἡμᾶς.

Τῷ ἡμετέρῳ βίε τὸ μὲν πλεῖστον καταβηνεῖν, τῷ πολλῷ δὲ καταγελαῖν ὀφείλο-
μεν. Ἡλίκον ἄρα τὸ ζηλωτὸν καὶ μακάριον, καὶ χεδὸν ἀκαριαῖον.

Αἰδῶ, καὶ τιμὴ καὶ τοῖς ὑποδεεσέροις ὀφείλεται κατὰ γε τῷ ἐκάστῳ βαθμῶν.

Τιμὴ καὶ χάρις ἐνδέοντι νεμόμεναι Ἀρχόντων ἰσχυραὶ δορυφόροι.

Τιμὴ μᾶλλον ἢ χάρις ἐφέλκεται, καὶ ἐξοικεῖται τὸς προσιόντας.

Ἡ μὲν ἐλπίς πρὸς Θεόν, πρὸς δὲ τὰ ἀποίοντα, ἡ σπνδὴ ὡς μάλα διατενέδω.

Πολλ' ἄττα μετρίως ἔχοντα, καὶ ἡ καθεστηκότα τετύχασι διαπραττόμενα, καὶ
μὴ πάνυ βλάπτοντα ἐπὶ τὸ βέλτιον αὐτὰ μετατρέψαι, καὶ καλῶς διαβέδαι βε-
ληθέντες, οἱ ἐπὶ τῶν πραγμάτων σφᾶς τε αὐτὲς, καὶ τὰ κοινὰ μεγάλαις κινδύνοις,
καὶ μεγάλαις ζημίαις κατεβάλλοντο.

Τὰ βραχύ τι λυμαιομενα πολλάκις ἀνορθῶν ἐπικεχειρηκότες μεγάλως τινὲς
ἐβλάβησαν.

Μηδὲν μόνον λέγεται ψεῦδος.

Οὔτε μίσει, ἔτ' ἀγάπῃ δεῖ πέρα τῷ δέοντος ἐκνευκῆσαι, ἀμφοτέρω γὰρ ὡθεῖ
τὸ ἀλώσιμον κατὰ κρημνῶν.

Ἔσο διὰ παντὸς ὁμοῖος σεαυτῷ.

Αἰσχρὸν ἐσι καὶ μάλα, τὸς μὲν ἀχθοφόρος ἀποφέρειν αἰσινὴ τὰ πεπιτευμένα,
λυμαίνεσθαι δὲ καὶ διαφθεῖρειν τὸς λόγους ἔς ἂν πιστευθῇμεν.

Κιθηλία λόγῳ χείρων, ἢ κρημάτων.

Ἐγκαλῶμεν τοῖς ἐν εὐκληρίᾳ φιλεῖν ἡμᾶς, ὥς ἐκ ἀτυχῶντας φιλοῖεν. Δύθεν ἀμνημονεῖντες, ὅτι ἔτε Γονεῖς, ἔτε Παῖδας ἀγαπῶμεν ἐν ἐπιχειρήσεσιν γεγονότας, ἔτε μὴν ἡμᾶς ἑαυτοὺς ζήρομεν, ὅπηνίκα κακῶς πρᾶσσωμεν.

Ἀβελτηρία, καὶ ἀφέλεια τίκτεσιν ὀλιγωρίαν, ἐπειδὴν ἐς ἄκρον ἥκωσι, καθάπερ δὲ τῶν ἀφελῶν, καὶ μαλακῶν δι' ἀφοβίαν καταφρονέμεν, ἔτω κακίας ὑπερβολὴ ἐξ ἀπονοίας θρασεῖς ἀπεργάζεται, καὶ ὑπερόπτας τὰς μὴ δυναμένους ἀναχέειν τὴν ἀκρότητα.

Εὐπραγῶσι μᾶλλον οἱ μὴ πρᾶσσοντες, ἢ περ οἱ τὰ μεγάλα πρᾶσσοντες.

Φθόνος ταπεινῶν ἐκ ἐφάπτεται, καθαιρεῖ δὲ τὰς ὑψηλόφρονας.

Πᾶς τις ἑαυτῷ παρὰ πάντας τιμώτατος.

Κινδύνε μὴ ἐπιόντος θανεῖν ὑπὲρ Παίδων αἰρέμεθα, ἢ μὴν γε καὶ θανείημεν, ἀλλ' ἐπιζῆν αἰρέμεθα.

Φιλαυτία μὲν ἐκ αἰχρόν. Πῶς γὰρ αἰχρόν τὸ πᾶσι καινόν; Ἀλλ' ὑπὸ φιλαυτίας ἀδικεῖν ἐλέδαι τὸτο διαρρήδην αἰχρότατον.

Φίλει σεαυτὸν, ἀλλὰ μὴ σε λαιθάνη, ἵνα μὴ φιλῶν ἀδικῇς, βλάπτομεν γὰρ ὑπερφιλῶντες ἑαυτοὺς.

Ἀνορθοῖς σεαυτὸν, ἐπειδὴν ὀλιθαίνοντα μισεῖς.

Δι' αὐταρέσκεϊαν πολλῶν Ἀγαθῶν ἀπογυμνέμεθα.

Αὐτάρεσκος ὑπὲρ ἑαυτὴ τυφλώττει.

Τὸ κατὰ πάντα ἄφθονον ἐν τοῖς πολιτεύμασι λίαν ἐπίφθονον.

Οἷον τὸ ἀπὸ τῆς ἀφειρησίας ἐνδόσιμον, τοιαύτη ἢ τῇ τέρματος ἐπιβολή.

Ἡ μὲν κίνησις ὑπ' ἀνάγκης αἰρετὴ, ἐφετὴ δὲ πρώτως, καὶ μάλιστα καὶ καθ' ἑαυτὴν ἢ ἡρέμισις.

Τῶν ἰχυρῶν τῶν γε βιαίων αἱ φιλαὶ πολλάκις ἐπιζήμιοι. Αἱ ἔχθραι διὰ παντὸς ἐπίφθοροι, καὶ ταύτας Ἄνδρ' πολιτεομένῳ ὑπλοκλῖναι, καὶ διεκδύναί μετ' ἀσφαλείας πάνυ δυσχερὲς καὶ οὐκ ἐκδὸν ἀμήχανον, ἐπιτυχὲς δὲ τὸ μὴ φιλεῖν σφόδρα, μήτε μισεῖν. Τὸτο γὰρ οἱ καταρθωκότες ἐπειδὴν οἱ ἰχυροὶ πέσωσι, πίπτουσι γὰρ οἱ τοῖτοι μεγάλως, θεαταὶ γίνονται μὴ συνεφελκόμενοι, μήτε συγχωνύμενοι.

Τῆς μεγαλονόας τὸτο μὲν ὑγιές, καὶ ἀξιοκτῆτον, ὅπόσον εἰς ἐγκλείησιν μεγάλων τείνει πρᾶγματων, καὶ φιλοτιμίαν, τὸ δὲ γε μετὰ τὴν ἀποτυχίαν εἰς ἀγανάκτησιν ἀποτεῖνον, φθινῶδες ἄγαν, καὶ ὀλέθριον, καὶ φιλοψυχία τὸτο, ὥς δοξαμανία μᾶλλον ὀνομαζέω. Τὸ γὰρ ὡς ἀληθῶς μεγαλόνει ἐμείον ἐν τῇ μεγαλουργίᾳ, ἢ ἐν τοῖς πταίσμασι, καὶ ταῖς διαμαρτίαις ὑφίσταται τὴν ψυχὴν εἰς καρτερίαν, καὶ πρὸς τὸ ἀλυπότερον ἐς αἰὶ διαγωννύον, καὶ διαξάγων εὐπετῶς τε καὶ εὐτυχῶς εἰς ὅ,τι περ Ἀγαθόν.

Ἐλπίδι καὶ φόβῳ συνέχεται καὶ διοικεῖται τὸ Ἀνθρώπειον, μάλιστα δὲ ὅσον ἐλπίδος ἀνήγεται, τοσούτον ὑπὸ δέου ἐπὶ χεῖται. Μηδεὶς γὰρ ἀπεγνωσμένος ὑποπτήσσει, ἀλλ' ἐλπίζοντες ἀεί γε φοβόμεθα.

Ἄμικτος ἀγάπη φόβος, μηδὲν κατορθοῦ.

Οὐχ ὅσα πρόσσει κέρδη, ἀλλ' ὅσα μὴ δαπανᾶται, πλεονεξίαν τὴν ἔχοντας.

Καιρῷ μόνῳ δαλεύει φόβος ἀμειψῆς Ἀγάπης.

Ἐὰν βέλῃ δεσπόζειν, μάθε χρονίζειν.

Ἡ μὲν ἀδικία τοῖς θανάσι συναπέρχεται, τὰ δὲ ἐξ ἀδικίας ἀπολείπεται βλάβη.

Τιμῆς ὑπερηγμένης ἀπόδοσις οφείλεται πλέον, ἢ χρέματα δανεισαῖς.

Ἐν τοῖς τραυματίαις ἀνδραγαθίας μέγιστόν ἐστι μέρος ἀνδραγαθίας ἡκιστα δεηθῆναι.

ὑποχείριον ὄντα τόσον εὐυπῆκον εἶναι χρεῖ, ὅσον Ἀρχῶν ὑποτάσσεται παρὰ τῶν ἀρχομένων βεληθείης.

Φρόντιζε τῶν δεόντων ἐκ περιτροπῆς.

Ὅτι μὴ ὑπὲρ ἐμῶ, τῷτο πλημμελέμενον ἔ κατ' ἐμῶ.

Μηδὲν ἀταλαίπωρον, ὅ,τι περ ἀξίεπαινον.

Τὸ χρεῖσθαι, ἔ καταχερῆσθαι ἐστὶ.

Ἀρχεῖν ἔ τὸ διαφθεῖραι, καὶ ἀπωλεῖσαι, ἀλλὰ τὸ ἀκέσαι καὶ διασῶσαι, καὶ συμφυλάξαι ἐστὶ καὶ ἀυξῆσαι, καὶ τὰ τοιαύτα, ὅσα τοῖς ἀρχομένοις ὀνήσιμα.

Ἀναιδῆσι μείγνῃ, τὴν αἰδῆσιν ἀφάντας λόγους ζητεῖν, καὶ ἐννοίαις ἀκολυθεῖν.

Ἡμέρα ἡμέρας σοφωτέρα.

Φίλοις ἐδ' ὅτε τὴν εὐνοίαν ἀναρρίπτοντες, καὶ τὴν ἀχαρισίαν αὐτῶν ἀνείργοντες ἐπιτιμῶμεν, καθάπερ καὶ ἀνακαλεῖντες εἰς εὐνοίαν ἐχθρὸς εὐποιῶμεν.

Τὴν μὲν φίλος ἐδ' ὅτε ταῖς ἐπιτιμήσεσι, καὶ ταῖς ἐγκλήσεσιν ὑποθερμαίνωμεν, καὶ ἀπὸ ῥαθυμίας ἀνακαλεῖται, τὴν δὲ ἐχθρὸς ἐξ ἐναντίας περιποιῶμεν, καὶ θεραπείαις εἴτε ἐφέλκομεν εἰς ἀγάπην, εἴτε ἀποκοιμῶμεν, καὶ τὸ μῖσος αὐτῶν ὑφιέναι πειρώμεθα, καὶ μάλιστα τῶν ἰχυροτέρων.

Ὁφέλειαν εὐρίσκεται δεῖ τὴν ἐνεδρεῦνσαν ἀνείργοντες βλάβην, ἐδὲν γὰρ φασίκαλόν κακότητος ἄμικτον.

Σὺ αὐτὸς ἔσο.

Μηδεὶς ἔτω σφόδρα μισεῖ, ὥσπερ εὐεργέτην ἀγνώμων.

Ἡ φρόνησις ἔκ ἐν τῇ νόήσει τῶν δεόντων, ἀλλ' ἐν τῇ ἐπιμονῇ τῶν ἐν δεόντι νενοημένων, καὶ τῇ χεῖσει αὐτῶν ὑφίσταται.

Βοηθεῖ τολμῶσιν ἢ τύχη.

Παθαινομένης ψυχῆς εἴτε θυμῷ, εἴτε φόβῳ, εἴτ' ἐν ἄλλῳ τῷ κινήματι, ἔτε
βλεπεύεσθαι καλόν, ἔτ' ἐγχειρεῖν.

Ἄει τὸ ἐν ποσὶ δυσχερές.

Ὡν τὰ τέλη ἐν ἀμφιλόγῳ κεῖται, ταῦτα τῆς περὶ αὐτῆς τῶν Ἀρχόντων ἐ-
ξήρτηται, ἀλλ' ὃ τῆς ὑποθήκης τῶν ἀρχομένων. Τὰ γὰρ ἀποδάντα κατὰ τρέπον-
ται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἢ τῶν πραττόντων, ἢ τῶν ὑποτιθεμένων.

Ψευδομένῳ μέντινι πολλάκις ὑδὲ τὰς ἀληθείας πισεύομεν, τῷ δὲ διὰ παντός
ἀληθεύοντι, ἢ αὐτὸ τὸ ψεῦδος.

Ψευδόμενος Ἀνὴρ διὰ λήθην αὐτὸς ἑαυτὸν προδίδωσι.

Ἀνιστάμενοι μὲν προσμειδῶσι πολλοί, πεπτωκόσι δὲ μηδεὶς συνθηνεῖ.

Τῇ ἀκερδεῖα περιδρεταὶ ζημία.

Μὴ ἀγνώμονα εὐποῖ. Τὴν γὰρ ἀχαρῆσαν ἐθέλων ἀποκρύψαι κατὰ τῆ εὐ-
πεποιηκόςτος πολλὰ, ἢ χαλεπὰ βλασφημεῖ.

Ὁ λόγος κἂν τε ὀδυνηρὸς εἴη, κἂν τε τερπνός, μὴ τῷ σώματος ἐκχεῖσθαι, μὴ
τε σὺν θρήνῳ, μὴ τε σὺν γέλωτι, ἀλλὰ μετὰ σοδαρότητος μεγάλης, ἢ πολλῆς
σεμνότητος ἐκφερέσθαι.

Ὡς περ τοῖς ἀχθοφόροις πρὶν ἀποθεῖσθαι τὸ φερόμενον ἐκ ἄλλο, καὶ ἄλλο βάρος
ἐπιφορετίζομεθα κατὰ τὴν ὁδόν, ἔτι καὶ τὸν σάμαχον δευτέρῳ φόρτῳ ἥμισυ χρεὶ
βαρύνειν, ἀλλ' αἰεὶ τὸν πρότερον ἀπολέντα, ἢ τῷ βάρος ἀνακρυφιδέντα, εἰ πάλιν
ἐμφορησόμεν, ἱκανὸν ἢ ἰχυρὸν εἰς ἅπαν αὐτὸν εὐρητόμεθα φορτίον.

Δεῖ μὴ μόνον καθόλου ἢ ἀπλῶς βέλεσθαι τὰ γαθαῖα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μέρος τὰ
συνείσποντα εἰς ἐπίτευξιν ποριζόμενοι.

Ἄει τι τὸ μέλλον ἐγγύτερον.

Ἀμαθείας ἢ ἀμαρτία γονή.

Βραδέως βελεύε, ἔμμενε δ' ὡς ἂν κρήνης.

Ἐκάστῃ περὶ αὐτοῦ ἢ Ἀρχῇ ἀντίρροπός ἐστι ἢ ἴση τῷ ὅλῳ.

Μὴ προσηκείας ἀχολίας, χολὴν πᾶσα βελτίω.

Ἀργὲ βίε αἱ μικραὶ Ἀξίαι βελτίονες.

Ῥαθύμῃ βίῃ ἥτισεν ἀχολία κρείσσων.

Ἀμετρος ἀγάπη μαίνεται περὶ τὸ φιλέμενον.

Ἀγάπη τὰ πολλὰ παραφέρεται.

Τὰ σαυτὲ φυλάττων ἀήλα, ἢ ἀνέκδοτα, πολλῶν ἢ μεγάλων ἐπικρατὴς ἔσῃ.

Ὅν ἂν θέλῃς σε φιλεῖν σπέδασον, ὅπως ὑπ' αὐτῷ εὐπαθὴν εἴης, φιλεῖσι γὰρ
ἄνθρωποι τὸς εὐπεποιημένους.

Ἐς ἴσα χρεὶ Βασιλεῖα ἢ Δῆμον αἰδεῖσθαι, ἢ φοβεῖσθαι, ὅτι αἰδέσιμόν τε, καὶ

φοβερόν τὸ πλῆθος ὄλον, εἰ καὶ ἐπὶ μέγας εὐκαταφρόνηταν. Καὶ δὴ καὶ παρ' αὐτῷ, εἴτε ἀγαθὴ, εἴτε φαῦλη φήμη πρέσεισι τοῖς Ἀιθεώποισ.

Τὸν εὖ φρονεῖτα δεῖ μενόντων, ἀλλ' ἔβρονταν ἐμμένειν, καὶ προσλιπαρεῖν τῇ κτήσει.

Ὡς περ Ἀιθεώπες ὕπνος ὠφελεῖ καὶ ἀναγκαῖός ἐστιν, ὅπως ἔχωσι πανεῖν εὐρωτότερον, ἔτω τοι καὶ ἀμεριμνίαι ἐνδεῖ σφίσιν, ὅπως οἷοί τε ἄσι μεριμνῶν εὐτότως, καὶ παιδιάς ἐδ' ὅτε, ὅπως εἰδενῶς ἔχωσι σπεδόξεν, καὶ προσέχεν τοῖς δέουσι.

Τὸς εὖ φρονήτας ἐξ ὑπονοίας εἰς ἐνέργειαν εἰδὲ προΐεται.

Δεῖ τὰ μὲν λυπηρὰ βελτιόνων ἐλπίδι συγκερανῶναι, καὶ εἰς ἀπόνοιαν ἄγειν, τὰ δὲ φαιδρὰ καὶ τερπνὰ καὶ μὴ τὸ σφαλερὸν ὑποφαίνει, φόβῳ τῶν ἀτυχεσέων ἀνασίλῃν, ὥς καθάπερ Ἀἰδρα Σοφὸν εἰκός, ὡσαύτως τε διακέδαι τὸν ἅπαντα βίον, καὶ μὴ τε τῷ χεύματι τῆς ἡδονῆς ἐκφέρεσθαι, μὴ τε τῇ τεικυμῖα βαπτίζεσθαι τὰς ἀκοάς.

Ἡ σωφρονητέον καὶ μάλα γε, ἢ ὑποκριτέον.

Ἐπειδάν τινες εἰς ἐν γεγονότες εἰρηναῖον ἄγειν ἐθέλωσι βίον, θάτερον ἑτέρῳ τὸ βάρος ἀνέχεσθαι προσήκει.

Ὅς τὰ πάντα ποιεῖ μηδὲν ἀποτελεῖ.

Ὅ τὰ πάντα ποιεῖν καὶ μηδὲν ἀποτελεῖν.

Οὐ φοβεῖσθαι δεῖ τὰ ἐπιόντα δεινὰ, ἀλλ' ὡς φοβεμένους, καὶ τῶν περιστάσεων σοχαζομένους αὐτοῖς ἐπιχειρεῖν.

Ἐπειδάν οἱ μὲν εἰδότες ἐλαλῶσιν, αἱ δὲ λαλῶντες ἐκ εἰδῶσιν ἀνάγκη τὸ κοινὸν ἀπόλυσαι.

Καθάπερ εἰ φίλος ἑτέροις, ἔτω κακείνους σεαυτῷ γενέσθαι νόμιζε.

Ὅς, τις ἂν εὐτυχῶν φίλων ὀλιγωρεῖν, δυσυχῶν αὐτῶν ἀμοιρήσει.

Ὅπηνίκα λέγων μηδὲν ὠφελεῖς, τὸ σιγᾶν προτίμα.

Αἱ περὶ ἐγχειρήσεως βελαὶ ἀμφίκημνοι τὰ πολλὰ, καὶ ὅτῳ ἂν ἐγχειρήσῃ τις ἔργῳ τῶν περὶ τῆτο περιστάσεων ποιεῖται διάπειραν, ὃ δὲ μὴ μετὰ χεῖρας ἐλήφθη, ὅτι μὴ τὰ κατ' αὐτὸ δεινὰ τῇ πείρᾳ δεδήλωται, πάντως εἰχερέστερον γενέσθαι ἂν ἔδοξε, καὶ διὰ τῆτο οἱ τὰ μεγάλα κατορθώματα διακωλύοντες συνετώτεροι τῶν ταῦτα συμβεβελυκότων ὑπολαμβάνονται.

Οἱ ἐκ συμβελῆς καὶ παραινέσεως ἔργῳ τινι προσβαλόντες, ὧν ἂν διαμάρτοιεν μὴ τῶν διαφερόντων ἐσοχασμένοι, τῆς περὶ ταῦτ' ἀτυχίας τὰς αἰτίας ἀναρρίπτουσιν ἐπὶ τὸς Καθηγεμόνας.

Αἱ ἐπὶ τοῖς ἀβεβαίαις καὶ σφαλεροῖς συμβελαῖ, καὶ μάλιστα αἱ πρὸς βαρεβάεως γιγνόμεναι ἐπισφαλεῖς εἰσιν. Αἱ γὰρ ἀποδόσεις εἰάν μὲν κατὰ δόξαν γέ-

νηται, μηδὲν ἀποφέρουσιν ὄφελος, ἐὰν δὲ παρὰ γνώμην, μέγα προξενῶσι βλάβος τοῖς ἐξενινοχόσι.

Ἐπίσης ἄτοπον τὸς τε ἐν τέλει, καὶ ἀξιώμασιν Ἄνδρας μικρῶν τινῶν καὶ χαμαὶ κειμένων ἀπτεσθαι τοῖς λόγοις, τὸς τε χυδαῖς καὶ ἀγαθείαις περὶ μεγάλων διαλαμβάνειν, καὶ διαλέγεσθαι, ἀλλ' ἕκαστον χρὴ σώζειν τὴν οἰκείαν χώραν. Κἂν τε τοῖς ἔργοις, κἂν τε τοῖς λόγοις, καὶ ἐν ὅτῳ ἄλλῃ τῆς προσηκούσης τάξεως τὸ καθήκον διατηρεῖν, ὥστε τοῖς πολιτεύμασιν ἐνεῖναι τὸν πρέποντα κόσμον.

Ἐνία τῶν χρησῶν ἡθῶν οἱ νενεχεῖς ἀπὸ τῶν ἀδελτέρων ἐρανίζονται· τὴν γὰρ αἰσχυρότητα τῶν φαύλων τρόπων ἐν τοῖς βδελυροῖς καὶ ἀποπτύσει· Ἀνθρώποις ἰδόντες ἀποτροπιαζόμεθα, καὶ ἀποδιοπομπέμεθα, καὶ προσφυόμεθα τοῖς καλοῖς κάγαθοῖς διὰ τὴν ἐξ ἐκείνων ἀπόνουσιν.

Ὡς περ τὰ τερπνὰ ποθέμενα, καὶ ἐλπιζόμενα μᾶλλον τι καταβέλγει τὴν ψυχὴν, ἢ μετὰ τὴν ἀπόλαυσιν· περαιορεῖ γὰρ ἡ παρεστία τὴν ἡδονὴν ἥτις ὅσα τῆς ἐλπίδος, ἔτω τοι τὰ λυπηρὰ δεινότερα, καὶ χαλεπότερα φαίνεται, ὁπότε τις αὐτὰ φοβεῖται, ἢ περ ἐν ταῖς γενόμενος τῷ δέος ὅσιν ἐλάττωσι. Καὶ δὴ τὸτο γε εὖ εἰδότες, ὅτε ταῖς ἐλπίσιν ἐπαίρεσθαι, ὅτε τῇ πτοῖα χρὴ καταπίπτειν.

Ἀποπότατόν ἐστι φοβούμενος τὸν θάνατον, σφῶν ἑαυτῶν γενέσθαι σφαγεῖς. Ἐκεῖνος γὰρ τάχα μὴδὲ γενήσεται, εἰδὲ καὶ γενήσεται, γενέσθω δὲ, ἀλλὰ παρ' ἄλλων, ὃ μὲν τοι παρ' ἑαυτῶν.

Οἱ μὲν μετὰ τὰς προσποιήσεις, καὶ φιλοπροσηγορίας προπηλακισμοὶ πικρότεροι, αἱ δὲ μετὰ τὴν προπηλακισμόν θραπείαι καὶ κολακείαι ἀηδέστεραι, καὶ ἀδοκιμώτεραι συμβαίνουσι. Τοῖς γὰρ θνητοῖς αἱ ὕβρεις ὅτως εἰσὶν ἐπαχθεῖς, ὥστε τὰς τε ὑψηγμένας, τὰς τε ἐπομένας χάριτας τῇ παρ' ἐκείνων βαρύτητι παντάπασιν ἐξαφανίζεσθαι.

Τὸς εὐεργετηθέντας εἰώθασιν φιλεῖν οἱ Ἄνθρωποι, κἂν μηδὲν ἀντευτεποῖνται, μισῶσι δὲ ὅς ἂν ἔβλαψαν, κἂν μηδὲν ὑπ' ἐκείνων κακὸν πεπονθότες, καὶ δῆτα ὑφ' αὐτῶν αὐτοῖς ἐθέλοι φιλεῖσθαι, τὰς τε εὐεργέτας ἢ παιδεύω, ἢ κηρυττέω.

Ἐκ μὲν τῶν παρωχημένων χρόνα μὴδὲν ὅτι μὴ μεταμέλεια ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐνιστάνει. Περὶ δὲ τῶν μέλλοντος ἐν ἀμφιλόγῳ ερεφόμεθα, τὸτο μὲν δεδιότες, τὸτο δὲ ἐλπίζοντες, τοῖν δὲ μὴ ὑπαρχόντων τέτοιον τὸ μεταξὺ τυγχάναν βασκαίνεσθαι τύχῃ τὸ πολὺ καταβολῇ, καὶ δῆτα τῷ βίῃ τὸ μετ' εὐδίας ἡμῶν ἀπολειπόμενον, μόριον ἐστὶ τὸ πολλόν, καὶ οὐδὲν ἀναγκαστὸν ὁ μόνον ἐπὶ μέρεος, ἀλλὰ καὶ καθόλου συμβαλλόμενον.

Ἀγάπη καὶ φόβος ἑδέποτε γεγονόασιν ὁμορόφιοι.

Σὺ σεαυτῷ.

Αὐτός ἐγγύτατος ἑαυτῷ.

Ἐαυτῷ μηδὲς ἐγγύτερος.

Τῇ ἀσφαλείᾳ τὸ εὖνεν αὐξάνεται.

Ἐννοια τοῖς Ἀρχεσσι τῷ μέτρῳ τῆς ἐκάστω ἀσφαλείας ἐπιγίγνεται.

Εἰ παρὰ τῷ βέβαιός ἐσιν Ἀρχομένοις ἡ Θρησκεία, ἡ Ζωὴ, ὁ Πλῆτος, τὸ Γέρας, τέτρω Ἀρχοντι εὖνεν ὥς ἀληθῶς τὸ πολίτευμα.

Τὸ πισόν, ἡ ἀπίσον ἔπεται τῇ φύσει, καὶ τῷ ἔθει ἐκάστω, ἀλλ' ἐκ ἐκ παραγωγέματος ἐγγίγνεται, ἀλλ' ἐδὲ ἐκ τινος πλεονεκτήματος ἄλλω.

Ἐνιὰσιον περιωπὴν, καὶ πόνον ἀκεραία ραθυμία πολλάκις ἔφθειρε, καὶ ἔδλαψε τὰ μέγιστα.

Ἦνευκε σιγμῇ, ὃ ἐκ Ἦνευκε χρόνος.

Ἦ ἐνδεῖα τοῖς Ἀνθρώποις τῇ κτήσει προσγίγνεται. Ἄ γὰρ κεντήμεθα τέτων ταῖς ἐνδεΐαις ὑποπίπτομεν.

Πείθει τὰ πράγματα μᾶλλον, ἢ περὶ ὁ λόγος.

Πιθανὸς ὁ λέγων, ἀλλ' ἐ τὸ πρᾶγμα.

Ἀφοβος ἡ ἀκτιμοσύνη, καὶ ἀσφαλής.

Κατωφερὴς ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, καὶ τοῖς κακοῖς μᾶλλον, ἢ τοῖς Ἀγαθοῖς ἀλίσκεται.

Ἀνδράσι χρεστοῖς, καὶ αἱ μεγάλαι Ἀρεταὶ πικραΐτινες εἶναι δοκῶσι, καὶ ἔλλειπεις ἐν σφίσι γε ὑπάρχειν, αἱ δὲ κακαὶ καὶ βραχεΐαιτινες ὥσι, καὶ μὴ πάνπαν βαρεΐαι, ἐπαχθεῖτε καὶ ὑπέρογκοι. Πρὸς τὸ τέλος γὰρ ἀμιλλώμενοι ἀτελείας ἢ τινῶν μετῴσιον ἀποτροπιάζονται, καὶ διαφεύγουσι.

Τοῖς ἐπιτετραμμέναις τὰ κοινὰ, ὅποσα μὴ βελομένοις εἶη παραγγελλόμενα, ταῦτ' ἐπὶ τὸν κρατῶντα, ἢ τὸν Δῆμον εὐφυῶς ἀπορρίπτεται, καὶ ἄτε τοῖς ἰχυροτέροις ἀπαρέσκοντα, μετ' εὐλόγου προφάσεως, καὶ δίχα προσκρέσεως ἀποδιοπομπεῖται.

Τὸ ἐλευθέριον ἦθος ἀσκηπτὸν ἐσιν, ἀδελῆς, ἀνυπόκριτον, ἀφ' ἑαυτῷ τῶν καλῶν ἀληθῶς ἀντιποιούμενον, ἀλλ' ἐ νόθε Ἀρετῆς προσχίμασιν ἐγκαλλυπιζόμενον.

Τῆς περὶ τὸν τρόπον ἐλευθεριότητος ἐπίσημοι χαρακτῆρες ἀπλότης καὶ μετριότης, τότε ἀνευδές, καὶ ἀνύπελον.

Ὅς, τις ἂν δεσπόζοιτο, δεσπόζειν οἶδε.

Ὅσον γε τὸ πᾶν συνίστησιν ἡ Πρόνοια, τόσον ἡ περὶ αὐτὴν ὑπόληψις ἐρείδει, καὶ αἶρει τὸν ἅπαντα βίον, καὶ τό γε παρεργητικὸν αὐτῆς μόριον, ὡς μάχιστα λυσitteλές ὑπάρχει, φευκτέον δὲ ὅποσον εἰς ραθυμίαν ἄγει, καὶ τῶν δεόντων ἡμᾶς ὑπερόπτας ποιεῖ.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

Τῆς
 ἀλλ' ὅποι
 ἐκείνης ἀν
 Λόγι
 ξαπατάν
 Μικέ
 Ὠιοι
 ἀποσφάτ
 Τὸ φ
 Λύπι
 Τὰ ε
 πίεσης, ὡ
 ται κατά
 Μηδε
 Εἰς τ
 Τὰ π
 τῶν ἀεὶ δι
 καὶ αἶθε ὅ,τ
 εἰλήχασι;
 νοί, καὶ βι
 φειδῶ μὴ
 καὶ διαρέσκε
 Ὀνειδ
 Ὅσον
 εὐπορός τε
 Ὀπόσ
 παρήκει, ε
 νον, ἐδὲ δει
 καὶ τὰ μὲν

Διδάσ

Νενεχὴς Ἀνὴρ μὴδὲν οἶκον βέλεται, ἀλλ' ὅσα καλεῖ τῶν πραγμάτων ἡ ἐπι-
 τηδειότης, καὶ ἡ διάθεσις, καὶ ταῦτα βαλόμενος καὶ πρᾶσσω εὐτυχεῖ, καὶ εὐδοκιμεῖ.
 Ὡραῖες δὲ δρέπεσθαι τὰς καρπὰς τῶν πραγμάτων, καὶ οἷος ἂν αὐτὰ φέρει τοῖς
 καλῶς διατιθεμένοις, ἀλλ' ἐκ ἐκείνων τῶν

No 3

Μάθε βίαν.

Τὴν τῶν ἐπιείκτων ἐπίγειον
ξεί, καὶ διακινεῖ.

Οὕτω σφοδρῶς ἐπιβάλλει τὰ ὀ-
θεν Αἰδρεῖα καὶ τῇ καρτερῇ δια-
κατερε καταδυναστεύει, καὶ ἐξάλλει.

Εἰς τὴν καὶ μάλιστα δια-
τὰ βαρέως ἐπιλείψμενοι γινώσκου-
μεν ὅτι τὸ μὲν νεανικόν, καὶ κατὰ
τὴν ἐμφύτην θερμοῦ ὀδυνή-
πεντακὸς ἀνίσταται, ἐδὲ τῇ
νοσήματι χαλεπῶ ἔμμεται.

Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ θέρους
θνητοί, διὸν ὧν ἐπὶ τῇ κα-
τὰν εὐπορεῖντες, ὑπὸ δὲ τῇ
καθάπερ καὶ ἐν μὲν τοῖς ἐψυγ-
κρούς φυλακῇ ἐπεσκευασμέναι
κεκαυμένοις τῶν οἰκοδομῶν εἰς
τὴν χειμῶνας πολλάκις εἰσὶν.

Ὅστις ἂν ἡδοῖς τις ἐφ-
ῆς τῆς ἡδοῖς ἀναφυομένης ἀν-
τι.

Εἴ τις σφοδρὰ κατεπειγόμενος ἐν-
τὼν ἐσοχάζοιτο, ἐπιστάτω, ὅτι με-
σεται, καὶ διὰ ταῦτα οἱ κατὰ πρῶ-
τον αἰὲς τῷ ἀσάτῳ, καὶ ἀδεῶς τῇ δὲ κα-
φρονέει τε καὶ μεμνηότες παρόμοιοι φ-
αν.

Τοσούτον εἰς χεῖρισμον καὶ λυσελες ἢ με-
ῶσε καὶ τοῖς μὴ νυνεχέστερος εἴη ὁ μέγας, ἀλλ' ἐπὶ
ῶσει καλῶς, ὅτι ἰκανότερος εἴη. Ἄλλ' ἐπὶ
ῶτων δὲ αἰὲς ὁ βελῆς χεῖριστον.

Μηδὲν ἔτιως Αἰδρεῖαν
λία, ἐπειδὴν ὑπὸ ἀνάγκης

Οἱ παρ' ἐμὲ πάντες.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

Τὸς
ἀλλ' ὅπως
ἐκείνης ἀν
Λόγ
ξαπατᾶν
Μικ
"Ὀνιο
ἀποσφάτ
Τὸ φ
Λύπ
Τὰ ἐ
πίεσης, ὡ
ται κατά
Μηδε
Εἰς τ
Τὰ π
τῶν αἰεί δια
ἐ αἰδὲ ὅ, τ
εἰλήχασιν
νοί, ἐ βιᾶ
φειδῶ μὴ
ἐ διαρέσκε
"Ονειδ
"Ὀσον
εὐπορός τε
"Ὅπως
παρήκει, ε
νον, ἐδὲ δει
ἐ τὰ μὲν

Διδάσ

Νυνεχὴς Ἀνὴρ μὴδὲν αἰσθῆν βέλτεται, ἀλλ' ὅσα καλὰ
τιμειότις, ἐ ἡ διάθεσις, ἐ ταῦτα βαλόμενος ἐ πρᾶσσων
᾿Ωραίως δὲ δρέπεδαι τὰς καρπὸς τῶν πραγμάτων, ἐ
καλῶς διατιθεμένοις, ἀλλ' ἐκ ἐκείνων μόνους

204

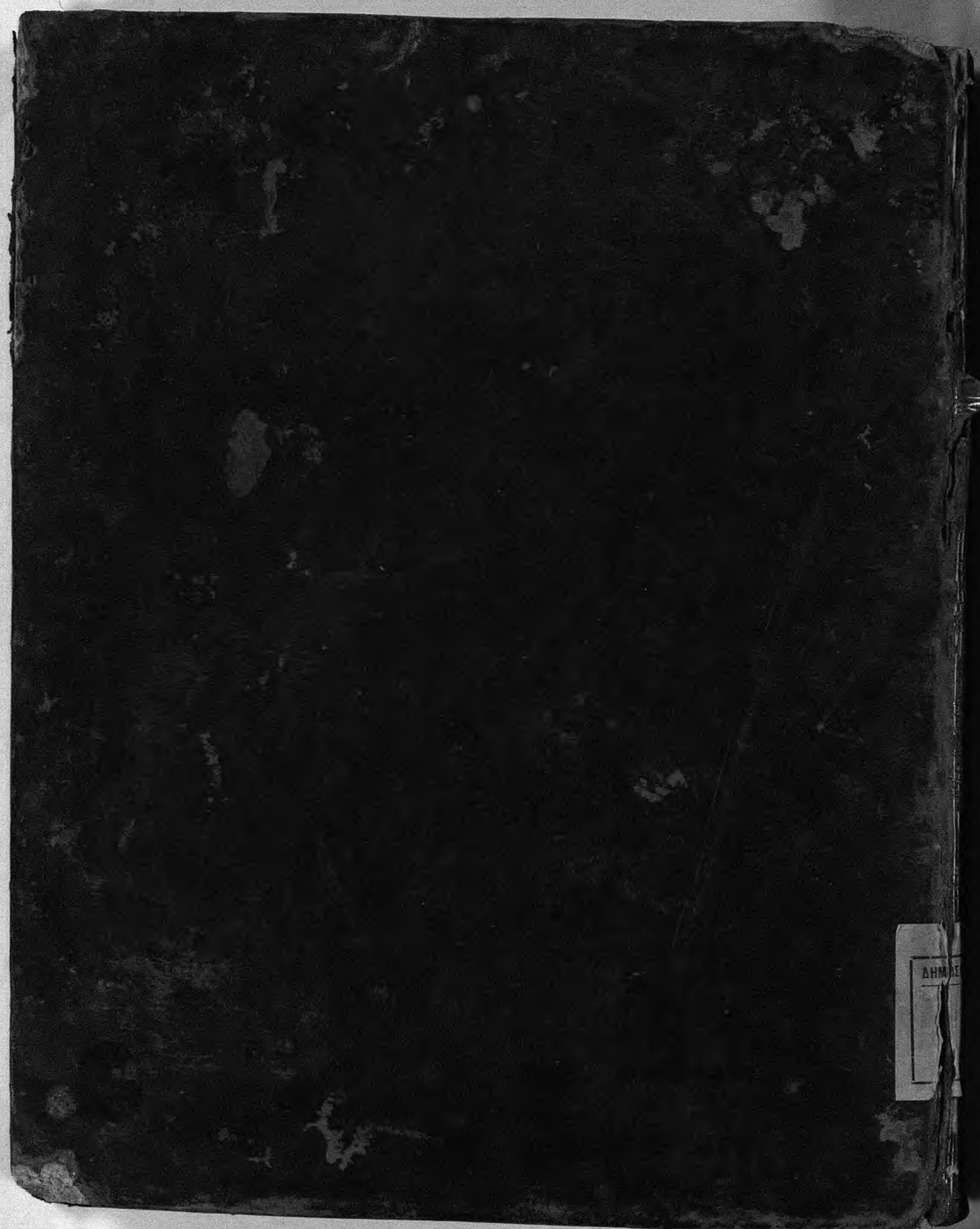
α.

ἀνάγκη
πραγμάτων
ἰσχύει
Φυλάκτες
εραίων.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὰς
ἀλλ' ὅποι
ἐκείνης ἀν
Λόγ
ξαπατᾶν
Μικ
ὦμοι
ἀποσφάτ
Τὸ φ
Λύπ
Τὰ ε
πίσσης, ὡ
ται κατὰ
Μηδε
Εἰς τ
Τὰ π
τῶν αἰ δι
καὶ οἱ δὲ ὅ, τ
εἰλήχασιν
νοί, καὶ βιῶ
φειδῶ μὴ
καὶ διαγέσκει
Ὀνειδ
Ὅσον
εὐπορός τε
Ὅπως
παρήκει, ε
νον, ἀδὲ δει
καὶ τὰ μὲν
Διδάσ

Νυνεχὴς Ἀνὴρ μὴδὲν οἰκοῦται
τηδεϊότης, καὶ ἡ διάθεσις, καὶ ται
Ὁραῖος δὲ δέξεται τὰς
καλῶς διατιθεμένοις, ἀλλ'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας